BIBLIOTHECA
SCRIPTORUM GRAECORUM
ET ROMANORUM
TEUBNERIANA

THUCYDIDES

HISTORIAE (LIB. I—IV)

EDIDIT

C. HUDE

I
EDITIO MAIOR

LIPSIAE
IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI.

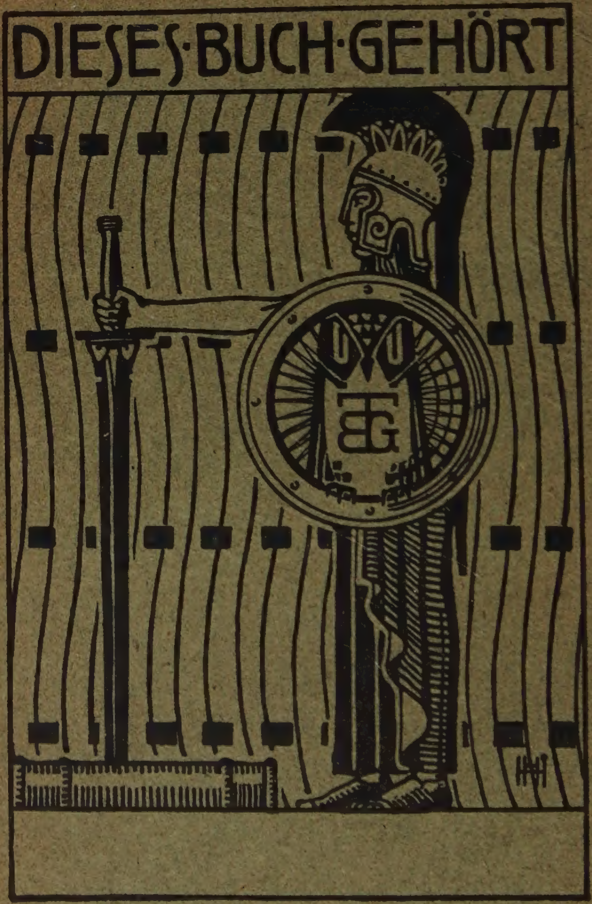

B. T. Sch. 500:206.

VERLAG VON B. G. TEUBNER IN LEIPZIG

DIE HELLENISCHE KULTUR

DARGESTELLT VON

FRITZ BAUMGARTEN, FRANZ POLAND, RICHARD WAGNER

Mit 7 farbigen Tafeln, 2 Karten und gegen 400 Abbildungen im Text und auf 2 Doppeltafeln

[X u. 491 S.] gr. 8. 1905. geh. *M.* 10.—, in Leinw. geb. *M.* 12.—

Dem Bedürfnis nach einer zusammenfassenden Darstellung der griechischen und (in einem zweiten in Vorbereitung befindlichen Bande) der römischen Kultur in weiterem Umfange, als sie bisher vorliegt, soll dies Werk Rechnung tragen. Die Verfasser, die sämtlich im praktischen Schuldienst stehen, haben es als ihre Aufgabe angesehen, die gesicherten Ergebnisse der neueren Forschung in einer für jeden Gebildeten faßlichen und lesbaren Form darzubieten, unter besonderer Berücksichtigung der Bedürfnisse und der Ergebnisse des Unterrichts in den Oberklassen unserer höheren Schulen. Dem geschriebenen Wort tritt ergänzend und weiterführend ein reichhaltiger Bilderschmuck zur Seite, der um so weniger fehlen durfte, je lebendiger und unmittelbarer gerade das Kulturleben des Altertums uns durch seine Denkmäler veranschaulicht wird.

„Die Aufgabe, die hier zu lösen war, bestand darin, alles, was über das innere und äußere Leben der Hellenen in Schrift und Stein, in Wort und Bild überliefert ist, in der neuesten und besten wissenschaftlichen Erkenntnis anzunehmen, kritisch zu sichten und zu einer schön abgerundeten, einheitlichen Darstellung zu verarbeiten. Und diese Aufgabe haben die Verfasser glänzend gelöst."
(Rektor Prof. Dr. Muff-Pforta in der Neuen Preuß. (Kreuz-)Zeitung.)

„Wenn die Bearbeiter ihr Triumvirat mit dem Bestreben begründen, auf diese Weise dem überreichen Stoffe nach allen Richtungen hin eine möglichst sichere Grundlage zu geben, was eben die Kräfte eines einzelnen übersteigt, so soll ihnen gern zugestanden werden, daß sie dies Ziel in einer alle ähnlichen Handbücher weit hinter sich lassenden Höhe erreicht haben, und zwar ohne daß durch die Arbeitsteilung die Einheitlichkeit der Auffassung und des Stiles gelitten hätte. . . . Haben die Herausgeber Geschmack, Geschick und Urteil in der Auswahl der Bilder bewiesen, so hat die Verlagsbuchhandlung für die Güte der Herstellung in geradezu vorbildlicher Weise gesorgt. Die Mehrzahl der Abbildungen sind Autotypien, an denen auch der verwöhnteste Kunstgelehrte seine Freude haben kann und die der Laie in solcher Vollkommenheit vergeblich in den Handbüchern der antiken Kulturgeschichte suchen wird."
(Literar. Zentralblatt. 1905. Nr. 49.)

„Das Buch war geradezu ein Bedürfnis. Nach den reichen Ergebnissen, die in den letzten Jahrzehnten Ausgrabungen, Entdeckungen und Papyrusfunde in Griechenland, auf den Inseln, in Kleinasien und Ägypten gebracht haben, brauchten wir eine Darstellung, die wieder auf der Höhe der Zeit stand. Und diese haben uns die drei Verfasser in dem neuen Buche gegeben. . . . So tritt das dauernd Bedeutende klarer vor die Augen, und der Leser erhält ein Verständnis für den Ewigkeitswert der griechischen Kultur."
(Straßburger Post. 17. Dezember 1905.)

Verlag von B. G. Teubner in Leipzig.

Benseler-Kaegi: griech. Schulwörterbuch

12. Aufl. [VIII u. 981 S.] Lex.-8. Dauerhaft in Halbfranz geb. ℳ 8.—

Das griechische Wörterbuch von Benseler-Kaegi darf in der zwölften Auflage erneut den Anspruch erheben, das reichhaltigste, den Bedürfnissen der Schulen am besten entsprechende Wörterbuch zu sein. • Der Schriftstellerkreis ist viel größer als der anderer Schulwörterbücher; insbesondere sind in der neuesten Auflage das **Wilamowitzsche griechische Lesebuch** vollständig und die griechischen Lyriker in Auswahl berücksichtigt. • Ebenso zeichnet sich das Buch durch **übersichtliche systematische Bearbeitung der Eigennamen** und durch selbständige Durcharbeitung des **Formenmaterials und der Orthographie** aus. • **In der Etymologie** gibt Benseler **nur wissenschaftlich Begründetes, zugleich für den Schüler Verständliches** und **Nützliches** und enthält sich alles Unhaltbaren und alles überflüssigen gelehrten Beiwerkes, wie es andere Wörterbücher bieten.

Heinichen-Wagener: latein. Schulwörterb.

7. Aufl. [XXIX u. 926 S.] Lex.-8. Dauerhaft in Halbfranz geb. ℳ 7.50

Die „Süddeutschen Schulblätter" 1898, 1 urteilen: „Wir werden die Frage **„Welches lateinische Schulwörterbuch sollen wir unsern Schülern empfehlen?"** dahin beantworten: **„Empfehlung verdient nur ein** Schulwörterbuch, welches **mit allem überflüssigen Ballast gründlich aufräumt,** somit sich auf das Nötige beschränkt und **dies in einer Anordnung und einer Darstellung** bietet, welche dem Schüler **die gesuchte Hilfe auch wirklich an die Hand gibt** und ihn **geistig fördert."** . . . Seitdem die von **Wagener besorgte Neubearbeitung des Heinichenschen Lexikons** erschienen ist, trage ich kein Bedenken, **dieses Buch zu empfehlen.** . . . Die Verlagsbuchhandlung hat das Buch auch **äußerlich vortrefflich ausgestattet,** so daß es eine Zierde der angehenden Bibliothek jedes Sekundaners bilden kann."

Benseler: deutsch-griechisches Wörterbuch . geb. ℳ 10.50
Heinichen: deutsch-lateinisches Wörterbuch . . geb. ℳ 6.50

Sonder-Wörterbücher zu

Cäsar. Von **H. Ebeling.** 5. Aufl., von **J. Lange.** Geb. ℳ 1.60

Nepos. Von **H. Haacke.** 14. Aufl. Geb. ℳ 1.30. Mit dem Texte des Nepos zusamm. geb. ℳ 1.20

Homer. Von **G. Autenrieth.** 10. Aufl., von **A. Kaegi.** Geb. ℳ 3.60

Ovids Metamorphosen. V. **J. Siebelis.** 5. Aufl., von **Fr. Polle.** Geh. ℳ 2.70; geb. ℳ 3.10
——— kleine Ausgabe, bearbeitet von **Stange.** Geb. ℳ 2.50

Phädrus. V. **A. Schaubach.** 8. Auflage. Geh. ℳ —.60 — Mit dem Texte d. Phädrus ℳ —.90

Xenophons Anabasis. V. **F. Vollbrecht.** 10. Aufl. Gebunden ℳ 2.20

Xenophons Hellenika. V. **K. Thiemann.** 4. Aufl. Geh. ℳ 1.50, geb. ℳ 1.90

Siebelis' tirocinium poeticum. Von **A. Schaubach.** 11. Aufl. Gebunden ℳ —.80

THUCYDIDIS HISTORIAE

RECENSUIT

CAROLUS HUDE

VOL. I. LIBRI I—IV

EDITIO MAIOR

LIPSIAE
IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI
MCMI

LIPSIAE: TYPIS B. G. TEUBNERI

Praefatio.

Cum a bibliopola honestissimo rogatus essem, ut editioni Thucydidis criticae nunc ipsum absolutae minorem apparatu critico breviore instructam adderem, hoc mihi potissimum agendum esse videbatur, ut discrepantiis levioribus omissis scripturae cum utriusque codicum familiae tum codicum C et B, quorum summa est auctoritas, perspicue proponerentur. Quod ut assequerer, codices C et G siglo **c**, codices BAEFM siglo **b** complexus, sicubi alteruter codicum C et B a ceteris discrepat, scripturam diserte indicavi, nisi quod vitia ex itacismo orta fere omisi. Sed in extremo opere, inde ab capite 92. libri VI., cum codicum meliorum solus B, quocum maiore ex parte unus deteriorum, H, consentit[1], longius ab omnibus ceteris recedat, ita rem egi, ut codices ACEFGM siglo **o** significarem neque tamen, ubi solita familiarum discrepantia exstitisset, pristina indicandi ratione abstinerem. Nam codicem B in hac parte non memoriam prorsus aliam, sed, si totam rem spectes, eandem, opera correctoris gravius immutatam illam quidem[2], exhibere, praeterquam quod in bonis scripturis haud raro cum codice C solo consentit, inde mihi apparere videtur, quod quae ei coniunctio cum codice A, in pravis maxime, intercedit in his

1 Qua de re cf. praef. tomi II. ed. crit.

2 Cf. dissertatio mea quae *Commentarii critici ad Thucydidem pertinentes* inscribitur (Hauniae 1888).

quoque libris permanet (cff. v. c. VII 34, 4 ἀλλήλους, 5 αὐτῷ τούτῳ; 49, 3 ἐξίστασθαι; 52, 1 τῷ τείχει; 78, 5 Ἀσκραῖον; VIII 6, 5 δέοντος; 34 κατὰ ῥηγῖνον; 57, 1 ἣν om.; 69, 3 Τήϊοι). — Codicum AEFGM singulorum discrepantias gravissimas solas indicavi, velut omissiones amplificationesque, qua in re iudicium subdifficile fuisse haud negaverim, praesertim cum cavendum fuerit, ne mendis non commemoratis falsa bonitatis species his codicibus accederet. — Scripturas signo γρ. notatas quae quidem cum aliis codicibus consentiant omisi, neque correcturas manuum recentiorum nisi quae solae scripturam veram praebent commemoravi. — Defectum codicis G iis locis solis quibus codex C scripturam ab ceteris discrepantem exhibet notavi. — Quae ad orthographiam pertinent fere omisi, paucis exceptis quae paulo maioris momenti esse visa essent; quicumque autem eiusmodi res accuratius cognoscere volent, eos ad editionem criticam, cuius alteri tomo subiectus est index orthographicus, reiecerim. — Testimonia scholiorum aliorumve scriptorum, si quam ad verba Thucydidis emendanda utilitatem praebuerunt, attuli.

Restat ut paucis verbis exponam, quas in hac editione rationes in coniecturis alienis meisve recipiendis secutus sim. Duae enim res et bibliopolae et mihi editionem qua plurimi usuri essent homines paranti tenendae esse videbantur, unum, ne textus nimis a vulgato discederet, alterum ne multi loci cruce notati relinquerentur. Inde factum est, ut et saepenumero coniecturas per se ipsas bonas neque tamen prorsus necessarias aspernarer et paucioribus locis (velut III 58, 5; IV 72, 4; II 15, 4) textus sanandi causa ad coniecturas incertas confugerem. In apparatu critico coniecturas nisi in textum receptas non commemoravi.

Scribebam Hauniae mense Februario.

Carolus Hude.

THUCYDIDIS HISTORIAE

I—IV

Conspectus siglorum.

C: Laurentianus 69, 2, membran., saec. X. ineuntis.
c (foll. 2—7 [I 1, 1 . . . 15, 1] scr. m. recentior, c_r.)
G: Monacensis 228, bombyc., saec. XIII., margine exeso. (scripsisse videntur plures manus, quas omnes siglo G_1 notavi. [G] defectum codicis, (G) scripturam quae fuisse videtur indicat.)

B: Vaticanus 126, membran., saec. XI.
A: Cisalpinus s. Italus, hodie Parisinus (suppl. Gr. 255), membran., saec. XII. vel XI.
b E: Palatinus, Heidelbergensis 252, membran., saec. XI.
F: Augustanus, hodie Monacensis 430, membran., saec. XI. (foll. 4—5 [I 11, 3 . . . 20, 2] et 83—85 [III 22, 3 . . . 34, 2] scr. m. recentior, f_r.)
M: Britannicus s. Londinensis, 11, 727, membran., saec. XI. (foll. 1 [I 1, 1 . . . 3, 2] et 8 [I 33, 1 . . . 37, 2] scr. m_2, 25—33 [I 126, 6 . . . II 13, 7] et 40 [II 39, 2 . . . 42, 3] scr. m_3.)

O: fragmenta Oxyrhynchia CCXXV et XVI, papyr., saec. I. (II 90, 5 . . . 91, 2; IV 36, 2 . . . 41, 1.)
P: Parisinus Minae (suppl. Gr. 607), saec. X. (II 75—78.)
a_2 b_2 c_2 e_2 f_2 g_2 m_2: manus recentiores codd. ABCEFGM.
a b c e f g m: manus incertae codd. ABCEFGM.
deter. (deterr.): unus (plures) codicum deteriorum.
schol.: scholia quae in codicibus exstant.
schol. Patm.: scholia Patmensia, saec. X.
+ littera erasa; / spatium unius litterae.
: signum accentus spiritusve in littera quae praecedit deletum aut correctum.
γρ. scriptura signo γράφεται notata (A γρ. B = A et γρ. B).

ΜΑΡΚΕΛΛΙΝΟΥ

ἐκ τῶν εἰς Θουκυδίδην σχολίων περὶ τοῦ βίου αὐτοῦ [Θουκυδίδου] καὶ τῆς τοῦ λόγου ἰδέας.

Numeri ed. stereot. Bekkerianae
Pag. 1

1 Τῶν Δημοσθένους μύστας γεγενημένους θείων λόγων τε καὶ ἀγώνων, συμβουλευτικῶν τε καὶ δικανικῶν νοημάτων μεστοὺς γενομένους καὶ ἱκανῶς ἐμφορηθέντας, ὥρα λοιπὸν καὶ τῶν Θουκυδίδου τελετῶν ἐντὸς καταστῆ|ναι· πολὺς γὰρ ⟨ὁ⟩ ἀνὴρ τέχναις καὶ κάλλει λόγων καὶ ἀκριβείᾳ πραγμάτων καὶ στρατηγικαῖς συμβουλαῖς καὶ πανηγυρικαῖς ὑποθέσεσιν. ἀναγκαῖον δὲ πρῶτον εἰπεῖν τοῦ ἀνδρὸς τὸ γένος καὶ βίον· πρὸ γὰρ τῶν λόγων ταῦτα ἐξεταστέον τοῖς φρονοῦσι καλῶς.

2 | Θουκυδίδης τοίνυν ὁ συγγραφεὺς Ὀλόρου μὲν προῆλθε πατρός, τὴν ἐπωνυμίαν ἔχοντος ἀπὸ Ὀλόρου τοῦ Θρᾳκῶν βασιλέως, καὶ μητρὸς Ἡγησιπύλης, ἀπόγονος δὲ τῶν εὐδοκιμωτάτων στρατηγῶν, λέγω δὴ τῶν περὶ Μιλτιάδην καὶ Κίμωνα. ᾠκείωτο γὰρ ἐκ παλαιοῦ τῷ γέ|νει πρὸς Μιλτιάδην τὸν στρατηγόν, τῷ δὲ Μιλτιάδῃ πρὸς Αἰακὸν τὸν Διός.
οὕτως αὐχεῖ τὸ γένος ὁ συγγραφεὺς ἄνωθεν. καὶ τούτοις 3
Δίδυμος μαρτυρεῖ, Φερεκύδην ἐν τῇ πρώτῃ τῶν ἱστοριῶν φάσκων οὕτω λέγειν· „Φιλαίας δὲ ὁ Αἴαντος οἰκεῖ ἐν Ἀθή-

In Marcellino et anonymo biographo recensendis codicem Palatinum E adhibui; in iis autem, quae in hoc desunt (Marcell. §§ 32—49), codicem Guelferbytanum Gud. gr. 35 saec. XIII. (vid. Vitarum scriptores Graeci minores, quos a. MDCCCXLV Westermann edidit) secutus sum, qui codex ut Palatino deterior est, ita satis prope ad eum accedit.

3 *Θουκυδίδου* delevi 8 *ὁ* add. Casaubonus 9 *στρατηγικαῖς*] *στρατηγίαις καὶ* E, corr. Grauert 13 et 14 *Ὀλόρου* E

ναις. ἐκ | τούτου δὲ γίγνεται Δάικλος, τοῦ δὲ Ἐπίλυκος,
τοῦ δὲ | Ἀκέστωρ, τοῦ δὲ Ἀγήνωρ, τοῦ δὲ Ὄλιος, τοῦ δὲ 2
Λύκης, τοῦ δὲ Τόφων, τοῦ δὲ Λάιος, τοῦ δὲ Ἀγαμήστωρ,
τοῦ δὲ Τίσανδρος, [ἐφ' οὗ ἄρχοντος ἐν Ἀθήναις] τοῦ δὲ
Μιλτιάδης, τοῦ δὲ Ἱπποκλείδης, ἐφ' οὗ ἄρχον|τος Παναθή-
ναια ἐτέθη, τοῦ δὲ Μιλτιάδης, ὃς ᾤκισε Χερρόνησον."
μαρτυρεῖ τούτοις καὶ Ἑλλάνικος ἐν τῇ ἐπιγραφομένῃ Ἀσω- 4
πίδι. ἀλλ' οὐκ ἂν εἴποι τις, τί αὐτῷ πρὸς Θουκυδίδην;
ἔστι γὰρ οὕτως τούτου συγγενής. Θρᾷκες [καὶ] Δόλογκοι 5
ἐπολέμουν πρὸς Ἀψινθίους, ὄντας γείτο|νας· ταλαιπωρού-
μενοι δὲ τῷ πολέμῳ καὶ τί κακὸν οὐ πάσχοντες ἐκ τοῦ μεῖον
ἔχειν ἀεὶ τῶν πολεμίων καταφεύγουσιν ἐπὶ τὰ τοῦ θεοῦ
χρηστήρια, εἰδότες ὅτι μόνος θεὸς ἐξ ἀμηχάνων εὑρίσκει
πόρους. θεοῦ γὰρ ἰσχὺς κατ' Αἰσχύλον ὑπερτέρα, πολλάκις
δ' ἐν κακοῖσι | τὸν ἀμήχανον καὶ χαλεπᾶς ⟨δύας⟩ ὑπέρ τε
ὀμμάτων κρημναμενᾶν νεφελᾶν ὀρθοῖ. κοὐκ ἐψεύσθησαν 6
τῶν ἐλπίδων· ἐχρήσθησαν γὰρ κράτιστον ἕξειν ἡγεμόνα τοῦ-
τον ὃς ἂν αὐτοὺς ἀλωμένους ἐπὶ ξενίαν καλέσῃ. τότε καὶ
Κροῖσος εἶχε Λυδίαν καὶ τὰς Ἀθήνας ἡ Πεισιστρατι|δῶν
τυραννίς. ἐπανιόντες οὖν ἀπὸ τοῦ χρηστηρίου περιέτυχον
τῷ Μιλτιάδῃ πρὸ τῶν ὅρων καθεζομένῳ τῆς Ἀττικῆς,
ἀχθομένῳ μὲν τῇ τυραννίδι, ζητοῦντι δὲ δικαίαν τῆς Ἀττι-
κῆς ἔξοδον· ταῦτα γὰρ ᾠκονόμησεν ὁ χρησμὸς αὐτοῖς. ὁρῶν 7
οὖν αὐτοὺς πλανητῶν ἔχοντας | στολήν, συνεὶς τί δύναται
πλάνη, καλεῖ τοὺς ἄνδρας ἐπὶ ξενίαν, ὑπηρετῶν τῷ χρησμῷ
λανθάνων. οἱ δ' ἥσθησαν τὸν ἡγεμόνα τὸν ἀπὸ τῶν ξενίων
εἰληφότες, καὶ πάντα αὐτῷ διηγησάμενοι στρατηγὸν ἐχειρο-
τόνησαν αὐτῶν. οἱ μὲν οὖν τὸν θεόν φασιν ἐρωτήσαντα
ἐξελθεῖν, | οἱ δὲ οὐκ ἄνευ γνώμης τοῦ τυράννου τὴν ἔξ-

1 *Ἐπίδυκος* E, corr. Goeller 4 seclusa dell. Rutgers et Corsini 6 *ᾤκησε* E, corr. Steph. 9 *καὶ* del. Kr. 14 *κατ' Αἰσχύλον*] Septem 212 sqq. ed. Wecklein 15 *δύας*] om. E, sed spatium quattuor fere litt. est 16 *κριμναμέναν* E ‖ *νεφέλαν* E ‖ *κ' ουκ* E 18 *ἀλωμένους* E 28 *αὐτῶν* E, corr. Bkr.

οδον πεποιηκέναι, ἀλλὰ τῷ κρατοῦντι τὴν πρόκλησιν τῶν
Θρᾳκῶν διηγησάμενον ἀπελθεῖν· ὃς καὶ προσδοὺς δύναμιν
ἀπέπεμψεν, ἡσθεὶς ὅτι μέγα δυνάμενος ἀνὴρ ἔξεισι τῶν
Ἀθηνῶν. οὗτος οὖν ἡγούμενος ἐπλήρωσε τὰ | μεμαντευμένα 8 35
καὶ μετὰ τὴν νίκην γίγνεται καὶ Χερρο|νήσου οἰκιστής. 3
ἀποθανόντος δὲ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ διαδέχεται τὴν ἐν Χερρο- 9
νήσῳ ἀρχὴν Στησαγόρας ὁ . . . . . . ἀδελφὸς ὁμομήτριος.
ἀποθανόντος δὲ καὶ τούτου διαδέχεται τὴν ἀρχὴν Μιλτιάδης, 10
ὁμώνυμος μὲν τῷ πρώ|τῳ οἰκιστῇ, ἀδελφὸς δὲ Στησαγόρου 5
ὁμομήτριος καὶ ὁμοπάτριος. οὗτος οὖν, ὄντων αὐτῷ παί- 11
δων ἐξ Ἀττικῆς γυναικός, ὅμως ἐπιθυμῶν δυναστείας
λαμβάνει Θρᾳκῶν βασιλέως Ὀλόρου θυγατέρα Ἡγησιπύλην
πρὸς γάμον· ἐξ οὗ καὶ αὐτῆς γίγνεται παιδίον. κατελθόν- 12
των δὲ | εἰς τὴν Ἑλλάδα Περσῶν συσκευασάμενος τὰ αὑτοῦ 10
εἰς τὰς Ἀθήνας πέμπει καὶ τὰ πολλὰ τοῦ γένους ἀποστέλλει.
ἡ δὲ ναῦς ἁλίσκεται, ἐν ᾗ καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ, ἀλλ' οὐχ
οἱ ἐκ τῆς γυναικὸς τῆς Θρᾳκικῆς· ἀφίενται δ' ὑπὸ βασι-
λέως, εἴ γε μὴ Ἡρόδοτος ψεύδεται. Μιλτιά|δης δ' εἰς τὴν 15
Ἀττικὴν ἐκ Θρᾴκης διαφυγὼν σῴζεται. οὐκ ἀπέδρα δὲ τὴν 13
τῶν ⟨ἐχθρῶν⟩ συκοφαντίαν· ἐγκλήματα γὰρ αὐτῷ ⟨ἐπέ-
φερον⟩ διεξιόντες τὴν τυραννίδα· ἀποφεύγει δὲ ⟨καὶ τού-
τους καὶ⟩ στρατηγὸς τοῦ πρὸς τοὺς βαρβάρους πολέμου
γίγνεται. ἀπὸ τούτου οὖν . . . . κατάγεσθαί φησι | τὸ 14 20
Θουκυδίδου γένος. καὶ μέγιστον τεκμήριον νομίζουσι τὴν
πολλὴν περιουσίαν καὶ τὰ ἐπὶ Θρᾴκης κτήματα καὶ ⟨ἐν
Σκαπτη⟩σύλῃ μέταλλα χρυσᾶ. δοκεῖ οὖν τισιν . . . . . εἶναι 15

1 *πρόσκλησιν* E, correxi 2 ὃς] *οἷς* E, corr. Casaub. 7 post *ὁ* in E spatium novem fere litt. 12 *Ὀλόρου* E ‖ *ηγησιπύλης* E 14 *αὐτοῦ* E 20 *ἐχθρῶν* (in E spat. octo fere litt.), 20—21 *ἐπέφερον* (in E spat. octo fere litt.), 21—22 *καὶ τούτους καὶ* (in E spat. septem fere litt.) ex Suida s. v. *Μιλτιάδης* add. Casaub. 22 *στρατηγὸς* ex Suida Casaub., *κατηγορετος* E 23 post *οὖν* in E spat. novem fere litt. 25—26 *ἐν Σκαπτη* (in E spat. octo fere litt.) add. Poppo 26 post *τισιν* in E spat. sex fere litt.

τοῦ Μιλτιάδου ἢ θυγατριδοῦς. παρέσχε δ' ἡμῖν τὴν ἄλλως
αὐτὸς ζήτησιν, μηδεμίαν μνήμην περὶ τοῦ γέ|νους πεποιη-
μένος. μὴ ἀγνοῶμεν δὲ τοῦτο ὅτι ⟨Ὄλορος, οὐκ⟩ Ὄρολος 16
ὁ πατὴρ αὐτῷ ἐστι, τῆς μὲν πρώτης συλλαβῆς τὸ ρ̄ ἐχού-
σης, τῆς δὲ δευτέρας τὸ λ· αὕτη γὰρ ἡ γραφή, ὡς καὶ
Διδύμῳ δοκεῖ, ἡμάρτηται. ὅτι γὰρ Ὄλορός ἐστιν, ἡ στήλη
δηλοῖ ἡ ἐπὶ τοῦ τάφου αὐτοῦ κειμένη, ἔνθα κε|χάρακται·
„Θουκυδίδης Ὀλόρου Ἁλιμούσιος.“ πρὸς γὰρ ταῖς Μελι- 17
τίσι πύλαις καλουμέναις ἐστὶν ἐν Κοίλῃ τὰ καλούμενα Κι-
μώνια μνήματα, ἔνθα δείκνυται Ἡροδότου καὶ Θουκυδίδου
τάφος. εὑρίσκεται ⟨δὴ⟩ δῆλον ὅτι τοῦ | Μιλτιάδου γένους 4
ὤν· ξένος γὰρ οὐδεὶς ἐκεῖ θάπτεται. καὶ Πολέμων δὲ ἐν
τῷ περὶ ἀκροπόλεως τούτοις μαρτυρεῖ· ἔνθα καὶ Τιμόθεον
υἱὸν αὐτῷ γεγενῆσθαι προσιστορεῖ. ὁ δὲ Ἕρμιππος καὶ ἀπὸ 18
τῶν Πεισιστρατιδῶν αὐτὸν λέ|γει τῶν τυράννων ἕλκειν τὸ
γένος, διὸ καὶ διαφθονεῖν αὐτόν φησιν ἐν τῇ συγγραφῇ
τοῖς περὶ Ἁρμόδιον καὶ Ἀριστογείτονα, λέγοντα ὡς οὐκ
ἐγένοντο τυραννοφόνοι· οὐ γὰρ ἐφόνευσαν τὸν τύραννον,
ἀλλὰ τὸν ἀδελφὸν τοῦ τυράννου Ἵππαρχον. ἠγάγετο δὲ 19
γυναῖκα ἀπὸ | Σκαπτῆς ὕλης τῆς Θρᾴκης πλουσίαν σφόδρα
καὶ μέταλλα κεκτημένην ἐν τῇ Θρᾴκῃ. τοῦτον δὲ τὸν 20
πλοῦτον λαμβάνων οὐκ εἰς τρυφὴν ἀνήλισκεν, ἀλλὰ πρὸ τοῦ
Πελοποννησιακοῦ πολέμου τὸν πόλεμον αἰσθηθεὶς κινεῖσθαι
μέλλοντα, προελόμενος συγγράψαι αὐτὸν πα|ρεῖχε πολλὰ τοῖς
Ἀθηναίων στρατιώταις καὶ τοῖς Λακεδαιμονίων καὶ πολλοῖς
ἄλλοις, ἵνα ἀπαγγέλλοιεν αὐτῷ βουλομένῳ συγγράφειν τὰ
γιγνόμενα κατὰ καιρὸν καὶ λεγόμενα ἐν αὐτῷ τῷ πολέμῳ.
ζητητέον δὲ διὰ τί καὶ Λακεδαιμονίοις παρεῖχε καὶ ἄλλοις, 21
ἐξὸν Ἀθηναίοις διδόναι μόνοις καὶ παρ' ἐκείνων μανθάνειν.

3 Ὄλορος, οὐκ add. Grauert ‖ Ὄρολος] Ὅλορος E 6 Ὅρολος E 8 ορόλου αλιμούσιος E 8—9 Μελιρίσι E 11 δὴ add. Kr. 12 ὤν] ὄντος E, corr. Poppo 13—14 καὶ ... θεον ... αὐτῶι E, ex Suida s. v. Θουκυδίδης suppl. Casaub. 27 γενόμενα E

καὶ λέγομεν ὅτι οὐκ ἀσκόπως καὶ τοῖς ἄλλοις παρεῖχεν·
σκοπὸς γὰρ ἦν αὐτῷ τὴν ἀλήθειαν τῶν πραγμάτων συγγρά-
ψαι, εἰκὸς δὲ ἦν Ἀθηναίους πρὸς τὸ χρήσιμον ἑαυτῶν
ἀπαγγέλλοντας ψεύδεσθαι καὶ λέγειν πολλάκις ὡς ἡμεῖς
ἐνι|κήσαμεν, οὐ νικήσαντας. διὸ πᾶσι παρεῖχεν, ἐκ τῆς τῶν
πολλῶν συμφωνίας θηρώμενος τὴν τῆς ἀληθείας κατάληψιν·
τὸ γὰρ ἀσαφὲς ἐξελέγχεται τῇ τῶν πλειόνων συναδούσῃ
συμφωνίᾳ.

Ἤκουσε δὲ διδασκάλων Ἀναξαγόρου μὲν ἐν φιλοσό- 22
φοις, ὅθεν, φησὶν ὁ Ἄντυλλος, καὶ | ἄθεος ἠρέμα ἐνομίσθη,
τῆς ἐκεῖθεν θεωρίας ἐμφορηθείς, Ἀντιφῶντος δὲ ῥήτορος,
δεινοῦ τὴν ῥητορικὴν ἀνδρός, οὗ καὶ μέμνηται ἐν τῇ ὀγδόῃ
ὡς αἰτίου τῆς καταλύσεως τῆς δημοκρατίας καὶ τῆς τῶν
τετρακοσίων καταστάσεως. ὅτι δὲ μετὰ τὸν θάνατον τιμω-
ρούμε|νοι τὸν Ἀντιφῶντα οἱ Ἀθηναῖοι ἔρριψαν ἔξω τῆς
πόλεως τὸ σῶμα σεσιώπηκεν, ὡς διδασκάλῳ χαριζόμενος·
| λέγεται γὰρ ὡς ἔρριψαν αὐτοῦ τὸ σῶμα οἱ Ἀθηναῖοι ὡς
αἰτίου τῆς μεταβολῆς τῆς δημοκρατίας. οὐκ ἐπολιτεύσατο 23
δ' ὁ συγγραφεὺς γενόμενος ἐν ἡλικίᾳ οὐδὲ προσῆλθε τῷ
βήματι, ἐστρατήγησε δ' ἀρχέκακον ἀρχὴν | παραλαβών· ἀπὸ
γὰρ ταύτης φυγαδεύεται. πεμφθεὶς γὰρ ἐπ' Ἀμφίπολιν
Βρασίδου φθάσαντος καὶ προλαβόντος αὐτὴν ἔσχεν αἰτίαν,
καίτοι μὴ πάντα καταστὰς ἀνόνητος Ἀθηναίοις· τῆς μὲν
γὰρ ἁμαρτάνει, Ἠιόνα δὲ τὴν ἐπὶ Στρυμόνι λαμβάνει. ἀλλὰ
καὶ οὕτως τὸ | πρῶτον ἀτύχημα εἰς ἁμάρτημα μεταλαβόντες
φυγαδεύουσιν αὐτόν. γενόμενος δ' ἐν Αἰγίνῃ μετὰ τὴν 24
φυγὴν ὡς ἂν πλουτῶν ἐδάνεισε τὰ πλεῖστα τῶν χρημάτων.
ἀλλὰ κἀκεῖθεν μετῆλθε καὶ διατρίβων ἐν Σκαπτῇ ὕλῃ ὑπὸ 25
πλατάνῳ ἔγραφεν· μὴ γὰρ δὴ πειθώμεθα | Τιμαίῳ λέγοντι
ὡς φυγὼν ᾤκησεν ἐν Ἰταλίᾳ. ἔγραφε δ' οὐδ' οὕτως μνη- 26

9 ἤκουσε . . . φιλοσόφοις in E post ἐμφορηθείς posita sunt 10 αντύλλος E ‖ ἠρέμαι E 13 et 18 δημοκρατείας E 22 προλαβωντος E 23 ἀνώνητος E 24 Στρυμόνα E

σικακῶν τοῖς Ἀθηναίοις, ἀλλὰ φιλαλήθης ὢν καὶ τὰ ἤθη μέτριος, εἴ γε οὔτε Κλέων παρ' αὐτῷ οὔτε Βρασίδας ὁ τῆς συμφορᾶς αἴτιος ἀπέλαυσε λοιδορίας, ὡς ἂν τοῦ συγγραφέως ὀργιζομένου. καίτοι | οἱ πολλοὶ τοῖς ἰδίοις πάθεσι 27 συνέθεσαν τὰς ἱστορίας, ἥκιστα μελῆσαν αὐτοῖς τῆς ἀληθείας. Ἡρόδοτος μὲν γὰρ ὑπεροφθεὶς ὑπὸ Κορινθίων ἀποδρᾶναί φησιν αὐτοὺς τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν· Τίμαιος δ' ὁ Ταυρομενίτης Τιμολέοντα ὑπερεπῄνεσε τοῦ μετρίου, καθότι | Ἀνδρόμαχον τὸν αὐτοῦ πατέρα οὐ κατέλυσε τῆς μοναρχίας· Φίλιστος δὲ τῷ νέῳ Διονυσίῳ τοῖς λόγοις πολεμεῖ· Ξενοφῶν δὲ Μένωνι λοιδορεῖται τῷ Πλάτωνος ἑταίρῳ διὰ τὸν πρὸς Πλάτωνα ζῆλον. ὁ δὲ μέτριος καὶ ἐπιεικής, τῆς ἀληθείας ἥττων.

| Μὴ ἀγνοῶμεν δὲ ὅτι ἐγένοντο Θουκυδίδαι πολλοί, 28 οὗτός τε ⟨ὁ⟩ Ὀλόρου παῖς, καὶ δεύτερος δημαγωγός, Μελησίου, ὃς καὶ Περικλεῖ διεπολιτεύσατο· τρίτος δὲ γένει Φαρσάλιος, οὗ μέμνηται Πολέμων ἐν τοῖς περὶ ἀκροπόλεως, φάσκων αὐτὸν εἶναι πατρὸς Μένωνος· τέ|ταρτος ἄλλος Θουκυδίδης ποιητής, τῶν δήμων Ἀχερδούσιος, οὗ μέμνηται Ἀνδροτίων ἐν τῇ Ἀτθίδι, λέγων εἶναι υἱὸν Ἀρίστωνος· συνεχρόνισε δ', ὥς φησι Πραξιφάνης ἐν τῷ περὶ ἱστορίας, 29 Πλάτωνι τῷ κωμικῷ, | Ἀγάθωνι τραγικῷ, Νικηράτῳ ἐποποιῷ 6 καὶ Χοιρίλῳ καὶ Μελανιππίδῃ. καὶ ἐπεὶ μὲν ἔζη 30 Ἀρχέλαος, ἄδοξος ἦν ὡς ἐπὶ πλεῖστον, ὡς ⟨ὁ⟩ αὐτὸς Πραξιφάνης δηλοῖ, ὕστερον δὲ δαιμονίως ἐθαυμάσθη.

| Οἱ μὲν οὖν αὐτὸν ἐκεῖ λέγουσιν ἀποθανεῖν ἔνθα καὶ 31 διέτριβε φυγὰς ὤν, καὶ φέρουσι μαρτύριον τοῦ μὴ κεῖσθαι τὸ σῶμα ἐπὶ τῆς Ἀττικῆς· ἴκριον γὰρ ἐπὶ τοῦ τάφου κεῖσθαι, τοῦ κενοταφίου δὲ τοῦτο γνώρισμα εἶναι ἐπιχώριον καὶ νόμιμον Ἀττικὸν τῶν ἐπὶ τοιαύτῃ δυστυ|χίᾳ τετελευτη-

8 *Ταυρομενείτης* E 15 ὁ om. E ‖ Ὁλόρου E 15—16 *Μιλησίου* E 23 *Χοιριδίῳ* E, corr. Steph. 24 ὁ add. Poppo 28 *ἶκριον* E

κότων καὶ μὴ ἐν Ἀθήναις ταφέντων. 32 Δίδυμος δ' ἐν Ἀθήναις ἀπὸ τῆς φυγῆς ἐλθόντα βιαίῳ θανάτῳ ⟨φησὶν ἀποθανεῖν⟩· τοῦτο δέ φησι Ζώπυρον ἱστορεῖν. τοὺς γὰρ Ἀθηναίους κάθοδον δεδωκέναι τοῖς φυγάσι πλὴν τῶν Πεισιστρατιδῶν μετὰ τὴν ἧτταν τὴν ἐν Σικελίᾳ· ἥκοντα | οὖν αὐτὸν ἀποθανεῖν βίᾳ, καὶ τεθῆναι ἐν τοῖς Κιμωνίοις μνήμασι. καὶ καταγιγνώσκειν εὐήθειαν ἔφη τῶν νομιζόντων αὐτὸν ἐκτὸς μὲν τετελευτηκέναι, ἐπὶ γῆς δὲ τῆς Ἀττικῆς τετάφθαι· ἢ γὰρ οὐκ ἂν ἐτέθη ἐν τοῖς πατρῴοις μνήμασιν, ἢ κλέβδην τεθεὶς οὐκ ἂν ἔτυχεν | οὔτε στήλης οὔτ' ἐπιγράμματος, ἣ τῷ τάφῳ προσκειμένη μηνύει τοῦ συγγραφέως τοὔνομα. ἀλλὰ δῆλον ὅτι κάθοδος ἐδόθη τοῖς φεύγουσιν, ὡς καὶ Φιλόχορος λέγει καὶ Δημήτριος ἐν τοῖς ἄρχουσιν. 33 ἐγὼ δὲ Ζώπυρον ληρεῖν νομίζω λέγοντα τοῦτον ἐν Θρᾴκῃ τετελευτηκέναι, | κἂν ἀληθεύειν νομίζῃ Κράτιππος αὐτόν. τὸ δ' ἐν Ἰταλίᾳ Τίμαιον αὐτὸν καὶ ἄλλους λέγειν κεῖσθαι μὴ καὶ σφόδρα καταγέλαστον ᾖ. 34 λέγεται δ' αὐτὸν τὸ εἶδος γεγονέναι σύννουν μὲν τὸ πρόσωπον, τὴν δὲ κεφαλὴν καὶ τὰς τρίχας εἰς ὀξὺ πεφυκυίας, τήν τε λοιπὴν ἕξιν προσ|πεφυκέναι τῇ συγγραφῇ. παύσασθαι δὲ τὸν βίον ὑπὲρ τὰ πεντήκοντα ἔτη, μὴ πληρώσαντα τῆς συγγραφῆς τὴν προθεσμίαν.

35 Ζηλωτὴς δὲ γέγονεν ὁ Θουκυδίδης εἰς μὲν τὴν οἰκονομίαν Ὁμήρου, Πινδάρου δ' εἰς τὸ μεγαλοφυὲς καὶ | ὑψηλὸν τοῦ χαρακτῆρος, ἀσαφῶς δὲ λέγων ἀνὴρ ἐπίτηδες, ἵνα μὴ πᾶσιν εἴη βατὸς μηδ' εὐτελὴς φαίνηται | παντὶ τῷ βουλομένῳ νοούμενος εὐχερῶς, ἀλλὰ τοῖς λίαν σοφοῖς δοκιμαζόμενος παρὰ τούτοις θαυμάζηται· ὁ γὰρ τοῖς ἀρίστοις ἐπαινούμενος καὶ κεκριμένην δόξαν λαβὼν ἀνάγραπτον εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον κέκτηται τὴν | τιμήν, οὐ κινδυνεύουσαν ἐξ- 7

2—3 φησὶν ἀποθανεῖν om. E 8 αὐτὸν] in hoc verbo desinit fol. 3 codicis E; fol. 4 ab syllabis μνησθῇ § 49 incipit || ἐπὶ] καὶ ἐπὶ Glfb. 9 ἢ γὰρ] ἡ γὰρ Glfb., corr. Bkr. || μνήμασι συλλήβδην Glfb. (?), corr. Bkr.

αλειφθῆναι τοῖς ἐπικρίνουσιν. ἐζήλωσε δ' ἐπ' ὀλίγον, ὥς 36
φησιν Ἄντυλλος, καὶ τὰς Γοργίου τοῦ Λεοντίνου παρισώσεις
καὶ τὰς ἀντιθέσεις τῶν ὀνομάτων, εὐδοκιμούσας κατ' ἐκεῖνο
καιροῦ παρὰ τοῖς Ἕλλησι, καὶ μέντοι καὶ Προδίκου τοῦ
Κείου | τὴν ἐπὶ τοῖς ὀνόμασιν ἀκριβολογίαν. μάλιστα δὲ 37
πάντων, ὅπερ εἴπομεν, ἐζήλωσεν Ὅμηρον καὶ τῆς περὶ τὰ
ὀνόματα ἐκλογῆς καὶ τῆς περὶ τὴν σύνθεσιν ἀκριβείας, τῆς
τ' ἰσχύος τῆς κατὰ τὴν ἑρμηνείαν καὶ τοῦ κάλλους καὶ τοῦ
τάχους. τῶν δὲ πρὸ αὐτοῦ συγγραφέων τε καὶ | ἱστορικῶν 38
ὥσπερ ἀψύχους εἰσαγαγόντων τὰς συγγραφὰς καὶ ψιλῇ μόνῃ
χρησαμένων διὰ παντὸς διηγήσει, προσώποις δ' οὐ περιθέν-
των λόγους τινὰς οὐδὲ ποιησάντων δημηγορίας, ἀλλ' Ἡρο-
δότου μὲν ἐπιχειρήσαντος, οὐ μὴν ἐξισχύσαντος (δι' ὀλίγων
γὰρ ἐποίησε λόγων ὡς | προσωποποιίας μᾶλλον ἤπερ δημη-
γορίας), μόνος ὁ συγγραφεὺς ἐξεῦρέ τε δημηγορίας καὶ
τελείως ἐποίησε μετὰ κεφαλαίων καὶ διαιρέσεως, ὥστε καὶ
στάσει ὑποπίπτειν τὰς δημηγορίας· ὅπερ ἐστὶ λόγων τελείων
εἰκών. τριῶν δ' ὄντων χαρακτήρων φραστικῶν, ὑψηλοῦ, 39
ἰσχνοῦ, μέ|σου, παρεὶς τοὺς ἄλλους ἐζήλωσε τὸν ὑψηλόν, ὡς
ὄντα τῇ φύσει πρόσφορον τῇ οἰκείᾳ καὶ τῷ μεγέθει πρέ-
ποντα τοῦ τοσούτου πολέμου· ὧν γὰρ αἱ πράξεις μεγάλαι,
καὶ τὸν περὶ αὐτῶν ἔπρεπε λόγον ἐοικέναι ταῖς πράξεσιν.
ἵνα δὲ μηδὲ τοὺς ἄλλους ἀγνοῇς χαρακτῆρας, ἴσθι ὅτι | μέσῳ 40
μὲν Ἡρόδοτος ἐχρήσατο, ὃς οὔτε ὑψηλός ἐστιν οὔτε ἰσχνός,
ἰσχνῷ δ' ὁ Ξενοφῶν. διά γ' οὖν τὸ ὑψηλὸν ὁ Θουκυδίδης 41
καὶ ποιητικαῖς πολλάκις ἐχρήσατο λέξεσι καὶ μεταφοραῖς
τισιν. περὶ δὲ πάσης τῆς συγγραφῆς ἐτόλμησάν τινες ἀπο-
φήνασθαι ὅτι αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς | συγγραφῆς οὐκ ἔστι
ῥητορικῆς ἀλλὰ ποιητικῆς. καὶ ὅτι μὲν οὐκ ἔστι ποιητικῆς,
δῆλον ἐξ ὧν οὐχ ὑποπίπτει μέτρῳ τινί. εἰ δέ τις ἡμῖν
ἀντείποι ὅτι οὐ πάντως ὁ | πεζὸς λόγος ῥητορικῆς ἐστιν, 8

5 *Κίου* Glfb. 10 *ἀψύχους ὥσπερ* Glfb., transp. Kr. ‖ *εἰσαγόντων* Glfb., corr. Poppo 31 *ἀντείπῃ* Glfb.

ὥσπερ οὐδὲ τὰ Πλάτωνος συγγράμματα οὐδὲ τὰ ἰατρικά, λέγομεν ὅτι ἀλλ' ἡ συγγραφὴ κεφαλαίοις διαιρεῖται καὶ ἐπ' εἶδος ἀνάγεται ῥητορικῆς, κοινῶς μὲν πᾶσα συγγραφὴ ἐπὶ 42 τὸ συμβουλευτικόν (ἄλλοι δὲ καὶ ὑπὸ ⟨τὸ⟩ πανηγυρικὸν ἀνάγουσι, φάσκοντες ὅτι ἐγκωμιάζει τοὺς ἀρίστους ἐν τοῖς πολέμοις γενομένους), ἐξαιρέτως δ' ἡ Θουκυδίδου [ἐν] τοῖς τρισὶν εἴδεσιν ὑποπίπτει, τῷ μὲν συμβουλευτικῷ διὰ τῶν ὅλων δημηγοριῶν, πλὴν τῆς Πλαταιέων καὶ Θηβαίων ἐν τῇ | τρίτῃ, τῷ δὲ πανηγυρικῷ διὰ τοῦ ἐπιταφίου, τῷ δὲ δικανικῷ διὰ τῆς δημηγορίας ⟨τῶν⟩ Πλαταιέων καὶ Θηβαίων, ἃς ἀνωτέρω τῶν ἄλλων ὑπεξειλόμεθα. ὅπου γὰρ δικασταὶ κρίνουσι Λακεδαιμονίων οἱ παραγενόμενοι καὶ κρίνεται πρὸς τὴν ἐρώτησιν ὁ Πλαταιεὺς καὶ ἀπο|λογεῖται περὶ ὧν ἐρωτᾶται διὰ πλειόνων τοὺς λόγους ποιούμενος, καὶ ἀντιλέγει τούτοις ὁ Θηβαῖος εἰς ὀργὴν τὸν Λακεδαιμόνιον προκαλούμενος, ἡ τοῦ λόγου τάξις καὶ μέθοδος καὶ τὸ σχῆμα δικανικὸν καθαρῶς ἀποφαίνει τὸ εἶδος.

¦ Λέγουσι δέ τινες νοθεύεσθαι τὴν ὀγδόην ἱστορίαν· 43 οὐ γὰρ εἶναι Θουκυδίδου. ἀλλ' οἱ μέν φασι τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ εἶναι, οἱ δὲ Ξενοφῶντος. πρὸς οὓς λέγομεν ὅτι τῆς μὲν θυγατρὸς ὡς οὐκ ἔστι δῆλον· οὐ γὰρ γυναικείας ἦν φύσεως τοιαύτην ἀρετήν τε καὶ τέχνην μι|μήσασθαι· ἔπειτα, εἰ τοιαύτη τις ἦν, οὐκ ἂν ἐσπούδασε λαθεῖν, οὐδ' ἂν τὴν ὀγδόην ἔγραψε μόνον, ἀλλὰ καὶ ἄλλα πολλὰ κατέλιπεν ἄν, τὴν οἰκείαν ἐκφαίνουσα φύσιν. ὅτι δ' οὐδὲ Ξενοφῶντός ἐστιν, ὁ χαρακτὴρ μόνον οὐχὶ βοᾷ· πολὺ γὰρ τὸ μέσον ἰσχνοῦ χαρακτῆρος καὶ | ὑψηλοῦ. οὐ μὴν οὐδὲ Θεοπόμπου, καθά τινες ἠξίωσαν. τισὶ δέ, καὶ μᾶλλον τοῖς χαριεστέροις, 44 Θουκυδίδου μὲν εἶναι δοκεῖ, ἄλλως δ' ἀκαλλώπιστος, δι' ἐκτύπων γεγραμμένη, καὶ πολλῶν πλήρης ἐν κεφαλαίῳ πραγμάτων καλλωπισθῆναι καὶ λαβεῖν ἔκτασιν δυναμένων. ἔνθεν | καὶ λέγομεν ὡς ἀσθενέστερον πέφρασται ὀλίγον,

4 alt. τὸ om. Glfb. 6 ἐν del. Poppo 10 τῶν om. Glfb.

καθότι ἀρρωστῶν αὐτὴν φαίνεται συντεθεικώς. ἀσθενοῦντος δὲ σώματος βραχύ τι καὶ ὁ λογισμὸς ἀτονώτερος εἶναι φιλεῖ· μικροῦ γὰρ συμπάσχουσιν ἀλλήλοις ὅ τε λογισμὸς καὶ τὸ σῶμα.

Ἀπέθανε δὲ μετὰ τὸν πό|λεμον τὸν Πελοποννησιακὸν 45
ἐν τῇ Θρᾴκῃ συγγράφων τὰ πράγματα τοῦ εἰκοστοῦ καὶ
πρώτου ἐνιαυτοῦ· εἴκοσι γὰρ καὶ ἑπτὰ κατέσχεν ὁ πόλεμος.
τὰ δὲ τῶν ἄλλων ἓξ ἐτῶν πράγματα ἀναπληροῖ ὅ τε Θεό-
πομπος καὶ ὁ | Ξενοφῶν, οἷς συνάπτει τὴν Ἑλληνικὴν
ἱστορίαν. ἰστέον δ' ὅτι στρατηγήσας ἐν Ἀμφιπόλει ὁ Θου- 46
κυδίδης καὶ δόξας ἐκεῖ βραδέως ἀφικέσθαι καὶ προλαβόντος
αὐτὸν τοῦ Βρασίδου ἐφυγαδεύθη ὑπ' Ἀθηναίων, διαβάλλον-
τος αὐτὸν τοῦ Κλέωνος· διὸ καὶ ἀπεχθάνεται τῷ | Κλέωνι
καὶ ὡς μεμηνότα αὐτὸν εἰσάγει πανταχοῦ καὶ κοῦφον. καὶ
ἀπελθών, ὥς φασιν, ἐν τῇ Θρᾴκῃ τὸ κάλλος ἐκεῖ τῆς συγ-
γραφῆς συνέθηκεν. ἀφ' οὗ μὲν γὰρ ὁ πόλεμος ἤρξατο, 47
ἐσημειοῦτο τὰ λεγόμενα πάντα καὶ τὰ πραττόμενα, οὐ μὴν
κάλλους ἐφρόντισε τὴν ἀρ|χήν, ἀλλὰ τοῦ μόνον σῶσαι τῇ
σημειώσει τὰ πράγματα· ὕστερον δὲ μετὰ τὴν ἐξορίαν ἐν
Σκαπτῇ ὕλῃ τῆς Θρᾴκης χωρίῳ διαιτώμενος συνέταξε μετὰ
κάλλους ἃ ἐξ ἀρχῆς μόνον ἐσημειοῦτο διὰ τὴν μνήμην.
ἔστι δὲ τοῖς μύθοις ἐναντίος διὰ τὸ χαίρειν ταῖς ἀλη|θείαις. 48
οὐ γὰρ ἐπετήδευσε τοῖς ἄλλοις ταὐτὸν συγγραφεῦσιν οὐδ'
ἱστορικοῖς, οἳ μύθους ἐγκατέμιξαν ταῖς ἑαυτῶν ἱστορίαις,
τοῦ τερπνοῦ πλέον τῆς ἀληθείας ἀντιποιούμενοι. ἀλλ' ἐκεῖ-
νοι μὲν οὕτως, τῷ συγγραφεῖ δ' οὐκ ἐμέλησε πρὸς τέρψιν
τῶν ἀκουόντων, ἀλλὰ | πρὸς ἀκρίβειαν τῶν μανθανόντων
γράφειν. καὶ γὰρ ὠνόμασεν ἀγώνισμα τὴν ἑαυτοῦ συγγρα-
φήν. πολλὰ γὰρ τῶν πρὸς ἡδονὴν ἀπέφυγε, τὰς παρενθή-
κας ἃς εἰώθασι ποιεῖν οἱ πλείονες ἀποκλίνας, ὅπου γε καὶ 49

15 ἐφ' Glfb. 17 ἀλλὰ scr. Westerm., ἢ Glfb. 18 ἐξ-ορίαν] ἱστορίαν Glfb.

παρ' Ἡροδότῳ καὶ ὁ δελφίς ἐστιν ὁ φιλήκοος καὶ Ἀρίων ὁ κυβερνώ|μενος μουσικῇ, καὶ ὅλως ἡ δευτέρα τῶν ἱστοριῶν τὴν ὑπόθεσιν ψεύδεται. ὁ δὲ συγγραφεὺς οὗτος ἂν [ἀνα]-μνησθῇ τινος περιττοῦ, διὰ μὲν τὴν ἀνάγκην λέγει, διηγεῖται δὲ μόνον εἰς γνῶσιν τῶν ἀκουόντων ἀφικνούμενος. ὅ τε γὰρ περὶ Τηρέως αὐτῷ λόγος πέφρασται μό|νον περὶ παθῶν τῶν γυναικῶν, ἥ τε Κυκλώπων ἱστορία τῶν τόπων ἐμνημονεύθη χάριν, καὶ ὁ Ἀλκμέων ὅτε σωφρονεῖν μνημονεύεται, ἐνταῦθα τῆς σωφροσύνης αὐτοῦ μνῆσιν ποιεῖται, τὰ δ' ἄλλα οὐκ ἀκριβοῖ. περὶ μὲν οὖν τοὺς μύθους τοι- 50 οῦτος, δεινὸς δὲ ἠθογραφῆσαι, καὶ | ἐν μὲν τοῖς μέρεσι σαφής, ὑπὸ δὲ τὴν σύνταξιν ἐνίοτε διὰ τὸ ἐπιτεῖνον τῆς ἑρμηνείας ἄδηλος εἶναι δοκῶν. ἔχει δὲ χαρακτῆρα ὑπέρσεμνον καὶ μέγαν. τὸ δὲ τῆς συνθέσεως τραχύτητος [ὂν] μεστὸν καὶ ἐμβριθὲς καὶ | ὑπερβατικόν, ἐνίοτε δὲ ἀσαφές. αἱ δὲ βραχύτητες θαυμασταὶ καὶ τῶν λέξεων οἱ νόες πλείονες. τὸ δὲ γνωμολογικὸν αὐτοῦ πάνυ ἐπαινετόν. ἐν δὲ 51 ταῖς ἀφηγήσεσι σφόδρα δυνατός, ναυμαχίας ἡμῖν καὶ πολιορκίας νόσους τε καὶ στάσεις διηγούμενος. πολυειδὴς δὲ ἐν τοῖς | σχήμασι, τὰ πολλὰ καὶ τῶν Γοργίου τοῦ Λεοντίνου μιμούμενος, ταχὺς ἐν ταῖς σημασίαις, πικρὸς ἐν ταῖς αὐστηρότησιν, ἠθῶν μιμητὴς καὶ ἄριστος διαγραφεύς· ὄψει γοῦν παρ' αὐτῷ φρόνημα Περικλέους καὶ Κλέωνος οὐκ οἶδ' ὅ τι ἂν εἴποι τις, Ἀλκιβιάδου νεότητα, | Θεμιστοκλέους παν⟨τοιότη⟩τα, Νικίου χρηστότητα, δεισιδαιμονίαν, εὐτυχίαν μέχρι Σικελίας, καὶ ἄλλα μυρία, ἃ κατὰ μέρος ἐπιδεῖν πειρασόμεθα. ὡς ἐπὶ πλεῖστον δὲ χρῆται τῇ ἀρχαίᾳ ἀτθίδι 52 [τῇ παλαιᾷ], ᾗ τὸ ξ ἀντὶ τοῦ σ παρείληφεν, ὅταν ξυνέ-

1 Ἀρείων Glfb. 3—4 ἀναμνησθῇ Glfb., ab syll. μνησθῇ rursus incipit E; μνησθῇ scripsi 7 Κυκλόπων E 8 Ἀλκμαίων E 9 ἐνταῦθα coni. Poppo, ἔνθα τὰ E ‖ μνῆσιν ποιεῖται conieci, νήσους οἰκεῖ E 14 μέγα E ‖ ὂν del. Kr. 23 Κλέονος E 24—25 πάντα E, correxi 25 δισιδαιμονίαν E 28 τῇ παλαιᾷ del. Poppo

γραψε καὶ ξυμμαχία λέγῃ, καὶ τὴν | δίφθογγον τὴν αι ἀντὶ τοῦ α γράφει, αἰεί λέγων. καὶ ὅλως εὑρετής ἐστι καινῶν ὀνομάτων. τὰ μὲν γάρ ἐστιν ἀρχαιότερα τῶν καθ' αὐτὸν χρόνων, τὸ αὐτοβοεὶ καὶ τὸ πολεμησείοντες καὶ παγχάλεπον καὶ ἁμαρτάδα καὶ ὕλης φακέλους· τὰ δὲ ποιηταῖς μέλει, οἷον τὸ ἐπιλύγ|ξαι καὶ τὸ ἐπηλύται καὶ τὸ ἀνακῶς καὶ τὰ τοιαῦτα· τὰ δὲ ἴδια, οἷον ἀποσίμωσις καὶ κωλύμη καὶ ἀποτείχισις, καὶ ὅσα ἄλλα παρ' ἄλλοις μὲν οὐ λέλεκται, παρὰ τούτῳ δὲ κεῖται. μέλει δὲ αὐτῷ καὶ ὄγκου τῶν ὀνομάτων 53 καὶ δεινότητος τῶν ἐνθυμημάτων καὶ ὥσπερ φθά|σαντες εἴπομεν, βραχύτητος συντάξεως· τὰ γὰρ πολλὰ τῶν πραγμάτων καὶ λέξει δείκνυται. τέθεικε δὲ πολλάκις καὶ πάθη καὶ πράγματα ἀντ' ἀνδρῶν, ὡς τὸ ἀντίπαλον δέος. ἔχει δέ τι καὶ τοῦ πανηγυρικοῦ, ἐν οἷς ἐπιταφίους λέγει, καὶ ποικίλας εἰρωνείας εἰσφέρων καὶ | ἐρωτήσεις ποιούμενος καὶ φιλοσόφοις εἴδεσι δημηγορῶν· ἐν οἷς γὰρ ἀμοιβαῖός ἐστι, φιλοσοφεῖ. τὴν μέντοι ἰδέαν αὐτοῦ τῶν λέξεων καὶ τῶν συνθέσεων αἰτιῶνται οἱ | πλείονες, ὧν ἐστι Διονύσιος ὁ 11 Ἁλικαρνασσεύς· μέμφεται γὰρ αὐτῷ ὡς πεζῇ καὶ πολιτικῇ λέξει χρῆσθαι μὴ δυναμένῳ, οὐκ εἰδὼς ὅτι δυνάμεώς ἐστι ταῦτα πάντα περιττῆς καὶ ἕξεως πλεονεξίας.

| Φαίνεται δὲ ἐπὶ τῶν Ἡροδότου χρόνων γενόμενος, εἴ 54 γε ὁ μὲν Ἡρόδοτος μέμνηται τῆς Θηβαίων εἰσβολῆς εἰς τὴν Πλάταιαν, περὶ ἧς ἱστορεῖ Θουκυδίδης ἐν τῇ δευτέρᾳ. λέγεται δέ τι καὶ τοιοῦτο, ὅτι ποτὲ τοῦ Ἡροδότου τὰς ἰδίας ἱστορίας ἐπιδεικνυμένου παρὼν τῇ | ἀκροάσει Θουκυδίδης καὶ ἀκούσας ἐδάκρυσεν· ἔπειτά φασι τὸν Ἡρόδοτον τοῦτο θεασάμενον εἰπεῖν αὐτοῦ πρὸς τὸν πατέρα τὸν Ὄλορον· „ὦ

2 ὅλος E, corr. e_2 19 αλικαρνασεύς E 23 Θηβαίων, litt. ν erasa, E 26 ἐπιδεικν+υμένου E 28 Ὁλόρον E, Ὄλορον e_2

Ὄλορε, ὀργᾷ ἡ φύσις τοῦ υἱοῦ σου πρὸς μαθήματα.“
ἐτελεύτησε δὲ ἐν τῇ Θρᾴκῃ· καὶ οἱ μὲν λέγουσιν ὅτι ἐκεῖ 55
ἐτάφη, ἄλλοι | δὲ λέγουσιν ὅτι ἐν ταῖς Ἀθήναις ἠνέχθη
αὐτοῦ τὰ ὀστᾶ κρύφα παρὰ τῶν συγγενῶν καὶ οὕτως ἐτάφη·
οὐ γὰρ ἐξῆν φανερῶς θάπτειν ἐν Ἀθήναις τὸν ἐπὶ προ-
δοσίᾳ φεύγοντα. ἔστι δὲ αὐτοῦ τάφος πλησίον τῶν πυλῶν,
ἐν χωρίῳ τῆς Ἀττικῆς ὃ Κοίλη καλεῖται, καθά | φησιν Ἄν-
τυλλος, ἀξιόπιστος ἀνὴρ μαρτυρῆσαι καὶ ἱστορίαν γνῶναι
καὶ διδάξαι δεινός. καὶ στήλη δέ, φησίν, ἕστηκεν ἐν τῇ
Κοίλῃ, „Θουκυδίδης ⟨Ὀλόρου⟩ Ἁλιμούσιος“ ἔχουσα ἐπί-
γραμμα· τινὲς δὲ προσέθηκαν καὶ τὸ „ἐνθάδε κεῖται.“
ἀλλὰ λέγομεν ὅτι νοούμενόν ἐστι τοῦτο | καὶ προσυπακουό-
μενον· οὐδὲ γὰρ ἔκειτο ἐν τῷ ἐπιγράμματι.

Ἔστι δὲ τὴν ἰδέαν καὶ τὸν χαρακτῆρα μεγαλοπρεπής, 56
ὡς μηδὲ ἐν τοῖς οἴκτοις ἀφίστασθαι τοῦ μεγαλοπρεποῦς,
ἐμβριθὴς τὴν φράσιν, ἀσαφὴς τὴν διάνοιαν | διὰ τὸ ὑπερ-
βατοῖς χαίρειν, ὀλίγοις ὀνόμασι πολλὰ πράγματα δηλῶν, καὶ
ποικιλώτατος μὲν ἐν τοῖς τῆς λέξεως σχήμασι, κατὰ δὲ τὴν
διάνοιαν τοὐναντίον ἀσχημάτιστος· οὔτε γὰρ εἰρωνείαις οὔτε
ἐπιτιμήσεσιν οὔτε ταῖς ἐκ πλαγίου ῥήσεσιν οὔτε ἄλλαις τισὶ
πανουργίαις πρὸς | τὸν ἀκροατὴν κέχρηται, τοῦ Δημοσθέ-
νους μάλιστα ἐν τούτοις ἐπιδεικνυμένου τὴν δεινότητα.
οἶμαι δὲ οὐκ ἀγνοίᾳ σχηματισμοῦ τοῦ κατὰ διάνοιαν παρ- 57
εῖναι τὸν | Θουκυδίδην τὸ τοιοῦτον, ἀλλὰ τοῖς ὑποκειμένοις 12
προσώποις πρέποντας καὶ ἁρμόζοντας συντιθέντα τοὺς λό-
γους. οὐ γὰρ ἔπρεπε Περικλεῖ καὶ Ἀρχιδάμῳ καὶ Νικίᾳ
καὶ Βρασίδᾳ, ἀνθρώποις μεγαλόφροσι καὶ γενναίοις | καὶ
ἡρωικὴν ἔχουσι δόξαν, λόγους εἰρωνείας καὶ πανουργίας
περιτιθέναι, ὡς μὴ παρρησίαν ἔχουσι φανερῶς ἐλέγχειν καὶ
ἄντικρυς μέμφεσθαι καὶ ὅ τι οὖν βούλονται λέγειν. διὰ
τοῦτο τὸ ἄπλαστον καὶ ἀνηθοποίητον ἐπετήδευσε, σῴζων
κἀν τούτοις τὸ προσῆκον καὶ | τῇ τέχνῃ δοκοῦν· τεχνίτου

1 Ὅλορε E 7 Ἀντύλλος E 10 Ὀλόρου om. E

γὰρ ἀνδρὸς φυλάξαι τοῖς προσώποις τὴν ἐπιβάλλουσαν δόξαν καὶ τοῖς πράγμασι τὸν ἀκόλουθον κόσμον.

Ἰστέον δὲ ὅτι τὴν πραγματείαν αὐτοῦ οἱ μὲν κατέτεμον 58
εἰς δέκα τρεῖς ἱστορίας, ἄλλοι δὲ ἄλλως. ὅμως | δὲ ἡ πλείστη καὶ ἡ κοινὴ κεκράτηκε, τὸ μέχρι τῶν ὀκτὼ διῃρῆσθαι τὴν πραγματείαν, ὡς καὶ ἐπέκρινεν ὁ Ἀσκληπιάδης.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΒΙΟΣ.

Θουκυδίδης Ἀθηναῖος Ὀλόρου ἦν παῖς, Θρᾴκιον δὲ 1
αὐτῷ τὸ γένος· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ αὐτῷ Ὄλορος ἐκ | Θρᾴκης εἶχε τοὔνομα. γέγονε δὲ τῶν Μιλτιάδου συγγενής· αὐτίκα γοῦν ἔνθα Μιλτιάδης περὶ Κοίλην τέθαπται, ἐνταῦθα καὶ Θουκυδίδης τέθαπται. ὁ δὲ Μιλτιάδης ἔγημε τοῦ Θρᾳκῶν βασιλέως θυγατέρα Ἡγησιπύλην. γέγονε δὲ Ἀντιφῶντος 2
τοῦ Ῥαμνουσίου μαθητής, | δεινοῦ λέγειν καὶ ὑπόπτου γενομένου τοῖς δικαστηρίοις. καὶ διὰ ταῦτα λέγοντος μὲν οὐκ ἠνείχοντο αὐτοῦ, γράφειν δὲ ἐπεχείρησε τοὺς λόγους καὶ ἐξέδωκε τοῖς δεομένοις. ἐμαρτύρησε δὲ αὐτῷ καὶ Θουκυδίδης ὁ μαθητὴς ὅτι ἄν, ᾧ σύμβουλος γένοιτο, ἄριστα ἐκεῖνος ἀπήλ|λαττεν εἰς τὰς δίκας. ἀλλ' ὁ μὲν ἔδοξε πονηρὸς [Ἀντιφῶν] εἶναι, καὶ περὶ τέλη τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου κριθεὶς προδοσίας, ὡς Λακεδαιμονίοις μὲν τὰ ἄρι|στα 13
κατὰ πρεσβείαν παραινέσας, Ἀθηναίοις δὲ ἀλυσιτελέστατα, ἑάλω. καὶ σὺν αὐτῷ διεφθάρησαν Ἀρχεπτόλεμος καὶ Ὀνομακλῆς, ὧν καὶ κατεσκάφησαν καὶ αἱ οἰκίαι, καὶ τὸ γένος τὸ μὲν διεφθάρη, τὸ δὲ ἄτιμον | ἐγένετο. στρατηγικὸς δὲ 5 3
ἀνὴρ ὁ Θουκυδίδης γενόμενος καὶ τὰ περὶ Θάσον πιστευθεὶς μέταλλα πλούσιος μὲν ἦν καὶ μέγα ἐδύνατο, ἐν δὲ τῷ

6 *Ἀσκληπιός* E, corr. Poppo, schol. I 56, 2 coll. 8 *Ὁλόρου* E 9 *Ὅλορος* E 19 *ἀπήλαττεν* E 20 *Ἀντιφῶν* del. Kr.

Πελοποννησιακῷ πολέμῳ αἰτίαν ἔσχε προδοσίας ἐκ βραδυτῆτός τε καὶ ὀλιγωρίας. ἔτυχε μὲν γὰρ Βρασίδας τὰς ἐπὶ Θρᾴκης καταλαβὼν πόλεις Ἀθηναίων, ἀφιστὰς μὲν Ἀθηναίων, Λακεδαιμονίοις δὲ προστιθείς· κἀνταῦθα δέον ταχέως ἀναπλεῦσαι καὶ σῶσαι μὲν τὴν Ἠιόνα ἐγγὺς κειμένην, περιποιῆσαι δὲ τὴν Ἀμφίπολιν, μέγα κτῆμα τοῖς Ἀθηναίοις, τὴν μὲν Ἠιόνα ἐδυνήθη φθάσας σῶσαι, τὴν | δὲ Ἀμφίπολιν ἀπώλεσεν. καίτοι Κλέων βοηθῶν ταῖς ἐπὶ Θρᾴκης πόλεσι κατέπλευσε μὲν εἰς Ἀμφίπολιν, ἀλλ᾽ ὅμως μάχης γενομένης Βρασίδας μὲν ὁ Λακεδαιμόνιος ἐνίκησεν αὐτόν, Κλέων δὲ ἀπέθανεν ὑπὸ Μυρκινίου πελταστοῦ βληθείς. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ὁ Βρασίδας τῆς νίκης αἰσθόμενος ἀπέθανε, καὶ Ἀμφίπολις Ἀθηναίων ἀπέστη, Λακεδαιμονίων δὲ ἐγένετο· ἔνθα καὶ τὰ Ἁγνώνεια οἰκοδομήματα καθελόντες οἱ Ἀμφιπολῖται Βρασίδεια ἐκάλεσαν, μισήσαντες μὲν τὴν Ἀττικὴν ἀποικίαν, λακωνίσαντες δὲ κἀν τούτῳ καὶ τὴν τιμὴν μεταθέντες εἰς | Λακεδαίμονα. γενόμενος δὲ φυγὰς ὁ Θουκυ- 4
δίδης ἐσχόλαζε τῇ συγγραφῇ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου, καὶ διὰ τοῦτο δοκεῖ πολλὰ χαρίζεσθαι μὲν Λακεδαιμονίοις, κατηγορεῖν δὲ Ἀθηναίων τὴν τυραννίδα καὶ πλεονεξίαν. οὗ γὰρ καιρὸς αὐτῷ κατειπεῖν Ἀθηναίων ἐγένετο, Κο|ρινθίων κατηγορούντων ἢ Λακεδαιμονίων μεμφομένων ἢ Μιτυληναίων αἰτιωμένων, πολὺς ἐν τοῖς ἐγκλήμασι τοῖς Ἀττικοῖς ἐρρύη, καὶ τὰς μὲν νίκας τὰς Λακωνικὰς ἐξῆρε τῷ λόγῳ, τὰς δὲ συμφορὰς ηὔξησε τὰς Ἀττικάς, ὅπου καὶ τὰς ἐν Σικελίᾳ. πέπαυται δὲ τὸ τῆς | συγγραφῆς ἐν τῇ ναυ- 5
μαχίᾳ τῇ περὶ Κυνὸς σῆμα, τουτέστιν περὶ τὸν Ἑλλήσποντον, ἔνθα δοκοῦσι καὶ νενικηκέναι Ἀθηναῖοι. τὰ δὲ μετὰ ταῦτα ἑτέροις γράφειν κατέλιπε, | Ξενοφῶντι καὶ Θεοπόμπῳ· 14
εἰσὶ δὲ καὶ αἱ ἐφεξῆς μάχαι· οὔτε γὰρ τὴν δευτέραν ναυμαχίαν τὴν περὶ Κυνὸς σῆμα, ἣν Θεόπομπος εἶπεν, οὔτε

10 ἐνίκησεν δὲ E, sed δὲ fere erasum 14 Αγνώνια E 15 Βρασίδια E 21 οὐ E 29 κατέλειπεν E

τὴν περὶ Κύζικον, ἣν ἐνίκα Θρασύβουλος καὶ Θηραμένης
καὶ Ἀλκιβιάδης, | οὔτε τὴν ἐν Ἀργινούσαις ναυμαχίαν, ἔνθα
νικῶσιν Ἀθηναῖοι Λακεδαιμονίους, οὔτε τὸ κεφάλαιον τῶν
κακῶν τῶν Ἀττικῶν, τὴν ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς ναυμαχίαν,
ὅπου καὶ τὰς ναῦς ἀπώλεσαν Ἀθηναῖοι καὶ τὰς ἑξῆς ἐλπί-
δας· καὶ γὰρ τὸ τεῖχος αὐτῶν καθῃρέθη καὶ ἡ | τῶν τριά-
κοντα τυραννὶς κατέστη καὶ πολλαῖς συμφοραῖς περιέπεσεν
ἡ πόλις, ἃς ἠκρίβωσε Θεόπομπος. ἦν δὲ τῶν πάνυ κατὰ 6
γένος Ἀθήνησι δοξαζομένων ὁ Θουκυδίδης. δεινὸς δὲ δόξας
εἶναι ἐν τῷ λέγειν πρὸ τῆς συγγραφῆς προέστη τῶν πραγμά-
των. πρώτην δὲ τῆς | ἐν τῷ λέγειν δεινότητος τήνδε ἐποιή-
σατο τὴν ἐπίδειξιν· Πυριλάμπης γάρ τις τῶν πολιτῶν ἄνδρα
φίλον καὶ ἐρώμενον ἴδιον διά τινα ζηλοτυπήσας ἐφόνευσε·
ταύτης δὲ τῆς δίκης ἐν Ἀρείῳ πάγῳ κρινομένης πολλὰ τῆς
ἰδίας σοφίας ἐπεδείξατο, ἀπολογίαν ποιούμενος ὑπὲρ | τοῦ
Πυριλάμπους, καὶ Περικλέους κατηγοροῦντος ἐνίκα. ὅθεν
καὶ στρατηγὸν αὐτὸν ἑλομένων Ἀθηναίων ἄρχων προέστη
τοῦ δήμου. μεγαλόφρων δὲ ἐν τοῖς πράγμασι γενόμενος, 7
ἅτε φιλοχρηματῶν, οὐκ εἰᾶτο πλείονα χρόνον προστατεῖν τοῦ
δήμου. πρῶτον μὲν γὰρ ὑπὸ τοῦ | Ξενοκρίτου, ὡς Σύβαριν
ἀποδημήσας, ὡς ἐπανῆλθεν εἰς Ἀθήνας, συγχύσεως δικα-
στηρίου φεύγων ἑάλω· ὕστερον δὲ ἐξοστρακίζεται ἔτη δέκα.
φεύγων δὲ ἐν Αἰγίνῃ διέτριβε, κἀκεῖ λέγεται τὰς ἱστορίας
αὐτὸν συντάξασθαι. τότε δὲ τὴν φιλαργυρίαν αὐτοῦ μά-
λιστα φανερὰν | γενέσθαι· ἅπαντας γὰρ Αἰγινήτας κατα-
τοκίζων ἀναστάτους ἐποίησεν. μετὰ ⟨δὲ⟩ τὴν ἱστορίαν φασὶ 8
συντετάχθαι τῷ συγγραφεῖ τὸ προοίμιον, ἐπεὶ τῶν ἐν τῷ
πολέμῳ μέμνηται γεγονότων, ὥσπερ τῆς Δήλου καθάρσεως,
ἣν περὶ τὸ | ἕβδομον ἔτος ἐπὶ Εὐθύνου ἄρχοντος γεγενῆ-
σθαί φασιν. μέμνηται δὲ ἐν αὐτῷ καὶ τῆς τοῦ πολέμου
τελευτῆς λέγων· „ἐς τὴν τελευτὴν τοῦδε τοῦ πολέμου.“

2 Ἀργιννούσαις E 14 κινουμένης E, corr. Bkr. 19 εἰατὸν E, corr. Bkr. 23 Αἰγείνῃ E 25 Αἰγεινήτας E

ἀλλὰ | καὶ ἐν ἀρχῇ φησιν· „κίνησις γὰρ αὕτη δὴ μεγίστη 15
τοῖς Ἕλλησιν ἐγένετο καὶ μέρει τινὶ τῶν βαρβάρων, ὡς δὲ
εἰπεῖν καὶ ἐπὶ πλεῖστον ἀνθρώπων.“ πληρώσας δὲ τὴν 9
ὀγδόην ἱστορίαν ἀπέθανε νόσῳ. σφάλλονται γὰρ οἱ λέ|γοντες 5
μὴ Θουκυδίδου εἶναι τὴν ὀγδόην, ἀλλ᾽ ἑτέρου συγγραφέως.
τελευτήσας δ᾽ ἐν Ἀθήνησιν ἐτάφη πλησίον τῶν Μελιτίδων 10
πυλῶν, ἐν χωρίῳ τῆς Ἀττικῆς ὃ προσαγορεύεται Κοίλη, εἴτε
αὐτὸς ἐπανελθὼν Ἀθήναζε ἐκ τῆς φυγῆς τοῦ ὁρισθέντος
χρόνου πληρωθέντος καὶ | τελευτήσας ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι, 10
εἴτε μετακομισθέντων αὐτοῦ τῶν ὀστέων ἀπὸ Θράκης, ἐκεῖ
καταστρέψαντος τὸν βίον· λέγεται γὰρ ἐπ᾽ ἀμφότερα. καὶ
στήλη τις ἀνέστηκεν ἐν τῇ Κοίλῃ τοῦτο ἔχουσα τὸ ἐπί-
γραμμα· „Θουκυδίδης Ὀλόρου Ἁλιμούσιος ἐνθάδε κεῖται.“

6 Μιλτιαδων E 13 Αλιμούσιος E

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΙΣΤΟΡΙΩΝ Α. 16

1 Θουκυδίδης Ἀθηναῖος ξυνέγραψε τὸν πόλεμον τῶν Πελοποννησίων καὶ Ἀθηναίων ὡς ἐπολέμησαν πρὸς ἀλλήλους, ἀρξάμενος εὐθὺς καθισταμένου καὶ ἐλπίσας μέγαν τε ἔσεσθαι καὶ ἀξιολογώτατον τῶν προγεγενημένων, | τεκμαιρόμενος ὅτι ἀκμάζοντές τε ᾖσαν ἐς αὐτὸν ἀμφότεροι παρασκευῇ τῇ πάσῃ καὶ τὸ ἄλλο Ἑλληνικὸν ὁρῶν ξυνιστάμενον πρὸς ἑκατέρους, τὸ μὲν εὐθύς, τὸ δὲ καὶ διανοούμενον. 2 κίνησις γὰρ αὕτη δὴ μεγίστη τοῖς Ἕλλησιν ἐγένετο καὶ μέρει τινὶ τῶν βαρβάρων, ὡς δὲ | εἰπεῖν καὶ ἐπὶ πλεῖστον ἀνθρώπων. τὰ γὰρ πρὸ αὐτῶν καὶ τὰ ἔτι παλαίτερα σαφῶς μὲν εὑρεῖν διὰ χρόνου πλῆθος ἀδύνατον ἦν, ἐκ δὲ τεκμηρίων ὧν ἐπὶ μακρότατον σκοποῦντί μοι πιστεῦσαι ξυμβαίνει, οὐ μεγάλα νομίζω γενέσθαι οὔτε κατὰ τοὺς πολέμους οὔτε ἐς τὰ | ἄλλα.

2 Φαίνεται γὰρ ἡ νῦν Ἑλλὰς καλουμένη οὐ πάλαι βεβαίως οἰκουμένη, ἀλλὰ μεταναστάσεις τε οὖσαι τὰ πρότερα καὶ ῥᾳδίως ἕκαστοι τὴν ἑαυτῶν ἀπολείποντες, βιαζόμενοι ὑπό τινων αἰεὶ πλειόνων. 2 τῆς γὰρ ἐμπορίας

6 ἤισαν F ᾖσαν g_2 Phot. et Suid. s. v. ᾖα, ἤϊσαν schol. Plat. Polit. V 449a et Zonar. s. v. ᾖα, ἦσαν AB$c_r$$G_1$$m_2$ ησαν E 8 πρὸς ἑκατέρους om. c_rF 10 δὴ μεγίστη c_rF Dion. Hal. 857, Thuc. biogr. anon. § 8, schol. Aristoph. Acharn. 1 μεγίστη δὴ ABEGm_2 13 ἀδύνατον c_rGF_1 (in lit.) Dion. Hal. (cod. M) 858, 871, Greg. Cor. ad Hermog. VII 1143 ἀδύνατα ABEm_2 14 μοι] ι in lit. b 17 γὰρ] μὲν A

οὐκ οὔσης οὐδ᾽ ἐπιμιγνύντες ἀδεῶς ἀλλήλοις οὔτε
κατὰ | γῆν οὔτε διὰ θαλάσσης, νεμόμενοί τε τὰ ἑαυτῶν
ἕκαστοι ὅσον ἀποζῆν καὶ περιουσίαν χρημάτων οὐκ
ἔχοντες οὐδὲ γῆν φυτεύοντες, ἄδηλον ὂν ὁπότε τις
ἐπελθών, καὶ ἀτειχίστων ἅμα ὄντων, ἄλλος ἀφαιρή-
σεται, τῆς τε καθ᾽ ἡμέραν ἀναγκαίου τροφῆς πανταχοῦ
ἂν ἡγούμενοι ἐπι|κρατεῖν οὐ χαλεπῶς ἀπανίσταντο, καὶ
δι᾽ αὐτὸ οὔτε μεγέθει πόλεων ἴσχυον οὔτε τῇ ἄλλῃ
παρασκευῇ. μάλιστα δὲ τῆς γῆς ἡ ἀρίστη αἰεὶ τὰς 3
μεταβολὰς τῶν οἰ|κητόρων εἶχεν, ἥ τε νῦν Θεσσαλία 17
καλουμένη καὶ Βοιωτία Πελοποννήσου τε τὰ πολλὰ
πλὴν Ἀρκαδίας τῆς τε ἄλλης ὅσα ἦν κράτιστα. διὰ 4
γὰρ ἀρετὴν γῆς αἵ τε δυνάμεις τισὶ μείζους ἐγγιγνό-
μεναι στάσεις ἐνεποίουν ἐξ | ὧν ἐφθείροντο, καὶ ἅμα
ὑπὸ ἀλλοφύλων μᾶλλον ἐπεβουλεύοντο. τὴν γοῦν 5
Ἀττικὴν ἐκ τοῦ ἐπὶ πλεῖστον διὰ τὸ λεπτόγεων ἀστα-
σίαστον οὖσαν ἄνθρωποι ᾤκουν οἱ αὐτοὶ αἰεί. καὶ 6
παράδειγμα τόδε τοῦ λόγου οὐκ ἐλάχιστόν ἐστι διὰ
τὰς μετοικήσεις τὰ ἄλλα μὴ ὁμοίως αὐ|ξηθῆναι· ἐκ
γὰρ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος οἱ πολέμῳ ἢ στάσει ἐκπίπτοντες
παρ᾽ Ἀθηναίους οἱ δυνατώτατοι ὡς βέβαιον ὂν ἀνε-
χώρουν, καὶ πολῖται γιγνόμενοι εὐθὺς ἀπὸ παλαιοῦ
μείζω ἔτι ἐποίησαν πλήθει ἀνθρώπων τὴν πόλιν, ὥστε
καὶ ἐς Ἰωνίαν ὕστερον ὡς οὐχ ἱκανῆς οὔ|σης τῆς
Ἀττικῆς ἀποικίας ἐξέπεμψαν.

Δηλοῖ δέ μοι καὶ τόδε τῶν παλαιῶν ἀσθένειαν 3
οὐχ ἥκιστα· πρὸ γὰρ τῶν Τρωικῶν οὐδὲν φαίνεται

2 ἑαυτῶν schol. (etiam Patm.) αυ:τῶν B αὐτῶν A c_r E G αὐτῶν F m_2 4 τις in lit. g_2 7 ἀνίσταντο m_2 8 δ+ι᾽ B 14 καὶ om. m_2 15 τὴν in lit. b_2 19 μετοικήσεις coni. Ullrich μετοικίας ἐς A B c_r E F m_2 ἀποικίας ἐς G 20 οἱ] ἢ m_2

πρότερον κοινῇ ἐργασαμένη ἡ Ἑλλάς· δοκεῖ δέ μοι, 2
οὐδὲ τοὔνομα τοῦτο ξύμπασά πω εἶχεν, ἀλλὰ τὰ μὲν
πρὸ Ἕλληνος τοῦ Δευκαλίωνος καὶ | πάνυ οὐδὲ εἶναι
ἡ ἐπίκλησις αὕτη, κατὰ ἔθνη δὲ ἄλλα τε καὶ τὸ Πε-
λασγικὸν ἐπὶ πλεῖστον ἀφ' ἑαυτῶν τὴν ἐπωνυμίαν
παρέχεσθαι, Ἕλληνος δὲ καὶ τῶν παίδων αὐτοῦ ἐν τῇ
Φθιώτιδι ἰσχυσάντων, καὶ ἐπαγομένων αὐτοὺς ἐπ'
ὠφελίᾳ ἐς τὰς ἄλλας πόλεις, καθ' ἑκάστους | μὲν ἤδη
τῇ ὁμιλίᾳ μᾶλλον καλεῖσθαι Ἕλληνας, οὐ μέντοι πολλοῦ
γε χρόνου ἐδύνατο καὶ ἅπασιν ἐκνικῆσαι. τεκμηριοῖ 3
δὲ μάλιστα Ὅμηρος. πολλῷ γὰρ ὕστερον ἔτι καὶ τῶν
Τρωικῶν γενόμενος οὐδαμοῦ ⟨οὕτω⟩ τοὺς ξύμπαντας
ὠνόμασεν οὐδ' ἄλλους ἢ τοὺς μετὰ Ἀχιλλέως ἐκ τῆς
| Φθιώτιδος, οἵπερ καὶ πρῶτοι Ἕλληνες ἦσαν, Δαναοὺς
δὲ ἐν τοῖς ἔπεσι καὶ Ἀργείους καὶ Ἀχαιοὺς ἀνακαλεῖ.
οὐ μὴν οὐδὲ βαρβάρους εἴρηκε διὰ τὸ μηδὲ Ἕλληνάς
πω, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, ἀντίπαλον ἐς ἓν ὄνομα ἀποκεκρί-
σθαι. οἱ δ' οὖν ὡς ἕκαστοι Ἕλληνες κατὰ πόλεις τε 4
| ὅσοι ἀλλήλων ξυνίεσαν καὶ ξύμπαντες ὕστερον κλη-
θέντες οὐδὲν πρὸ τῶν Τρωικῶν δι' ἀσθένειαν καὶ
ἀμειξίαν | ἀλλήλων ἁθρόοι ἔπραξαν. ἀλλὰ καὶ ταύτην 18 5
τὴν στρατείαν θαλάσσῃ ἤδη πλείω χρώμενοι ξυνῆλθον.

4 Μίνως γὰρ παλαίτατος ὧν ἀκοῇ ἴσμεν ναυτικὸν
ἐκτήσατο καὶ τῆς νῦν Ἑλληνικῆς θαλάσσης ἐπὶ πλεῖ-
στον ἐκράτησε | καὶ τῶν Κυκλάδων νήσων ἦρξέ τε 5

2 πως γρ. g_2 3 litt. -νος καὶ in lit. g_2 ‖ οὐδὲ + F
7 Φθιωτίδι Ef_2 Φθιωτία(ι) ABFGM Φθοιωτίαι c_r 10 ἐδύνατο
om. GM ἠδύναντο suprascr. G_1 (αν(?)το in lit. g_2) 11 ὕστερος
γρ. schol. 12 οὕτω add. Reiske 13 Ἀχιλέως B
14 Φθοιώτιδος c_r 16 μηδὲν c_r 17 δοκεῖ] κεῖ in lit. G_1
19—20 κληθέντος B 22 στρατείαν c_rF στρατίαν G στρα-
τιὰν ABEM ‖ τὰ πλείω GM_1 24—25 ἐπὶ τόπον νῦν τὸ πλεῖ-
στον ἐπὶ πλεῖστον E

καὶ οἰκιστὴς πρῶτος τῶν πλείστων ἐγένετο, Κᾶρας ἐξελάσας καὶ τοὺς ἑαυτοῦ παῖδας ἡγεμόνας ἐγκαταστήσας· τό τε ληστικόν, ὡς εἰκός, καθήρει ἐκ τῆς θαλάσσης ἐφ' ὅσον ἐδύνατο, τοῦ τὰς προσόδους μᾶλλον ἰέναι αὐτῷ. οἱ γὰρ Ἕλληνες | τὸ πάλαι καὶ τῶν βαρ- 5
βάρων οἵ τε ἐν τῇ ἠπείρῳ παραθαλάσσιοι καὶ ὅσοι νήσους εἶχον, ἐπειδὴ ἤρξαντο μᾶλλον περαιοῦσθαι ναυσὶν ἐπ' ἀλλήλους, ἐτράποντο πρὸς ληστείαν, ἡγουμένων ἀνδρῶν οὐ τῶν ἀδυνατωτάτων κέρδους τοῦ σφετέρου αὐτῶν ἕνεκα καὶ τοῖς ἀσθε|νέσι τροφῆς, καὶ προσπίπτοντες πόλεσιν ἀτειχίστοις καὶ κατὰ κώμας οἰκουμέναις ἥρπαζον καὶ τὸν πλεῖστον τοῦ βίου ἐντεῦθεν ἐποιοῦντο, οὐκ ἔχοντός πω αἰσχύνην τούτου τοῦ ἔργου, φέροντος δέ τι καὶ δόξης μᾶλλον· δηλοῦσι 2
δὲ τῶν τε ἠπειρωτῶν τινες ἔτι καὶ νῦν, οἷς κό|σμος καλῶς τοῦτο δρᾶν, καὶ οἱ παλαιοὶ τῶν ποιητῶν τὰς πύστεις τῶν καταπλεόντων πανταχοῦ ὁμοίως ἐρωτῶντες εἰ λῃσταί εἰσιν, ὡς οὔτε ὧν πυνθάνονται ἀπαξιούντων τὸ ἔργον, οἷς τε ἐπιμελὲς εἴη εἰδέναι οὐκ ὀνειδιζόντων. ἐλῄζοντο δὲ καὶ κατ' ἤπειρον ἀλλήλους. καὶ | μέχρι τοῦδε 3
πολλὰ τῆς Ἑλλάδος τῷ παλαιῷ τρόπῳ νέμεται περί τε Λοκροὺς τοὺς Ὀζόλας καὶ Αἰτωλοὺς καὶ Ἀκαρνᾶνας καὶ τὴν ταύτῃ ἤπειρον· τό τε σιδηροφορεῖσθαι τούτοις τοῖς ἠπειρώταις ἀπὸ τῆς παλαιᾶς ληστείας ἐμμεμένηκεν· πᾶσα γὰρ ἡ Ἑλλὰς ἐσιδηροφόρουν | διὰ τὰς 6
ἀφάρκτους τε οἰκήσεις καὶ οὐκ ἀσφαλεῖς παρ' ἀλλήλους ἐφόδους, καὶ ξυνήθη τὴν δίαιταν μεθ' ὅπλων ἐποιή-

2 ἡγεμονίας B ‖ καταστήσας GM, corr. G_1 3 λῃστρικόν c_rGM 12 οἰκουμένας FE(?) ‖ τὸν BEFM schol. τὸ A(?)c_rG 16 καλὸς EM 20 ἐλῃΐζοντο B 25 ἐσιδηροφόρουν Exc. Longin. Rhet. Gr. I 2, 216, 15 ἐσιδηροφόρει codd. 26 παρ'] πρὸς M

σαντο ὥσπερ οἱ βάρβαροι. σημεῖον δ' ἐστὶ ταῦτα τῆς 2
Ἑλλάδος ἔτι οὕτω νεμόμενα τῶν ποτε καὶ ἐς πάντας
ὁμοίων διαιτημάτων. ἐν τοῖς πρῶτοι δὲ Ἀθηναῖοι | τόν 3
τε σίδηρον κατέθεντο καὶ ἀνειμένῃ τῇ διαίτῃ ἐς τὸ
| τρυφερώτερον μετέστησαν. καὶ οἱ πρεσβύτεροι αὐτοῖς 19
τῶν εὐδαιμόνων διὰ τὸ ἁβροδίαιτον οὐ πολὺς χρόνος
ἐπειδὴ χιτῶνάς τε λινοῦς ἐπαύσαντο φοροῦντες καὶ
χρυσῶν τεττίγων ἐνέρσει κρωβύλον ἀναδούμενοι τῶν
ἐν τῇ | κεφαλῇ τριχῶν· ἀφ' οὗ καὶ Ἰώνων τοὺς
πρεσβυτέρους κατὰ τὸ ξυγγενὲς ἐπὶ πολὺ αὕτη ἡ
σκευὴ κατέσχεν. μετρίᾳ δ' αὖ ἐσθῆτι καὶ ἐς τὸν νῦν 4
τρόπον πρῶτοι Λακεδαιμόνιοι ἐχρήσαντο καὶ ἐς τὰ
ἄλλα πρὸς τοὺς πολλοὺς οἱ τὰ μείζω κεκτημένοι ἰσο-
δίαιτοι μάλιστα κατέ|στησαν. ἐγυμνώθησάν τε πρῶτοι 5
καὶ ἐς τὸ φανερὸν ἀποδύντες λίπα μετὰ τοῦ γυμνάζε-
σθαι ἠλείψαντο. τὸ δὲ πάλαι καὶ ἐν τῷ Ὀλυμπικῷ
ἀγῶνι διαζώματα ἔχοντες περὶ τὰ αἰδοῖα οἱ ἀθληταὶ
ἠγωνίζοντο, καὶ οὐ πολλὰ ἔτη ἐπειδὴ πέπαυνται· ἔτι
δὲ καὶ ἐν τοῖς βαρβά|ροις ἔστιν οἷς νῦν, καὶ μάλιστα
τοῖς Ἀσιανοῖς, πυγμῆς καὶ πάλης ἆθλα τίθεται, καὶ
διεζωμένοι τοῦτο δρῶσιν. πολλὰ δ' ἂν καὶ ἄλλα τις 6
ἀποδείξειε τὸ παλαιὸν Ἑλληνικὸν ὁμοιότροπα τῷ νῦν
βαρβαρικῷ διαιτώμενον.

Τῶν δὲ πόλεων ὅσαι μὲν νεώτατα ᾠκίσθησαν καὶ 7
ἤδη | πλωιμωτέρων ὄντων περιουσίας μᾶλλον ἔχουσαι

5 *τρυφερώτατον* c_r 6 *ἀβροδίαιτον* BEGA$_1$ 8 *ἐνέρσει* ABF *ἐνέρσει* M *ἐν ἔρσει* c_r schol. *ἐν ἔρσει* EG ‖ *κρωβύλον* EM *κρωβύλων* AFG(?) *κροβύλων* c_r *κρωβύλην* B 10 *ἡ* om. M 11 *σκευὴ*] *κατασκευὴ* ABF, om. M 16 *Ὀλυμπιακῷ* codd., corr. e 18 *πέπαυται* codd., corr. Reiske 20 *τίθενται* M
21 *διεζωμένοι* Phot. et Suid. s. v. *σέσωται διεζωσμένοι* codd. 24 *νεώτατοι* c_r

χρημάτων, ἐπ᾽ αὐτοῖς τοῖς αἰγιαλοῖς ἐκτίζοντο καὶ τείχεσι
τοὺς ἰσθμοὺς ἀπελάμβανον ἐμπορίας τε ἕνεκα καὶ τῆς
πρὸς τοὺς προσοίκους ἕκαστοι ἰσχύος· αἱ δὲ παλαιαὶ
διὰ τὴν λῃστείαν ἐπὶ πολὺ ἀντίσχουσαν ἀπὸ θαλάσσης
| μᾶλλον ᾠκίσθησαν, αἵ τε ἐν ταῖς νήσοις καὶ ἐν ταῖς
ἠπείροις (ἔφερον γὰρ ἀλλήλους τε καὶ τῶν ἄλλων
ὅσοι ὄντες οὐ θαλάσσιοι κάτω ᾤκουν), καὶ μέχρι τοῦδε
ἔτι ἀνῳκισμένοι εἰσίν. καὶ οὐχ ἧσσον λῃσταὶ ἦσαν οἱ 8
νησιῶται, Κᾶρές τε ὄντες καὶ Φοίνικες. οὗτοι γὰρ δὴ
τὰς | πλείστας τῶν νήσων ᾤκησαν. μαρτύριον δέ·
Δήλου γὰρ καθαιρομένης ὑπὸ Ἀθηναίων ἐν τῷδε τῷ
πολέμῳ καὶ τῶν θηκῶν ἀναιρεθεισῶν, ὅσαι ἦσαν τῶν
τεθνεώτων ἐν τῇ νήσῳ, ὑπὲρ ἥμισυ Κᾶρες ἐφάνησαν,
γνωσθέντες τῇ τε σκευῇ τῶν ὅπλων ξυντεθαμμένῃ
καὶ τῷ | τρόπῳ ᾧ νῦν ἔτι θάπτουσιν. καταστάντος 2
δὲ τοῦ Μίνω ναυτικοῦ πλωιμώτερα ἐγένετο παρ᾽ ἀλλή-
λους (οἱ γὰρ ἐκ τῶν νήσων κακοῦργοι ἀνέστησαν ὑπ᾽
αὐτοῦ, ὅτεπερ καὶ τὰς πολλὰς αὐτῶν κατῴκιζε), καὶ 3
οἱ παρὰ θάλασ|σαν ἄνθρωποι μᾶλλον ἤδη τὴν κτῆσιν
τῶν χρημάτων ποιούμενοι βεβαιότερον ᾤκουν, καί
τινες καὶ τείχη περιεβάλοντο ὡς πλουσιώτεροι ἑαυτῶν
γιγνόμενοι· ἐφιέμενοι γὰρ τῶν κερδῶν οἵ τε ἥσσους
ὑπέμενον τῶν κρεισσόνων δουλείαν, οἵ τε δυνατώτεροι
περιουσίας ἔχον|τες προσεποιοῦντο ὑπηκόους τὰς ἐλάσ-
σους πόλεις. καὶ ἐν τούτῳ τῷ τρόπῳ μᾶλλον ἤδη ὄντες 4
ὕστερον χρόνῳ ἐπὶ Τροίαν ἐστράτευσαν.

1 τείχεσιν ἐκτίζοντο καὶ codd., transp. Herw. 4 ἀντί-σχουσαν coni. Poppo ἀντισχοῦσαν EG ἀντισχοῦσαι ABc$_r$FM 8 ἔτι om. F 10 ᾤκισαν B 11 καθαιρουμένης c$_r$ [G] 12 ἀφαιρεθεισῶν M 14 ξυντεθαμμένοι c$_r$ 21 περιεβάλοντο c$_r$ περιεβάλλοντο **b** G ‖ ὡς πλουσιώτεροι ἑαυτῶν γιγνόμενοι om. GM, in marg. add. G$_1$ 23 τῶν c$_r$ τὴν τῶν ABEFG τὴν M

Ἀγαμέμνων τέ μοι δοκεῖ τῶν τότε δυνάμει πρού- 9
χων καὶ οὐ τοσοῦτον τοῖς Τυνδάρεω ὅρκοις κατειλημ-
μένους τοὺς Ἑλένης μνηστῆρας ἄγων | τὸν στόλον
ἀγεῖραι. λέγουσι δὲ καὶ οἱ τὰ σαφέστατα Πελοποννη- 2
σίων μνήμῃ παρὰ τῶν πρότερον δεδεγμένοι Πέλοπά
τε πρῶτον πλήθει χρημάτων, ἃ ἦλθεν ἐκ τῆς Ἀσίας
ἔχων ἐς ἀνθρώπους ἀπόρους, δύναμιν περιποιησάμενον
τὴν ἐπωνυμίαν τῆς χώρας ἔπηλυν ὄντα ὅμως | σχεῖν,
καὶ ὕστερον τοῖς ἐκγόνοις ἔτι μείζω ξυνενεχθῆναι,
Εὐρυσθέως μὲν ἐν τῇ Ἀττικῇ ὑπὸ Ἡρακλειδῶν ἀπο-
θανόντος, Ἀτρέως δὲ μητρὸς ἀδελφοῦ ὄντος αὐτῷ καὶ
ἐπιτρέψαντος Εὐρυσθέως, ὅτ' ἐστράτευε, Μυκήνας τε
καὶ τὴν ἀρχὴν κατὰ τὸ οἰκεῖον Ἀτρεῖ (τυγχά|νειν δὲ
αὐτὸν φεύγοντα τὸν πατέρα διὰ τὸν Χρυσίππου θά-
νατον), καὶ ὡς οὐκέτι ἀνεχώρησεν Εὐρυσθεύς, βουλο-
μένων καὶ τῶν Μυκηναίων φόβῳ τῶν Ἡρακλειδῶν
καὶ ἅμα δυνατὸν δοκοῦντα εἶναι καὶ τὸ πλῆθος τε-
θεραπευκότα τῶν Μυκηναίων τε καὶ ὅσων Εὐρυσθεὺς
| ἦρχε τὴν βασιλείαν Ἀτρέα παραλαβεῖν καὶ τῶν Περ-
σειδῶν τοὺς Πελοπίδας μείζους καταστῆναι. ἅ μοι 3
δοκεῖ Ἀγαμέμνων παραλαβὼν καὶ ναυτικῷ δὲ ἅμα ἐπὶ
πλέον τῶν ἄλλων ἰσχύσας τὴν στρατείαν οὐ χάριτι τὸ
πλέον ἢ φόβῳ ξυναγαγὼν ποιήσασθαι. φαίνεται γὰρ
| ναυσί τε πλείσταις αὐτὸς ἀφικόμενος καὶ Ἀρκάσι
προσ|παρασχών, ὡς Ὅμηρος τοῦτο δεδήλωκεν, εἴ τῳ 21
ἱκανὸς τεκμηριῶσαι. καὶ ἐν τοῦ σκήπτρου ἅμα τῇ 4
παραδόσει εἴρηκεν αὐτὸν „πολλῇσι νήσοισι καὶ Ἄργεϊ

1 δυνάμει om. M 8 ἐπηλύτην codd., corr. Stahl ‖ ὁμοίως B 9 ἐκγόνοις οἷον Ἀτρεῖ Ἀγαμέμνονι ABEF ‖ μείζω om. c_rF 14 pr. τὸν] τὸν Πέλοπα τὸν E ‖ Χρυσίπου B 21 δὲ] τε codd., corr. Stahl 22 στρατιὰν codd. 27 αὐτὸν om. M

παντὶ ἀνάσσειν“· οὐκ ἂν οὖν νήσων ἔξω τῶν περι-
οικίδων (αὗται | δὲ οὐκ ἂν πολλαὶ εἶεν) ἠπειρώτης
ὢν ἐκράτει, εἰ μή τι καὶ ναυτικὸν εἶχεν. εἰκάζειν δὲ 5
χρὴ καὶ ταύτῃ τῇ στρατείᾳ οἷα ἦν τὰ πρὸ αὐτῆς. καὶ **10**
ὅτι μὲν Μυκῆναι μικρὸν ἦν, ἢ εἴ τι τῶν τότε πόλισμα
νῦν μὴ ἀξιόχρεων δοκεῖ εἶναι, οὐκ ἀκριβεῖ ἄν τις
σημείῳ χρώμενος ἀπι|στοίη μὴ γενέσθαι τὸν στόλον
τοσοῦτον ὅσον οἵ τε ποιηταὶ εἰρήκασι καὶ ὁ λόγος
κατέχει. Λακεδαιμονίων ⟨μὲν⟩ γὰρ εἰ ἡ πόλις ἐρη- 2
μωθείη, λειφθείη δὲ τά τε ἱερὰ καὶ τῆς κατασκευῆς
τὰ ἐδάφη, πολλὴν ἂν οἶμαι ἀπιστίαν τῆς δυνάμεως
προελθόντος πολλοῦ χρόνου τοῖς ἔπειτα πρὸς | τὸ
κλέος αὐτῶν εἶναι (καίτοι Πελοποννήσου τῶν πέντε
τὰς δύο μοίρας νέμονται τῆς τε ξυμπάσης ἡγοῦνται
καὶ τῶν ἔξω ξυμμάχων πολλῶν· ὅμως δέ, οὔτε ξυνοι-
κισθείσης ⟨τῆς⟩ πόλεως οὔτε ἱεροῖς καὶ κατασκευαῖς
πολυτελέσι χρησαμένης, κατὰ κώμας δὲ τῷ παλαιῷ τῆς
Ἑλλάδος | τρόπῳ οἰκισθείσης, φαίνοιτ’ ἂν ὑποδεε-
στέρα), Ἀθηναίων δὲ τὸ αὐτὸ τοῦτο παθόντων δι-
πλασίαν ἂν τὴν δύναμιν εἰκάζεσθαι ἀπὸ τῆς φανερᾶς
ὄψεως τῆς πόλεως ἢ ἔστιν. οὔκουν ἀπιστεῖν εἰκὸς 3
οὐδὲ τὰς ὄψεις τῶν πόλεων μᾶλλον σκοπεῖν ἢ τὰς
δυνάμεις, νομίζειν | δὲ τὴν στρατείαν ἐκείνην μεγί-
στην μὲν γενέσθαι τῶν πρὸ αὐτῆς, λειπομένην δὲ
τῶν νῦν, τῇ Ὁμήρου αὖ ποιήσει εἴ τι χρὴ κἀνταῦθα
πιστεύειν, ἣν εἰκὸς ἐπὶ τὸ μεῖζον μὲν ποιητὴν ὄντα
κοσμῆσαι, ὅμως δὲ φαίνεται καὶ οὕτως ἐνδεεστέρα.

4 στρατιᾶ(ι) codd. 9 μὲν addidi 10 ληφθείη ABM
16 τῆς add. Steph. ‖ κατασκευαῖς πολυτελέσι] κατασκευέσι M
18—19 ὑποδεέστερα M, corr. M_1 21 ἢ] ἡ E ῆ (?) F 23 στρα-
τείαν $c_r$fg στρατίαν (?) G στρατιὰν **b** 27 ἐνδεεστερα G

πεποίηκε γὰρ χιλίων καὶ διακο|σίων νεῶν τὰς μὲν 4
Βοιωτῶν εἴκοσι καὶ ἑκατὸν ἀνδρῶν, τὰς δὲ Φιλοκτή-
του πεντήκοντα, δηλῶν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, τὰς μεγίστας
καὶ ἐλαχίστας· ἄλλων γοῦν μεγέθους πέρι ἐν νεῶν
καταλόγῳ οὐκ ἐμνήσθη. αὐτερέται δὲ ὅτι ἦσαν καὶ
μάχιμοι πάντες, ἐν ταῖς Φιλοκτήτου ναυσὶ δεδήλω|κεν·
τοξότας γὰρ πάντας πεποίηκε τοὺς προσκώπους. περί-
νεως δὲ οὐκ εἰκὸς πολλοὺς ξυμπλεῖν ἔξω τῶν βασι-
|λέων καὶ τῶν μάλιστα ἐν τέλει, ἄλλως τε καὶ μέλ- 22
λοντας πέλαγος περαιώσεσθαι μετὰ σκευῶν πολεμικῶν
οὐδ' αὖ τὰ πλοῖα κατάφαρκτα ἔχοντας, ἀλλὰ τῷ πα-
λαιῷ τρόπῳ ληστικώτερον παρεσκευασμένα. πρὸς τὰς 5
μεγί|στας δ' οὖν καὶ ἐλαχίστας ναῦς τὸ μέσον σκο-
ποῦντι οὐ πολλοὶ φαίνονται ἐλθόντες, ὡς ἀπὸ πάσης
τῆς Ἑλλάδος κοινῇ πεμπόμενοι. αἴτιον δ' ἦν οὐχ ἡ **11**
ὀλιγανθρωπία τοσοῦτον ὅσον ἡ ἀχρηματία. τῆς γὰρ
τροφῆς ἀπορίᾳ τόν τε στρατὸν ἐλάσσω ἤγαγον καὶ
ὅσον ἤλπι|ζον αὐτόθεν πολεμοῦντα βιοτεύσειν, ἐπειδὴ
δὲ ἀφικόμενοι μάχῃ ἐκράτησαν (δῆλον δέ· τὸ γὰρ
ἔρυμα τῷ στρατοπέδῳ οὐκ ἂν ἐτειχίσαντο), φαίνονται
δ' οὐδ' ἐνταῦθα πάσῃ τῇ δυνάμει χρησάμενοι, ἀλλὰ
πρὸς γεωργίαν τῆς Χερσονήσου τραπόμενοι καὶ λῃ-
στείαν τῆς τρο|φῆς ἀπορίᾳ. ᾗ καὶ μᾶλλον οἱ Τρῶες
αὐτῶν διεσπαρμένων τὰ δέκα ἔτη ἀντεῖχον βίᾳ, τοῖς
αἰεὶ ὑπολειπομένοις ἀντίπαλοι ὄντες. περιουσίαν δὲ 2
εἰ ἦλθον ἔχοντες τροφῆς καὶ ὄντες ἀθρόοι ἄνευ λῃ-
στείας καὶ γεωργίας ξυνεχῶς τὸν πόλεμον διέφερον,
ῥᾳδίως ἂν μάχῃ κρα|τοῦντες εἷλον, οἵ γε καὶ οὐχ

9 pr. καὶ om. M 10 περαιώσασθαι G(?)M 13 δ' οὖν coni. Bkr. γοῦν ABc$_r$EFG οὖν M 14 ξυνελθόντες G 28 sq. οὐκ ἀθρόοι codd. (ἁ. G), correxi

ἀθρόοις, ἀλλὰ μέρει τῷ αἰεὶ παρόντι ἀντεῖχον, πο-
λιορκίᾳ δ' ἂν προσκαθεζόμενοι ἐν ἐλάσσονί τε χρόνῳ
καὶ ἀπονώτερον τὴν Τροίαν εἷλον. ἀλλὰ δι' ἀχρημα- 3
τίαν τά τε πρὸ τούτων ἀσθενῆ ἦν καὶ αὐτά γε δὴ
ταῦτα, ὀνομαστότατα τῶν πρὶν γενόμενα, | δηλοῦται 25
τοῖς ἔργοις ὑποδεέστερα ὄντα τῆς φήμης καὶ τοῦ νῦν
περὶ αὐτῶν διὰ τοὺς ποιητὰς λόγου κατεσχηκότος·
ἐπεὶ καὶ μετὰ τὰ Τρωικὰ ἡ Ἑλλὰς ἔτι μετανίστατό τε 12
καὶ κατῳκίζετο, ὥστε μὴ ἡσυχάσασα αὐξηθῆναι. ἥ τε 2
γὰρ ἀναχώρησις τῶν Ἑλλήνων ἐξ Ἰλίου χρο|νία γενο- 30
μένη πολλὰ ἐνεόχμωσε, καὶ στάσεις ἐν ταῖς πόλεσιν
ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐγίγνοντο, ἀφ' ὧν ἐκπίπτοντες τὰς
πόλεις ἔκτιζον. Βοιωτοί τε γὰρ οἱ νῦν ἑξηκοστῷ 3
ἔτει μετὰ Ἰλίου ἅλωσιν ἐξ Ἄρνης ἀναστάντες ὑπὸ
Θεσσαλῶν τὴν νῦν μὲν Βοιωτίαν, πρότερον δὲ Κα- 23
δμηίδα γῆν καλουμένην ᾤκησαν (ἦν δὲ αὐτῶν καὶ ἀπο-
δασμὸς ἐν τῇ γῇ ταύτῃ πρότερον, ἀφ' ὧν καὶ ἐς Ἴλιον
ἐστράτευσαν), Δωριῆς τε ὀγδοηκοστῷ ἔτει ξὺν Ἡρα-
κλείδαις Πελοπόννησον ἔσχον. μόλις τε ἐν πολλῷ 5 4
χρόνῳ ἡσυχάσασα ἡ Ἑλλὰς βεβαίως καὶ οὐκέτι ἀνιστα-
μένη ἀποικίας ἐξέπεμπε, καὶ Ἴωνας μὲν Ἀθηναῖοι καὶ
νησιωτῶν τοὺς πολλοὺς ᾤκισαν, Ἰταλίας δὲ καὶ Σικε-
λίας τὸ πλέον Πελοποννήσιοι τῆς τε ἄλλης Ἑλλάδος
ἔστιν ἃ χωρία. | πάντα δὲ ταῦτα ὕστερον τῶν Τρωικῶν 10
ἐκτίσθη.

1 μέρη (?) c_r ‖ τῷ] τω γρ. schol. 4 πρὸς ABEF ‖ γε om. $c_r f_r$G 9 ἡσυχάσασα $c_r f_r$ ἡσυχάσασαν ABEM[G] 12 τὸ om. ABM[G] 15 μὲν om. $c_r f_r$ 15—16 Καδμηϊάδα $c_r f_r$[G] 16 γῆν τὴν Χαιρών+αν καλουμένην E 17 πρότερον ἐν τῇ γῇ ταύτῃ ABEGM 21 ἐξέπεμπε $c_r f_r$G (alt. π in lit.) ἐξ-έπεμψε ABEM 22 ᾤκησαν BE, corr. B_1 23 πλέον c_rf πλεῖστον ABEGM

Δυνατωτέρας δὲ γιγνομένης τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν 13
χρημάτων τὴν κτῆσιν ἔτι μᾶλλον ἢ πρότερον ποιου-
μένης τὰ πολλὰ τυραννίδες ἐν ταῖς πόλεσι καθίσταντο,
τῶν προσόδων μειζόνων γιγνομένων (πρότερον δὲ
ἦσαν | ἐπὶ ῥητοῖς γέρασι πατρικαὶ βασιλεῖαι), ναυτικά
τε ἐξηρτύετο ἡ Ἑλλὰς καὶ τῆς θαλάσσης μᾶλλον ἀντ-
είχοντο. πρῶτοι δὲ Κορίνθιοι λέγονται ἐγγύτατα 2
τοῦ νῦν τρόπου μεταχειρίσαι τὰ περὶ τὰς ναῦς καὶ
τριήρεις πρῶτον ἐν Κορίνθῳ τῆς Ἑλλάδος ἐνναυπη-
γηθῆναι. φαίνεται δὲ | καὶ Σαμίοις Ἀμεινοκλῆς 3
Κορίνθιος ναυπηγὸς ναῦς ποιήσας τέσσαρας· ἔτη δ᾽
ἐστὶ μάλιστα τριακόσια ἐς τὴν τελευτὴν τοῦδε τοῦ
πολέμου, ὅτε Ἀμεινοκλῆς Σαμίοις ἦλθεν. ναυμαχία 4
τε παλαιτάτη ὧν ἴσμεν γίγνεται Κορινθίων πρὸς
Κερκυραίους· ἔτη δὲ μάλιστα καὶ ταύτῃ ἑξήκοντα
καὶ διακόσιά ἐστι μέχρι τοῦ αὐτοῦ χρόνου. οἰκοῦντες 5
γὰρ τὴν πόλιν οἱ Κορίνθιοι ἐπὶ τοῦ ἰσθμοῦ αἰεὶ δή
ποτε ἐμπόριον εἶχον, τῶν Ἑλλήνων τὸ πάλαι κατὰ
γῆν τὰ πλείω ἢ κατὰ θάλασσαν, τῶν τε ἐντὸς Πελο-
ποννήσου καὶ τῶν ἔξω, διὰ τῆς ἐκείνων παρ᾽ ἀλλή-
|λους ἐπιμισγόντων, χρήμασί τε δυνατοὶ ἦσαν, ὡς καὶ
τοῖς παλαιοῖς ποιηταῖς δεδήλωται· ἀφνειὸν γὰρ ἐπω-
νόμασαν τὸ χωρίον. ἐπειδή τε οἱ Ἕλληνες μᾶλλον 24
ἔπλῳζον, τὰς ναῦς κτησάμενοι τὸ λῃστικὸν καθῄρουν,
καὶ ἐμπόριον παρέχοντες ἀμφότερα δυνατὴν ἔσχον
χρημάτων προσόδῳ τὴν πόλιν. καὶ Ἴωσιν ὕστερον 6

1 γινομένης $c_r f_r$ γενομένης GM 9 ἐν Κορίνθῳ(ι) πρῶτον AGM 9—10 ἐνναυπηγηθῆναι $c_r f_r$ suprascr. G_1 ναυπηγηθῆναι ABEGM 15 δὲ om. $c_r f_r$ ‖ καὶ ταύτῃ om. ABEM, in marg. G_1 24 λῃστρικὸν $c_r f_r$G 25 ἀμφότερα ABEM Suid. s. v. ἀμφότεροι $c_r f_r$G (οι in lit.) 26 τὴν πόλιν προσόδῳ B

πολὺ γίγνεται ναυτικὸν ἐπὶ Κύρου Περσῶν πρώτου βασιλεύοντος καὶ Καμβύσου τοῦ υἱέος αὐτοῦ, τῆς τε καθ᾽ ἑαυτοὺς θαλάσσης Κύρῳ πολεμοῦντες ἐκράτησάν τινα χρόνον. καὶ Πολυκράτης, Σάμου τυραννῶν ἐπὶ Καμβύσου, ναυτικῷ ἰσχύων ἄλλας τε τῶν νήσων ὑπηκόους ἐποιήσατο καὶ Ῥήνειαν ἑλὼν ἀνέθηκε τῷ Ἀπόλλωνι τῷ Δηλίῳ. Φωκαῆς τε Μασσαλίαν οἰκί-
ζοντες Καρχηδονίους ἐνίκων ναυμαχοῦντες. δυνατώ- 14
τατα γὰρ ταῦτα τῶν ναυτικῶν ἦν. φαίνεται δὲ καὶ ταῦτα, πολλαῖς γενεαῖς ὕστερα γενόμενα τῶν Τρωικῶν, τριήρεσι μὲν ὀλίγαις χρώμενα, | πεντηκοντέροις δ᾽ ἔτι καὶ πλοίοις μακροῖς ἐξηρτυμένα ὥσπερ ἐκεῖνα. ὀλίγον τε πρὸ τῶν Μηδικῶν καὶ τοῦ Δαρείου θανάτου, ὃς μετὰ Καμβύσην Περσῶν ἐβασίλευσε, τριήρεις περί τε Σικελίαν τοῖς τυράννοις ἐς πλῆθος ἐγένοντο καὶ Κερκυραίοις· ταῦτα γὰρ τελευταῖα | πρὸ τῆς Ξέρξου στρατείας ναυτικὰ ἀξιόλογα ἐν τῇ Ἑλλάδι κατέστη.
Αἰγινῆται γὰρ καὶ Ἀθηναῖοι, καὶ οἵτινες ἄλλοι, βρα- 2
χέα ἐκέκτηντο καὶ τούτων τὰ πολλὰ πεντηκοντέρους· ὀψέ τε ἀφ᾽ οὗ Ἀθηναίους Θεμιστοκλῆς ἔπεισεν Αἰγινήταις πολεμοῦντας, καὶ ἅμα τοῦ βαρβάρου | προσδοκίμου ὄντος, τὰς ναῦς ποιήσασθαι, αἷσπερ καὶ ἐναυμάχησαν· καὶ αὗται οὔπω εἶχον διὰ πάσης καταστρώματα.

Τὰ μὲν οὖν ναυτικὰ τῶν Ἑλλήνων τοιαῦτα ἦν, τά 15

2 *υἱέως* E 4 *Σάμου* om. B 6 *Ῥηνίαν* BE ‖ *ἀνελὼν* $c_r f_r$ 7 *Μεσσαλίαν* codd., *α* suprascr. E_1 10 *γιγνόμενα* M 11 *πεντηκοντόροις* AE *-τούροις* $c_r f_r$ *πεντηκόροις* M [G] 12 *ἐξηρτημένα* f_r ‖ *ὀλίγων* B 17 *στρατίας* E, corr. E_1 *στρατιᾶς* AB$c_r f_r$M [G] 18 *οἵτινες* $c_r f_r$ *εἴ τινες* ABEM [G] 19 *πεντηκοντόρους* ABE *-τούρους* $c_r f_r$ *πεντηκόρους* M [G] 20—21 *Αἰγινήτας* ABE 22 *ὥσπερ* B 23 *αὐταὶ* $c_r f_r$

τε παλαιὰ καὶ τὰ ὕστερον γενόμενα. ἰσχὺν δὲ περιε-
|ποιήσαντο ὅμως οὐκ ἐλαχίστην οἱ προσσχόντες αὐτοῖς
χρημάτων τε προσόδῳ καὶ ἄλλων ἀρχῇ· ἐπιπλέοντες
γὰρ τὰς νήσους κατεστρέφοντο, καὶ μάλιστα ὅσοι μὴ
διαρκῆ εἶχον χώραν. κατὰ γῆν δὲ πόλεμος, ὅθεν τις 2
| κἂν δύναμις περιεγένετο, οὐδεὶς ξυνέστη· πάντες δὲ
ἦσαν, ὅσοι καὶ ἐγένοντο, πρὸς ὁμόρους τοὺς σφετέρους
ἑκάστοις, καὶ ἐκδήμους στρατείας πολὺ ἀπὸ τῆς ἑαυτῶν
ἐπ' ἄλλων καταστροφῇ οὐκ ἐξῇσαν οἱ Ἕλληνες. οὐ
γὰρ | ξυνειστήκεσαν πρὸς τὰς μεγίστας πόλεις ὑπήκοοι,
οὐδ' αὖ αὐτοὶ ἀπὸ τῆς ἴσης κοινὰς στρατείας ἐποι-
οῦντο, κατ' ἀλλήλους δὲ μᾶλλον ὡς ἕκαστοι οἱ ἀστυ-
γείτονες ἐπολέμουν. μάλιστα δὲ ἐς τὸν πάλαι ποτὲ 3
γενόμενον πόλεμον Χαλκιδέων καὶ Ἐρετριῶν καὶ τὸ
ἄλλο Ἑλληνικὸν ἐς | ξυμμαχίαν ἑκατέρων διέστη.
ἐπεγένετο δὲ ἄλλοις τε ἄλλοθι κωλύματα μὴ αὐξηθῆ- 16
ναι, καὶ Ἴωσι προχωρησάντων ἐπὶ μέγα τῶν πραγμά-
των Κῦρος καὶ ἡ Περσικὴ ἐξουσία Κροῖσον καθελοῦσα
καὶ ὅσα ἐντὸς Ἅλυος ποταμοῦ πρὸς θάλασσαν, ἐπ-
εστράτευσε καὶ τὰς ἐν τῇ ἠπεί|ρῳ πόλεις ἐδούλωσε,
Δαρεῖός τε ὕστερον τῷ Φοινίκων ναυτικῷ κρατῶν καὶ
τὰς νήσους. τύραννοί τε ὅσοι ἦσαν ἐν ταῖς Ἑλληνι- 17
καῖς πόλεσι, τὸ ἐφ' ἑαυτῶν μόνον προορώμενοι ἔς τε
τὸ σῶμα καὶ ἐς τὸ τὸν ἴδιον οἶκον αὔξειν δι' ἀσφα-

1 γενόμενα $c_r f_r$ γιγνόμενα ABEGM 2 προσσχόντες A προσχόντες $Bc_r f_r$GM προσέχοντες E 4 νήσας B ‖ μὴ supra v. G 6 κἂν] καὶ codd., corr. Siesbye ‖ παρεγένετο codd., corr. Tournier et Francken ‖ δὲ] γὰρ f_r 7 ὅσοι ἦσαν GM 8 στρατείας Cf_r στρατίας (?) G στρατιὰς ABEM ‖ πολὺ om. f_r 11 αὖ om. ABEGM ‖ στρατείας f_r στρατιὰς **c**ABEM 16 ἐπεγίνετο Cf_r ‖ μὴ] τοῦ AB 17 προσχωρησάντων ABG 18 ἐξουσία f_r βασιλεία **c**ABEM 20 πόλις C 21 τε CEf_r δὲ ABGM 22 τε Cf_r δὲ ABEGM ‖ ὅσοι om. A

λείας ὅσον ἐδύναντο μάλιστα τὰς πόλεις | ᾤκουν, ἐπράχθη τε οὐδὲν ἀπ' αὐτῶν ἔργον ἀξιόλογον, εἰ μὴ εἴ τι πρὸς περιοίκους τοὺς αὐτῶν ἑκάστοις [οἱ γὰρ ἐν Σικελίᾳ ἐπὶ πλεῖστον ἐχώρησαν δυνάμεως]. οὕτω πανταχόθεν ἡ Ἑλλὰς ἐπὶ πολὺν χρόνον κατείχετο μήτε κοινῇ φανερὸν μηδὲν κατεργάζεσθαι, κατὰ πόλεις τε | ἀτολμοτέρα εἶναι.

Ἐπειδὴ δὲ οἵ τε Ἀθηναίων τύραννοι καὶ οἱ ἐκ τῆς 18
ἄλλης Ἑλλάδος ἐπὶ πολὺ καὶ πρὶν τυραννευθείσης οἱ πλεῖστοι καὶ τελευταῖοι πλὴν τῶν ἐν Σικελίᾳ ὑπὸ Λακεδαιμονίων κατελύθησαν (ἡ γὰρ Λακεδαίμων μετὰ τὴν | κτίσιν τῶν νῦν ἐνοικούντων [αὐτὴν] Δωριῶν ἐπὶ πλεῖστον ὧν ἴσμεν χρόνον στασιάσασα ὅμως ἐκ παλαιτάτου καὶ ηὐνομήθη καὶ αἰεὶ ἀτυράννευτος ἦν· ἔτη γάρ ἐστι | μάλιστα τετρακόσια καὶ ὀλίγῳ πλείω ἐς 26
τὴν τελευτὴν τοῦδε τοῦ πολέμου, ἀφ' οὗ Λακεδαιμόνιοι τῇ αὐτῇ πολιτείᾳ χρῶνται· καὶ δι' αὐτὸ δυνάμενοι καὶ τὰ ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσι καθίστασαν), μετὰ δὲ τὴν τῶν τυράννων | κατάλυσιν ἐκ τῆς Ἑλλάδος οὐ πολλοῖς ἔτεσιν ὕστερον καὶ ἡ ἐν Μαραθῶνι μάχη Μήδων πρὸς Ἀθηναίους ἐγένετο. δεκάτῳ δὲ ἔτει μετ' 2
αὐτὴν αὖθις ὁ βάρβαρος τῷ μεγάλῳ στόλῳ ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα δουλωσόμενος ἦλθεν. καὶ μεγάλου κινδύνου ἐπικρεμασθέντος οἵ τε Λα|κεδαιμόνιοι τῶν ξυμπολεμησάντων Ἑλλήνων ἡγήσαντο δυνάμει προύχοντες, καὶ

2 τε] δὲ Cf_r ‖ ἀπ' αὐτῶν οὐδὲν ABEGM 2—3 εἰ μὴ εἴ τι Cf_r εἰ μή τι ABEGM 3—4 seclusa del. Wex 6 μηδὲν] οὐδὲν f_r 7 ἀτιμοτέρα G 12 κτῆσιν ABf_rGM ‖ αὐτὴν om. E αὐτῇ Greg. Cor. ad Hermog. VII 1250 ἐν αὐτῇ Hermog. Rhet. Gr. II 438 16 ἀφ' οὗ] ἃ ἀφ' οὗ AB ἃ M Hermog. [G] 16—17 οἱ Λακεδαιμόνιοι B 17 τῇ αὐτῇ] τοιαύτῃ B 23 ἧκε f_r

οἱ Ἀθηναῖοι ἐπιόντων τῶν Μήδων διανοηθέντες ἐκλιπεῖν τὴν πόλιν καὶ ἀνασκευασάμενοι ἐς τὰς ναῦς ἐσβάντες ναυτικοὶ ἐγένοντο. κοινῇ τε ἀπωσάμενοι τὸν βάρβαρον ὕστερον οὐ πολλῷ διε|κρίθησαν πρός τε Ἀθηναίους καὶ Λακεδαιμονίους οἵ τε ἀποστάντες βασιλέως Ἕλληνες καὶ οἱ ξυμπολεμήσαντες· δυνάμει γὰρ ταῦτα μέγιστα διεφάνη· ἴσχυον γὰρ οἱ μὲν κατὰ γῆν, οἱ δὲ ναυσίν. καὶ ὀλίγον μὲν χρόνον ξυνέμεινεν 3 ἡ ὁμαιχμία, ἔπειτα διενεχθέντες οἱ Λα|κεδαιμόνιοι καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐπολέμησαν μετὰ τῶν ξυμμάχων πρὸς ἀλλήλους, καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων εἴ τινές που διασταῖεν, πρὸς τούτους ἤδη ἐχώρουν. ὥστε ἀπὸ τῶν Μηδικῶν ἐς τόνδε αἰεὶ τὸν πόλεμον τὰ μὲν σπενδόμενοι, τὰ δὲ πολεμοῦντες ἢ ἀλλήλοις ἢ τοῖς ἑαυ|τῶν ξυμμάχοις ἀφισταμένοις εὖ παρεσκευάσαντο τὰ πολέμια καὶ ἐμπειρότεροι ἐγένοντο μετὰ κινδύνων τὰς μελέτας ποιούμενοι. καὶ οἱ μὲν Λακεδαιμόνιοι οὐχ ὑποτελεῖς 19 ἔχοντες φόρου τοὺς ξυμμάχους ἡγοῦντο, κατ' ὀλιγαρχίαν δὲ σφίσιν αὐτοῖς μόνον ἐπιτηδείως ὅπως πο|λιτεύσουσι θεραπεύοντες, Ἀθηναῖοι δὲ ναῦς τε τῶν πόλεων τῷ χρόνῳ παραλαβόντες, πλὴν Χίων καὶ Λεσβίων, καὶ χρήματα τοῖς πᾶσι τάξαντες φέρειν. καὶ ἐγένετο αὐτοῖς ἐς τόνδε τὸν πόλεμον ἡ ἰδία παρασκευὴ μείζων ἢ ὡς τὰ κράτιστά ποτε μετὰ ἀκραιφνοῦς τῆς | ξυμμαχίας ἤνθησαν.

| Τὰ μὲν οὖν παλαιὰ τοιαῦτα ηὗρον, χαλεπὰ ὄντα 20 27 παντὶ ἑξῆς τεκμηρίῳ πιστεῦσαι. οἱ γὰρ ἄνθρωποι τὰς

3 ἐσβάντες Cf_r ἐμβάντες ABEGM 9 ἔπειτα Cf_r Suid. s. v. ὁμαιχμία ἔπειτα δὲ ABEGM 10 οἱ Ἀθηναῖοι AEM Suid. Ἀθηναῖοι cBf_r 11 εἴ] οἵ B 18 φόρου + C φόρους Af_r 20 πολιτεύσουσι Cf_r πολιτεύσωσι ABEGM 21 πολεμίων G

ἀκοὰς τῶν προγεγενημένων, καὶ ἢν ἐπιχώρια σφίσιν ᾖ, ὁμοίως ἀβασανίστως παρ' ἀλλήλων δέχονται. 2 *Ἀθηναίων γοῦν τὸ πλῆθος Ἵππαρχον οἴονται ὑφ' Ἁρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος τύραννον ὄντα ἀποθανεῖν καὶ οὐκ ἴσασιν ὅτι Ἱππίας μὲν πρεσβύτατος ὢν ἦρχε τῶν Πεισιστράτου υἱέων, Ἵππαρχος δὲ καὶ Θεσσαλὸς ἀδελφοὶ ἦσαν αὐτοῦ, ὑποτοπήσαντες δέ τι ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ | παραχρῆμα Ἁρμόδιος καὶ Ἀριστογείτων ἐκ τῶν ξυνειδότων σφίσιν Ἱππίᾳ μεμηνῦσθαι, τοῦ μὲν ἀπέσχοντο ὡς προειδότος, βουλόμενοι δὲ πρὶν ξυλληφθῆναι δράσαντές τι καὶ κινδυνεῦσαι, τῷ Ἱππάρχῳ περιτυχόντες παρὰ τὸ Λεωκόρειον καλούμενον τὴν Παναθηναϊκὴν πομπὴν δια κοσμοῦντι ἀπέκτειναν.* 3 *πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα ἔτι καὶ νῦν ὄντα καὶ οὐ χρόνῳ ἀμνηστούμενα καὶ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες οὐκ ὀρθῶς οἴονται, ὥσπερ τούς τε Λακεδαιμονίων βασιλέας μὴ μιᾷ ψήφῳ προστίθεσθαι ἑκάτερον, ἀλλὰ δυοῖν, καὶ τὸν Πιτανάτην λόχον αὐτοῖς εἶναι, ὃς οὐδ' | ἐγένετο πώποτε. οὕτως ἀταλαίπωρος τοῖς πολλοῖς ἡ ζήτησις τῆς ἀληθείας καὶ ἐπὶ τὰ ἑτοῖμα μᾶλλον τρέπονται.*

21 *ἐκ δὲ τῶν εἰρημένων τεκμηρίων ὅμως τοιαῦτα ἄν τις νομίζων μάλιστα ἃ διῆλθον οὐχ ἁμαρτάνοι, καὶ οὔτε ὡς ποιηταὶ ὑμνήκασι περὶ αὐτῶν ἐπὶ τὸ μεῖζον | κοσμοῦντες μᾶλλον πιστεύων, οὔτε ὡς λογογράφοι ξυνέθεσαν ἐπὶ τὸ προσαγωγότερον τῇ ἀκροάσει ἢ ἀληθέστερον, ὄντα ἀνεξέλεγκτα καὶ τὰ πολλὰ ὑπὸ χρόνου αὐτῶν ἀπίστως ἐπὶ τὸ μυθῶδες ἐκνενικηκότα, ηὑρῆσθαι δὲ ἡγησάμενος ἐκ τῶν ἐπιφανεστάτων σημείων ὡς πα|λαιὰ*

1 *ἀκ+οὰς* B 12 *παρὰ* Aristot. rp. Ath. XVIII 3 *περὶ* codd. ‖ *Λεωκόρειον* Aristot. *Λεωκόριον* codd. 16 *τε* om. C[G] ‖ *μὴ* om. M 17 *δυεῖν* C[G] 22 *ἁμαρτάνει* **c** 24 *τὸ* om. E

εἶναι ἀποχρώντως. καὶ ὁ πόλεμος οὗτος, καίπερ τῶν 2
ἀνθρώπων ἐν ᾧ μὲν ἂν πολεμῶσι τὸν παρόντα αἰεὶ
μέγιστον κρινόντων, παυσαμένων δὲ τὰ ἀρχαῖα μᾶλλον
θαυμαζόντων, ἀπ' αὐτῶν τῶν ἔργων σκοποῦσι δηλώσει
ὅμως μείζων γεγενημένος αὐτῶν. καὶ ὅσα μὲν λό|γῳ **22** 35
εἶπον ἕκαστοι ἢ μέλλοντες πολεμήσειν ἢ ἐν αὐτῷ ἤδη
ὄντες, χαλεπὸν τὴν ἀκρίβειαν αὐτὴν τῶν λεχθέντων
| διαμνημονεῦσαι ἦν ἐμοί τε ὧν αὐτὸς ἤκουσα καὶ 28
τοῖς ἄλλοθέν ποθεν ἐμοὶ ἀπαγγέλλουσιν· ὡς δ' ἂν
ἐδόκουν μοι ἕκαστοι περὶ τῶν αἰεὶ παρόντων τὰ δέοντα
μάλιστ' εἰπεῖν, ἐχομένῳ ὅτι ἐγγύτατα τῆς ξυμπάσης
γνώμης | τῶν ἀληθῶς λεχθέντων, οὕτως εἴρηται· τὰ 2 5
δ' ἔργα τῶν πραχθέντων ἐν τῷ πολέμῳ οὐκ ἐκ τοῦ
παρατυχόντος πυνθανόμενος ἠξίωσα γράφειν οὐδ' ὡς
ἐμοὶ ἐδόκει, ἀλλ' οἷς τε αὐτὸς παρῆν καὶ παρὰ τῶν
ἄλλων ὅσον δυνατὸν ἀκριβείᾳ περὶ ἑκάστου ἐπεξελθών.
ἐπιπό|νως δὲ ηὑρίσκετο, διότι οἱ παρόντες τοῖς ἔργοις 3 10
ἑκάστοις οὐ ταὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν ἔλεγον, ἀλλ' ὡς
ἑκατέρων τις εὐνοίας ἢ μνήμης ἔχοι. καὶ ἐς μὲν 4
ἀκρόασιν ἴσως τὸ μὴ μυθῶδες αὐτῶν ἀτερπέστερον
φανεῖται· ὅσοι δὲ βουλήσονται τῶν τε γενομένων
τὸ σαφὲς σκοπεῖν καὶ | τῶν μελλόντων ποτὲ αὖθις 15
κατὰ τὸ ἀνθρώπινον τοιούτων καὶ παραπλησίων ἔσε-
σθαι, ὠφέλιμα κρίνειν αὐτὰ ἀρκούντως ἕξει. κτῆμά
τε ἐς αἰεὶ μᾶλλον ἢ ἀγώνισμα ἐς τὸ παραχρῆμα ἀκούειν
ξύγκειται.

3—4 θαυμαζόντων μᾶλλον F 7 αὐτὴν] αὐτῶν M 9 ἀπαγγέλουσιν BF 10 μοι **c** Dion. Hal. 859 ἐμοὶ **b** 12 λεχθέντων] λεγόντων M γρ. G_1 15 ἐδόκει **c** δοκεῖ **b** 18 οὐ] οἱ C
19 ἑκατέρων **c** M Dion. Hal. ἑκατέρῳ ABEF ‖ εἶχεν suprascr. G_1 23 ἀνθρώπινον **c** ἀνθρώπειον **b** 24 ἀρκοῦντος C

Τῶν δὲ πρότερον ἔργων μέγιστον ἐπράχθη τὸ 23
Μη|δικόν, καὶ τοῦτο ὅμως δυοῖν ναυμαχίαιν καὶ πεζο-
μαχίαιν ταχεῖαν τὴν κρίσιν ἔσχεν. τούτου δὲ τοῦ
πολέμου μῆκός τε μέγα προύβη, παθήματά τε ξυν-
ηνέχθη γενέσθαι ἐν αὐτῷ τῇ Ἑλλάδι οἷα οὐχ ἕτερα ἐν
ἴσῳ χρόνῳ. οὔτε γὰρ πόλεις τοσαίδε ληφθεῖσαι ἠρη- 2
μώθησαν, | αἱ μὲν ὑπὸ βαρβάρων, αἱ δ᾽ ὑπὸ σφῶν
αὐτῶν ἀντιπολεμούντων (εἰσὶ δ᾽ αἳ καὶ οἰκήτορας
μετέβαλον ἁλισκόμεναι), οὔτε φυγαὶ τοσαίδε ἀνθρώ-
πων καὶ φόνος, ὁ μὲν κατ᾽ αὐτὸν τὸν πόλεμον, ὁ δὲ
διὰ τὸ στασιάζειν. τά τε πρότερον ἀκοῇ μὲν λεγόμενα, 3
ἔργῳ δὲ σπανιώτε|ρον βεβαιούμενα οὐκ ἄπιστα κατέστη,
σεισμῶν τε πέρι, οἳ ἐπὶ πλεῖστον ἅμα μέρος γῆς καὶ
ἰσχυρότατοι οἱ αὐτοὶ ἐπέσχον, ἡλίου τε ἐκλείψεις, αἳ
πυκνότεραι παρὰ τὰ ἐκ τοῦ πρὶν χρόνου μνημονευό-
μενα ξυνέβησαν, αὐχμοί τε ἔστι παρ᾽ οἷς μεγάλοι καὶ
ἀπ᾽ αὐτῶν καὶ λιμοὶ | καὶ ἡ οὐχ ἥκιστα βλάψασα καὶ 29
μέρος τι φθείρασα ἡ λοιμώδης νόσος· ταῦτα γὰρ πάντα
μετὰ τοῦδε τοῦ πολέμου ἅμα ξυνεπέθετο. ἤρξαντο δὲ 4
αὐτοῦ Ἀθηναῖοι καὶ Πελοποννήσιοι λύσαντες τὰς τρια-
κοντούτεις σπονδὰς αἳ | αὐτοῖς ἐγένοντο μετὰ Εὐβοίας
ἅλωσιν. δι᾽ ὅ τι δ᾽ ἔλυσαν, τὰς αἰτίας προύγραψα 5
πρῶτον καὶ τὰς διαφοράς, τοῦ μή τινα ζητῆσαί ποτε
ἐξ ὅτου τοσοῦτος πόλεμος τοῖς Ἕλλησι κατέστη. τὴν 6
μὲν γὰρ ἀληθεστάτην πρόφασιν, ἀφανεστάτην δὲ λόγῳ
τοὺς Ἀθηναίους ἡγοῦμαι μεγά|λους γιγνομένους καὶ
φόβον παρέχοντας τοῖς Λακεδαιμονίοις ἀναγκάσαι ἐς

1 ἔργον EF 2 δυοῖν CE_1 δυεῖν **b**G Dion. Hal. 860 5 ἐτε:ρα C 15 πυκνότερα F 16 ἀχμοί M 17 ἡ om. ABEF 20—21 τριακοντούτις B 22 δι᾽ ὅτε AB διό F ‖ δ᾽ om. AB ‖ ἔγραψα **c** 23 τινα **b** τινας **c** 27 ἀναγκαίσαι B

τὸ πολεμεῖν· αἱ δ' ἐς τὸ φανερὸν λεγόμεναι αἰτίαι αἵδ' ἦσαν ἑκατέρων, ἀφ' ὧν λύσαντες τὰς σπονδὰς ἐς τὸν πόλεμον κατέστησαν.

Ἐπίδαμνός ἐστι πόλις ἐν δεξιᾷ ἐσπλέοντι τὸν Ἰό- 24
νιον | κόλπον· προσοικοῦσι δ' αὐτὴν Ταυλάντιοι βάρ-
βαροι, Ἰλλυρικὸν ἔθνος. ταύτην ἀπῴκισαν μὲν Κερ- 2
κυραῖοι, οἰκιστὴς δ' ἐγένετο Φαλίος Ἐρατοκλείδου,
Κορίνθιος γένος, τῶν ἀφ' Ἡρακλέους, κατὰ δὴ τὸν
παλαιὸν νόμον ἐκ τῆς μητροπόλεως κατακληθείς. ξυνῴ-
κισαν δὲ καὶ Κο|ρινθίων τινὲς καὶ τοῦ ἄλλου Δωρικοῦ
γένους. προελθόντος δὲ τοῦ χρόνου ἐγένετο ἡ τῶν 3
Ἐπιδαμνίων δύναμις μεγάλη καὶ πολυάνθρωπος. στα- 4
σιάσαντες δὲ ἐν ἀλλήλοις ἔτη πολλά, ὡς λέγεται, ἀπὸ
πολέμου τινὸς τῶν προσοίκων βαρβάρων ἐφθάρησαν
καὶ τῆς δυνάμεως τῆς | πολλῆς ἐστερήθησαν. τὰ δὲ 5
τελευταῖα πρὸ τοῦδε τοῦ πολέμου ὁ δῆμος αὐτῶν
ἐξεδίωξε τοὺς δυνατούς, οἱ δὲ ἐπελθόντες μετὰ τῶν
βαρβάρων ἐλῄζοντο τοὺς ἐν τῇ πόλει κατά τε γῆν καὶ
κατὰ θάλασσαν. οἱ δὲ [ἐν τῇ πόλει ὄντες Ἐπιδάμνιοι] 6
ἐπειδὴ ἐπιέζοντο, πέμπουσιν ἐς | τὴν Κέρκυραν πρέσβεις
ὡς μητρόπολιν οὖσαν, δεόμενοι μὴ σφᾶς περιορᾶν
φθειρομένους, ἀλλὰ τούς τε φεύγοντας ξυναλλάξαι
σφίσι καὶ τὸν τῶν βαρβάρων πόλεμον καταλῦσαι.
ταῦτα δὲ ἱκέται καθεζόμενοι ἐς τὸ Ἥραιον | ἐδέ- 7
οντο. οἱ δὲ Κερκυραῖοι τὴν ἱκετείαν οὐκ ἐδέξαντο,
ἀλλ' ἀπράκτους ἀπέπεμψαν. γνόντες δὲ οἱ Ἐπι-
δάμνιοι οὐδεμίαν σφίσιν ἀπὸ Κερκύρας τιμωρίαν

7 Φάλιος G et schol. 9—10 ξυνῴκησαν F et ex corr. E_1 10 τῶν Κορινθίων G ‖ τοῦ ἄλλου] ἄλλοι ἐκ τοῦ G 12 δύναμις c δύναμις πόλις EM πόλις ABF 17 ἀπελθόντες codd., corr. Haase 19 seclusa del. Cobet

οὖσαν ἐν ἀπόρῳ εἴχοντο θέσθαι τὸ παρόν, καὶ πέμ-
ψαντες ἐς | Δελφοὺς τὸν θεὸν ἐπηρώτων εἰ παραδοῖεν
Κορινθίοις τὴν πόλιν ὡς οἰκισταῖς καὶ τιμωρίαν τινὰ
πειρῷντ' ἀπ' αὐτῶν ποιεῖσθαι. ὁ δ' αὐτοῖς ἀνεῖλε
παραδοῦναι καὶ ἡγεμόνας ποιεῖσθαι. ἐλθόντες δὲ οἱ 2
Ἐπιδάμνιοι ἐς τὴν Κόρινθον κατὰ τὸ μαντεῖον παρέ-
δοσαν τὴν ἀποικίαν, | τόν τε οἰκιστὴν ἀποδεικνύντες
σφῶν ἐκ Κορίνθου ὄντα καὶ τὸ χρηστήριον δηλοῦντες,
ἐδέοντό τε μὴ σφᾶς περιορᾶν φθειρομένους, ἀλλ' ἐπα-
μῦναι. Κορίνθιοι δὲ κατά τε τὸ δίκαιον ὑπεδέξαντο 3
τὴν τιμωρίαν, νομίζοντες οὐχ ἧσσον ἑαυτῶν εἶναι τὴν
ἀποικίαν ἢ Κερκυραίων, | ἅμα δὲ καὶ μίσει τῶν Κερ-
κυραίων, ὅτι αὐτῶν παρημέλουν ὄντες ἄποικοι, οὔτε 4
γὰρ ἐν πανηγύρεσι ταῖς κοιναῖς διδόντες γέρα τὰ
νομιζόμενα οὔτε Κορινθίῳ ἀνδρὶ προκαταρχόμενοι τῶν
ἱερῶν, ὥσπερ αἱ ἄλλαι ἀποικίαι, περιφρονοῦντες δὲ
αὐτοὺς κἂν χρημάτων δυνάμει ὄντες | κατ' ἐκεῖνον
τὸν χρόνον ὁμοῖα τοῖς Ἑλλήνων πλουσιωτάτοις καὶ τῇ
ἐς πόλεμον παρασκευῇ δυνατώτεροι, ναυτικῷ δὲ καὶ
πολὺ προύχειν ἔστιν ὅτε ἐπαιρόμενοι [καὶ] κατὰ τὴν
Φαιάκων προενοίκησιν τῆς Κερκύρας κλέος ἐχόντων
τὰ περὶ τὰς ναῦς· ᾗ καὶ μᾶλλον ἐξηρ|τύοντο τὸ ναυ-
τικὸν καὶ ἦσαν οὐκ ἀδύνατοι· τριήρεις γὰρ εἴκοσι καὶ
ἑκατὸν ὑπῆρχον αὐτοῖς ὅτε ἤρχοντο πολεμεῖν. πάντων 26
οὖν τούτων ἐγκλήματα ἔχοντες οἱ Κορίνθιοι ἔπεμπον
ἐς τὴν Ἐπίδαμνον ἄσμενοι τὴν ὠφελίαν, οἰκήτοράς τε,

2 ἐπηρώτων C ἐπήροντο **b** [G] 4 πειρῷντ' C πειρῶ(ι)ντο **b** [G] ‖ αὐτοῖς **b** (G) αὐτὴν C γρ. G 9 διαφθειρομένους ABEF 17 κἂν coni. Classen (καὶ ἐν Hünnekes) καὶ codd. 18 ὅμοια **c** EFM ὁμοία A ὁμοίαι B 20 καὶ del. Reiske 21 Φαιάκων **c** τῶν Φαιάκων **b** 22—23 τὰ ναυτικὰ EGM 26 οἰκήτορά codd., corr. Kr.

τὸν βουλόμενον ἰέναι κελεύοντες, καὶ | Ἀμπρακιωτῶν
καὶ Λευκαδίων καὶ ἑαυτῶν φρουρούς. ἐπορεύθησαν 2
δὲ πεζῇ ἐς Ἀπολλωνίαν Κορινθίων οὖσαν ἀποικίαν,
δέει τῶν Κερκυραίων μὴ κωλύωνται ὑπ' αὐτῶν κατὰ
θάλασσαν περαιούμενοι. Κερκυραῖοι δὲ ἐπειδὴ ᾔσθοντο 3
τούς τε οἰκήτορας καὶ φρουροὺς ἥκον|τας ἐς τὴν Ἐπί- 31
δαμνον τήν τε ἀποικίαν Κορινθίοις δεδομένην, ἐχα-
λέπαινον· καὶ πλεύσαντες εὐθὺς πέντε καὶ εἴκοσι ναυσὶ
καὶ ὕστερον ἑτέρῳ στόλῳ τούς τε φεύγοντας ἐκέλευον
κατ' ἐπήρειαν δέχεσθαι αὐτούς (ἦλθον γὰρ | ἐς τὴν
Κέρκυραν οἱ τῶν Ἐπιδαμνίων φυγάδες τάφους τε
ἀποδεικνύντες καὶ ξυγγένειαν, ἣν προϊσχόμενοι ἐδέοντο
σφᾶς κατάγειν) τούς τε φρουροὺς οὓς Κορίνθιοι
ἔπεμψαν καὶ τοὺς οἰκήτορας ἀποπέμπειν. οἱ δὲ Ἐπι- 4
δάμνιοι οὐδὲν αὐτῶν ὑπήκουσαν, ἀλλὰ στρατεύουσιν
ἐπ' αὐτοὺς | οἱ Κερκυραῖοι τεσσαράκοντα ναυσὶ μετὰ
τῶν φυγάδων ὡς κατάξοντες, καὶ τοὺς Ἰλλυριοὺς
προσλαβόντες. προσκαθεζόμενοι δὲ τὴν πόλιν προ- 5
εἶπον Ἐπιδαμνίων τε τὸν βουλόμενον καὶ τοὺς ξένους
ἀπαθεῖς ἀπιέναι· εἰ δὲ μή, ὡς πολεμίοις χρήσεσθαι.
ὡς δ' οὐκ ἐπείθοντο, οἱ μὲν | Κερκυραῖοι (ἔστι δ'
ἰσθμὸς τὸ χωρίον) ἐπολιόρκουν τὴν πόλιν· Κορίνθιοι 27
δ', ὡς αὐτοῖς ἐκ τῆς Ἐπιδάμνου ἦλθον ἄγγελοι ὅτι
πολιορκοῦνται, παρεσκευάζοντο στρατείαν, καὶ ἅμα
ἀποικίαν ἐς τὴν Ἐπίδαμνον ἐκήρυσσον ἐπὶ τῇ ἴσῃ
καὶ ὁμοίᾳ τὸν βουλόμενον ἰέναι· εἰ δέ τις | τὸ

4 *κωλύονται* BM 11 *οἱ*] *οἱ ἐπὶ* M ‖ *τε*] *δὲ* ABF (?) 12 *ἐπιδεικνύντες* B ‖ *προυσχόμενοι* E ‖ *ἐδέοντο* **c** *ἐδέοντό τε* **b** 13 *οὓς οἱ Κορίνθιοι* G 15 *οὐδὲ* AB (?) 16 *ἐπ'*] *ἐς* (?) F ‖ *ἐπ' αὐτοὺς*] *ἑαυτοὺς* AB 18 *τῆι πόλει* M, *(τ)ὴν (πόλ)ιν* suprascr. M_1 19 *τε*] *δὲ* C [G] 20 *χρήσεσθαι* C *χρήσασθαι* **b** [G] 23 *αὐτῆς* M 24 *στρατιάν* ABE

παραυτίκα μὲν μὴ ἐθέλει ξυμπλεῖν, μετέχειν δὲ βού-
λεται τῆς ἀποικίας, πεντήκοντα δραχμὰς καταθέντα
Κορινθίας μένειν. ἦσαν δὲ καὶ οἱ πλέοντες πολλοὶ
καὶ οἱ τἀργύριον καταβάλλοντες. ἐδεήθησαν δὲ καὶ 2
τῶν Μεγαρέων ναυσὶ σφᾶς ξυμπροπέμψαι, εἰ ἄρα κω-
λύοιντο ὑπὸ | Κερκυραίων πλεῖν· οἱ δὲ παρεσκευά-
ζοντο αὐτοῖς ὀκτὼ ναυσὶ ξυμπλεῖν, καὶ Παλῆς Κεφαλ-
λήνων τέσσαρσιν. καὶ Ἐπιδαυρίων ἐδεήθησαν, οἳ
παρέσχον πέντε, Ἑρμιονῆς δὲ μίαν καὶ Τροζήνιοι δύο,
Λευκάδιοι δὲ δέκα καὶ Ἀμπρακιῶται ὀκτώ. Θηβαίους
δὲ χρήματα ᾔτησαν καὶ Φλειασίους, | Ἠλείους δὲ
ναῦς τε κενὰς καὶ χρήματα. αὐτῶν δὲ Κορινθίων
νῆες παρεσκευάζοντο τριάκοντα καὶ τρισχίλιοι ὁπλῖται.
ἐπειδὴ δὲ ἐπύθοντο οἱ Κερκυραῖοι τὴν παρασκευήν, 28
ἐλθόντες ἐς Κόρινθον μετὰ Λακεδαιμονίων καὶ Σι-
κυω|νίων πρέσβεων, οὓς παρέλαβον, ἐκέλευον Κοριν- 32
θίους τοὺς ἐν Ἐπιδάμνῳ φρουρούς τε καὶ οἰκήτορας
ἀπάγειν, ὡς οὐ μετὸν αὐτοῖς Ἐπιδάμνου. εἰ δέ τι 2
ἀντιποιοῦνται, δίκας ἤθελον δοῦναι ἐν Πελοποννήσῳ
παρὰ πόλεσιν αἷς | ἂν ἀμφότεροι ξυμβῶσιν· ὁποτέρων
δ' ἂν δικασθῇ εἶναι τὴν ἀποικίαν, τούτους κρατεῖν·
ἤθελον δὲ καὶ τῷ ἐν Δελφοῖς μαντείῳ ἐπιτρέψαι.
πόλεμον δὲ οὐκ εἴων ποιεῖν· εἰ δὲ μή, καὶ αὐτοὶ 3
ἀναγκασθήσεσθαι ἔφασαν, ἐκείνων βιαζομένων, φίλους
ποιεῖσθαι οὓς οὐ βούλονται, ἑτέρους | τῶν νῦν ὄντων
μᾶλλον, ὠφελίας ἕνεκα. οἱ δὲ Κορίνθιοι ἀπεκρίναντο 4

1 ἐθέλει C ἐθέλοι **b**G Phot. s. v. παραυτίκα 3 Κορινθίοις BC, corr. C_1 4 τὸ ἀργύριον **c** 5 ξυμπροπέμψαι **c** ξυμπροπέμψειν **b** 11 alt. δὲ **b** τε **c** 14 ἐπειδὴ **b** ἐπεὶ **c** 18 δ' ἔτι G 21 τούτοις C 22 τὸ ἐν Δελφοῖς μαντεῖον A

αὐτοῖς, ἢν τάς τε ναῦς καὶ τοὺς βαρβάρους ἀπὸ Ἐπι-
δάμνου ἀπαγάγωσι, βουλεύσεσθαι· πρότερον δ' οὐ
καλῶς ἔχειν τοὺς μὲν πολιορκεῖσθαι, ἑαυτοὺς δὲ δι-
κάζεσθαι. Κερκυραῖοι δὲ ἀντέλεγον, ἢν καὶ ἐκεῖνοι 5
| τοὺς ἐν Ἐπιδάμνῳ ἀπαγάγωσι, ποιήσειν ταῦτα· ἑτοῖ-
μοι δὲ εἶναι καὶ ὥστε ἀμφοτέρους μένειν κατὰ χώραν
σπονδὰς [δὲ] ποιήσασθαι ἕως ἂν ἡ δίκη γένηται.
Κορίνθιοι δὲ οὐδὲν τούτων ὑπήκουον, ἀλλ' ἐπειδὴ 29
πλήρεις αὐτοῖς ἦσαν αἱ νῆες καὶ οἱ ξύμμαχοι παρῆ-
σαν, προπέμ|ψαντες κήρυκα πρότερον πόλεμον προ-
εροῦντα Κερκυραίοις, ἄραντες ἑβδομήκοντα ναυσὶ καὶ
πέντε δισχιλίοις τε ὁπλίταις ἔπλεον ἐπὶ τὴν Ἐπί-
δαμνον, Κερκυραίοις ἐναντία πολεμήσοντες· ἐστρατήγει 2
δὲ τῶν μὲν νεῶν Ἀριστεὺς ὁ Πελλίχου καὶ Καλλι-
κράτης ὁ Καλλίου καὶ Τι|μάνωρ ὁ Τιμάνθους, τοῦ
δὲ πεζοῦ Ἀρχέτιμός τε ὁ Εὐρυτίμου καὶ Ἰσαρχίδας ὁ
Ἰσάρχου. ἐπειδὴ δ' ἐγένοντο ἐν Ἀκτίῳ τῆς Ἀνακτορίας 3
γῆς, οὗ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνός ἐστιν, ἐπὶ τῷ στό-
ματι τοῦ Ἀμπρακικοῦ κόλπου, οἱ Κερκυραῖοι κήρυκά
τε προύπεμψαν αὐτοῖς ἐν ἀκατίῳ | ἀπεροῦντα μὴ πλεῖν
ἐπὶ σφᾶς, καὶ τὰς ναῦς ἅμα ἐπλήρουν, ζεύξαντές τε
τὰς παλαιὰς ὥστε πλωίμους εἶναι καὶ τὰς ἄλλας ἐπι-
σκευάσαντες. ὡς δὲ ὁ κῆρύξ τε ἀπήγγειλεν οὐδὲν 4
εἰρηναῖον παρὰ τῶν Κορινθίων καὶ αἱ νῆες αὐτοῖς
ἐπεπλήρωντο οὖσαι ὀγδοήκοντα (τεσσαράκοντα | γὰρ
Ἐπίδαμνον ἐπολιόρκουν), ἀνταναγαγόμενοι καὶ παρα-

2 ἀπαγάγωσι **c** et schol. (ἀποστήσωσιν) ἀπάγωσι **b** ‖ βουλεύσασθαι **c** 3 ἑαυτοὺς C αὐτοὺς **b** [G] 5 ἀπαγάγωσι **b** ἀπάγωσι **c** 7 δὲ del. Poppo 8 ὑπήκοον C 10 προ+πέμψαντες B 14 ὁ om. C 17 ἐπειδὴ **b** ἐπεὶ **c** 18 τοῦ om. BM, add. B_1 19 Ἀμπρακιακοῦ AB 20 ἀκτίῳ FGM 24 εἰρηναίων B 26 ἀνταναγόμενοι codd., corr. Classen

|ταξάμενοι ἐναυμάχησαν· καὶ ἐνίκησαν οἱ Κερκυραῖοι 33 5
παρὰ πολὺ καὶ ναῦς [τε] πέντε καὶ δέκα διέφθειραν
τῶν Κορινθίων. τῇ δὲ αὐτῇ ἡμέρᾳ αὐτοῖς ξυνέβη καὶ
τὴν Ἐπίδαμνον τοὺς πολιορκοῦντας παραστήσασθαι
ὁμολογίᾳ ὥστε | τοὺς μὲν ἐπήλυδας ἀποδόσθαι, Κοριν-
θίους δὲ δήσαντας ἔχειν ἕως ἂν ἄλλο τι δόξῃ. μετὰ **30**
δὲ τὴν ναυμαχίαν οἱ Κερκυραῖοι τροπαῖον στήσαντες
ἐπὶ τῇ Λευκίμνῃ τῆς Κερκυραίας ἀκρωτηρίῳ τοὺς μὲν
ἄλλους οὓς ἔλαβον αἰχμαλώτους ἀπέκτειναν, Κοριν-
θίους δὲ δήσαντες | εἶχον. ὕστερον δέ, ἐπειδὴ οἱ 2
Κορίνθιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἡσσημένοι ταῖς ναυσὶν
ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου, τῆς θαλάσσης ἁπάσης ἐκράτουν
τῆς κατ' ἐκεῖνα τὰ χωρία οἱ Κερκυραῖοι, καὶ πλεύ-
σαντες ἐς Λευκάδα τὴν Κορινθίων ἀποικίαν τῆς γῆς
ἔτεμον καὶ Κυλλήνην τὸ Ἠλείων | ἐπίνειον ἐνέπρησαν,
ὅτι ναῦς καὶ χρήματα παρέσχον Κορινθίοις. τοῦ τε 3
χρόνου τὸν πλεῖστον μετὰ τὴν ναυμαχίαν ἐπεκράτουν
τῆς θαλάσσης καὶ τοὺς τῶν Κορινθίων ξυμμάχους
ἐπιπλέοντες ἔφθειρον, μέχρι οὗ Κορίνθιοι περιόντι
τῷ θέρει πέμψαντες ναῦς καὶ στρατιάν, | ἐπεὶ σφῶν
οἱ ξύμμαχοι ἐπόνουν, ἐστρατοπεδεύοντο ἐπὶ Ἀκτίῳ
καὶ περὶ τὸ Χειμέριον τῆς Θεσπρωτίδος, φυλακῆς
ἕνεκα τῆς τε Λευκάδος καὶ τῶν ἄλλων πόλεων ὅσαι
σφίσι φίλιαι ἦσαν. ἀντεστρατοπεδεύοντο δὲ καὶ οἱ 4

2 τε om. **b** 3 αὐτῇ δὲ M 4 τοὺς τὴν Ἐπίδαμνον codd., transp. Kr. 8 Λευκίμνῃ **c** Λευκίμμῃ **b** hic et infra Κερκυραίας **c** Κερκύρας **b** 11 καὶ om. M 17 τὸν AEF et schol. τὸ BCM[G] ‖ ἐπεκράτουν C ἐκράτουν **b**[G] 19 ἔφθειραν C[G] ‖ οὗ] οὖν M ‖ περιόντι] conff. de hac scriptura verbi εἶμι cum praep. περι- compositi Hyper. I 13, 6; II 2, 12, Aristot. rp. Ath. LIII § 1, L. Dindorf ad Xen. H. Gr. III 2, 25 (praef. p. XX) 20 στρατείαν CM[G]

Κερκυραῖοι ἐπὶ τῇ Λευκίμνῃ ναυσί τε καὶ πεζῷ. ἐπέπλεόν | τε οὐδέτεροι ἀλλήλοις, ἀλλὰ τὸ θέρος τοῦτο ἀντικαθεζόμενοι χειμῶνος ἤδη ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου ἑκάτεροι.

Τὸν δὲ ἐνιαυτὸν πάντα τὸν μετὰ τὴν ναυμαχίαν **31** *καὶ τὸν ὕστερον οἱ Κορίνθιοι ὀργῇ φέροντες τὸν πρὸς Κερκυραίους πόλεμον ἐναυπηγοῦντο καὶ παρεσκευάζοντο τὰ | κράτιστα νεῶν στόλον, ἔκ τε αὐτῆς Πελοποννήσου ἀγείροντες καὶ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος ἐρέτας μισθῷ πείθοντες. πυνθανόμενοι δὲ οἱ Κερκυ-* 2 *ραῖοι τὴν παρασκευὴν αὐτῶν ἐφοβοῦντο, καί (ἦσαν γὰρ οὐδενὸς Ἑλλήνων ἔνσπονδοι οὐδὲ ἐσεγράψαντο ἑαυτοὺς οὔτε ἐς τὰς Ἀθη|ναίων σπονδὰς οὔτε ἐς τὰς Λακεδαιμονίων) ἔδοξεν αὐτοῖς ἐλθοῦσιν ὡς τοὺς Ἀθηναίους ξυμμάχους γενέσθαι καὶ ὠφελίαν τινὰ πειρᾶσθαι ἀπ' αὐτῶν εὑρίσκεσθαι. οἱ δὲ Κορίνθιοι* 3 *πυθόμενοι ταῦτα ἦλθον καὶ αὐτοὶ ἐς | τὰς Ἀθήνας πρεσβευσόμενοι, ὅπως μὴ σφίσι πρὸς τῷ Κερκυραίων ναυτικῷ καὶ τὸ αὐτῶν προσγενόμενον ἐμπόδιον γένηται θέσθαι τὸν πόλεμον ᾗ βούλονται. καταστάσης δὲ* 4 *ἐκκλησίας ἐς ἀντιλογίαν ἦλθον. καὶ οἱ μὲν Κερκυραῖοι ἔλεξαν τοιάδε.*

| „Δίκαιον, ὦ Ἀθηναῖοι, τοὺς μήτε εὐεργεσίας με- **32** *γάλης μήτε ξυμμαχίας προυφειλομένης ἥκοντας παρὰ τοὺς πέλας ἐπικουρίας, ὥσπερ καὶ ἡμεῖς νῦν, δεησομένους ἀναδιδάξαι πρῶτον, μάλιστα μὲν ὡς καὶ ξύμφορα δέονται, εἰ δὲ μή, ὅτι γε οὐκ ἐπιζήμια, ἔπειτα*

2 *τε* **b** *δὲ* **c** 9 *ἀγείραντες* C 15 *Ἀθηναίων* C 18 *τὸ* BCM ‖ *Κερκυραίωι* ABEF 19 *καὶ τὸ αὐτῶν* G et in lit. sex litt. c_2 *τὸ Ἀττικὸν* **b** ‖ *γενόμενον* C 20 *βούλωνται* G 24 *προσφειλομένης* C *προσοφειλομένης* (?) G 27 *ὅτε* A ‖ *γε*] *τε* BF, om. A ‖ *ἐπιζημία* B

δὲ ὡς καὶ τὴν χάριν βέβαιον ἕξουσιν· εἰ δὲ τούτων
μηδὲν σαφὲς καταστήσουσι, μὴ ὀργίζεσθαι ἢν ἀτυχῶ-
σιν. Κερκυραῖοι δὲ μετὰ τῆς ξυμμαχίας τῆς αἰτήσεως 2
καὶ ταῦτα πιστεύοντες ἐχυρὰ ὑμῖν παρέξεσθαι ἀπέ-
στειλαν ἡμᾶς. τετύχηκε δὲ τὸ αὐτὸ ἐπιτήδευμα πρός 3
τε ὑμᾶς ἐς τὴν χρείαν ἡμῶν ἄλογον καὶ ἐς τὰ ἡμέ-
τερα αὐτῶν ἐν τῷ παρόντι ἀξύμφορον. ξύμμαχοί τε 4
γὰρ οὐδενός πω ἐν τῷ πρὸ τοῦ ἑκούσιοι γενόμενοι
νῦν ἄλλων τοῦτο δεησόμενοι ἥκομεν, καὶ ἅμα ἐς τὸν
παρόντα πόλεμον Κορινθίων ἐρῆμοι δι᾽ αὐτὸ καθέ-
σταμεν. καὶ περιέστηκεν ἡ δοκοῦσα ἡμῶν πρότερον
σωφροσύνη, τὸ μὴ ἐν ἀλλοτρίᾳ ξυμμαχίᾳ τῇ τοῦ πέλας
γνώμῃ ξυγκινδυνεύειν, νῦν ἀβουλία καὶ ἀσθένεια φαι-
νομένη. τὴν μὲν οὖν γενομένην ναυμαχίαν αὐτοὶ
κατὰ μόνας ἀπεωσάμεθα Κορινθίους· ἐπειδὴ δὲ μεί-
ζονι παρασκευῇ ἀπὸ Πελοποννήσου καὶ τῆς ἄλλης
Ἑλλάδος ἐφ᾽ ἡμᾶς ὥρμηνται καὶ ἡμεῖς ἀδύνατοι ὁρῶ-
μεν ὄντες τῇ οἰκείᾳ μόνον δυνάμει περιγενέσθαι, καὶ
ἅμα μέγας ὁ κίνδυνος, εἰ ἐσόμεθα ὑπ᾽ αὐτοῖς, ἀνάγκη
καὶ ὑμῶν καὶ ἄλλου παντὸς ἐπικουρίας δεῖσθαι, καὶ
ξυγγνώμη, εἰ μὴ μετὰ κακίας, δόξης δὲ μᾶλλον ἁμαρτίᾳ
τῇ πρότερον ἀπραγμοσύνῃ ἐναντία τολμῶμεν.

„Γενήσεται δὲ ὑμῖν πειθομένοις καλὴ ἡ ξυντυχία 33
κατὰ πολλὰ τῆς ἡμετέρας χρείας, πρῶτον μὲν ὅτι
ἀδικουμένοις καὶ οὐχ ἑτέρους βλάπτουσι τὴν ἐπι-
κουρίαν ποιήσεσθε, ἔπειτα περὶ τῶν μεγίστων κινδυ-
νεύοντας δεξάμενοι ὡς ἂν μάλιστα μετ᾽ αἰειμνήστου

6 ἡμᾶς M ‖ ἡμῖν codd., correxi 8 τοῦ **b** τοῦ χρόνῳ **c**
9 νῦν] καὶ νῦν M ‖ τούτων M 10 δι᾽] δ᾽ M ‖ αὐτῶν M
15 Κορινθίοις C 16 ἀπὸ] ἐκ G, corr. G_1 23 ξυμμαχία B
26 ποιήσεσθε] alt. ε in lit. b ποιήσασθαι (?) C

μαρτυρίου τὴν χάριν καταθήσεσθε, ναυτικόν τε κεκτή-
μεθα πλὴν τοῦ παρ' ὑμῖν πλεῖστον. καὶ σκέψασθε τίς 2
εὐπραξία σπα|νιωτέρα ἢ τίς τοῖς πολεμίοις λυπηρο-
τέρα, εἰ ἣν ὑμεῖς ἂν πρὸ πολλῶν χρημάτων καὶ χάρι-
τος ἐτιμήσασθε δύναμιν ὑμῖν προσγενέσθαι, αὕτη
πάρεστιν αὐτεπάγγελτος, ἄνευ κινδύνων καὶ δαπάνης
διδοῦσα ἑαυτὴν καὶ προσέτι φέρουσα ἐς μὲν τοὺς
πολλοὺς ἀρετήν, οἷς δὲ | ἐπαμυνεῖτε χάριν, ὑμῖν δ'
αὐτοῖς ἰσχύν· ἃ ἐν τῷ παντὶ χρόνῳ ὀλίγοις δὴ ἅμα
πάντα ξυνέβη, καὶ ὀλίγοι ξυμμαχίας δεόμενοι οἷς ἐπι-
καλοῦνται ἀσφάλειαν καὶ κόσμον οὐχ ἧσσον διδόντες
ἢ ληψόμενοι παραγίγνονται. τὸν δὲ πόλεμον, δι' 3
ὅνπερ χρήσιμοι ἂν εἶμεν, εἴ τις ὑμῶν | μὴ οἴεται
ἔσεσθαι, γνώμης ἁμαρτάνει καὶ οὐκ αἰσθάνεται τοὺς
Λακεδαιμονίους φόβῳ τῷ ὑμετέρῳ πολεμησείοντας καὶ
τοὺς Κορινθίους, δυναμένους ⟨τε⟩ παρ' αὐτοῖς καὶ
ὑμῖν ἐχθροὺς ὄντας, [καὶ] προκαταλαμβάνοντας ἡμᾶς
νῦν ἐς τὴν ὑμετέραν ἐπιχείρησιν, ἵνα μὴ τῷ κοινῷ
| ἔχθει κατ' αὐτοὺς μετ' ἀλλήλων στῶμεν μηδὲ δυοῖν
φθάσαι ἁμάρτωσιν, ἢ κακῶσαι ὑμᾶς ἢ σφᾶς αὐτοὺς
βεβαιώσασθαι. ἡμέτερον δέ γ' αὖ ἔργον προτερῆσαι, 4
τῶν μὲν διδόντων, ὑμῶν δὲ δεξαμένων τὴν ξυμμαχίαν,
καὶ προεπιβουλεύειν αὐτοῖς μᾶλλον ἢ ἀντεπιβουλεύειν.

„Ἢν | δὲ λέγωσιν ὡς οὐ δίκαιον τοὺς σφετέρους **34**
ἀποίκους ὑμᾶς δέχεσθαι, μαθόντων ὡς πᾶσα ἀποικία
εὖ μὲν πάσχουσα τιμᾷ τὴν μητρόπολιν, ἀδικουμένη δὲ

1 καταθήσεσθε coni. Kr. καταθ+σθε C κατάθησθε ABGm_2 καταθῆσθε EF 6 κινδύνου G 9 παντὶ] παρόντι F 12—13 διόπερ ABEF 16 τε ex Syriano ad Hermog. II 178 add. F. Schroeder 17 καὶ del. Stahl ‖ ὑμᾶς C[G] 18 ὑμετέραν] υ in lit. b 19 αὐτοὺς] αὐτῶν F[G] 20 ἡμᾶς codd., correxi 21 ὑμέτερον EG ‖ γ' om. **b** 25 πᾶσα μὲν G, μὲν del. G_1

ἀλλοτριοῦται· οὐ γὰρ ἐπὶ τῷ δοῦλοι, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ὁμοῖοι τοῖς λειπομένοις | εἶναι ἐκπέμπονται. ὡς δὲ 36 2
ἠδίκουν σαφές ἐστιν· προκληθέντες γὰρ περὶ Ἐπιδάμνου ἐς κρίσιν πολέμῳ μᾶλλον ἢ τῷ ἴσῳ ἐβουλήθησαν τὰ ἐγκλήματα μετελθεῖν. καὶ ὑμῖν ἔστω τι 3
τεκμήριον ἃ πρὸς ἡμᾶς τοὺς ξυγγε|νεῖς δρῶσιν, ὥστε ἀπάτῃ τε μὴ παράγεσθαι ὑπ' αὐτῶν δεομένοις τε ἐκ τοῦ εὐθέος μὴ ὑπουργεῖν· ὁ γὰρ ἐλαχίστας τὰς μεταμελείας ἐκ τοῦ χαρίζεσθαι τοῖς ἐναντίοις λαμβάνων ἀσφαλέστατος ἂν διατελοίη. λύσετε δὲ οὐδὲ τὰς Λα- 35
κεδαιμονίων σπονδὰς δεχόμενοι ἡμᾶς μη|δετέρων ὄντας ξυμμάχους. εἴρηται γὰρ ἐν αὐταῖς, τῶν Ἑλληνίδων 2
πόλεων ἥτις μηδαμοῦ ξυμμαχεῖ, ἐξεῖναι παρ' ὁποτέρους ἂν ἀρέσκηται ἐλθεῖν. καὶ δεινὸν εἰ τοῖσδε μὲν ἀπό 3
τε τῶν ἐνσπόνδων ἔσται πληροῦν τὰς ναῦς καὶ προσέτι καὶ ἐκ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος καὶ οὐχ ἥκιστα ἀπὸ | τῶν ὑμετέρων ὑπηκόων, ἡμᾶς δὲ ἀπὸ τῆς προκειμένης τε ξυμμαχίας εἴρξουσι καὶ ἀπὸ τῆς ἄλλοθέν ποθεν ὠφελίας, εἴ τε ἐν ἀδικήματι θήσονται πεισθέντων ὑμῶν ἃ δεόμεθα· πολὺ δὲ ἐν πλείονι αἰτίᾳ ἡμεῖς μὴ 4
πείσαντες ὑμᾶς ἕξομεν· ἡμᾶς μὲν γὰρ κινδυνεύοντας καὶ οὐκ | ἐχθροὺς ὄντας ἀπώσεσθε, τῶνδε δὲ οὐχ ὅπως κωλυταὶ ἐχθρῶν ὄντων καὶ ἐπιόντων γενήσεσθε, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῆς ὑμετέρας ἀρχῆς δύναμιν προσλαβεῖν περιόψεσθε· ἣν οὐ δίκαιον, ἀλλ' ἢ κἀκείνων κωλύειν τοὺς ἐκ τῆς ὑμετέρας μισθοφόρους ἢ καὶ ἡμῖν πέμπειν καθ' ὅ τι ἂν | πεισθῆτε ὠφελίαν, μάλιστα δὲ ἀπὸ τοῦ προφανοῦς δεξαμένους βοηθεῖν. πολλὰ δέ, ὥσπερ ἐν 5

2 ἐκπέμπεται G 8 εὐθέως C 13 ἥτις] η in lit a_2
19 εἴ τε] εἶτα codd., corr. Kr. 21 μὲν in marg. A_1 26 τὰς ... μισθοφορίας G 27 τι ++ ἂν A

*ἀρχῇ ὑπείπομεν, τὰ ξυμφέροντα ἀποδείκνυμεν, καὶ μέ-
γιστον ὅτι οἵ τε αὐτοὶ πολέμιοι ἡμῖν [ἦσαν] (ὅπερ
σαφεστάτη πίστις) καὶ οὗτοι οὐκ ἀσθενεῖς, ἀλλ' ἱκανοὶ
τοὺς μεταστάντας | βλάψαι. καὶ ναυτικῆς καὶ οὐκ* 30
*ἠπειρώτιδος τῆς ξυμμαχίας διδομένης οὐχ ὁμοία ἡ
ἀλλοτρίωσις, ἀλλὰ μάλιστα μὲν ⟨δεῖ⟩, εἰ δύνασθε,
μηδένα ἄλλον ἐᾶν κεκτῆσθαι ναῦς, εἰ δὲ μή, ὅστις
ἐχυρώτατος, τοῦτον φίλον ἔχειν.*

„Καὶ ὅτῳ τάδε ξυμφέροντα μὲν δοκεῖ λέγεσθαι, 36
φοβεῖται | δὲ μὴ δι' αὐτὰ πειθόμενος τὰς σπονδὰς 37
*λύσῃ, γνώτω τὸ μὲν δεδιὸς αὐτοῦ ἰσχὺν ἔχον τοὺς
ἐναντίους μᾶλλον φοβῆσον, τὸ δὲ θαρσοῦν μὴ δεξα-
μένου ἀσθενὲς ὂν πρὸς ἰσχύοντας τοὺς ἐχθροὺς ἀδε-
έστερον ἐσόμενον, καὶ ἅμα | οὐ περὶ τῆς Κερκύρας* 5
*νῦν τὸ πλέον ἢ καὶ τῶν Ἀθηνῶν βουλευόμενος, καὶ
οὐ τὰ κράτιστα αὐταῖς προνοῶν, ὅταν ἐς τὸν μέλλοντα
καὶ ὅσον οὐ παρόντα πόλεμον τὸ αὐτίκα περισκοπῶν
ἐνδοιάζῃ χωρίον προσλαβεῖν ὃ μετὰ μεγίστων καιρῶν
οἰκειοῦταί τε καὶ πολεμοῦται. τῆς τε | γὰρ Ἰταλίας* 2 10
*καὶ Σικελίας καλῶς παράπλου κεῖται, ὥστε μήτε ἐκεῖθεν
ναυτικὸν ἐᾶσαι Πελοποννησίοις ἐπελθεῖν τό τε ἐν-
τεῦθεν πρὸς τἀκεῖ παραπέμψαι, καὶ ἐς τἆλλα ξυμφορώ-
τατόν ἐστιν. βραχυτάτῳ δ' ἂν κεφαλαίῳ, τοῖς τε* 3
ξύμπασι καὶ καθ' ἕκαστον, τῷδ' ἂν μὴ προέσθαι | ἡμᾶς 15
*μάθοιτε· τρία μὲν ὄντα λόγου ἄξια τοῖς Ἕλλησι ναυ-
τικά, τὸ παρ' ὑμῖν καὶ τὸ ἡμέτερον καὶ τὸ Κορινθίων·*

2 οἱ +++ αὐτοὶ F ‖ ἦσαν del. Stahl 6 δεῖ add. Sitzler ‖ δύναισθε Em_2 11 λύσει F 16 αὐτοὺς ABF 18 ἐνδυάζῃ C ἐνδοιάζει A, corr. A_1 19 πολεμοῦται] ου in lit. g 20 ὥστε om. **c** ‖ ἐκεῖθεν] pr. ε in A erasum 21—22 ἐντεῦθεν **c** ἐνθένδε **b** 22 τὰ 'κεῖ A 22—23 ξυμφερώτατον ABEF 24 τόδ' AC (?) 26 τὸ Κορινθίων **c** τῶν Κορινθίων **b**

τούτων δὲ εἰ περιόψεσθε τὰ δύο ἐς ταὐτὸν ἐλθεῖν καὶ Κορίνθιοι ἡμᾶς προκαταλήψονται, Κερκυραίοις τε καὶ Πελοποννησίοις ἅμα ναυμαχήσετε· δεξά|μενοι δὲ ἡμᾶς ἕξετε πρὸς αὐτοὺς πλείοσι ναυσὶ ταῖς ἡμετέραις ἀγωνίζεσθαι.“

Τοιαῦτα μὲν οἱ Κερκυραῖοι εἶπον· οἱ δὲ Κορίνθιοι 4
μετ᾽ αὐτοὺς τοιάδε.

„Ἀναγκαῖον Κερκυραίων τῶνδε οὐ μόνον περὶ τοῦ 37
δέξασθαι σφᾶς τὸν λόγον ποιησαμένων, ἀλλ᾽ ὡς καὶ | ἡμεῖς τε ἀδικοῦμεν καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰκότως πολεμοῦνται, μνησθέντας πρῶτον καὶ ἡμᾶς περὶ ἀμφοτέρων οὕτω καὶ ἐπὶ τὸν ἄλλον λόγον ἰέναι, ἵνα τὴν ἀφ᾽ ἡμῶν τε ἀξίωσιν ἀσφαλέστερον προειδῆτε καὶ τὴν τῶνδε χρείαν μὴ ἀλογίστως ἀπώσησθε.

„Φασὶ δὲ ξυμμαχίαν διὰ τὸ σῶ|φρον οὐδενός πω 2
δέξασθαι· τὸ δ᾽ ἐπὶ κακουργίᾳ καὶ οὐκ ἀρετῇ ἐπετήδευσαν, ξύμμαχόν τε οὐδένα βουλόμενοι πρὸς τἀδικήματα οὐδὲ μάρτυρα ἔχειν οὐδὲ παρακαλοῦντες αἰσχύνεσθαι, καὶ ἡ πόλις αὐτῶν ἅμα αὐ|τάρκη θέσιν κειμένη 3
παρέχει αὐτοὺς δικαστὰς ὧν βλάπτουσί τινα μᾶλλον ἢ κατὰ ξυνθήκας γίγνεσθαι, διὰ τὸ ἥκιστα ἐπὶ τοὺς πέλας ἐκπλέοντας μάλιστα τοὺς ἄλλους ἀνάγκῃ καταίροντας δέχεσθαι. καὶ τοῦτο τὸ εὐ|πρεπὲς ἄσπονδον 4
οὐχ ἵνα μὴ ξυναδικῶσιν ἑτέροις προβέβληνται, ἀλλ᾽ ὅπως κατὰ μόνας ἀδικῶσι καὶ ὅπως ἐν ᾧ μὲν ἂν κρατῶσι βιάζωνται, οὗ δ᾽ ἂν λάθωσι πλέον ἔχωσιν, ἣν

1 τὸ αὐτὸ **c** 2 προκαταλείψονται E 4 ὑμετέραις **c**, corr. G_1 18 alt. οὐδὲ] οὔτε codd., corr. Kr. 20 παρέχειν M 23 καὶ τοῦτο C κἂν τούτῳ **b** [G] 24 ξυναδικῶσιν **c** ξυναδικήσωσιν **b** 25 ἂν om. E 25—26 κρατηθῶσιν C [G] 26 βιάζονται BEFM ‖ ἔχουσιν BEFM

δέ πού τι προλάβωσιν ἀναισχυντῶσιν· καίτοι εἰ ἦσαν 5
ἄνδρες, ὥσπερ φασίν, ἀγαθοί, ὅσῳ | ἀληπτότεροι ἦσαν
τοῖς πέλας, τόσῳ δὲ φανερωτέραν ἐξῆν αὐτοῖς τὴν
ἀρετὴν διδοῦσι καὶ δεχομένοις τὰ δίκαια δεικνύναι.
ἀλλ' οὔτε πρὸς τοὺς ἄλλους οὔτε ἐς ἡμᾶς τοιοίδε **38**
εἰσίν, ἄποικοι δ' ὄντες ἀφεστᾶσί τε διὰ παντὸς καὶ
νῦν πολεμοῦσι, λέγοντες ὡς οὐκ ἐπὶ τῷ κακῶς πά|σχειν
ἐκπεμφθεῖεν. ἡμεῖς δὲ οὐδ' αὐτοί φαμεν ἐπὶ τῷ ὑπὸ 2
τούτων ὑβρίζεσθαι κατοικίσαι, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ἡγεμόνες
τε εἶναι καὶ τὰ εἰκότα θαυμάζεσθαι. αἱ γοῦν ἄλλαι 3
ἀποικίαι τιμῶσιν ἡμᾶς καὶ μάλιστα ὑπὸ ἀποίκων στερ-
γόμεθα· καὶ δῆλον ὅτι, εἰ τοῖς πλέοσιν ἀρέ|σκοντές 4
ἐσμεν, τοῖσδ' ἂν μόνοις οὐκ ὀρθῶς ἀπαρέσκοιμεν, οὐδ'
ἐπεστρατεύομεν ἐκπρεπῶς μὴ καὶ διαφερόντως τι ἀδι-
κούμενοι. καλὸν δ' ἦν, εἰ καὶ ἡμαρτάνομεν, τοῖσδε 5
μὲν εἶξαι τῇ ἡμετέρᾳ ὀργῇ, ἡμῖν δὲ αἰσχρὸν βιάσασθαι
τὴν τούτων μετριότητα· ὕβρει δὲ καὶ ἐξου|σίᾳ πλούτου 6
πολλὰ ἐς ἡμᾶς ἄλλα τε ἡμαρτήκασι καὶ Ἐπίδαμνον
ἡμετέραν οὖσαν κακουμένην μὲν οὐ προσεποιοῦντο,
ἐλθόντων δὲ ἡμῶν ἐπὶ τιμωρίᾳ ἑλόντες βίᾳ ἔχουσιν.
καὶ φασὶ δὴ δίκῃ πρότερον ἐθελῆσαι κρίνεσθαι, ἥν **39**
γε οὐ τὸν προύχοντα καὶ ἐκ τοῦ ἀσφαλοῦς προκα|λού-
μενον λέγειν τι δοκεῖν δεῖ, ἀλλὰ τὸν ἐς ἴσον τά τε
ἔργα ὁμοίως καὶ τοὺς λόγους πρὶν διαγωνίζεσθαι καθ-
ιστάντα. οὗτοι δὲ οὐ πρὶν πολιορκεῖν τὸ χωρίον, 2
ἀλλ' ἐπειδὴ ἡγήσαντο ἡμᾶς οὐ περιόψεσθαι, τότε καὶ

1 προλάβωσιν C προσλάβωσιν **b** [G] ‖ ἀναισχυντῶσι(ν) AG ἀναισχυντοῦσι(ν) BCEFM 3 τόσῳ δὲ coni. Hertlein τοσῶι δὲ E τοσῶ(ι)δε **c**ABFM 9 κατοικῆσαι CE 14 ἐπιστρατεύομεν codd., corr. Ullrich, cf. schol. (εἰ γὰρ μὴ ἠδικούμεθα περιφανῶς, οὐκ ἂν προδήλως ἐστρατεύομεν) 21 ἦν F ἡ E 23 δεῖ] om. C δεῖ τηρεῖν G ‖ τε om. **c**

τὸ εὐπρεπὲς τῆς δίκης παρέσχοντο· καὶ δεῦρο ἥκουσιν,
οὐ τἀκεῖ μόνον αὐτοὶ ἁμαρτόντες, ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς νῦν 39
ἀξιοῦντες οὐ ξυμμαχεῖν, ἀλλὰ ξυναδικεῖν καὶ διαφό-
ρους ὄντας ἡμῖν δέχεσθαι σφᾶς· οὓς χρῆν, ὅτε ἀσφα- 3
λέστατοι ἦσαν, τότε προσιέναι, καὶ μὴ ἐν ᾧ ἡμεῖς μὲν
ἠδικήμεθα, οὗτοι δὲ κινδυνεύουσι, μηδ' ἐν ᾧ ὑμεῖς
τῆς τε δυνάμεως αὐτῶν τότε οὐ μεταλαβόντες τῆς
ὠφελίας νῦν μεταδώσετε καὶ τῶν ἁμαρτημάτων ἄπο
γενόμενοι τῆς ἀφ' ἡμῶν αἰτίας τὸ ἴσον ἕξετε, πάλαι
δὲ κοινώσαντας τὴν δύναμιν κοινὰ καὶ τὰ ἀποβαίνοντα
ἔχειν.

„Ὡς μὲν οὖν αὐτοί τε μετὰ προσηκόντων ἐγκλη- 40
μάτων ἐρχόμεθα καὶ οἵδε βίαιοι καὶ πλεονέκται εἰσὶ
δεδήλωται· ὡς δὲ οὐκ ἂν δικαίως αὐτοὺς δέχοισθε
μαθεῖν χρή. εἰ γὰρ εἴρηται ἐν ταῖς σπονδαῖς, ἐξεῖναι 2
παρ' ὁποτέρους τις βούλεται τῶν ἀγράφων πόλεων
ἐλθεῖν, οὐ τοῖς ἐπὶ βλάβῃ ἑτέρων ἰοῦσιν ἡ ξυνθήκη
ἐστίν, ἀλλ' ὅστις μὴ ἄλλου ἑαυτὸν ἀποστερῶν ἀσφα-
λείας δεῖται καὶ ὅστις μὴ τοῖς δεξαμένοις, εἰ σωφρο-
νοῦσι, πόλεμον ἀντ' εἰρήνης ποιήσει· ὃ νῦν ὑμεῖς μὴ

5 ἡμεῖς + μὲν AB 8 μεταδόσετε C 8—9 ἄπο γενόμενοι C (ἄπο ex ἄπω corr. c) E ἀπογενόμενοι ABFM[G] 9 ὑ(?)μῶν M 10 κοινώσαντας CMF$_1$ κοινωνήσαντας ABEF[G] 11 ἔχειν ἐγκλημάτων C, quae post verba δὲ μόνων ἀμετόχως οὕτω τῶν μετὰ τὰς πράξεις τούτων μὴ κοινωνεῖν c$_2$; ἀποβαίνον [lacuna verbis -τα ἔχειν ἐγκλημάτων sufficiens] δὲ μόνων (aut μόνον) ἀμετόχως οὕτως τῶν μετὰ τὰς πράξεις [lacuna verbis τούτων μὴ sufficiens] κοινωνεῖν G 12—13 προσηκόντων ἐγκλημάτων] ἐγκλημάτων om. C, post προσηκόντων c$_2$ τῶν τοῦ δικαίου [incerta quaedam] πρὸς ὑμᾶς; προσηκόντων κεφαλαίων (ex parte del.) ἐς ὑμᾶς G; μετὰ προσηκόντων τοῦ δικαίου κεφαλαίων in lit. pauciorum litt. m$_2$ (μετὰ προσηκόντων ἐγκλημάτων fort. M$_1$) 16 τῶν ἀγράφων πόλεων βούλεται **b** 18 ἄλλου **b**C (?) ἄλλων G ‖ ἑαυτὸν **c**F αὑτὸν B αὐτὸν AEM

πειθόμενοι ἡμῖν πάθοιτε ἄν. οὐ γὰρ τοῖσδε μόνον 3
ἐπίκουροι ἂν γένοισθε, ἀλλὰ καὶ ἡμῖν | ἀντὶ ἐνσπόν-
δων πολέμιοι. ἀνάγκη γάρ, εἰ ἴτε μετ' αὐτῶν, καὶ
ἀμύνεσθαι μὴ ἄνευ ὑμῶν τούτους. καίτοι δίκαιοί 4
γ' ἐστὲ μάλιστα μὲν ἐκποδὼν στῆναι ἀμφοτέροις, εἰ
δὲ μή, τοὐναντίον ἐπὶ τούτους μεθ' ἡμῶν ἰέναι
(Κορινθίοις μέν γε ἔνσπονδοί ἐστε, Κερκυραίοις δὲ
οὐδὲ | δι' ἀνοκωχῆς πώποτε ἐγένεσθε), καὶ τὸν νόμον
μὴ καθιστάναι ὥστε τοὺς ἑτέρων ἀφισταμένους δέχε-
σθαι. οὐδὲ γὰρ ἡμεῖς Σαμίων ἀποστάντων ψῆφον 5
προσεθέμεθα ἐναντίαν ὑμῖν, τῶν ἄλλων Πελοποννη-
σίων δίχα ἐψηφισμένων εἰ χρὴ αὐτοῖς ἀμύνειν, φανερῶς
δὲ ἀντείπο|μεν τοὺς προσήκοντας ξυμμάχους αὐτόν
τινα κολάζειν. εἰ γὰρ τοὺς κακόν τι δρῶντας δεχό- 6
μενοι τιμωρήσετε, | φανεῖται καὶ ἃ τῶν ὑμετέρων οὐκ
ἐλάσσω ἡμῖν πρόσεισι, καὶ τὸν νόμον ἐφ' ὑμῖν αὐτοῖς
μᾶλλον ἢ ἐφ' ἡμῖν θήσετε.

„Δικαιώματα μὲν οὖν τάδε πρὸς ὑμᾶς ἔχομεν, 41
ἱκανὰ κατὰ τοὺς Ἑλλήνων νόμους, παραίνεσιν δὲ καὶ
| ἀξίωσιν χάριτος τοιάνδε, ἣν οὐκ ἐχθροὶ ὄντες ὥστε
βλάπτειν οὐδ' αὖ φίλοι ὥστ' ἐπιχρῆσθαι, ἀντιδοθῆναι
ἡμῖν ἐν τῷ παρόντι φαμὲν χρῆναι. νεῶν γὰρ μακρῶν 2
σπανίσαντές ποτε πρὸς τὸν Αἰγινητῶν [ὑπὲρ τὰ Μηδικὰ]
πόλεμον παρὰ Κορινθίων εἴκοσι ναῦς ἐλάβετε· | καὶ ἡ
εὐεργεσία αὕτη τε καὶ ἡ ἐς Σαμίους, τὸ δι' ἡμᾶς
Πελοποννησίους αὐτοῖς μὴ βοηθῆσαι, παρέσχεν ὑμῖν
Αἰγινητῶν μὲν ἐπικράτησιν, Σαμίων δὲ κόλασιν, καὶ

1 πάθοιτε G suprascr. F_1 πάθητε **b**C 3 εἰ ἴτε] εἴτε AB 5 γ' om. **c** ‖ ἀμφοτέρους ABEF 15 φανεῖτε **c** 23 τὸν EFM_1 τῶν ABCM[G] ‖ seclusa del. Kr. 25 αὐτή C[G] ‖ ἡ om. M 26 Πελοποννησίοις F

ἐν καιροῖς τοιούτοις ἐγένετο, οἷς μάλιστα ἄνθρωποι ἐπ᾽ ἐχθροὺς τοὺς σφετέρους ἰόντες τῶν ἁπάντων ἀπερίοπτοί | εἰσι παρὰ τὸ νικᾶν· φίλον τε γὰρ ἡγοῦν- 3 ται τὸν ὑπουργοῦντα, ἢν καὶ πρότερον ἐχθρὸς ᾖ, πολέμιόν τε τὸν ἀντιστάντα, ἢν καὶ τύχῃ φίλος ὤν, ἐπεὶ καὶ τὰ οἰκεῖα χεῖρον τίθενται φιλονικίας ἕνεκα τῆς αὐτίκα.

„Ὧν ἐνθυμηθέντες καὶ νεώτερός τις παρὰ πρεσβυ- 42 τέρου αὐτὰ μαθὼν ἀξιούτω | τοῖς ὁμοίοις ἡμᾶς ἀμύνεσθαι, καὶ μὴ νομίσῃ δίκαια μὲν τάδε λέγεσθαι, ξύμφορα δέ, εἰ πολεμήσει, ἄλλα εἶναι. τό τε γὰρ 2 ξυμφέρον ἐν ᾧ ἄν τις ἐλάχιστα ἁμαρτάνῃ μάλιστα ἕπεται, καὶ τὸ μέλλον τοῦ πολέμου ᾧ φοβοῦντες ὑμᾶς Κερκυραῖοι κελεύουσιν ἀδικεῖν ἐν | ἀφανεῖ ἔτι κεῖται, καὶ οὐκ ἄξιον ἐπαρθέντας αὐτῷ φανερὰν ἔχθραν ἤδη καὶ οὐ μέλλουσαν πρὸς Κορινθίους κτήσασθαι, τῆς δὲ ὑπαρχούσης πρότερον διὰ Μεγαρέας ὑποψίας σῶφρον ὑφελεῖν μᾶλλον (ἡ γὰρ τελευταία χάρις καιρὸν ἔχουσα, 3 κἂν ἐλάσσων ᾖ, δύναται μεῖζον | ἔγκλημα λῦσαι), μηδ᾽ 4 ὅτι ναυτικοῦ ξυμμαχίαν μεγάλην διδόασι, τούτῳ ἐφέλκεσθαι· τὸ γὰρ μὴ ἀδικεῖν τοὺς ὁμοίους ἐχυρωτέρα δύναμις ἢ τῷ αὐτίκα φανερῷ ἐπαρθέντας διὰ κινδύνων τὸ πλέον ἔχειν. ἡμεῖς δὲ περιπεπτωκότες 43 οἷς ἐν τῇ Λακεδαίμονι αὐτοὶ προείπομεν, | τοὺς σφε- 41 τέρους ξυμμάχους αὐτόν τινα κολάζειν, νῦν παρ᾽ ὑμῶν τὸ αὐτὸ ἀξιοῦμεν κομίζεσθαι, καὶ μὴ τῇ ἡμετέρᾳ

2 ἁπάντων C et schol. (etiam Patm.) πάντων **b** [G] 6 φιλονικείας E φιλονεικίας **c** A B F M 9 τοῖ C ‖ ὑμᾶς C 21 ἐφέλκεσθαι **c** B (?) E ἐφέλκεσθε A F M b 24 οἷ C 25 αὐτῶν F G (?), corr. F_1 g_2 ‖ τινα om. G, post κολάζειν C 26 μὴ om. E

ψήφῳ ὠφεληθέντας τῇ ὑμετέρᾳ ἡμᾶς βλάψαι. τὸ δὲ 2
ἴσον ἀνταπόδοτε, γνόντες τοῦτον ἐκεῖνον εἶναι τὸν
| καιρόν, ἐν ᾧ ὅ τε ὑπουργῶν φίλος μάλιστα καὶ ὁ
ἀντιστὰς ἐχθρός. καὶ Κερκυραίους γε τούσδε μήτε 3
ξυμμάχους δέχεσθε βίᾳ ἡμῶν μήτε ἀμύνετε αὐτοῖς
ἀδικοῦσιν. καὶ τάδε ποιοῦντες τὰ προσήκοντά τε 4
δράσετε καὶ τὰ ἄριστα βουλεύσεσθε ὑμῖν αὐτοῖς."

Τοιαῦτα δὲ καὶ οἱ Κο|ρίνθιοι εἶπον. Ἀθηναῖοι δὲ 44
ἀκούσαντες ἀμφοτέρων, γενομένης καὶ δὶς ἐκκλησίας,
τῇ μὲν προτέρᾳ οὐχ ἧσσον τῶν Κορινθίων ἀπεδέξαντο
τοὺς λόγους, ἐν δὲ τῇ ὑστεραίᾳ μετέγνωσαν Κερκυραίοις
ξυμμαχίαν μὲν μὴ ποιήσασθαι ὥστε τοὺς αὐτοὺς
ἐχθροὺς καὶ φίλους νομίζειν (εἰ γὰρ ἐπὶ Κόρινθον
ἐκέλευον σφίσιν οἱ Κερκυραῖοι ξυμπλεῖν, ἐλύοντ' ἂν
αὐτοῖς αἱ πρὸς Πελοποννησίους σπονδαί). ἐπιμαχίαν
δὲ ἐποιήσαντο τῇ ἀλλήλων βοηθεῖν, ἐάν τις ἐπὶ Κέρ-
κυραν ἴῃ ἢ Ἀθήνας ἢ τοὺς τούτων ξυμμάχους. | ἐδό- 2
κει γὰρ ὁ πρὸς Πελοποννησίους πόλεμος καὶ ὣς ἔσε-
σθαι αὐτοῖς, καὶ τὴν Κέρκυραν ἐβούλοντο μὴ προέσθαι
τοῖς Κορινθίοις ναυτικὸν ἔχουσαν τοσοῦτον, ξυγκρούειν
δὲ ὅτι μάλιστα αὐτοὺς ἀλλήλοις, ἵνα ἀσθενεστέροις
οὖσιν, ἤν τι δέῃ, Κορινθίοις τε καὶ τοῖς ἄλλοις <τοῖς>
ναυτικὸν ἔχου|σιν ἐς πόλεμον καθιστῶνται. ἅμα δὲ 3
τῆς τε Ἰταλίας καὶ Σικελίας καλῶς ἐφαίνετο αὐτοῖς ἡ
νῆσος ἐν παράπλῳ κεῖσθαι. τοιαύτῃ μὲν γνώμῃ οἱ 45
Ἀθηναῖοι τοὺς Κερκυραίους προσεδέξαντο. καὶ τῶν

1 ὠφεληθέντες C ‖ ὑμετέρᾳ] υ in lit. b ‖ ὑμᾶς G 4 γε scripsi τε c δὲ F, om. ABEM 5 δέχεσθαι B (?) F, corr. bF_1 δέχησθε G ‖ ἀμύνητε G 7 δράσατε E ‖ βουλεύεσθε B 8 pr. δὲ] δὴ ex corr. G 11 ὑστερέα C ‖ Κερκυραίους E 12 μὲν ξυμμαχίαν M ‖ μὴ om. B 20 τοῖς C το[ῖς] G, om. **b** 22 τοῖς add. Bkr.

*Κορινθίων ἀπελθόντων οὐ πολὺ ὕστερον δέκα ναῦς
αὐτοῖς ἀπέστειλαν βοηθούς· ἐστρατήγει δὲ αὐτῶν Λα- 2
κεδαιμόνιός τε ὁ Κίμωνος καὶ Διότιμος ὁ Στρομβίχου
καὶ Πρωτέας ὁ Ἐπικλέους. προεῖπον δὲ αὐτοῖς μὴ 3 42
ναυμαχεῖν Κορινθίοις, ἢν μὴ ἐπὶ Κέρκυραν πλέωσι
καὶ μέλλωσιν ἀποβαίνειν ἢ ἐς τῶν ἐκείνων τι χωρίων·
οὕτω δὲ κωλύειν κατὰ δύναμιν. προεῖπον δὲ ταῦτα
τοῦ μὴ λύειν ἕνεκα τὰς σπονδάς. αἱ μὲν δὴ νῆες 4
ἀφικνοῦνται ἐς τὴν Κέρκυραν. οἱ δὲ Κορίνθιοι, ἐπειδὴ* **46**
*αὐτοῖς παρεσκεύαστο, ἔπλεον ἐπὶ τὴν Κέρκυραν ναυσὶ
πεντήκοντα καὶ ἑκατόν. ἦσαν δὲ Ἠλείων μὲν δέκα,
Μεγαρέων δὲ δώδεκα καὶ Λευκαδίων δέκα, Ἀμπρα-
κιωτῶν δὲ ἑπτὰ καὶ εἴκοσι καὶ Ἀνακτορίων μία, αὐτῶν
δὲ Κορινθίων ἐνενήκοντα· στρατηγοὶ δὲ τούτων ἦσαν 2
μὲν καὶ κατὰ πόλεις ἑκάστων, Κορινθίων δὲ Ξενοκλεί-
δης ὁ Εὐθυκλέους πέμπτος αὐτός. ἐπειδὴ δὲ προσ- 3
έμειξαν τῇ κατὰ Κέρκυραν ἠπείρῳ ἀπὸ Λευκάδος
πλέοντες, ὁρμίζονται ἐς Χειμέριον τῆς Θεσπρωτίδος
γῆς. ἔστι δὲ λιμήν, καὶ πόλις ὑπὲρ αὐτοῦ κεῖται 4
ἀπὸ θαλάσσης ἐν τῇ Ἐλαιάτιδι τῆς Θεσπρωτίδος Ἐφύρη.
ἐξίησι δὲ παρ' αὐτὴν Ἀχερουσία λίμνη ἐς θάλασσαν·
διὰ δὲ τῆς Θεσπρωτίδος Ἀχέρων ποταμὸς ῥέων ἐσβάλλει
ἐς αὐτήν, ἀφ' οὗ καὶ τὴν ἐπωνυμίαν ἔχει, ῥεῖ δὲ καὶ
Θύαμις ποταμὸς ὁρίζων τὴν Θεσπρωτίδα καὶ Κεστρί-
νην, ὧν ἐντὸς ἡ ἄκρα ἀνέχει τὸ Χειμέριον. οἱ μὲν 5
οὖν Κορίνθιοι τῆς ἠπείρου ἐνταῦθα ὁρμίζονταί τε καὶ
στρατόπεδον ἐποιήσαντο. οἱ δὲ Κερκυραῖοι ὡς ᾔσθοντο* **47**
αὐτοὺς προσπλέοντας, πληρώσαντες δέκα καὶ ἑκατὸν

6 *μέλλουσιν* ABEM ‖ *χωρίον* F 12 *δὲ* om. B 19 *ὑπὲρ*] *ἀπ'* vel *ἐπ'* G 20 *ἄπο* M ‖ *Ἐφύρηι* **b** 21 *ἐξίησι* **c** *ἔξεισι* **b** ‖ *ἐς+θάλασσαν* G 25 *ἡ ἄκρα* in marg. G_1

ναῦς, ὧν ἦρχε | Μικιάδης καὶ Αἰσιμίδης καὶ Εὐρύ-
βατος, ἐστρατοπεδεύσαντο ἐν μιᾷ τῶν νήσων αἳ κα-
λοῦνται Σύβοτα, καὶ αἱ Ἀττικαὶ δέκα παρῆσαν. ἐπὶ 2
δὲ τῇ Λευκίμνῃ αὐτοῖς τῷ ἀκρωτηρίῳ ὁ πεζὸς ἦν καὶ
Ζακυνθίων χίλιοι ὁπλῖται βεβοηθηκότες. ἦσαν δὲ καὶ 3
τοῖς Κορινθίοις ἐν τῇ | ἠπείρῳ πολλοὶ τῶν βαρβάρων
παραβεβοηθηκότες· οἱ γὰρ ταύτῃ ἠπειρῶται αἰεί ποτε
φίλοι αὐτοῖς εἰσιν. ἐπειδὴ δὲ παρεσκεύαστο τοῖς 48
Κορινθίοις, λαβόντες τριῶν ἡμερῶν σιτία ἀνήγοντο
ὡς ἐπὶ ναυμαχίᾳ ἀπὸ τοῦ Χειμερίου νυκτός, καὶ ἅμα 2
ἕῳ πλέοντες καθορῶσι τὰς τῶν | Κερκυραίων ναῦς
μετεώρους τε καὶ ἐπὶ σφᾶς πλεούσας. | ὡς δὲ κατεῖδον 3 43
ἀλλήλους, ἀντιπαρετάσσοντο, ἐπὶ μὲν τὸ δεξιὸν κέρας
Κερκυραίων αἱ Ἀττικαὶ νῆες, τὸ δὲ ἄλλο αὐτοὶ ἐπεῖχον
τρία τέλη ποιήσαντες τῶν νεῶν, ὧν ἦρχε ⟨τῶν⟩ τριῶν
στρατηγῶν ἑκάστου εἷς. οὕτω μὲν Κερκυ|ραῖοι ἐτά-
ξαντο. Κορινθίοις δὲ τὸ μὲν δεξιὸν κέρας αἱ Μεγαρί- 4
δες νῆες εἶχον καὶ αἱ Ἀμπρακιώτιδες, κατὰ δὲ τὸ
μέσον οἱ ἄλλοι ξύμμαχοι ὡς ἕκαστοι, εὐώνυμον δὲ
κέρας αὐτοὶ οἱ Κορίνθιοι ταῖς ἄριστα τῶν νεῶν πλε-
ούσαις κατὰ τοὺς Ἀθηναίους καὶ τὸ δεξιὸν τῶν Κερ-
κυ|ραίων εἶχον. ξυμμείξαντες δέ, ἐπειδὴ τὰ σημεῖα 49
ἑκατέροις ἤρθη, ἐναυμάχουν, πολλοὺς μὲν ὁπλίτας
ἔχοντες ἀμφότεροι ἐπὶ τῶν καταστρωμάτων, πολλοὺς
δὲ τοξότας τε καὶ ἀκοντιστάς, τῷ παλαιῷ τρόπῳ
ἀπειρότερον ἔτι παρεσκευασμένοι. ἦν τε ἡ ναυμαχία 2

1 Μικιάδης F Μεικιάδης cABE Μηκιάδης M (pr. η ex corr.) 3 αἱ om. M 8 φίλοι αὐτοῖς C αὐτοὶς φίλοι **b** [G] 10 ναυμαχίᾳ C ναυμαχίαν **b** [G] 11 τῶν om. G 13 ἀντεπαρετάσσοντο BC ‖ δεξιῷ C 15 τῶν add. Poppo 18 εἶχον] ειχ in lit. G ‖ αἱ om. c, add. G_1 ‖ δὲ om. A 19 μέσον++οἱ A

καρτερά, τῇ ¦ μὲν τέχνῃ οὐχ ὁμοίως, πεζομαχίᾳ δὲ
τὸ πλέον προσφερὴς οὖσα. ἐπειδὴ γὰρ προσβάλοιεν 3
ἀλλήλοις, οὐ ῥᾳδίως ἀπελύοντο ὑπό τε τοῦ πλήθους
καὶ ὄχλου τῶν νεῶν καὶ μᾶλλόν τι πιστεύοντες τοῖς
ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ὁπλίταις ἐς τὴν νίκην, οἳ
καταστάντες ἐμάχοντο ἡσυχαζου|σῶν τῶν νεῶν· διέκπλοι
δὲ οὐκ ἦσαν, ἀλλὰ θυμῷ καὶ ῥώμῃ τὸ πλέον ἐναυμά-
χουν ἢ ἐπιστήμῃ. πανταχῇ μὲν οὖν πολὺς θόρυβος 4
καὶ ταραχώδης ἦν ἡ ναυμαχία· ἐν ᾗ αἱ Ἀττικαὶ νῆες
παραγιγνόμεναι τοῖς Κερκυραίοις, εἴ πῃ πιέζοιντο,
φόβον μὲν παρεῖχον τοῖς ἐναντίοις, μά|χης δὲ οὐκ
ἦρχον δεδιότες οἱ στρατηγοὶ τὴν πρόρρησιν τῶν Ἀθη-
ναίων. μάλιστα δὲ τὸ δεξιὸν κέρας τῶν Κορινθίων 5
ἐπόνει. οἱ γὰρ Κερκυραῖοι εἴκοσι ναυσὶν αὐτοὺς τρε-
ψάμενοι καὶ καταδιώξαντες σποράδας ἐς τὴν ἤπειρον
καὶ μέχρι τοῦ στρατοπέδου πλεύσαντες αὐτῶν καὶ
ἐπεκβάντες ἐνέπρησάν τε τὰς σκηνὰς ἐρήμους καὶ τὰ
χρήματα διήρπασαν. ταύτῃ μὲν οὖν οἱ Κορίνθιοι καὶ 6
οἱ ξύμμαχοι ἡσσῶντο [τε] καὶ οἱ Κερκυραῖοι ἐπεκρά-
τουν· ᾗ δὲ αὐτοὶ ἦσαν οἱ Κορίνθιοι, ἐπὶ τῷ εὐωνύμῳ,
πολὺ ¦ ἐνίκων, τοῖς Κερκυραίοις τῶν εἴκοσι νεῶν ἀπὸ 44
ἐλάσσονος πλήθους ἐκ τῆς διώξεως οὐ παρουσῶν. οἱ 7
δὲ Ἀθηναῖοι ὁρῶντες τοὺς Κερκυραίους πιεζομένους
μᾶλλον ἤδη ἀπροφασίστως ἐπεκούρουν, τὸ μὲν πρῶτον
ἀπεχό|μενοι ὥστε μὴ ἐμβάλλειν τινί· ἐπειδὴ δὲ ἡ 5
τροπὴ ἐγίγνετο λαμπρῶς καὶ ἐνέκειντο οἱ Κορίνθιοι,
τότε δὴ ἔργου πᾶς εἴχετο ἤδη καὶ διεκέκριτο οὐδὲν

2 *προσβάλοιεν* deter. *προσβάλλοιεν* **cb** 3 *ἀλλήλους* A *τοῦ* om. **b** 8 *οὖν* om. **c**E 16 pr. *καὶ* om. **b** ‖ *μέχρον* B 18 *οὖν* om. **c**, add. G_1 19 *τε* del. Kr. 25 *ἐκβάλλειν* A suprascr. M_1 ‖ *ἐπειδὴ* C *ἐπεὶ* **b**[G] 26 *ἐγίγνετο* C *εγένετο* **b**[G] ‖ *ἐπέκειντο* M

ἔτι, ἀλλὰ ξυνέπεσεν ἐς τοῦτο ἀνάγκης ὥστε ἐπιχειρῆ-
σαι ἀλλήλοις τοὺς Κορινθίους καὶ Ἀθηναίους. τῆς **50**
δὲ τροπῆς γενομένης οἱ Κο|ρίνθιοι τὰ σκάφη μὲν οὐχ
εἷλκον ἀναδούμενοι τῶν νεῶν ἃς καταδύσειαν, πρὸς
δὲ τοὺς ἀνθρώπους ἐτράποντο φονεύειν διεκπλέοντες
μᾶλλον ἢ ζωγρεῖν, τούς τε αὑτῶν φίλους, οὐκ ᾐσθη-
μένοι ὅτι ἥσσηντο οἱ ἐπὶ τῷ δεξιῷ κέρᾳ, ἀγνοοῦντες
ἔκτεινον. πολλῶν γὰρ νεῶν οὐσῶν ἀμ|φοτέρων καὶ 2
ἐπὶ πολὺ τῆς θαλάσσης ἐπεχουσῶν, ἐπειδὴ ξυνέμειξαν
ἀλλήλοις, οὐ ῥᾳδίως τὴν διάγνωσιν ἐποιοῦντο ὁποῖοι
ἐκράτουν ἢ ἐκρατοῦντο· ναυμαχία γὰρ αὕτη Ἕλλησι
πρὸς Ἕλληνας νεῶν πλήθει μεγίστη δὴ τῶν πρὸ αὐτῆς
γεγένηται. ἐπειδὴ δὲ κατεδίωξαν τοὺς Κερκυ|ραίους 3
οἱ Κορίνθιοι ἐς τὴν γῆν, πρὸς τὰ ναυάγια καὶ τοὺς
νεκροὺς τοὺς σφετέρους ἐτράποντο, καὶ τῶν πλείστων
ἐκράτησαν ὥστε προσκομίσαι πρὸς τὰ Σύβοτα, οὗ
αὐτοῖς ὁ κατὰ γῆν στρατὸς τῶν βαρβάρων προσεβε-
βοηθήκει· ἔστι δὲ ⟨ταῦτα⟩ τὰ Σύβοτα τῆς Θεσπρωτί-
δος λιμὴν ἐρῆ|μος. τοῦτο δὲ ποιήσαντες αὖθις ἁθροι-
σθέντες ἐπέπλεον τοῖς Κερκυραίοις. οἱ δὲ ταῖς πλωί- 4
μοις καὶ ὅσαι ἦσαν λοιπαὶ μετὰ τῶν Ἀττικῶν νεῶν καὶ
αὐτοὶ ἀντεπέπλεον, δείσαντες μὴ ἐς τὴν γῆν σφῶν
πειρῶσιν ἀποβαίνειν. ἤδη δὲ ἦν ὀψὲ καὶ ἐπεπαιά- 5
νιστο αὐτοῖς ὡς ἐς ἐπίπλουν, | καὶ οἱ Κορίνθιοι ἐξαπί-
νης πρύμναν ἐκρούοντο, κατιδόντες εἴκοσι ναῦς Ἀθη-
ναίων προσπλεούσας, ἃς ὕστερον τῶν δέκα βοηθοὺς

1 ξυνέπεσον G 5 φονεύσειν C 6—7 ᾐσθημένοι **c** αἰσθόμενοι **b** 7 οἳ AB ‖ τῷ om. B 9 ἐπεχουσῶν] pr. ε in lit. f_2 11 ἐκράτουν ἢ om. G 12 αὐτῆς G ἑαυτῆς **b**C 16 Σύβω(?)τα C ‖ οὗ **c** οἱ **b** 18 ταῦτα addidi 22 ἀντεπέπλεον C ἀντέπλεον **b**G 24 ἐς om. EF

ἐξέπεμψαν οἱ Ἀθηναῖοι, δείσαντες, ὅπερ ἐγένετο, μὴ νικηθῶσιν οἱ Κερκυραῖοι καὶ αἱ σφέτεραι δέκα νῆες ὀλίγαι ἀμύνειν ὦσιν. ταύτας οὖν προϊδόντες οἱ Κορίν- 51
θιοι καὶ ὑποτοπήσαντες ἀπ' Ἀθηνῶν εἶναι, οὐχ ὅσας ἑώρων ἀλλὰ πλείους, ὑπανεχώρουν. τοῖς δὲ Κερκυ- 2
ραίοις (ἐπέπλεον γὰρ μᾶλλον ἐκ τοῦ ἀφανοῦς) | οὐχ ἑωρῶντο, καὶ ἐθαύμαζον τοὺς Κορινθίους πρύμναν κρουομένους, πρίν τινες ἰδόντες εἶπον ὅτι νῆες ἐκεῖναι ἐπιπλέουσιν. τότε δὴ καὶ αὐτοὶ ἀνεχώρουν (ξυνεσκόταζε γὰρ ἤδη), καὶ οἱ Κορίνθιοι ἀποτραπόμενοι τὴν διάλυσιν ἐποιήσαντο. οὕτω μὲν ἡ ἀπαλλαγὴ ἐγένετο 3
ἀλλήλων, | καὶ ἡ ναυμαχία ἐτελεύτα ἐς νύκτα. τοῖς 4
δὲ Κερκυραίοις στρατοπεδευομένοις ἐπὶ τῇ Λευκίμνῃ αἱ εἴκοσι νῆες αἱ ἐκ τῶν Ἀθηνῶν αὗται, ὧν ἦρχε Γλαύκων τε ὁ Λεάγρου καὶ †Ἀνδοκίδης ὁ Λεωγόρου, διὰ τῶν νεκρῶν καὶ ναυαγίων προσκομισθεῖσαι κατέπλεον ἐς τὸ στρα|τόπεδον οὐ πολλῷ ὕστερον ἢ ὤφθησαν. οἱ δὲ Κερκυραῖοι (ἦν γὰρ νύξ) ἐφοβήθησαν μὴ 5
πολέμιαι ὦσιν, ἔπειτα δὲ ἔγνωσαν καὶ ὡρμίσαντο. τῇ 52
δὲ ὑστεραίᾳ ἀναγαγόμεναι αἵ τε Ἀττικαὶ τριάκοντα νῆες καὶ τῶν Κερκυραίων ὅσαι πλώιμοι ἦσαν ἐπέπλευ|σαν ἐπὶ τὸν ἐν τοῖς Συβότοις λιμένα, ἐν ᾧ οἱ Κορίνθιοι ὥρμουν, βουλόμενοι εἰδέναι εἰ ναυμαχήσουσιν. οἱ δὲ τὰς μὲν ναῦς ἄραντες ἀπὸ τῆς γῆς καὶ 2

9 δὴ C δὲ **b** [G] ‖ αὐτοὶ C οἱ αὐτοὶ **b** [G] 10 ἀποτραπόμενοι CEMb ἀποτρεπόμενοι ABF [G] 12—13 τοῖς δὲ Κερκυραίοις C τοῖς Κερκυραίοις δὲ **b** [G] 14 αἱ ἐκ C ἀπὸ **b** [G]
15 †Ἀνδοκίδης] cf. C. I. A. I 179 (Dittenb. Syll. 25): στρατεγοῖς ἐς Κόρ[κυραν τοῖς δευτέρ]οις ἐκπλέοσι, Γλαύκονι [ἐκ Κεραμέον, Μεταγ]ένει Κοιλεῖ, Δρακοντί[δει Βατῆθεν κτλ.
16 ναυαγίῶν F ναυαγιῶν ABCM [G] ‖ προκομισθεῖσαι M
20 ἀναγαγόμεναι **c** ἀναγόμεναι **b** 22 οἱ om. F

παραταξάμενοι μετεώρους ἡσύχαζον, ναυμαχίας οὐ δι-
ανοούμενοι ἄρχειν ἑκόντες, ὁρῶντες προσγεγενημένας τε
ναῦς ἐκ τῶν | Ἀθηνῶν ἀκραιφνεῖς καὶ σφίσι πολλὰ τὰ
ἄπορα ξυμβεβηκότα, αἰχμαλώτων τε περὶ φυλακῆς, οὓς
ἐν ταῖς ναυσὶν εἶχον, καὶ ἐπισκευὴν οὐκ οὖσαν τῶν
νεῶν ἐν χωρίῳ ἐρήμῳ· τοῦ δὲ οἴκαδε πλοῦ μᾶλλον 3
διεσκόπουν ὅπῃ κομισθήσονται, δεδιότες μὴ οἱ Ἀθη-
ναῖοι νομίσαντες λε|λύσθαι τὰς σπονδάς, διότι ἐς
χεῖρας ἦλθον, οὐκ ἐῶσι σφᾶς ἀποπλεῖν. ἔδοξεν οὖν 53
αὐτοῖς ἄνδρας ἐς κελήτιον ἐμβιβάσαντας ἄνευ κηρυ-
κείου προσπέμψαι τοῖς Ἀθηναίοις καὶ πεῖραν ποιήσα-
σθαι. πέμψαντές τε ἔλεγον τοι|άδε· „Ἀδικεῖτε, ὦ ἄν- 2 46
δρες Ἀθηναῖοι, πολέμου ἄρχοντες καὶ σπονδὰς λύοντες·
ἡμῖν γὰρ πολεμίους τοὺς ἡμετέρους τιμωρουμένοις
ἐμποδὼν ἵστασθε ὅπλα ἀνταιρόμενοι. εἰ δ' ὑμῖν γνώμη
ἐστὶ κωλύειν τε ἡμᾶς ἐπὶ Κέρκυραν | ἢ ἄλλοσε εἴ πῃ
βουλόμεθα πλεῖν καὶ τὰς σπονδὰς λύετε, ἡμᾶς τούσδε
πρώτους λαβόντες χρήσασθε ὡς πολεμίοις.“ οἱ μὲν δὴ 3
τοιαῦτα εἶπον· τῶν δὲ Κερκυραίων τὸ μὲν στρατόπε-
δον ὅσον ἐπήκουσεν ἀνεβόησεν εὐθὺς λαβεῖν τε αὐτοὺς
καὶ ἀποκτεῖναι, οἱ δὲ Ἀθηναῖοι τοιάδε ἀπεκρίναντο·
„Οὔτε ἄρχομεν πολέμου, ὦ ἄνδρες Πελοποννήσιοι, 4
οὔτε τὰς σπονδὰς λύομεν, Κερκυραίοις δὲ τοῖσδε ξυμ-
μάχοις οὖσι βοηθοὶ ἤλθομεν. εἰ μὲν οὖν ἄλλοσέ ποι
βούλεσθε πλεῖν, οὐ κωλύομεν· εἰ δὲ ἐπὶ Κέρκυραν

3 Ἀθηναίων **c** ‖ τὰ πολλὰ τὰ M 4 πέρι ABGM
7 διε+σκόπουν B ‖ οἱ om. G 10 ἐμβιβάσαντας **c**A, Greg. Cor. ad Hermog. VII 1247, Lex. Vind. 116 ἐμβιβάσαντες B ἐσβιβάσαντας EFM 10—11 κηρυκίου **c**EFM 11 προπέμψαι CM 16 πῃ **c** Lex. Vind. 33 ποι **b** 18 πρώτους λαβόντες **c** λαβόντες πρῶτον **b** ‖ χρήσασθαι M 20 ὑπήκουσεν G
22 οὔτε γὰρ ἄρχομεν E

πλευσεῖσθε ἢ ἐς τῶν ἐκείνων τι χωρίων, οὐ περιοψόμεθα κατὰ τὸ δυνατόν.“ τοιαῦτα τῶν Ἀθηναίων 54
ἀποκριναμένων οἱ μὲν Κορίνθιοι τόν τε πλοῦν τὸν ἐπ' οἴκου παρεσκευάζοντο καὶ τροπαῖον ἔστησαν ἐν τοῖς ἐν τῇ ἠπείρῳ Συβότοις· οἱ δὲ Κερκυραῖοι τά τε ναυάγια καὶ νεκροὺς ἀνείλοντο τὰ κατὰ σφᾶς, ἐξενεχθέντων ὑπό τε | τοῦ ῥοῦ καὶ ἀνέμου, ὃς γενόμενος τῆς νυκτὸς διεσκέδασεν αὐτὰ πανταχῇ, καὶ τροπαῖον ἀντέστησαν ἐν τοῖς ἐν τῇ νήσῳ Συβότοις ὡς νενικηκότες. γνώμῃ δὲ τοιᾷδε ἑκάτεροι τὴν νίκην προσεποιή- 2
σαντο· Κορίνθιοι μὲν κρατήσαντες τῇ ναυμαχίᾳ μέχρι νυκτός, ὥστε καὶ ναυάγια πλεῖστα καὶ νεκροὺς προσκομίσασθαι, καὶ ἄνδρας ἔχοντες αἰχμαλώτους οὐκ ἐλάσσους χιλίων ναῦς τε καταδύσαντες περὶ ἑβδομήκοντα [ἔστησαν τροπαῖον]· Κερκυραῖοι δὲ τριάκοντα ναῦς μάλιστα διαφθείραντες, καὶ ἐπειδὴ Ἀθηναῖοι ἦλθον, ἀνελόμενοι τὰ κατὰ σφᾶς αὐτοὺς | ναυάγια καὶ νεκρούς, καὶ ὅτι αὐτοῖς τῇ τε προτεραίᾳ πρύμναν κρουόμενοι ὑπεχώρησαν οἱ Κορίνθιοι ἰδόντες τὰς Ἀττικὰς ναῦς, καὶ ἐπειδὴ ἦλθον οἱ Ἀθηναῖοι, οὐκ ἀντεπέπλεον ἐκ τῶν Συβότων, διὰ ταῦτα τροπαῖον ἔστη|σαν. 47
οὕτω μὲν ἑκάτεροι νικᾶν ἠξίουν. οἱ δὲ Κορίνθιοι 55
ἀποπλέοντες ἐπ' οἴκου Ἀνακτόριον, ὅ ἐστιν ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ Ἀμπρακικοῦ κόλπου, εἷλον ἀπάτῃ (ἦν δὲ

1 χωρίον CF[G] 3 τὸν om. M 6 καὶ τοὺς νεκροὺς γρ. schol. 6—7 ἐξενεχθέντων C γρ. schol. ἐξενεχθέντα **b**[G] 7 τε om. ABF 9 ἀντέστησαν **c**EF ἀνέστησαν ABM 10 ἑκάτεροι (-ος B) τοιᾷδε **b** 15 seclusa del. Kr. 17 ἀνελόμενοι . . . Ἀθηναῖοι (20) om. M 20—21 οὐκ ἀντεπέπλεον C οὐκ ἀντέπλεον E (hic quidem ὀυκ ἀντεπλεονέκτουν) G οὐ κατέπλεον ABFM 23 Ἀνακτόριον . . . οἴκου (60, 2) om. M 24 Ἀμπρακιακοῦ AB

κοινὸν Κερκυραίων καὶ ἐκείνων), καὶ καταστήσαντες
ἐν αὐ|τῷ Κορινθίους οἰκήτορας ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου·
καὶ τῶν Κερκυραίων ὀκτακοσίους μὲν οἳ ἦσαν δοῦλοι
ἀπέδοντο, πεντήκοντα δὲ καὶ διακοσίους δήσαντες
ἐφύλασσον καὶ ἐν θεραπείᾳ εἶχον πολλῇ, ὅπως αὐτοῖς
τὴν Κέρκυραν ἀναχωρήσαντες προσποιήσειαν· ἐτύγχα-
νον δὲ καὶ | δυνάμει αὐτῶν οἱ πλείους πρῶτοι ὄντες
τῆς πόλεως. ἡ μὲν οὖν Κέρκυρα οὕτω περιγίγνεται 2
τῷ πολέμῳ τῶν Κορινθίων, καὶ αἱ νῆες τῶν Ἀθηναίων
ἀνεχώρησαν ἐξ αὐτῆς. αἰτία δὲ αὕτη πρώτη ἐγένετο
τοῦ πολέμου τοῖς Κορινθίοις ἐς τοὺς Ἀθηναίους, ὅτι
σφίσιν ἐν σπονδαῖς | μετὰ Κερκυραίων ἐναυμάχουν.

Μετὰ ταῦτα δ' εὐθὺς καὶ τάδε ξυνέβη γενέσθαι 56
τοῖς Ἀθηναίοις καὶ Πελοποννησίοις διάφορα ἐς τὸ
πολεμεῖν. τῶν γὰρ Κορινθίων πρασσόντων ὅπως τιμω- 2
ρήσονται αὐτούς, ὑποτοπήσαντες τὴν ἔχθραν αὐτῶν
οἱ Ἀθηναῖοι | Ποτειδεάτας, οἳ οἰκοῦσιν ἐπὶ τῷ ἰσθμῷ
τῆς Παλλήνης, Κορινθίων ἀποίκους, ἑαυτῶν δὲ ξυμ-
μάχους φόρου ὑποτελεῖς, ἐκέλευον τὸ ἐς Παλλήνην
τεῖχος καθελεῖν καὶ ὁμήρους δοῦναι, τούς τε ἐπιδη-
μιουργοὺς ἐκπέμπειν καὶ τὸ λοιπὸν μὴ δέχεσθαι οὓς
κατὰ ἔτος ἕκαστον Κορίν|θιοι ἔπεμπον, δείσαντες μὴ
ἀποστῶσιν ὑπό τε Περδίκκου πειθόμενοι καὶ Κοριν-
θίων, τούς τε ἄλλους τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης ξυναποστήσωσι
ξυμμάχους. ταῦτα δὲ περὶ τοὺς Ποτειδεάτας οἱ Ἀθη- 57
ναῖοι προπαρεσκευάζοντο εὐθὺς μετὰ τὴν ἐν Κερκύρᾳ

5 περὶ ἑβδομήκοντα ἐφύλαττον M 10 αὐτὴ C 11 τοῖς Ἀθηναίοις ἐς τοὺς Κορινθίους M 14 τοῖς om. **b** 15—16 τιμωρήσονται B τιμωρίσονται C τιμωρήσωνται AEFGM 18 Παλλήνης] α ex corr. b ‖ Κορινθίων **b** ὄντας Κορινθίων C [G] 24 alt. τοὺς om. **b** ‖ ξυναποστήσωσι C ξυναποστήσουσι **b** [G] 25 περὶ] πρὸς G παρὰ M

ναυμαχίαν· οἵ τε γὰρ Κο|ρίνθιοι φανερῶς ἤδη διά- 2
φοροι ἦσαν, Περδίκκας τε ὁ Ἀλεξάνδρου, Μακεδόνων
βασιλεύς, ἐπεπολέμωτο ξύμμαχος πρότερον καὶ φίλος
ὤν. ἐπολεμώθη δέ, ὅτι Φιλίππῳ τῷ ἑαυτοῦ ἀδελφῷ 3
καὶ Δέρδᾳ κοινῇ πρὸς αὐτὸν ἐναντιουμένοις οἱ Ἀθη-
ναῖοι ξυμμαχίαν ἐποιήσαντο. δεδιώς | τε ἔπρασσεν ἔς 4 48
τε τὴν Λακεδαίμονα πέμπων ὅπως πόλεμος γένηται
αὐτοῖς πρὸς Πελοποννησίους, καὶ τοὺς Κορινθίους
προσεποιεῖτο τῆς Ποτειδαίας ἕνεκα ἀποστάσεως· προσ- 5
έφερε δὲ λόγους καὶ τοῖς ἐπὶ Θρᾴκης Χαλ|κιδεῦσι
καὶ Βοττιαίοις ξυναποστῆναι, νομίζων, εἰ ξύμμαχα
ταῦτα ἔχοι, ὅμορα ὄντα, τὰ χωρία, ῥᾷον ἂν τὸν πόλε-
μον μετ' αὐτῶν ποιεῖσθαι. ὧν οἱ Ἀθηναῖοι αἰσθό- 6
μενοι καὶ βουλόμενοι προκαταλαμβάνειν τῶν πόλεων
τὰς ἀποστάσεις (ἔτυχον γὰρ τριάκοντα ναῦς ἀπο-
στέλ|λοντες καὶ χιλίους ὁπλίτας ἐπὶ τὴν γῆν αὐτοῦ
Ἀρχεστράτου τοῦ Λυκομήδους μετ' ἄλλων τεσσάρων
στρατηγοῦντος), ἐπιστέλλουσι τοῖς ἄρχουσι τῶν νεῶν
Ποτειδεατῶν τε ὁμήρους λαβεῖν καὶ τὸ τεῖχος καθε-
λεῖν, τῶν τε πλησίον πόλεων φυλακὴν ἔχειν ὅπως μὴ
ἀποστήσονται. | Ποτειδεᾶται δὲ πέμψαντες μὲν καὶ 58
παρ' Ἀθηναίους πρέσβεις, εἴ πως πείσειαν μὴ σφῶν
πέρι νεωτερίζειν μηδέν, ἐλθόντες δὲ καὶ ἐς τὴν Λακε-
δαίμονα μετὰ Κορινθίων, [ἔπρασσον] ὅπως ἑτοιμά-
σαιντο τιμωρίαν, ἢν δέῃ, ἐπειδὴ ἔκ τε Ἀθηνῶν ἐκ

1 ἤδη om. **c**, add. G_1 3 πρότερος B 5 Δάρδαι E 6 ἔπρασσεν] ρασ in lit. b_2 c_2 11 Βοτιαίοις B 12 ἔχει G ‖ τὰ om. **b** 17 τεσσάρων coni. Kr. δέκα codd. 18 ἐπιστέλλουσι add. F_1 19 τὸ om. C 20 πλησίων C 21 ἀποστήσονται C ἀποστήσωνται **b**G ‖ μὲν om. C 24 ἔπρασσον del. Poppo 25 τιμωρίαν om. E ‖ ἣν G ‖ ἐπειδὴ] η ex ε corr. g; post ἐπειδὴ b δὲ add. ‖ Ἀθηνῶν C Ἀθηναίων **b**G

πολλοῦ πράσσοντες οὐ|δὲν ηὕροντο ἐπιτήδειον, ἀλλ᾽ αἱ
νῆες αἱ ἐπὶ Μακεδονίαν καὶ ἐπὶ σφᾶς ὁμοίως ἔπλεον
καὶ τὰ τέλη τῶν Λακεδαιμονίων ὑπέσχετο αὐτοῖς, ἢν
ἐπὶ Ποτείδαιαν ἴωσιν Ἀθηναῖοι, ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐσβα-
λεῖν, τότε δὴ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον ἀφίστανται μετὰ
Χαλκιδέων καὶ Βοτ|τιαίων κοινῇ ξυνομόσαντες. καὶ 2
Περδίκκας πείθει Χαλκιδέας τὰς ἐπὶ θαλάσσῃ πόλεις
ἐκλιπόντας καὶ καταβαλόντας ἀνοικίσασθαι ἐς Ὄλυν-
θον μίαν τε πόλιν ταύτην ἰσχυρὰν ποιήσασθαι· τοῖς
τ᾽ ἐκλιποῦσι τούτοις τῆς ἑαυτοῦ γῆς τῆς Μυγδονίας
περὶ τὴν Βόλβην λίμνην ἔδωκε | νέμεσθαι, ἕως ἂν ὁ
πρὸς Ἀθηναίους πόλεμος ᾖ. καὶ οἱ μὲν ἀνῳκίζοντό
τε καθαιροῦντες τὰς πόλεις καὶ ἐς πόλεμον παρεσκευά-
ζοντο· αἱ δὲ τριάκοντα νῆες τῶν Ἀθη|ναίων ἀφικνοῦν- 59 49
ται ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης καὶ καταλαμβάνουσι τήν τε
Ποτείδαιαν καὶ τἆλλα ἀφεστηκότα. νομίσαντες δὲ οἱ 2
στρατηγοὶ ἀδύνατα εἶναι πρός τε Περδίκκαν πολεμεῖν
τῇ παρούσῃ δυνάμει καὶ τὰ ξυναφεστῶτα | χωρία, τρέ-
πονται ἐπὶ τὴν Μακεδονίαν, ἐφ᾽ ὅπερ καὶ τὸ πρῶτον
ἐξεπέμποντο, καὶ καταστάντες ἐπολέμουν μετὰ Φιλίπ-
που καὶ τῶν Δέρδου ἀδελφῶν ἄνωθεν στρατιᾷ ἐσβε-
βληκότων. καὶ ἐν τούτῳ οἱ Κορίνθιοι, τῆς Ποτειδαίας 60
ἀφεστηκυίας καὶ τῶν Ἀττικῶν νεῶν περὶ Μακε|δονίαν
οὐσῶν, δεδιότες περὶ τῷ χωρίῳ καὶ οἰκεῖον τὸν κίν-
δυνον ἡγούμενοι πέμπουσιν ἑαυτῶν τε ἐθελοντὰς καὶ

2 αἱ om. AB 3 ὑπέσχοντο G 8 καταβαλόντας BCM καταλαβόντας AEFb[G] ‖ ἀνοικήσασθαι CE[G] ‖ ἐς om. F 10 ἐκλείπουσι E ‖ τῆς τε Μυγδονίας C 15 τε om. **b** 18 ξυναφεστῶτα] pr. α in lit. b 19 πρῶτον **c** et schol. 122, 3 πρότερον **b** et Suid. s. v. Θουκυδίδης (τὸ omisso) 21 τῶν in lit. F_1 ‖ Δέρδα ex corr. F_1 21—22 ἐσβεβληκότα C 24 δεδειότες C 25 ἐθέλοντας EM

τῶν ἄλλων Πελοποννησίων μισθῷ πείσαντες ἑξακοσίους
καὶ χιλίους τοὺς πάντας ὁπλίτας καὶ ψιλοὺς τετρακο-
σίους. ἐστρατήγει δὲ αὐτῶν Ἀριστεὺς ὁ Ἀδειμάντου, 2
| κατὰ φιλίαν τε αὐτοῦ οὐχ ἥκιστα οἱ πλεῖστοι ἐκ
Κορίνθου στρατιῶται ἐθελονταὶ ξυνέσποντο· ἦν γὰρ
τοῖς Ποτειδεάταις αἰεί ποτε ἐπιτήδειος. καὶ ἀφικνοῦν- 3
ται τεσσαρακοστῇ ἡμέρᾳ ὕστερον ἐπὶ Θρᾴκης ἢ Ποτεί-
δαια ἀπέστη. ἦλθε δὲ καὶ τοῖς Ἀθηναίοις εὐθὺς ἡ **61**
ἀγγελία τῶν | πόλεων ὅτι ἀφεστᾶσι, καὶ πέμπουσιν,
ὡς ᾔσθοντο καὶ τοὺς μετὰ Ἀριστέως ἐπιπαριόντας,
δισχιλίους ἑαυτῶν ὁπλίτας καὶ τεσσαράκοντα ναῦς
πρὸς τὰ ἀφεστῶτα, καὶ Καλλίαν τὸν Καλλιάδου πέμ-
πτον αὐτὸν στρατηγόν· οἳ ἀφικόμενοι ἐς Μακεδονίαν 2
πρῶτον καταλαμβάνουσι τοὺς | προτέρους χιλίους Θέρ-
μην ἄρτι ᾑρηκότας καὶ Πύδναν πολιορκοῦντας, προσ- 3
καθεζόμενοι δὲ καὶ αὐτοὶ τὴν Πύδναν ἐπολιόρκησαν
μέν, ἔπειτα δὲ ξύμβασιν ποιησάμενοι καὶ ξυμμαχίαν
ἀναγκαίαν πρὸς τὸν Περδίκκαν, ὡς αὐτοὺς κατήπειγεν
ἡ Ποτείδαια καὶ ὁ Ἀριστεὺς παρεληλυ|θώς, ἀπανί-
στανται ἐκ τῆς Μακεδονίας, καὶ ἀφικόμενοι ἐς Βέροιαν 4
κἀκεῖθεν ἐπὶ Στρέψαν καὶ πειράσαντες πρῶτον τοῦ
χωρίου καὶ οὐχ ἑλόντες ἐπορεύοντο κατὰ γῆν πρὸς
τὴν Ποτείδαιαν τρισχιλίοις μὲν ὁπλίταις ἑαυτῶν, χωρὶς
δὲ τῶν ξυμμάχων πολλοῖς, ἱππεῦσι δὲ ἑξα|κοσίοις Μα-
κεδόνων τοῖς μετὰ Φιλίππου καὶ Πανσανίου· ἅμα δὲ
νῆες παρέπλεον ἑβδομήκοντα. κατ' ὀλίγον δὲ προϊόντες 5

5 ξυνέσπωντο F ξυνέποντο M 7 ἢ ex corr. f_2 ἡ(ι) **b** C η: G 10 ἐπιπαρόντας codd., emend. Ullrich 12 τὸν] δὲ τὸν G 14 πρῶτον om. B 17 δὲ om. C 19—20 ἀπανίσταται E 20 Βέρροιαν B 21 ἐπὶ Στρέψαν] ἐπιστρέψαντες codd., corr. Pluygers

τριταῖοι ἀφίκοντο ἐς Γίγωνον καὶ ἐστρατοπεδεύσαντο.
Ποτειδεᾶται δὲ καὶ οἱ μετὰ Ἀριστέως | Πελοποννήσιοι 62
προσδεχόμενοι τοὺς Ἀθηναίους ἐστρατοπεδεύοντο πρὸς
Ὀλύνθου ἐν τῷ ἰσθμῷ καὶ ἀγορὰν ἔξω τῆς πόλεως
ἐπεποίηντο. στρατηγὸν μὲν οὖν τοῦ πεζοῦ παντὸς οἱ 2
ξύμμαχοι ᾕρηντο Ἀριστέα, τῆς δὲ ἵππου Περδίκκαν·
ἀπέστη γὰρ εὐθὺς πάλιν τῶν Ἀθηναίων | καὶ ξυνεμά-
χει τοῖς Ποτειδεάταις Ἰόλαον ἀνθ' αὑτοῦ καταστήσας
ἄρχοντα. ἦν δὲ ἡ γνώμη τοῦ Ἀριστέως, τὸ μὲν μεθ' 3
ἑαυτοῦ στρατόπεδον [ἔχοντι] ἐν τῷ ἰσθμῷ ἐπιτηρεῖν
τοὺς Ἀθηναίους, ἢν ἐπίωσι, Χαλκιδέας δὲ καὶ τοὺς
ἔξω ἰσθμοῦ ξυμμάχους καὶ τὴν παρὰ Περδίκκου | δια-
κοσίαν ἵππον ἐν Ὀλύνθῳ μένειν, καὶ ὅταν Ἀθηναῖοι
ἐπὶ σφᾶς χωρῶσι, κατὰ νώτου βοηθοῦντας ἐν μέσῳ
ποιεῖν αὐτῶν τοὺς πολεμίους. Καλλίας δ' αὖ ὁ τῶν 4
Ἀθηναίων στρατηγὸς καὶ οἱ ξυνάρχοντες τοὺς μὲν
Μακεδόνας ἱππέας καὶ τῶν ξυμμάχων ὀλίγους | ἐπὶ
Ὀλύνθου ἀποπέμπουσιν, ὅπως εἴργωσι τοὺς ἐκεῖθεν
ἐπιβοηθεῖν, αὐτοὶ δὲ ἀναστήσαντες τὸ στρατόπεδον
ἐχώρουν ἐπὶ τὴν Ποτείδαιαν. καὶ ἐπειδὴ πρὸς τῷ 5
ἰσθμῷ ἐγένοντο καὶ εἶδον τοὺς ἐναντίους παρασκευαζο-
μένους ὡς ἐς μάχην, ἀντικαθίσταντο καὶ αὐ|τοί, καὶ
οὐ πολὺ ὕστερον ξυνέμισγον. καὶ αὐτὸ μὲν τὸ τοῦ 6
Ἀριστέως κέρας καὶ ὅσοι περὶ ἐκεῖνον ἦσαν Κορινθίων
τε καὶ τῶν ἄλλων λογάδες ἔτρεψαν τὸ καθ' ἑαυτοὺς
καὶ ἐπεξῆλθον διώκοντες ἐπὶ πολύ· τὸ δὲ ἄλλο

3—4 πρὸς Ὀλύνθου CM πρὸ Ὀλύνθου G πρὸς Ὀλύνθωι ABEF 5 οὖν G, om. **b**C ‖ τοῦ **b** τοῦ δὲ C τοῦ++ G 10 ἔχοντι ABCFM ἔχοντα EG, del. Madvig 17 Μακεδόνων, litt. ων in lit., F_1 23 ξυνέ+μισγον C, σγ in lit. c_2 ‖ μὲ B 25 ἔτρεψαν τὸ GF_1 ἐτρέψαντο **b**C

στρατοπεδον Ποτειδεατῶν καὶ Πελοποννη|σίων ἡσσᾶτο
ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων καὶ ἐς τὸ τεῖχος κατέφυγεν.
ἐπαναχωρῶν δὲ ὁ Ἀριστεὺς ἀπὸ τῆς διώξεως, ὡς ὁρᾷ 63
τὸ ἄλλο στράτευμα ἡσσημένον, ἠπόρησε μὲν ὁποτέρωσε
διακινδυνεύσῃ χωρήσας, ἢ ἐπὶ τῆς Ὀλύνθου | ἢ ἐς 51
τὴν Ποτείδαιαν· ἔδοξε δ' οὖν ξυναγαγόντι τοὺς μεθ'
ἑαυτοῦ ὡς ἐς ἐλάχιστον χωρίον δρόμῳ βιάσασθαι ἐς
τὴν Ποτείδαιαν, καὶ παρῆλθε παρὰ τὴν χηλὴν διὰ τῆς
θαλάσσης βαλλόμενός τε καὶ χαλεπῶς, ὀλίγους μέν
| τινας ἀποβαλών, τοὺς δὲ πλείους σώσας. οἱ δ' ἀπὸ 2
τῆς Ὀλύνθου τοῖς Ποτειδεάταις βοηθοί (ἀπέχει δὲ
ἑξήκοντα μάλιστα σταδίους καὶ ἔστι καταφανές), ὡς ἡ
μάχη ἐγίγνετο καὶ τὰ σημεῖα ἤρθη, βραχὺ μέν τι
προῆλθον ὡς βοηθήσοντες, καὶ οἱ Μακεδόνες ἱππῆς
ἀντι|παρετάξαντο ὡς κωλύσοντες· ἐπειδὴ δὲ διὰ τάχους
ἡ νίκη τῶν Ἀθηναίων ἐγίγνετο καὶ τὰ σημεῖα κατεσπάσθη, πάλιν ἐπανεχώρουν ἐς τὸ τεῖχος καὶ οἱ Μακεδόνες παρὰ τοὺς Ἀθηναίους· ἱππῆς δ' οὐδετέροις
παρεγένοντο. μετὰ δὲ τὴν μάχην τροπαῖον ἔστησαν 3
οἱ Ἀθηναῖοι καὶ τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀπέδοσαν
τοῖς Ποτειδεάταις· ἀπέθανον δὲ Ποτειδεατῶν μὲν καὶ
τῶν ξυμμάχων ὀλίγῳ ἐλάσσους τριακοσίων, Ἀθηναίων
δὲ αὐτῶν πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν καὶ Καλλίας ὁ στρατηγός. τὸ δὲ ἐκ τοῦ ἰσθμοῦ [τεῖχος] εὐθὺς οἱ Ἀθη- 64

1 στρατόπεδον c στρατόπεδον τῶν M στρατόπεδον τῶν τε ABEF ‖ καὶ c καὶ τῶν b 3 ἀπὸ τῆς διώξεως] τῆς ποτιδαίας ἀπὸ τῆς διώξεως AF, τῆς ποτιδαίας del. F_1 ‖ ἑώρα G 5 διακινδυνεῦσαι (acc. in lit. b) B διακινδυνεύσει F 6 δ' οὖν coni. Poppo γοῦν codd. 7 αὑτοῦ C [G] ‖ pr. ἐς] εἰς M, om ABCEF [G] 8 pr. τὴν om. M ‖ παρὰ] διὰ M 11 ἀπέχει C ἀπεῖχε b [G] 13 ἐγένετο C [G] 15 ἀντεπαρετάξαντο CEFM ‖ ἐπεὶ C [G] 23 alt. καὶ om. M 24 τεῖχος del. Classen

ναῖοι | ἀποτειχίσαντες ἐφρούρουν· τὸ δ' ἐς τὴν Παλ-
λήνην ἀτείχιστον ἦν· οὐ γὰρ ἱκανοὶ ἐνόμιζον εἶναι ἔν
τε τῷ ἰσθμῷ φρουρεῖν καὶ ἐς τὴν Παλλήνην διαβάντες
τειχίζειν, δεδιότες μὴ σφίσιν οἱ Ποτειδεᾶται καὶ οἱ
ξύμμαχοι γενομένοις δίχα ἐπίθωνται. καὶ πυνθανό- 2
μενοι οἱ ἐν τῇ πό|λει Ἀθηναῖοι τὴν Παλλήνην ἀτεί-
χιστον οὖσαν, χρόνῳ ὕστερον πέμπουσιν ἑξακοσίους
καὶ χιλίους ὁπλίτας ἑαυτῶν καὶ Φορμίωνα τὸν Ἀσω-
πίου στρατηγόν· ὃς ἀφικόμενος ἐς τὴν Παλλήνην [καὶ]
ἐξ Ἀφύτιος ὁρμώμενος προσήγαγε τῇ Ποτειδαίᾳ τὸν
στρατόν, κατὰ βραχὺ προϊὼν | καὶ κείρων ἅμα τὴν
γῆν· ὡς δὲ οὐδεὶς ἐπεξῄει ἐς μάχην, ἀπετείχισε τὸ ἐκ 3
τῆς Παλλήνης τεῖχος· καὶ οὕτως ἤδη κατὰ κράτος ἡ
Ποτείδαια ἀμφοτέρωθεν ἐπολιορκεῖτο καὶ ἐκ θαλάσσης
ναυσὶν ἅμα ἐφορμούσαις. Ἀριστεὺς δὲ ἀποτειχισθεί- 65
σης αὐτῆς καὶ ἐλπίδα οὐδεμίαν ἔχων σω|τηρίας, ἢν μή 52
τι ἀπὸ Πελοποννήσου ἢ ἄλλο παρὰ λόγον γίγνηται,
ξυνεβούλευε μὲν πλὴν πεντακοσίων ἄνεμον τηρήσασι
τοῖς ἄλλοις ἐκπλεῦσαι, ὅπως ἐπὶ πλέον ὁ σῖτος ἀντίσχῃ,
καὶ αὐτὸς ἤθελε τῶν μενόντων εἶναι· ὡς δ' | οὐκ
ἔπειθε, βουλόμενος τὰ ἐπὶ τούτοις παρασκευάζειν καὶ
ὅπως τὰ ἔξωθεν ἕξει ὡς ἄριστα, ἔκπλουν ποιεῖται
λαθὼν τὴν φυλακὴν τῶν Ἀθηναίων· καὶ παραμένων 2
ἐν Χαλκιδεῦσι τά τε ἄλλα ξυνεπολέμει καὶ Σερμυλιῶν
λοχήσας πρὸς τῇ πόλει πολλοὺς διέφθειρεν, ἔς τε τὴν
| Πελοπόννησον ἔπρασσεν ὅπῃ ὠφελία τις γενήσεται.

4 δεδειότες C 5 γενομένοις G γιγνομένοις **b** C 9 καὶ delevi 11 κήρων C 12 ἐς τὴν μάχην **c** 17 παράλογον codd., corr. Kr. ‖ γίγνεται C γένηται G 19 ὅπως++ἐπὶ F ‖ ἀντισχῇ C ἀντίσχῃι E 24 ξυνεπολέμει **b** ἐπολέμει **c** ‖ Ἑρμυλίων AB 25 λοχίσας M 26 ὅπως M

μετὰ δὲ τῆς Ποτειδαίας τὴν ἀποτείχισιν Φορμίων μὲν 3
ἔχων τοὺς ἑξακοσίους καὶ χιλίους τὴν Χαλκιδικὴν καὶ
Βοττικὴν ἐδῄου καὶ ἔστιν ἃ καὶ πολίσματα εἷλεν.

Τοῖς δ' Ἀθηναίοις καὶ Πελοποννησίοις αἰτίαι μὲν 66
αὗται προυγεγένηντο ἐς ἀλλήλους, τοῖς μὲν Κοριν-
θίοις ⟨ἐς τοὺς Ἀθηναίους⟩ ὅτι τὴν Ποτείδαιαν ἑαυτῶν
οὖσαν ἀποικίαν καὶ ἄνδρας Κορινθίων τε καὶ Πελο-
ποννησίων ἐν αὐτῇ ὄντας ἐπολιόρκουν, τοῖς δὲ Ἀθη-
ναίοις ἐς τοὺς Πελοποννησίους ὅτι ἑαυτῶν τε πόλιν
ξυμμαχίδα καὶ φόρου ὑποτελῆ ἀπέ|στησαν καὶ ἐλθόντες
σφίσιν ἀπὸ τοῦ προφανοῦς ἐμάχοντο μετὰ Ποτειδεα-
τῶν. οὐ μέντοι ὅ γε πόλεμός πω ξυνερρώγει, ἀλλ'
ἔτι ἀνοκωχὴ ἦν· ἰδίᾳ γὰρ ταῦτα οἱ Κορίνθιοι ἔπραξαν.
πολιορκουμένης δὲ τῆς Ποτειδαίας οὐχ ἡσύχαζον, ἀν- 67
δρῶν τε σφίσιν ἐνόντων καὶ ἅμα περὶ | τῷ χωρίῳ
δεδιότες· παρεκάλουν τε εὐθὺς ἐς τὴν Λακεδαίμονα
τοὺς ξυμμάχους καὶ κατεβόων ἐλθόντες τῶν Ἀθηναίων
ὅτι σπονδάς τε λελυκότες εἶεν καὶ ἀδικοῖεν τὴν Πελο-
πόννησον. Αἰγινῆταί τε φανερῶς μὲν οὐ πρεσβευό- 2
μενοι, δεδιότες τοὺς Ἀθηναίους, κρύφα δέ, | οὐχ ἥκιστα
μετ' αὐτῶν ἐνῆγον τὸν πόλεμον, λέγοντες οὐκ εἶναι
αὐτόνομοι κατὰ τὰς σπονδάς. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι 3
προσπαρακαλέσαντες τῶν ξυμμάχων τε καὶ εἴ τίς τι
ἄλλος ἔφη ἠδικῆσθαι ὑπὸ Ἀθηναίων, ξύλλογον σφῶν
αὐτῶν ποιήσαντες τὸν εἰωθότα λέγειν ἐκέλευον. καὶ 4
ἄλ|λοι τε παριόντες ἐγκλήματα ἐποιοῦντο ὡς ἕκαστοι 53

1 ἀποτείχησιν B 6 ἐς τοὺς Ἀθηναίους add. Reiske
7 τε] μὲν C[G] 13 ἰδίᾳ] α ex corr. c_2 16 δεδειότες C
18 εἶεν om. E 20 δεδιότες in marg. B_1 23 τε om. **b**
24 ἄλλο codd., corr. Reiske 26 ἄλλοι τε EM ἄλλοτε ABF
ἄλλα τε **c**

καὶ Μεγαρῆς, δηλοῦντες μὲν καὶ ἕτερα οὐκ ὀλίγα διάφορα, μάλιστα δὲ λιμένων τε εἴργεσθαι τῶν ἐν τῇ Ἀθηναίων ἀρχῇ καὶ τῆς Ἀττικῆς ἀγορᾶς παρὰ τὰς σπονδάς. πα|ρελθόντες δὲ τελευταῖοι Κορίνθιοι καὶ 5 τοὺς ἄλλους ἐάσαντες πρῶτον παροξῦναι τοὺς Λακεδαιμονίους ἐπεῖπον τοιάδε.

„Τὸ πιστὸν ὑμᾶς, ὦ Λακεδαιμόνιοι, τῆς καθ' ὑμᾶς 68 αὐτοὺς πολιτείας καὶ ὁμιλίας ἀπιστοτέρους ἐς τοὺς ἄλ|λους, ἤν τι λέγωμεν, καθίστησιν· καὶ ἀπ' αὐτοῦ σωφροσύνην μὲν ἔχετε, ἀμαθίᾳ δὲ πλέονι πρὸς τὰ ἔξω πράγματα χρῆσθε. πολλάκις γὰρ προαγορευόντων 2 ἡμῶν ἃ ἐμέλλομεν ὑπὸ Ἀθηναίων βλάπτεσθαι, οὐ περὶ ὧν ἐδιδάσκομεν ἑκάστοτε τὴν μάθησιν ἐποιεῖσθε, ἀλλὰ τῶν | λεγόντων μᾶλλον ὑπενοεῖτε ὡς ἕνεκα τῶν αὑτοῖς ἰδίᾳ διαφόρων λέγουσιν· καὶ δι' αὐτὸ οὐ πρὶν πάσχειν, ἀλλ' ἐπειδὴ ἐν τῷ ἔργῳ ἐσμέν, τοὺς ξυμμάχους τούσδε παρεκαλέσατε, ἐν οἷς προσήκει ἡμᾶς οὐχ ἥκιστα εἰπεῖν ὅσῳ καὶ μέγιστα ἐγκλήματα ἔχομεν, ὑπὸ μὲν Ἀθηναίων | ὑβριζόμενοι, ὑπὸ δὲ ὑμῶν ἀμελούμενοι.

„Καὶ εἰ μὲν ἀφανεῖς που ὄντες ἠδίκουν τὴν Ἑλ- 3 λάδα, διδασκαλίας ἂν ὡς οὐκ εἰδόσι προσέδει· νῦν δὲ τί δεῖ μακρηγορεῖν, ὧν τοὺς μὲν δεδουλωμένους ὁρᾶτε, τοῖς δ' ἐπιβουλεύοντας αὐτούς, καὶ οὐχ ἥκιστα τοῖς ἡμετέροις ξυμμάχοις, καὶ | ἐκ πολλοῦ προπαρεσκευασμένους, εἴ ποτε πολεμήσονται; οὐ γὰρ ἂν Κέρκυράν 4 τε ὑπολαβόντες βίᾳ ἡμῶν εἶχον καὶ Ποτείδαιαν ἐπολιόρκουν· ὧν τὸ μὲν ἐπικαιρότατον χωρίον πρὸς τὰ

1 Μεγαρεῖς++F 14 ὑπονοεῖτε C ὑπονοεῖται Bekk. Anecd. I 178 ‖ αὐτοὺς M 17 προσήκει] πρὸς E 18 καὶ++μέγιστα F ‖ ὑπὸ Ἀθηναίων+++ A 23 αὐτοῖς F 24 ὑμετέροις A 25 ποτε] ποτε ἄρα M 26 ὑπολαμβάνοντες M

ἐπὶ Θράκης ἀποχρῆσθαι. ἡ δὲ ναυτικὸν ἂν μέγιστον
παρέσχε τοῖς Πελοποννησίοις. καὶ τῶνδε | ὑμεῖς αἴτιοι, 69
τό τε πρῶτον ἐάσαντες αὐτοὺς τὴν πόλιν μετὰ τὰ Μη-
δικὰ κρατῦναι καὶ ὕστερον τὰ μακρὰ στῆσαι τείχη, ἐς
τόδε τε αἰεὶ ἀποστεροῦντες οὐ μόνον τοὺς ὑπ' ἐκείνων
δεδουλωμένους ἐλευθερίας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὑμετέρους
ἤδη ξυμμάχους· οὐ γὰρ ὁ δουλωσάμενος, | ἀλλ' ὁ δυ-
νάμενος μὲν παῦσαι, περιορῶν δὲ ἀληθέστερον | αὐτὸ 54
δρᾷ, εἴπερ καὶ τὴν ἀξίωσιν τῆς ἀρετῆς ὡς ἐλευθερῶν
τὴν Ἑλλάδα φέρεται. μόλις δὲ νῦν γε ξυνήλθομεν 2
καὶ οὐδὲ νῦν ἐπὶ φανεροῖς. χρῆν γὰρ οὐκ εἰ ἀδικού-
μεθα ἔτι σκοπεῖν, ἀλλὰ καθ' ὅ τι ἀμυνούμεθα, οἵ | γε
δρῶντες βεβουλευμένοι πρὸς οὐ διεγνωκότας ἤδη καὶ
οὐ μέλλοντες ἐπέρχονται. καὶ ἐπιστάμεθα οἵᾳ ὁδῷ οἱ 3
Ἀθηναῖοι καὶ ὅτι κατ' ὀλίγον χωροῦσιν ἐπὶ τοὺς πέλας.
καὶ λανθάνειν μὲν οἰόμενοι διὰ τὸ ἀναίσθητον ὑμῶν
ἧσσον θαρσοῦσι, γνόντες δὲ εἰδότας περιορᾶν ἰσχυ-
ρῶς ἐγκείσονται. ἡσυχάζετε γὰρ μόνοι Ἑλλήνων, ὦ 4
Λακεδαιμόνιοι, οὐ τῇ δυνάμει τινά, ἀλλὰ τῇ μελλήσει
ἀμυνόμενοι, καὶ μόνοι οὐκ ἀρχομένην τὴν αὔξησιν
τῶν ἐχθρῶν, διπλασιουμένην δὲ καταλύοντες. καίτοι 5
ἐλέγεσθε ἀσφαλεῖς εἶναι, ὧν ἄρα ὁ λόγος τοῦ ἔργου
ἐκράτει. τόν | τε γὰρ Μῆδον αὐτοὶ ἴσμεν ἐκ περά-
των γῆς πρότερον ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον ἐλθόντα
ἢ τὰ παρ' ὑμῶν ἀξίως προαπαντῆσαι, καὶ νῦν τοὺς

1 ἐπιχρῆσθαι M 2 τοὶς om. AEFM 4 μικρὰ M ‖ τείχη στῆσαι C 5 ἐκείνωι A 6 ἡμετέρους **c** 10 φέρεται **c**M φαίνεται ABEF ‖ γε] τε codd., corr. Steph. 12 ἔτι σκοπεῖν | ἐπισκοπεῖν F ‖ οἵ γε coni. Classen οἱ γὰρ codd. 16 ἡμῶν G 18 γὰρ] μὲν γὰρ F 20 μόνον G ‖ αὔξησιν **b** δύναμιν **c** 22 λέγεσθε C ‖ ὧν] ἂν E 24 γῆς] γῆς ἴσμεν G 25 ἢ τὰ] εἶτα A

Ἀθηναίους οὐχ ἑκάς, ὥσπερ ἐκεῖνον, ἀλλ' ἐγγὺς ὄντας
περιορᾶτε, καὶ ἀντὶ τοῦ ἐπελθεῖν αὐτοὶ ἀμύνεσθαι
βούλεσθε μᾶλλον ἐπιόντας καὶ | ἐς τύχας πρὸς πολλῷ
δυνατωτέρους ἀγωνιζόμενοι καταστῆναι, ἐπιστάμενοι
καὶ τὸν βάρβαρον αὐτὸν περὶ αὑτῷ τὰ πλείω σφαλέντα
καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς Ἀθηναίους πολλὰ ἡμᾶς ἤδη τοῖς
ἁμαρτήμασιν αὐτῶν μᾶλλον ἢ τῇ ἀφ' ὑμῶν τιμωρίᾳ
περιγεγενημένους· ἐπεὶ αἵ | γε ὑμέτεραι ἐλπίδες ἤδη
τινάς που καὶ ἀπαρασκεύους διὰ τὸ πιστεῦσαι ἔφθειραν.
καὶ μηδεὶς ὑμῶν ἐπ' ἔχθρᾳ τὸ πλέον ἢ αἰτίᾳ νομίσῃ 6
τάδε λέγεσθαι· αἰτία μὲν γὰρ φίλων ἀνδρῶν ἐστιν
ἁμαρτανόντων, κατηγορία δὲ ἐχθρῶν ἀδικησάντων.
„Καὶ ἅμα, εἴπερ τινὲς καὶ ἄλλοι, | νομίζομεν ἄξιοι 70
εἶναι τοῖς πέλας ψόγον ἐπενεγκεῖν, ἄλλως τε καὶ με-
γάλων τῶν διαφερόντων καθεστώτων, περὶ ὧν οὐκ
αἰσθάνεσθαι ἡμῖν γε δοκεῖτε οὐδ' ἐκλογίσασθαι | πώ-
ποτε πρὸς οἵους ὑμῖν Ἀθηναίους ὄντας καὶ ὅσον ὑμῶν
καὶ ὡς πᾶν διαφέροντας ὁ ἀγὼν ἔσται. οἱ μέν γε 2
νεωτεροποιοὶ καὶ ἐπινοῆσαι ὀξεῖς καὶ ἐπιτελέσαι ἔργῳ
ἃ ἂν γνῶσιν, ὑμεῖς δὲ τὰ ὑπάρχοντά τε σῴζειν καὶ
ἐπι|γνῶναι μηδὲν καὶ ἔργῳ οὐδὲ τἀναγκαῖα ἐξικέσθαι.
αὖθις δὲ οἱ μὲν καὶ παρὰ δύναμιν τολμηταὶ καὶ παρὰ 3
γνώμην κινδυνευταὶ καὶ ἐν τοῖς δεινοῖς εὐέλπιδες· τὸ
δὲ ὑμέτερον τῆς τε δυνάμεως ἐνδεᾶ πρᾶξαι τῆς τε
γνώμης μηδὲ τοῖς βεβαίοις πιστεῦσαι τῶν τε δεινῶν

2 ἀμύνεσθε C 4 ἀγωνιζόμενοι] αγωνι in lit. B_1 8 γε C et ex corr. b τε **b** [G] ‖ ὑ?έρτεραι E, corr. E_1 13 ἄξιοι νομίζομεν **b** 15 καθεστώτων om. C 20 ἃ ex Anon. ad Hermog. VII 608 restituit F. Schroeder ὃ codd. 21 ἀναγκαῖα M 23 ἐν **c**EM, Dion. Hal. 804, schol. Aristid. 253, Syrian. in Hermog. II 184, Anon. ad Hermog. VII 609 ἐπὶ ABF 24 ἐνδεᾶι B

μηδέποτε οἴεσθαι ἀπολυθήσεσθαι. καὶ μὴν καὶ ἄοκνοι 4
πρὸς ὑμᾶς μελλητὰς καὶ ἀποδημηταὶ πρὸς ἐνδημοτά-
τους· οἴονται γὰρ οἱ μὲν τῇ ἀπουσίᾳ ἄν τι κτᾶσθαι,
ὑμεῖς δὲ τῷ ἐξελθεῖν καὶ τὰ ἑτοῖμα ἂν βλάψαι. κρα- 5
τοῦντές τε τῶν ἐχθρῶν ἐπὶ πλεῖστον ἐξέρχονται καὶ
νικώμενοι ἐπ' ἐλάχιστον ἀναπίπτουσιν. ἔτι δὲ τοῖς 6
μὲν σώμασιν ἀλλοτριωτάτοις ὑπὲρ τῆς πόλεως χρῶν-
ται, τῇ δὲ γνώμῃ οἰκειοτάτῃ ἐς τὸ πράσσειν τι ὑπὲρ
αὐτῆς· καὶ ἃ μὲν ἂν ἐπινοήσαντες μὴ ἐπεξέλθωσιν, 7
οἰκείων στέρεσθαι ἡγοῦνται, ἃ δ' ἂν ἐπελθόντες κτή-
σωνται, ὀλίγα πρὸς τὰ μέλλοντα | τυχεῖν πράξαντες,
ἢν δ' ἄρα του καὶ πείρᾳ σφαλῶσιν, ἀντελπίσαντες
ἄλλα ἐπλήρωσαν τὴν χρείαν· μόνοι γὰρ ἔχουσί τε
ὁμοίως καὶ ἐλπίζουσιν ἃ ἂν ἐπινοήσωσι διὰ τὸ τα-
χεῖαν τὴν ἐπιχείρησιν ποιεῖσθαι ὧν ἂν γνῶσιν. καὶ 8
ταῦτα μετὰ πόνων πάντα καὶ κινδύνων δι' ὅλου | τοῦ
αἰῶνος μοχθοῦσι, καὶ ἀπολαύουσιν ἐλάχιστα τῶν ὑπαρ-
χόντων διὰ τὸ αἰεὶ κτᾶσθαι καὶ μήτε ἑορτὴν ἄλλο τι
ἡγεῖσθαι ἢ τὸ τὰ δέοντα πρᾶξαι ξυμφοράν τε οὐχ
ἧσσον ἡσυχίαν ἀπράγμονα ἢ ἀσχολίαν ἐπίπονον· ὥστε 9
εἴ τις αὐτοὺς ξυνελὼν φαίη πεφυκέναι ἐπὶ τῷ μήτε
αὐ|τοὺς ἔχειν ἡσυχίαν μήτε τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους
ἐᾶν, ὀρθῶς ἂν εἴποι.

„Ταύτης μέντοι τοιαύτης ἀντικαθεστηκυίας πόλεως, 71
ὦ Λακεδαιμόνιοι, διαμέλλετε καὶ οἴεσθε τὴν ἡσυχίαν
οὐ τούτοις τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ πλεῖστον ἀρκεῖν, οἳ ἂν

2 +++μελλητὰς G, in marg. ἐπι G_1 4 ἐπελθεῖν codd., corr. Ullrich 5 ἐξέρχονται] οντ in lit. unius litt. c_2 8 δὲ γνώμῃ **c** γνώμῃ δὲ **b** 9 ἐπεξέλθωσιν **c**EM ἐξέλθωσιν ABF 10 οἰκείων **c**M οἰκεῖα ABEF 12 του καὶ] καί του A καὶ τοῦ B 21 ξυνελ+ὼν B ‖ πεφυκέναι] κ in lit. b 24 μέντοι] μὲν E 25 διαμέλλεται C

τῇ μὲν παρασκευῇ δίκαια πράσσωσι, τῇ δὲ | γνώμῃ, ἢν 56
ἀδικῶνται, δῆλοι ὦσι μὴ ἐπιτρέψοντες, ἀλλ' ἐπὶ τῷ μὴ
λυπεῖν τε τοὺς ἄλλους καὶ αὐτοὶ ἀμυνόμενοι μὴ βλά-
πτεσθαι τὸ ἴσον νέμετε. μόλις δ' ἂν πόλει ὁμοίᾳ 2
παροικοῦντες ἐτυγχάνετε τούτου· νῦν δ', ὅπερ καὶ
ἄρτι | ἐδηλώσαμεν, ἀρχαιότροπα ὑμῶν τὰ ἐπιτηδεύ-
ματα πρὸς αὐτούς ἐστιν. ἀνάγκη δὲ ὥσπερ τέχνης 3
αἰεὶ τὰ ἐπιγιγνόμενα κρατεῖν· καὶ ἡσυχαζούσῃ μὲν
πόλει [τὰ] ἀκίνητα ⟨τὰ⟩ νόμιμα ἄριστα, πρὸς πολλὰ
δὲ ἀναγκαζομένοις ἰέναι πολλῆς καὶ τῆς ἐπιτεχνήσεως
δεῖ. δι' ὅπερ καὶ τὰ τῶν | Ἀθηναίων ἀπὸ τῆς πολυ-
πειρίας ἐπὶ πλέον ὑμῶν κεκαίνωται.

„Μέχρι μὲν οὖν τοῦδε ὡρίσθω ὑμῶν ἡ βραδυτής· 4
νῦν δὲ τοῖς τε ἄλλοις καὶ Ποτειδεάταις, ὥσπερ ὑπε-
δέξασθε, βοηθήσατε κατὰ τάχος ἐσβαλόντες ἐς τὴν
Ἀττικήν, ἵνα μὴ ἄνδρας τε φίλους καὶ ξυγγενεῖς τοῖς
| ἐχθίστοις πρόησθε καὶ ἡμᾶς τοὺς ἄλλους ἀθυμίᾳ
πρὸς ἑτέραν τινὰ ξυμμαχίαν τρέψητε. δρῷμεν δ' ἂν 5
ἄδικον οὐδὲν οὔτε πρὸς θεῶν τῶν ὁρκίων οὔτε πρὸς
ἀνθρώπων τῶν αἰσθανομένων· λύουσι γὰρ σπονδὰς
οὐχ οἱ δι' ἐρημίαν ἄλλοις προσιόντες, ἀλλ' οἱ μὴ
βοηθοῦντες οἷς | ἂν ξυνομόσωσιν. βουλομένων δὲ 6
ὑμῶν προθύμων εἶναι μενοῦμεν· οὔτε γὰρ ὅσια ἂν
ποιοῖμεν μεταβαλλόμενοι οὔτε ξυνηθεστέρους ἂν ἄλ-
λους εὕροιμεν. πρὸς τάδε βουλεύεσθε εὖ καὶ τὴν 7
Πελοπόννησον πειρᾶσθε μὴ ἐλάσσω ἐξηγεῖσθαι ἢ οἱ
πατέρες ὑμῖν παρέδοσαν."

1 δίκαιαι B 2 τῷ] τὸ EFM[G] 3 τοὺς om. **b** 9 pr. τὰ del. Usener, alt. τὰ ipse addidi 10 τῆς **c** et Stob. II 90M., om. **b** 12 κεκένωται C κεκαίνοται B 14 καὶ] καὶ τοῖς F 15 ἐσβάλλοντες G, corr. G_1 18 τρέψητε] alt. ε in lit. b τρέψετε E | δρῶμεν ABCEM 26 ἢ **c** et ex corr. f_2 ἤι AM η:ι B ἢ+ E

72 *Τοιαῦτα μὲν οἱ Κορίνθιοι εἶπον. τῶν δὲ Ἀθηναίων ἔτυχε γὰρ πρεσβεία πρότερον ἐν τῇ Λακεδαίμονι περὶ ἄλλων παροῦσα, καὶ ὡς ᾔσθοντο τῶν λόγων, ἔδοξεν αὐτοῖς παριτητέα ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους εἶναι, τῶν μὲν ἐγκλημάτων πέρι μηδὲν ἀπολογησομένους, ὧν αἱ πόλεις ἐνεκάλουν, δηλῶσαι δὲ περὶ τοῦ παντὸς ὡς οὐ ταχέως αὐτοῖς βουλευτέον εἴη, ἀλλ' ἐν πλέονι σκεπτέον. καὶ ἅμα τὴν σφετέραν πόλιν ἐβούλοντο σημῆναι ὅση εἴη δύναμιν, καὶ ὑπόμνησιν ποιήσασθαι τοῖς τε πρεσβυτέροις ὧν ᾔδεσαν καὶ τοῖς νεωτέροις ἐξήγησιν ὧν ἄπειροι ἦσαν, νομίζοντες μᾶλλον ἂν αὐτοὺς ἐκ τῶν λόγων πρὸς τὸ ἡσυχάζειν τραπέσθαι ἢ πρὸς* 57 *τὸ πολεμεῖν. προσελθόντες οὖν τοῖς Λακεδαιμονίοις ἔφασαν βούλεσθαι καὶ αὐτοὶ ἐς τὸ πλῆθος αὐτῶν εἰπεῖν, εἴ τι μὴ ἀποκωλύοι. οἱ δὲ ἐκέλευόν τε παριέναι, καὶ παρελθόντες οἱ Ἀθηναῖοι ἔλεγον τοιάδε.*

73 *„Ἡ μὲν πρέσβευσις ἡμῶν οὐκ ἐς ἀντιλογίαν τοῖς ὑμετέροις ξυμμάχοις ἐγένετο, ἀλλὰ περὶ ὧν ἡ πόλις ἔπεμψεν· αἰσθανόμενοι δὲ καταβοὴν οὐκ ὀλίγην οὖσαν ἡμῶν παρήλθομεν, οὐ τοῖς ἐγκλήμασι τῶν πόλεων ἀντεροῦντες (οὐ γὰρ παρὰ δικασταῖς ὑμῖν οὔτε ἡμῶν οὔτε τούτων οἱ λόγοι ἂν γίγνοιντο), ἀλλ' ὅπως μὴ ῥᾳδίως περὶ μεγάλων πραγμάτων τοῖς ξυμμάχοις πειθόμενοι χεῖρον βουλεύσησθε, καὶ ἅμα βουλόμενοι περὶ τοῦ παντὸς λόγου τοῦ ἐς ἡμᾶς καθεστῶτος δηλῶσαι ὡς οὔτε ἀπεικότως ἔχομεν ἃ κεκτήμεθα, ἥ τε πόλις ἡμῶν ἀξία λόγου ἐστίν.*

9 *ποιήσασθαι* C *ποιήσεσθαι* ABEFG *ποιήσεσθε* M 11 *ἂν* om. C [G] 14 *ἔφασαν*] pr. *α* in lit. F_1 ‖ *βούλεσθε* M 15 *ἀποκωλύοι* C *ἀποκωλύει* F *ἀποκωλύῃ* ABEM [G] ‖ *παριέναι* **c** *ἐπιέναι* **b** 18 *ἡμετέροις* BCF [G] 19 *αἰσθανόμενοι* **c** *αἰσθόμενοι* **b** 21 *ἡμῶν*] *ἡμῖν* B 22 *οὔτε τούτων* in marg. G_1

„Καὶ τὰ μὲν πάνυ παλαιὰ τί δεῖ λέγειν, ὧν ἀκοαὶ 2
μᾶλλον λόγων μάρτυρες ἢ ὄψις τῶν ἀκουσομένων; τὰ
δὲ Μηδικὰ καὶ ὅσα αὐτοὶ ξύνιστε, εἰ καὶ δι' ὄχλου
μᾶλλον ἔσται αἰεὶ προβαλλομένοις, ἀνάγκη λέγειν. | καὶ
γὰρ ὅτε ἐδρῶμεν, ἐπ' ὠφελίᾳ ἐκινδυνεύετο, ἧς τοῦ
μὲν ἔργου μέρος μετέσχετε, τοῦ δὲ λόγου μὴ παντός,
εἴ τι ὠφέλει, στερισκώμεθα. ῥηθήσεται δὲ οὐ παραιτή- 3
σεως μᾶλλον ἕνεκα ἢ μαρτυρίου καὶ δηλώσεως πρὸς
οἵαν ὑμῖν πόλιν μὴ εὖ βουλευομένοις ὁ ἀγὼν κατα-
|στήσεται. φαμὲν γὰρ Μαραθῶνί τε μόνοι προκινδυ- 4
νεῦσαι τῷ βαρβάρῳ καὶ ὅτε τὸ ὕστερον ἦλθεν, οὐχ
ἱκανοὶ ὄντες κατὰ γῆν ἀμύνεσθαι, ἐσβάντες ἐς τὰς ναῦς
πανδημεὶ ἐν Σαλαμῖνι ξυνναυμαχῆσαι, ὅπερ ἔσχε μὴ
κατὰ πόλεις αὐτὸν ἐπιπλέοντα τὴν Πελοπόννησον πορ-
|θεῖν, ἀδυνάτων ἂν ὄντων πρὸς ναῦς πολλὰς ἀλλήλοις
ἐπιβοηθεῖν. τεκμήριον δὲ μέγιστον αὐτὸς ἐποίησεν· 5
νικηθεὶς γὰρ ταῖς ναυσὶν ὡς οὐκέτι αὐτῷ ὁμοίας οὔσης
τῆς δυνάμεως κατὰ τάχος τῷ πλέονι τοῦ στρατοῦ ἀνε-
χώρησεν. τοιούτου μέντοι τούτου ξυμβάντος καὶ σα- 74
|φῶς δηλωθέντος ὅτι ἐν ταῖς ναυσὶ τῶν Ἑλλήνων τὰ 58
πράγματα ἐγένετο, τρία τὰ ὠφελιμώτατα ἐς αὐτὸ παρε-
σχόμεθα, ἀριθμόν τε νεῶν πλεῖστον καὶ ἄνδρα στρα-
τηγὸν ξυνετώτατον καὶ προθυμίαν ἀοκνοτάτην· ναῦς
| μέν γε ἐς τὰς τετρακοσίας ὀλίγῳ ἐλάσσους τῶν δύο
μοιρῶν, Θεμιστοκλέα δὲ ἄρχοντα, ὃς αἰτιώτατος ἐν τῷ
στενῷ ναυμαχῆσαι ἐγένετο, ὅπερ σαφέστατα ἔσωσε τὰ

2 ὄψεις ex corr. G 3 αὐτοὶ **b** αὐτοὺς **c** 5 ἐκινδυνεύετε C 7 ὠφέλει E ὠφελεῖ **c** ABFM ‖ στερισκόμεθα CEF, corr. F_1 9 βουλομένοις M 14 αὐτὸν] ον in lit. c_2, ex αὐτῶν corr. b ‖ τὴν] τήν τε ABF 15 ἂν om. C 19 ξυμβάντος τούτου **b** 22 ἀριθμῶν G 24 τῶν G, om. A(?)BCEFM ; δύο in lit. a, τῶν (comp.) δύο fort. A 26 σαφῶς F

πράγματα, καὶ αὐτὸν διὰ τοῦτο ὑμεῖς ἐτιμήσατε μά-
λιστα δὴ ἄνδρα ξένον τῶν ὡς ὑμᾶς ἐλθόντων· προ- 2
θυμίαν | δὲ καὶ πολὺ τολμηροτάτην ἐδείξαμεν, οἵ γε,
ἐπειδὴ ἡμῖν κατὰ γῆν οὐδεὶς ἐβοήθει, τῶν ἄλλων ἤδη
μέχρι ἡμῶν δουλευόντων, ἠξιώσαμεν ἐκλιπόντες τὴν
πόλιν καὶ τὰ οἰκεῖα διαφθείραντες μηδ' ὣς τὸ τῶν
περιλοίπων ξυμμάχων κοινὸν προλιπεῖν μηδὲ σκεδα-
σθέντες ἀχρεῖοι αὐ|τοῖς γενέσθαι, ἀλλ' ἐσβάντες ἐς τὰς
ναῦς κινδυνεῦσαι καὶ μὴ ὀργισθῆναι ὅτι ἡμῖν οὐ
προυτιμωρήσατε. ὥστε φαμὲν οὐχ ἧσσον αὐτοὶ ὠφε- 3
λῆσαι ὑμᾶς ἢ τυχεῖν τούτου. ὑμεῖς μὲν γὰρ ἀπό τε
οἰκουμένων τῶν πόλεων καὶ ἐπὶ τῷ τὸ λοιπὸν νέμε-
σθαι, ἐπειδὴ ἐδείσατε ὑπὲρ ὑμῶν καὶ | οὐχ ἡμῶν τὸ
πλέον, ἐβοηθήσατε (ὅτε γοῦν ἦμεν ἔτι σῷ, οὐ παρεγέ-
νεσθε), ἡμεῖς δὲ ἀπό τε τῆς οὐκ οὔσης ἔτι ὁρμώμενοι
καὶ ὑπὲρ τῆς ἐν βραχείᾳ ἐλπίδι οὔσης κινδυνεύοντες
ξυνεσώσαμεν ὑμᾶς τε τὸ μέρος καὶ ἡμᾶς αὐτούς. εἰ 4
δὲ προσεχωρήσαμεν πρότερον τῷ Μήδῳ δείσαντες,
ὥσπερ καὶ ἄλλοι, περὶ τῇ χώρᾳ, ἢ μὴ ἐτολμήσαμεν
ὕστερον ἐσβῆναι ἐς τὰς ναῦς ὡς διεφθαρμένοι, οὐδὲν
ἂν ἔδει ἔτι ⟨πρὸς⟩ ὑμᾶς μὴ ἔχοντας ναῦς ἱκανὰς ναυ-
μαχεῖν, ἀλλὰ καθ' ἡσυχίαν ἂν αὐτῷ προυχώρησε τὰ
πράγματα ᾗ ἐβούλετο.

„Ἆρ' ἄξιοί ἐσμεν, ὦ Λακεδαιμόνιοι, καὶ προθυμίας 75
ἕνεκα | τῆς τότε καὶ γνώμης ξυνέσεως ἀρχῆς γε ἧς

1 *αὐτὸν διὰ τοῦτο ὑμεῖς ἐτιμήσατε μάλιστα δὴ* C (G) *αὐτοὶ διὰ τοῦτο δὴ μάλιστα ἐτιμήσατε* **b** 12 *οἰκ+μένων* G ‖ *τὸ* om. AB 14 *σῷ* Favor. Ecl. 414 *σῶ(ι)οι* codd. 18 *πρότερον* supra v. G_1 ‖ *μήπω* **c** 21 *ἔδει ἔτι* **c** *ἔτι ἔδει* **b** ‖ *πρὸς* addidi
22 *προεχώρησε* **c** AEFM *προσεχώρησε* B et schol. (*προσῆλθε*) 23 *ἢ* A(?)B 25 *καὶ* om. M ‖ *γε* deter. *τε* **cb** *ὁ* $\overline{τε}$ *ἀντὶ τοῦ* $\overline{γε}$ $B_1 F_1 M_1$

ἔχομεν τοῖς Ἕλλησι μὴ οὕτως ἄγαν ἐπιφθόνως διακεῖ-
σθαι; καὶ γὰρ αὐτὴν τήνδε ἐλάβομεν οὐ βιασάμενοι, 2
ἀλλ' ὑμῶν μὲν οὐκ ἐθελησάντων παραμεῖναι πρὸς τὰ
ὑπόλοιπα τοῦ βαρβάρου, ἡμῖν δὲ προσελθόντων τῶν
ξυμμάχων καὶ | αὐτῶν δεηθέντων ἡγεμόνας καταστῆναι. 59
ἐξ αὐτοῦ δὲ τοῦ ἔργου κατηναγκάσθημεν τὸ πρῶτον 3
προαγαγεῖν αὐτὴν ἐς τόδε, μάλιστα μὲν ὑπὸ δέους,
ἔπειτα καὶ τιμῆς, ὕστερον καὶ ὠφελίας, καὶ οὐκ ἀσφα- 4
λὲς ἔτι ἐδό|κει εἶναι, τοῖς πολλοῖς ἀπηχθημένους καί
τινων καὶ ἤδη ἀποστάντων κατεστραμμένων, ὑμῶν τε
ἡμῖν οὐκέτι ὁμοίως φίλων, ἀλλ' ὑπόπτων καὶ διαφόρων
ὄντων, ἀνέντας κινδυνεύειν (καὶ γὰρ ἂν αἱ ἀποστά-
σεις πρὸς ὑμᾶς ἐγίγνοντο)· πᾶσι δὲ ἀνεπίφθονον τὰ 5
ξυμφέροντα | τῶν μεγίστων περὶ κινδύνων εὖ τίθεσθαι.
ὑμεῖς γοῦν, ὦ Λακεδαιμόνιοι, τὰς ἐν τῇ Πελοποννήσῳ 76
πόλεις ἐπὶ τὸ ὑμῖν ὠφέλιμον καταστησάμενοι ἐξηγεῖσθε·
καὶ εἰ τότε ὑπομείναντες διὰ παντὸς ἀπήχθεσθε ἐν τῇ
ἡγεμονίᾳ, ὥσπερ ἡμεῖς, εὖ ἴσμεν μὴ ἂν ἧσσον ὑμᾶς
λυπηροὺς γε|νομένους τοῖς ξυμμάχοις καὶ ἀναγκασθέν-
τας ἂν ἢ ἄρχειν ἐγκρατῶς ἢ αὐτοὺς κινδυνεύειν.
οὕτως οὐδ' ἡμεῖς θαυμαστὸν οὐδὲν πεποιήκαμεν οὐδ' 2
ἀπὸ τοῦ ἀνθρωπείου τρόπου, εἰ ἀρχήν τε διδομένην
ἐδεξάμεθα καὶ ταύτην μὴ ἀνεῖμεν ὑπὸ <τριῶν> τῶν
μεγίστων νικηθέντες, τι|μῆς καὶ δέους καὶ ὠφελίας,
οὐδ' αὖ πρῶτοι τοῦ τοιούτου ὑπάρξαντες, ἀλλ' αἰεὶ
καθεστῶτος τὸν ἥσσω ὑπὸ τοῦ δυνατωτέρου κατείργε-

5 καταστῆναι] ν in lit. b 8 ἔπειτα C (G) ἔπειτα δὲ **b** 9 πολλοῖς in lit. G 11 ἡμῖν] ὑμῖν ABEF ‖ οὐκέτι] τε C 14 κινδύν++ων B ‖ τίθεσθαι] πείθεσθαι BF(?) 16 ὑμῶν C [G] 17 ἀπήχθεσθε C ἀπήχθησθε **b** [G] 22 ἄπο CF [G] ‖ ἀνθρωπίου C ‖ δεδομένην γρ. G 23 ἄνιμεν ABFM ‖ τριῶν add. Herw. et Weil

σθαι, ἄξιοί τε ἅμα νομίζοντες εἶναι καὶ ὑμῖν δοκοῦν-
τες, μέχρι οὗ τὰ ξυμφέροντα λογιζόμενοι τῷ δικαίῳ
λόγῳ νῦν χρῆσθε, ὃν οὐδείς πω | παρατυχὸν ἰσχύι τι 25
κτήσασθαι προθεὶς τοῦ μὴ πλέον ἔχειν ἀπετράπετο.
ἐπαινεῖσθαί τε ἄξιοι, οἵτινες χρησάμενοι τῇ ἀνθρωπείᾳ 3
φύσει ὥστε ἑτέρων ἄρχειν δικαιότεροι ἢ κατὰ τὴν
ὑπάρχουσαν δύναμιν γένωνται. ἄλλους γ' ἂν οὖν 4
οἰόμεθα τὰ ἡμέτερα λαβόντας δεῖξαι | ἂν μάλιστα εἴ 30
τι μετριάζομεν, ἡμῖν δὲ καὶ ἐκ τοῦ ἐπιεικοῦς ἀδοξία
τὸ πλέον ἢ ἔπαινος οὐκ εἰκότως περιέστη. καὶ ἐλασ- 77
σούμενοι γὰρ ἐν ταῖς ξυμβολαίαις πρὸς τοὺς ξυμμά-
χους δίκαις καὶ παρ' ἡμῖν αὐτοῖς ἐν τοῖς ὁμοίοις
νόμοις ποιήσαντες τὰς κρίσεις φιλοδικεῖν δοκοῦ|μεν. 60
καὶ οὐδεὶς σκοπεῖ αὐτῶν, τοῖς καὶ ἄλλοθί που ἔχουσιν 2
ἀρχὴν καὶ ἧσσον ἡμῶν πρὸς τοὺς ὑπηκόους μετρίοις
οὖσι δι' ὅ τι τοῦτο οὐκ ὀνειδίζεται· βιάζεσθαι γὰρ οἷς
ἂν ἐξῇ, δικάζεσθαι οὐδὲν προσδέονται. οἱ δὲ εἰ|θισμένοι 3 5
πρὸς ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ ἴσου ὁμιλεῖν, ἤν τι παρὰ τὸ μὴ
οἴεσθαι χρῆναι ἢ γνώμῃ ἢ δυνάμει τῇ διὰ τὴν ἀρχὴν
καὶ ὁπωσοῦν ἐλασσωθῶσιν, οὐ τοῦ πλέονος μὴ στερι-
σκόμενοι χάριν ἔχουσιν, ἀλλὰ τοῦ ἐνδεοῦς χαλεπώ-
τερον φέρουσιν ἢ εἰ ἀπὸ πρώτης ἀποθέμενοι τὸν
νό|μον φανερῶς ἐπλεονεκτοῦμεν. ἐκείνως δὲ οὐδ' ἂν 10
αὐτοὶ ἀντέλεγον ὡς οὐ χρεὼν τὸν ἥσσω τῷ κρατοῦντι
ὑποχωρεῖν. ἀδικούμενοί τε, ὡς ἔοικεν, οἱ ἄνθρωποι 4

3 χρῆσθαι C ‖ παρατυχὼν CE 7 γένωνται **c** (αι in lit. g_2) γρ. A_1 γρ. B_1 γρ. F_1 γεγένηνται **b** γρ. G_1 8 ὅτι μάλιστα G, sed ὅτι deletum 10—11 ἐλασσόμενοι M 14 alt. καὶ om. E 14—15 ἔχουσιν ἀρχὴν **c** ἀρχὴν ἔχουσι ABEF τὴν ἀρχὴν ἔχουσι M 15 ὑπηκόοις C 17 ἠθισμένοι E 20 τὸ E 21 ἐν-δεοῦς] ν add. b 22 ἡ A(?)B ‖ εἰ om. CF 23 πλεονεκτοῦ-μεν F 24 τὸν] τῶν ABCE

μᾶλλον ὀργίζονται ἢ βιαζόμενοι· τὸ μὲν γὰρ ἀπὸ τοῦ
ἴσου δοκεῖ πλεονεκτεῖσθαι, τὸ δ' ἀπὸ τοῦ κρείσσονος
κατα|ναγκάζεσθαι. ὑπὸ γοῦν τοῦ Μήδου δεινότερα 5
τούτων πάσχοντες ἠνείχοντο, ἡ δὲ ἡμετέρα ἀρχὴ χα-
λεπὴ δοκεῖ εἶναι, εἰκότως· τὸ παρὸν γὰρ αἰεὶ βαρὺ
τοῖς ὑπηκόοις. ὑμεῖς γ' ἂν οὖν εἰ καθελόντες ἡμᾶς 6
ἄρξαιτε, τάχα ἂν τὴν εὔνοιαν ἣν διὰ τὸ ἡμέτερον
δέος εἰλήφατε μεταβά|λοιτε, εἴπερ οἷα καὶ τότε πρὸς
τὸν Μῆδον δι' ὀλίγου ἡγησάμενοι ὑπεδείξατε, ὁμοῖα
καὶ νῦν γνώσεσθε. ἄμεικτα γὰρ τά τε καθ' ὑμᾶς
αὐτοὺς νόμιμα τοῖς ἄλλοις ἔχετε καὶ προσέτι εἷς ἕκα-
στος ἐξιὼν οὔτε τούτοις χρῆται οὔθ' οἷς ἡ ἄλλη
Ἑλλὰς νομίζει.

„Βουλεύεσθε οὖν | βραδέως ὡς οὐ περὶ βραχέων, 78
καὶ μὴ ἀλλοτρίαις γνώμαις καὶ ἐγκλήμασι πεισθέντες
οἰκεῖον πόνον πρόσθησθε. τοῦ δὲ πολέμου τὸν παρά-
λογον ὅσος ἐστί, πρὶν ἐν αὐτῷ γενέσθαι προδιάγνωτε·
μηκυνόμενος γὰρ φιλεῖ ἐς τύχας τὰ πολλὰ περιίστα- 2
σθαι, ὧν ἴσον τε ἀπέχομεν | καὶ ὁποτέρως ἔσται ἐν
ἀδήλῳ κινδυνεύεται. ἰόντες τε οἱ ἄνθρωποι ἐς τοὺς 3
πολέμους τῶν ἔργων πρότερον ἔχονται, ἃ χρῆν ὕστερον
δρᾶν, κακοπαθοῦντες δὲ ἤδη τῶν λόγων ἅπτονται.
ἡμεῖς δὲ ἐν οὐδεμιᾷ πω τοιαύτῃ ἁμαρ|τίᾳ ὄντες οὔτ' 4 61
αὐτοὶ οὔθ' ὑμᾶς ὁρῶντες λέγομεν ὑμῖν, ἕως ἔτι αὐθαί-
ρετος ἀμφοτέροις ἡ εὐβουλία, σπονδὰς μὴ λύειν μηδὲ
παραβαίνειν τοὺς ὅρκους, τὰ δὲ διάφορα δίκῃ λύεσθαι
κατὰ τὴν ξυνθήκην, ἢ θεοὺς τοὺς ὁρκίους | μάρτυρας 5

5 εἶναι δοκεῖ B 7 ἄρξετε **c** ἄρξοιτε E 9 ἀπεδείξατε M 15 πισθέντες C 16 πρόθησθε B 18 μη:κυνόμενος B 20 κινδυνεύετε C 22 καὶ κακοπαθοῦντες δὲ M 23 πω om. M 25 εὐβολία B 27 ἢ G εἰ δὲ μὴ **b**, om. C

ποιούμενοι πειρασόμεθα ἀμύνεσθαι πολέμου ἄρχοντας ταύτῃ ᾗ ἂν ὑφηγῆσθε.“

Τοιαῦτα δὲ οἱ Ἀθηναῖοι εἶπον. ἐπειδὴ δὲ τῶν 79 *τε ξυμμάχων ἤκουσαν οἱ Λακεδαιμόνιοι τὰ ἐγκλήματα τὰ ἐς τοὺς Ἀθηναίους καὶ τῶν Ἀθηναίων ἃ ἔλεξαν, μεταστησάμενοι πάντας ἐβουλεύοντο κατὰ σφᾶς αὐτοὺς περὶ τῶν παρόντων. καὶ τῶν μὲν πλεόνων ἐπὶ τὸ* 2 *αὐτὸ αἱ γνῶμαι ἔφερον, ἀδικεῖν τε τοὺς Ἀθηναίους ἤδη καὶ πολεμητέα εἶναι ἐν τάχει· παρελθὼν δὲ Ἀρχίδαμος ὁ βασιλεὺς αὐτῶν, ἀνὴρ καὶ ξυνετὸς δοκῶν εἶναι καὶ σώφρων, ἔλεξε τοιάδε.*

„Καὶ αὐτὸς πολλῶν ἤδη πολέμων ἔμπειρός εἰμι, ὦ 80 *Λακεδαιμόνιοι, καὶ ὑμῶν τοὺς ἐν τῇ αὐτῇ ἡλικίᾳ ὁρῶ, ὥστε μήτε ἀπειρίᾳ ἐπιθυμῆσαί τινα τοῦ ἔργου, ὅπερ ἂν οἱ πολλοὶ πάθοιεν, μήτε ἀγαθὸν καὶ ἀσφαλὲς νομίσαντα. εὕροιτε δ' ἂν τόνδε περὶ οὗ νῦν βουλεύεσθε* 2 *οὐκ ἂν ἐλάχιστον γενόμενον, εἰ σωφρόνως τις αὐτὸν ἐκλογίζοιτο. πρὸς μὲν γὰρ Πελοποννησίους καὶ τοὺς* 3 *ἀστυγείτονας παρόμοιος ἡμῶν ἡ ἀλκή, καὶ διὰ ταχέων οἷόν τε ἐφ' ἕκαστα ἐλθεῖν· πρὸς δὲ ἄνδρας οἳ γῆν τε ἑκὰς ἔχουσι καὶ προσέτι θαλάσσης ἐμπειρότατοί εἰσι καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἄριστα ἐξήρτυνται, πλούτῳ τε ἰδίῳ καὶ δημοσίῳ καὶ ναυσὶ καὶ ἵπποις καὶ ὅπλοις καὶ ὄχλῳ ὅσος οὐκ ἐν ἄλλῳ ἑνί γε χωρίῳ Ἑλληνικῷ ἐστιν, ἔτι δὲ καὶ ξυμμάχους πολλοὺς φόρου ὑποτελεῖς ἔχουσι, πῶς χρὴ πρὸς τούτους ῥᾳδίως πόλεμον ἄρασθαι καὶ τίνι πιστεύσαντας ἀπαρασκεύους ἐπειχθῆναι; πότερον* 4

1 *ἀμύνεσθαι* om. G 2 *ὑφηγεῖσθε* BM, *ῆ* suprascr. B_1 3 pr. *δὲ*] *μὲν* GM 4 *τε* om. C 13 *αὐτῇ* om. C 15 *οἱ* om. B 16 *τόνδε* **b** *τόνδε τὸν πόλεμον* **c** 18 *γὰρ* **c** *γὰρ τοὺς* **b** 24 *ἕνι* AB 25 *πολλοῦ γρ.* G

ταῖς ναυσίν; ἀλλ' ἥσσους ἐσμέν· εἰ δὲ μελετήσομεν
καὶ ἀντιπαρασκευασόμεθα, χρόνος ἐνέσται. ἀλλὰ τοῖς
| χρήμασιν; ἀλλὰ πολλῷ πλέον ἔτι τούτῳ ἐλλείπομεν 62
καὶ οὔτε ἐν κοινῷ ἔχομεν οὔτε ἑτοίμως ἐκ τῶν ἰδίων
φέρομεν. τάχ' ἂν ⟨δέ⟩ τις θαρσοίη ὅτι τοῖς ὅπλοις 81
αὐτῶν καὶ τῷ πλήθει ὑπερφέρομεν, ὥστε τὴν γῆν
δῃοῦν ἐπιφοι|τῶντες. τοῖς δὲ ἄλλη γῆ ἐστι πολλὴ ἧς 5 2
ἄρχουσι, καὶ ἐκ θαλάσσης ὧν δέονται ἐπάξονται. εἰ 3
δ' αὖ τοὺς ξυμμάχους ἀφιστάναι πειρασόμεθα, δεήσει
καὶ τούτοις ναυσὶ βοηθεῖν τὸ πλέον οὖσι νησιώταις.
τίς οὖν ἔσται ἡμῶν ὁ πόλεμος; εἰ μὴ γὰρ ἢ ναυσὶ 4
κρατήσομεν ἢ τὰς προ|σόδους ἀφαιρήσομεν ἀφ' ὧν τὸ 10
ναυτικὸν τρέφουσι, βλαψόμεθα τὰ πλείω. κἂν τούτῳ 5
οὐδὲ καταλύεσθαι ἔτι καλόν, ἄλλως τε καὶ εἰ δόξομεν
ἄρξαι μᾶλλον τῆς διαφορᾶς. μὴ γὰρ δὴ ἐκείνῃ γε τῇ 6
ἐλπίδι ἐπαιρώμεθα ὡς ταχὺ παυσθήσεται ὁ πόλεμος,
ἢν τὴν γῆν αὐτῶν τέμω|μεν. δέδοικα δὲ μᾶλλον μὴ 15
καὶ τοῖς παισὶν αὐτὸν ὑπολίπωμεν· οὕτως εἰκὸς Ἀθη-
ναίους φρονήματι μήτε τῇ γῇ δουλεῦσαι μήτε ὥσπερ
ἀπείρους καταπλαγῆναι τῷ πολέμῳ.

„Οὐ μὴν οὐδὲ ἀναισθήτως αὐτοὺς κελεύω τούς τε 82
ξυμμάχους ἡμῶν ἐᾶν βλάπτειν καὶ ἐπιβουλεύοντας | μὴ 20
καταφωρᾶν, ἀλλὰ ὅπλα μὲν μήπω κινεῖν, πέμπειν δὲ
καὶ αἰτιᾶσθαι μήτε πόλεμον ἄγαν δηλοῦντας μήθ' ὡς
ἐπιτρέψομεν, κἂν τούτῳ καὶ τὰ ἡμέτερ' αὐτῶν ἐξαρτύε-
σθαι ξυμμάχων τε προσαγωγῇ, καὶ Ἑλλήνων καὶ βαρ-

3 πλέον ἔτι C ἔτι πλέον **b** [G] ‖ τούτου codd., corr. Kr. | ἐλλίπομεν C 5 δέ add. Kr. 9 αὖ τοὺς] αὐτοὺς ABF 14 δείξομεν (?) C 15—16 τῇ ἐλπίδι supra v. G_1 16 παυσθήσεται C πανθήσεται **b**G 17 αὐτὴν M ‖ τάμωμεν codd., corr. Cobet 18 αὐτῶν BC ‖ ὑπολείπωμεν (?) B, corr. B_1 ἀπολίπωμεν G, ὑ suprascr. G_1 25 ἐπιτρέψωμεν BC suprascr. A_1

βάρων, εἴ ποθέν τινα ἢ ναυτικοῦ ἢ χρημάτων δύ|ναμιν
προσληψόμεθα (ἀνεπίφθονον δέ, ὅσοι ὥσπερ καὶ ἡμεῖς
ὑπ' Ἀθηναίων ἐπιβουλευόμεθα, μὴ Ἕλληνας μόνον,
ἀλλὰ καὶ βαρβάρους προσλαβόντας διασωθῆναι), καὶ
τὰ αὑτῶν ἅμα ἐκποριζώμεθα. καὶ ἢν μὲν ἐσακούωσί 2
τι πρεσβευομένων ἡμῶν, ταῦτα ἄριστα· ἢν δὲ | μή,
διελθόντων ἐτῶν δύο καὶ τριῶν ἄμεινον ἤδη, ἢν δοκῇ,
πεφραγμένοι ἴμεν ἐπ' αὐτούς. καὶ ἴσως ὁρῶντες ἡμῶν 3
ἤδη τήν τε παρασκευὴν καὶ τοὺς λόγους αὐτῇ ὁμοῖα
ὑποσημαίνοντας μᾶλλον ἂν εἴκοιεν, καὶ γῆν ἔτι ἄτμη-
τον ἔχοντες καὶ περὶ παρόντων ἀγαθῶν καὶ οὔπω
| ἐφθαρμένων βουλευόμενοι. μὴ γὰρ ἄλλο τι νομίσητε 63 4
τὴν γῆν αὐτῶν ἢ ὅμηρον ἔχειν καὶ οὐχ ἧσσον ὅσῳ
ἄμεινον ἐξείργασται· ἧς φείδεσθαι χρὴ ὡς ἐπὶ πλεῖ-
στον, καὶ μὴ ἐς ἀπόνοιαν καταστήσαντας αὐτοὺς ἀλη-
|πτοτέρους ἔχειν. εἰ γὰρ ἀπαράσκευοι τοῖς τῶν ξυμ- 5 5
μάχων ἐγκλήμασιν ἐπειχθέντες τεμοῦμεν αὐτήν, ὁρᾶτε
ὅπως μὴ αἴσχιον καὶ ἀπορώτερον τῇ Πελοποννήσῳ
πράξομεν. ἐγκλήματα μὲν γὰρ καὶ πόλεων καὶ ἰδιω- 6
τῶν οἷόν τε καταλῦσαι· πόλεμον δὲ ξύμπαντας ἀραμέ-
νους ἕνεκα | τῶν ἰδίων, ὃν οὐχ ὑπάρχει εἰδέναι καθ'
ὅ τι χωρήσει, οὐ ῥᾴδιον εὐπρεπῶς θέσθαι.

„Καὶ ἀνανδρίᾳ μηδενὶ πολλοὺς μιᾷ πόλει μὴ ταχὺ 83
ἐπελθεῖν δοκείτω εἶναι. εἰσὶ γὰρ καὶ ἐκείνοις οὐκ 2
ἐλάσσους, χρήματα φέροντες, ξύμμαχοι, καὶ ἔστιν ὁ

5 αυ:τῶν F αὐτῶν cABEM ‖ ἐκποριζόμεθα ABEF, corr. F_1 ‖ μὲν om. C ‖ ἐσακούσωσί AE ἐπακούωσί G 7 δύο cF καὶ δύο ABEM 9 ὁμοι:αι B 13 ἧσσῳ B 14 ἐξείργασθαι C 15 καταστήσαντες E 18 μὴ om. B 19 πράξομεν CE suprascr. M_1 et Bekk. anecd. I 162 πράξωμεν ABFM[G] ‖ μὲν om. M 22 χορήσει B 23 ἀνανδρίαι B ἀνανδρία+ E 24 δοκείτωι E δοκεῖ τωι AB δοκεῖ τῷ F[G]

πόλεμος οὐχ ὅπλων τὸ πλέον, ἀλλὰ | δαπάνης, δι' ἣν
τὰ ὅπλα ὠφελεῖ, ἄλλως τε καὶ ἠπειρώταις πρὸς
θαλασσίους. πορισώμεθα οὖν πρῶτον αὐτήν, καὶ μὴ 3
τοῖς τῶν ξυμμάχων λόγοις πρότερον ἐπαιρώμεθα,
οἵπερ δὲ καὶ τῶν ἀποβαινόντων τὸ πλέον ἐπ' ἀμφό-
τερα τῆς αἰτίας ἕξομεν, οὗτοι καὶ καθ' ἡσυχίαν | τι
αὐτῶν προΐδωμεν. καὶ τὸ βραδὺ καὶ μέλλον, ὃ μέμφον- 84
ται μάλιστα ἡμῶν, μὴ αἰσχύνεσθε. σπεύδοντές τε γὰρ
σχολαίτερον ἂν παύσαισθε διὰ τὸ ἀπαράσκευοι ἐγχειρεῖν,
καὶ ἅμα ἐλευθέραν καὶ εὐδοξοτάτην πόλιν διὰ παντὸς
νεμόμεθα. καὶ δύναται μάλιστα σωφροσύνη ἔμ|φρων
τοῦτ' εἶναι· μόνοι γὰρ δι' αὐτὸ εὐπραγίαις τε οὐκ 2
ἐξυβρίζομεν καὶ ξυμφοραῖς ἧσσον ἑτέρων εἴκομεν, τῶν
τε ξὺν ἐπαίνῳ ἐξοτρυνόντων ἡμᾶς ἐπὶ τὰ δεινὰ παρὰ
τὸ δοκοῦν ἡμῖν οὐκ ἐπαιρόμεθα ἡδονῇ, καὶ ἥν τις ἄρα
ξὺν κατηγορίᾳ παροξύνῃ, οὐδὲν δὴ μᾶλλον ἀχθε|σθέν-
τες ἀνεπείσθημεν. πολεμικοί τε καὶ εὔβουλοι διὰ τὸ 3
εὔκοσμον γιγνόμεθα, τὸ μὲν ὅτι αἰδὼς σωφροσύνης
πλεῖστον μετέχει, αἰσχύνης δὲ εὐψυχία, εὔβουλοι δὲ
ἀμαθέστερον τῶν νόμων τῆς ὑπεροψίας παιδευόμενοι
| καὶ ξὺν χαλεπότητι σωφρονέστερον ἢ ὥστε αὐτῶν 64
ἀνηκουστεῖν, καὶ μή, τὰ ἀχρεῖα ξυνετοὶ ἄγαν ὄντες,
τὰς τῶν πολεμίων παρασκευὰς λόγῳ καλῶς μεμφόμενοι
ἀνομοίως ἔργῳ ἐπεξιέναι, νομίζειν δὲ τάς τε διανοίας
τῶν | πέλας παραπλησίους εἶναι καὶ τὰς προσπιπτού- 5
σας τύχας οὐ λόγῳ διαιρετάς. αἰεὶ δὲ ὡς πρὸς εὖ 4

3 θαλασίους F ‖ πρώτην F 5 ὅπερ E 9 παύσαισθε GM παύσησθε ABCEF ‖ ἐγχειρεῖν] εγ in lit. g 14 ἐποτρυνόντων GM 15 τὸ om. C 16 ξυγ C ‖ δὴ G δὲ C, om. **b** 17 ἀνεπείσθημεν ABF ἂν ἐπείσθημεν **c**E ἂν ἐπείχθημεν M 20 ἀμαθέστεροι **c** ‖ τὸν νόμον B, corr. B_1 24 τε om. C

βουλευομένους τοὺς ἐναντίους ἔργῳ παρασκευαζόμεθα· καὶ οὐκ ἐξ ἐκείνων ὡς ἁμαρτησομένων ἔχειν δεῖ τὰς ἐλπίδας, ἀλλ' ὡς ἡμῶν αὐτῶν ἀσφαλῶς προνοουμένων, πολύ τε διαφέρειν ¦ οὐ δεῖ νομίζειν ἄνθρωπον ἀνθρώπου, κράτιστον δὲ εἶναι ὅστις ἐν τοῖς ἀναγκαιοτάτοις παιδεύεται.

„Ταύτας οὖν ἃς οἱ πατέρες τε ἡμῖν παρέδοσαν 85
μελέτας καὶ αὐτοὶ διὰ παντὸς ὠφελούμενοι ἔχομεν μὴ παρῶμεν, μηδὲ ἐπειχθέντες ἐν βραχεῖ μορίῳ ἡμέρας περὶ πολλῶν σωμάτων καὶ χρημάτων καὶ πόλεων καὶ δόξης βουλεύσωμεν, ἀλλὰ καθ' ἡσυχίαν. ἔξεστι δ' ἡμῖν μᾶλλον ἑτέρων διὰ ἰσχύν. καὶ πρὸς τοὺς Ἀθη- 2
ναίους πέμπετε μὲν περὶ τῆς Ποτειδαίας, πέμπετε δὲ δὲ περὶ ὧν οἱ ξύμμαχοί φασιν ἀδικεῖσθαι, ἄλλως τε καὶ ἑτοίμων ὄντων αὐτῶν ¦ δίκας δοῦναι· ἐπὶ δὲ τὸν διδόντα οὐ πρότερον νόμιμον ὡς ἐπ' ἀδικοῦντα ἰέναι. παρασκευάζεσθε δὲ τὸν πόλεμον ἅμα. ταῦτα γὰρ καὶ κράτιστα βουλεύσεσθε καὶ τοῖς ἐναντίοις φοβερώτατα."

Καὶ ὁ μὲν Ἀρχίδαμος τοιαῦτα εἶπεν· παρελθὼν δὲ 3
Σθενελάδας τελευταῖος, εἷς τῶν ¦ ἐφόρων τότε ὤν, ἔλεξεν [τοῖς Λακεδαιμονίοις] ὧδε.

„Τοὺς μὲν λόγους τοὺς πολλοὺς τῶν Ἀθηναίων 86
οὐ γιγνώσκω· ἐπαινέσαντες γὰρ πολλὰ ἑαυτοὺς οὐδαμοῦ ἀντεῖπον ὡς οὐκ ἀδικοῦσι τοὺς ἡμετέρους ξυμμάχους καὶ τὴν Πελοπόννησον· καίτοι εἰ πρὸς τοὺς

1 *βουλομένους* M ‖ *παρασκευαζόμεθα* **c** *παρασκευαζώμεθα* **b** 11 *ἀλλὰ++καθ'* F 15—16 *δὲ τὸν . . . ὡς ἐπ'* om. ABEF, add. A_1 B_1 17 *παρασκευάζεσθαι* AB ‖ *καὶ* C, om. **b** [G] 18 *βουλεύ+σεσθε* B 22 *τοῖς Λακεδαιμονίοις* **c** *ἐν τοῖς Λακεδαιμονίοις* **b**, del. Kr.

*Μήδους | ἐγένοντο ἀγαθοὶ τότε, πρὸς δ' ἡμᾶς κακοὶ
νῦν, διπλασίας ζημίας ἄξιοί εἰσιν, ὅτι ἀντ' ἀγαθῶν
κακοὶ γεγένηνται. ἡμεῖς δὲ ὁμοῖοι καὶ τότε καὶ νῦν 2
ἐσμεν, καὶ τοὺς ξυμμάχους, ἢν σωφρονῶμεν, οὐ περι-
οψόμεθα ἀδικουμένους οὐδὲ μελλήσομεν τιμωρεῖν· οἱ
δ' οὐκέτι μέλ|λουσι κακῶς πάσχειν. ἄλλοις μὲν γὰρ 3
χρήματά ἐστι | καὶ νῆες καὶ ἵπποι, ἡμῖν δὲ ξύμμαχοι 65
ἀγαθοί, οὓς οὐ παραδοτέα τοῖς Ἀθηναίοις ἐστίν, οὐδὲ
δίκαις καὶ λόγοις διακριτέα μὴ λόγῳ καὶ αὐτοὺς βλα-
πτομένους, ἀλλὰ τιμωρητέα ἐν τάχει καὶ παντὶ σθένει.
καὶ ὡς ἡμᾶς | πρέπει βουλεύεσθαι ἀδικουμένους μηδεὶς 4
διδασκέτω, ἀλλὰ τοὺς μέλλοντας ἀδικεῖν μᾶλλον πρέπει
πολὺν χρόνον βουλεύεσθαι. ψηφίζεσθε οὖν, ὦ Λακε- 5
δαιμόνιοι, ἀξίως τῆς Σπάρτης τὸν πόλεμον καὶ μήτε
τοὺς Ἀθηναίους ἐᾶτε μείζους γίγνεσθαι, μήτε τοὺς
ξυμμάχους καταπρο|διδῶμεν, ἀλλὰ ξὺν τοῖς θεοῖς ἐπί-
ωμεν ἐπὶ τοὺς ἀδικοῦντας."*

*Τοιαῦτα λέξας ἐπεψήφιζεν αὐτὸς ἔφορος ὢν [ἐς] 87
τὴν ἐκκλησίαν τῶν Λακεδαιμονίων. ὁ δέ (κρίνουσι 2
γὰρ βοῇ καὶ οὐ ψήφῳ) οὐκ ἔφη διαγιγνώσκειν τὴν
βοὴν | ποτέρα μείζων, ἀλλὰ βουλόμενος αὐτοὺς φα-
νερῶς ἀποδεικνυμένους τὴν γνώμην ἐς τὸ πολεμεῖν
μᾶλλον ὁρμῆσαι ἔλεξεν· „Ὅτῳ μὲν ὑμῶν, ὦ Λακεδαι-
μόνιοι, δοκοῦσι λελύσθαι αἱ σπονδαὶ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι
ἀδικεῖν, ἀναστήτω ἐς ἐκεῖνο τὸ χωρίον", δείξας τι
χωρίον αὐτοῖς, „ὅτῳ | δὲ μὴ δοκοῦσιν, ἐς τὰ ἐπὶ*

3 *ἐγένονται* (?) G 5—6 *οἱ δ'*] *οὐδ'* C 7 *ἐστι* **c** *ἐστι πολλὰ* **b** 11 *ἀδικουμένοις* F(?)M 13 *ψηφίζεσθαι* E 17 *ἐπὶ* **c** *πρὸς* **b** 18 *τοιαῦτα* **c** *τοιαῦτα δὲ* **b** ‖ *ἐς* del. Fr. Mueller 21 *ποτέρα* **c** *ὁποτέρα* **b** 24 *αἱ* in lit. G 26 *δὲ μὴ* **c**M *μὴ δὲ* ABEF

θάτερα.“ ἀναστάντες δὲ διέστησαν, καὶ πολλῷ πλείους 3
ἐγένοντο οἷς ἐδόκουν αἱ σπονδαὶ λελύσθαι. προσκαλέ- 4
σαντές τε τοὺς ξυμμάχους εἶπον ὅτι σφίσι μὲν δοκοῖεν
ἀδικεῖν οἱ Ἀθηναῖοι, βούλεσθαι δὲ καὶ τοὺς πάντας
ξυμμάχους παρακαλέσαντες | ψῆφον ἐπαγαγεῖν, ὅπως
κοινῇ βουλευσάμενοι τὸν πόλεμον ποιῶνται, ἢν δοκῇ.
καὶ οἱ μὲν ἀπεχώρησαν ἐπ’ οἴκου διαπραξάμενοι ταῦτα, 5
καὶ οἱ Ἀθηναίων πρέσβεις ὕστερον ἐφ’ ἅπερ ἦλθον
χρηματίσαντες. ἡ δὲ διαγνώμη αὕτη τῆς ἐκκλησίας 6
[τοῦ τὰς σπονδὰς λελύσθαι] ἐγένετο | ἐν τετάρτῳ καὶ
δεκάτῳ ἔτει τῶν τριακοντουτίδων σπονδῶν προκεχωρη-
κυιῶν, αἳ ἐγένοντο μετὰ τὰ Εὐβοϊκά. ἐψηφίσαντο δὲ 88
οἱ Λακεδαιμόνιοι τὰς σπονδὰς λελύσθαι καὶ πολεμητέα
εἶναι, οὐ τοσοῦτον τῶν ξυμμά|χων πεισθέντες τοῖς 66
λόγοις ὅσον φοβούμενοι τοὺς Ἀθηναίους μὴ ἐπὶ μεῖ-
ζον δυνηθῶσιν, ὁρῶντες αὐτοῖς τὰ πολλὰ τῆς Ἑλλά-
δος ὑποχείρια ἤδη ὄντα.

Οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι τρόπῳ τοιῷδε ἦλθον ἐπὶ τὰ 89
πράγματα ἐν οἷς ηὐξήθησαν. ἐπειδὴ Μῆδοι ἀνεχώρη- 2
σαν ἐκ τῆς Εὐρώπης νικηθέντες καὶ ναυσὶ καὶ πεζῷ
ὑπὸ Ἑλλήνων καὶ οἱ καταφυγόντες αὐτῶν ταῖς ναυσὶν
ἐς Μυκάλην διεφθάρησαν, Λεωτυχίδης μὲν ὁ βασιλεὺς
τῶν Λακεδαιμονίων, ὅσπερ ἡγεῖτο τῶν ἐν Μυκάλῃ
Ἑλλήνων, ἀπεχώ|ρησεν ἐπ’ οἴκου ἔχων τοὺς ἀπὸ
Πελοποννήσου ξυμμάχους· οἱ δὲ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ ἀπὸ
Ἰωνίας καὶ Ἑλλησπόντου ξύμμαχοι, ἤδη ἀφεστηκότες

3—4 δοκοῖεν ἀδικεῖν] δοκοῖεν vel δοκοίησαν G(?) 4 βούλεσθε B βουλεύεσθαι EFM 6 δοκεῖ M 10 seclusa del. Herw. ‖ ἐγένοντο M ‖ ἐν C ἐν τῷ **b** [G] 10—11 ἔτει καὶ δεκάτῳ AB 11 τῶν om. M 12 Εὐβοεικά G 22—23 βασιλεὺς ἐκ τῶν M 23 ὥσπερ CEM 24 ἀπὸ] ἐν CG(?) 25 Πελοποννήσῳ C ‖ alt. οἱ] τὰ M 26 οἱ ξύμμαχοι τοῦ Ἑλλησπόντου M

ἀπὸ βασιλέως, ὑπομείναντες Σηστὸν ἐπολιόρκουν Μή-
δων ἐχόντων, καὶ ἐπιχειμάσαντες εἷλον αὐτὴν ἐκλι-
πόντων τῶν βαρβάρων, | καὶ μετὰ τοῦτο ἀπέπλευσαν
ἐξ Ἑλλησπόντου ὡς ἕκαστοι κατὰ πόλεις. Ἀθηναίων 3
δὲ τὸ κοινόν, ἐπειδὴ αὐτοῖς οἱ βάρβαροι ἐκ τῆς χώρας
ἀπῆλθον, διεκομίζοντο εὐθὺς ὅθεν ὑπεξέθεντο παῖδας
καὶ γυναῖκας καὶ τὴν περιοῦσαν κατασκευήν, καὶ τὴν
πόλιν ἀνοικοδομεῖν πα|ρεσκευάζοντο καὶ τὰ τείχη· τοῦ
τε γὰρ περιβόλου βραχέα εἱστήκει καὶ οἰκίαι αἱ μὲν
πολλαὶ ἐπεπτώκεσαν, ὀλίγαι δὲ περιῆσαν, ἐν αἷς αὐτοὶ
ἐσκήνωσαν οἱ δυνατοὶ τῶν Περσῶν. Λακεδαιμόνιοι 90
δὲ αἰσθόμενοι τὸ μέλλον ἦλθον πρεσβείαν, τὰ μὲν καὶ
αὐτοὶ ἥδιον ἂν ὁρῶντες | μήτ' ἐκείνους μήτ' ἄλλον
μηδένα τεῖχος ἔχοντα, τὸ δὲ πλέον τῶν ξυμμάχων
ἐξοτρυνόντων καὶ φοβουμένων τοῦ τε ναυτικοῦ αὐτῶν
τὸ πλῆθος, ὃ πρὶν οὐχ ὑπῆρχε, καὶ τὴν ἐς τὸν Μη-
δικὸν πόλεμον τόλμαν γενομένην. ἠξίουν τε αὐτοὺς 2
μὴ τειχίζειν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἔξω Πε|λοποννήσου μᾶλλον
ὅσοις εἱστήκει ξυγκαθελεῖν μετὰ σφῶν τοὺς περιβό-
λους, τὸ μὲν βουλόμενον καὶ ὕποπτον τῆς γνώμης οὐ
δηλοῦντες ἐς τοὺς Ἀθηναίους, ὡς δὲ | τοῦ βαρβάρου, 67
εἰ αὖθις ἐπέλθοι, οὐκ ἂν ἔχοντος ἀπὸ ἐχυροῦ ποθεν,
ὥσπερ νῦν ἐκ τῶν Θηβῶν, ὁρμᾶσθαι, τήν τε Πελο-
πόννησον πᾶσιν ἔφασαν ἀναχώρησίν τε καὶ ἀφορμὴν

1 *ἀπὸ*] *τοῦ* G 2—3 *ἐπιλειπόντων* in *ἐπιλιπόντων* corr. G 7 pr. *καὶ* om. G 8 *οἰκοδομεῖν* M 9 *οἰκεῖαι* C ‖ *αἱ* om. E 10 *πεπτώκασιν* M 11 *ἐσκήνωσαν* C *ἐσκήνησαν* ABEF *ἐσκήνουν* GM 12 *πρεσβείαν* AC *πρεσβείαι* BEFM *ἐς πρεσβείαν* G 12–13 *τὰ μὲν . . . ἐκείνους*] *ἀτείχιστον γὰρ ᾤκουν οἱ Λακεδαιμόνιοι τὴν πόλιν* E 13 pr. *μήτ'*] *μήποτ'* C ‖ alt. *μήτ'*] *μηδ'* F(?) ‖ *ἄλλοϋ* E 16 *πρὶν*] *πρώην* G 19 *εἱστήκει* C *ξυνειστήκει* **b**G 24 *πᾶσαν* B 24 sq. *ἱκανὴν εἶναι* (*εἶναι ἱκανὴν* M) *ἀναχώρησίν τε καὶ ἀφορμὴν* **b** [G]

ἱκανὴν εἶναι. οἱ δ' Ἀθηναῖοι Θεμιστοκλέους | γνώμῃ 3
τοὺς μὲν Λακεδαιμονίους ταῦτ' εἰπόντας, ἀποκρινάμενοι ὅτι πέμψουσιν ὡς αὐτοὺς πρέσβεις περὶ ὧν λέγουσιν, εὐθὺς ἀπήλλαξαν· ἑαυτὸν δ' ἐκέλευεν ἀποστέλλειν ὡς τάχιστα ὁ Θεμιστοκλῆς ἐς τὴν Λακεδαίμονα, ἄλλους δὲ πρὸς ἑαυτῷ ἑλομένους πρέσβεις μὴ εὐθὺς ἐκ|πέμπειν, ἀλλ' ἐπίσχειν μέχρι τοσούτου ἕως ἂν τὸ τεῖχος ἱκανὸν ἄρωσιν ὥστε ἀπομάχεσθαι ἐκ τοῦ ἀναγκαιοτάτου ὕψους· τειχίζειν δὲ πάντας πανδημεὶ [τοὺς ἐν τῇ πόλει, καὶ αὐτοὺς καὶ γυναῖκας καὶ παῖδας], φειδομένους μήτε ἰδίου μήτε δημοσίου οἰκοδομήματος ὅθεν τις ὠφε|λία ἔσται ἐς τὸ ἔργον, ἀλλὰ καθαιροῦντας πάντα. καὶ ὁ μὲν ταῦτα διδάξας καὶ 4
ὑπειπών, τἆλλα ὅτι αὐτὸς τἀκεῖ πράξοι, ᾤχετο. καὶ 5
ἐς τὴν Λακεδαίμονα ἐλθὼν οὐ προσῄει πρὸς τὰς ἀρχάς, ἀλλὰ διῆγε καὶ προυφασίζετο. καὶ ὁπότε τις αὐτὸν ἔροιτο τῶν ἐν τέλει ὄντων | ὅ τι οὐκ ἐπέρχεται ἐπὶ τὸ κοινόν, ἔφη τοὺς ξυμπρέσβεις ἀναμένειν, ἀσχολίας δέ τινος οὔσης αὐτοὺς ὑπολειφθῆναι, προσδέχεσθαι μέντοι ἐν τάχει ἥξειν καὶ θαυμάζειν ὡς οὔπω πάρεισιν. οἱ δὲ ἀκούοντες τῷ μὲν Θεμιστοκλεῖ ἐπείθοντο 91
διὰ φιλίαν, αὐτοπτῶν δὲ ἄλλων ἀφικνουμέ|νων καὶ σαφῶς κατηγορούντων ὅτι τειχίζεταί τε καὶ ἤδη ὕψος λαμβάνει, οὐκ εἶχον ὅπως χρὴ ἀπιστῆσαι. γνοὺς δὲ 2

3 αὐτοὺς] αὐτὸν F 5 ὁ om. C, ante v. add. G 6 αὐτῷ B, ἑ(αυτῷ) suprascr. B_1 7 ἐπισχεῖν codd., corr. Naber
8 αἴρωσιν codd., corr. Bkr. 10 τοὺς ἐν τῇ πόλει del. Kr., καὶ αὐτοὺς καὶ γυναῖκας καὶ παῖδας non legit schol. (πάντας πανδημεί] τὸ πάντας, αὐτοὺς καὶ γυναῖκας καὶ παῖδας) 13 πάντα+ B 14 τὰ 'κεῖ A 15 τὰς++ A 17 ἐπέρχετε C 19 ὑποληφθῆναι G 22 αὐτοπτῶν] αὐτοῦ τῶν codd., corr. Shilleto

ἐκεῖνος κελεύει αὐτοὺς μὴ λόγοις μᾶλλον παράγεσθαι
ἢ πέμψαι σφῶν αὐτῶν ἄνδρας οἵτινες χρηστοὶ καὶ
πιστῶς ἀναγγελοῦσι σκεψάμενοι. ἀποστέλλουσιν οὖν, 3
καὶ | περὶ αὐτῶν ὁ Θεμιστοκλῆς τοῖς Ἀθηναίοις κρύφα
πέμπει [κελεύων] ὡς ἥκιστα ἐπιφανῶς κατασχεῖν καὶ
μὴ ἀφεῖναι πρὶν ἂν αὐτοὶ πάλιν κομισθῶσιν (ἤδη γὰρ
καὶ ἧκον αὐτῷ οἱ ξυμπρέσβεις, Ἁβρώνιχός τε ὁ Λυσι-
κλέους καὶ Ἀριστείδης ὁ Λυσιμάχου, ἀγγέλλοντες ἔχειν
ἱκανῶς τὸ | τεῖχος)· ἐφοβεῖτο γὰρ μὴ οἱ Λακεδαιμόνιοι 68
σφᾶς, ὁπότε σαφῶς ἀκούσειαν, οὐκέτι ἀφῶσιν. οἵ τε 4
οὖν Ἀθηναῖοι τοὺς πρέσβεις ὥσπερ ἐπεστάλη κατεῖχον,
καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς ἐπελθὼν τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐν-
ταῦθα δὴ φανε|ρῶς εἶπεν ὅτι ἡ μὲν πόλις σφῶν τε-
τείχισται ἤδη ὥστε ἱκανὴ εἶναι σῴζειν τοὺς ἐνοικοῦντας,
εἰ δέ τι βούλονται Λακεδαιμόνιοι ἢ οἱ ξύμμαχοι
πρεσβεύεσθαι παρὰ σφᾶς, ὡς πρὸς διαγιγνώσκοντας
τὸ λοιπὸν ἰέναι τά τε σφίσιν αὐτοῖς ξύμφορα καὶ τὰ
κοινά. τήν τε γὰρ πόλιν ὅτε | ἐδόκει ἐκλιπεῖν ἄμει- 5
νον εἶναι καὶ ἐς τὰς ναῦς ἐσβῆναι, ἄνευ ἐκείνων
[ἔφασαν] γνόντες τολμῆσαι, καὶ ὅσα αὖ μετ' ἐκείνων
βουλεύεσθαι, οὐδενὸς ὕστεροι γνώμῃ φανῆναι. δοκεῖν 6
οὖν σφίσι καὶ νῦν ἄμεινον εἶναι τὴν ἑαυτῶν πόλιν
τεῖχος ἔχειν, καὶ ἰδίᾳ τοῖς πολίταις καὶ ἐς | τοὺς πάν-
τας ξυμμάχους ὠφελιμώτερον ἔσεσθαι· οὐ γὰρ οἷόν τ' 7
εἶναι μὴ ἀπὸ ἀντιπάλου παρασκευῆς ὁμοῖόν τι ἢ ἴσον

3 ἀναγγελοῦσι **c** ἀπαγγελοῦσι **b** et Suid. s. v. παράγεσθαι 5 κελεύων om. Lex. Vindob. 91 8 ἀγγέλοντες B 12 ὁ **c**, om. **b** 13 σφῶν **b** αὐτῶν **c** 14 ἐνοικοῦντας ἐν αὐτῇ **c** 16 πρεσβεύοντες C ‖ πρὸς διαγιγνώσκοντας ACEF προδιαγιγνώσκοντας BGM 17 ἱέναι F ‖ ξυμφέροντα G 20 ἔφασαν del. Kr. 21 οὐδὲν E ‖ ὕστερον codd., corr. f_2g 22 αὐτῶν G 23 τοὺς πολίτας F

ἐς τὸ κοινὸν βουλεύεσθαι. ἢ πάντας οὖν ἀτειχίστους
ἔφη χρῆναι ξυμμαχεῖν ἢ καὶ τάδε νομίζειν ὀρθῶς ἔχειν.
οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ἀκούσαντες ὀργὴν μὲν φα|νερὰν 92
οὐκ ἐποιοῦντο τοῖς Ἀθηναίοις (οὐδὲ γὰρ ἐπὶ κωλύμῃ,
ἀλλὰ γνώμης παραινέσει δῆθεν τῷ κοινῷ ἐπρεσβεύ-
σαντο, ἅμα δὲ καὶ προσφιλεῖς ὄντες ἐν τῷ τότε διὰ
τὴν ἐς τὸν Μῆδον προθυμίαν τὰ μάλιστα αὐτοῖς
ἐτύγχανον), τῆς μέντοι βουλήσεως ἁμαρτάνοντες ἀδή-
λως | ἤχθοντο. οἵ τε πρέσβεις ἑκατέρων ἀπῆλθον ἐπ'
οἴκου ἀνεπικλήτως. τούτῳ τῷ τρόπῳ οἱ Ἀθηναῖοι τὴν 93
πόλιν ἐτείχισαν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ, καὶ δήλη ἡ οἰκοδο- 2
μία ἔτι καὶ νῦν ἐστιν ὅτι κατὰ σπουδὴν ἐγένετο. οἱ
γὰρ θεμέλιοι παντοίων | λίθων ὑπόκεινται καὶ οὐ
ξυνειργασμένων ἔστιν ᾗ, ἀλλ' ὡς ἕκαστόν ποτε προσ-
έφερον, πολλαί τε στῆλαι ἀπὸ σημάτων καὶ λίθοι
εἰργασμένοι ἐγκατελέγησαν. μείζων γὰρ ὁ περίβολος
πανταχῇ ἐξήχθη τῆς πόλεως, καὶ διὰ τοῦτο πάντα
ὁμοίως κινοῦντες ἠπείγοντο. ἔπεισε δὲ καὶ | τοῦ Πει- 3 69
ραιῶς τὰ λοιπὰ ὁ Θεμιστοκλῆς οἰκοδομεῖν (ὑπῆρκτο
δ' αὐτοῦ πρότερον ἐπὶ τῆς ἐκείνου ἀρχῆς ἧς κατ'
ἐνιαυτὸν Ἀθηναίοις ἦρξε), νομίζων τό τε χωρίον
καλὸν εἶναι λιμένας ἔχον τρεῖς αὐτοφυεῖς, καὶ αὐτοὺς
| ναυτικοὺς γεγενημένους μέγα προφέρειν ἐς τὸ κτή-
σασθαι δύναμιν (τῆς γὰρ δὴ θαλάσσης πρῶτος ἐτόλ- 4
μησεν εἰπεῖν ὡς ἀνθεκτέα ἐστί), καὶ τὴν ἀρχὴν εὐθὺς
ξυγκατεσκεύαζεν. καὶ ᾠκοδόμησαν τῇ ἐκείνου γνώμῃ 5
τὸ πάχος τοῦ τείχους ὅπερ νῦν ἔτι δῆλόν ἐστι περὶ
τὸν Πειραιᾶ· | δύο γὰρ ἅμαξαι ἐναντίαι ἀλλήλαις τοὺς

10 οἱ om. C [G] 14 ἄλλως c ‖ ἕκαστόν C ἕκαστοί bG
22 ἔχων CE

λίθους ἐπῆγον, ἐντὸς δὲ οὔτε χάλιξ οὔτε πηλὸς ἦν, ἀλλὰ ξυνῳκοδομημένοι μεγάλοι λίθοι καὶ ἐντομῇ ἐγγώνιοι, σιδήρῳ πρὸς ἀλλήλους τὰ ἔξωθεν καὶ μολύβδῳ δεδεμένοι. τὸ δὲ ὕψος ἥμισυ μάλιστα ἐτελέσθη οὗ διενοεῖτο. ἐβούλετο γὰρ τῷ | μεγέθει καὶ τῷ πάχει 6 ἀφιστάναι τὰς τῶν πολεμίων ἐπιβουλάς, ἀνθρώπων τε ἐνόμιζεν ὀλίγων καὶ τῶν ἀχρειοτάτων ἀρκέσειν τὴν φυλακήν, τοὺς δ' ἄλλους ἐς τὰς ναῦς ἐσβήσεσθαι. ταῖς γὰρ ναυσὶ μάλιστα προσέκειτο, ἰδών, ὡς ἐμοὶ 7 δοκεῖ, τῆς βασιλέως στρατιᾶς τὴν κατὰ | θάλασσαν ἔφοδον εὐπορωτέραν τῆς κατὰ γῆν οὖσαν· τόν τε Πειραιᾶ ὠφελιμώτερον ἐνόμιζε τῆς ἄνω πόλεως, καὶ πολλάκις τοῖς Ἀθηναίοις παρῄνει, ἢν ἄρα ποτὲ κατὰ γῆν βιασθῶσι, καταβάντας ἐς αὐτὸν ταῖς ναυσὶ πρὸς ἅπαντας ἀνθίστασθαι. Ἀθηναῖοι μὲν οὖν οὕτως ἐτει- 8 |χίσθησαν καὶ τἆλλα κατεσκευάζοντο εὐθὺς μετὰ τὴν Μήδων ἀναχώρησιν.

Παυσανίας δὲ ὁ Κλεομβρότου ἐκ Λακεδαίμονος 94 στρατηγὸς τῶν Ἑλλήνων ἐξεπέμφθη μετὰ εἴκοσι νεῶν ἀπὸ Πελοποννήσου· ξυνέπλεον δὲ καὶ Ἀθηναῖοι τριά|κοντα ναυσὶ καὶ τῶν ἄλλων ξυμμάχων πλῆθος. καὶ 2 ἐστράτευσαν ἐς Κύπρον καὶ αὐτῆς τὰ πολλὰ κατεστρέψαντο, καὶ ὕστερον ἐς Βυζάντιον Μήδων ἐχόντων καὶ ἐξεπολιόρκησαν. ἐν τῇδε ⟨δὲ⟩ τῇ ἡγεμονίᾳ ἤδη 95 [δὲ] βιαίου ὄντος αὐτοῦ οἵ τε ἄλλοι Ἕλληνες ἤχθοντο καὶ οὐχ ἥκιστα | οἱ Ἴωνες καὶ ὅσοι ἀπὸ βασιλέως νεωστὶ ἠλευθέρωντο· φοιτῶντές τε πρὸς τοὺς Ἀθη-

1 χάληξ G 2 ἐν τομῇ(ι) AFGM 3 ἐγγόνιοι C 3—4 μολίβδῳ cBE 9 προσέκει+το A 10 στρατείας C 13 πολλάκις] πολλῆς(?) B 14 καταβάντες c 20 καὶ οἱ Ἀθηναῖοι M 24 δὲ addidi 25 δὲ om. deter. δὲ καὶ M 27 sq. τοὺς ἄλλους Ἀθηναίους B

ναίους ἠξίουν αὐτοὺς ἡγε|μόνας σφῶν γίγνεσθαι κατὰ
τὸ ξυγγενὲς καὶ Παυσανίᾳ μὴ ἐπιτρέπειν, ἤν που βιά-
ζηται. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἐδέξαντό τε τοὺς λόγους καὶ 2
προσεῖχον τὴν γνώμην ὡς οὐ περιοψόμενοι τἆλλά τε
καταστησόμενοι ᾗ φαίνοιτο ἄριστα | αὐτοῖς. ἐν τούτῳ 3
δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι μετεπέμποντο Παυσανίαν ἀνακρι-
νοῦντες ὧν πέρι ἐπυνθάνοντο· καὶ γὰρ ἀδικία πολλὴ
κατηγορεῖτο αὐτοῦ ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων τῶν ἀφικνου-
μένων, καὶ τυραννίδος μᾶλλον ἐφαίνετο μίμησις ἢ
στρατηγία. ξυνέβη τε αὐτῷ καλεῖσθαί τε ἅμα | καὶ 4
τοὺς ξυμμάχους τῷ ἐκείνου ἔχθει παρ' Ἀθηναίους
μετατάξασθαι πλὴν τῶν ἀπὸ Πελοποννήσου στρατιω-
τῶν. ἐλθὼν δὲ ἐς Λακεδαίμονα τῶν μὲν ἰδίᾳ πρός 5
τινας ἀδικημάτων ηὐθύνθη, τὰ δὲ μέγιστα ἀπολύεται
μὴ ἀδικεῖν· κατηγορεῖτο δὲ αὐτοῦ οὐχ ἥκιστα μηδι-
σμὸς καὶ | ἐδόκει σαφέστατον εἶναι. καὶ ἐκεῖνον μὲν 6
οὐκέτι ἐκπέμπουσιν ἄρχοντα, Δόρκιν δὲ καὶ ἄλλους
τινὰς μετ' αὐτοῦ στρατιὰν ἔχοντας οὐ πολλήν· οἷς
οὐκέτι ἐφίεσαν οἱ ξύμμαχοι τὴν ἡγεμονίαν. οἱ δὲ 7
αἰσθόμενοι ἀπῆλθον, καὶ ἄλλους οὐκέτι ὕστερον ἐξ-
έπεμψαν οἱ Λακεδαιμόνιοι, | φοβούμενοι ⟨μὲν⟩ μὴ
σφίσιν οἱ ἐξιόντες χείρους γίγνωνται, ὅπερ καὶ ἐν τῷ
Παυσανίᾳ ἐνεῖδον, ἀπαλλαξείοντες δὲ καὶ τοῦ Μηδι-
κοῦ πολέμου καὶ τοὺς Ἀθηναίους νομίζοντες ἱκανοὺς
ἐξηγεῖσθαι καὶ σφίσιν ἐν τῷ τότε παρόντι ἐπιτηδείους.
παραλαβόντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι τὴν | ἡγεμονίαν τούτῳ 96

1 γίγνεσθαι C γενέσθαι **b** [G] 4 τῇ γνώμῃ C [G] 5 καταστησάμενοι ABCEF κτησάμενοι M [G] 9 ἢ E 14 τινας coni. Classen τινα+ F τινα **c**ABEM 18 στρατείαν C ‖ ἔχοντες M 19 τὴν om. **c** 20—21 ἔπεμψαν G 21 μὲν add. Gertz 22 ἐν om. A

*τῷ τρόπῳ ἑκόντων τῶν ξυμμάχων διὰ τὸ Παυσανίου
μῖσος, ἔταξαν ἅς τε ἔδει παρέχειν τῶν πόλεων χρήματα
πρὸς τὸν βάρβαρον καὶ ἃς ναῦς· πρόσχημα γὰρ ἦν
ἀμύνεσθαι ὧν ἔπαθον δῃοῦντας τὴν βασιλέως χώραν.
καὶ Ἑλληνοταμίαι τότε πρῶτον Ἀθη|ναίοις κατέστη* 2 30
*ἀρχή, οἳ ἐδέχοντο τὸν φόρον· οὕτω γὰρ ὠνομάσθη
τῶν χρημάτων ἡ φορά. ἦν δ' ὁ πρῶτος φόρος ταχθεὶς
τετρακόσια τάλαντα καὶ ἑξήκοντα, ταμιεῖόν τε Δῆλος
ἦν αὐτοῖς καὶ αἱ ξύνοδοι ἐς τὸ ἱερὸν ἐγίγνοντο.*

Ἡγούμενοι δὲ αὐτονόμων τὸ πρῶτον τῶν ξυμ|μά- 97 35
*χων καὶ ἀπὸ κοινῶν ξυνόδων βουλευόντων τοσάδε
| ἐπῆλθον πολέμῳ τε καὶ διαχειρίσει πραγμάτων με-* 71
*ταξὺ τοῦδε τοῦ πολέμου καὶ τοῦ Μηδικοῦ, ἃ ἐγένετο
πρός τε τὸν βάρβαρον αὐτοῖς καὶ πρὸς τοὺς σφετέρους
ξυμμάχους νεωτερίζοντας καὶ Πελοποννησίων τοὺς αἰεὶ
προσ|τυγχάνοντας ἐν ἑκάστῳ. ἔγραψα δὲ αὐτὰ καὶ* 5 2
*τὴν ἐκβολὴν τοῦ λόγου ἐποιησάμην διὰ τόδε, ὅτι τοῖς
πρὸ ἐμοῦ ἅπασιν ἐκλιπὲς τοῦτο ἦν τὸ χωρίον καὶ ἢ
τὰ πρὸ τῶν Μηδικῶν Ἑλληνικὰ ξυνετίθεσαν ἢ αὐτὰ
τὰ Μηδικά· τούτων δὲ ὅσπερ καὶ ἥψατο ἐν τῇ Ἀττικῇ
ξυγγραφῇ | Ἑλλάνικος, βραχέως τε καὶ τοῖς χρόνοις* 10
*οὐκ ἀκριβῶς ἐπεμνήσθη· ἅμα δὲ καὶ τῆς ἀρχῆς ἀπό-
δειξιν ἔχει τῆς τῶν Ἀθηναίων ἐν οἵῳ τρόπῳ κατέστη.*

Πρῶτον μὲν Ἠιόνα τὴν ἐπὶ Στρυμόνι Μήδων 98
*ἐχόντων πολιορκίᾳ εἷλον καὶ ἠνδραπόδισαν Κίμωνος
τοῦ | Μιλτιάδου στρατηγοῦντος, ἔπειτα Σκῦρον τὴν ἐν* 15 2
τῷ Αἰγαίῳ νῆσον, ἣν ᾤκουν Δόλοπες, [ἠνδραπόδισαν]

3 *πρόσσχημα* B 4 *ἀμύνεσθαι* **c** et Suid. s. v. *Ἑλληνοταμίαι ἀμύνασθαι* **b** ‖ *τὴν τοῦ βασιλέως* C 5 *Ἑλληνοταμία* + E 9 *αἱ* om. **c** M 12 *διαχειρήσει* ABG 13 *ἐγένοντο* M 18 *ἐκλειπὲς* E 19 *ξυνετέθησαν* B 20 *ὥσπερ* M 27 *ἠνδραπόδισαν* del. Cobet

καὶ ᾤκισαν αὐτοί. πρὸς δὲ Καρυστίους αὐτοῖς ἄνευ 3
τῶν ἄλλων Εὐβοέων πόλεμος ἐγένετο, καὶ χρόνῳ ξυνέβησαν καθ' ὁμολογίαν. Ναξίοις δὲ ἀποστᾶσι μετὰ 4
ταῦτα ἐπολέμησαν καὶ πολιορκίᾳ παρεστήσαντο. πρώτη τε αὕτη πόλις ξυμμαχὶς παρὰ τὸ καθεστηκὸς ἐδουλώθη, ἔπειτα δὲ καὶ τῶν ἄλλων ὡς ἑκάστη [ξυνέβη]. αἰτίαι 99
δὲ ἄλλαι τε ἦσαν τῶν ἀποστάσεων καὶ μέγισται αἱ τῶν φόρων καὶ νεῶν ἔκδειαι καὶ λιποστράτιον εἴ τῳ ἐγένετο· οἱ γὰρ | Ἀθηναῖοι ἀκριβῶς ἔπρασσον καὶ λυπηροὶ ἦσαν οὐκ εἰωθόσιν οὐδὲ βουλομένοις ταλαιπωρεῖν προσάγοντες τὰς ἀνάγκας. ἦσαν δέ πως καὶ 2
ἄλλως οἱ Ἀθηναῖοι οὐκέτι ὁμοίως ἐν ἡδονῇ ἄρχοντες, καὶ οὔτε ξυνεστράτευον ἀπὸ τοῦ ἴσου ῥᾴδιόν τε προσάγεσθαι ἦν αὐτοῖς τοὺς | ἀφισταμένους· ὧν αὐτοὶ αἴτιοι ἐγένοντο οἱ ξύμμαχοι· διὰ γὰρ τὴν ἀπόκνησιν 3
ταύτην τῶν στρατειῶν οἱ πλείους αὐτῶν, ἵνα μὴ ἀπ' οἴκου ὦσι, χρήματα ἐτάξαντο ἀντὶ τῶν νεῶν τὸ ἱκνούμενον ἀνάλωμα φέρειν, καὶ τοῖς μὲν Ἀθηναίοις ηὔξετο τὸ ναυτικὸν ἀπὸ τῆς δαπάνης | ἣν ἐκεῖνοι ξυμφέροιεν, αὐτοὶ δέ, ὁπότε ἀποσταῖεν, ἀπαράσκευοι καὶ ἄπειροι ἐς τὸν πόλεμον καθίσταντο.

100
72
| Ἐγένετο δὲ μετὰ ταῦτα καὶ ἡ ἐπ' Εὐρυμέδοντι ποταμῷ [ἐν Παμφυλίᾳ] πεζομαχία καὶ ναυμαχία Ἀθηναίων καὶ τῶν ξυμμάχων πρὸς Μήδους, καὶ ἐνίκων τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἀμφότερα Ἀθηναῖοι Κίμωνος τοῦ Μιλτιάδου | στρατηγοῦντος, καὶ εἷλον τριήρεις Φοινίκων

1 ᾤκησαν F suprascr. B_1 6 ἑκάστηι A ‖ ξυνέβη non legit schol. (ἀπὸ κοινοῦ· ἐδουλώθη), del. Kr. 7 μέγιστα B 8 λιποστράτιον CM λειποστράτιον ABFG λοιποστράτιον E 11 προσάγοντες CM προσαγαγόντες ABEF[G] 15 οἱ om. B 16 στρατιῶν M 16—17 ἄποικοι E 20 ἄποροι G 23 ἐν Παμφυλίᾳ om. M

καὶ διέφθειραν τὰς πάσας ἐς διακοσίας. χρόνῳ δὲ 2
ὕστερον ξυνέβη Θασίους αὐτῶν ἀποστῆναι διενεχθέν-
τας περὶ τῶν ἐν τῇ ἀντιπέρας Θρᾴκῃ ἐμπορίων καὶ
τοῦ μετάλλου, ἃ ἐνέμοντο. καὶ ναυσὶ μὲν ἐπὶ Θάσον
πλεύσαντες οἱ | Ἀθηναῖοι ναυμαχίᾳ ἐκράτησαν καὶ ἐς
τὴν γῆν ἀπέβησαν· ἐπὶ δὲ Στρυμόνα πέμψαντες 3
μυρίους οἰκήτορας αὐτῶν καὶ τῶν ξυμμάχων ὑπὸ τοὺς
αὐτοὺς χρόνους, ὡς οἰκιοῦντες τὰς τότε καλουμένας
Ἐννέα ὁδούς, νῦν δὲ Ἀμφίπολιν, τῶν μὲν Ἐννέα
ὁδῶν αὐτοὶ ἐκράτησαν, ἃς εἶχον | Ἠδωνοί, προελθόν-
τες δὲ τῆς Θρᾴκης ἐς μεσόγειαν διεφθάρησαν ἐν
Δραβησκῷ τῇ Ἠδωνικῇ ὑπὸ τῶν Θρᾳκῶν ξυμπάντων
οἷς πολέμιον ἦν τὸ χωρίον [αἱ Ἐννέα ὁδοὶ] κτιζόμενον.
Θάσιοι δὲ νικηθέντες μάχῃ καὶ πολιορκούμενοι Λακε- 101
δαιμονίους ἐπεκαλοῦντο καὶ ἐπαμύνειν | ἐκέλευον ἐσβα-
λόντας ἐς τὴν Ἀττικήν. οἱ δὲ ὑπέσχοντο μὲν κρύφα 2
τῶν Ἀθηναίων καὶ ἔμελλον, διεκωλύθησαν δὲ ὑπὸ
τοῦ γενομένου σεισμοῦ, ἐν ᾧ καὶ οἱ Εἵλωτες αὐτοῖς
καὶ τῶν περιοίκων Θουριᾶταί τε καὶ Αἰθαιῆς ἐς Ἰθώ-
μην ἀπέστησαν. πλεῖστοι δὲ τῶν Εἱλώτων ἐγένοντο
| οἱ τῶν παλαιῶν Μεσσηνίων τότε δουλωθέντων ἀπό-
γονοι· ᾗ καὶ Μεσσήνιοι ἐκλήθησαν οἱ πάντες. πρὸς 3
μὲν οὖν τοὺς ἐν Ἰθώμῃ πόλεμος καθειστήκει Λακε-
δαιμονίοις· Θάσιοι δὲ τρίτῳ ἔτει πολιορκούμενοι ὡμο-
λόγησαν Ἀθηναίοις τεῖχός τε καθελόντες καὶ ναῦς
παραδόντες, | χρήματά τε ὅσα ἔδει ἀποδοῦναι αὐτίκα

1 ἐς τὰς διακοσίας AB ‖ δὲ **c** τε **b** 3 ἐν τῇ om. **c** 7 αὐτῶν codd. 8 οἰκειοῦντες EFM 12 Δραβίσκῳ C Δραμήσκωι B 13 seclusa del. Cobet ‖ κτιζόμενον] ον in lit. G 14 μάχῃ **c** μάχαις **b** 15 ἐπαμύνειν **c** ἐπαμύναι **b** 15—16 ἐσβολόντας B 19 παροίκων **c**E ‖ Αἰθεεῖς **c**EFM Αἰθνεεῖς AB ‖ ἐπ' G 23 οὖν om. **b**G, add. G_1

ταξάμενοι καὶ τὸ λοιπὸν φέρειν, τήν τε ἤπειρον καὶ τὸ μέταλλον ἀφέντες.

Λακεδαιμόνιοι δέ, ὡς αὐτοῖς πρὸς τοὺς ἐν Ἰθώμῃ 102 ἐμηκύνετο ὁ πόλεμος, ἄλλους τε ἐπεκαλέσαντο ξυμμά|χους καὶ Ἀθηναίους· οἱ δ' ἦλθον Κίμωνος στρατη- 73 γοῦντος πλήθει οὐκ ὀλίγῳ. μάλιστα δ' αὐτοὺς ἐπεκα- 2 λέσαντο, ὅτι τειχομαχεῖν ἐδόκουν δυνατοὶ εἶναι, τῆς δὲ πολιορκίας μακρᾶς καθεστηκυίας τούτου ἐνδεᾶ ἐφαίνε|το· βίᾳ γὰρ ἂν εἷλον τὸ χωρίον. καὶ διαφορὰ 3 ἐκ ταύτης τῆς στρατείας πρῶτον Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις φανερὰ ἐγένετο. οἱ γὰρ Λακεδαιμόνιοι, ἐπειδὴ τὸ χωρίον [βίᾳ] οὐχ ἡλίσκετο, δείσαντες τῶν Ἀθηναίων τὸ τολμηρὸν καὶ τὴν νεωτεροποιίαν, καὶ ἀλλοφύλους ἅμα | ἡγησάμενοι, μή τι, ἢν παραμείνωσιν, ὑπὸ τῶν ἐν Ἰθώμῃ πεισθέντες νεωτερίσωσι, μόνους τῶν ξυμμάχων ἀπέπεμψαν, τὴν μὲν ὑποψίαν οὐ δηλοῦντες, εἰπόντες δὲ ὅτι οὐδὲν προσδέονται αὐτῶν ἔτι. οἱ δ' Ἀθηναῖοι ἔγνωσαν οὐκ ἐπὶ τῷ βελτίονι 4 λόγῳ ἀποπεμπόμενοι, ἀλ|λά τινος ὑπόπτου γενομένου, καὶ δεινὸν ποιησάμενοι καὶ οὐκ ἀξιώσαντες ὑπὸ Λακεδαιμονίων τοῦτο παθεῖν, εὐθὺς ἐπειδὴ ἀνεχώρησαν, ἀφέντες τὴν γενομένην ἐπὶ τῷ Μήδῳ ξυμμαχίαν πρὸς αὐτοὺς Ἀργείοις τοῖς ἐκείνων πολεμίοις ξύμμαχοι ἐγένοντο, καὶ πρὸς Θεσσαλοὺς | ἅμα ἀμφοτέροις οἱ αὐτοὶ ὅρκοι καὶ ξυμμαχία κατέστη. οἱ δ' ἐν Ἰθώμῃ 103 δεκάτῳ ἔτει, ὡς οὐκέτι ἐδύναντο ἀντέχειν, ξυνέβησαν πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους ἐφ' ᾧ ἐξίασιν ἐκ Πελοπον-

7 τῆς deterr. τοῖς **cb** 10 στρατείας C στρατιᾶς **b** [G] 12 βίᾳ del. Kr. ‖ δήσαντες B 15 νεωτεροποιήσωσι **c** 18 οἱ δ'] οὐδ' C ‖ ἔγνωσαν om. ABF 27 ἐφ' ᾧ **c** ἐφ' ᾧτε **b**

νήσου ὑπόσπονδοι καὶ μηδέποτε ἐπιβήσονται αὐτῆς·
ἢν δέ τις ἁλίσκηται, τοῦ λαβόντος | εἶναι δοῦλον. ἦν 2
δέ τι καὶ χρηστήριον τοῖς Λακεδαιμονίοις Πυθικὸν
πρὸ τοῦ, τὸν ἱκέτην τοῦ Διὸς τοῦ Ἰθωμήτα ἀφιέναι.
ἐξῆλθον δὲ αὐτοὶ καὶ παῖδες καὶ γυναῖκες, καὶ αὐτοὺς 3
οἱ Ἀθηναῖοι δεξάμενοι κατὰ ἔχθος ἤδη τὸ Λακεδαι-
μονίων ἐς Ναύπακτον κατῴκισαν, ἣν ἔτυχον ᾑρηκότες
νεωστὶ Λοκρῶν τῶν Ὀζολῶν ἐχόντων. προσεχώρησαν 4
δὲ καὶ Μεγαρῆς Ἀθηναίοις ἐς ξυμμαχίαν Λακεδαιμο-
νίων ἀποστάντες, ὅτι αὐτοὺς Κορίνθιοι περὶ γῆς
ὅρων πολέμῳ κατεῖχον. καὶ ἔσχον Ἀθηναῖοι Μέγαρα
καὶ Πηγάς, καὶ τὰ μακρὰ τείχη ᾠκοδόμησαν | Με- 74
γαρεῦσι τὰ ἀπὸ τῆς πόλεως ἐς Νίσαιαν καὶ ἐφρούρουν
αὐτοί. καὶ Κορινθίοις μὲν οὐχ ἥκιστα ἀπὸ τοῦδε τὸ
σφοδρὸν μῖσος ἤρξατο πρῶτον ἐς Ἀθηναίους γενέσθαι.

| Ἰνάρως δὲ ὁ Ψαμμητίχου, Λίβυς, βασιλεὺς Λι- **104**
βύων τῶν πρὸς Αἰγύπτῳ, ὁρμώμενος ἐκ Μαρείας τῆς
ὑπὲρ Φάρου πόλεως ἀπέστησεν Αἰγύπτου τὰ πλείω
ἀπὸ βασιλέως Ἀρτοξέρξου, καὶ αὐτὸς ἄρχων γενόμενος
Ἀθηναίους ἐπηγάγετο. οἱ δὲ (ἔτυχον γὰρ ἐς Κύπρον 2
στρα|τευόμενοι ναυσὶ διακοσίαις αὐτῶν τε καὶ τῶν
ξυμμάχων) ἦλθον ἀπολιπόντες τὴν Κύπρον, καὶ ἀνα-
πλεύσαντες ἀπὸ θαλάσσης ἐς τὸν Νεῖλον τοῦ τε πο-
ταμοῦ κρατοῦντες καὶ τῆς Μέμφιδος τῶν δύο μερῶν
πρὸς τὸ τρίτον μέρος ὃ καλεῖται Λευκὸν τεῖχος ἐπο-
λέμουν· | ἐνῆσαν δὲ αὐτόθι Περσῶν καὶ Μήδων οἱ
καταφυγόντες καὶ Αἰγυπτίων οἱ μὴ ξυναποστάντες.

1 μηκέτι G ‖ αὐτῇ G 2 ἁλίσκεται C 4 Ἰθωμήτα F Ἰθώμητα cABEM 6 οἱ om. bG 7 εἰρηκότες B 11 ἔσχον] εἶχον C 16 Ἴναρος F ‖ Ψαμμιτίχου BFG 17 Μαρίας E 18 ἀπέστησαν AB, corr. A_1 ‖ Αἰγύπτου om. B 19 Ἀρτοξέρξου A(?)C Ἀρταξέρξου BEFGM 24 κρατοῦντος B

Ἀθηναίοις δὲ ναυσὶν ἀποβᾶσιν ἐς Ἁλιᾶς πρὸς 105 Κορινθίους καὶ Ἐπιδαυρίους μάχη ἐγένετο, καὶ ἐνίκων Κορίνθιοι. καὶ ὕστερον Ἀθηναῖοι ἐναυμάχησαν ἐπὶ Κεκρυφαλείᾳ Πελοποννησίων ναυσί, καὶ ἐνίκων Ἀθηναῖοι. πολέμου δὲ καταστάντος πρὸς Αἰγινήτας 2 Ἀθηναίοις μετὰ ταῦτα ναυμαχία γίγνεται ἐπ' Αἰγίνῃ μεγάλη Ἀθηναίων καὶ Αἰγινητῶν (καὶ οἱ ξύμμαχοι ἑκατέροις παρῆσαν), καὶ ἐνίκων Ἀθηναῖοι, καὶ ναῦς ἑβδομήκοντα λα|βόντες αὐτῶν ἐς τὴν γῆν ἀπέβησαν καὶ ἐπολιόρκουν Λεωκράτους τοῦ Στροίβου στρατηγοῦντος. ἔπειτα Πελοποννήσιοι ἀμύνειν βουλό- 3 μενοι Αἰγινήταις ἐς μὲν τὴν Αἴγιναν τριακοσίους ὁπλίτας, πρότερον Κορινθίων καὶ Ἐπιδαυρίων ἐπικούρους, διεβίβασαν, τὰ δὲ ἄκρα τῆς | Γερανείας κατέλαβον καὶ ἐς τὴν Μεγαρίδα κατέβησαν Κορίνθιοι μετὰ τῶν ξυμμάχων, νομίζοντες ἀδυνάτους ἔσεσθαι Ἀθηναίους βοηθεῖν τοῖς Μεγαρεῦσιν ἔν τε Αἰγίνῃ ἀπούσης στρατιᾶς πολλῆς καὶ ἐν Αἰγύπτῳ· ἢν δὲ καὶ βοηθῶσιν, ἀπ' Αἰγίνης ἀναστήσεσθαι αὐτούς. οἱ | δὲ 4 Ἀθηναῖοι τὸ μὲν πρὸς Αἰγίνῃ στράτευμα οὐκ ἐκί|νη- 75 σαν, τῶν δ' ἐκ τῆς πόλεως ὑπολοίπων οἵ τε πρεσβύτατοι καὶ οἱ νεώτατοι ἀφικνοῦνται ἐς τὰ Μέγαρα Μυρωνίδου στρατηγοῦντος. καὶ μάχης γενομένης ἰσορ- 5 ρόπου πρὸς Κορινθίους διεκρίθησαν ἀπ' ἀλλήλων, καὶ | ἐνόμισαν αὐτοὶ ἑκάτεροι οὐκ ἔλασσον ἔχειν ἐν τῷ ἔργῳ. καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι (ἐκράτησαν γὰρ ὅμως 6 μᾶλλον) ἀπελθόντων τῶν Κορινθίων τροπαῖον ἔστησαν· οἱ δὲ Κορίνθιοι κακιζόμενοι ὑπὸ τῶν ἐν τῇ πόλει πρεσβυτέρων καὶ παρασκευασάμενοι, ἡμέραις

7 μεγάλῃι B 10 Λεοκράτους CE ‖ Στροῖβου B 14 Γερανίας ABE 19 φοβηθῶσιν CE 29 ἡμέρας codd., corr. f_2

ὕστερον δώδεκα | μάλιστα ἐλθόντες ἀνθίστασαν τρο-
παῖον καὶ αὐτοὶ ὡς νικήσαντες. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι
ἐκβοηθήσαντες ἐκ τῶν Μεγάρων τούς τε τὸ τροπαῖον
ἱστάντας διαφθείρουσι καὶ τοῖς ἄλλοις ξυμβαλόντες
ἐκράτησαν. οἱ δὲ νικώμενοι ὑπεχώρουν, καί τι αὐτῶν **106**
μέρος οὐκ ὀλίγον προσ|βιασθὲν καὶ διαμαρτὸν τῆς
ὁδοῦ ἐσέπεσεν ἔς του χωρίον ἰδιώτου, ᾧ ἔτυχεν ὄρυγμα
μέγα περιεῖργον καὶ οὐκ ἦν ἔξοδος. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι 2
γνόντες κατὰ πρόσωπόν τε εἶργον τοῖς ὁπλίταις καὶ
περιστήσαντες κύκλῳ τοὺς ψιλοὺς κατέλευσαν πάντας
τοὺς ἐσελθόντας, καὶ πάθος | μέγα τοῦτο Κορινθίοις
ἐγένετο. τὸ δὲ πλῆθος ἀνεχώρησεν αὐτοῖς τῆς στρα-
τιᾶς ἐπ' οἴκου.

Ἤρξαντο δὲ κατὰ τοὺς χρόνους τούτους καὶ τὰ **107**
μακρὰ τείχη Ἀθηναῖοι ἐς θάλασσαν οἰκοδομεῖν, τό τε
Φαληρόνδε καὶ τὸ ἐς Πειραιᾶ. καὶ Φωκέων στρατευ- 2
|σάντων ἐς Δωριᾶς τὴν Λακεδαιμονίων μητρόπολιν,
Βοιὸν καὶ Κυτίνιον καὶ Ἐρινεόν, καὶ ἑλόντων ἓν τῶν
πολισμάτων τούτων οἱ Λακεδαιμόνιοι Νικομήδους τοῦ
Κλεομβρότου ὑπὲρ Πλειστοάνακτος τοῦ Παυσανίου
βασιλέως, νέου ὄντος ἔτι, ἡγουμένου ἐβοήθησαν τοῖς
Δω|ριεῦσιν ἑαυτῶν τε πεντακοσίοις καὶ χιλίοις ὁπλί-
ταις καὶ τῶν ξυμμάχων μυρίοις, καὶ τοὺς Φωκέας
ὁμολογίᾳ ἀναγκάσαντες ἀποδοῦναι τὴν πόλιν ἀπεχώ-
ρουν πάλιν. καὶ κατὰ θάλασσαν μὲν αὐτούς, διὰ τοῦ 3
Κρισαίου κόλπου εἰ βούλοιντο περαιοῦσθαι, Ἀθηναῖοι

1 ὕστερον in marg. B_1 3 ἐκβοήσαντες **c** ‖ τὸ om. **c** 4 ξυμβαλλόντες C 6 μέρος **c**M τι μέρος ABE ++μέρος F 7 ἐς τοῦ BCE 10 κατέλευσαν **c**M κατέλυσαν ABEF 11 τοῦτο τοῖς Κορινθίοις G 15 ἐς θάλασσαν Ἀθηναῖοι **b** 18 Βυὸν EF ‖ litt. καὶ Κυ in lit. G ‖ σκυτίνιον A 19 οἱ om. M

ναυσὶ πε|ριπλεύσαντες ἔμελλον κωλύσειν· διὰ δὲ τῆς
Γερανείας | οὐκ ἀσφαλὲς αὐτοῖς ἐφαίνετο Ἀθηναίων 76
ἐχόντων Μέγαρα καὶ Πηγάς [πορεύεσθαι]· δύσοδός τε
γὰρ ἡ Γεράνεια καὶ ἐφρουρεῖτο αἰεὶ ὑπὸ Ἀθηναίων,
καὶ τότε ᾐσθάνοντο αὐτοὺς μέλλοντας καὶ ταύτῃ κω-
λύσειν. ἔδοξε δὲ | αὐτοῖς ἐν Βοιωτοῖς περιμείνασι 4
σκέψασθαι ὅτῳ τρόπῳ ἀσφαλέστατα διαπορεύσονται.
τὸ δέ τι καὶ ἄνδρες ἐπῆγον αὐτοὺς τῶν Ἀθηναίων
κρύφα, ἐλπίσαντες δῆμόν τε καταπαύσειν καὶ τὰ μακρὰ
τείχη οἰκοδομούμενα. ἐβοήθησαν δὲ ἐπ' αὐτοὺς οἱ 5
Ἀθηναῖοι πανδημεὶ καὶ Ἀρ|γείων χίλιοι καὶ τῶν ἄλλων
ξυμμάχων ὡς ἕκαστοι· ξύμπαντες δὲ ἐγένοντο τετρα-
κισχίλιοι καὶ μύριοι. νομίσαντες δὲ ἀπορεῖν ὅπῃ δι- 6
έλθωσιν, ἐπεστράτευσαν αὐτοῖς, καί τι καὶ τοῦ δήμου
καταλύσεως ὑποψίᾳ. ἦλθον δὲ καὶ Θεσσαλῶν ἱππῆς 7
τοῖς Ἀθηναίοις κατὰ τὸ ξυμμα|χικόν, οἳ μετέστησαν
ἐν τῷ ἔργῳ παρὰ τοὺς Λακεδαιμονίους. γενομένης 108
δὲ τῆς μάχης ἐν Τανάγρᾳ τῆς Βοιωτίας ἐνίκων Λακε-
δαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, καὶ φόνος ἐγένετο ἀμφο-
τέρων πολύς. καὶ Λακεδαιμόνιοι μὲν ἐς τὴν Μεγαρίδα 2
ἐλθόντες καὶ δενδροτομήσαντες πάλιν | ἀπῆλθον ἐπ'
οἴκου διὰ Γερανείας καὶ ἰσθμοῦ· Ἀθηναῖοι δὲ δευ-
τέρᾳ καὶ ἑξηκοστῇ ἡμέρᾳ μετὰ τὴν μάχην ἐστράτευσαν
ἐς Βοιωτοὺς Μυρωνίδου στρατηγοῦντος, καὶ μάχῃ ἐν 3
Οἰνοφύτοις Βοιωτοὺς νικήσαντες τῆς τε χώρας ἐκρά-

1 κωλύσειν **c** κωλύειν **b** 2 Γερανίας ABE ‖ ἐφαίνετο αὐτοῖς **b** [G] 3 πορεύεσθαι, quod non legit schol. (ἀπὸ κοινοῦ τὸ περαιοῦσθαι), delevi 4 γὰρ om. B ‖ Γερανία ABE 6 Βιωτοῖς C 7 κέψασθαι B 8 δ' ἔτι AB ‖ ἄνδρες] ἄνδρες τὴν δημοκρατίαν E ‖ τῶν Ἀθηναίων ἐπῆγον αὐτοὺς **b**G 14 ἐπεστράτευον C ‖ τι] τοι AB 18 pr. τῆς C, om. **b**G 22 Γερανίας ABE 23 εἰκοστῇ B 25 τοὺς Βοιωτοὺς **b**

τησαν τῆς Βοιωτίας καὶ Φωκίδος καὶ Τα|ναγραίων τὸ 25
τεῖχος περιεῖλον καὶ Λοκρῶν τῶν Ὀπουντίων ἑκατὸν
ἄνδρας ὁμήρους τοὺς πλουσιωτάτους ἔλαβον, τά τε
τείχη ἑαυτῶν τὰ μακρὰ ἀπετέλεσαν. ὡμολόγησαν δὲ 4
καὶ οἱ Αἰγινῆται μετὰ ταῦτα τοῖς Ἀθηναίοις, τείχη
τε περιελόντες καὶ ναῦς παραδόντες φόρον τε ταξά-
μενοι | ἐς τὸν ἔπειτα χρόνον. καὶ Πελοπόννησον 30 5
περιέπλευσαν Ἀθηναῖοι Τολμίδου τοῦ Τολμαίου στρα-
τηγοῦντος, καὶ τὸ νεώριον τῶν Λακεδαιμονίων ἐν-
έπρησαν καὶ Χαλκίδα | Κορινθίων εἷλον καὶ Σικυω- 77
νίους ἐν ἀποβάσει τῆς γῆς μάχῃ ἐκράτησαν.

Οἱ δ᾽ ἐν τῇ Αἰγύπτῳ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι 109
ἐπέμενον, καὶ αὐτοῖς πολλαὶ ἰδέαι πολέμων κατέστη-
σαν. | τὸ μὲν γὰρ πρῶτον ἐκράτουν τῆς Αἰγύπτου οἱ 2 5
Ἀθηναῖοι, καὶ βασιλεὺς πέμπει ἐς Λακεδαίμονα Με-
γάβαζον ἄνδρα Πέρσην χρήματα ἔχοντα, ὅπως ἐς τὴν
Ἀττικὴν ἐσβαλεῖν πεισθέντων τῶν Πελοποννησίων ἀπ᾽
Αἰγύπτου ἀπαγάγοι Ἀθηναίους. ὡς δὲ αὐτῷ οὐ πρου- 3
χώρει καὶ τὰ | χρήματα ἄλλως ἀνηλοῦτο, ὁ μὲν Μεγά- 10
βαζος καὶ τὰ λοιπὰ τῶν χρημάτων πάλιν ἐς τὴν Ἀσίαν
ἀνεκομίσθη, Μεγάβυζον δὲ τὸν Ζωπύρου πέμπει ἄνδρα
Πέρσην μετὰ στρατιᾶς πολλῆς· ὃς ἀφικόμενος κατὰ 4
γῆν τούς τε Αἰγυπτίους καὶ τοὺς ξυμμάχους μάχῃ
ἐκράτησε καὶ | ἐκ τῆς Μέμφιδος ἐξήλασε τοὺς Ἕλλη- 15
νας καὶ τέλος ἐς Προσωπίτιδα τὴν νῆσον κατέκλῃσεν·

4 ἑαυτῶν τὰ **c**M τὰ ἑαυτῶν τὰ ABEF ‖ ἀπετέλεσαν **c** ἐπετέλεσαν **b** 5 οἱ om. **b** 6 pr. τε om. C 8 στρατηγοῦντος τοῦ Τολμαίου G τοῦ Τολμαίου om. C 9 τὸ om. E ‖ τῶν **c** τὸ **b** 10 Κορινθίων C Κορινθίων πόλιν **b**G 13 ἐπέμενον **b** ἔτι ἔμενον C ἔτι ἐπέμενον G 14 οἱ om. **b**G 16 χρημάτων M 17 τῶν om. C [G] 21 ἀνεκομίσθη **c** ἐκομίσθη **b** 23 τε om. **b** [G]

καὶ ἐπολιόρκει ἐν αὐτῇ ἐνιαυτὸν καὶ ἓξ μῆνας, μέχρι οὗ ξηράνας τὴν διώρυχα καὶ παρατρέψας ἄλλῃ τὸ ὕδωρ τάς τε ναῦς ἐπὶ τοῦ ξηροῦ ἐποίησε καὶ τῆς νήσου τὰ πολλὰ ἠπεί|ρου, καὶ διαβὰς εἷλε τὴν νῆσον πεζῇ. οὕτω μὲν τὰ τῶν Ἑλλήνων πράγματα ἐφθάρη 110 ἓξ ἔτη πολεμήσαντα· καὶ ὀλίγοι ἀπὸ πολλῶν πορευόμενοι διὰ τῆς Λιβύης ἐς Κυρήνην ἐσώθησαν, οἱ δὲ πλεῖστοι ἀπώλοντο. Αἴγυπτος δὲ πάλιν ὑπὸ βασιλέα 2 ἐγένετο πλὴν Ἀμυρταίου τοῦ ἐν | τοῖς ἕλεσι βασιλέως· τοῦτον δὲ διὰ μέγεθός τε τοῦ ἕλους οὐκ ἐδύναντο ἑλεῖν καὶ ἅμα μαχιμώτατοί εἰσι τῶν Αἰγυπτίων οἱ ἕλειοι. Ἰνάρως δὲ ὁ Λιβύων βασιλεύς, ὃς τὰ πάντα 3 ἔπραξε περὶ τῆς Αἰγύπτου, προδοσίᾳ ληφθεὶς ἀνεσταυρώθη. ἐκ δὲ τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς ἄλλης ξυμ|μαχίδος 4 πεντήκοντα τριήρεις διάδοχοι πλέουσαι ἐς Αἴγυπτον ἔσχον κατὰ τὸ Μενδήσιον κέρας, οὐκ εἰδότες τῶν γεγονότων οὐδέν· καὶ αὐτοῖς ἔκ τε γῆς ἐπιπε|σόντες 78 πεζοὶ καὶ ἐκ θαλάσσης Φοινίκων ναυτικὸν διέφθειραν τὰς πολλὰς τῶν νεῶν, αἱ δ' ἐλάσσους διέφυγον πάλιν. τὰ μὲν κατὰ τὴν μεγάλην στρατείαν Ἀθηναίων καὶ 5 τῶν ξυμμάχων ἐς Αἴγυπτον οὕτως ἐτελεύτησεν.

| Ἐκ δὲ Θεσσαλίας Ὀρέστης ὁ Ἐχεκρατίδου υἱὸς 111 τοῦ Θεσσαλῶν βασιλέως φεύγων ἔπεισεν Ἀθηναίους ἑαυτὸν κατάγειν· καὶ παραλαβόντες Βοιωτοὺς καὶ Φωκέας ὄντας ξυμμάχους οἱ Ἀθηναῖοι ἐστράτευσαν τῆς Θεσσαλίας ἐπὶ Φάρσαλον. καὶ τῆς μὲν γῆς ἐκράτουν

1 μῆνας ἓξ A 4 ἠπείρου C suprascr. G_1 ἤπειρον **b**G 9 ἕλλεσι BC 12 ελιοι E ἕλιοι M et ex corr. G ‖ Ἴναρος F 14 Ἀθηνῶν schol. Hom. Townl. II 179 Ἀθηναίων codd. 16 ἔχον A 17 γεγονότων **c** γεγενημένων **b** ‖ αὐτοὶ F ‖ ὑποπεσόντες B 20 στρατείαν G et marg. E_1 στρατοίαν (?) C στρατιὰν **b** 21 ἐς Αἴγυπτον in marg. G_1 25 οἱ om. **b**

ὅσα μὴ προ|ϊόντες πολὺ ἐκ τῶν ὅπλων (οἱ γὰρ ἱππῆς
τῶν Θεσσαλῶν εἶργον), τὴν δὲ πόλιν οὐχ εἷλον, οὐδ'
ἄλλο προυχώρει αὐτοῖς οὐδὲν ὧν ἕνεκα ἐστράτευσαν,
ἀλλ' ἀπεχώρησαν πάλιν Ὀρέστην ἔχοντες ἄπρακτοι.
μετὰ δὲ ταῦτα οὐ πολλῷ ὕστερον χίλιοι Ἀθηναίων 2
ἐπὶ τὰς ναῦς | τὰς ἐν Πηγαῖς ἐπιβάντες (εἶχον δ'
αὐτοὶ τὰς Πηγάς) παρέπλευσαν ἐς Σικυῶνα Περικλέους
τοῦ Ξανθίππου στρατηγοῦντος, καὶ ἀποβάντες Σικυω-
νίων τοὺς προσμείξαντας μάχῃ ἐκράτησαν. καὶ εὐθὺς 3
παραλαβόντες Ἀχαιοὺς καὶ διαπλεύσαντες πέραν, τῆς
Ἀκαρνανίας ἐς Οἰνιάδας | ἐστράτευσαν καὶ ἐπολιόρκουν,
οὐ μέντοι εἷλόν γε, ἀλλ' ἀπεχώρησαν ἐπ' οἴκου.

Ὕστερον δὲ διαλιπόντων ἐτῶν τριῶν σπονδαὶ 112
γίγνονται Πελοποννησίοις καὶ Ἀθηναίοις πεντέτεις.
καὶ Ἑλληνικοῦ μὲν πολέμου ἔσχον οἱ Ἀθηναῖοι, ἐς δὲ 2
Κύπρον ἐστρατεύοντο ναυσὶ διακοσίαις | αὐτῶν τε καὶ
τῶν ξυμμάχων Κίμωνος στρατηγοῦντος. καὶ ἑξήκοντα 3
μὲν νῆες ἐς Αἴγυπτον ἀπ' αὐτῶν ἔπλευσαν Ἀμυρταίου
μεταπέμποντος τοῦ ἐν τοῖς ἕλεσι βασιλέως, αἱ δὲ
ἄλλαι Κίτιον ἐπολιόρκουν. Κίμωνος δὲ ἀποθανόντος 4
καὶ λιμοῦ γενομένου ἀπεχώρησαν ἀπὸ Κι|τίου· καὶ
πλεύσαντες ὑπὲρ Σαλαμῖνος τῆς ἐν Κύπρῳ Φοίνιξι
καὶ Κυπρίοις καὶ Κίλιξιν ἐναυμάχησαν καὶ ἐπεζομά-
χησαν ἅμα, καὶ νικήσαντες ἀμφότερα ἀπεχώρησαν ἐπ'
οἴκου καὶ αἱ ἐξ Αἰγύπτου νῆες πάλιν ἀνελθοῦσαι μετ'
αὐτῶν. | Λακεδαιμόνιοι δὲ μετὰ ταῦτα τὸν ἱερὸν 5 79

1 ὅσον suprascr. G_1 4 ἄπρακτον C 6 alt. τὰς om. C
14 γίγνονται++ F ‖ πενταετεῖς codd. 15 πόλεμον ABM
20 Κιτειον C Κίττιον B [G], item 21 23 καὶ Κυπρίοις **c**,
om. **b** 25 αἱ om. M ‖ ἀνελθοῦσαι coni. Widmann διελθοῦ-
σαι C αἱ ἐλθοῦσαι **b**G

καλούμενον πόλεμον ἐστράτευσαν, καὶ κρατήσαντες τοῦ ἐν Δελφοῖς ἱεροῦ παρέδοσαν Δελφοῖς· καὶ αὖθις ὕστερον Ἀθηναῖοι ἀποχωρησάντων αὐτῶν στρατεύσαντες καὶ κρατήσαντες | παρέδοσαν Φωκεῦσιν.

Καὶ χρόνου ἐγγενομένου μετὰ ταῦτα Ἀθηναῖοι, 113 Βοιωτῶν τῶν φευγόντων ἐχόντων Ὀρχομενὸν καὶ Χαιρώνειαν καὶ ἄλλ' ἄττα χωρία τῆς Βοιωτίας, ἐστράτευσαν ἑαυτῶν μὲν χιλίοις ὁπλίταις, τῶν δὲ ξυμμάχων ὡς ἑκάστοις ἐπὶ τὰ χωρία ταῦτα πολέμια | ὄντα, Τολμίδου τοῦ Τολμαίου στρατηγοῦντος. καὶ Χαιρώνειαν ἑλόντες καὶ ἀνδραποδίσαντες ἀπεχώρουν φυλακὴν καταστήσαντες. πορευομένοις δ' αὐτοῖς ἐν Κορωνείᾳ 2 ἐπιτίθενται οἵ τε ἐκ τῆς Ὀρχομενοῦ φυγάδες Βοιωτῶν καὶ Λοκροὶ μετ' αὐτῶν καὶ Εὐβοέων φυγάδες καὶ | ὅσοι τῆς αὐτῆς γνώμης ἦσαν· καὶ μάχῃ κρατήσαντες τοὺς μὲν διέφθειραν τῶν Ἀθηναίων, τοὺς δὲ ζῶντας ἔλαβον. καὶ τὴν Βοιωτίαν ἐξέλιπον Ἀθηναῖοι πᾶσαν, 3 σπονδὰς ποιησάμενοι ἐφ' ᾧ τοὺς ἄνδρας κομιοῦνται. καὶ οἱ φεύγοντες Βοιωτῶν κατελθόντες καὶ οἱ ἄλλοι 4 | πάντες αὐτόνομοι πάλιν ἐγένοντο.

Μετὰ δὲ ταῦτα οὐ πολλῷ ὕστερον Εὔβοια ἀπέστη 114 ἀπὸ Ἀθηναίων. καὶ ἐς αὐτὴν διαβεβηκότος ἤδη Περικλέους στρατιᾷ Ἀθηναίων ἠγγέλθη αὐτῷ ὅτι Μέγαρα ἀφέστηκε καὶ Πελοποννήσιοι μέλλουσιν ἐσβάλλειν ἐς τὴν | Ἀττικὴν καὶ οἱ φρουροὶ Ἀθηναίων διεφθαρμένοι εἰσὶν ὑπὸ Μεγαρέων, πλὴν ὅσοι ἐς Νίσαιαν ἀπέφυγον·

11 καὶ ἀνδραποδίσαντες **c**, om. **b** 11—12 ἀπεχώρουν φυλακὴν καταστήσαντες om. E, in marg. F_1 12 πο++ρευομένοις F 16 διέφθειραν] ἐκράτησαν B ‖ τῶν om. B 19 φυγόντες E 22 αὐτὴν **c**M ταύτην ABF τὴν E 23 στρατιὰν E στρατεία C 24 ἐσβάλλειν **c** ἐσβαλεῖν **b** 26 ἀπὸ G

ἐπαγαγόμενοι δὲ Κορινθίους καὶ Σικυωνίους καὶ Ἐπι-
δαυρίους ἀπέστησαν οἱ Μεγαρῆς. ὁ δὲ Περικλῆς πά-
λιν κατὰ τάχος ἐκόμιζε τὴν στρατιὰν ἐκ τῆς Εὐβοίας.
καὶ μετὰ | τοῦτο οἱ Πελοποννήσιοι τῆς Ἀττικῆς ἐς 2
Ἐλευσῖνα καὶ Θριῶζε ἐσβαλόντες ἐδῄωσαν Πλειστοά-
νακτος τοῦ Παυσανίου βασιλέως Λακεδαιμονίων ἡγου-
μένου, καὶ τὸ πλέον οὐκέτι προελθόντες ἀπεχώρησαν
ἐπ' οἴκου. καὶ Ἀθηναῖοι πάλιν ἐς Εὔβοιαν διαβάντες 3
Περικλέους στρα|τηγοῦντος κατεστρέψαντο πᾶσαν, καὶ 80
τὴν μὲν ἄλλην ὁμολογίᾳ κατεστήσαντο, Ἑστιαιᾶς δὲ
ἐξοικίσαντες αὐτοὶ τὴν γῆν ἔσχον.

Ἀναχωρήσαντες δὲ ἀπ' Εὐβοίας οὐ πολλῷ ὕστερον 115
σπονδὰς ἐποιήσαντο πρὸς Λακεδαιμο|νίους καὶ τοὺς
ξυμμάχους τριακοντούτεις, ἀποδόντες Νίσαιαν καὶ
Πηγὰς καὶ Τροζῆνα καὶ Ἀχαΐαν· ταῦτα γὰρ εἶχον
Ἀθηναῖοι Πελοποννησίων.

Ἕκτῳ δὲ ἔτει Σαμίοις καὶ Μιλησίοις πόλεμος ἐγέ- 2
νετο περὶ Πριήνης· καὶ οἱ Μιλήσιοι ἐλασσούμενοι τῷ
πολέ|μῳ παρ' Ἀθηναίους ἐλθόντες κατεβόων τῶν Σα-
μίων. ξυνεπελάβοντο δὲ καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς Σάμου ἄν-
δρες ἰδιῶται, νεωτερίσαι βουλόμενοι [τὴν πολιτείαν]·
πλεύσαντες οὖν Ἀθηναῖοι ἐς Σάμον ναυσὶ τεσσαρά- 3
κοντα δημοκρατίαν κατέστησαν καὶ ὁμήρους ἔλαβον
τῶν Σαμίων | πεντήκοντα μὲν παῖδας, ἴσους δὲ ἄν-
δρας, καὶ κατέθεντο ἐς Λῆμνον καὶ φρουρὰν ἐγκατα-
λιπόντες ἀνεχώρησαν. τῶν δὲ Σαμίων ἦσαν γάρ τινες 4

1 ἐπαγόμενοι c 3 Βοιωτίας M, Εὐβοίας suprascr. M_1 7 προσελθόντες ABF 8 Εὔβοια B 11 ἐξοικήσαντες C[G] 12 οὐ om. G 14 τριακοντούτις AB 17 Μιλησίοις] Πελοποννησίοις M 20 ξυνεπελάβοντο c ξυνεπελαμβάνοντο b 21 νεωτερί+++ G ‖ seclusa non legit schol. (θέλοντες καινοτομῆσαι τὴν πολιτείαν δημοκρατίαν ποιήσαντες), del. Herw.

οἳ οὐχ ὑπέμειναν, ἀλλ᾽ ἔφυγον ἐς τὴν ἤπειρον, ξυνθέμενοι τῶν ἐν τῇ πόλει τοῖς δυνατωτάτοις καὶ Πισσούθνῃ τῷ Ὑστάσπου ξυμ|μαχίαν, ὃς εἶχε Σάρδεις τότε, ἐπικούρους τε ξυλλέξαντες ἐς ἑπτακοσίους διέβησαν ὑπὸ νύκτα ἐς τὴν Σάμον. καὶ πρῶτον μὲν τῷ 5 δήμῳ ἐπανέστησαν καὶ ἐκράτησαν τῶν πλείστων, ἔπειτα τοὺς ὁμήρους ἐκκλέψαντες ἐκ Λήμνου τοὺς αὑτῶν ἀπέστησαν, καὶ τοὺς φρουροὺς τοὺς | Ἀθηναίων καὶ τοὺς ἄρχοντας οἳ ἦσαν παρὰ σφίσιν ἐξέδοσαν Πισσούθνῃ, ἐπί τε Μίλητον εὐθὺς παρεσκευάζοντο στρατεύειν. ξυναπέστησαν δ᾽ αὐτοῖς καὶ Βυζάντιοι. Ἀθη-116 ναῖοι δὲ ὡς ᾔσθοντο, πλεύσαντες ναυσὶν ἑξήκοντα ἐπὶ Σάμου ταῖς μὲν ἑκκαίδεκα [τῶν νεῶν] οὐκ | ἐχρήσαντο (ἔτυχον γὰρ αἱ μὲν ἐπὶ Καρίας ἐς προσκοπὴν τῶν Φοινισσῶν νεῶν οἰχόμεναι, αἱ δὲ ἐπὶ Χίου καὶ Λέσβου περιαγγέλλουσαι βοηθεῖν), τεσσαράκοντα δὲ ναυσὶ καὶ τέσσαρσι Περικλέους δεκάτου αὐτοῦ στρα|τηγοῦντος 81 ἐναυμάχησαν πρὸς Τραγίᾳ τῇ νήσῳ Σαμίων ναυσὶν ἑβδομήκοντα, ὧν ἦσαν αἱ εἴκοσι στρατιώτιδες (ἔτυχον δὲ αἱ πᾶσαι ἀπὸ Μιλήτου πλέουσαι), καὶ ἐνίκων Ἀθηναῖοι. ὕστερον δὲ αὐτοῖς ἐβοήθησαν ἐκ τῶν Ἀθη|νῶν 2 νῆες τεσσαράκοντα καὶ Χίων καὶ Λεσβίων πέντε καὶ εἴκοσι, καὶ ἀποβάντες καὶ κρατοῦντες τῷ πεζῷ ἐπολιόρκουν τρισὶ τείχεσι τὴν πόλιν καὶ ἐκ θαλάσσης ἅμα. Περικλῆς δὲ λαβὼν ἑξήκοντα ναῦς ἀπὸ τῶν 3

1 ὑπέμειναν **c** ὑπέμενον **b** ‖ ξυνθέμενος B 4 ἐς om. AB 7 ἐκκλέψαντες **c** κλέψαντες **b** ‖ Λίμνου C 8 τοὺς Ἀθηναίων] τῶν Ἀθηναίων G 9 ἐξεδόθησαν C 10 Μίλυτον B ‖ ante στρατεύειν G μετ᾽ αὐτοῦ, C μετ᾽ αὐτοὺς 13 seclusa del. Herw. 14 προκοπὴν BM 15 καὶ Λέσβου om. AB 16 περιαγγέλουσαι BE 17 αὐτοῦ om. CE 23 post ἀποβάντες **c** ἐς τὴν γῆν, del. G_1 24 τείχεσι] τάγμασι suprascr. B_1

ἐφορμουσῶν ᾤχετο κατὰ τάχος ἐπὶ Καύνου καὶ Καρίας,
ἐσαγ|γελθέντων ὅτι Φοίνισσαι νῆες ἐπ' αὐτοὺς πλέου-
σιν· ᾤχετο γὰρ καὶ ἐκ τῆς Σάμου πέντε ναυσὶ Στη-
σαγόρας καὶ ἄλλοι ἐπὶ τὰς Φοινίσσας. ἐν τούτῳ δὲ 117
οἱ Σάμιοι ἐξαπιναίως ἔκπλουν ποιησάμενοι ἀφάρκτῳ
τῷ στρατοπέδῳ ἐπιπεσόντες τάς τε προφυλακίδας ναῦς
διέφθειραν | καὶ ναυμαχοῦντες τὰς ἀνταναγομένας ἐνί-
κησαν, καὶ τῆς θαλάσσης τῆς καθ' ἑαυτοὺς ἐκράτησαν
ἡμέρας περὶ τέσσαρας καὶ δέκα καὶ ἐσεκομίσαντο καὶ
ἐξεκομίσαντο ἃ ἐβούλοντο. ἐλθόντος δὲ Περικλέους 2
πάλιν ταῖς ναυσὶ κατεκλῄσθησαν. καὶ ἐκ τῶν Ἀθη-
νῶν ὕστερον προσεβοήθη|σαν τεσσαράκοντα μὲν αἱ
μετὰ Θουκυδίδου καὶ Ἅγνωνος καὶ Φορμίωνος νῆες,
εἴκοσι δὲ αἱ μετὰ Τληπολέμου καὶ Ἀντικλέους, ἐκ δὲ
Χίου καὶ Λέσβου τριάκοντα. καὶ ναυμαχίαν μέν τινα 3
βραχεῖαν ἐποιήσαντο οἱ Σάμιοι, ἀδύνατοι δὲ ὄντες
ἀντίσχειν ἐξεπολιορκήθησαν ἐνάτῳ μηνὶ καὶ | προσ-
εχώρησαν ὁμολογίᾳ, τεῖχός τε καθελόντες καὶ ὁμήρους
δόντες καὶ ναῦς παραδόντες καὶ χρήματα τὰ ἀναλω-
θέντα ταξάμενοι κατὰ χρόνους ἀποδοῦναι. ξυνέβησαν
δὲ καὶ Βυζάντιοι ὥσπερ καὶ πρότερον ὑπήκοοι εἶναι.

Μετὰ ταῦτα δὲ ἤδη γίγνεται οὐ πολλοῖς ἔτεσιν 118
| ὕστερον τὰ προειρημένα, τά τε Κερκυραϊκὰ καὶ τὰ
Ποτειδεατικὰ καὶ ὅσα πρόφασις τοῦδε τοῦ πολέμου
κατέστη. ταῦτα δὲ ξύμπαντα ὅσα ἔπραξαν οἱ Ἕλληνες 2
πρός τε ἀλλήλους καὶ τὸν βάρβαρον ἐγένετο ἐν ἔτεσι

2 ἐπαγγελθόντων M 7 ἀνταγομένας ABF 7—8 ἐνίκησε M 9 τέσσαρες C 14 αἱ om. cA ‖ Στληπολέμου BE 17 ἀντισχεῖν codd., corr. Kr. ‖ ἐννάτω(ι) CM, corr. C₁ 19—20 ἀνωλωθέντα B 20 ταξάμενοι κατὰ χρόνους c et Thom. Mag. 67 κατὰ χρόνους ταξάμενοι b 22 μετὰ δὲ ταῦτα B ‖ οὐ] ἐν M 25 κατέστη om. M

πεντήκοντα μάλιστα μεταξὺ τῆς τε Ξέρξου ἀναχωρήσεως | καὶ τῆς ἀρχῆς τοῦδε τοῦ πολέμου· ἐν οἷς οἱ 82 Ἀθηναῖοι τήν τε ἀρχὴν ἐγκρατεστέραν κατεστήσαντο καὶ αὐτοὶ ἐπὶ μέγα ἐχώρησαν δυνάμεως. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι αἰσθόμενοι οὔτε ἐκώλυον εἰ μὴ ἐπὶ βραχύ, ἡσύχαζόν τε | τὸ πλέον τοῦ χρόνου, ὄντες μὲν καὶ πρὸ τοῦ μὴ ταχεῖς ἰέναι ἐς τοὺς πολέμους, ἢν μὴ ἀναγκάζωνται, τότε δ' ἔτι καὶ πολέμοις οἰκείοις ἐξειργόμενοι, πρὶν δὴ ἡ δύναμις τῶν Ἀθηναίων σαφῶς ᾔρετο καὶ τῆς ξυμμαχίας αὐτῶν ἥπτοντο. τότε δὲ οὐκέτι ἀνασχετὸν ἐποιοῦντο, | ἀλλ' ἐπιχειρητέα ἐδόκει εἶναι πάσῃ προθυμίᾳ καὶ καθαιρετέα ἡ ἰσχύς, ἢν δύνωνται, ἀραμένοις δὴ [τόνδε] τὸν πόλεμον.

Αὐτοῖς μὲν οὖν τοῖς Λακεδαιμονίοις διέγνωστο 3 λελύσθαι τε τὰς σπονδὰς καὶ τοὺς Ἀθηναίους ἀδικεῖν, πέμψαντες δὲ ἐς Δελφοὺς ἐπηρώτων τὸν θεὸν εἰ πολε|μοῦσιν ἄμεινον ἔσται. ὁ δὲ ἀνεῖλεν αὐτοῖς, ὡς λέγεται, κατὰ κράτος πολεμοῦσι νίκην ἔσεσθαι, καὶ αὐτὸς ἔφη ξυλλήψεσθαι καὶ παρακαλούμενος καὶ ἄκλητος.

Αὖθις δὲ τοὺς ξυμμάχους παρακαλέσαντες ψῆφον 119 ἐβούλοντο ἐπαγαγεῖν εἰ χρὴ πολεμεῖν. καὶ ἐλθόντων τῶν πρέσβεων | ἀπὸ τῆς ξυμμαχίας καὶ ξυνόδου γενομένης οἵ τε ἄλλοι εἶπον ἃ ἐβούλοντο, κατηγοροῦντες οἱ πλείους τῶν Ἀθηναίων καὶ τὸν πόλεμον ἀξιοῦντες γίγνεσθαι, καὶ οἱ Κορίνθιοι δεηθέντες μὲν καὶ κατὰ

1 τε **c** et Dion. Hal. 835, om. **b** 2 οἱ **c** et Dion. Hal., om. **b** 7—8 ἢν μὴ ἀναγκάζωνται C et Dion. Hal. εἰ μὴ ἀναγκάζωνται G εἰ μὴ ἀναγκάζοιντο **b** 8 τότε δ' ἔτι coni. Reiske τότε δέ τι Dion. Hal. τὸ δέ τι codd. 12 εἶναι om. F 13 δὴ conieci δὲ C ++G, om. **b** et Dion. Hal. ‖ τόνδε delevi 15 τε om. A 26 γίγνεσθαι **c** γενέσθαι **b**

πόλεις πρότερον ἑκάστων ἰδίᾳ ὥστε ψηφίσασθαι τὸν
πόλεμον, δεδιότες περὶ | τῇ Ποτειδαίᾳ μὴ προδιαφθαρῇ,
παρόντες δὲ καὶ τότε καὶ τελευταῖοι ἐπελθόντες ἔλε-
γον τοιάδε.

„Τοὺς μὲν Λακεδαιμονίους, ὦ ἄνδρες ξύμμαχοι, 120
οὐκ ἂν ἔτι αἰτιασαίμεθα ὡς οὐ καὶ αὐτοὶ ἐψηφισμένοι
τὸν πόλεμόν εἰσι καὶ ἡμᾶς ἐς τοῦτο νῦν ξυνήγαγον.
| χρὴ γὰρ τοὺς ἡγεμόνας τὰ ἴδια ἐξ ἴσου νέμοντας τὰ
κοινὰ προσκοπεῖν, ὥσπερ καὶ ἐν ἄλλοις ἐκ πάντων
προτιμῶνται. ἡμῶν δὲ ὅσοι μὲν Ἀθηναίοις ἤδη ξυν- 2
ηλλάγησαν οὐχὶ διδαχῆς δέονται ὥστε φυλάξασθαι
αὐτούς· τοὺς δὲ τὴν μεσόγειαν μᾶλλον καὶ μὴ ἐν
πόρῳ κατῳ|κημένους εἰδέναι χρὴ ὅτι, τοῖς κάτω ἢν μὴ 83
ἀμύνωσι, χαλεπωτέραν ἕξουσι τὴν κατακομιδὴν τῶν
ὡραίων καὶ πάλιν ἀντίληψιν ὧν ἡ θάλασσα τῇ ἠπείρῳ
δίδωσι, καὶ τῶν νῦν λεγομένων μὴ κακοὺς κριτὰς ὡς
μὴ προσηκόν|των εἶναι, προσδέχεσθαι δέ ποτε, εἰ τὰ
κάτω πρόοιντο, κἂν μέχρι σφῶν τὸ δεινὸν προελθεῖν,
καὶ περὶ αὐτῶν οὐχ ἧσσον νῦν βουλεύεσθαι. δι᾽ ὅπερ 3
καὶ μὴ ὀκνεῖν δεῖ αὐτοὺς τὸν πόλεμον ἀντ᾽ εἰρήνης
μεταλαμβάνειν. ἀνδρῶν γὰρ σωφρόνων μέν ἐστιν, εἰ
μὴ ἀδικοῖντο, ἡσυ|χάζειν, ἀγαθῶν δὲ ἀδικουμένους ἐκ
μὲν εἰρήνης πολεμεῖν, εὖ δὲ παρασχὸν ἐκ πολέμου
πάλιν ξυμβῆναι, καὶ μήτε τῇ κατὰ πόλεμον εὐτυχίᾳ
ἐπαίρεσθαι μήτε τῷ ἡσύχῳ τῆς εἰρήνης ἡδόμενον
ἀδικεῖσθαι· ὅ τε γὰρ διὰ τὴν ἡδονὴν ὀκνῶν τάχιστ᾽ 4
ἂν ἀφαιρεθείη τῆς ῥᾳστώ|νης τὸ τερπνὸν δι᾽ ὅπερ

6 ἔτι om. G 7 ἡμᾶς **b** ὑμᾶς **c** 9 ἐκ πάντων om. C
10—11 συνηλλάγησαν cod. D Dion. Hal. 797 ἐνηλλάγησαν codd.
12 τοὺς] τὴν B 18 πρόοντο E πρόειντο G 19 αὐτῶν
F αὑτῶν **c**ABEM 25 ἡσύχω **c** et Stob. II 302M. ἡσυχίῳ **b**

ὀκνεῖ, [εἰ ἡσυχάζοι,] ὅ τε ἐν πολέμῳ εὐτυχίᾳ πλεονάζων οὐκ ἐντεθύμηται θράσει ἀπίστῳ ἐπαιρόμενος. πολλὰ γὰρ κακῶς γνωσθέντα ἀβουλοτέρων τῶν ἐναντίων τυχόντα κατωρθώθη, καὶ ἔτι πλείω καλῶς δοκοῦντα βουλευθῆναι ἐς τοὐναντίον αἰσ|χρῶς περιέστη· ἐνθυμεῖται γὰρ οὐδεὶς ὁμοίᾳ τῇ πίστει καὶ ἔργῳ ἐπεξέρχεται, ἀλλὰ μετ' ἀσφαλείας μὲν δοξάζομεν, μετὰ δέους δὲ ἐν τῷ ἔργῳ ἐλλείπομεν.

„Ἡμεῖς δὲ νῦν καὶ ἀδικούμενοι τὸν πόλεμον ἐγείρομεν καὶ ἱκανὰ ἔχοντες ἐγκλήματα, καὶ ὅταν ἀμυνώμεθα Ἀθηναίους, | καταθησόμεθα αὐτὸν ἐν καιρῷ. **121** κατὰ πολλὰ δὲ ἡμᾶς εἰκὸς ἐπικρατῆσαι, πρῶτον μὲν 2 πλήθει προύχοντας καὶ ἐμπειρίᾳ πολεμικῇ, ἔπειτα ὁμοίως πάντας ἐς τὰ παραγγελλόμενα ἰόντας, ναυτι- 3 κόν τε, ᾧ ἰσχύουσιν, ἀπὸ τῆς ὑπαρχούσης τε ἑκάστοις οὐσίας ἐξαρτυσόμεθα καὶ ἀπὸ | τῶν ἐν Δελφοῖς καὶ Ὀλυμπίᾳ χρημάτων· δάνεισμα γὰρ ποιησάμενοι ὑπολαβεῖν οἷοί τ' ἐσμὲν μισθῷ μείζονι τοὺς ξένους αὐτῶν ναυβάτας. ὠνητὴ γὰρ ἡ Ἀθηναίων δύναμις μᾶλλον ἢ οἰκεία· ἡ δὲ ἡμετέρα ἧσσον ἂν τοῦτο πάθοι, τοῖς σώμασι τὸ πλέον ἰσχύουσα ἢ τοῖς χρήμα|σιν. μιᾷ τε 84 4 νίκῃ ναυμαχίας κατὰ τὸ εἰκὸς ἁλίσκονται· εἰ δ' ἀντίσχοιεν, μελετήσομεν καὶ ἡμεῖς ἐν πλέονι χρόνῳ τὰ ναυτικά, καὶ ὅταν τὴν ἐπιστήμην ἐς τὸ ἴσον καταστήσωμεν, τῇ γε εὐψυχίᾳ δήπου περιεσόμεθα· ὃ | γὰρ

1 seclusa del. Lehner 3 γνωσθέντα κακοβουλοτέρων ἀβουλοτέρων E 4 τυχόντα **c** et Stob. τυχόντων **b** ‖ καλῶς **c** ἃ καλῶς **b** τὰ καλῶς Stob. 6 ὁμοία ex corr. E_1 (ὁμοίᾳ coni. Reiske) ὅμοια **cb** et Stob. 11 ἐν] ἐν τῶι M 15 pr. τε] δὲ B 16 ἐξαρτυσόμεθα C ἐξαρτυσώμεθα **b** [G] 17 γρ. Ὀλυμπίασιν $A_1 B_1 F_1 M_1$ 18 ἐσμὲν om. ABFM 19 ἡ Ἀθηναίων **c** Ἀθηναίων ἡ **b** 24 ἴσσον EF ἥσσον AB 25 εὐτυχίᾳ E

ἡμεῖς ἔχομεν φύσει ἀγαθόν, ἐκείνοις οὐκ ἂν γένοιτο
διδαχῇ, ὃ δ' ἐκεῖνοι ἐπιστήμῃ προύχουσι, καθαιρετὸν
ἡμῖν ἐστι μελέτῃ. χρήματα δὲ ὥστε ἔχειν ἐς αὐτά,
οἴσομεν· ἢ δεινὸν ἂν εἴη εἰ οἱ μὲν ἐκείνων ξύμμαχοι
ἐπὶ δουλείᾳ τῇ αὑτῶν φέροντες οὐκ ἀπεροῦσιν, ἡμεῖς
δ' | ἐπὶ τῷ τιμωρούμενοι τοὺς ἐχθροὺς καὶ αὐτοὶ ἅμα
σῴζεσθαι οὐκ ἄρα δαπανήσομεν καὶ ἐπὶ τῷ μὴ ὑπ'
ἐκείνων αὐτὰ ἀφαιρεθέντες αὐτοῖς τούτοις κακῶς πά-
σχειν. ὑπάρχουσι δὲ καὶ ἄλλαι ὁδοὶ τοῦ πολέμου 122
ἡμῖν, ξυμμάχων τε ἀπόστασις, μάλιστα παραίρεσις
οὖσα τῶν προσόδων | αἷς ἰσχύουσι, καὶ ἐπιτειχισμὸς
τῇ χώρᾳ, ἄλλα τε ὅσα οὐκ ἄν τις νῦν προΐδοι. ἥκιστα
γὰρ πόλεμος ἐπὶ ῥητοῖς χωρεῖ, αὐτὸς δὲ ἀφ' αὑτοῦ τὰ
πολλὰ τεχνᾶται πρὸς τὸ παρατυγχάνον· ἐν ᾧ ὁ μὲν
εὐοργήτως αὐτῷ προσομιλήσας βεβαιότερος, ὁ δ' ὀργι-
σθεὶς περὶ αὐτὸν οὐκ ἐλάσ|σω πταίει.
„Ἐνθυμώμεθα δὲ καὶ ὅτι, εἰ μὲν ἡμῶν ἦσαν ἑκά- 2
στοις πρὸς ἀντιπάλους περὶ γῆς ὅρων αἱ διαφοραί,
οἰστὸν ἂν ἦν· νῦν δὲ πρὸς ξύμπαντάς τε ἡμᾶς Ἀθη-
ναῖοι ἱκανοὶ καὶ κατὰ πόλιν ἔτι δυνατώτεροι· ὥστε,
εἰ μὴ καὶ ἁθρόοι καὶ κατὰ ἔθνη καὶ ἕκαστον ἄστυ
μιᾷ γνώμῃ | ἀμυνούμεθα αὐτούς, δίχα γε ὄντας ἡμᾶς
ἀπόνως χειρώσονται. καὶ τὴν ἧσσαν, εἰ καὶ δεινόν
τῳ ἀκοῦσαι, ἴστω οὐκ ἄλλο τι φέρουσαν ἢ ἄντικρυς
δουλείαν· ὃ καὶ λόγῳ ἐνδοιασθῆναι αἰσχρὸν τῇ Πελο- 3
ποννήσῳ καὶ πόλεις τοσάσδε ὑπὸ μιᾶς κακοπαθεῖν.

2 ἐκεῖνος B ‖ προύχωσιν C ‖ καθαιρετὸν C et ex corr. G καθαιρετέον **b** 5 ἀπαίρουσιν ABE ἀπε+ροῦσιν F 9 τοῦ om. ABF 10 μάλιστα om. M ‖ παραίνεσις B 13 ἀμφ' FM 14 παρατυγχάνων C 16 αὐτῶν C 17 καὶ om. **c** ‖ ἦσαν ἡμῶν **b** 18 αἱ om. **b** 21 κατὰ τὰ C ‖ ἕκαστον om. M 24 τω **c** τῷ Mf τὸ BE τ+ A 25 ἐνδυασθῆναι C

ἐν ᾧ ἢ δικαίως δο|κοῖμεν ἂν πάσχειν ἢ διὰ δειλίαν
ἀνέχεσθαι καὶ τῶν πατέρων χείρους φαίνεσθαι, οἳ τὴν
Ἑλλάδα ἠλευθέρωσαν· ἡμεῖς δὲ οὐδ' ἡμῖν αὐτοῖς βε-
βαιοῦμεν αὐτό, τύ|ραννον δὲ ἐῶμεν ἐγκαθεστάναι πό-
λιν, τοὺς δ' ἐν μιᾷ μονάρχους ἀξιοῦμεν καταλύειν.
καὶ οὐκ ἴσμεν ὅπως τάδε τριῶν τῶν μεγίστων ξυμ- 4
φορῶν ἀπήλλακται, ἀξυνεσίας ἢ μαλακίας ἢ ἀμελείας.
οὐ γὰρ δὴ πεφευγότες αὐτὰ | ἐπὶ τὴν πλείστους δὴ
βλάψασαν καταφρόνησιν κεχωρήκατε, ἣ ἐκ τοῦ πολλοὺς
σφάλλειν τὸ ἐναντίον ὄνομα ἀφροσύνη μετωνόμασται.
τὰ μὲν οὖν προγεγενημένα τί δεῖ μακρότερον ἢ ἐς 123
ὅσον τοῖς νῦν ξυμφέρει αἰτιᾶσθαι; περὶ δὲ τῶν ἔπειτα
μελλόντων τοῖς παροῦσι βοηθοῦν|τας χρὴ ἐπιταλαι-
πωρεῖν (πάτριον γὰρ ἡμῖν ἐκ τῶν πόνων τὰς ἀρετὰς
κτᾶσθαι), καὶ μὴ μεταβάλλειν τὸ ἔθος, εἰ ἄρα πλούτῳ
τε νῦν καὶ ἐξουσίᾳ ὀλίγον προφέρετε (οὐ γὰρ δίκαιον
ἃ τῇ ἀπορίᾳ ἐκτήθη τῇ περιουσίᾳ ἀπολέσθαι), ἀλλὰ
θαρσοῦντας ἰέναι κατὰ πολλὰ ἐς τὸν | πόλεμον, τοῦ
τε θεοῦ χρήσαντος καὶ αὐτοῦ ὑποσχομένου ξυλλήψε-
σθαι, καὶ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος ἁπάσης ξυναγωνιου-
μένης, τὰ μὲν φόβῳ, τὰ δὲ ὠφελίᾳ. σπονδάς τε οὐ 2
λύσετε πρότεροι, ἅς γε καὶ ὁ θεὸς κελεύων πολεμεῖν
νομίζει παραβεβάσθαι, ἠδικημέναις δὲ μᾶλλον βοηθή-
|σετε· λύουσι γὰρ οὐχ οἱ ἀμυνόμενοι, ἀλλ' οἱ πρότεροι
ἐπιόντες.

1 ἂν om. B 4 πόλιν **b** πόλει **c** 8 αὐτὰ C ταῦτα **b** [G] 9 ἢ ABM 14 ἡμῖν C ὑμῖν **b** [G] 16 ὀλίγων ABF προφέρεται CE, corr. E_1 προσφέρετε M [G] 17 περιουσίᾳ **c** M marg. B_1 γρ. A_1 ἀπουσίᾳ ABEF(?) 18 θαρσοῦντας GM θαρσοῦντες ABCEF 20 ἁπάσης **c** πάσης **b** 22 πρότερον F ‖ γε **b** τε **c** 23 νομίζειν C ‖ η διακειμέναις E 24 πρότερον G

„Ὥστε πανταχόθεν καλῶς ὑπάρχον ὑμῖν πολεμεῖν 124 καὶ ἡμῶν κοινῇ τάδε παραινούντων, εἴπερ βεβαιότατον τὸ ταὐτὰ ξυμφέροντα καὶ πόλεσι καὶ ἰδιώταις εἶναι, μὴ μέλλετε Ποτειδεάταις τε ποιεῖσθαι τιμωρίαν | οὖσι Δωριεῦσι καὶ ὑπὸ Ἰώνων πολιορκουμένοις, οὗ πρότερον ἦν τοὐναντίον, καὶ τῶν ἄλλων μετελθεῖν τὴν ἐλευθερίαν, ὡς οὐκέτι ἐνδέχεται περιμένοντας τοὺς μὲν ἤδη βλάπτεσθαι, τοὺς δ', εἰ γνωσθησόμεθα ξυνελθόντες μέν, ἀμύνεσθαι δὲ ἀτολμῶντες, μὴ πολὺ ὕστερον τὸ | αὐτὸ πάσχειν· ἀλλὰ νομίσαντες ἐς 2 ἀνάγκην ἀφῖχθαι, ὦ ἄνδρες ξύμμαχοι, καὶ ἅμα τάδε ἄριστα λέγεσθαι, ψηφίσασθε τὸν πόλεμον μὴ φοβηθέντες τὸ αὐτίκα δει|νόν, τῆς δ' ἀπ' αὐτοῦ διὰ πλεί- 86 ονος εἰρήνης ἐπιθυμήσαντες· ἐκ πολέμου μὲν γὰρ εἰρήνη μᾶλλον βεβαιοῦται, ἀφ' ἡσυχίας δὲ μὴ πολεμῆσαι οὐχ ὁμοίως ἀκίνδυνον. καὶ τὴν καθεστηκυῖαν 3 ἐν τῇ Ἑλλάδι πόλιν τύραννον | ἡγησάμενοι ἐπὶ πᾶσιν ὁμοίως καθεστάναι, ὥστε τῶν μὲν ἤδη ἄρχειν, τῶν δὲ διανοεῖσθαι, παραστησώμεθα ἐπελθόντες, καὶ αὐτοί τε ἀκινδύνως τὸ λοιπὸν οἰκῶμεν καὶ τοὺς νῦν δεδουλωμένους Ἕλληνας ἐλευθερώσωμεν.“ Τοιαῦτα μὲν οἱ Κορίνθιοι εἶπον.

| Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ἐπειδὴ ἀφ' ἁπάντων ἤκουσαν γνώμην, ψῆφον ἐπήγαγον τοῖς ξυμμάχοις ἅπασιν 125 ὅσοι παρῆσαν ἑξῆς καὶ μείζονι καὶ ἐλάσσονι πόλει·

1 ὑπάρχον om. C 2 τάδε κοινῇ **b** 3 ταυτὰ γρ. a_2 ταὐτα F ταῦτα **c** ABEM 5 πολιορκουμένοις] ς in lit. g 9 ἀτολμῶντες **c**E ἀτολμοῦντες suprascr. F_1 γρ. G οὐ τολμῶντες ABFM ‖ πολλῶι M 10 ἐς γρ. G εἰς AEFM ἐπ' **c** ἐς ἀνάγκην om. B 12 ψηφίσασθαι ABE ψηφίσατε G 17 πόλει M 19 παραστησόμεθα **c**AB ‖ τε om. **b** 21 ταῦτα F ‖ μὲν om. **b** 23 ἀμφ' M

καὶ τὸ πλῆθος ἐψηφίσαντο πολεμεῖν. δεδογμένον δὲ 2
αὐτοῖς εὐθὺς μὲν ἀδύνατα ἦν ἐπιχειρεῖν ἀπαρασκεύοις
οὖσιν, ἐκπορίζεσθαι δὲ ἐδόκει ἑκάστους ἃ πρόσφορα
ἦν καὶ μὴ εἶναι μέλλησιν. ὅμως δὲ καθισταμένοις ὧν
ἔδει ἐνιαυτὸς μὲν οὐ διετρίβη, ἔλασσον δέ, πρὶν ἐσβα-
λεῖν ἐς τὴν Ἀττικὴν καὶ τὸν πόλεμον ἄρασθαι φα-
νερῶς.

Ἐν τούτῳ δὲ ἐπρεσβεύοντο τῷ χρόνῳ πρὸς τοὺς 126
Ἀθηναίους ἐγκλήματα ποιούμενοι, ὅπως σφίσιν ὅτι
μεγίστη πρόφασις εἴη τοῦ πολεμεῖν, ἢν μή τι ἐσα-
κούωσιν. καὶ πρῶτον μὲν πρέσβεις πέμψαντες οἱ Λα- 2
κεδαιμόνιοι ἐκέλευον τοὺς Ἀθηναίους τὸ ἄγος ἐλαύ-
νειν τῆς θεοῦ. τὸ δὲ ἄγος ἦν τοιόνδε. Κύλων ἦν 3
Ἀθηναῖος ἀνὴρ Ὀλυμπιονίκης τῶν | πάλαι εὐγενής τε
καὶ δυνατός· ἐγεγαμήκει δὲ θυγατέρα Θεαγένους Με-
γαρέως ἀνδρός, ὃς κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἐτυράννει
Μεγάρων. χρωμένῳ δὲ τῷ Κύλωνι ἐν Δελφοῖς ἀν- 4
εῖλεν ὁ θεὸς ἐν τοῦ Διὸς τῇ μεγίστῃ ἑορτῇ κατα-
λαβεῖν τὴν Ἀθηναίων ἀκρόπολιν. ὁ δὲ παρά | τε 5
τοῦ Θεαγένους δύναμιν λαβὼν καὶ τοὺς φίλους ἀνα-
πείσας, ἐπειδὴ ἐπῆλθεν Ὀλύμπια τὰ ἐν Πελοπον-
νήσῳ, κατέλαβε τὴν ἀκρόπολιν ὡς ἐπὶ τυραννίδι,
νομίσας ἑορτήν τε τοῦ Διὸς μεγίστην εἶναι καὶ ἑαυτῷ
τι προσήκειν Ὀλύμπια νενικηκότι. εἰ δὲ ἐν τῇ Ἀττικῇ 6
ἢ ἄλλοθί που | ἡ μεγίστη ἑορτὴ εἴρητο, οὔτε ἐκεῖνος 87
ἔτι κατενόησε τό τε μαντεῖον οὐκ ἐδήλου (ἔστι γὰρ

3 δὲ om. A ‖ ἑκάστοις codd., corr. Nattmann 4 ὁμοίως M 10—11 τι ἐσακούωσι ACE τινες ἀκούωσι B τι ἐσακούσωσι FGM 13 τῆς] τοῦ B 14 Ὀλυμπιονίκης ἀνὴρ Ἀθηναῖος **b** 18 ἐν **c** ἐν τῇ **b** 19 τὴν] τῶν B 21 ἐπῆλθεν **c**E ἐπῆλθον ABFM

καὶ Ἀθηναίοις Διάσια, ἃ καλεῖται Διὸς ἑορτὴ Μειλι-
χίου μεγίστη, ἔξω τῆς πόλεως, ἐν ᾗ πανδημεὶ θύουσι
πολλὰ οὐχ ἱερεῖα, ἀλλ' ⟨ἁγνὰ⟩ | θύματα ἐπιχώρια),
δοκῶν δὲ ὀρθῶς γιγνώσκειν ἐπεχείρησε τῷ ἔργῳ. οἱ 7
δὲ Ἀθηναῖοι αἰσθόμενοι ἐβοήθησάν τε πανδημεὶ ἐκ
τῶν ἀγρῶν ἐπ' αὐτοὺς καὶ προσκαθεζόμενοι ἐπολιόρ-
κουν. χρόνου δὲ ἐγγιγνομένου οἱ Ἀθηναῖοι τρυχό- 8
μενοι τῇ προσεδρίᾳ ἀπῆλθον οἱ πολλοί, ἐπι|τρέψαντες
τοῖς ἐννέα ἄρχουσι τήν φυλακήν τε καὶ τὸ πᾶν αὐτο-
κράτορσι διαθεῖναι ᾗ ἂν ἄριστα διαγιγνώσκωσιν· τότε
δὲ τὰ πολλὰ τῶν πολιτικῶν οἱ ἐννέα ἄρχοντες ἔπρασ-
σον. οἱ δὲ μετὰ τοῦ Κύλωνος πολιορκούμενοι φλαύ- 9
ρως εἶχον σίτου τε καὶ ὕδατος ἀπορίᾳ. ὁ μὲν οὖν 10
| Κύλων καὶ ὁ ἀδελφὸς ἐκδιδράσκουσιν· οἱ δ' ἄλλοι
ὡς ἐπιέζοντο καί τινες καὶ ἀπέθνῃσκον ὑπὸ τοῦ
λιμοῦ, καθίζουσιν ἐπὶ τὸν βωμὸν ἱκέται τὸν ἐν τῇ
ἀκροπόλει. ἀναστήσαντες δὲ αὐτοὺς οἱ τῶν Ἀθηναίων 11
ἐπιτετραμμένοι τὴν φυλακήν, ὡς ἑώρων ἀποθνῄσκον-
τας | ἐν τῷ ἱερῷ, ἐφ' ᾧ μηδὲν κακὸν ποιήσουσιν,
ἀπαγαγόντες ἀπέκτειναν· καθεζομένους δέ τινας καὶ
ἐπὶ τῶν σεμνῶν θεῶν τοῖς βωμοῖς ἐν τῇ παρόδῳ
ἀπεχρήσαντο. καὶ ἀπὸ τούτου ἐναγεῖς καὶ ἀλιτήριοι
τῆς θεοῦ ἐκεῖνοί τε ἐκαλοῦντο καὶ τὸ γένος τὸ ἀπ'
ἐκείνων. ἤλασαν μὲν | οὖν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς 12

1 καὶ om. c 2 μεγίστη in marg. G_1 3 πολλοὶ codd., corr. C. F. Hermann ‖ ἀλλὰ codd. ἀλλ' ⟨ἁγνὰ⟩ ex Polluce I 26 rescr. Madvig 7 ἐγγιγνομένου c ἐπιγιγνομένου b 8 προσεδρίᾳ c προσεδρείᾳ bG 9 τε om. b 10 διαθῆναι C ‖ διαγιγνώσκουσι CF, corr. F_1 14 ἀδελφὸς c ἀδελφὸς αὐτοῦ b 15 ὑπὸ b ἀπὸ c 16 alt. τὸν] τῶν C 17 δὲ om. B 21 τοὺς c ἐν τοῖς b 22 ἀπεχρήσαντο C διεχρήσαντο bG ‖ ἀλητήριοι C 24 ἐκείνου C ‖ οἱ om. A

ἐναγεῖς τούτους, ἤλασε δὲ καὶ Κλεομένης ὁ Λακεδαι-
μόνιος ὕστερον μετὰ Ἀθηναίων στασιαζόντων, τούς
τε ζῶντας ἐλαύνοντες καὶ τῶν τεθνεώτων τὰ ὀστᾶ
ἀνελόντες ἐξέβαλον· κατῆλθον μέντοι ὕστερον, καὶ τὸ
γένος αὐτῶν ἔτι ἔστιν ἐν τῇ | πόλει. τοῦτο δὴ τὸ **127**
ἄγος οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐκέλευον ἐλαύνειν δῆθεν τοῖς
θεοῖς πρῶτον τιμωροῦντες, εἰδότες δὲ Περικλέα τὸν
Ξανθίππου προσεχόμενον αὐτῷ κατὰ | τὴν μητέρα καὶ 88
νομίζοντες ἐκπεσόντος αὐτοῦ ῥᾷον ⟨ἂν⟩ σφίσι προ-
χωρεῖν τὰ ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων. οὐ μέντοι τοσοῦτον 2
ἤλπιζον παθεῖν ἂν αὐτὸν τοῦτο ὅσον διαβολὴν οἴσειν
αὐτῷ πρὸς τὴν πόλιν, ὡς καὶ διὰ τὴν ἐκείνου | ξυμ-
φορὰν τὸ μέρος ἔσται ὁ πόλεμος. ὢν γὰρ δυνατώτα- 3
τος τῶν καθ' ἑαυτὸν καὶ ἄγων τὴν πολιτείαν ἠναν-
τιοῦτο πάντα τοῖς Λακεδαιμονίοις, καὶ οὐκ εἴα ὑπείκειν,
ἀλλ' ἐς τὸν πόλεμον ὥρμα τοὺς Ἀθηναίους.

Ἀντεκέλευον δὲ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς Λακεδαι- **128**
μονίους τὸ ἀπὸ Ταινάρου ἄγος ἐλαύνειν. οἱ γὰρ
Λακεδαιμόνιοι ἀναστήσαντές ποτε ἐκ τοῦ ἱεροῦ τοῦ
Ποσειδῶνος [ἀπὸ Ταινάρου] τῶν Εἱλώτων ἱκέτας
ἀπαγαγόντες διέφθειραν· δι' ὃ δὴ καὶ σφίσιν αὐτοῖς
νομίζουσι τὸν μέγαν σεισμὸν γενέσθαι ἐν Σπάρτῃ.
ἐκέλευον δὲ καὶ τὸ | τῆς Χαλκιοίκου ἄγος ἐλαύνειν 2
αὐτούς· ἐγένετο δὲ τοιόνδε. ἐπειδὴ Παυσανίας ὁ Λα- 3
κεδαιμόνιος τὸ πρῶτον μεταπεμφθεὶς ὑπὸ Σπαρτιατῶν
ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἐν Ἑλλησπόντῳ καὶ κριθεὶς ὑπ'
αὐτῶν ἀπελύθη μὴ ἀδικεῖν, δημοσίᾳ μὲν οὐκέτι ἐξ-

4 ἐξέβαλον CEm₃ et Thom. Mag. 22 ἐξέβαλλον ABF[G] 5 ἐστιν ἔτι **b**[G] 6 ἐλαύνειν ἐκέλευον Bm₃ et ex corr. A₁ 9 ἂν add. Stahl 11 τοῦτο τὸ ἐκβληθῆναι ὅσον E 15 ὑπήκειν CE 20 seclusa del. Herw. 22 ἐν] ἐν τῇ G

ἐπέμφθη, ἰδίᾳ δὲ αὐτὸς | τριήρη λαβὼν Ἑρμιονίδα ἄνευ Λακεδαιμονίων ἀφικνεῖται ἐς Ἑλλήσποντον, τῷ μὲν λόγῳ ἐπὶ τὸν Μηδικὸν πόλεμον, τῷ δὲ ἔργῳ τὰ πρὸς βασιλέα πράγματα πράσσειν, ὥσπερ καὶ τὸ πρῶτον ἐπεχείρησεν, ἐφιέμενος τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχῆς. εὐεργεσίαν δὲ ἀπὸ τοῦδε πρῶτον ἐς | βασιλέα κατέθετο 4
καὶ τοῦ παντὸς πράγματος ἀρχὴν ἐποιήσατο. Βυζάν- 5
τιον γὰρ ἑλὼν τῇ προτέρᾳ παρουσίᾳ μετὰ τὴν ἐκ Κύπρου ἀναχώρησιν (εἶχον δὲ Μῆδοι αὐτὸ καὶ βασιλέως προσήκοντές τινες καὶ ξυγγενεῖς, οἳ ἑάλωσαν ἐν αὐτῷ τότε) τούτους οὓς ἔλαβεν ἀποπέμπει βασιλεῖ κρύφα τῶν ἄλλων ξυμμάχων, τῷ δὲ λόγῳ ἀπέδρασαν αὐτόν. ἔπρασσε δὲ ταῦτα μετὰ Γογγύλου τοῦ Ἐρε- 6
τριῶς, ᾧπερ ἐπέτρεψε τό τε Βυζάντιον καὶ τοὺς αἰχμαλώτους. ἔπεμψε δὲ καὶ ἐπιστολὴν τὸν Γογγύλον φέροντα αὐτῷ. ἐνεγέγραπτο δὲ τάδε ἐν αὐτῇ, | ὡς 7
ὕστερον ἀνηυρέθη· „Παυσανίας ὁ ἡγεμὼν τῆς Σπάρ|της τούσδε τέ σοι χαρίζεσθαι βουλόμενος ἀποπέμπει δορὶ ἑλών, καὶ γνώμην ποιοῦμαι, εἰ καὶ σοὶ δοκεῖ, θυγατέρα τε τὴν σὴν γῆμαι καί σοι Σπάρτην τε καὶ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα ὑποχείριον ποιῆσαι. δυνατὸς δὲ δοκῶ εἶ|ναι ταῦτα πρᾶξαι μετὰ σοῦ βουλευόμενος. εἰ οὖν τί σε τούτων ἀρέσκει, πέμπε ἄνδρα πιστὸν ἐπὶ θάλασσαν δι' οὗ τὸ λοιπὸν τοὺς λόγους ποιησόμεθα.“ τοσαῦτα μὲν ἡ γραφὴ ἐδήλου. Ξέρξης δὲ ἥσθη τε 12
τῇ ἐπιστολῇ καὶ ἀποστέλλει Ἀρτάβαζον τὸν Φαρνάκου

1 Ἑρμιωνίδα (?) C 3 μὲν . . . πόλεμον om. C ‖ Ἑλληνικὸν codd., corr. Gebhardt ‖ post ἔργῳ **c** βουλόμενος 5 ἐπεχείρησεν **c** ἐνεχείρησεν **b** 6 κατέθεντο C 10 τινος AB 11 ἔλαβον Bm_3 14 ὥπερ **c** ὧι **b** 18 χαρίζεσθαι om. G, in marg. χαρίσασθαι G_1 20 τὴν om. **c** ‖ alt. τε om. **c** 23 πέμπε + C 26 τῆς ἐπιστολῆς E ‖ Φανάκου F

ἐπὶ θάλασσαν | καὶ κελεύει αὐτὸν τήν τε Δασκυλῖτιν
σατραπείαν παραλαβεῖν Μεγαβάτην ἀπαλλάξαντα, ὃς
πρότερον ἦρχε, καὶ παρὰ Παυσανίαν ἐς Βυζάντιον
ἐπιστολὴν ἀντεπετίθει αὐτῷ ὡς τάχιστα διαπέμψαι καὶ
τὴν σφραγῖδα ἀποδεῖξαι, καὶ ἤν τι αὐτῷ Παυσανίας
παραγγέλλῃ περὶ | τῶν ἑαυτοῦ πραγμάτων, πράσσειν
ὡς ἄριστα καὶ πιστότατα. ὁ δὲ ἀφικόμενος τά τε 2
ἄλλα ἐποίησεν ὥσπερ εἴρητο καὶ τὴν ἐπιστολὴν δι-
έπεμψεν. ἀντενεγέγραπτο δὲ τάδε· „Ὧδε λέγει βασι- 3
λεὺς Ξέρξης Παυσανίᾳ· καὶ τῶν ἀνδρῶν οὕς μοι πέραν
θαλάσσης ἐκ Βυζαντίου ἔσωσας | κείσεταί σοι εὐερ-
γεσία ἐν τῷ ἡμετέρῳ οἴκῳ ἐς αἰεὶ ἀνάγραπτος, καὶ
τοῖς λόγοις τοῖς ἀπὸ σοῦ ἀρέσκομαι. καί σε μήτε
νὺξ μήθ' ἡμέρα ἐπισχέτω ὥστε ἀνεῖναι πράσσειν τι
ὧν ἐμοὶ ὑπισχνεῖ, μηδὲ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου δαπάνῃ
κεκώλυσο μηδὲ στρατιᾶς πλήθει, εἴ ποι δεῖ | παρα-
γίγνεσθαι, ἀλλὰ μετ' Ἀρταβάζου ἀνδρὸς ἀγαθοῦ, ὅν
σοι ἔπεμψα, πρᾶσσε θαρσῶν καὶ τὰ ἐμὰ καὶ τὰ σὰ
ὅπῃ κάλλιστα καὶ ἄριστα ἕξει ἀμφοτέροις.“ ταῦτα 130
λαβὼν ὁ Παυσανίας τὰ γράμματα, ὢν καὶ πρότερον
ἐν μεγάλῳ ἀξιώματι ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων διὰ τὴν Πλα-
ταιᾶσιν ἡγεμονίαν, πολλῷ τότε μᾶλλον ἦρτο καὶ
οὐκέτι ἐδύνατο ἐν τῷ καθεστῶτι τρόπῳ βιοτεύειν, ἀλλὰ
σκευάς τε Μηδικὰς ἐνδυόμενος ἐκ τοῦ Βυζαντίου

1 Δασκυλῖτην CE[G] 2 σατραπίαν CE[G] 4 ἀντεπιτίθει E 9 ἀντενεγέγραπτο coni. Herw. ἀντεπεγέγραπτο **c** ἀντεγέγραπτο **b** 11 διέσωσας G ‖ κείσεταί **c**EF, schol. (εὐεργέτης κληθήσῃ), Thom. Mag. 44 κεῖταί ABm_3 13 alt. τοῖς] τοῖ C 14 μήθ' G μήτ' C μήτε **b** 16 κεκωλύσθω codd., corr. Poppo ‖ δεῖ] ει in lit. c_2 19 κάλιστα A 20 πρότερον **b** πρῶτον **c** 22 μᾶλλον τότε Bm_3 23 καθεστῶτι **c** καθεστηκότι **b** ‖ βιωτεύειν C

ἐξῄει καὶ διὰ τῆς Θρᾴκης πορευόμενον αὐτὸν Μῆδοι
καὶ Αἰ|γύπτιοι ἐδορυφόρουν, τράπεζάν τε Περσικὴν
παρετίθετο καὶ κατέχειν τὴν διάνοιαν οὐκ ἐδύνατο,
ἀλλ' ἔργοις βραχέσι προυδήλου ἃ τῇ γνώμῃ μειζόνως
ἐς ἔπειτα ἔμελλε πράξειν. δυσπρόσοδόν τε αὐτὸν 2
παρεῖχε καὶ τῇ ὀργῇ | οὕτω χαλεπῇ ἐχρῆτο ἐς πάντας
ὁμοίως ὥστε μηδένα δύνασθαι προσιέναι· δι' ὅπερ καὶ
πρὸς τοὺς Ἀθηναίους οὐχ ἥκιστα ἡ ξυμμαχία μετέστη.
οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι αἰσθόμενοι τό τε πρῶτον δι' **131**
αὐτὰ ταῦτα ἀνεκάλεσαν αὐτόν, καὶ ἐπειδὴ τῇ Ἑρμιο-
νίδι νηὶ τὸ δεύτερον ἐκπλεύσας οὐ κελευσάντων αὐτῶν
τοιαῦτα ἐφαίνετο ποιῶν, καὶ ἐκ τοῦ Βυζαντίου βίᾳ
ὑπ' Ἀθηναίων ἐκπολιορκηθεὶς ἐς μὲν τὴν Σπάρτην
οὐκ ἐπανεχώρει, ἐς δὲ Κολωνὰς τὰς Τρῳάδας ἱδρυθεὶς
πράσσων τε ἐσηγγέλλετο αὐτοῖς ἐς τοὺς βαρβάρους
καὶ οὐκ ἐπ' ἀγαθῷ τὴν μονὴν ποιούμενος, οὕτω δὴ
οὐκέτι ἐπέσχον, ἀλλὰ πέμψαντες κήρυκα οἱ ἔφοροι καὶ
σκυτάλην εἶπον τοῦ κήρυκος μὴ λείπεσθαι, εἰ δὲ μή,
πόλεμον αὐτῷ Σπαρτιάτας προαγορεύειν. ὁ δὲ βου- 2
λόμενος ὡς ἥκιστα ὕποπτος εἶναι καὶ πιστεύων χρή-
μασι διαλύσειν τὴν διαβολὴν ἀνεχώρει τὸ δεύτερον
ἐς Σπάρτην. καὶ ἐς μὲν τὴν εἱρκτὴν ἐσπίπτει τὸ
πρῶτον ὑπὸ τῶν ἐφόρων (ἔξεστι δὲ τοῖς ἐφόροις τὸν
βασιλέα δρᾶσαι τοῦτο), ἔπειτα διαπραξάμενος ὕστερον
ἐξῆλθε καὶ καθίστησιν ἑαυτὸν ἐς κρίσιν τοῖς βουλο-
μένοις περὶ αὐτῶν ἐλέγχειν. καὶ φανερὸν μὲν εἶχον **132**

8 μετέστη] με in lit. B_1 9—10 δι' αὐτὰ] διὰ C 10 ἀνεκαλέσαντο F 10—11 Ἑρμιωνίδι C 14 ἱδρυνθεὶς **c**E 15 ἐς **c** πρὸς **b** 17 ἔπασχον Em_3 18 λίπεσθαι C 19 προσαγορεύειν B 21 διαβολὴν **b** παραβολὴν C [G] 26 αὐτῶν C et schol. (τῶν κατηγορημάτων) αὐτὸν **b** [G]

οὐδὲν οἱ Σπαρτιᾶται σημεῖον, οὔτε οἱ ἐχθροὶ οὔτε ἡ πᾶσα πόλις, ὅτῳ ἂν πιστεύσαντες βεβαίως ἐτιμωροῦντο ἄνδρα γένους τε τοῦ βασιλείου ὄντα καὶ ἐν τῷ παρόντι τιμὴν ἔχοντα (Πλείσταρχον γὰρ τὸν Λεωνίδου ὄντα βασιλέα καὶ νέον ἔτι ἀνεψιὸς ὢν ἐπετρόπευεν), ὑποψίας | δὲ πολλὰς παρεῖχε τῇ τε παρανομίᾳ καὶ 2
ζηλώσει τῶν βαρβάρων μὴ ἴσος βούλεσθαι εἶναι τοῖς παροῦσι, ⟨καὶ⟩ τά τε ἄλλα αὐτοῦ ἀνεσκόπουν εἴ τί που ἐξεδεδιῄτητο τῶν καθεστώτων νομίμων καὶ ὅτι ἐπὶ τὸν τρίποδά ποτε τὸν ἐν Δελφοῖς, ὃν ἀνέθεσαν οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τῶν Μήδων ἀκροθίνιον, ἠξίωσεν ἐπι- 91
γράψασθαι αὐτὸς ἰδίᾳ τὸ ἐλεγεῖον τόδε·

Ἑλλήνων ἀρχηγὸς ἐπεὶ στρατὸν ὤλεσε Μήδων,
Παυσανίας Φοίβῳ μνῆμ' ἀνέθηκε τόδε.

| τὸ μὲν οὖν ἐλεγεῖον οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐξεκόλαψαν 3
εὐθὺς τότε ἀπὸ τοῦ τρίποδος τοῦτο καὶ ἐπέγραψαν ὀνομαστὶ τὰς πόλεις ὅσαι ξυγκαθελοῦσαι τὸν βάρβαρον ἔστησαν τὸ ἀνάθημα· τοῦ μέντοι Παυσανίου ἀδίκημα καὶ τότ' ἐδόκει εἶναι, καὶ ἐπεί γε δὴ ἐν τούτῳ καθειστήκει, πολλῷ μᾶλλον παρόμοιον πραχθῆναι ἐφαίνετο τῇ παρούσῃ διανοίᾳ. ἐπυνθάνοντο δὲ καὶ ἐς τοὺς 4
Εἵλωτας πράσσειν τι αὐτόν, καὶ ἦν δὲ οὕτως· ἐλευθέρωσίν τε γὰρ ὑπισχνεῖτο αὐτοῖς καὶ πολιτείαν, ἢν ξυνεπαναστῶσι καὶ τὸ πᾶν ξυγκατεργάσωνται. ἀλλ'

1 οἱ ἐχθροὶ οὔτε om. ABm_3 5 ἐπετρόπευσεν E   6 δὲ] τε C   7 ἴσως E   8 καὶ add. Ullrich   9 ἐξεδεδιαιτητο E   10 ποτε] τε Bm_3 ‖ τὸν] τῶν C   12 ἐλεῖον C   13 ἀρχὸς Bm_3 16 τοῦτο] τούτου C   18 ἔστησαν τὸ FG ἐστήσαντο ABCEm_3 19 τότ'] τοῦτο codd., corr. Struve ‖ γε **c**, om. **b**   20 ἐφαίνετο] ἐβούλετο C   21 δὲ om. E   21—22 αὐτὸν καὶ εἰς τοὺς Εἵλ. πράσσειν τί Bm_3 πράσσειν τί αὐτὸν καὶ εἰς τοὺς Εἵλ. A et ex corr. B_1 24 ξυγκατεργάσονται C(?)E

οὐδ' ὣς οὐδὲ τῶν | Εἱλώτων μηνυταῖς τισι πιστεύσαντες ἠξίωσαν νεώτερόν τι ποιεῖν ἐς αὐτόν, χρώμενοι τῷ τρόπῳ ᾧπερ εἰώθασιν ἐς σφᾶς αὐτούς, μὴ ταχεῖς εἶναι περὶ ἀνδρὸς Σπαρτιάτου ἄνευ ἀναμφισβητήτων τεκμηρίων βουλεῦσαί τι ἀνήκεστον, πρίν γε δὴ αὐτοῖς, ὡς λέγεται, ὁ μέλλων τὰς | τελευταίας βασιλεῖ ἐπιστολὰς πρὸς Ἀρτάβαζον κομιεῖν, ἀνὴρ Ἀργίλιος, παιδικά ποτε ὢν αὐτοῦ καὶ πιστότατος ἐκείνῳ, μηνυτὴς γίγνεται, δείσας κατὰ ἐνθύμησίν τινα ὅτι οὐδείς πω τῶν πρὸ ἑαυτοῦ ἀγγέλων πάλιν ἀφίκετο, καὶ παρασημηνάμενος, ἵνα, ἢν ψευσθῇ τῆς | δόξης ἢ καὶ ἐκεῖνός τι μεταγράψαι αἰτήσῃ, μὴ ἐπιγνῷ, λύει τὰς ἐπιστολάς, ἐν αἷς ὑπονοήσας τι τοιοῦτον προσεπεστάλθαι καὶ αὐτὸν ηὗρεν ἐγγεγραμμένον κτείνειν. τότε δὴ οἱ ἔφοροι δείξαντος αὐτοῦ **133** τὰ γράμματα μᾶλλον μὲν ἐπίστευσαν, αὐτήκοοι δὲ βουληθέντες ἔτι γε|νέσθαι αὐτοῦ Παυσανίου τι λέγοντος, ἀπὸ παρασκευῆς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ Ταίναρον ἱκέτου οἰχομένου καὶ σκηνωσαμένου διπλῆν διαφράγματι καλύβην, ἐς ἣν τῶν [τε] ἐφόρων ἐντός τινας ἔκρυψε, καὶ Παυσανίου ὡς αὐτὸν | ἐλθόντος καὶ ἐρωτῶντος 92 τὴν πρόφασιν τῆς ἱκετείας ᾔσθοντο πάντα σαφῶς, αἰτιωμένου τοῦ ἀνθρώπου τά τε περὶ αὐτοῦ γραφέντα καὶ τἆλλ' ἀποφαίνοντος καθ' ἕκαστον, ὡς οὐδὲν πώποτε αὐτὸν ἐν ταῖς πρὸς βασιλέα | διακονίαις παραβάλοιτο, προτιμηθείη δὲ ἐν ἴσῳ τοῖς πολλοῖς τῶν

3 ᾧπερ] ᾧ G 11 παρασημηνάμενος rescripsi ex Polluce VIII 27 παραποιησάμενος σφραγῖδα codd. 14 τοιοῦτον **c** τοιοῦτο **b** ‖ αὐτὸν codd. 15 δὴ] δὲ AEF 17 βουλευθέντες ABFm_8 19 σκηνωσαμένου deter. σκηνησαμένου **cb** 20 τε del. Poppo 25 οὐδὲ B(?)m_8 26 παραβάλλοιτο B

διακόνων ἀποθανεῖν, κἀκείνου αὐτά τε ταῦτα ξυν-
ομολογοῦντος καὶ περὶ τοῦ παρόντος οὐκ ἐῶντος ὀργί-
ζεσθαι, ἀλλὰ πίστιν [ἐκ τοῦ ἱεροῦ] διδόντος τῆς ἀνα-
στάσεως καὶ ἀξιοῦντος ὡς τάχιστα πορεύεσθαι καὶ
μὴ τὰ πρασσόμενα διακωλύειν. ἀκούσαντες δὲ ἀκρι- 134
βῶς τότε μὲν ἀπῆλθον οἱ ἔφοροι, βεβαίως δὲ ἤδη
εἰδότες ἐν τῇ πόλει τὴν ξύλληψιν ἐποιοῦντο. λέγε-
ται δ' αὐτὸν μέλλοντα ξυλληφθήσεσθαι ἐν τῇ ὁδῷ,
ἑνὸς μὲν τῶν ἐφόρων τὸ πρόσωπον προσιόντος ὡς
εἶδε, γνῶναι ἐφ' ᾧ ἐχώρει, ἄλλου δὲ νεύματι ἀφανεῖ
χρησαμένου καὶ δηλώσαντος εὐνοίᾳ, πρὸς τὸ ἱερὸν
τῆς Χαλκιοίκου χωρῆσαι δρόμῳ καὶ προκαταφυγεῖν·
ἦν δ' ἐγγὺς τὸ τέμενος. καὶ ἐς οἴκημα οὐ μέγα ὃ ἦν
τοῦ ἱεροῦ ἐσελθών, ἵνα μὴ ὑπαίθριος ταλαιπωροίη,
ἡσύχαζεν. οἱ δὲ τὸ παραυτίκα μὲν ὑστέρησαν τῇ 2
διώξει, μετὰ δὲ τοῦτο τοῦ τε οἰκήματος τὸν ὄροφον
ἀφεῖλον καὶ τὰς θύρας ἔνδον ὄντα τηρήσαντες αὐτὸν
καὶ ἀπολαβόντες ἔσω ἀπῳκοδόμησαν, προσκαθεζόμενοί
τε ἐξεπολιόρκησαν λιμῷ. καὶ μέλλοντος αὐτοῦ ἀπο- 3
ψύχειν ὥσπερ εἶχεν ἐν τῷ οἰκήματι, αἰσθόμενοι ἐξ-
άγουσιν ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἔτι ἔμπνουν ὄντα, καὶ ἐξαχθεὶς
ἀπέθανε παραχρῆμα. καὶ αὐτὸν ἐμέλλησαν μὲν ἐς τὸν 4
Κεάδαν, οὗπερ τοὺς κακούργους, ἐσβάλλειν· ἔπειτα
ἔδοξε πλησίον που κατορύξαι. ὁ δὲ θεὸς ὁ ἐν Δελ-

1 τε om. **b** 3 seclusa del. Kr. 4 ὡς om. C[G] 5 τὰ om. **c** 13—14 ὃ ἦν τοῦ ἱεροῦ in lit. g_2 14 ἐσελθών] καταφυγὼν G 16 ὅρον ABFm_3 19 μέλλον F 19—20 ἀποψυχεῖν C 20 εἶχεν **c** εἶχον **b** ‖ αἰσθόμενοι **c** αἰσθόμενοί τε **b** 21 ἐκ τοῦ ἱεροῦ in lit. g_2 23 Κεάδαν C(?)F schol. (etiam Patm.) Καιάδαν ABEGm_3 ‖ ἐσβάλλειν εἰώθασιν C εἰώθεσαν ἐσβάλλειν in lit. G, εἰώθεσαν ἐμβάλλειν F ἐμβάλλειν εἰώθεισαν m_3 ἐμβάλλειν AB (εἰώθεισαν suprascr. A_1 B_1) ἐμβαλεῖν E

φοῖς τόν τε τάφον ὕστερον ἔχρησε | τοῖς Λακεδαιμονίοις μετενεγκεῖν οὗπερ ἀπέθανε (καὶ νῦν κεῖται ἐν τῷ προτεμενίσματι, ὃ γραφῇ στῆλαι δη|λοῦσι), καὶ ὡς 93 ἄγος αὐτοῖς ὂν τὸ πεπραγμένον δύο σώματα ἀνθ' ἑνὸς τῇ Χαλκιοίκῳ ἀποδοῦναι. οἱ δὲ ποιησάμενοι χαλκοῦς ἀνδριάντας δύο ὡς ἀντὶ Παυσανίου ἀνέθεσαν.

Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, ὡς καὶ τοῦ θεοῦ ἄγος κρί|ναντος, **135** ἀντεπέταξαν τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐλαύνειν αὐτό. 2 τοῦ δὲ μηδισμοῦ τοῦ Παυσανίου οἱ Λακεδαιμόνιοι πρέσβεις πέμψαντες παρὰ τοὺς Ἀθηναίους ξυνεπῃτιῶντο καὶ τὸν Θεμιστοκλέα, ὡς ηὕρισκον ἐκ τῶν Παυσανίου ἐλέγχων, ἠξίουν τε τοῖς αὐτοῖς κολάζεσθαι αὐτόν. | 3 οἱ δὲ πεισθέντες (ἔτυχε γὰρ ὠστρακισμένος καὶ ἔχων δίαιταν μὲν ἐν Ἄργει, ἐπιφοιτῶν δὲ καὶ ἐς τὴν ἄλλην Πελοπόννησον) πέμπουσι μετὰ τῶν Λακεδαιμονίων ἑτοίμων ὄντων ξυνδιώκειν ἄνδρας οἷς εἴρητο ἄγειν ὅπου ἂν περιτύχωσιν. **136** ὁ δὲ Θεμιστοκλῆς προαισθόμενος φεύγει ἐκ | Πελοποννήσου ἐς Κέρκυραν, ὢν αὐτῶν εὐεργέτης. δεδιέναι δὲ φασκόντων Κερκυραίων ἔχειν αὐτὸν ὥστε Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις ἀπεχθέσθαι, διακομίζεται ὑπ' αὐτῶν ἐς τὴν ἤπειρον τὴν καταντικρύ. 2 καὶ διωκόμενος ὑπὸ τῶν προστεταγμένων κατὰ πύστιν ᾗ χωροίη, | ἀναγκάζεται κατά τι ἄπορον παρὰ Ἄδμητον τὸν Μολοσσῶν βασιλέα ὄντα αὐτῷ οὐ φίλον καταλῦσαι. 3 καὶ ὁ μὲν οὐκ ἔτυχεν ἐπιδημῶν, ὁ δὲ τῆς γυναικὸς ἱκέτης γενόμενος διδάσκεται ὑπ'

3 προτενίσματι BE 4 et 7 ἅγος E 9 οἱ om. **b** 11 Παυσανίου C περὶ Παυσανίαν **b**G 12 τοῖς αὐτοῖς] αὐτοὺς G 19 φάσκων τῶν C [G] 20—21 ἀπεχθέσθαι coni. Herw., cf. schol. (ἐχθρὸς γενέσθαι) ἀπέχθεσθαι ABCF ἀπέχεσθαι Em$_3$ [G] 21 διακομίζεσθαι B 22 προστεταγμένον B προτεταγμένων G

αὐτῆς τὸν παῖδα σφῶν λαβὼν καθέζεσθαι ἐπὶ τὴν ἑστίαν. καὶ ἐλθόντος οὐ πολὺ ὕστε|ρον τοῦ Ἀδμήτου 4 δηλοῖ τε ὅς ἐστι καὶ οὐκ ἀξιοῖ, εἴ τι ἄρα αὐτὸς ἀντεῖπεν αὐτῷ Ἀθηναίων δεομένῳ, φεύγοντα τιμωρεῖσθαι. καὶ γὰρ ἂν ὑπ' ἐκείνου πολλῷ ἀσθενέστερος ἐν τῷ παρόντι κακῶς πάσχειν, γενναῖον δὲ εἶναι τοὺς ὁμοίους ἀπὸ τοῦ ἴσου τιμωρεῖσθαι. καὶ | ἅμα αὐτὸς μὲν ἐκείνῳ χρείας τινὸς καὶ οὐκ ἐς τὸ σῶμα σῴζεσθαι ἐναντιωθῆναι, ἐκεῖνον δ' ἄν, εἰ ἐκδοίη αὐτόν (εἰπὼν ὑφ' ὧν καὶ ἐφ' ᾧ διώκεται), σωτηρίας ἂν | τῆς ψυχῆς ἀπο- 94 στερῆσαι. ὁ δὲ ἀκούσας ἀνίστησί τε αὐτὸν μετὰ τοῦ 137 ἑαυτοῦ υἱέος (ὥσπερ καὶ ἔχων [αὐτὸν] ἐκαθέζετο, καὶ μέγιστον ἦν ἱκέτευμα τοῦτο) καὶ ὕστερον οὐ πολλῷ τοῖς τε Λακεδαιμονίοις καὶ Ἀθηναίοις ἐλθοῦσι | καὶ πολλὰ εἰποῦσιν οὐκ ἐκδίδωσιν, ἀλλ' ἀποστέλλει βουλόμενον ὡς βασιλέα πορευθῆναι ἐπὶ τὴν ἑτέραν θάλασσαν πεζῇ ἐς Πύδναν τὴν Ἀλεξάνδρου. ἐν ᾗ ὁλκάδος τυ- 2 χὼν ἀναγομένης ἐπ' Ἰωνίας καὶ ἐπιβὰς καταφέρεται χειμῶνι ἐς τὸ Ἀθηναίων στρατόπεδον ὃ ἐπολιόρκει Νάξον. καὶ (ἦν γὰρ ἀγνὼς τοῖς ἐν τῇ νηί) δείσας φράζει τῷ ναυκλήρῳ ὅστις ἐστὶ καὶ δι' ἃ φεύγει, καὶ εἰ μὴ σώσει αὐτόν, ἔφη ἐρεῖν ὅτι χρήμασι πεισθεὶς αὐτὸν ἄγει· τὴν δὲ ἀσφάλειαν εἶναι μηδένα ἐκβῆναι ἐκ τῆς νεὼς μέχρι πλοῦς γένηται· πειθομένῳ δ' αὐτῷ χάριν | ἀπομνήσεσθαι κατ' ἀξίαν. ὁ δὲ ναύκληρος

1 καθέζεσθαι deter. καθίζεσθαι **cb** 5 ἀσθενέστερος deter. ἀσθενεστέρου **cb** 7 ἅμα **c** Θεμιστοκλῆς (ὁ Θ. E) ἅμα **b** ‖ μὲν] μὲν ἐν τῶι Ἀδμήτωι E 9 ἐκδοίη] ἐκδόηι τὸν Ἄδμητον E ‖ αυ:τὸν G 12 υἱέως G ‖ αὐτὸν non legit schol. (αὐτῷ τῷ σχήματι), del. Heilmann 14 τε om. **b** 17 Ἀλεξάνδρου τοῦ φιλέλληνος E 18 Ἰώνας B ‖ καὶ ἐπιβὰς in lit. g_2 21 δι' ἃ φεύγει **c**F διαφεύγει ABEm_3 22 σώιση E 25 καὶ ἀξίαν C, correxi καὶ om. **b**G

ποιεῖ τε ταῦτα καὶ ἀποσαλεύσας ἡμέραν καὶ νύκτα
ὑπὲρ τοῦ στρατοπέδου ὕστερον ἀφικνεῖται ἐς Ἔφεσον.
καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς ἐκεῖνόν τε ἐθεράπευσε χρημάτων 3
δόσει (ἦλθε γὰρ αὐτῷ ὕστερον ἔκ τε Ἀθηνῶν παρὰ
τῶν φίλων καὶ ἐξ Ἄργους | ἃ ὑπεξέκειτο), καὶ μετὰ
τῶν κάτω Περσῶν τινος πορευθεὶς ἄνω ἐσπέμπει
γράμματα πρὸς βασιλέα Ἀρτοξέρξην τὸν Ξέρξου νεωστὶ
βασιλεύοντα. ἐδήλου δὲ ἡ γραφὴ ὅτι „Θεμιστοκλῆς 4
ἥκω παρὰ σέ, ὃς κακὰ μὲν πλεῖστα Ἑλλήνων εἴργασμαι
τὸν ὑμέτερον οἶκον, ὅσον χρόνον τὸν | σὸν πατέρα
ἐπιόντα ἐμοὶ ἀνάγκη ἠμυνόμην, πολὺ δ' ἔτι πλείω
ἀγαθά, ἐπειδή ἐν τῷ ἀσφαλεῖ μὲν ἐμοί, ἐκείνῳ δὲ ἐν
ἐπικινδύνῳ πάλιν ἡ ἀποκομιδὴ ἐγίγνετο. καί μοι
εὐεργεσία ὀφείλεται (γράψας τήν τε ἐκ Σαλαμῖνος προ-
άγγελσιν τῆς ἀναχωρήσεως καὶ τὴν τῶν γεφυρῶν, ἣν
| ψευδῶς προσεποιήσατο, τότε δι' αὐτὸν οὐ διάλυσιν),
καὶ νῦν ἔχων σε μεγάλα ἀγαθὰ δρᾶσαι πάρειμι διωκό-
μενος ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων διὰ τὴν σὴν φιλίαν. βού-
λομαι δ' ἐνιαυτὸν ἐπισχὼν αὐτός σοι περὶ ὧν ἥκω
δηλῶσαι.“ βασιλεὺς δέ, ὡς λέγεται, ἐθαύμασέ τε αὐτοῦ 138
τὴν διά|νοιαν καὶ ἐκέλευε ποιεῖν οὕτω. ὁ δ' ἐν τῷ 95
χρόνῳ ὃν ἐπέσχε τῆς τε Περσίδος γλώσσης ὅσα ἐδύ-
νατο κατενόησε καὶ τῶν ἐπιτηδευμάτων τῆς χώρας·
ἀφικόμενος δὲ μετὰ τὸν ἐνιαυτὸν γίγνεται παρ' αὐτῷ 2
μέγας καὶ ὅσος οὐ|δείς πω Ἑλλήνων διά τε τὴν προ-
ϋπάρχουσαν ἀξίωσιν καὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐλπίδα ἣν
ὑπετίθει αὐτῷ δουλώσειν, μάλιστα δὲ ἀπὸ τοῦ πεῖραν

1 ποιεῖ τε] ποιεῖται ABm₃ 7 πρὸς **c** εἰς **b** ‖ Ἀρταξέρξην EGm₃ 11 δέ τι G 14 τε om. **b** 16 προσεποιήσατό τε **b** ‖ αυτὸν B αὑτὸν F 21 ἐκέλευσε Gm₃ 22 τε om. **b** [G] 25 τε om. C [G]

διδοὺς ξυνετὸς φαίνεσθαι. ἦν γὰρ ὁ Θεμιστοκλῆς, 3
βεβαιότατα δὴ φύσεως ἰσχὺν δηλώσας, καὶ διαφερόν-
τως τι ἐς αὐτὸ μᾶλλον ἑτέρου ἄξιος | θαυμάσαι· οἰκείᾳ
γὰρ ξυνέσει καὶ οὔτε προμαθὼν ἐς αὐτὴν οὐδὲν οὔτ᾽
ἐπιμαθών, τῶν τε παραχρῆμα δι᾽ ἐλαχίστης βουλῆς
κράτιστος γνώμων καὶ τῶν μελλόντων ἐπὶ πλεῖστον
τοῦ γενησομένου ἄριστος εἰκαστής· καὶ ἃ μὲν μετὰ
χεῖρας ἔχοι, καὶ ἐξηγήσασθαι οἷός τε, ὧν δ᾽ | ἄπειρος
εἴη, κρῖναι ἱκανῶς οὐκ ἀπήλλακτο, τό τε ἄμεινον ἢ
χεῖρον ἐν τῷ ἀφανεῖ ἔτι προεώρα μάλιστα. καὶ τὸ
ξύμπαν εἰπεῖν φύσεως μὲν δυνάμει, μελέτης δὲ βρα-
χύτητι κράτιστος δὴ οὗτος αὐτοσχεδιάζειν τὰ δέοντα
ἐγένετο. νοσήσας δὲ τελευτᾷ τὸν βίον· λέγουσι δέ 4
τινες | καὶ ἑκούσιον φαρμάκῳ ἀποθανεῖν αὐτόν, ἀδύ-
νατον νομίσαντα εἶναι ἐπιτελέσαι βασιλεῖ ἃ ὑπέσχετο.
μνημεῖον μὲν οὖν αὐτοῦ ἐν Μαγνησίᾳ ἐστὶ τῇ Ἀσιανῇ 5
ἐν τῇ ἀγορᾷ· ταύτης γὰρ ἦρχε τῆς χώρας, δόντος βα-
σιλέως αὐτῷ Μαγνησίαν μὲν ἄρτον, ἣ προσέφερε πεν-
τήκοντα τάλαντα τοῦ ἐνιαυτοῦ, Λάμψακον δὲ οἶνον
(ἐδόκει γὰρ πολυοινότατον τῶν τότε εἶναι), Μυοῦντα
δὲ ὄψον. τὰ δὲ ὀστᾶ φασι κομισθῆναι αὐτοῦ οἱ προσ- 6
ήκοντες οἴκαδε κελεύσαντος ἐκείνου καὶ τεθῆναι κρύφα
Ἀθηναίων ἐν τῇ Ἀττικῇ· οὐ γὰρ ἐξῆν [θάπτειν] ὡς
ἐπὶ προδοσίᾳ φεύγοντος. τὰ μὲν κατὰ Παυσανίαν τὸν
Λακεδαιμόνιον καὶ Θεμιστοκλέα τὸν Ἀθηναῖον λαμ-
προτάτους γενομένους τῶν καθ᾽ ἑαυτοὺς Ἑλλήνων
οὕτως ἐτελεύτησεν.

6 κράτιστος om. A 8 ἔχει G 12 οντα G, litt. δε in lit. suprascr. 14 φαρμάκῳ] θανάτῳ G 17 διδόντος A 18 προσήφερε C 22 κρύφα+++Ἀθηναίων G 23 θάπτειν del. Cobet 24 φυγοντος G

Λακεδαιμόνιοι δὲ ἐπὶ μὲν τῆς πρώτης πρεσβείας 139
τοιαῦτα ἐπέταξάν τε καὶ ἀντεκελεύσθησαν περὶ τῶν ἐνα|γῶν τῆς ἐλάσεως· ὕστερον δὲ φοιτῶντες παρὰ Ἀθηναίους Ποτειδαίας τε ἀπανίστασθαι ἐκέλευον καὶ Αἴγιναν | αὐτόνομον ἀφιέναι, καὶ μάλιστά γε πάντων καὶ 96
ἐνδηλότατα προύλεγον τὸ περὶ Μεγαρέων ψήφισμα καθελοῦσι μὴ ἂν γίγνεσθαι πόλεμον, ἐν ᾧ εἴρητο αὐτοὺς μὴ χρῆσθαι τοῖς λιμέσι τοῖς ἐν τῇ Ἀθηναίων ἀρχῇ μηδὲ τῇ | Ἀττικῇ ἀγορᾷ. οἱ δ' Ἀθηναῖοι οὔτε 2
τἆλλα ὑπήκουον οὔτε τὸ ψήφισμα καθῄρουν ἐπικαλοῦντες ἐπεργασίαν Μεγαρεῦσι τῆς γῆς τῆς ἱερᾶς καὶ τῆς ἀορίστου καὶ ἀνδραπόδων ὑποδοχὴν τῶν ἀφισταμένων. τέλος δὲ ἀφικομένων τῶν τελευταίων πρέσβεων 3
ἐκ Λακεδαίμονος, Ῥαμ|φίου τε καὶ Μελησίππου καὶ Ἀγησάνδρου, καὶ λεγόντων ἄλλο μὲν οὐδὲν ὧν πρότερον [εἰώθεσαν], αὐτὰ δὲ τάδε ὅτι „Λακεδαιμόνιοι βούλονται τὴν εἰρήνην εἶναι, εἴη δ' ἄν, εἰ τοὺς Ἕλληνας αὐτονόμους ἀφεῖτε“, ποιήσαντες ἐκκλησίαν οἱ Ἀθηναῖοι γνώμας σφίσιν αὐτοῖς προυτίθεσαν, καὶ | ἐδόκει ἅπαξ περὶ ἁπάντων βουλευσαμένους ἀποκρίνασθαι. καὶ παριόντες ἄλλοι τε πολλοὶ ἔλεγον, ἐπ' ἀμφότερα 4
γιγνόμενοι ταῖς γνώμαις καὶ ὡς χρὴ πολεμεῖν καὶ ὡς μὴ ἐμπόδιον εἶναι τὸ ψήφισμα εἰρήνης, ἀλλὰ καθελεῖν, καὶ παρελθὼν Περικλῆς ὁ Ξανθίππου, ἀνὴρ κατ' | ἐκεῖνον τὸν χρόνον πρῶτος Ἀθηναίων, λέγειν τε καὶ πράσσειν δυνατώτατος, παρῄνει τοιάδε.

„Τῆς μὲν γνώμης, ὦ Ἀθηναῖοι, αἰεὶ τῆς αὐτῆς 140

2 ἔταξάν E ἔπραξάν G 4—5 Αἴναν C 10 τὸ om. C [G] 14 Μελλησίππου Bm$_3$ Μελλισίππου C [G] 16 εἰώθεσαν delevi 18 ἀφεῖτε CE ἀφῆτε ABFm$_3$ [G] 26 τοιάδε in lit. G τάδε A

ἔχομαι μὴ εἴκειν Πελοποννησίοις, καίπερ εἰδὼς τοὺς
ἀνθρώπους οὐ τῇ αὐτῇ ὀργῇ ἀναπειθομένους τε πολε-
μεῖν καὶ ἐν τῷ ἔργῳ πράσσοντας, πρὸς δὲ τὰς ξυμ-
φορὰς καὶ τὰς γνώμας τρεπομένους. ὁρῶ δὲ καὶ νῦν
ὁμοῖα καὶ παραπλήσια ξυμβουλευτέα μοι ὄντα, καὶ τοὺς
ἀναπειθομένους ὑμῶν δικαιῶ τοῖς κοινῇ δόξασιν, ἢν
ἄρα τι καὶ σφαλλώμεθα, βοηθεῖν, ἢ μηδὲ κατορθοῦν-
τας τῆς ξυνέσεως μεταποιεῖσθαι. ἐνδέχεται γὰρ τὰς
ξυμφορὰς τῶν πραγμάτων οὐχ ἧσσον ἀμαθῶς χωρῆσαι
ἢ καὶ τὰς διανοίας τοῦ ἀνθρώπου· δι᾽ ὅπερ καὶ τὴν
τύχην, ὅσα ἂν παρὰ λόγον ξυμβῇ, εἰώθαμεν αἰτιᾶσθαι.
„Λακεδαιμόνιοι δὲ πρότερόν τε δῆλοι ἦσαν ἐπιβου- 2
λεύοντες ἡμῖν | καὶ νῦν οὐχ ἥκιστα. εἰρημένον γὰρ 97
δίκας μὲν τῶν διαφορῶν ἀλλήλοις διδόναι καὶ δέχε-
σθαι, ἔχειν δὲ ἑκατέρους ἃ ἔχομεν, οὔτε αὐτοὶ δίκας
πω ᾔτησαν οὔτε ἡμῶν διδόντων δέχονται, βούλονται
δὲ πολέμῳ μᾶλλον ἢ λό|γοις τὰ ἐγκλήματα διαλύεσθαι,
καὶ ἐπιτάσσοντες ἤδη καὶ οὐκέτι αἰτιώμενοι πάρεισιν.
Ποτειδαίας τε γὰρ ἀπανίστασθαι κελεύουσι καὶ Αἴγι- 3
ναν αὐτόνομον ἀφιέναι καὶ τὸ Μεγαρέων ψήφισμα
καθαιρεῖν· οἱ δὲ τελευταῖοι οἵδε ἥκοντες καὶ τοὺς
Ἕλληνας προαγορεύουσιν αὐτονό|μους ἀφιέναι. ὑμῶν 4
δὲ μηδεὶς νομίσῃ περὶ βραχέος ἂν πολεμεῖν, εἰ τὸ
Μεγαρέων ψήφισμα μὴ καθέλοιμεν, ὅπερ μάλιστα πρού-
χονται εἰ καθαιρεθείη μὴ ἂν γίγνεσθαι τὸν πόλεμον,
μηδὲ ἐν ὑμῖν αὐτοῖς αἰτίαν ὑπολίπησθε ὡς διὰ μικρὸν
ἐπολεμήσατε. τὸ γὰρ βραχύ τι | τοῦτο πᾶσαν ὑμῶν 5

1 μὴ om. C 2 ὁρμῇ suprascr. G_1 6 δοξάζουσιν E 7 σφαλ+ώμεθα G 11 παραλόγον B παραλόγως C 13 εἰρημένων C 14 διαφόρων E_1 16 βούλοντα B 26 ὑπολείπησθε E et ex corr. C_1

ἔχει τὴν βεβαίωσιν καὶ πεῖραν τῆς γνώμης, οἷς εἰ
ξυγχωρήσετε, καὶ ἄλλο τι μεῖζον εὐθὺς ἐπιταχθήσεσθε
ὡς φόβῳ καὶ τοῦτο ὑπακούσαντες· ἀπισχυρισάμενοι δὲ
σαφὲς ἂν καταστήσαιτε αὐτοῖς ἀπὸ τοῦ ἴσου ὑμῖν
μᾶλλον προσφέρεσθαι. αὐτόθεν δὴ δια|νοήθητε ἢ ὑπα- **141**
κούειν πρίν τι βλαβῆναι, ἢ εἰ πολεμήσομεν, ὥσπερ
ἔμοιγε ἄμεινον δοκεῖ εἶναι, καὶ ἐπὶ μεγάλῃ καὶ ἐπὶ
βραχείᾳ ὁμοίως προφάσει μὴ εἴξοντες μηδὲ ξὺν φόβῳ
ἕξοντες ἃ κεκτήμεθα. τὴν γὰρ αὐτὴν δύναται δού-
λωσιν ἥ τε μεγίστη καὶ ἡ ἐλαχίστη δικαίωσις ἀπὸ τῶν
| ὁμοίων πρὸ δίκης τοῖς πέλας ἐπιτασσομένη.

„Τὰ δὲ τοῦ πολέμου καὶ τῶν ἑκατέροις ὑπαρχόν- 2
των ὡς οὐκ ἀσθενέστερα ἕξομεν γνῶτε καθ' ἕκαστον
ἀκούοντες. αὐτουργοί τε γάρ εἰσι Πελοποννήσιοι καὶ 3
οὔτε ἰδίᾳ οὔτ' ἐν κοινῷ χρήματά ἐστιν, ἔπειτα χρονίων
πολέμων | καὶ διαποντίων ἄπειροι διὰ τὸ βραχέως
αὐτοὶ ἐπ' ἀλλήλους ὑπὸ πενίας ἐπιφέρειν. καὶ οἱ τοι- 4
οῦτοι οὔτε ναῦς πληροῦν οὔτε πεζὰς στρατιὰς πολλά-
κις ἐκπέμπειν δύνανται, ἀπὸ τῶν ἰδίων τε ἅμα ἀπόντες
καὶ ἀπὸ τῶν | αὐτῶν δαπανῶντες καὶ προσέτι καὶ θα- 98
λάσσης εἰργόμενοι· αἱ δὲ περιουσίαι τοὺς πολέμους 5
μᾶλλον ἢ αἱ βίαιοι ἐσφοραὶ ἀνέχουσιν. σώμασί τε
ἑτοιμότεροι οἱ αὐτουργοὶ τῶν ἀνθρώπων ἢ χρήμασι
πολεμεῖν, τὸ μὲν πιστὸν | ἔχοντες ἐκ τῶν κινδύνων
κἂν περιγενέσθαι, τὸ δὲ οὐ βέβαιον μὴ οὐ προαναλώ-
σειν, ἄλλως τε κἂν παρὰ δόξαν, ὅπερ εἰκός, ὁ πόλεμος

3 ἀπισχυρισμένοι E 4 καταστήσαιτε B m$_3$ suprascr. c$_2$ καταστήσηται in lit. c$_2$ καταστήσετε AEF[G] 5 ἢ] ἢ + B 6 ὥσπερ **c** ὡς **b** 9 ἐκε[κτήμεθα] G (?) 10 ἡ om. **b** ‖ δικαίως B 15 ἐστιν C ἐστιν αὐτοῖς **b**G αὐτοῖς ἐστιν Syrianus II 183 εἰσιν αὐτοῖς Lex. Vindob. 20 17 αὐτοὶς E 18 πληροῦντες codd., emend. Herw. 20 αὐτῶν codd. 25 alt. οὐ om. E

αὐτοῖς μηκύνηται. μάχῃ μὲν γὰρ μιᾷ πρὸς ἅπαντας 6
Ἕλληνας δυνατοὶ Πελοποννήσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἀντί-
σχειν, πολεμεῖν δὲ μὴ πρὸς ὁμοίαν | ἀντιπαρασκευὴν
ἀδύνατοι, ὅταν μήτε βουλευτηρίῳ ἑνὶ χρώμενοι παρα-
χρῆμά τι ὀξέως ἐπιτελῶσι πάντες τε ἰσόψηφοι ὄντες
καὶ οὐχ ὁμόφυλοι τὸ ἐφ' ἑαυτὸν ἕκαστος σπεύδῃ, ἐξ
ὧν φιλεῖ μηδὲν ἐπιτελὲς γίγνεσθαι. καὶ γὰρ οἱ μὲν 7
ὡς μάλιστα τιμωρήσασθαί τινα βούλονται, | οἱ δὲ ὡς
ἥκιστα τὰ οἰκεῖα φθεῖραι. χρόνιοί τε ξυνιόντες ἐν
βραχεῖ μὲν μορίῳ σκοποῦσί τι τῶν κοινῶν, τῷ δὲ
πλέονι τὰ οἰκεῖα πράσσουσι, καὶ ἕκαστος οὐ παρὰ τὴν
ἑαυτοῦ ἀμέλειαν οἴεται βλάψειν, μέλειν δέ τινι καὶ
ἄλλῳ ὑπὲρ ἑαυτοῦ τι προϊδεῖν, ὥστε τῷ αὐτῷ ὑπὸ
ἁπάντων ἰδίᾳ δοξάσματι λανθάνειν τὸ κοινὸν ἀθρόον
φθειρόμενον. μέγιστον δέ, τῇ τῶν χρημάτων σπάνει 142
κωλύσονται, ὅταν σχολῇ αὐτὰ ποριζόμενοι διαμέλλωσιν·
τοῦ δὲ πολέμου οἱ καιροὶ οὐ μενετοί. καὶ μὴν οὐδ' 2
ἡ ἐπιτείχισις οὐδὲ τὸ ναυτικὸν αὐτῶν ἄξιον φοβηθῆ-
ναι. | τὴν μὲν γὰρ χαλεπὸν καὶ ἐν εἰρήνῃ πόλιν ἀντί- 3
παλον κατασκευάσασθαι, ἦ που δὴ ἐν πολεμίᾳ τε καὶ
οὐχ ἧσσον ἐκείνοις ἡμῶν ἀντεπιτετειχισμένων· φρού- 4
ριον δ' εἰ ποιήσονται, τῆς μὲν γῆς βλάπτοιεν ἄν τι
μέρος καταδρομαῖς καὶ αὐτομολίαις, οὐ μέντοι ἱκανόν
| γε ἔσται ἐπιτειχίζειν τε κωλύειν ἡμᾶς πλεύσαντας ἐν
τῇ ἐκείνων καί, ᾗπερ ἰσχύομεν, ταῖς ναυσὶν ἀμύνεσθαι.
πλέον γὰρ ὅμως ἡμεῖς ἔχομεν τοῦ κατὰ γῆν ἐκ τοῦ 5

2—3 ἀντισχεῖν codd., corr. Kr. 6 αὑτὸν C ἑαυτῶν G σπεύδει AFG et ex -η corr. C_1 9 χρόνιον B 12 μέλλειν Bm_3 14 post ἁπάντων **c** οἴεται ‖ ἀθρόως F 15 σπάνηι E 16 σχολὴν E 17 με:νετοί B 20 κατασκευάσασθαι **c** παρασκευάσασθαι **b** ‖ ἦ F ἤ $ABCm_3$ ἥ G ή E 24 τε] om. Bm_3 τε καὶ G 24—25 ἐν τῇ C ἐς τὴν **b**[G] 26 ὅμως C, om. **b**[G]

ναυτικοῦ ἐμπειρίας ἢ ’κεῖνοι ἐκ τοῦ κατ’ ἤπειρον ἐς
τὰ ναυτικά. τὸ δὲ τῆς θαλάσσης ἐπιστήμονας γενέ- 6
σθαι οὐ | ῥᾳδίως αὐτοῖς προσγενήσεται. οὐδὲ γὰρ 99 7
ὑμεῖς, μελετῶντες αὐτὸ εὐθὺς ἀπὸ τῶν Μηδικῶν, ἐξ-
ειργασθέ πω· πῶς δὴ ἄνδρες γεωργοὶ καὶ οὐ θαλάσ-
σιοι, καὶ προσέτι οὐδὲ μελετῆσαι ἐασόμενοι διὰ τὸ ὑφ’
ἡμῶν πολλαῖς ναυσὶν αἰεὶ | ἐφορμεῖσθαι, ἄξιον ἄν τι
δρῷεν; πρὸς μὲν γὰρ ὀλίγας ἐφορμούσας κἂν διακιν- 8
δυνεύσειαν πλήθει τὴν ἀμαθίαν θρασύνοντες, πολλαῖς
δὲ εἰργόμενοι ἡσυχάσουσι, καὶ ἐν τῷ μὴ μελετῶντι
ἀξυνετώτεροι ἔσονται καὶ δι’ αὐτὸ καὶ ὀκνηρότεροι.
τὸ δὲ ναυτικὸν τέχνης ἐστίν, ὥσπερ | καὶ ἄλλο τι, καὶ 9
οὐκ ἐνδέχεται, ὅταν τύχῃ, ἐκ παρέργου μελετᾶσθαι,
ἀλλὰ μᾶλλον μηδὲν ἐκείνῳ πάρεργον ἄλλο γίγνεσθαι.
εἴ τε καὶ κινήσαντες τῶν Ὀλυμπίασιν ἢ Δελφοῖς χρη- 143
μάτων μισθῷ μείζονι πειρῷντο ἡμῶν ὑπολαβεῖν τοὺς
ξένους τῶν ναυτῶν, μὴ ὄντων μὲν ἡμῶν | ἀντιπάλων
ἐσβάντων αὐτῶν τε καὶ τῶν μετοίκων δεινὸν ἂν ἦν·
νῦν δὲ τόδε τε ὑπάρχει καί, ὅπερ κράτιστον, κυβερ-
νήτας ἔχομεν πολίτας καὶ τὴν ἄλλην ὑπηρεσίαν πλείους
καὶ ἀμείνους ἢ ἅπασα ἡ ἄλλη Ἑλλάς. καὶ ἐπὶ τῷ 2
κινδύνῳ οὐδεὶς ἂν δέξαιτο τῶν ξένων τήν τε | αὐτοῦ
φεύγειν καὶ μετὰ τῆς ἥσσονος ἅμα ἐλπίδος ὀλίγων
ἡμερῶν ἕνεκα μεγάλου μισθοῦ δόσεως ἐκείνοις ξυν-
αγωνίζεσθαι.

Καὶ τὰ μὲν Πελοποννησίων ἔμοιγε τοιαῦτα καὶ 3

1 κεῖνοι C ἐκεῖνοι **b** [G] 2 ἐπιστημονίας B 5 πω C, om. **b** [G] 7 ἐφορμᾶσθαι E 7—8 ἀντιδρῷεν BE 8 post ὀλίγας **c** ναῦς, del. G_1 11 ἔσονται post ὀκνηρότεροι G ‖ pr. καὶ om. C 14 μηδὲ B ‖ ἄλλα AB 15 κινήσαντες **c** νικήσαντες **b** 17 μὲν om. AB, add. A_1 B_1 21 ἅπασα **c** πᾶσα **b** 22 δέξαιτο] α in lit. b 26 sq. καὶ παραπλήσια τοιαῦτα **b**

παραπλήσια δοκεῖ εἶναι, τὰ δὲ ἡμέτερα τούτων τε
ὧνπερ ἐκείνοις ἐμεμψάμην ἀπηλλάχθαι καὶ ἄλλα | οὐκ
ἀπὸ τοῦ ἴσου μεγάλα ἔχειν. ἤν τε ἐπὶ τὴν χώραν 4
ἡμῶν πεζῇ ἴωσιν, ἡμεῖς ἐπὶ τὴν ἐκείνων πλευσούμεθα,
καὶ οὐκέτι ἐκ τοῦ ὁμοίου ἔσται Πελοποννήσου τε μέρος
τι τμηθῆναι καὶ τὴν Ἀττικὴν ἅπασαν· οἱ μὲν γὰρ
οὐχ ἕξουσιν ἄλλην ἀντιλαβεῖν ἀμαχεί, ἡμῖν δ᾽ ἔστι
γῆ πολλὴ | καὶ ἐν νήσοις καὶ κατ᾽ ἤπειρον· μέγα γὰρ
τὸ τῆς θαλάσσης κράτος. σκέψασθε δέ· εἰ γὰρ ἦμεν 5
νησιῶται, τίνες ἂν ἀληπτότεροι ἦσαν; καὶ νῦν χρὴ
ὅτι ἐγγύτατα τούτου διανοηθέντας τὴν μὲν γῆν καὶ
οἰκίας ἀφεῖναι, | τῆς δὲ θαλάσσης καὶ πόλεως φυλακὴν 100
ἔχειν, καὶ Πελοποννησίοις ὑπὲρ αὐτῶν ὀργισθέντας
πολλῷ πλέοσι μὴ διαμάχεσθαι (κρατήσαντές τε γὰρ
αὖθις οὐκ ἐλάσσοσι μαχούμεθα καὶ ἢν σφαλῶμεν, τὰ
τῶν ξυμμάχων, ὅθεν ἰσχύομεν, προσαπόλλυται· οὐ
γὰρ ἡσυχάσουσι μὴ ἱκανῶν ἡμῶν ὄντων ἐπ᾽ αὐτοὺς
στρατεύειν), τήν τε ὀλόφυρσιν μὴ οἰκιῶν καὶ γῆς ποιεῖσθαι, ἀλλὰ τῶν σωμάτων· οὐ γὰρ τάδε τοὺς ἄνδρας,
ἀλλ᾽ οἱ ἄνδρες ταῦτα κτῶνται. καὶ εἰ ᾤμην πείσειν
ὑμᾶς, αὐτοὺς ἂν ἐξελθόντας ἐκέλευον αὐτὰ δῃῶσαι
καὶ δεῖξαι Πελοποννησίοις ὅτι τούτων γε ἕνεκα οὐχ
ὑπακούσεσθε.

„Πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα ἔχω ἐς ἐλπίδα τοῦ περιέσε- 144
σθαι, ἢν ἐθέλητε ἀρχήν τε μὴ ἐπικτᾶσθαι ἅμα πολεμοῦντες καὶ κινδύνους αὐθαιρέτους μὴ προστίθεσθαι·
μᾶλλον γὰρ πεφόβημαι | τὰς οἰκείας ἡμῶν ἁμαρτίας ἢ

4 πεζοὶ G 5 τε om. **b** 9 σκέψασθαι C ‖ εἰ μὲν γὰρ F 13 Πελοποννησίους **b**G 18—19 ποιεῖσθε G 20 ταῦτα] τάδε G 21 ἂν ἐξελθόντας] ἀνελθόντας A 26 προστίθεσθαι **b** προτίθεσθαι C [G]

τὰς τῶν ἐναντίων διανοίας. ἀλλ' ἐκεῖνα μὲν καὶ ἐν 2
ἄλλῳ λόγῳ ἅμα τοῖς ἔργοις δηλωθήσεται· νῦν δε τού-
τοις ἀποκρινάμενοι ἀποπέμψωμεν, Μεγαρέας μὲν ὅτι
ἐάσομεν ἀγορᾷ καὶ λιμέσι χρῆσθαι, ἢν καὶ Λακεδαι-
μόνιοι ξενηλασίας μὴ | ποιῶσι μήτε ἡμῶν μήτε τῶν
ἡμετέρων ξυμμάχων (οὔτε γὰρ ἐκεῖνο κωλύει [ἐν] ταῖς
σπονδαῖς οὔτε τόδε), τὰς δὲ πόλεις ὅτι αὐτονόμους
ἀφήσομεν, εἰ καὶ αὐτονόμους ἔχοντες ἐσπεισάμεθα καὶ
ὅταν κἀκεῖνοι ταῖς ἑαυτῶν ἀποδῶσι πόλεσι μὴ σφίσιν
[τοῖς Λακεδαιμονίοις] ἐπιτηδείως | αὐτονομεῖσθαι, ἀλλ'
αὐτοῖς ἑκάστοις ὡς βούλονται· δίκας τε ὅτι ἐθέλο-
μεν δοῦναι κατὰ τὰς ξυνθήκας, πολέμου δὲ οὐκ
ἄρξομεν, ἀρχομένους δὲ ἀμυνούμεθα. ταῦτα γὰρ δί-
καια καὶ πρέποντα ἅμα τῇδε τῇ πόλει ἀποκρίνασθαι.
εἰδέναι δὲ χρὴ ὅτι ἀνάγκη πολεμεῖν (ἢν δὲ ἑκούσιοι 3
| μᾶλλον δεχώμεθα, ἧσσον ἐγκεισομένους τοὺς ἐναν-
τίους ἕξομεν), ἔκ τε τῶν μεγίστων κινδύνων ὅτι καὶ
πόλει καὶ ἰδιώτῃ μέγισται τιμαὶ περιγίγνονται. οἱ 4
γοῦν πατέρες ἡμῶν ὑποστάντες Μήδους καὶ οὐκ ἀπὸ
τοσῶνδε ὁρμώμενοι, ἀλλὰ καὶ τὰ ὑπάρχοντα ἐκλιπόντες,
γνώμῃ τε πλέονι | ἢ τύχῃ καὶ τόλμῃ μείζονι ἢ δυνά-
μει τόν τε βάρβαρον ἀπεώσαντο καὶ ἐς τάδε προήγα-
γον αὐτά· ὧν οὐ χρὴ λείπεσθαι, ἀλλὰ τούς τε ἐχθροὺς
παντὶ τρόπῳ ἀμύνεσθαι καὶ τοῖς ἐπιγιγνομένοις πειρᾶ-
σθαι αὐτὰ μὴ | ἐλάσσω παραδοῦναι.“ 5

3 ἀποπέμψομεν **b** [G] 4 ante ἀγορᾷ G ἐν 6 ἐν om. Dion. Hal. 797 7 δὲ **c** τε **b** 9 ἑαυτῶν **c** αὐτῶν A αὑτῶν BEFm_3 10 seclusa del. schol. (οἶμαι τὸ τοῖς Λακεδαιμονίοις ἁμάρτημα τοῦ γραφέως, ἐνθέντος τῷ κειμένῳ, ὅπερ ἦν ἑρμηνεία τοῦ σφίσι, ἔξωθέν τινι πρότερον ἐπιτεθεῖσα) 11 τε] δὲ codd., correxi 13 ἀμυνώμεθα Bm_3 ἀμυνόμεθα AF 15 pr. δὲ] δὴ C 16 δεχόμεθα CE 20 ἐκλιπόντες] ι in lit. g_2 ἐκλίποντες C 21 πλέον G

145 Ὁ μὲν Περικλῆς τοιαῦτα εἶπεν. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι νομίσαντες ἄριστα σφίσι παραινεῖν αὐτὸν ἐψηφίσαντο ἃ ἐκέλευε, καὶ τοῖς Λακεδαιμονίοις ἀπεκρίναντο τῇ ἐκείνου γνώμῃ, καθ᾽ ἕκαστά τε ὡς ἔφρασε καὶ τὸ ξύμπαν, οὐδὲν κελευόμενοι ποιήσειν, δίκῃ δὲ κατὰ τὰς ξυνθήκας ἑτοῖμοι εἶναι διαλύεσθαι περὶ τῶν ἐγκλημάτων ἐπὶ ἴσῃ καὶ ὁμοίᾳ. καὶ οἱ μὲν ἀπεχώρησαν ἐπ᾽ οἴκου καὶ οὐκέτι ὕστερον ἐπρεσβεύοντο.

146 Αἰτίαι δὲ αὗται καὶ διαφοραὶ ἐγένοντο ἀμφοτέροις πρὸ τοῦ πολέμου, ἀρξάμεναι εὐθὺς ἀπὸ τῶν ἐν Ἐπιδάμνῳ καὶ Κερκύρᾳ. ἐπεμίγνυντο δὲ ὅμως ἐν αὐταῖς καὶ παρ᾽ ἀλλήλους ἐφοίτων ἀκηρύκτως μέν, ἀνυπόπτως δὲ οὔ· σπονδῶν γὰρ ξύγχυσις τὰ γιγνόμενα ἦν καὶ πρόφασις τοῦ πολεμεῖν.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΙΣΤΟΡΙΩΝ Β.

1 Ἄρχεται δὲ ὁ πόλεμος ἐνθένδε ἤδη Ἀθηναίων καὶ | Πελοποννησίων καὶ τῶν ἑκατέροις ξυμμάχων, ἐν ᾧ οὔτε ἐπεμίγνυντο ἔτι ἀκηρυκτὶ παρ᾽ ἀλλήλους καταστάντες τε ξυνεχῶς ἐπολέμουν, καὶ γέγραπται ἑξῆς ὡς ἕκαστα ἐγίγνετο κατὰ θέρος καὶ χειμῶνα.

2 Τέσσαρα καὶ δέκα μὲν ἔτη ἐνέμειναν αἱ τρια|κοντούτεις σπονδαὶ αἳ ἐγένοντο μετ᾽ Εὐβοίας ἅλωσιν· τῷ δὲ πέμπτῳ καὶ δεκάτῳ ἔτει, ἐπὶ Χρυσίδος ἐν Ἄργει τότε πεντήκοντα δυοῖν δέοντα ἔτη ἱερωμένης

3 τοῖς **c** τοῖς τε **b** 4 ἐφώ(?)ρασε E 19 καὶ γέγραπται C γέγραπται δὲ **b** [G] 21 τέσσαρα καὶ δέκα μὲν ἔτη C τέσσαρα μὲν γὰρ καὶ δέκα ἔτη **b** [G] 21—22 τριακοντούτις ABm$_3$

καὶ Αἰνησίου ἐφόρου ἐν Σπάρτῃ καὶ Πυθοδώρου ἔτι
τέσσαρας μῆνας ἄρχοντος Ἀθηναίοις, μετὰ τὴν ἐν
Ποτειδαίᾳ μάχην | μηνὶ ἕκτῳ καὶ ⟨δεκάτῳ⟩, ἅμα ἦρι
ἀρχομένῳ Θηβαίων ἄνδρες ὀλίγῳ πλείους τριακοσίων
(ἡγοῦντο δὲ αὐτῶν βοιωταρ|χοῦντες Πυθάγγελός τε ὁ 102
Φυλείδου καὶ Διέμπορος ὁ Ὀνητορίδου) ἐσῆλθον περὶ
πρῶτον ὕπνον ξὺν ὅπλοις ἐς Πλάταιαν τῆς Βοιωτίας
οὖσαν Ἀθηναίων ξυμμαχίδα. ἐπηγάγοντο δὲ καὶ ἀνέῳ- 2
ξαν τὰς πύλας Πλαταιῶν ἄν|δρες, Ναυκλείδης τε καὶ
οἱ μετ᾽ αὐτοῦ, βουλόμενοι ἰδίας ἕνεκα δυνάμεως ἄν-
δρας τε τῶν πολιτῶν τοὺς σφίσιν ὑπεναντίους δια-
φθεῖραι καὶ τὴν πόλιν Θηβαίοις προσποιῆσαι. ἔπρα- 3
ξαν δὲ ταῦτα δι᾽ Εὐρυμάχου τοῦ Λεοντιάδου, ἀνδρὸς
Θηβαίων δυνατωτάτου. προϊδόντες γὰρ | οἱ Θηβαῖοι
ὅτι ἔσοιτο ὁ πόλεμος, ἐβούλοντο τὴν Πλάταιαν αἰεὶ
σφίσι διάφορον οὖσαν ἔτι ἐν εἰρήνῃ τε καὶ τοῦ πολέ-
μου μήπω φανεροῦ καθεστῶτος προκαταλαβεῖν. ᾗ καὶ
ῥᾷον ἔλαθον ἐσελθόντες, φυλακῆς οὐ προκαθεστηκυίας.
θέμενοι δὲ ἐς τὴν ἀγορὰν τὰ ὅπλα τοῖς μὲν | ἐπαγα- 4
γομένοις οὐκ ἐπείθοντο ὥστε εὐθὺς ἔργου ἔχεσθαι καὶ
ἰέναι ἐπὶ τὰς οἰκίας τῶν ἐχθρῶν, γνώμην δ᾽ ἐποιοῦντο
κηρύγμασί τε χρήσασθαι ἐπιτηδείοις καὶ ἐς ξύμβασιν
μᾶλλον καὶ φιλίαν τὴν πόλιν ἀγαγεῖν (καὶ ἀνεῖπεν ὁ
κῆρυξ, εἴ τις βούλεται κατὰ τὰ πάτρια τῶν | πάντων
Βοιωτῶν ξυμμαχεῖν, τίθεσθαι παρ᾽ αὐτοὺς τὰ ὅπλα),
νομίζοντες σφίσι ῥᾳδίως τούτῳ τῷ τρόπῳ προσχωρή-

1 *Αἰνησίου* B *Αἰνι(?)σίου* C 2 *τέσσαρας*] *δύο* codd., corr. Kr. 3 *δεκάτῳ* add. J. H. Lipsius ‖ *ἦρι* C 5 *δὲ*] *δ* in lit. c_2 ‖ *τε*] *δε* C 6 *Φυλίδου* ABEm_3 7 *ξὺν ὅπλοις* in marg. G_1 16 *σφίσι* in marg. G_1 19—20 *ἐπαγαγομένοις* C *ἐπαγομένοις* **b**G 21 *ἐπὶ* **c** *ἐς* **b** ‖ *δ᾽*] aut *τε* in *δὲ* aut *δὲ* in *τε* corr. B_1 25 *αὐτοὺς* codd., corr. Kr.

σειν τὴν πόλιν. οἱ δὲ Πλαταιῆς ὡς ᾔσθοντο ἔνδον 3
τε ὄντας τοὺς Θηβαίους καὶ ἐξαπιναίως κατειλημμένην
τὴν πόλιν, καταδείσαντες καὶ νομίσαντες πολλῷ πλείους
| ἐσεληλυθέναι (οὐ γὰρ ἑώρων ἐν τῇ νυκτί) πρὸς ξύμ-
βασιν ἐχώρησαν καὶ τοὺς λόγους δεξάμενοι ἡσύχαζον,
ἄλλως τε καὶ ἐπειδὴ ἐς οὐδένα οὐδὲν ἐνεωτέριζον.
πράσσοντες δέ πως ταῦτα κατενόησαν οὐ πολλοὺς τοὺς 2
Θηβαίους ὄντας καὶ ἐνόμισαν ἐπιθέμενοι ῥᾳδίως κρα-
τήσειν· | τῷ γὰρ πλήθει τῶν Πλαταιῶν οὐ βουλομένῳ
ἦν τῶν Ἀθηναίων ἀφίστασθαι. ἐδόκει οὖν ἐπιχειρητέα 3
εἶναι καὶ ξυνελέγοντο διορύσσοντες τοὺς κοινοὺς τοί-
χους παρ' ἀλλήλους, ὅπως μὴ διὰ τῶν ὁδῶν φανεροὶ
ὦσιν ἰόντες, ἁμάξας τε ἄνευ τῶν ὑποζυγίων ἐς τὰς
ὁδοὺς καθίστα|σαν, ἵνα ἀντὶ τείχους ᾖ, καὶ τἆλλα ἐξ-
ήρτυον ᾗ ἕκα|στον ἐφαίνετο πρὸς τὰ παρόντα ξύμφορον 103
ἔσεσθαι. ἐπεὶ δὲ ὡς ἐκ τῶν δυνατῶν ἑτοῖμα ἦν, φυ- 4
λάξαντες ἔτι νύκτα καὶ αὐτὸ τὸ περίορθρον ἐχώρουν
ἐκ τῶν οἰκιῶν ἐπ' αὐτούς, ὅπως μὴ κατὰ φῶς θαρσα-
λεωτέροις οὖσι | προσφέροιντο καὶ σφίσιν ἐκ τοῦ ἴσου
γίγνωνται, ἀλλ' ἐν νυκτὶ φοβερώτεροι ὄντες ἥσσους
ὦσι τῆς σφετέρας ἐμπειρίας τῆς κατὰ τὴν πόλιν.
προσέβαλόν τε εὐθὺς καὶ ἐς χεῖρας ᾖσαν κατὰ τάχος.
οἱ δ' ὡς ἔγνωσαν ἐξηπατημένοι, ξυνεστρέφοντό τε ἐν 4
σφίσιν αὐτοῖς καὶ τὰς | προσβολὰς ᾗ προσπίπτοιεν
ἀπεωθοῦντο. καὶ δὶς μὲν ἢ τρὶς ἀπεκρούσαντο, ἔπειτα 2
πολλῷ θορύβῳ αὐτῶν τε προσβαλόντων καὶ τῶν γυ-

2 τε om. G ‖ καὶ om. E 5 τοὺς om. cE, add. E_1
8—9 κρατήσειν Aen. Tact. 2, 3 κρατῆσαι codd. 17 περὶ ὄρ-θρον BEFm_3, corr. F_1 19 προσφέροιντο C et Thom. Mag. 132 προσφέρωνται b [G] 20 γίγνονται CE 22 προσέβαλόν AE προσέβαλλόν cBFm_3 23 ἐξηπατημένοι C ἠπατημένοι b [G]

ναικῶν καὶ τῶν οἰκετῶν ἅμα ἀπὸ τῶν οἰκιῶν κραυγῇ
τε καὶ ὀλολυγῇ χρωμένων λίθοις τε καὶ κεράμῳ βαλ-
λόντων, καὶ ὑετοῦ ἅμα διὰ | νυκτὸς πολλοῦ ἐπιγενο-
μένου, ἐφοβήθησαν καὶ τραπόμενοι ἔφευγον διὰ τῆς
πόλεως, ἄπειροι μὲν ὄντες οἱ πλείους ἐν σκότῳ καὶ
πηλῷ τῶν διόδων ᾗ χρὴ σωθῆναι (καὶ γὰρ τελευτῶν-
τος τοῦ μηνὸς τὰ γιγνόμενα ἦν), ἐμπείρους δὲ ἔχοντες
τοὺς διώκοντας [τοῦ μὴ ἐκφεύγειν], | ὥστε διεφθεί-
ροντο πολλοί. τῶν δὲ Πλαταιῶν τις τὰς πύλας ᾗ 3
ἐσῆλθον καὶ αἵπερ ἦσαν μόναι ἀνεῳγμέναι, ἔκλησε
στυρακίῳ ἀκοντίου ἀντὶ βαλάνου χρησάμενος ἐς τὸν
μοχλόν, ὥστε μηδὲ ταύτῃ ἔξοδον ἔτι εἶναι. διωκό- 4
μενοι δὲ κατὰ τὴν πόλιν οἱ μέν τινες αὐτῶν ἐπὶ τὸ
τεῖ|χος ἀναβάντες ἔρριψαν ἐς τὸ ἔξω σφᾶς αὐτοὺς καὶ
διεφθάρησαν οἱ πλείους, οἱ δὲ κατὰ πύλας ἐρήμους
γυναικὸς δούσης πέλεκυν λαθόντες [καὶ] διακόψαντες
τὸν μοχλὸν ἐξῆλθον οὐ πολλοί (αἴσθησις γὰρ ταχεῖα
ἐπεγένετο), ἄλλοι δὲ ἄλλῃ τῆς πόλεως σποράδες ἀπώλ-
λυντο. | τὸ δὲ πλεῖστον καὶ ὅσον μάλιστα ἦν ξυνεστραμ- 5
μένον ἐσπίπτουσιν ἐς οἴκημα μέγα, ὃ ἦν τοῦ τείχους
καὶ αἱ | θύραι ἀνεῳγμέναι ἔτυχον αὐτοῦ, οἰόμενοι 104
πύλας τὰς θύρας τοῦ οἰκήματος εἶναι καὶ ἄντικρυς
δίοδον ἐς τὸ ἔξω. ὁρῶντες δὲ αὐτοὺς οἱ Πλαταιῆς 6
ἀπειλημμένους ἐβουλεύοντο εἴτε κατακαύσωσιν ὥσπερ

1 *ἀπὸ τῶν οἰκιῶν* in marg. g 2—3 *βαλόντων* A 4 *ἔφευγον* **c** *ἔφυγον* **b** 5 *ἀπειρότεροι* suprascr. A_1 suprascr. B_1 *γρ.* E_1 8 seclusa del. Herw. 9 *πολλοὶ* A *οἱ πολλοὶ* **c**BEFm_3 ‖ *δὲ* **c** *τε* **b** 10 *ἀνεωγμέναι μόναι* **b** 12 *μὴ* Bm_3 ‖ *ἔτι ἔξοδον εἶναι* BEF *ἔξοδον εἶναι ἔτι* A *ἔξοδον εἶναι* m_3 13 *δὲ* **c** *τε* **b** 16 *καὶ* del. Herw. 17 *οὐ*] *οἱ* C 18 *σποράδες* **c** *σποράδην* **b** 21 *αἱ* **c** *αἱ πλησίον* **b** ‖ *θύραις* B 23 *οἱ Πλατ. αὐτοὺς* AEFB_1 24 *εἴ τι* C ‖ *καύσωσιν* CE

ἔχου|σιν, ἐμπρήσαντες τὸ οἴκημα, εἴτε τί ἄλλο χρή-
σωνται. τέλος δὲ οὗτοί τε καὶ ὅσοι ἄλλοι τῶν Θη- 7
βαίων περιῆσαν κατὰ τὴν πόλιν πλανώμενοι, ξυνέβη-
σαν τοῖς Πλαταιεῦσι παραδοῦναι σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ
τὰ ὅπλα χρήσασθαι ὅ τι ἂν βούλωνται. οἱ μὲν δὴ 8
ἐν τῇ Πλαταίᾳ | οὕτως ἐπεπράγεσαν. οἱ δ' ἄλλοι Θη- **5**
βαῖοι οὓς ἔδει ἔτι τῆς νυκτὸς παραγενέσθαι πανστρα-
τιᾷ, εἴ τι ἄρα μὴ προχωροίη τοῖς ἐσεληλυθόσι, τῆς
ἀγγελίας ἅμα καθ' ὁδὸν αὐτοῖς ῥηθείσης περὶ τῶν
γεγενημένων ἐπεβοήθουν. ἀπέχει δὲ ἡ Πλάταια τῶν 2
Θηβῶν σταδίους ἑβδο|μήκοντα, καὶ τὸ ὕδωρ τὸ γενό-
μενον τῆς νυκτὸς ἐποίησε βραδύτερον αὐτοὺς ἐλθεῖν·
ὁ γὰρ Ἀσωπὸς ποταμὸς ἐρρύη μέγας καὶ οὐ ῥᾳδίως
διαβατὸς ἦν. πορευόμενοί τε ἐν ὑετῷ καὶ τὸν ποτα- 3
μὸν μόλις διαβάντες ὕστερον παρεγένοντο, ἤδη τῶν
ἀνδρῶν τῶν μὲν διεφθαρμένων, τῶν | δὲ ζώντων ἐχο-
μένων. ὡς δ' ᾔσθοντο οἱ Θηβαῖοι τὸ γεγενημένον, 4
ἐπεβούλευον τοῖς ἔξω τῆς πόλεως τῶν Πλαταιῶν (ἦσαν
γὰρ καὶ ἄνθρωποι κατὰ τοὺς ἀγροὺς καὶ κατασκευή,
οἷα ἀπροσδοκήτου ⟨τοῦ⟩ κακοῦ ἐν εἰρήνῃ γενομένου)·
ἐβούλοντο γὰρ σφίσιν, εἴ τινα λάβοιεν, ὑπάρχειν | ἀντὶ
τῶν ἔνδον, ἢν ἄρα τύχωσί τινες ἐζωγρημένοι. καὶ οἱ
μὲν ταῦτα διενοοῦντο· οἱ δὲ Πλαταιῆς ἔτι διαβουλευο- 5
μένων αὐτῶν ὑποτοπήσαντες τοιοῦτόν τι ἔσεσθαι καὶ
δείσαντες περὶ τοῖς ἔξω κήρυκα ἐξέπεμψαν παρὰ τοὺς
Θηβαίους, λέγοντες ὅτι οὔτε τὰ πεποιημένα ὅσια | δρά-

1 τί B τι ACEFm$_8$ ὅτι G 1—2 χρήσονται GF$_1$
3 κατὰ τὴν πόλιν in marg. g 4 τε om. **b** 5 τὰ om. **c**
6 Πλαταί+α C 8 προσχωροίη **b** 10 ἐπεβοήθουν **b**
ἐβοήθουν **c** ‖ Πλαταιεα C 12 αὐτοὺς βραδύτερον G
20 τοῦ add. Bredow et Baumeister 25 κήρυκας G 26 ὅσια
c ὁσίως **b**

σειαν ἐν σπονδαῖς σφῶν πειράσαντες καταλαβεῖν τὴν
πόλιν, τά τε ἔξω ἔλεγον αὐτοῖς μὴ ἀδικεῖν· εἰ δὲ μή,
καὶ αὐτοὶ ἔφασαν αὐτῶν τοὺς ἄνδρας ἀποκτενεῖν οὓς
| ἔχουσι ζῶντας· ἀναχωρησάντων δὲ πάλιν ἐκ τῆς γῆς 105
ἀποδώσειν αὐτοῖς τοὺς ἄνδρας. Θηβαῖοι μὲν ταῦτα 6
λέγουσι καὶ ἐπομόσαι φασὶν αὐτούς· Πλαταιῆς δ' οὐχ
ὁμολογοῦσι τοὺς ἄνδρας εὐθὺς ὑποσχέσθαι ἀποδώσειν,
| ἀλλὰ λόγων πρῶτον γενομένων ἤν τι ξυμβαίνωσι,
καὶ ἐπομόσαι οὔ φασιν. ἐκ δ' οὖν τῆς γῆς ἀνεχώρη- 7
σαν οἱ Θηβαῖοι οὐδὲν ἀδικήσαντες· οἱ δὲ Πλαταιῆς
ἐπειδὴ τὰ ἐκ τῆς χώρας κατὰ τάχος ἐσεκομίσαντο, ἀπ-
έκτειναν τοὺς ἄνδρας εὐθύς. ἦσαν δὲ ὀγδοήκοντα καὶ
ἑκατὸν οἱ | ληφθέντες, καὶ Εὐρύμαχος αὐτῶν ἦν, πρὸς
ὃν ἔπραξαν οἱ προδιδόντες. τοῦτο δὲ ποιήσαντες ἔς 6
τε τὰς Ἀθήνας ἄγγελον ἔπεμπον καὶ τοὺς νεκροὺς
ὑποσπόνδους ἀπέδοσαν τοῖς Θηβαίοις, τά τε ἐν τῇ
πόλει καθίσταντο πρὸς τὰ παρόντα ᾗ ἐδόκει αὐτοῖς.
τοῖς δ' Ἀθηναίοις | ἠγγέλθη εὐθὺς τὰ περὶ τῶν Πλα- 2
ταιῶν γεγενημένα, καὶ Βοιωτῶν τε παραχρῆμα ξυν-
έλαβον ὅσοι ἦσαν ἐν τῇ Ἀττικῇ καὶ ἐς τὴν Πλάταιαν
ἔπεμψαν κήρυκα, κελεύοντες εἰπεῖν μηδὲν νεώτερον
ποιεῖν περὶ τῶν ἀνδρῶν οὓς ἔχουσι Θηβαίων, πρὶν
ἄν τι καὶ αὐτοὶ βουλεύσωσι | περὶ αὐτῶν· οὐ γὰρ 3
ἠγγέλθη αὐτοῖς ὅτι τεθνηκότες εἶεν. ἅμα γὰρ τῇ
ἐσόδῳ γιγνομένῃ τῶν Θηβαίων ὁ πρῶτος ἄγγελος
ἐξῄει, ὁ δὲ δεύτερος ἄρτι νενικημένων τε καὶ ξυν-
ειλημμένων, καὶ τῶν ὕστερον οὐδὲν ᾔδεσαν. οὕτω

1 πειράσαντες **c** πειραθέντες **b** 3 ἀποκτείνειν C 7 ὑποσχέσεσθαι E ὑποσχέσ+θαι F 8 τινα Bm_8 13 αὐτῶν **c** εἷς αὐτῶν **b** 20 Πλαταιέαν C 21 εἰπεῖν] αὐτοῖς εἰπεῖν **c**E 22 ἔχωσι C 26 ἐξείη C

δὴ οὐκ εἰδότες οἱ Ἀθηναῖοι ἐπέστελλον· ὁ δὲ κῆ|ρυξ
ἀφικόμενος ηὗρε τοὺς ἄνδρας διεφθαρμένους. καὶ 4
μετὰ ταῦτα οἱ Ἀθηναῖοι στρατεύσαντες ἐς Πλάταιαν
σῖτόν τε ἐσήγαγον καὶ φρουροὺς ἐγκατέλιπον, τῶν τε
ἀνθρώπων τοὺς ἀχρειοτάτους ξὺν γυναιξὶ καὶ παισὶν
ἐξεκόμισαν.

| Γεγενημένου δὲ τοῦ ἐν Πλαταιαῖς ἔργου καὶ λε- 7
λυμένων λαμπρῶς τῶν σπονδῶν οἱ Ἀθηναῖοι παρε-
σκευάζοντο ὡς πολεμήσοντες, παρεσκευάζοντο δὲ καὶ
Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι, πρεσβείας τε μέλλον-
|τες πέμπειν παρὰ βασιλέα καὶ ἄλλοσε πρὸς τοὺς βαρ- 106
βάρους, εἴ ποθέν τινα ὠφελίαν ἤλπιζον ἑκάτεροι
προσλήψεσθαι, πόλεις τε ξυμμαχίδας ποιούμενοι ὅσαι
ἦσαν ἐκτὸς τῆς ἑαυτῶν δυνάμεως. καὶ Λακεδαιμονίοις 2
μὲν | πρὸς ταῖς αὐτοῦ ὑπαρχούσαις ἐξ Ἰταλίας καὶ
Σικελίας τοῖς τἀκείνων ἑλομένοις ναῦς ἐπετάχθη δια-
κοσίας ποιεῖσθαι κατὰ μέγεθος τῶν πόλεων, ὡς ἐς τὸν
πάντα ἀριθμὸν πεντακοσίων νεῶν ἐσομένων, καὶ ἀργύ-
ριον ῥητὸν ἑτοιμάζειν, τά τε ἄλλα ἡσυχάζοντας καὶ
Ἀθηναίους δεχο|μένους μιᾷ νηὶ ἕως ἂν ταῦτα παρα-
σκευασθῇ. Ἀθηναῖοι δὲ τήν τε ὑπάρχουσαν ξυμμα- 3
χίαν ἐξήταζον καὶ ἐς τὰ περὶ Πελοπόννησον μᾶλλον
χωρία ἐπρεσβεύοντο, Κέρκυραν καὶ Κεφαλληνίαν καὶ
Ἀκαρνᾶνας καὶ Ζάκυνθον, ὁρῶντες, εἰ σφίσι φίλια
ταῦτ᾽ εἴη βεβαίως, πέριξ τὴν | Πελοπόννησον κατα-

1 ἀπέστελλον G 3 Πλαταιέαν C 4 ἐγκατέλειπον E
5 ξὺγ γυναιξὶ C ξυγγυναιξὶ E 10 οἱ Λακεδαιμόνιοι **b** [G] ||
ξύμμαχοι C ξύμμαχοι αὐτῶν **b** [G] 11 πρὸς C ἐς **b** [G]
13 ποιουμένοις αἱ E 16 τἀκείνων] ων in lit. B_1 16—17 ἐπε-
τάχθη διακοσίας] ἐπετάχθησαν codd.; ἐπετάχθη σʹ rescr.
L. Herbst, Diod. Sic. XII 41 coll. 17 ὡς ἐς **b** ὥστε C [G]
24 φιλία $BCEm_3$ 25 sq. καταπολεμήσαντες BFm_3

πολεμήσοντες. ὀλίγον τε ἐπενόουν οὐδὲν ἀμφότεροι, 8
ἀλλ' ἔρρωντο ἐς τὸν πόλεμον οὐκ ἀπεικότως· ἀρχό-
μενοι γὰρ πάντες ὀξύτερον ἀντιλαμβάνονται, τότε δὲ
καὶ νεότης πολλὴ μὲν οὖσα ἐν τῇ Πελοποννήσῳ, πολλὴ
δ' ἐν ταῖς Ἀθήναις οὐκ ἀκουσίως | ὑπὸ ἀπειρίας
ἥπτετο τοῦ πολέμου. ἥ τε ἄλλη Ἑλλὰς ἅπασα μετέ-
ωρος ἦν ξυνιουσῶν τῶν πρώτων πόλεων. καὶ πολλὰ 2
μὲν λόγια ἐλέγετο, πολλὰ δὲ χρησμολόγοι ᾖδον ἔν τε
τοῖς μέλλουσι πολεμήσειν καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσιν.
ἔτι δὲ Δῆλος ἐκινήθη ὀλίγον πρὸ τούτων, πρό|τερον 3
οὔπω σεισθεῖσα ἀφ' οὗ Ἕλληνες μέμνηνται. ἐλέγετο
δὲ καὶ ἐδόκει ἐπὶ τοῖς μέλλουσι γενήσεσθαι σημῆναι·
εἴ τέ τι ἄλλο τοιουτότροπον ξυνέβη γενέσθαι, πάντα
ἀνεζητεῖτο. ἡ δὲ εὔνοια παρὰ πολὺ ἐποίει τῶν ἀν- 4
θρώπων μᾶλλον ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους, ἄλλως τε
καὶ | προειπόντων ὅτι τὴν Ἑλλάδα ἐλευθεροῦσιν. ἔρ-
ρωτό τε πᾶς καὶ ἰδιώτης καὶ πόλις εἴ τι δύναιτο καὶ
λόγῳ καὶ ἔργῳ ξυνεπιλαμβάνειν αὐτοῖς· ἐν τούτῳ τε
κεκωλῦσθαι ἐδόκει ἑκάστῳ τὰ πράγματα ᾧ μή τις αὐτὸς
παρέσται. | οὕτως ⟨ἐν⟩ ὀργῇ εἶχον οἱ πλείους τοὺς 5 107
Ἀθηναίους, οἱ μὲν τῆς ἀρχῆς ἀπολυθῆναι βουλόμενοι,
οἱ δὲ μὴ ἀρχθῶσι φοβούμενοι.

Παρασκευῇ μὲν οὖν καὶ γνώμῃ τοιαύτῃ ὥρμηντο. 9
πόλεις δὲ ἑκάτεροι τάσδε ἔχοντες ξυμμάχους | ἐς τὸν
πόλεμον καθίσταντο. Λακεδαιμονίων μὲν οἵδε ξύμ- 2
μαχοι· Πελοποννήσιοι μὲν οἱ ἐντὸς ἰσθμοῦ πάντες

3 ἀντιλαμβάνοντο C ἀντελαμβάνοντο G ‖ δὴ codd., corr. Haacke 6 ἅπασα **c** πᾶσα **b** 8 ἐλέγετο **c** ἐλέγοντο **b** 10 ὀλίγω G ὀλίγω+ F 14 ἔπηει (?) G 17 πολίτης ABm_8 20 ἐν add. Steph. 23 οὖν om. A ‖ τοιαύτῃ καὶ γνώμῃ ABm_8 25 μὲν] δὲ C

πλὴν Ἀργείων καὶ Ἀχαιῶν (τούτοις δὲ ἐς ἀμφοτέρους
φιλία ἦν· Πελληνῆς δὲ Ἀχαιῶν μόνοι ξυνεπολέμουν
τὸ πρῶτον, ἔπειτα δὲ ὕστερον καὶ ἅπαντες), ἔξω δὲ
Πε|λοποννήσου Μεγαρῆς, Βοιωτοί, Λοκροί, Φωκῆς,
Ἀμπρακιῶται, Λευκάδιοι, Ἀνακτόριοι. τούτων ναυτι- 3
κὸν παρείχοντο Κορίνθιοι, Μεγαρῆς, Σικυώνιοι, Πελ-
ληνῆς, Ἠλεῖοι, Ἀμπρακιῶται, Λευκάδιοι, ἱππέας δὲ
Βοιωτοί, Φωκῆς, Λοκροί, αἱ δ' ἄλλαι πόλεις πεζόν
[παρεῖχον]. | αὕτη μὲν Λακεδαιμονίων ξυμμαχία· Ἀθη- 4
ναίων δὲ Χῖοι, Λέσβιοι, Πλαταιῆς, Μεσσήνιοι οἱ ἐν
Ναυπάκτῳ, Ἀκαρνάνων οἱ πλείους, Κερκυραῖοι, Ζα-
κύνθιοι, καὶ ἄλλαι πόλεις αἱ ὑποτελεῖς οὖσαι ἐν
ἔθνεσι τοσοῖσδε, Καρία ἡ ἐπὶ θαλάσσῃ, Δωριῆς Καρσὶ
πρόσοικοι, Ἰωνία, Ἑλλήσ|ποντος, τὰ ἐπὶ Θρᾴκης,
νῆσοι ὅσαι ἐντὸς Πελοποννήσου καὶ Κρήτης πρὸς
ἥλιον ἀνίσχοντα [πᾶσαι αἱ Κυκλάδες] πλὴν Μήλου καὶ
Θήρας. τούτων ναυτικὸν παρείχοντο Χῖοι, Λέσβιοι, 5
Κερκυραῖοι, οἱ δ' ἄλλοι πεζὸν καὶ χρήματα. ξυμμαχία 6
μὲν αὕτη ἑκατέρων καὶ | παρασκευὴ ἐς τὸν πόλεμον ἦν.

Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι μετὰ τὰ ἐν Πλαταιαῖς εὐθὺς **10**
περιήγγελλον κατὰ τὴν Πελοπόννησον καὶ τὴν ἔξω
ξυμμαχίδα στρατιὰν παρασκευάζεσθαι ταῖς πόλεσι τά
τε ἐπιτήδεια οἷα εἰκὸς ἐπὶ ἔξοδον ἔκδημον ἔχειν, ὡς
ἐσβα|λοῦντες ἐς τὴν Ἀττικήν. ἐπειδὴ δὲ ἑκάστοις 2
ἑτοῖμα γίγνοιτο, κατὰ τὸν χρόνον τὸν εἰρημένον ξυν-

1—2 τούτοις...Ἀχαιῶν om. **b**, add. in marg. F_1 1 ἐπ' G 4 Φωκ. Λοκροί Βοιωτοί **b** 8 Φωκῆς om. A B m_3 [G] 9 παρεῖχον del. L. Herbst ‖ μὲν C, om. **b** [G] 9—10 Ἀθηναῖοι C [G] 12 αἱ om. B 14 τὰ om. A B F m_3 15 ὅσαι ἦσαν ἐντὸς F 16 πᾶσαι αἱ Κυκλάδες C πᾶσαι αἱ ἄλλαι Κυκλάδες **b** [G], del. Dobree 17 παρεὶχοντο B, corr. B_1 παρεῖχον C 22 ξυμμαχίδα **c** ξυμμαχίαν **b**

ἦσαν τὰ δύο μέρη ἀπὸ πόλεως ἑκάστης ἐς τὸν ἰσθμόν.
καὶ ἐπειδὴ πᾶν τὸ στράτευμα ξυνειλεγμένον ἦν, Ἀρχί- 3
δαμος ὁ βα|σιλεὺς τῶν Λακεδαιμονίων, ὅσπερ ἡγεῖτο 108
τῆς ἐξόδου ταύτης, ξυγκαλέσας τοὺς στρατηγοὺς τῶν
πόλεων πασῶν καὶ τοὺς μάλιστα ἐν τέλει καὶ ἀξιολο-
γωτάτους παρῄνει τοιάδε [ἔλεξεν].

| „Ἄνδρες Πελοποννήσιοι καὶ ξύμμαχοι, καὶ οἱ 11
πατέρες ἡμῶν πολλὰς στρατείας καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Πε-
λοποννήσῳ καὶ ἔξω ἐποιήσαντο, καὶ ἡμῶν αὐτῶν οἱ
πρεσβύτεροι οὐκ ἄπειροι πολέμων εἰσίν· ὅμως δὲ τῆσδε
οὔπω μείζονα παρασκευὴν ἔχοντες ἐξήλθομεν, ἀλλὰ
καὶ ἐπὶ | πόλιν δυνατωτάτην νῦν ἐρχόμεθα, καὶ αὐτοὶ
πλεῖστοι καὶ ἄριστοι στρατεύοντες. δίκαιον οὖν ἡμᾶς 2
μήτε τῶν πατέρων χείρους φαίνεσθαι μήτε ἡμῶν αὐτῶν
τῆς δόξης ἐνδεεστέρους. ἡ γὰρ Ἑλλὰς πᾶσα τῇδε τῇ
ὁρμῇ ἐπῆρται καὶ προσέχει τὴν γνώμην, εὔνοιαν ἔχουσα
διὰ | τὸ Ἀθηναίων ἔχθος πρᾶξαι ἡμᾶς ἃ ἐπινοοῦμεν.
οὔκουν χρή, εἴ τῳ καὶ δοκοῦμεν πλήθει ἐπιέναι καὶ 3
ἀσφάλεια πολλὴ εἶναι μὴ ἂν ἐλθεῖν τοὺς ἐναντίους
ἡμῖν διὰ μάχης, τούτων ἕνεκα ἀμελέστερόν τι παρε-
σκευασμένους χωρεῖν, ἀλλὰ καὶ πόλεως ἑκάστης ἡγε-
μόνα καὶ στρα|τιώτην τὸ καθ' αὑτὸν αἰεὶ προσδέχε-
σθαι ἐς κίνδυνόν τινα ἥξειν. ἄδηλα γὰρ τὰ τῶν 4
πολέμων, καὶ ἐξ ὀλίγου τὰ πολλὰ καὶ δι' ὀργῆς αἱ
ἐπιχειρήσεις γίγνονται· πολλάκις τε τὸ ἔλασσον πλῆθος
δεδιὸς ἄμεινον ἠμύνατο τοὺς πλέονας διὰ τὸ κατα-

5—6 ἀξιοτάτους C ἀξιωτάτους G 6 παρεῖναι codd., corr. et ἔλεξεν del. Sintenis 7 ξύμμαχοι C οἱ ξύμμαχοι **b**G ‖ καὶ om. **b** 8 στρατιὰς ABEm_3 ‖ τῇ G, om. **b**C 9 ἡμῶν αὐτῶν **c** αὐτῶν ἡμῶν **b** 10 οὐκ ἄπειροι om. ABm_3, add. A_1 B_1 16 προέχει ABm_3 19 ἀσφαλεία(ι) πολλῆ(ι) codd. 20 τούτων C τούτου **b**G

φρονοῦντας ἀπαρασκεύους γε|νέσθαι. χρὴ δὲ αἰεὶ ἐν 5
τῇ πολεμίᾳ τῇ μὲν γνώμῃ θαρσαλέους στρατεύειν, τῷ δ' ἔργῳ δεδιότας παρεσκευάσθαι. οὕτω γὰρ πρός τε τὸ ἐπιέναι τοῖς ἐναντίοις εὐψυχότατοι ἂν εἶεν, πρός τε τὸ ἐπιχειρεῖσθαι ἀσφαλέστατοι. ἡμεῖς δὲ οὐδ' ἐπὶ 6
ἀδύνατον ἀμύνεσθαι [οὕτω] | πόλιν ἐρχόμεθα, ἀλλὰ τοῖς πᾶσιν ἄριστα παρεσκευασμένην, ὥστε χρὴ καὶ πάνυ ἐλπίζειν διὰ μάχης ἰέναι αὐτούς, εἰ μὴ καὶ νῦν ὥρμηνται ἐν ᾧ οὔπω πάρεσμεν, ἀλλ' ὅταν ἐν τῇ γῇ ὁρῶσιν ἡμᾶς δῃοῦντάς τε καὶ τἀ|κείνων φθείροντας. 109
πᾶσι γὰρ ἐν τοῖς ὄμμασι καὶ ἐν τῷ παραυτίκα ὁρᾶν 7
πάσχοντάς τι ἄηθες ὀργὴ προσπίπτει, καὶ οἱ λογισμῷ ἐλάχιστα χρώμενοι θυμῷ πλεῖστα ἐς ἔργον καθίστανται. Ἀθηναίους δὲ καὶ πλέον τι τῶν ἄλ|λων εἰκὸς 8
τοῦτο δρᾶσαι, οἳ ἄρχειν τε τῶν ἄλλων ἀξιοῦσι καὶ ἐπιόντες τὴν τῶν πέλας δῃοῦν μᾶλλον ἢ τὴν αὑτῶν ὁρᾶν. ὡς οὖν ἐπὶ τοσαύτην πόλιν στρατεύοντες καὶ 9
μεγίστην δόξαν οἰσόμενοι τοῖς τε προγόνοις καὶ ὑμῖν αὐτοῖς ἐπ' ἀμφότερα ἐκ τῶν ἀποβαινόντων, ἕπεσθε | ὅπῃ ἄν τις ἡγῆται, κόσμον καὶ φυλακὴν περὶ παντὸς 10
ποιούμενοι καὶ τὰ παραγγελλόμενα ὀξέως δεχόμενοι· κάλλιστον γὰρ τόδε καὶ ἀσφαλέστατον πολλοὺς ὄντας ἑνὶ κόσμῳ χρωμένους φαίνεσθαι."

Τοσαῦτα εἰπὼν καὶ διαλύσας τὸν ξύλλογον ὁ Ἀρ- 12
|χίδαμος Μελήσιππον πρῶτον ἀποστέλλει ἐς τὰς Ἀθή-

2 τῇ πολεμίᾳ τῇ γῇ τῇ μὲν E, pr. τῇ del. e ‖ θαρσαλέως (?) C, corr. C_1 3 παρασκευάσθαι C, corr. c_2 παρασκευάζεσθαι **b**G 5 ἐπιχει+ρεῖσθαι B 6 οὕτω del. Madvig 7 παρασκευασμένην CE, corr. E_1 c [G] 9 οὔπω γὰρ E 12 τε C [G] ‖ ἄηθες] η in lit. c_2 [G] ‖ ὀργὴ A F m_3 B_1 G_1 ὀργῇ(ι) **c**BE 16 αὐτῶν C ἑαυτῶν **b** [G] 17 τοσαύτην **c**E τὴν ἄλλην ABFm_3 18 οἰόμενοι B ‖ ἡμῖν codd., correxi 19 ἕπεσθαι C 25 Μελλήσιππον BFm_3, corr. F_1

νας τὸν Διακρίτου, ἄνδρα Σπαρτιάτην, εἴ τι ἄρα
μᾶλλον ἐνδοῖεν οἱ Ἀθηναῖοι ὁρῶντες σφᾶς ἤδη ἐν
ὁδῷ ὄντας. οἱ δὲ οὐ προσεδέξαντο αὐτὸν ἐς τὴν πόλιν 2
οὐδ' ἐπὶ τὸ κοινόν· ἦν γὰρ Περικλέους γνώμη πρό-
τερον νενικηκυῖα | κήρυκα καὶ πρεσβείαν μὴ δέχεσθαι
Λακεδαιμονίων ἐξεστρατευμένων. ἀποπέμπουσιν οὖν
αὐτὸν πρὶν ἀκοῦσαι καὶ ἐκέλευον ἐκτὸς ὅρων εἶναι
αὐθημερόν, τό τε λοιπὸν ἀναχωρήσαντας ἐπὶ τὰ σφέ-
τερα αὐτῶν, ἤν τι βούλωνται, πρεσβεύεσθαι. ξυμ-
πέμπουσί τε τῷ Μελη|σίππῳ ἀγωγούς, ὅπως μηδενὶ
ξυγγένηται. ὁ δ' ἐπειδὴ ἐπὶ τοῖς ὁρίοις ἐγένετο καὶ 3
ἔμελλε διαλύσεσθαι, τοσόνδε εἰπὼν ἐπορεύετο ὅτι
„Ἥδε ἡ ἡμέρα τοῖς Ἕλλησι μεγάλων κακῶν ἄρξει.“
ὡς δὲ ἀφίκετο ἐς τὸ στρατόπεδον καὶ ἔγνω ὁ Ἀρχί- 4
δαμος ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι οὐδέν πω ἐνδώσου|σιν, οὕτω
δὴ ἄρας τῷ στρατῷ προυχώρει ἐς τὴν γῆν αὐτῶν.
Βοιωτοὶ δὲ μέρος μὲν τὸ σφέτερον καὶ τοὺς ἱππέας 5
παρείχοντο Πελοποννησίοις ξυστρατεύειν, τοῖς δὲ λει-
πομένοις ἐς Πλάταιαν ἐλθόντες τὴν γῆν ἐδῄουν.

| Ἔτι δὲ τῶν Πελοποννησίων ξυλλεγομένων τε ἐς 13 110
τὸν ἰσθμὸν καὶ ἐν ὁδῷ ὄντων, πρὶν ἐσβαλεῖν ἐς τὴν
Ἀττικήν, Περικλῆς ὁ Ξανθίππου, στρατηγὸς ὢν Ἀθη-
ναίων δέκατος αὐτός, ὡς ἔγνω τὴν ἐσβολὴν ἐσομένην,
ὑποτο|πήσας, ὅτι Ἀρχίδαμος αὐτῷ ξένος ὢν ἐτύγχανε,
μὴ πολλάκις ἢ αὐτὸς ἰδίᾳ βουλόμενος χαρίζεσθαι τοὺς
ἀγροὺς αὐτοῦ παραλίπῃ καὶ μὴ δῃώσῃ, ἢ καὶ Λακε-

2 ἤδη σφᾶς **b** 5 νενηκυῖα B ‖ δέχεσθαι C προσδέχεσθαι **b**G 6 οὖν om. A 7 ἐκέλευον **b** ἐκέλευον αὐτὸν **c** 10 Μελλησίπωι B 12 διαλύε[finis versus]εσθαι C ‖ ἐπορεύετο om. F 15 ἐνδώσουσι in ἐνδωσείουσι corr. E_1 18—19 λιπομένοις F 19 Πλαταιεαν C 26 ἀγροὺς] αὐτοὺς B ‖ παραλείπηι E

δαιμονίων κελευσάντων ἐπὶ διαβολῇ τῇ ἑαυτοῦ γένη-
ται τοῦτο, ὥσπερ καὶ τὰ ἄγη ἐλαύνειν προεῖπον ἕνεκα
ἐκεί|νου. προηγόρευε τοῖς Ἀθηναίοις ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ
ὅτι Ἀρχίδαμος μέν οἱ ξένος εἴη, οὐ μέντοι ἐπὶ κακῷ
γε τῆς πόλεως γένοιτο, τοὺς δὲ ἀγροὺς τοὺς ἑαυτοῦ
καὶ οἰκίας ἢν ἄρα μὴ δῃώσωσιν οἱ πολέμιοι ὥσπερ
καὶ τὰ τῶν ἄλλων, ἀφίησιν αὐτὰ δημόσια εἶναι, καὶ
μηδεμίαν οἱ | ὑποψίαν κατὰ ταῦτα γίγνεσθαι. παρῄνει 2
δὲ καὶ περὶ τῶν παρόντων ἅπερ καὶ πρότερον, παρα-
σκευάζεσθαί τε ἐς τὸν πόλεμον καὶ τὰ ἐκ τῶν ἀγρῶν
ἐσκομίζεσθαι, ἔς τε μάχην μὴ ἐπεξιέναι, ἀλλὰ τὴν
πόλιν ἐσελθόντας φυλάσσειν, καὶ τὸ ναυτικόν, ᾗπερ
ἰσχύουσιν, ἐξαρτύεσθαι, | τά τε τῶν ξυμμάχων διὰ
χειρὸς ἔχειν, λέγων τὴν ἰσχὺν αὐτοῖς ἀπὸ τούτων
εἶναι [τῶν χρημάτων τῆς προσόδου], τὰ δὲ πολλὰ τοῦ
πολέμου γνώμῃ καὶ χρημάτων περιουσίᾳ κρατεῖσθαι.
θαρσεῖν τε ἐκέλευε προσιόντων μὲν ἑξακοσίων ταλάν- 3
των ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ φόρου κατ᾽ ἐνιαυτὸν | ἀπὸ τῶν
ξυμμάχων τῇ πόλει ἄνευ τῆς ἄλλης προσόδου, ὑπαρ-
χόντων δὲ ἐν τῇ ἀκροπόλει ἔτι τότε ἀργυρίου ἐπισή-
μου ἑξακισχιλίων ταλάντων (τὰ γὰρ πλεῖστα τριακοσίων
ἀποδέοντα μύρια ἐγένετο, ἀφ᾽ ὧν ἔς τε τὰ προπύλαια
τῆς ἀκροπόλεως καὶ τἆλλα οἰκοδομήματα καὶ | ἐς Πο-
τείδαιαν ἀπανηλώθη), χωρὶς δὲ χρυσίου ἀσήμου καὶ 4
ἀργυρίου ἔν τε ἀναθήμασιν ἰδίοις καὶ δημοσίοις καὶ
ὅσα ἱερὰ σκεύη περί τε τὰς πομπὰς καὶ τοὺς ἀγῶνας
καὶ σκῦλα Μηδικὰ καὶ εἴ τι τοιουτότροπον, οὐκ ἐλάσ-

1 ἑαυτοῦ **c** αὐτοῦ **b** 2 ἐλαύνειν] ἐλαμβάνειν B 4 μέν οἱ CF₁ μέντοι **b** [G] 8 οἱ om. F 15 seclusa del. Herw. 16 παρουσίᾳ C 22 ++δέ+οντα B, corr. B₁ 23 πόλεως G 27 alt. καὶ add. B₁

σονος [ἦν] ἢ πεντακοσίων ταλάντων. ἔτι δὲ καὶ τὰ | ἐκ 5
τῶν ἄλλων ἱερῶν προσετίθει χρήματα οὐκ ὀλίγα, οἷς
χρήσεσθαι αὐτούς, καὶ ἢν πάνυ ἐξείργωνται πάντων,
| καὶ αὐτῆς τῆς θεοῦ τοῖς περικειμένοις χρυσίοις· 111
ἀπέφαινε δ' ἔχον τὸ ἄγαλμα τεσσαράκοντα τάλαντα
σταθμὸν χρυσίου ἀπέφθου καὶ περιαιρετὸν εἶναι ἅπαν.
χρησαμένους τε ἐπὶ σωτηρίᾳ ἔφη χρῆναι μὴ ἐλάσσω
ἀντι|καταστῆσαι πάλιν. χρήμασι μὲν οὖν οὕτω ἐθάρ- 6
συνεν αὐτούς· ὁπλίτας δὲ τρισχιλίους καὶ μυρίους
εἶναι ἄνευ τῶν ἐν τοῖς φρουρίοις καὶ τῶν παρ' ἔπαλ-
ξιν ἑξακισχιλίων καὶ μυρίων. τοσοῦτοι γὰρ ἐφύλασσον 7
τὸ πρῶτον ὁπότε οἱ πολέμιοι ἐσβάλοιεν, ἀπό τε τῶν
πρεσβυτάτων | καὶ τῶν νεωτάτων καὶ μετοίκων ὅσοι
ὁπλῖται ἦσαν. τοῦ τε γὰρ Φαληρικοῦ τείχους στάδιοι
ἦσαν πέντε καὶ τριάκοντα πρὸς τὸν κύκλον τοῦ ἄστεως
καὶ αὐτοῦ τοῦ κύκλου τὸ φυλασσόμενον τρεῖς καὶ
τεσσαράκοντα (ἔστι δὲ αὐτοῦ ὃ καὶ ἀφύλακτον ἦν, τὸ
μεταξὺ τοῦ τε μα|κροῦ καὶ τοῦ Φαληρικοῦ), τὰ δὲ
μακρὰ τείχη πρὸς τὸν Πειραιᾶ τεσσαράκοντα σταδίων,
ὧν τὸ ἔξωθεν ἐτηρεῖτο, καὶ τοῦ Πειραιῶς ξὺν Μουνι-
χίᾳ ἑξήκοντα μὲν σταδίων ὁ ἅπας περίβολος, τὸ δ' ἐν
φυλακῇ ὂν ἥμισυ τούτου. ἱππέας δὲ ἀπέφαινε δια- 8
κοσίους καὶ χιλίους ξὺν | ἱπποτοξόταις, ἑξακοσίους δὲ
καὶ χιλίους τοξότας, καὶ τριήρεις τὰς πλωίμους τρια-
κοσίας. ταῦτα γὰρ ὑπῆρχεν Ἀθηναίοις καὶ οὐκ ἐλάσσω 9
ἕκαστα τούτων, ὅτε ἡ ἐσβολὴ τὸ πρῶτον ἔμελλε Πελο-
ποννησίων ἔσεσθαι καὶ ἐς τὸν πόλεμον καθίσταντο.
ἔλεγε δὲ καὶ ἄλλα οἷάπερ εἰώ|θει Περικλῆς ἐς ἀπό-
δειξιν τοῦ περιέσεσθαι τῷ πολέμῳ.

1 ἦν del. Abresch 3 ἐξείργονται C 20—21 Μουνυχίᾳ codd. 21 πᾶς C [G] 22 ἀπέφηνε M

Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἀκούσαντες ἀνεπείθοντό τε καὶ 14
ἐσεκομίζοντο ἐκ τῶν ἀγρῶν παῖδας καὶ γυναῖκας καὶ
τὴν ἄλλην κατασκευὴν ᾗ κατ' οἶκον ἐχρῶντο, καὶ
αὐτῶν τῶν οἰκιῶν καθαιροῦντες τὴν ξύλωσιν· πρό-
βατα δὲ καὶ ὑποζύγια ἐς τὴν Εὔβοιαν διεπέμψαντο
καὶ τὰς νήσους τὰς ἐπικειμένας. χαλεπῶς δὲ αὐτοῖς 2
διὰ τὸ αἰεὶ εἰωθέναι τοὺς πολλοὺς ἐν τοῖς ἀγροῖς
διαιτᾶσθαι ἡ ἀνάστασις ἐγίγνετο. ξυνεβεβήκει δὲ ἀπὸ 15
τοῦ πάνυ ἀρχαίου ἑτέρων μᾶλλον Ἀθηναίοις τοῦτο.
ἐπὶ γὰρ Κέκροπος καὶ τῶν | πρώτων βασιλέων ἡ
Ἀττικὴ ἐς Θησέα αἰεὶ κατὰ πόλεις ᾠκεῖτο πρυτανεῖά
τε ἐχούσας καὶ ἄρχοντας, καὶ ὁπότε | μή τι δείσειαν, 112
οὐ ξυνῄσαν βουλευσόμενοι ὡς τὸν βασιλέα, ἀλλ' αὐτοὶ
ἕκαστοι ἐπολίτευον καὶ ἐβουλεύοντο· καί τινες καὶ
ἐπολέμησάν ποτε αὐτῶν, ὥσπερ καὶ Ἐλευσίνιοι μετ'
Εὐμόλπου πρὸς Ἐρεχθέα. ἐπειδὴ δὲ Θησεὺς | ἐβασί- 2
λευσε, γενόμενος μετὰ τοῦ ξυνετοῦ καὶ δυνατὸς τά τε
ἄλλα διεκόσμησε τὴν χώραν καὶ καταλύσας τῶν ἄλλων
πόλεων τά τε βουλευτήρια καὶ τὰς ἀρχὰς ἐς τὴν νῦν
πόλιν οὖσαν, ἓν βουλευτήριον ἀποδείξας καὶ πρυτα-
νεῖον, ξυνῴκισε πάντας, καὶ νεμομένους τὰ αὐτῶν
| ἑκάστους ἅπερ καὶ πρὸ τοῦ ἠνάγκασε μιᾷ πόλει ταύτῃ
χρῆσθαι, ἣ ἁπάντων ἤδη ξυντελούντων ἐς αὐτὴν με-
γάλη γενομένη παρεδόθη ὑπὸ Θησέως τοῖς ἔπειτα·
καὶ ξυνοίκια ἐξ ἐκείνου Ἀθηναῖοι ἔτι καὶ νῦν τῇ
θεῷ ἑορτὴν δημοτελῆ ποιοῦσιν. τὸ δὲ πρὸ τοῦ 3

1 ἀνέπειθον τότε B 3 παρασκευὴν C 5 διέπεμψαν C 6 καὶ **c** καὶ ἐς **b** 8 συνεπεβεβήκει ABF 12 τε om. C(?)G ‖ ἔχουσα codd., corr. Bloomfield 13 ξυνήεσαν ABFG ξυνίεσαν EM ξυνίησαν(?) C 14 ἐπολίτευον **c** ἐπολιτεύοντο **b** 15 καὶ om. **c** 18 τὴν χώραν] τὴν πόλιν GM 21 ξυνῴκησε E 23 ἢι E 26 ποῦσιν E ‖ τοῦ **c** τούτου **b**

ἡ ἀκρόπολις | νῦν οὖσα ἡ πόλις ἦν, καὶ τὸ ὑπ' αὐτὴν πρὸς νότον μάλιστα τετραμμένον. τεκμήριον δέ· 4 τὰ γὰρ ἱερὰ ⟨τὰ⟩ ἐν αὐτῇ τῇ ἀκροπόλει καὶ ἄλλων θεῶν ἐστι, καὶ τὰ ἔξω πρὸς τοῦτο τὸ μέρος τῆς πόλεως μᾶλλον ἵδρυται, τό τε τοῦ Διὸς τοῦ Ὀλυμπίου καὶ τὸ Πύθιον καὶ τὸ τῆς Γῆς καὶ | τὸ ⟨τοῦ⟩ ἐν Λίμναις Διονύσου, ᾧ τὰ ἀρχαιότερα Διονύσια [τῇ δωδεκάτῃ] ποιεῖται ἐν μηνὶ Ἀνθεστηριῶνι, ὥσπερ καὶ οἱ ἀπ' Ἀθηναίων Ἴωνες ἔτι καὶ νῦν νομίζουσιν. ἵδρυται δὲ καὶ ἄλλα ἱερὰ ταύτῃ ἀρχαῖα. καὶ τῇ κρήνῃ τῇ νῦν 5 μὲν τῶν τυράννων οὕτως σκευασάντων Ἐννεακρούνῳ καλουμένῃ, τὸ δὲ πάλαι φανερῶν τῶν πηγῶν οὐσῶν Καλλιρρόῃ ὠνομασμένῃ ἐκεῖνοί τε ἐγγὺς οὔσῃ τὰ πλείστου ἄξια ἐχρῶντο, καὶ νῦν ἔτι ἀπὸ τοῦ ἀρχαίου πρό τε γαμικῶν καὶ ἐς ἄλλα τῶν ἱερῶν νομίζεται τῷ ὕδατι χρῆσθαι. καλεῖται δὲ διὰ τὴν παλαιὰν ταύτῃ | κατοί- 6 κησιν καὶ ἡ ἀκρόπολις μέχρι τοῦδε ἔτι ὑπ' Ἀθηναίων πόλις. τῇ δ' οὖν ἐπὶ πολὺ κατὰ τὴν χώραν αὐτο- 16 νόμῳ οἰκήσει [μετεῖχον] οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ ἐπειδὴ ξυνῳκίσθησαν, διὰ τὸ ἔθος ἐν τοῖς ἀγροῖς ὅμως οἱ πλείους τῶν τε ἀρχαίων καὶ τῶν ὕστερον μέχρι τοῦδε τοῦ πο|λέμου γενόμενοί τε καὶ οἰκήσαντες, οὐ ῥᾳδίως 113 πανοικησίᾳ τὰς ἀναστάσεις ἐποιοῦντο, ἄλλως τε καὶ ἄρτι ἀνειληφότες τὰς κατασκευὰς μετὰ τὰ Μηδικά·

1 ἡ ἀκρόπολις ἡ νῦν οὖσα πόλις codd., transposui 3 τὰ addidi 6 τοῦ add. Cobet 7 seclusa del. Torstrik 8 Ἀνθεστεριῶνι C 11 σκευασάντων **b** κελευσάντων **c** 13 Καλλιρόη(ι) ABCFM, corr. A_1 ‖ ἐκείνη(ι) codd., corr. Bkr. 13—14 πλεῖστα AB 16 ταύτην C[G] 18 δ'] τε codd., corr. Kr. 19 μετεῖχον del. Driessen 21 τε C, om. **b** [G] 23 πανοικησίᾳ in codd. post πολέμου positum transp. J. H. Lipsius, Cass. Dion. XLI 7, 3, Dion. Halic. Ant. VII 18; IX 2 coll. ‖ ἀναστάσεις C μεταναστάσεις ABEGM μεταστάσεις F

ἐβαρύνοντο δὲ καὶ χαλεπῶς ἔφερον οἰκίας τε κατα- 2
λείποντες καὶ ἱερὰ | ἃ διὰ παντὸς ἦν αὐτοῖς ἐκ τῆς
κατὰ τὸ ἀρχαῖον πολιτείας πάτρια, δίαιτάν τε μέλλον-
τες μεταβάλλειν καὶ οὐδὲν ἄλλο ἢ πόλιν τὴν αὑτοῦ
ἀπολείπων ἕκαστος. ἐπειδὴ δὲ ἀφίκοντο ἐς τὸ ἄστυ, 17
ὀλίγοις μέν τισιν ὑπῆρχον οἰκήσεις καὶ παρὰ φίλων
τινὰς ἢ οἰκείων καταφυγή, οἱ | δὲ πολλοὶ τά τε ἐρῆμα
τῆς πόλεως ᾤκησαν καὶ τὰ ἱερὰ καὶ τὰ ἡρῷα πάντα
πλὴν τῆς ἀκροπόλεως καὶ τοῦ Ἐλευσινίου καὶ εἴ τι
ἄλλο βεβαίως κληστὸν ἦν· τό τε Πελαργικὸν καλού-
μενον τὸ ὑπὸ τὴν ἀκρόπολιν, ὃ καὶ ἐπάρατόν τε ἦν
μὴ οἰκεῖν καί τι καὶ Πυθικοῦ μαντείου | ἀκροτελεύτιον
τοιόνδε διεκώλυε, λέγον ὡς „τὸ Πελαργικὸν ἀργὸν
ἄμεινον“, ὅμως ὑπὸ τῆς παραχρῆμα ἀνάγκης ἐξῳκήθη.
καί μοι δοκεῖ τὸ μαντεῖον τοὐναντίον ξυμβῆναι ἢ 2
προσεδέχοντο, οὐ γὰρ διὰ τὴν παράνομον ἐνοίκησιν
αἱ ξυμφοραὶ γενέσθαι τῇ πόλει, ἀλλὰ διὰ τὸν | πόλε-
μον ἡ ἀνάγκη τῆς οἰκήσεως, ὃν οὐκ ὀνομάζον τὸ
μαντεῖον προῄδε μὴ ἐπ' ἀγαθῷ ποτε αὐτὸ κατοικισθη-
σόμενον. κατεσκευάσαντο δὲ καὶ ἐν τοῖς πύργοις τῶν 3
τειχῶν πολλοὶ καὶ ὡς ἕκαστός που ἐδύνατο· οὐ γὰρ
ἐχώρησε ξυνελθόντας αὐτοὺς ἡ πόλις, ἀλλ' ὕστερον
δὴ | τά τε μακρὰ τείχη ᾤκησαν κατανειμάμενοι καὶ
τοῦ Πειραιῶς τὰ πολλά. ἅμα δὲ καὶ τῶν πρὸς τὸν 4
πόλεμον ἥπτοντο, ξυμμάχους τε ἀγείροντες καὶ τῇ

1—2 *καταλείποντες* deter. *καταλιπόντες* **c b** 4 *οὐδὲ* B 5 *ἀπολιπὼν* CE ‖ *δὲ* **c** *τε* **b** 8 *οἴκησαν* C 10 et 13 *Πελαργικὸν* C *Πελασγικὸν* **b** G 13 *λέγων* C ‖ *ἄργον* B *ἄργος* A(?)F 14 *ἐξωικίσθη* E 15 *ἡ* C *ἧι* AB 16 *προσεδέχετο* E 18 *ὃν* GMA_1 *ὃ* ABCEF ‖ *ὠνόμαζον τὸ* CEF *ὠνομάζον τὸ* A *ὀνομάζοντο* B 19 *προή(ι)δει* codd., corr. Cobet ‖ *αὐτῶι* ABEF, corr. A_1 23 *ὤκισαν* M

Πελοποννήσῳ ἑκατὸν νεῶν ἐπίπλουν ἐξαρτύοντες. καὶ 5 οἱ μὲν ἐν τούτῳ παρασκευῆς ἦσαν.

18 | Ὁ δὲ στρατὸς τῶν Πελοποννησίων προϊὼν ἀφίκετο τῆς Ἀττικῆς ἐς Οἰνόην πρῶτον, ᾗπερ ἔμελλον ἐσβαλεῖν. καὶ ὡς ἐκαθέζοντο, προσβολὰς παρεσκευάζοντο τῷ τείχει ποιησόμενοι μηχαναῖς τε καὶ ἄλλῳ τρόπῳ· ἡ γὰρ Οἰνόη οὖσα ἐν μεθορίοις τῆς Ἀττικῆς 2 καὶ Βοιωτίας ἐτε|τείχιστο καὶ αὐτῷ φρουρίῳ οἱ Ἀθηναῖοι ἐχρῶντο ὁπότε | πόλεμος καταλάβοι. 114 τάς τε οὖν προσβολὰς ηὐτρεπίζοντο καὶ ἄλλως ἐνδιέτριψαν χρόνον περὶ αὐτήν. αἰτίαν δὲ οὐκ ἐλαχίστην Ἀρχίδαμος 3 ἔλαβεν ἀπ' αὐτοῦ, δοκῶν καὶ ἐν τῇ ξυναγωγῇ τοῦ πολέμου μαλακὸς εἶναι καὶ τοῖς | Ἀθηναίοις ἐπιτήδειος, οὐ παραινῶν προθύμως πολεμεῖν· ἐπειδή τε ξυνελέγετο ὁ στρατός, ἥ τε ἐν τῷ ἰσθμῷ ἐπιμονὴ γενομένη καὶ κατὰ τὴν ἄλλην πορείαν ἡ σχολαιότης διέβαλεν αὐτόν, μάλιστα δὲ ἡ ἐν τῇ Οἰνόῃ ἐπίσχεσις. οἱ γὰρ Ἀθηναῖοι ἐσεκομίζοντο ἐν τῷ χρόνῳ | τούτῳ, 4 καὶ ἐδόκουν οἱ Πελοποννήσιοι ἐπελθόντες ἂν διὰ τάχους πάντα ἔτι ἔξω καταλαβεῖν, εἰ μὴ διὰ τὴν ἐκείνου μέλλησιν. ἐν τοιαύτῃ μὲν ὀργῇ ὁ στρατὸς τὸν Ἀρχί- 5 δαμον ἐν τῇ καθέδρᾳ εἶχεν. ὁ δέ, προσδεχόμενος, ὡς λέγεται, τοὺς Ἀθηναίους τῆς γῆς ἔτι ἀκεραίου οὔσης ἐνδώσειν | τι καὶ κατοκνήσειν περιιδεῖν αὐτὴν τμηθεῖσαν, ἀνεῖχεν.

19 ἐπειδὴ μέντοι προσβαλόντες τῇ Οἰνόῃ καὶ πᾶσαν ἰδέαν πειράσαντες οὐκ ἐδύναντο ἑλεῖν, οἵ τε Ἀθηναῖοι οὐδὲν ἐπεκηρυκεύοντο, οὕτω δὴ ὁρμήσαντες ἀπ' αὐτῆς μετὰ τὰ ἐν Πλαταίᾳ [τῶν ἐσελθόν-

8 αὐτῷ τῷ φρουρίῳ M 11 δὲ C τε **b** [G] 12 ἐν] τὰ ἐν B 16 καὶ om. C [G] 17 ἡ] οἱ B 27 οὐδὲ B ‖ ἀπεκηρυκεύοντο ABF 28 sq. seclusa del. Classen

των Θηβαίων] γενόμενα ἡμέρᾳ | ὀγδοηκοστῇ μάλιστα,
θέρους καὶ τοῦ σίτου ἀκμάζοντος, ἐσέβαλον ἐς τὴν
Ἀττικήν· ἡγεῖτο δὲ Ἀρχίδαμος ὁ Ζευξιδάμου, Λακε-
δαιμονίων βασιλεύς. καὶ καθεζόμενοι ἔτεμνον πρῶτον 2
μὲν Ἐλευσῖνα καὶ τὸ Θριάσιον πεδίον καὶ τροπήν
τινα τῶν Ἀθηναίων ἱππέων περὶ | τοὺς Ῥείτους καλου-
μένους ἐποιήσαντο· ἔπειτα προυχώρουν ἐν δεξιᾷ ἔχοντες
τὸ Αἰγάλεων ὄρος διὰ Κρωπιᾶς ἕως ἀφίκοντο ἐς Ἀχαρ-
νάς, χωρίον μέγιστον τῆς Ἀττικῆς τῶν δήμων καλου-
μένων. καὶ καθεζόμενοι ἐς αὐτὸν στρατόπεδόν τε
ἐποιήσαντο χρόνον τε πολὺν ἐμμείναν|τες ἔτεμνον.
γνώμῃ δὲ τοιᾷδε λέγεται τὸν Ἀρχίδαμον περί τε τὰς **20**
Ἀχαρνὰς ὡς ἐς μάχην ταξάμενον μεῖναι καὶ ἐς τὸ
πεδίον ἐκείνῃ τῇ ἐσβολῇ οὐ καταβῆναι· τοὺς γὰρ Ἀθη- 2
ναίους ἤλπιζεν, ἀκμάζοντάς τε νεότητι πολλῇ | καὶ 115
παρεσκευασμένους ἐς πόλεμον ὡς οὔπω πρότερον, ἴσως
ἂν ἐπεξελθεῖν καὶ τὴν γῆν οὐκ ἂν περιιδεῖν τμηθῆναι.
ἐπειδὴ οὖν αὐτῷ ἐς Ἐλευσῖνα καὶ τὸ Θριάσιον πεδίον 3
οὐκ ἀπήντησαν, πεῖραν ἐποιεῖτο περὶ τὰς Ἀχαρ|νὰς
καθήμενος εἰ ἐπεξίασιν· ἅμα μὲν γὰρ αὐτῷ ὁ χῶρος 4
ἐπιτήδειος ἐφαίνετο ἐνστρατοπεδεῦσαι, ἅμα δὲ καὶ οἱ
Ἀχαρνῆς μέγα μέρος ὄντες τῆς πόλεως (τρισχίλιοι γὰρ
ὁπλῖται ἐγένοντο) οὐ περιόψεσθαι ἐδόκουν τὰ σφέτερα
διαφθαρέντα, ἀλλ' ὁρμήσειν καὶ τοὺς πάντας ἐς | μάχην.
εἴ τε καὶ μὴ ἐπεξέλθοιεν ἐκείνῃ τῇ ἐσβολῇ οἱ Ἀθη-
ναῖοι, ἀδεέστερον ἤδη ἐς τὸ ὕστερον τό τε πεδίον

2 θέρους C τοῦ θέρους **b**G 3 δὲ **c** δὲ ὁ **b** 4 ἔτεμνον] ἔτεμνον τὰ ἔνεδρα E 6 Ῥητοὺς E 7 ἐν] τῆι B ‖ ἔχοντος C 8 Αἰγαλέων BF ‖ ὄρος B ‖ Κρωπιᾶς M γρ. G_1 Κρωπειᾶς ABF Κρωπείας E Κεκρωπειᾶς C Κεκροπείας G 9 χωρίον **c** χῶρον **b** et ex corr. G_1 10 ἐς] τε ἐς M 11 ἐμμένοντες G 26 τε C, om. **b**G

*τεμεῖν καὶ ἐς αὐτὴν τὴν πόλιν χωρήσεσθαι· τοὺς γὰρ
Ἀχαρνέας ἐστερημένους τῶν σφετέρων οὐχ ὁμοίως προ-
θύμους ἔσεσθαι ὑπὲρ τῆς τῶν ἄλλων κινδυνεύειν,
στά|σιν δ' ἐνέσεσθαι τῇ γνώμῃ. τοιαύτῃ μὲν διανοίᾳ* 5
ὁ Ἀρχίδαμος περὶ τὰς Ἀχαρνὰς ἦν. Ἀθηναῖοι δὲ **21**
*μέχρι μὲν οὗ περὶ Ἐλευσῖνα καὶ τὸ Θριάσιον πεδίον
ὁ στρατὸς ἦν, καί τινα ἐλπίδα εἶχον ἐς τὸ ἐγγυτέρω
αὐτοὺς μὴ προϊέναι, μεμνημένοι καὶ | Πλειστοάνακτα
τὸν Παυσανίου Λακεδαιμονίων βασιλέα, ὅτε ἐσβαλὼν
τῆς Ἀττικῆς ἐς Ἐλευσῖνα καὶ Θριῶζε στρατῷ Πελο-
ποννησίων πρὸ τοῦδε τοῦ πολέμου τέσσαρσι καὶ δέκα
ἔτεσιν ἀνεχώρησε πάλιν ἐς τὸ πλέον οὐκέτι προελθών
(δι' ὃ δὴ καὶ ἡ φυγὴ αὐτῷ ἐγένετο ἐκ Σπάρτης δό-
|ξαντι χρήμασι πεισθῆναι τὴν ἀναχώρησιν)· ἐπειδὴ δὲ* 2
*περὶ Ἀχαρνὰς εἶδον τὸν στρατὸν ἑξήκοντα σταδίους
τῆς πόλεως ἀπέχοντα, οὐκέτι ἀνασχετὸν ἐποιοῦντο,
ἀλλ' αὐτοῖς, ὡς εἰκός, γῆς τεμνομένης ἐν τῷ ἐμφανεῖ,
ὃ οὔπω ἑοράκεσαν οἵ γε νεώτεροι, οὐδ' οἱ πρεσβύ-
τεροι πλὴν | τὰ Μηδικά, δεινὸν ἐφαίνετο καὶ ἐδόκει
τοῖς τε ἄλλοις καὶ μάλιστα τῇ νεότητι ἐπεξιέναι καὶ
μὴ περιορᾶν. κατὰ ξυστάσεις τε γιγνόμενοι ἐν πολλῇ* 3
*ἔριδι ἦσαν, οἱ μὲν κελεύοντες ἐπεξιέναι, οἱ δέ τινες
οὐκ ἐῶντες. χρησμολόγοι τε ᾖδον χρησμοὺς παντοίους,
ὧν ἀκροᾶσθαι ὡς ἕκαστος ὥρμη|το. οἵ τε Ἀχαρνῆς* 116
*οἰόμενοι παρὰ σφίσιν αὐτοῖς οὐκ ἐλαχίστην μοῖραν
εἶναι Ἀθηναίων, ὡς αὐτῶν ἡ γῆ ἐτέμνετο, ἐνῆγον τὴν*

1 *ἐς* C *πρὸς* **b**G ‖ *γὰρ* om. C   6 *οὗ* CE *οὖν* ABFM[G]   7 *ἐς τὸ* om. C[G]   9 *τὸν*] *του*(?) C[G]   12 *προσελθὼν* AB   13 *δὴ* om. **c**   22 *ἐπεξιέναι* **c** *ἐξιέναι* **b**   23 *ἐόντες* C ‖ *ᾔιδον* B   24 *ἀκροᾶσθαι* **b** *ἠκροᾶτο* **c** ‖ *ὡς* **c**, om. **b** ‖ *ὥρμητο* **c**E *ὤργητο* F *ὥργητο* ABM

ἔξοδον μάλιστα. παντί τε τρόπῳ ἀνηρέθιστο ἡ πόλις
καὶ τὸν Περικλέα ἐν ὀργῇ εἶχον, | καὶ ὧν παρήνεσε
πρότερον ἐμέμνηντο οὐδέν, ἀλλ' ἐκάκιζον ὅτι στρατη-
γὸς ὢν οὐκ ἐπεξάγοι, αἴτιόν τε σφίσιν ἐνόμιζον πάν-
των ὧν ἔπασχον. Περικλῆς δὲ ὁρῶν μὲν αὐτοὺς πρὸς 22
τὸ παρὸν χαλεπαίνοντας καὶ οὐ τὰ ἄριστα φρονοῦντας,
πιστεύων δὲ ὀρθῶς γιγνώσκειν περὶ | τοῦ μὴ ἐπεξιέναι,
ἐκκλησίαν τε οὐκ ἐποίει αὐτῶν οὐδὲ ξύλλογον οὐδένα,
τοῦ μὴ ὀργῇ τι μᾶλλον ἢ γνώμῃ ξυνελθόντας ἐξαμαρ-
τεῖν, τήν τε πόλιν ἐφύλασσε καὶ δι' ἡσυχίας μάλιστα
ὅσον ἐδύνατο εἶχεν. ἱππέας μέντοι ἐξέπεμπεν αἰεὶ 2
τοῦ μὴ προδρόμους ἀπὸ τῆς στρατιᾶς ἐσπί|πτοντας ἐς
τοὺς ἀγροὺς τοὺς ἐγγὺς τῆς πόλεως κακουργεῖν· καὶ
ἱππομαχία τις ἐγένετο βραχεῖα ἐν Φρυγίοις τῶν τε
Ἀθηναίων τέλει ἑνὶ τῶν ἱππέων καὶ Θεσσαλοῖς μετ'
αὐτῶν πρὸς τοὺς Βοιωτῶν ἱππέας, ἐν ᾗ οὐκ ἔλασσον
ἔσχον οἱ Ἀθηναῖοι καὶ Θεσσαλοί, μέχρι οὗ προσ|βοη-
θησάντων τοῖς Βοιωτοῖς τῶν ὁπλιτῶν τροπὴ ἐγένετο
αὐτῶν· καὶ ἀπέθανον τῶν Θεσσαλῶν καὶ Ἀθηναίων
οὐ πολλοί, ἀνείλοντο μέντοι αὐτοὺς αὐθημερὸν ἀσπόν-
δους. καὶ οἱ Πελοποννήσιοι τροπαῖον τῇ ὑστεραίᾳ
ἔστησαν. ἡ δὲ βοήθεια αὕτη τῶν Θεσσαλῶν κατὰ τὸ 3
παλαιὸν ξυμ|μαχικὸν ἐγένετο τοῖς Ἀθηναίοις, καὶ ἀφί-
κοντο παρ' αὐτοὺς Λαρισαῖοι, Φαρσάλιοι, [Παράσιοι,]
Κραννώνιοι, Πυράσιοι, Γυρτώνιοι, Φεραῖοι. ἡγοῦντο
δὲ αὐτῶν ἐκ μὲν Λαρίσης Πολυμήδης καὶ Ἀριστόνους,

12 ἐμπίπτοντας G 14 ἐγένετο cE ἐνεγένετο ABFM
17 ἔσχον] ἔχειν M 20 οὐ b οἱ c 22 αὐτὴ C[G] 24 Λα-
ρισσαῖοι AB Λαρίσιοι E[G] ‖ Παράσιοι ACEFM Περάσιοι B
[G], del. Heringa 25 Κραννώνιοι AM Κρανώνιοι cBEF |
Πειράσιοι codd., sed cff. Strab. IX p. 435 et Steph. Byz.
26 Λαρίσσης ABG

ἀπὸ τῆς στάσεως ἑκάτερος, ἐκ δὲ Φαρσάλου Μένων·
ἦσαν δὲ καὶ τῶν | ἄλλων κατὰ πόλεις ἄρχοντες. οἱ δὲ 23
Πελοποννήσιοι, ἐπειδὴ οὐκ ἐπεξῆσαν αὐτοῖς οἱ Ἀθη-
ναῖοι ἐς μάχην, ἄραντες ἐκ τῶν Ἀχαρνῶν ἐδῄουν τῶν
δήμων τινὰς ἄλλους τῶν μεταξὺ Πάρνηθος καὶ Βρι-
λησσοῦ ὄρους. ὄντων δὲ αὐτῶν ἐν τῇ γῇ οἱ | Ἀθη- 2
ναῖοι ἀπέστειλαν τὰς ἑκατὸν ναῦς περὶ Πελοπόννη|σον 117
ἅσπερ παρεσκευάζοντο καὶ χιλίους ὁπλίτας ἐπ' αὐτῶν
καὶ τοξότας τετρακοσίους· ἐστρατήγει δὲ Καρκίνος τε
ὁ Ξενοτίμου καὶ Πρωτέας ὁ Ἐπικλέους καὶ Σωκράτης
ὁ Ἀντιγένους. καὶ οἱ μὲν ἄραντες τῇ παρασκευῇ 3
| ταύτῃ περιέπλεον, οἱ δὲ Πελοποννήσιοι χρόνον ἐμμεί-
ναντες ἐν τῇ Ἀττικῇ ὅσου εἶχον τὰ ἐπιτήδεια ἀνεχώ-
ρησαν διὰ Βοιωτῶν, οὐχ ᾗπερ ἐσέβαλον· παριόντες δὲ
Ὠρωπὸν τὴν γῆν τὴν Γραϊκὴν καλουμένην, ἣν νέμον-
ται Ὠρώπιοι Ἀθηναίων ὑπήκοοι, ἐδῄωσαν. ἀφικόμενοι
| δὲ ἐς Πελοπόννησον διελύθησαν κατὰ πόλεις ἕκαστοι.

Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν οἱ Ἀθηναῖοι φυλακὰς 24
κατεστήσαντο κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν, ὥσπερ δὴ
ἔμελλον διὰ παντὸς τοῦ πολέμου φυλάξειν· καὶ χίλια
τάλαντα ἀπὸ τῶν ἐν τῇ ἀκροπόλει χρημάτων ἔδοξεν
| αὐτοῖς ἐξαίρετα ποιησαμένοις χωρὶς θέσθαι καὶ μὴ
ἀναλοῦν, ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἄλλων πολεμεῖν· ἢν δέ τις
εἴπῃ ἢ ἐπιψηφίσῃ κινεῖν τὰ χρήματα ταῦτα ἐς ἄλλο
τι, ἢν μὴ οἱ πολέμιοι νηίτῃ στρατῷ ἐπιπλέωσι τῇ
πόλει καὶ δέῃ ἀμύνασθαι, θάνατον ζημίαν ἐπέθεντο.
τριήρεις τε | μετ' αὐτῶν ἐξαιρέτους ἐποιήσαντο κατὰ 2

3 ἐπεξίασιν F 10 Σοκράτης C 13 ἐν om. M ‖ ὅσον G 15 Γραϊκὴν Steph. Byz. s. v. Ὠρωπός Πειραϊκὴν codd. 18 φύλακας E 21 πόλει A 24 ψηφίσῃ F 27 ἐξαιρέτους M ἐξαιρέτους ἑκατὸν c ἑκατὸν ἐξαιρέτους ABEF

τὸν ἐνιαυτὸν ἑκατὸν τὰς βελτίστας καὶ τριηράρχους αὐταῖς, ὧν μὴ χρῆσθαι μηδεμιᾷ ἐς ἄλλο τι ἢ μετὰ τῶν χρημάτων περὶ τοῦ αὐτοῦ κινδύνου, ἢν δέῃ.

Οἱ δ' ἐν ταῖς ἑκατὸν ναυσὶ περὶ Πελοπόννησον 25
Ἀθη|ναῖοι καὶ Κερκυραῖοι μετ' αὐτῶν πεντήκοντα 25
ναυσὶ προσβεβοηθηκότες καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν ἐκεῖ
ξυμμάχων ἄλλα τε ἐκάκουν περιπλέοντες καὶ ἐς Με-
θώνην τῆς Λακωνικῆς ἀποβάντες τῷ τείχει προσέβαλον,
ὄντι ἀσθενεῖ καὶ ἀνθρώπων οὐκ ἐνόντων. ἔτυχε δὲ 2
περὶ τοὺς χώ|ρους τούτους Βρασίδας ὁ Τέλλιδος, ἀνὴρ 30
Σπαρτιάτης, φρουρὰν ἔχων, καὶ αἰσθόμενος ἐβοήθει
τοῖς ἐν τῷ χωρίῳ μετὰ ὁπλιτῶν ἑκατόν. διαδραμὼν
δὲ τὸ τῶν Ἀθηναίων στρατόπεδον, ἐσκεδασμένον κατὰ
τὴν χώραν καὶ πρὸς τὸ τεῖχος τετραμμένον, ἐσπίπτει
ἐς τὴν Μεθώνην | καὶ ὀλίγους τινὰς ἐν τῇ ἐσδρομῇ 118
ἀπολέσας τῶν μεθ' αὐτοῦ τήν τε πόλιν περιεποίησε
καὶ ἀπὸ τούτου τοῦ τολμήματος πρῶτος τῶν κατὰ
τὸν πόλεμον ἐπῃνέθη ἐν Σπάρτῃ. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι 3
ἄραντες παρέπλεον, καὶ σχόν|τες τῆς Ἠλείας ἐς Φειὰν 5
ἐδῄουν τὴν γῆν ἐπὶ δύο ἡμέρας καὶ προσβοηθήσαντας
τῶν ἐκ τῆς κοίλης Ἤλιδος τριακοσίους λογάδας καὶ
τῶν αὐτόθεν ἐκ τῆς περιοικίδος Ἠλείων μάχῃ ἐκρά-
τησαν. ἀνέμου δὲ κατιόντος μεγάλου χειμαζόμενοι ἐν 4
ἀλιμένῳ χωρίῳ, οἱ μὲν πολλοὶ | ἐπέβησαν ἐπὶ τὰς 10
ναῦς καὶ περιέπλεον τὸν Ἰχθῦν καλούμενον τὴν ἄκραν
ἐς τὸν ἐν τῇ Φειᾷ λιμένα, οἱ δὲ Μεσσήνιοι ἐν τούτῳ
καὶ ἄλλοι τινές, οἱ οὐ δυνάμενοι ἐπιβῆναι, κατὰ γῆν

1 ἑκατὸν M ἕκαστον ABCEF, om. G ‖ τριηράρχας G
2 ἐς] ἐπ' G 8 τὴν Λακωνικὴν G ‖ τῷ τε τείχει C
16 αὐτοῦ C ἑαυτοῦ ABFM[G] 17 πρῶτος codd., corr. Herw.
24 ἀλιμένι M 27 οἱ] οἳ ABEM

χωρήσαντες τὴν Φειὰν αἱροῦσιν. καὶ ὕστερον αἵ τε 5
νῆες περιπλεύσασαι ἀναλαμβάνουσιν αὐ|τοὺς καὶ ἐξ-
ανάγονται ἐκλείποντες Φειάν, καὶ τῶν Ἠλείων ἡ πολλὴ
ἤδη στρατιὰ προσεβεβοηθήκει. παραπλεύσαντες δὲ οἱ
Ἀθηναῖοι ἐπὶ ἄλλα χωρία ἐδῄουν.

Ὑπὸ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦτον Ἀθηναῖοι τριά- 26
κοντα ναῦς ἐξέπεμψαν περὶ τὴν Λοκρίδα κατ᾽ Εὐβοίας
| ἅμα φυλακήν· ἐστρατήγει δὲ αὐτῶν Κλεόπομπος ὁ
Κλεινίου. καὶ ἀποβάσεις ποιησάμενος τῆς τε παρα- 2
θαλασσίου ἔστιν ἃ ἐδῄωσε καὶ Θρόνιον εἷλεν, ὁμήρους
τε ἔλαβεν αὐτῶν, καὶ ἐν Ἀλόπῃ τοὺς βοηθήσαντας
Λοκρῶν μάχῃ ἐκράτησεν.

| Ἀνέστησαν δὲ καὶ Αἰγινήτας τῷ αὐτῷ θέρει 27
τούτῳ ἐξ Αἰγίνης Ἀθηναῖοι, αὐτούς τε καὶ παῖδας
καὶ γυναῖκας, ἐπικαλέσαντες οὐχ ἥκιστα τοῦ πολέμου
σφίσιν αἰτίους εἶναι· καὶ τὴν Αἴγιναν ἀσφαλέστερον
ἐφαίνετο τῇ Πελοποννήσῳ ἐπικειμένην αὐτῶν πέμψαν-
τας ἐποί|κους ἔχειν. καὶ ἐξέπεμψαν ὕστερον οὐ πολλῷ
ἐς αὐτὴν τοὺς οἰκήτορας. ἐκπεσοῦσι δὲ τοῖς Αἰγινή- 2
ταις οἱ Λακεδαιμόνιοι ἔδοσαν Θυρέαν οἰκεῖν καὶ τὴν
γῆν νέμεσθαι, κατά τε τὸ Ἀθηναίων διάφορον καὶ
ὅτι σφῶν εὐεργέται ἦσαν ὑπὸ τὸν σεισμὸν καὶ τῶν
Εἱλώτων τὴν ἐπανά|στασιν. ἡ δὲ Θυρεᾶτις γῆ μεθορία
τῆς Ἀργείας καὶ | Λακωνικῆς ἐστιν, ἐπὶ θάλασσαν 119
καθήκουσα. καὶ οἱ μὲν αὐτῶν ἐνταῦθα ᾤκησαν, οἱ
δὲ ἐσπάρησαν κατὰ τὴν ἄλλην Ἑλλάδα.

1 τὴν om. **c** 3 ἐκλείποντες **c** ἐκλιπόντες **b** 6 οἱ Ἀθηναῖοι **b** 7 ἐξέπεμψαν] μψαν in lit. c_2 ‖ κατ᾽] καὶ codd., corr. Madvig 10 Θράνιον G 19 ἐκπέμπουσι E 20 Θυρ+αν C Θυραίαν AB 23 Θυραιάτις AB 24 ἐστιν] ἐς τὴν C ‖ θαλάσσης B

Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους νουμηνίᾳ κατὰ σελήνην, 28 ὥσ|περ καὶ μόνον δοκεῖ εἶναι γίγνεσθαι δυνατόν, ὁ ἥλιος ἐξέλιπε μετὰ μεσημβρίαν καὶ πάλιν ἀνεπληρώθη, γενόμενος μηνοειδὴς καὶ ἀστέρων τινῶν ἐκφανέντων.

Καὶ ἐν τῷ αὐτῷ θέρει Νυμφόδωρον τὸν Πύθεω, 29 ἄνδρα Ἀβδηρίτην, οὗ εἶχε τὴν ἀδελφὴν Σιτάλκης, δυ|νάμενον παρ' αὐτῷ μέγα οἱ Ἀθηναῖοι πρότερον πολέμιον νομίζοντες πρόξενον ἐποιήσαντο καὶ μετεπέμψαντο, βουλόμενοι Σιτάλκην σφίσι τὸν Τήρεω, Θρᾳκῶν βασιλέα, ξύμμαχον γενέσθαι. ὁ δὲ Τήρης 2 οὗτος ὁ τοῦ Σιτάλκου πατὴρ πρῶτος Ὀδρύσαις τὴν μεγάλην βασιλείαν | ἐπὶ πλέον τῆς ἄλλης Θρᾴκης ἐποίησεν· πολὺ γὰρ μέρος καὶ αὐτόνομόν ἐστι Θρᾳκῶν. Τηρεῖ δὲ τῷ Πρόκνην τὴν Πανδίονος ἀπ' Ἀθηνῶν 3 σχόντι γυναῖκα προσήκει ὁ Τήρης οὗτος οὐδέν, οὐδὲ τῆς αὐτῆς Θρᾴκης ἐγένοντο, ἀλλ' ὁ μὲν ἐν Δαυλίᾳ τῆς Φωκίδος νῦν καλουμένης γῆς [ὁ Τηρεὺς] ᾤκει, τότε ὑπὸ Θρᾳκῶν οἰκουμένης, καὶ τὸ ἔργον τὸ περὶ τὸν Ἴτυν αἱ γυναῖκες ἐν τῇ γῇ ταύτῃ ἔπραξαν (πολλοῖς δὲ καὶ τῶν ποιητῶν ἐν ἀηδόνος μνήμῃ Δαυλιὰς ἡ ὄρνις ἐπωνόμασται), εἰκός τε καὶ τὸ κῆδος Πανδίονα ξυνάψασθαι τῆς θυγατρὸς διὰ το|σούτου ἐπ' ὠφελίᾳ τῇ πρὸς ἀλλήλους μᾶλλον ἢ διὰ πολλῶν ἡμερῶν ἐς Ὀδρύσας ὁδοῦ. Τήρης δὲ οὐδὲ τὸ αὐτὸ ὄνομα ἔχων βασιλεὺς [τε] πρῶτος ἐν κράτει Ὀδρυσῶν ἐγένετο. οὗ δὴ ὄντα τὸν Σιτάλκην οἱ Ἀθηναῖοι ξύμμαχον 4

7 μέγαν C [G] 9 βουλόμενοι om. M 14 τῷ] αὐτῷ M 15 σχόντα E ‖ προσῆκεν **c** 17 νῦν om. C ‖ ὁ Τηρεὺς (Τήρης C) del. Herw. (cf. schol. ὁ μὲν] ὁ Τηρεὺς ὁ ἀρχαῖος) 19 ταύτῃ] πάντῃ M 21 τε **c** δὲ **b** 24 Τηρὴς C ‖ οὐδὲ B οὔτε **c**AEFM 25 τε del. Classen

ἐποιοῦντο, βουλόμενοι σφίσι τὰ ἐπὶ Θρᾴκης | χωρία
καὶ Περδίκκαν ξυνεξελεῖν αὐτόν. ἐλθών τε ἐς τὰς 5
Ἀθήνας ὁ Νυμφόδωρος τήν τε τοῦ Σιτάλκου ξυμμα-
χίαν ἐποίησε καὶ Σάδοκον τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ἀθηναῖον,
τόν τε ἐπὶ Θρᾴκης πόλεμον ὑπεδέχετο καταλύσειν·
πείσειν γὰρ Σιτάλκην πέμπειν στρατιὰν Θρᾳκίαν Ἀθη-
ναίοις | ἱππέων τε καὶ πελταστῶν. ξυνεβίβασε δὲ καὶ 120 6
τὸν Περδίκκαν τοῖς Ἀθηναίοις καὶ Θέρμην αὐτῷ
ἔπεισεν ἀποδοῦναι· ξυνεστράτευσέ τε εὐθὺς Περδίκκας
ἐπὶ Χαλκιδέας μετὰ Ἀθηναίων καὶ Φορμίωνος. οὕτω 7
μὲν Σιτάλ|κης τε ὁ Τήρεω, Θρᾳκῶν βασιλεύς, ξύμ-
μαχος ἐγένετο Ἀθηναίοις καὶ Περδίκκας ὁ Ἀλεξάνδρου,
Μακεδόνων βασιλεύς.

Οἱ δ' ἐν ταῖς ἑκατὸν ναυσὶν Ἀθηναῖοι ἔτι ὄντες **30**
περὶ Πελοπόννησον Σόλλιόν τε Κορινθίων πόλισμα
αἱ|ροῦσι καὶ παραδιδόασι Παλαιρεῦσιν Ἀκαρνάνων
μόνοις τὴν γῆν καὶ πόλιν νέμεσθαι· καὶ Ἀστακόν, ἧς
Εὔαρχος ἐτυράννει, λαβόντες κατὰ κράτος καὶ ἐξελά-
σαντες αὐτὸν τὸ χωρίον ἐς τὴν ξυμμαχίαν προσεποιή-
σαντο. ἐπί τε Κεφαλληνίαν τὴν νῆσον προσπλεύ- 2
σαντες προσηγάγοντο | ἄνευ μάχης· κεῖται δὲ ἡ Κε-
φαλληνία κατὰ Ἀκαρνανίαν καὶ Λευκάδα τετράπολις
οὖσα, Παλῆς, Κράνιοι, Σαμαῖοι, Πρωννοι. ὕστερον 3
δ' οὐ πολλῷ ἀνεχώρησαν αἱ νῆες ἐς τὰς Ἀθήνας.

Περὶ δὲ τὸ φθινόπωρον τοῦ θέρους τούτου Ἀθη- **31**

1 ἐποιοῦντο **c** ἐποιήσαντο **b** 2 ξυνεξελεῖν **c** ξυνελεῖν **b** 6 πέμπειν **c** πέμψειν **b** ‖ Θρᾳκείαν **c** 6—8 Ἀθηναίοις... τοῖς om. C 7 τε ἱππέων τε E 8 τοῖς om. G 9 ξυνεστράτευέ **c** 11 τε om. A 16 Παλιρεῦσιν **c** 17 Ἄσταχον B Ἄστακτον M 20—21 πλεύσαντες AB 21 προσήγοντο M 23 Σάμιοι C [G] ‖ Πρόνναιοι E Προνναῖοι ABFM Προναῖοι C [G], corr. Stahl

|ναῖοι πανδημεί, αὐτοὶ καὶ οἱ μέτοικοι, ἐσέβαλον ἐς
τὴν Μεγαρίδα Περικλέους τοῦ Ξανθίππου στρατη-
γοῦντος. καὶ οἱ περὶ Πελοπόννησον Ἀθηναῖοι ⟨οἱ⟩
ἐν ταῖς ἑκατὸν ναυσίν (ἔτυχον γὰρ ἤδη ἐν Αἰγίνῃ
ὄντες ἐπ᾽ οἴκου ἀνακομιζόμενοι) ὡς ᾔσθοντο τοὺς ἐκ
τῆς πόλεως παν|στρατιᾷ ἐν Μεγάροις ὄντας, ἔπλευσαν
παρ᾽ αὐτοὺς καὶ ξυνεμείχθησαν. στρατόπεδόν τε μέ- 2
γιστον δὴ τοῦτο ἀθρόον Ἀθηναίων ἐγένετο, ἀκμαζού-
σης ἔτι τῆς πόλεως καὶ οὔπω νενοσηκυίας· μυρίων
γὰρ ὁπλιτῶν οὐκ ἐλάσσους ἦσαν αὐτοὶ οἱ Ἀθηναῖοι
(χωρὶς δ᾽ αὐτοῖς οἱ ἐν Ποτειδαίᾳ | τρισχίλιοι ἦσαν),
μέτοικοι δὲ ξυνεσέβαλον οὐκ ἐλάσσους τρισχιλίων
ὁπλιτῶν, χωρὶς δὲ ὁ ἄλλος ὅμιλος ψιλῶν οὐκ ὀλίγος.
δῃώσαντες δὲ τὰ πολλὰ τῆς γῆς ἀνεχώρησαν. ἐγένοντο 3
δὲ καὶ ἄλλαι ὕστερον ἐν τῷ πολέμῳ κατὰ ἔτος | ἕκα- 121
στον ἐσβολαὶ Ἀθηναίων ἐς τὴν Μεγαρίδα καὶ ἱππέων
καὶ πανστρατιᾷ, μέχρι οὗ Νίσαια ἑάλω ὑπ᾽ Ἀθηναίων.

Ἐτειχίσθη δὲ καὶ Ἀταλάντη ὑπὸ Ἀθηναίων φρού- 32
|ριον τοῦ θέρους τούτου τελευτῶντος, ἡ ἐπὶ Λοκροῖς
τοῖς Ὀπουντίοις νῆσος, ἐρήμη πρότερον οὖσα, τοῦ μὴ
λῃστὰς ἐκπλέοντας ἐξ Ὀποῦντος καὶ τῆς ἄλλης Λοκρί-
δος κακουργεῖν τὴν Εὔβοιαν. ταῦτα μὲν ἐν τῷ θέρει
τούτῳ μετὰ τὴν Πελοπον|νησίων ἐκ τῆς Ἀττικῆς ἀνα-
χώρησιν ἐγένετο.

Τοῦ δ᾽ ἐπιγιγνομένου χειμῶνος Εὔαρχος ὁ Ἀκαρ- 33
νάν, βουλόμενος ἐς τὴν Ἀστακὸν κατελθεῖν, πείθει
Κορινθίους τεσσαράκοντα ναυσὶ καὶ πεντακοσίοις καὶ
χιλίοις ὁπλίταις ἑαυτὸν κατάγειν πλεύσαντας, καὶ αὐτὸς

3 οἱ add. Kr. 4 ἤδη C, om. **b** [G] 10 οἱ om. **b**
18 ἐτειχίσθη . . . Ἀθηναίων om. M

ἐπικούρους τινὰς προσεμι|σθώσατο· ἦρχον δὲ τῆς στρα-
τιᾶς Εὐφαμίδας τε ὁ Ἀριστωνύμου καὶ Τιμόξενος ὁ
Τιμοκράτους καὶ Εὔμαχος ὁ Χρύσιδος. καὶ πλεύ- 2
σαντες κατήγαγον· καὶ τῆς ἄλλης Ἀκαρνανίας τῆς περὶ
θάλασσαν ἔστιν ἃ χωρία βουλόμενοι προσποιήσασθαι
καὶ πειραθέντες, ὡς οὐκ ἐδύ|ναντο, ἀπέπλεον ἐπ' οἴκου.
σχόντες δ' ἐν τῷ παράπλῳ ἐς Κεφαλληνίαν καὶ ἀπό- 3
βασιν ποιησάμενοι ἐς τὴν Κρανίων γῆν, ἀπατηθέντες
ὑπ' αὐτῶν ἐξ ὁμολογίας τινὸς ἄνδρας τε ἀποβάλλουσι
σφῶν αὐτῶν, ἐπιθεμένων ἀπροσδοκήτως τῶν Κρανίων,
καὶ βιαιότερον ἀναγαγό|μενοι ἐκομίσθησαν ἐπ' οἴκου.

Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ χειμῶνι Ἀθηναῖοι τῷ πατρίῳ νόμῳ 34
χρώμενοι δημοσίᾳ ταφὰς ἐποιήσαντο τῶν ἐν τῷδε τῷ
πολέμῳ πρώτων ἀποθανόντων τρόπῳ τοιῷδε. τὰ μὲν 2
ὀστᾶ προτίθενται τῶν ἀπογενομένων πρότριτα σκηνὴν
| ποιήσαντες, καὶ ἐπιφέρει τῷ αὑτοῦ ἕκαστος ἤν τι
βούληται· ἐπειδὰν δὲ ἡ ἐκφορὰ ᾖ, λάρνακας κυπαρισ- 3
σίνας ἄγουσιν ἅμαξαι ⟨δέκα⟩, φυλῆς ἑκάστης μίαν·
ἔνεστι δὲ τὰ ὀστᾶ ἧς ἕκαστος ἦν φυλῆς. μία δὲ κλίνη
κενὴ φέρεται ἐστρωμένη τῶν ἀφανῶν, οἳ ἂν μὴ εὑρε-
θῶσιν ἐς ἀναί|ρεσιν. ξυνεκφέρει δὲ ὁ βουλόμενος καὶ 122 4
ἀστῶν καὶ ξένων, καὶ γυναῖκες πάρεισιν αἱ προσή-
κουσαι ἐπὶ τὸν τάφον ὀλοφυρόμεναι. τιθέασιν οὖν 5
ἐς τὸ δημόσιον σῆμα, ὅ ἐστιν ἐπὶ τοῦ καλλίστου προ-
αστείου τῆς πόλεως καὶ | αἰεὶ ἐν αὐτῷ θάπτουσι τοὺς

1 προσεμισθώσα+το G ‖ ἤρχοντο C 3—4 πλεύσαν B 6 ἀπέπλευσαν G 8 Κραναίων G 10 ἀπροσδοκήτως **c** ἀπροσδοκήτοις **b** ‖ Κρανείων G Κρανωνίων C 11 ἀναγόμενοι B 12 οἱ Ἀθηναῖοι **b** 14 πρῶτον codd., corr. A rec. 17 βούλεται EM [G] 17—18 κυπαρισσίνους A [G] 18 δέκα (ι) add. Gertz 22 pr. καὶ om. C [G] ‖ παρεισαν C [G] 23 ἐπὶ] παρὰ G

ἐκ τῶν πολέμων πλήν γε τοὺς ἐν Μαραθῶνι· ἐκείνων
δὲ διαπρεπῆ τὴν ἀρετὴν κρίναντες αὐτοῦ καὶ τὸν τά-
φον ἐποίησαν. ἐπειδὰν δὲ κρύψωσι γῇ, ἀνὴρ ᾑρη- 6
μένος ὑπὸ τῆς πόλεως ὃς ἂν γνώμῃ τε δοκῇ μὴ
ἀξύνετος εἶναι καὶ ἀξιώσει προήκῃ, | λέγει ἐπ' αὐτοῖς
ἔπαινον τὸν πρέποντα· μετὰ δὲ τοῦτο ἀπέρχονται. ὧδε 7
μὲν θάπτουσιν· καὶ διὰ παντὸς τοῦ πολέμου, ὁπότε
ξυμβαίη αὐτοῖς, ἐχρῶντο τῷ νόμῳ. ἐπὶ δ' οὖν τοῖς 8
πρώτοις τοῖσδε Περικλῆς ὁ Ξανθίππου ᾑρέθη λέγειν.
καὶ ἐπειδὴ καιρὸς ἐλάμβανε, προελθὼν | ἀπὸ τοῦ σή-
ματος ἐπὶ βῆμα ὑψηλὸν πεποιημένον, ὅπως ἀκούοιτο
ὡς ἐπὶ πλεῖστον τοῦ ὁμίλου, ἔλεγε τοιάδε.

„Οἱ μὲν οὖν πολλοὶ τῶν ἐνθάδε ἤδη εἰρηκότων 35
ἐπαινοῦσι τὸν προσθέντα τῷ νόμῳ τὸν λόγον τόνδε,
ὡς καλὸν ἐπὶ τοῖς ἐκ τῶν πολέμων θαπτομένοις ἀγο-
ρεύεσθαι αὐτόν. ἐμοὶ δὲ ἀρκοῦν ἂν ἐδόκει εἶναι
ἀνδρῶν ἀγαθῶν ἔργῳ γενομένων ἔργῳ καὶ δηλοῦσθαι
τὰς τιμάς, οἷα καὶ νῦν περὶ τὸν τάφον τόνδε δημοσίᾳ
παρασκευασθέντα ὁρᾶτε, καὶ μὴ ἐν ἑνὶ ἀνδρὶ πολλῶν
ἀρετὰς κινδυνεύεσθαι εὖ τε καὶ χεῖρον εἰπόντι πιστευ-
θῆναι. | χαλεπὸν γὰρ τὸ μετρίως εἰπεῖν ἐν ᾧ μόλις 2
καὶ ἡ δόκησις τῆς ἀληθείας βεβαιοῦται. ὅ τε γὰρ
ξυνειδὼς καὶ εὔνους ἀκροατὴς τάχ' ἄν τι ἐνδεεστέρως
πρὸς ἃ βούλεταί τε καὶ ἐπίσταται νομίσειε δηλοῦσθαι,
ὅ τε ἄπειρος ἔστιν ἃ καὶ πλεονάζεσθαι, διὰ φθόνον,
εἴ τι ὑπὲρ | τὴν αὐτοῦ φύσιν ἀκούοι. μέχρι γὰρ τοῦδε

2 δὲ] γὰρ G 3 γῆν E τῆι γῆι B 4 ὃς] ἀξιώματι ὃς E ‖ δοκεῖ B 5 προήκει FM προσήκει ABE 6 ἀπέρχεται C 8 ξυμβαίνει G ‖ ἐχρῶντο++ τῶι F ‖ ἐπεὶ C 10 καιρὸν AB 12 ἐλέγετο E 13 οὖν **c**, om. **b** ‖ εἰρηκότων ἤδη **b** 15 πόλεων ABF 18 οἵας(?) E, corr. E_1 19 ἐν om. **c** 21 ἐν add. g 25 τε] δὲ G 26 αὐτοῦ **c** ἑαυτοῦ **b**

*ἀνεκτοὶ οἱ ἔπαινοί εἰσι περὶ ἑτέρων λεγόμενοι, ἐς ὅσον
ἂν καὶ αὐτὸς ἕκαστος οἴηται ἱκανὸς εἶναι δρᾶσαί τι
ὧν ἤκου|σεν· τῷ δὲ ὑπερβάλλοντι αὐτῶν φθονοῦντες* 123
ἤδη καὶ ἀπιστοῦσιν. ἐπειδὴ δὲ τοῖς πάλαι οὕτως ἐδο- 3
*κιμάσθη ταῦτα καλῶς ἔχειν, χρὴ καὶ ἐμὲ ἑπόμενον τῷ
νόμῳ πειρᾶσθαι ὑμῶν τῆς ἑκάστου βουλήσεώς τε καὶ
δόξης | τυχεῖν ὡς ἐπὶ πλεῖστον.*

„Ἄρξομαι δὲ ἀπὸ τῶν προγόνων πρῶτον· δίκαιον 36
*γὰρ αὐτοῖς καὶ πρέπον δὲ ἅμα ἐν τῷ τοιῷδε τὴν τιμὴν
ταύτην τῆς μνήμης δίδοσθαι. τὴν γὰρ χώραν οἱ αὐτοὶ
αἰεὶ οἰκοῦντες διαδοχῇ τῶν ἐπιγιγνομένων μέχρι τοῦδε
ἐλευθέραν δι' ἀρετὴν παρέδοσαν. | καὶ ἐκεῖνοί τε ἄξιοι* 2
*ἐπαίνου καὶ ἔτι μᾶλλον οἱ πατέρες ἡμῶν· κτησάμενοι
γὰρ πρὸς οἷς ἐδέξαντο ὅσην ἔχομεν ἀρχὴν οὐκ ἀπόνως,
ἡμῖν τοῖς νῦν προσκατέλιπον. τὰ δὲ πλείω αὐτῆς* 3
*αὐτοὶ ἡμεῖς οἵδε οἱ νῦν ἔτι ὄντες μάλιστα ἐν τῇ καθε-
στηκυίᾳ ἡλικίᾳ ἐπηυξήσαμεν, καὶ τὴν | πόλιν τοῖς πᾶσι
παρεσκευάσαμεν καὶ ἐς πόλεμον καὶ ἐς εἰρήνην αὐταρ-
κεστάτην. ὧν ἐγὼ τὰ μὲν κατὰ πολέμους ἔργα, οἷς* 4
*ἕκαστα ἐκτήθη, ἢ εἴ τι αὐτοὶ ἢ οἱ πατέρες ἡμῶν βάρ-
βαρον ἢ Ἕλληνα πολέμιον ἐπιόντα προθύμως ἠμυνά-
μεθα, μακρηγορεῖν ἐν εἰδόσιν οὐ βουλόμενος, ἐάσω·
| ἀπὸ δὲ οἵας τε ἐπιτηδεύσεως ἤλθομεν ἐπ' αὐτὰ καὶ
μεθ' οἵας πολιτείας καὶ τρόπων ἐξ οἵων μεγάλα ἐγέ-
νετο, ταῦτα δηλώσας πρῶτον εἶμι καὶ ἐπὶ τὸν τῶνδε
ἔπαινον, νομίζων ἐπί τε τῷ παρόντι οὐκ ἂν ἀπρεπῆ*

1 *ἀμεκτοὶ* C 3 *αὐτῶν* EF₁ et schol. (*τῶν ἐπαίνων δηλονότι*) *αὐτὸν* cABFM 10—11 *ἀεὶ οἱ αὐτοὶ* b 13 *κτισάμενοι* E 17 *ἀπηυξήσαμεν* AB[G] 21 *πόλεμον* codd., corr. Haase 21—22 [*ἠμ*]*υνόμεθα* G 23 *ἤλθομεν* cE *ἦλθον* ABFM et Dion. Hal. 299 24 *μεγάλων* AB

λεχθῆναι αὐτὰ καὶ τὸν πάντα ὅμιλον καὶ ἀστῶν καὶ
ξένων ξύμ|φορον εἶναι ἐπακοῦσαι αὐτῶν.
„Χρώμεθα γὰρ πολιτείᾳ οὐ ζηλούσῃ τοὺς τῶν 37
πέλας νόμους, παράδειγμα δὲ μᾶλλον αὐτοὶ ὄντες τισὶν
ἢ μιμούμενοι ἑτέρους. καὶ ὄνομα μὲν διὰ τὸ μὴ ἐς
ὀλίγους ἀλλ' ἐς πλείονας οἰκεῖν δημοκρατία κέκληται,
μέτεστι δὲ κατὰ μὲν τοὺς νόμους | πρὸς τὰ ἴδια διά-
φορα πᾶσι τὸ ἴσον, κατὰ δὲ τὴν ἀξίωσιν, ὡς ἕκαστος
ἔν τῳ εὐδοκιμεῖ, οὐκ ἀπὸ μέρους τὸ πλέον ἐς τὰ
κοινὰ ἢ ἀπ' ἀρετῆς προτιμᾶται, οὐδ' αὖ | κατὰ πενίαν, 124
ἔχων γέ τι ἀγαθὸν δρᾶσαι τὴν πόλιν, ἀξιώματος ἀφα-
νείᾳ κεκώλυται. ἐλευθέρως δὲ τά τε πρὸς τὸ κοινὸν 2
πολιτεύομεν καὶ ἐς τὴν πρὸς ἀλλήλους τῶν καθ' ἡμέραν
ἐπιτηδευμάτων ὑποψίαν, οὐ δι' ὀργῆς | τὸν πέλας, εἰ
καθ' ἡδονήν τι δρᾷ, ἔχοντες, οὐδὲ ἀζημίους μέν, λυ-
πηρὰς δὲ τῇ ὄψει ἀχθηδόνας προστιθέμενοι. ἀνεπαχθῶς 3
δὲ τὰ ἴδια προσομιλοῦντες τὰ δημόσια διὰ δέος μά-
λιστα οὐ παρανομοῦμεν, τῶν τε αἰεὶ ἐν ἀρχῇ ὄντων
ἀκροάσει καὶ τῶν νόμων, καὶ μάλιστα αὐτῶν | ὅσοι τε
ἐπ' ὠφελίᾳ τῶν ἀδικουμένων κεῖνται καὶ ὅσοι ἄγραφοι
ὄντες αἰσχύνην ὁμολογουμένην φέρουσιν. καὶ μὴν καὶ 38
τῶν πόνων πλείστας ἀναπαύλας τῇ γνώμῃ ἐπορισά-
μεθα, ἀγῶσι μέν γε καὶ θυσίαις διετησίοις νομίζοντες,
ἰδίαις δὲ κατασκευαῖς εὐπρεπέσιν, ὧν καθ' | ἡμέραν
ἡ τέρψις τὸ λυπηρὸν ἐκπλήσσει. ἐπεσέρχεται δὲ διὰ 2
μέγεθος τῆς πόλεως ἐκ πάσης γῆς τὰ πάντα, καὶ ξυμ-

2 αὐτῶν ἐπακοῦσαι **b** 4 τισὶν **c** τινὶ **b** 5 μὴ add. g
6 οἰκεῖν] ἥκειν suprascr. G_1 7—8 διαφορὰ F 9 ἔν τῶι
BE ‖ τὰ πλέω **c** 11 γέ] δέ codd., corr. Reiske ‖ ἀξιώ-
ματος ++ ἀφανείαι F 12 τὸ] τὰ C 14 τῶν AB 15 δρᾶν
AB 23 διετησίοις] ε ex ω(?) corr. c_2

βαίνει ἡμῖν μηδὲν οἰκειοτέρᾳ τῇ ἀπολαύσει τὰ αὐτοῦ ἀγαθὰ γιγνόμενα καρποῦσθαι ἢ καὶ τὰ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. διαφέρομεν δὲ κἂν ταῖς τῶν πολεμικῶν 39 μελέ|ταις τῶν ἐναντίων τοῖσδε. τήν τε γὰρ πόλιν κοινὴν παρέχομεν καὶ οὐκ ἔστιν ὅτε ξενηλασίαις ἀπείργομέν τινα ἢ μαθήματος ἢ θεάματος, ὃ μὴ κρυφθὲν ἄν τις τῶν πολεμίων ἰδὼν ὠφεληθείη, πιστεύοντες οὐ ταῖς παρασκευαῖς τὸ πλέον καὶ ἀπάταις ἢ τῷ ἀφ' ἡμῶν αὐτῶν | ἐς τὰ ἔργα εὐψύχῳ· καὶ ἐν ταῖς παιδείαις οἱ μὲν ἐπιπόνῳ ἀσκήσει εὐθὺς νέοι ὄντες τὸ ἀνδρεῖον μετέρχονται, ἡμεῖς δὲ ἀνειμένως διαιτώμενοι οὐδὲν ἧσσον ἐπὶ τοὺς κινδύνους ἰσοπαλεῖς χωροῦμεν. τεκμή- 2 ριον δέ· οὔτε γὰρ Λακεδαιμόνιοι καθ' ἑαυτούς, μεθ' ἁπάντων δὲ ἐς | τὴν γῆν ἡμῶν στρατεύουσι, τήν τε τῶν πέλας αὐτοὶ ἐπελθόντες οὐ χαλεπῶς ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ τοὺς περὶ τῶν οἰκείων ἀμυνομένους μαχόμενοι τὰ πλείω κρατοῦμεν· ἁθρόᾳ τε τῇ δυνάμει ἡμῶν 3 οὐδείς πω πολέμιος ἐνέτυχε διὰ τὴν τοῦ ναυτικοῦ τε ἅμα ἐπιμέλειαν καὶ τὴν ἐν τῇ | γῇ ἐπὶ πολλὰ ἡμῶν αὐτῶν ἐπίπεμψιν· ἢν δέ που μορίῳ τινὶ προσμείξωσι, κρατήσαντές τέ τινας ἡμῶν πάντας αὐχοῦσιν ἀπεῶσθαι καὶ νικηθέντες ὑφ' ἁπάντων | ἡσσῆσθαι. καίτοι εἰ 12 4 ῥᾳθυμίᾳ μᾶλλον ἢ πόνων μελέτῃ καὶ μὴ μετὰ νόμων τὸ πλέον ἢ τρόπων ἀνδρείας ἐθέλομεν κινδυνεύειν, περιγίγνεται ἡμῖν τοῖς τε μέλλουσιν ἀλγεινοῖς μὴ προκάμνειν, καὶ ἐς αὐτὰ ἐλθοῦσι μὴ ἀτολ|μοτέρους τῶν

3 κἂν] καὶ codd., corr. Kr. 12 ἰσοπαλεῖς κινδύνους codd., transp. Usener 13 ἑαυτούς] *per se tantum* vertit Valla ἑκάστους codd. 13—14 μεθ' ἁπάντων C μετὰ πάντων 𝔟 [G] 21 τέ om. 𝔠 24 ἐθέλομεν 𝔠 ἐθέλοιμεν 𝔟 et Dion. Hal. 801 25 τε τοῖς AEFB$_1$ 26 ἀτολμοτέροις suprascr. G$_1$ et Dion. Hal.

αἰεὶ μοχθούντων φαίνεσθαι, καὶ ἔν τε τούτοις τὴν πόλιν ἀξίαν εἶναι θαυμάζεσθαι καὶ ἔτι ἐν ἄλλοις.

40 φιλοκαλοῦμέν τε γὰρ μετ᾽ εὐτελείας καὶ φιλοσοφοῦμεν ἄνευ μαλακίας· πλούτῳ τε ἔργου μᾶλλον καιρῷ ἢ λόγου κόμπῳ χρώμεθα, καὶ τὸ πένεσθαι οὐχ ὁμολο|γεῖν τινι αἰσχρόν, ἀλλὰ μὴ διαφεύγειν ἔργῳ αἴσχιον. **2** ἔνι τε τοῖς αὐτοῖς οἰκείων ἅμα καὶ πολιτικῶν ἐπιμέλεια καὶ ἑτέροις ⟨ἕτερα⟩ πρὸς ἔργα τετραμμένοις τὰ πολιτικὰ μὴ ἐνδεῶς γνῶναι· μόνοι γὰρ τόν τε μηδὲν τῶνδε μετέχοντα οὐκ ἀπράγμονα, ἀλλ᾽ ἀχρεῖον νομίζομεν, καὶ οἱ αὐ|τοὶ ἤτοι κρίνομέν γε ἢ ἐνθυμούμεθα ὀρθῶς τὰ πράγματα, οὐ τοὺς λόγους τοῖς ἔργοις βλάβην ἡγούμενοι, ἀλλὰ μὴ προδιδαχθῆναι μᾶλλον λόγῳ πρότερον ἢ ἐπὶ ἃ δεῖ ἔργῳ ἐλθεῖν. **3** διαφερόντως γὰρ δὴ καὶ τόδε ἔχομεν ὥστε τολμᾶν τε οἱ αὐτοὶ μάλιστα καὶ περὶ ὧν ἐπι|χειρήσομεν ἐκλογίζεσθαι· ὃ τοῖς ἄλλοις ἀμαθία μὲν θράσος, λογισμὸς δὲ ὄκνον φέρει. κράτιστοι δ᾽ ἂν ψυχὴν δικαίως κριθεῖεν οἱ τά τε δεινὰ καὶ ἡδέα σαφέστατα γιγνώσκοντες καὶ διὰ ταῦτα μὴ ἀποτρεπόμενοι ἐκ τῶν κινδύνων. **4** καὶ τὰ ἐς ἀρετὴν ἐνηντιώμεθα τοῖς | πολλοῖς· οὐ γὰρ πάσχοντες εὖ, ἀλλὰ δρῶντες κτώμεθα τοὺς φίλους. βεβαιότερος δὲ ὁ δράσας τὴν χάριν ὥστε ὀφειλομένην δι᾽ εὐνοίας ᾧ δέδωκε σῴζειν· ὁ δὲ ἀντοφείλων ἀμβλύτερος, εἰδὼς οὐκ ἐς χάριν, ἀλλ᾽ ὡς ὀφείλημα τὴν ἀρετὴν ἀποδώσων. **5** καὶ

3 τε om. ABFm$_2$ ‖ εὐμελείας A   4 πλούτου G ‖ ἔργω G ἔρ B ‖ ἐν ante καιρῷ add. F$_1$ 6 τινι om. Bm$_2$ ‖ ἔργῳ om. G ‖ ἔνι **c** ἐν **b**   8 ἕτερα add. Richards   9 τόν] τῶν C   11 οἱ om. **b**   15 δὴ] δεῖ AB ‖ τολμᾶ C τολμάν B   18 ψυχὴν C et Stob. III 7, 36 τὴν ψυχὴν **b**G ‖ δικαίως] εἰκότως G   21 ἠναντιώμεθα codd. ἠντιώμεθα Hesych., corr. Rutherford   23 δι᾽ εὐνοίας om. A   25 ὡς] ἐς codd., corr. Stahl

μόνοι οὐ τοῦ ξυμφέ|ροντος μᾶλλον λογισμῷ ἢ τῆς
ἐλευθερίας τῷ πιστῷ ἀδεῶς τινα ὠφελοῦμεν. ξυνελών 41
τε λέγω τήν τε πᾶσαν πόλιν τῆς Ἑλλάδος παίδευσιν
εἶναι καὶ καθ' ἕκαστον δοκεῖν ἄν μοι τὸν αὐτὸν ἄνδρα
παρ' ἡμῶν ἐπὶ | πλεῖστ' ἂν εἴδη καὶ μετὰ χαρίτων 126
μάλιστ' ἂν εὐτραπέλως τὸ σῶμα αὔταρκες παρέχεσθαι.
καὶ ὡς οὐ λόγων ἐν τῷ παρόντι κόμπος τάδε μᾶλλον 2
ἢ ἔργων ἐστὶν ἀλήθεια, αὐτὴ ἡ δύναμις τῆς πόλεως,
ἣν ἀπὸ τῶνδε τῶν τρό|πων ἐκτησάμεθα, σημαίνει.
μόνη γὰρ τῶν νῦν ἀκοῆς κρείσσων ἐς πεῖραν ἔρχεται, 3
καὶ μόνη οὔτε τῷ πολεμίῳ ἐπελθόντι ἀγανάκτησιν
ἔχει ὑφ' οἵων κακοπαθεῖ, οὔτε τῷ ὑπηκόῳ κατάμεμψιν
ὡς οὐχ ὑπὸ ἀξίων ἄρχεται. μετὰ μεγάλων δὲ σημείων 4
καὶ οὐ δή τοι ἀμάρτυρόν γε | τὴν δύναμιν παρασχό-
μενοι τοῖς τε νῦν καὶ τοῖς ἔπειτα θαυμασθησόμεθα,
[καὶ] οὐδὲν προσδεόμενοι οὔτε Ὁμήρου ἐπαινέτου οὔτε
ὅστις ἔπεσι μὲν τὸ αὐτίκα τέρψει, τῶν δ' ἔργων τὴν
ὑπόνοιαν ἡ ἀλήθεια βλάψει, ἀλλὰ πᾶσαν μὲν θάλασσαν
καὶ γῆν ἐσβατὸν τῇ ἡμετέρᾳ τόλ|μῃ καταναγκάσαντες
γενέσθαι, πανταχοῦ δὲ μνημεῖα κακῶν τε κἀγαθῶν
ἀίδια ξυγκατοικίσαντες. περὶ τοιαύτης οὖν πόλεως 5
οἵδε τε γενναίως δικαιοῦντες μὴ ἀφαιρεθῆναι αὐτὴν
μαχόμενοι ἐτελεύτησαν, καὶ τῶν λειπομένων πάντα
τινὰ εἰκὸς ἐθέλειν ὑπὲρ αὐτῆς κάμνειν.

| „Δι' ὃ δὴ καὶ ἐμήκυνα τὰ περὶ τῆς πόλεως, δι- 42
δασκαλίαν τε ποιούμενος μὴ περὶ ἴσου ἡμῖν εἶναι τὸν

1 οὐ] οἵ A 5 πλεῖστ'] πλεῖστον ABm₃ ‖ εἴδη m₃ γρ. G₁ εἴδῃι AB εἰδῆ CE εἴδη: F ἡδὺ G 8 αὕτη C[G] 10 κρεῖσσον C[G] 13 ὡς] ἕως ABEF ‖ ἔρχεται B 14 γε] τε B 16 καὶ del. Kr. 21 ἀίδια c ἰδίαι A ἰδία Bm₃ ἴδια E ἰδίαι F ἴδια γρ. G₁ ‖ ξυγκατοικήσαντες c ‖ οὖν om. B 24 εἰκως C

ἀγῶνα καὶ οἷς τῶνδε μηδὲν ὑπάρχει ὁμοίως, καὶ τὴν
εὐλογίαν ἅμα ἐφ' οἷς νῦν λέγω φανερὰν σημείοις
καθιστάς. καὶ εἴρηται αὐτῆς τὰ μέγιστα· ἃ γὰρ τὴν 2
πόλιν ὕμνησα, αἱ τῶνδε | καὶ τῶν τοιῶνδε ἀρεταὶ 25
ἐκόσμησαν, καὶ οὐκ ἂν πολλοῖς τῶν Ἑλλήνων ἰσόρρο-
πος ὥσπερ τῶνδε ὁ λόγος τῶν ἔργων φανείη. δοκεῖ
δέ μοι δηλοῦν ἀνδρὸς ἀρετὴν πρώτη τε μηνύουσα καὶ
τελευταία βεβαιοῦσα ἡ νῦν τῶνδε καταστροφή. καὶ 3
γὰρ τοῖς τἆλλα χείροσι δίκαιον τὴν ἐς | τοὺς πολέμους 30
ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀνδραγαθίαν προτίθεσθαι· ἀγαθῷ
γὰρ κακὸν ἀφανίσαντες κοινῶς μᾶλλον ὠφέλησαν ἢ ἐκ
τῶν ἰδίων ἔβλαψαν. τῶνδε δὲ οὔτε πλούτου τις τὴν 4
ἔτι ἀπόλαυσιν προτιμήσας ἐμαλακίσθη | οὔτε πενίας 127
ἐλπίδι, ὡς κἂν ἔτι διαφυγὼν [αὐτὴν] πλουτήσειεν,
ἀναβολὴν τοῦ δεινοῦ ἐποιήσατο· τὴν δὲ τῶν ἐναντίων
τιμωρίαν ποθεινοτέραν αὐτῶν λαβόντες καὶ κινδύνων
ἅμα τόνδε κάλλιστον νομίσαντες ἐβουλήθη|σαν μετ' 5
αὐτοῦ τοὺς μὲν τιμωρεῖσθαι, τῶν δὲ ἀφίεσθαι, ἐλπίδι
μὲν τὸ ἀφανὲς τοῦ κατορθώσειν ἐπιτρέψαντες, ἔργῳ
δὲ περὶ τοῦ ἤδη ὁρωμένου σφίσιν αὐτοῖς ἀξιοῦντες
πεποιθέναι· καὶ ἐν αὐτῷ τῷ ἀμύνεσθαι [καὶ] παθεῖν
<δεῖν> μᾶλλον ἡγησάμενοι ἢ [τὸ] ἐνδόντες σῴζεσθαι,
τὸ μὲν | αἰσχρὸν τοῦ λόγου ἔφυγον, τὸ δ' ἔργον τῷ 10
σώματι ὑπέμειναν, καὶ δι' ἐλαχίστου καιροῦ τύχης
ἅμα ἀκμῇ τῆς δόξης μᾶλλον ἢ τοῦ δέους ἀπηλλά-
γησαν.

„Καὶ οἵδε μὲν προσηκόντως τῇ πόλει τοιοίδε ἐγέ- 43

2 νῦν add. B_1 12 πλούτου **c** πλούτῳ **b** 13 ἔτι om. M
14 αὐτὴν delevi 18 ἐφίεσθαι codd., corr. Poppo 21 τῷ **c**
τὸ **b** G_1 ‖ καὶ om. Dion. Hal. 807 22 δεῖν addidi ‖ τὸ om.
Dion. Hal. 24 καὶ δι'... ἀπηλλάγησαν (25) om. E

νοντο· τοὺς δὲ λοιποὺς χρὴ ἀσφαλεστέραν μὲν εὔχεσθαι,
ἀτολμοτέραν | δὲ μηδὲν ἀξιοῦν τὴν ἐς τοὺς πολεμίους
διάνοιαν ἔχειν, σκοποῦντας μὴ λόγῳ μόνῳ τὴν ὠφε-
λίαν, ἣν ἄν τις πρὸς οὐδὲν χεῖρον αὐτοὺς [ὑμᾶς]
εἰδότας μηκύνοι, λέγων ὅσα ἐν τῷ τοὺς πολεμίους
ἀμύνεσθαι ἀγαθὰ ἔνεστιν, ἀλλὰ μᾶλλον τὴν τῆς πό-
λεως δύναμιν καθ' ἡμέραν | ἔργῳ θεωμένους καὶ
ἐραστὰς γιγνομένους αὐτῆς, καὶ ὅταν ὑμῖν μεγάλη
δόξῃ εἶναι, ἐνθυμουμένους ὅτι τολμῶντες καὶ γιγνώ-
σκοντες τὰ δέοντα καὶ ἐν τοῖς ἔργοις αἰσχυνόμενοι
ἄνδρες αὐτὰ ἐκτήσαντο, καὶ ὁπότε καὶ πείρᾳ του
σφαλεῖεν, οὐκ οὖν καὶ τὴν πόλιν γε τῆς | σφετέρας
ἀρετῆς ἀξιοῦντες στερίσκειν, κάλλιστον δὲ ἔρανον αὐτῇ
προϊέμενοι. κοινῇ γὰρ τὰ σώματα διδόντες ἰδίᾳ τὸν 2
ἀγήρων ἔπαινον ἐλάμβανον καὶ τὸν τάφον ἐπισημό-
τατον, οὐκ ἐν ᾧ κεῖνται μᾶλλον, ἀλλ' ἐν ᾧ ἡ δόξα
αὐτῶν παρὰ τῷ ἐντυχόντι αἰεὶ καὶ λόγου καὶ ἔρ|γου
καιρῷ αἰείμνηστος καταλείπεται. ἀνδρῶν γὰρ ἐπιφα- 3
νῶν πᾶσα γῆ τάφος, καὶ οὐ στηλῶν μόνον ἐν τῇ
οἰκείᾳ σημαίνει ἐπιγραφή, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ μὴ προση-
κούσῃ ἄγραφος μνήμη παρ' ἑκάστῳ τῆς γνώμης μᾶλλον
ἢ τοῦ ἔργου ἐνδιαιτᾶται. οὓς νῦν ὑμεῖς ζηλώσαντες 4
καὶ | τὸ εὔδαιμον τὸ ἐλεύθερον, τὸ δ' ἐλεύθερον τὸ 128
εὔψυχον κρίναντες, μὴ περιορᾶσθε τοὺς πολεμικοὺς
κινδύνους. οὐ γὰρ οἱ κακοπραγοῦντες δικαιότερον 5
ἀφειδοῖεν ἂν τοῦ βίου, οἷς ἐλπὶς οὐκ ἔστιν ἀγαθοῦ,

2 ἐς] ἐχ B ‖ πολέμους C[G] 4 ὑμᾶς delevi 7 θεμέ-
νους E 9 ἐνθυμούμενος ABF 11 πεῖρα AB ‖ τοῦ ABEM
13 αὐτοὶ G 15 ἀγήρω G 16 ἀλλ' om. A ἢ **c** ‖ ἡ
om. E 17 pr. καὶ om. F 19 μόνων C 20 ἐπιγραφῆ(ι)
bC ‖ τῇ μὴ] τιμῇ C 21 μνήμηι AM 22 ἡμεῖς **c**M
24 περιορᾶσθαι B 26 ἐλπὶς om. M

ἀλλ' οἷς ἡ ἐναντία | μεταβολὴ ἐν τῷ ζῆν ἔτι κινδυ-
νεύεται καὶ ἐν οἷς μάλιστα μεγάλα τὰ διαφέροντα, ἤν
τι πταίσωσιν. ἀλγεινοτέρα γὰρ ἀνδρί γε φρόνημα 6
ἔχοντι ἡ μετὰ τοῦ [ἐν τῷ] μαλακισθῆναι κάκωσις ἢ ὁ
μετὰ ῥώμης καὶ κοινῆς ἐλπίδος ἅμα γιγνόμενος ἀναί-
σθητος θάνατος.

„Δι' ὅπερ καὶ | τοὺς τῶνδε νῦν τοκέας, ὅσοι πάρ- 44
εστε, οὐκ ὀλοφύρομαι μᾶλλον ἢ παραμυθήσομαι. ἐν
πολυτρόποις γὰρ ξυμφοραῖς ἐπίστανται τραφέντες τόδε
εὐτυχές, οἳ ἂν τῆς εὐπρεπεστάτης λάχωσιν, ὥσπερ οἵδε
μὲν νῦν, τελευτῆς, ὑμεῖς δὲ λύπης, καὶ οἷς ἐνευδαι-
μονῆσαί τε ὁ βίος ὁμοίως | καὶ ἐντελευτῆσαι ξυνεμε-
τρήθη. χαλεπὸν μὲν οὖν οἶδα πείθειν ὄν, ὧν καὶ 2
πολλάκις ἕξετε ὑπομνήματα ἐν ἄλλων εὐτυχίαις, αἷς
ποτε καὶ αὐτοὶ ἠγάλλεσθε· καὶ λύπη οὐχ ὧν ἄν τις
μὴ πειρασάμενος ἀγαθῶν στερίσκηται, ἀλλ' οὗ ἂν
ἐθὰς γενόμενος ἀφαιρεθῇ. καρτερεῖν δὲ χρὴ | καὶ ἄλλων 3
παίδων ἐλπίδι οἷς ἔτι ἡλικία τέκνωσιν ποιεῖσθαι· ἰδίᾳ
τε γὰρ τῶν οὐκ ὄντων λήθη οἱ ἐπιγιγνόμενοί τισιν
ἔσονται, καὶ τῇ πόλει διχόθεν, ἔκ τε τοῦ μὴ ἐρημοῦ-
σθαι καὶ ἀσφαλείᾳ, ξυνοίσει· οὐ γὰρ οἷόν τε ἴσον τι
ἢ δίκαιον βουλεύεσθαι οἳ ἂν μὴ καὶ παῖδας ἐκ | τοῦ
ὁμοίου παραβαλλόμενοι κινδυνεύωσιν. ὅσοι δ' αὖ παρη- 4
βήκατε, τόν τε πλέονα κέρδος ὃν ηὐτυχεῖτε βίον ἡγεῖσθε
καὶ τόνδε βραχὺν ἔσεσθαι, καὶ τῇ τῶνδε εὐκλείᾳ κου-

4 μετὰ τοῦ ἐν τῷ **c** et Stob. III 7, 35 ἐν τῶι μετὰ τοῦ **b**; ἐν τῷ del. Bredow 5 ἅμα τε γιγνόμενος καὶ ἀναίσθητος **c** 8 ὀλοφύρωμαι(?) F 9 τὸ δὲ **c** τὸ δ' **b**, corr. Abresch 16 πειρασόμενος codd., corr.(?) g 17 ἀφαιρεθῇ **c** ἀφαιρεθείη **b** 18 ἡλικίαν C 19 τὲ γὰρ M γάρ τε **c**ABEF 21 ξυνοίσειν E ‖ τι **c** τε **b** 22 καὶ μὴ ABEF 23 κινδυνεύουσιν C 24 ὃν(?) C[G] ‖ εὐτυχεῖτε codd.

φίζεσθε. τὸ γὰρ φιλότιμον ἀγήρων μόνον, καὶ οὐκ
ἐν τῷ ἀχρείῳ τῆς ἡλικίας τὸ κερδαίνειν, ὥσπερ | τινές
φασι, μᾶλλον τέρπει, ἀλλὰ τὸ τιμᾶσθαι. παισὶ δ' αὖ **45**
ὅσοι τῶνδε πάρεστε ἢ ἀδελφοῖς ὁρῶ μέγαν τὸν ἀγῶνα
(τὸν γὰρ οὐκ ὄντα ἅπας εἴωθεν ἐπαινεῖν), καὶ μόλις
ἂν καθ' ὑπερβολὴν ἀρετῆς οὐχ ὁμοῖοι, ἀλλ' ὀλί|γῳ 129
χείρους κριθεῖτε. φθόνος γὰρ τοῖς ζῶσι πρὸς τῶν
ἀντιπάλων, τὸ δὲ μὴ ἐμποδὼν ἀνανταγωνίστῳ εὐνοίᾳ
τετίμηται. εἰ δέ με δεῖ καὶ γυναικείας τι ἀρετῆς, ὅσαι 2
νῦν ἐν χηρείᾳ ἔσονται, μνησθῆναι, βραχείᾳ παραινέσει
| ἅπαν σημανῶ. τῆς τε γὰρ ὑπαρχούσης φύσεως μὴ
χείροσι γενέσθαι ὑμῖν μεγάλη ἡ δόξα καὶ ἧς ἂν ἐπ'
ἐλάχιστον ἀρετῆς πέρι ἢ ψόγου ἐν τοῖς ἄρσεσι κλέος ᾖ.

„Εἴρηται καὶ ἐμοὶ λόγῳ κατὰ τὸν νόμον ὅσα εἶχον **46**
πρόσφορα, καὶ ἔργῳ οἱ θαπτόμενοι τὰ μὲν ἤδη κεκό-
σμην|ται, τὰ δὲ αὐτῶν τοὺς παῖδας τὸ ἀπὸ τοῦδε δη-
μοσίᾳ ἡ πόλις μέχρι ἥβης θρέψει, ὠφέλιμον στέφανον
τοῖσδέ τε καὶ τοῖς λειπομένοις τῶν τοιῶνδε ἀγώνων
προτιθεῖσα· ἆθλα γὰρ οἷς κεῖται ἀρετῆς μέγιστα, τοῖς
δὲ καὶ ἄνδρες ἄριστοι πολιτεύουσιν. νῦν δὲ ἀπολο- 2
φυράμενοι ὃν | προσήκει ἑκάστῳ ἄπιτε."

Τοιόσδε μὲν ὁ τάφος ἐγένετο ἐν τῷ χειμῶνι τούτῳ· **47**
καὶ διελθόντος αὐτοῦ πρῶτον ἔτος τοῦ πολέμου τού-
του ἐτελεύτα. τοῦ δὲ θέρους εὐθὺς ἀρχομένου Πελο- 2
ποννήσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι τὰ δύο μέρη ὥσπερ καὶ τὸ

1 ἀγήρω+ C[G] ‖ οὐκ] ου in lit. b_2 5 πᾶς C[G] 7—8 τὸν ἀντίπαλον CE τὸ ἀντίπαλον ABFM [G], corr. Croiset 10 χηρίᾳ CE 14—15 κατὰ ... ἔργῳ in marg. B_1 F_1, om. A 16 τὸ **c** τὰ **b** 19 προστιθεῖσα **c** 19—20 τοῖς δὲ E τοῖσδε **c** ABFM 21 ἕκαστω C ἕκαστος **b** G ‖ ἄπιτε **c** ἀποχωρεῖτε **b** 23 τοῦ πολέμου τούτου C τῷ πολέμῳ τούτῳ G τοῦ πολέμου τοῦδε **b** 24 δὲ] γὰρ B

πρῶ|τον ἐσέβαλον ἐς τὴν Ἀττικήν (ἡγεῖτο δὲ Ἀρχίδαμος 20
ὁ Ζευξιδάμου, Λακεδαιμονίων βασιλεύς), καὶ καθεζό-
μενοι ἐδῄουν τὴν γῆν. καὶ ὄντων αὐτῶν οὐ πολλάς 3
πω ἡμέρας ἐν τῇ Ἀττικῇ ἡ νόσος πρῶτον ἤρξατο γενέ-
σθαι τοῖς Ἀθηναίοις, λεγόμενον μὲν καὶ πρότερον
πολλαχόσε ἐγκα|τασκῆψαι καὶ περὶ Λῆμνον καὶ ἐν ἄλ- 25
λοις χωρίοις, οὐ μέντοι τοσοῦτός γε λοιμὸς οὐδὲ
φθορὰ οὕτως ἀνθρώπων οὐδαμοῦ ἐμνημονεύετο γενέ-
σθαι. οὔτε γὰρ ἰατροὶ ἤρκουν τὸ πρῶτον θεραπεύ- 4
οντες ἀγνοίᾳ, ἀλλ' αὐτοὶ μάλιστα ἔθνῃσκον ὅσῳ καὶ
μάλιστα προσῇσαν, οὔτε ἄλλη | ἀνθρωπεία τέχνη οὐδε- 30
μία· ὅσα τε πρὸς ἱεροῖς ἱκέτευσαν ἢ μαντείοις καὶ
τοῖς τοιούτοις ἐχρήσαντο, πάντα ἀνωφελῆ ἦν, τελευ-
τῶντές τε αὐτῶν ἀπέστησαν ὑπὸ τοῦ κακοῦ νικώμενοι.
ἤρξατο δὲ τὸ μὲν πρῶτον, ὡς λέγεται, | ἐξ Αἰθιοπίας 48 130
τῆς ὑπὲρ Αἰγύπτου, ἔπειτα δὲ καὶ ἐς Αἴγυπτον καὶ
Λιβύην κατέβη καὶ ἐς τὴν βασιλέως γῆν τὴν πολλήν.
ἐς δὲ τὴν Ἀθηναίων πόλιν ἐξαπιναίως ἐνέπεσε, καὶ 2
τὸ πρῶτον ἐν τῷ Πειραιεῖ ἥψατο τῶν ἀνθρώ|πων, 5
ὥστε καὶ ἐλέχθη ὑπ' αὐτῶν ὡς οἱ Πελοποννήσιοι φάρ-
μακα ἐσβεβλήκοιεν ἐς τὰ φρέατα· κρῆναι γὰρ οὔπω
ἦσαν αὐτόθι. ὕστερον δὲ καὶ ἐς τὴν ἄνω πόλιν ἀφί-
κετο καὶ ἔθνῃσκον πολλῷ μᾶλλον ἤδη. λεγέτω μὲν 3
οὖν περὶ αὐτοῦ ὡς ἕκαστος γιγνώσκει καὶ ἰατρὸς καὶ
| ἰδιώτης ἀφ' ὅτου εἰκὸς [ἦν] γενέσθαι αὐτό, καὶ τὰς 10
αἰτίας ἅστινας νομίζει τοσαύτης μεταβολῆς [ἱκανὰς
εἶναι] δύναμιν [ἐς τὸ μεταστῆσαι] σχεῖν· ἐγὼ δὲ οἷόν
τε ἐγίγνετο λέξω καὶ ἀφ' ὧν ἄν τις σκοπῶν, εἴ ποτε

1 ἐσέβαλλον B 2 Ζευξιδάμου om. C 3 γῆν] Ἀττικὴν G, corr. G_1 12 μαντείοις EM μαντείαις cABF 25 ἦν delevi 26 | 27 seclusa cum F. Muellero delevi ‖ ἔχειν M 28 τε] τι F

καὶ αὖθις ἐπιπέσοι, μάλιστ᾽ ἂν ἔχοι τι προειδὼς μὴ ἀγνοεῖν, | ταῦτα δηλώσω αὐτός τε νοσήσας καὶ αὐτὸς ἰδὼν ἄλλους πάσχοντας.

Τὸ μὲν γὰρ ἔτος, ὡς ὡμολογεῖτο ἐκ πάντων, μά- 49
λιστα δὴ ἐκεῖνο ἄνοσον ἐς τὰς ἄλλας ἀσθενείας ἐτύγχανεν ὄν· εἰ δέ τις καὶ προύκαμνέ τι, ἐς τοῦτο πάντα
ἀπεκρίθη. τοὺς δὲ ἄλλους ἀπ᾽ οὐδεμιᾶς προ|φάσεως, 2
ἀλλ᾽ ἐξαίφνης ὑγιεῖς ὄντας πρῶτον μὲν τῆς κεφαλῆς θέρμαι ἰσχυραὶ καὶ τῶν ὀφθαλμῶν ἐρυθήματα καὶ φλόγωσις ἐλάμβανε, καὶ τὰ ἐντός, ἥ τε φάρυξ καὶ ἡ γλῶσσα, εὐθὺς αἱματώδη ἦν καὶ πνεῦμα ἄτοπον καὶ
δυσῶδες ἠφίει· ἔπειτα ἐξ αὐτῶν πταρμὸς καὶ βράγ|χος 3
ἐπεγίγνετο, καὶ ἐν οὐ πολλῷ χρόνῳ κατέβαινεν ἐς τὰ στήθη ὁ πόνος μετὰ βηχὸς ἰσχυροῦ· καὶ ὁπότε ἐς τὴν καρδίαν στηρίξειεν, ἀνέστρεφέ τε αὐτὴν καὶ ἀποκαθάρσεις χολῆς πᾶσαι ὅσαι ὑπὸ ἰατρῶν ὠνομασμέναι εἰσὶν
ἐπῆσαν, καὶ αὐται μετὰ ταλαιπωρίας μεγάλης, λύγξ | τε 4
τοῖς πλείοσιν ἐνέπιπτε κενὴ σπασμὸν ἐνδιδοῦσα ἰσχυρόν, τοῖς μὲν μετὰ ταῦτα λωφήσαντα, τοῖς δὲ καὶ πολλῷ
ὕστερον. καὶ τῷ μὲν ἔξωθεν ἁπτομένῳ ⟨τὸ⟩ σῶμα 5
οὔτ᾽ ἄγαν θερμὸν ἦν οὔτε χλωρόν, ἀλλ᾽ ὑπέρυθρον, πελιτνόν, φλυκταίναις μικραῖς καὶ ἕλκεσιν ἐξηνθηκός· | τὰ δὲ ἐντὸς οὕτως ἐκαίετο ὥστε μήτε τῶν πάνυ
λεπτῶν | ἱματίων καὶ σινδόνων τὰς ἐπιβολὰς μηδ᾽ ἄλλο 131
τι ἢ γυμνοὶ ἀνέχεσθαι, ἥδιστά τε ἂν ἐς ὕδωρ ψυχρὸν σφᾶς αὐτοὺς ῥίπτειν. καὶ πολλοὶ τοῦτο τῶν ἠμελη-

1 ἔχῃ F 4 ὁμολογεῖτο C 10 φάρυγξ EG 13 ἐγίγνετο AB ‖ χρόνῳ om. A 17 αὖται **b** 18 ἐνέπιπτε **c** ἐνέπεσε **b** 20 τῷ] τῶ C τὸ **b**G ‖ τὸ addidi 21 οὔτ᾽ **c** οὐκ **b** 22 πελιτνόν Phot. et Suid. s. v. πελιδνόν codd. 23 ἐκάετο **b** 24 μηδ᾽ **c** μήτ᾽ **b** 25 γυμνοὶ **c** γυμνὸν **b**

μένων ἀνθρώπων καὶ ἔδρασαν ἐς φρέατα τῇ δίψῃ
ἀπαύστῳ | ξυνεχόμενοι· καὶ ἐν τῷ ὁμοίῳ καθειστήκει
τό τε πλέον καὶ ἔλασσον ποτόν. καὶ ἡ ἀπορία τοῦ μὴ 6
ἡσυχάζειν καὶ ἡ ἀγρυπνία ἐπέκειτο διὰ παντός. καὶ
τὸ σῶμα, ὅσονπερ χρόνον καὶ ἡ νόσος ἀκμάζοι, οὐκ
ἐμαραίνετο, ἀλλ' ἀντεῖχε παρὰ δόξαν τῇ ταλαιπωρίᾳ,
ὥστε ἢ διεφθείροντο οἱ πλεῖστοι ἐναταῖοι καὶ ἑβδο-
μαῖοι ὑπὸ τοῦ ἐντὸς καύματος, ἔτι ἔχοντές τι δυνά-
μεως, ἢ εἰ διαφύγοιεν, ἐπικατιόντος τοῦ νοσήματος ἐς
τὴν κοιλίαν καὶ ἑλκώσεώς τε αὐτῇ ἰσχυρᾶς ἐγγιγνομένης
καὶ διαρροίας ἅμα ἀκράτου ἐπιπιπτούσης οἱ πολλοὶ
ὕστερον διὰ | τὴν ἀσθένειαν διεφθείροντο. διεξῄει 7
γὰρ διὰ παντὸς τοῦ σώματος ἄνωθεν ἀρξάμενον τὸ ἐν
τῇ κεφαλῇ πρῶτον ἱδρυθὲν κακόν, καὶ εἴ τις ἐκ τῶν
μεγίστων περιγένοιτο, τῶν γε ἀκρωτηρίων ἀντίληψις
αὐτοῦ ἐπεσήμαινεν· κατέσκηπτε γὰρ καὶ ἐς αἰδοῖα καὶ 8
ἐς ἄκρας χεῖρας | καὶ πόδας, καὶ πολλοὶ στερισκόμενοι
τούτων διέφευγον, εἰσὶ δ' οἳ καὶ τῶν ὀφθαλμῶν.
τοὺς δὲ καὶ λήθη ἔλαβε τὸ παραυτίκα ἀναστάντας
πάντων ὁμοίως καὶ ἠγνόησαν σφᾶς τε αὐτοὺς καὶ
τοὺς ἐπιτηδείους. γενόμενον γὰρ κρεῖσσον λόγου τὸ 50
εἶδος τῆς νόσου τά τε ἄλ|λα χαλεπωτέρως ἢ κατὰ τὴν
ἀνθρωπείαν φύσιν προσέπιπτεν ἑκάστῳ καὶ ἐν τῷδε
ἐδήλωσε μάλιστα ἄλλο τι ὂν ἢ τῶν ξυντρόφων τι· τὰ
γὰρ ὄρνεα καὶ τετράποδα ὅσα ἀνθρώπων ἅπτεται
πολλῶν ἀτάφων γενομένων ἢ οὐ προσῄει ἢ γευσάμενα

3 τοῦ] τὸ C 4 ἡ om. M 7 πλείους ABF 11 ἄκρατους γρ. M 12 διὰ τὴν ἀσθένειαν **c** δι' αὐτὴν ἀσθενείᾳ **b** | διεφθείροντο C ἀπεφθείροντο **b**[G] 14 ἱδρυνθὲν E 16 pr. καὶ om. **b**[G] 19 τοὺς] τοῖς C[G] ‖ ἔλαβε τὸ scripsi ἐλάβετο C ἐλάμβανε **b**G 20 πάντων **c** τῶν πάντων **b** 26 γενομένων **c** γινομένων **b** ‖ γευσάμενοι B

διεφθείρετο. τεκμήριον δέ· τῶν | μὲν τοιούτων ὀρνί- 2
θων ἐπίλειψις σαφὴς ἐγένετο, καὶ οὐχ ἑωρῶντο οὔτε
ἄλλως οὔτε περὶ τοιοῦτον οὐδέν· οἱ δὲ κύνες μᾶλλον
αἴσθησιν παρεῖχον τοῦ ἀποβαίνοντος διὰ τὸ ξυνδιαιτᾶ-
σθαι. | τὸ μὲν οὖν νόσημα, πολλὰ καὶ ἄλλα παραλι- 51 132
πόντι ἀτοπίας, ὡς ἑκάστῳ ἐτύγχανέ τι διαφερόντως
ἑτέρῳ πρὸς ἕτερον γιγνόμενον, τοιοῦτον ἦν ἐπὶ πᾶν
τὴν ἰδέαν. καὶ ἄλλο παρελύπει κατ' ἐκεῖνον τὸν χρό-
νον οὐδὲν τῶν εἰω|θότων· ὃ δὲ καὶ γένοιτο, ἐς τοῦτο
ἐτελεύτα. ἔθνησκον δὲ οἱ μὲν ἀμελείᾳ, οἱ δὲ καὶ 2
πάνυ θεραπευόμενοι. ἕν τε οὐδὲν κατέστη ἴαμα ὡς
εἰπεῖν ὅ τι χρῆν προσφέροντας ὠφελεῖν (τὸ γάρ τῳ
ξυνενεγκὸν ἄλλον τοῦτο ἔβλαπτε), σῶμά τε αὔταρκες 3
ὂν οὐδὲν διεφάνη πρὸς | αὐτὸ ἰσχύος πέρι ἢ ἀσθενείας,
ἀλλὰ πάντα ξυνῄρει καὶ τὰ πάσῃ διαίτῃ θεραπευόμενα.
δεινότατον δὲ παντὸς ἦν τοῦ κακοῦ ἥ τε ἀθυμία, 4
ὁπότε τις αἴσθοιτο κάμνων (πρὸς γὰρ τὸ ἀνέλπιστον
εὐθὺς τραπόμενοι τῇ γνώμῃ πολλῷ μᾶλλον προίεντο
σφᾶς αὐτοὺς καὶ οὐκ | ἀντεῖχον), καὶ ὅτι ἕτερος ἀφ'
ἑτέρου θεραπείᾳ ἀναπιμπλάμενοι ὥσπερ τὰ πρόβατα
ἔθνησκον· καὶ τὸν πλεῖστον φθόρον τοῦτο ἐνεποίει.
εἴτε γὰρ μὴ 'θέλοιεν δεδιότες ἀλλήλοις προσιέναι, ἀπώλ- 5
λυντο ἐρῆμοι, καὶ οἰκίαι πολλαὶ ἐκενώθησαν ἀπορίᾳ
τοῦ θεραπεύσοντος· εἴτε προσί|οιεν, διεφθείροντο, καὶ
μάλιστα οἱ ἀρετῆς τι μεταποιούμενοι· αἰσχύνῃ γὰρ
ἠφείδουν σφῶν αὐτῶν ἐσιόντες παρὰ τοὺς φίλους,

2 σαφὴς] ης in lit. b 3 τοιούτων G 5—6 παραλειπόντι c 8 κατ'] κα in lit. b 9 ὃ] οἳ B 10 ἀμελίᾳ E 11 οὐδὲν κατέστη c οὐδὲ ἓν κατέστη EFM οὐδὲ ἐγκατέστη AB ‖ ἅμα C 12 χρὴ c 19 οὐκάτεῖχον B 20 ἑτέρου] ἑτέρας A ‖ θεραπείας codd., corr. Madvig

ἐπεὶ καὶ τὰς ὀλοφύρσεις τῶν ἀπογιγνομένων τελευ-
τῶντες καὶ οἱ οἰκεῖοι ἐξέκαμνον ὑπὸ τοῦ πολλοῦ κακοῦ
νικώμενοι. ἐπὶ πλέον δ' ὅμως οἱ διαπε|φευγότες τόν 6
τε θνῄσκοντα καὶ τὸν πονούμενον ᾠκτίζοντο διὰ τὸ
προειδέναι τε καὶ αὐτοὶ ἤδη ἐν τῷ θαρσαλέῳ εἶναι·
δὶς γὰρ τὸν αὐτόν, ὥστε καὶ κτείνειν, οὐκ ἐπελάμβανεν.
καὶ ἐμακαρίζοντό τε ὑπὸ τῶν ἄλλων καὶ αὐτοὶ τῷ
παραχρῆμα περιχαρεῖ καὶ ἐς τὸν ἔπειτα χρό|νον ἐλπί-
δος τι εἶχον κούφης μηδ' ἂν ὑπ' ἄλλου νοσήματός
ποτε ἔτι διαφθαρῆναι. ἐπίεσε δ' αὐτοὺς μᾶλλον πρὸς 52
τῷ ὑπάρχοντι πόνῳ καὶ ἡ ξυγκομιδὴ ἐκ τῶν ἀγρῶν ἐς
τὸ ἄστυ, καὶ οὐχ ἧσσον τοὺς ἐπελθόντας. οἰκιῶν γὰρ 133 2
οὐχ ὑπαρχουσῶν, ἀλλ' ἐν καλύβαις πνιγηραῖς ὥρᾳ
ἔτους διαιτωμένων ὁ φθόρος ἐγίγνετο οὐδενὶ κόσμῳ,
ἀλλὰ καὶ νεκροὶ ἐπ' ἀλλήλοις ἀποθνῄσκοντες ἔκειντο
καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐκαλινδοῦντο καὶ περὶ τὰς κρήνας
ἁπάσας ἡμιθνῆτες τοῦ ὕδατος ἐπιθυμίᾳ. τά τε ἱερὰ 3
ἐν οἷς ἐσκήνηντο νεκρῶν πλέα ἦν, αὐτοῦ ἐναποθνῃ-
σκόντων· ὑπερβιαζομένου γὰρ τοῦ κακοῦ οἱ ἄνθρωποι,
οὐκ ἔχοντες ὅ τι γένωνται, ἐς ὀλιγωρίαν ἐτράποντο
καὶ ἱερῶν καὶ ὁσίων ὁμοίως. νόμοι | τε πάντες ξυν- 4
εταράχθησαν οἷς ἐχρῶντο πρότερον περὶ τὰς ταφάς,
ἔθαπτον δὲ ὡς ἕκαστος ἐδύνατο. καὶ πολλοὶ ἐς ἀναι-
σχύντους θήκας ἐτράποντο σπάνει τῶν ἐπιτηδείων διὰ
τὸ συχνοὺς ἤδη προτεθνάναι σφίσιν· ἐπὶ πυρὰς γὰρ
ἀλλοτρίας φθάσαντες τοὺς νήσαντας οἱ μὲν | ἐπιθέντες

2 ἐξέκαμνον C ἐξέκαμον **b** [G] 2—3 κακοῦ νικώμενοι om. C [G] 5 καὶ om. C [G] 7 τῷ] τὸ AEM 10 ἔτι διαφθαρῆναι **b** ἐπιδιαφθαρῆναι C [G] 14 ἐγένετο B 15 θνήσκοντες G 17 τοῦ] τῇ τοῦ GM 18 ἐσκήνωντο M 20 γένοιντο AB γένηται E ‖ ὀλιγωρίας B 21 ὁσιῶν FM 25 προστεθνάναι G ‖ πυρᾶς BFM

τὸν ἑαυτῶν νεκρὸν ὑφῆπτον, οἱ δὲ καιομένου ἄλλου
ἐπιβαλόντες ἄνωθεν ὃν φέροιεν ἀπῆσαν. πρῶτόν τε 53
ἦρξε καὶ ἐς τἆλλα τῇ πόλει ἐπὶ πλέον ἀνομίας τὸ
νόσημα. ῥᾷον γὰρ ἐτόλμα τις ἃ πρότερον ἀπεκρύπτετο
μὴ καθ' ἡδονὴν ποιεῖν, ἀγχίστροφον τὴν μετα|βολὴν
ὁρῶντες τῶν τε εὐδαιμόνων καὶ αἰφνιδίως θνῃσκόντων
καὶ τῶν οὐδὲν πρότερον κεκτημένων, εὐθὺς δὲ τἀκεί-
νων ἐχόντων. ὥστε ταχείας τὰς ἐπαυρέσεις καὶ πρὸς 2
τὸ τερπνὸν ἠξίουν ποιεῖσθαι, ἐφήμερα τά τε σώματα καὶ
τὰ χρήματα ὁμοίως ἡγούμενοι. καὶ τὸ μὲν | προταλαι- 3
πωρεῖν τῷ δόξαντι καλῷ οὐδεὶς πρόθυμος ἦν, ἄδηλον
νομίζων εἰ πρὶν ἐπ' αὐτὸ ἐλθεῖν διαφθαρήσεται· ὅ τι
δὲ ἤδη τε ἡδὺ πανταχόθεν τε ἐς αὐτὸ κερδαλέον,
τοῦτο καὶ καλὸν καὶ χρήσιμον κατέστη. θεῶν δὲ φό- 4
βος ἢ ἀνθρώπων νόμος οὐδεὶς ἀπεῖργε, τὸ μὲν κρί-
|νοντες ἐν ὁμοίῳ καὶ σέβειν καὶ μὴ ἐκ τοῦ πάντας
ὁρᾶν ἐν ἴσῳ ἀπολλυμένους, τῶν δὲ ἁμαρτημάτων οὐδεὶς
ἐλ|πίζων μέχρι τοῦ δίκην γενέσθαι βιοὺς ἂν τὴν τι- 134
μωρίαν ἀντιδοῦναι, πολὺ δὲ μείζω τὴν ἤδη κατεψη-
φισμένην σφῶν ἐπικρεμασθῆναι, ἣν πρὶν ἐμπεσεῖν
εἰκὸς εἶναι τοῦ βίου τι ἀπολαῦσαι.

| Τοιούτῳ μὲν πάθει οἱ Ἀθηναῖοι περιπεσόντες 54
ἐπιέζοντο, ἀνθρώπων τ' ἔνδον θνῃσκόντων καὶ γῆς
ἔξω δῃουμένης. ἐν δὲ τῷ κακῷ οἷα εἰκὸς ἀνεμνήσθη- 2
σαν καὶ τοῦδε τοῦ ἔπους, φάσκοντες οἱ πρεσβύτεροι

1 ἑαυτὸν CF   2 ἐπιβάλλοντες ἄνωθεν C ἄνωθεν ἐπιβαλόντες **b**   4 ἀπέκρυπτε τὸ ABEM ἀπέκρυπτε τῶι F   7 τὰ ἐκείνων **b**   9 τε τὰ C   10—11 προταλαιπωρεῖν CE προσταλαιπωρεῖν ABFGM   12 αὐτῶ G ‖ ἔλθῃ F   13 ἤδη] ἤδει G ἥδη B ‖ πανταχόθεν τε **c** καὶ πανταχόθεν τὸ **b**   14 pr. καὶ om. **c**   18 βίουσαν τὴν τιμ. E τὴν τιμ. βίουσαν C τιμ. βίουσαν G   23 γῆς **b** τῆς C[G]   24 δὲ om. E

πάλαι ᾄδεσθαι „ἥξει Δωριακὸς πόλεμος καὶ λοιμὸς
ἅμ' αὐ|τῷ". ἐγένετο μὲν οὖν ἔρις τοῖς ἀνθρώποις μὴ 3
λοιμὸν ὠνομάσθαι ἐν τῷ ἔπει ὑπὸ τῶν παλαιῶν, ἀλλὰ
λιμόν, ἐνίκησε δὲ ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰκότως λοιμὸν
εἰρῆσθαι· οἱ γὰρ ἄνθρωποι πρὸς ἃ ἔπασχον τὴν μνή-
μην ἐποιοῦντο. ἢν δέ γε οἶμαί ποτε ἄλλος πόλεμος
καταλάβῃ Δω|ρικὸς τοῦδε ὕστερος καὶ ξυμβῇ γενέσθαι
λιμόν, κατὰ τὸ εἰκὸς οὕτως ᾄσονται. μνήμη δὲ ἐγέ- 4
νετο καὶ τοῦ Λακεδαιμονίων χρηστηρίου τοῖς εἰδόσιν,
ὅτε ἐπερωτῶσιν αὐτοῖς τὸν θεὸν εἰ χρὴ πολεμεῖν
ἀνεῖλε κατὰ κράτος πολεμοῦσι νίκην ἔσεσθαι, καὶ
αὐτὸς ἔφη ξυλλήψεσθαι. | περὶ μὲν οὖν τοῦ χρηστηρίου 5
τὰ γιγνόμενα ἤκαζον ὁμοῖα εἶναι· ἐσβεβληκότων γὰρ
τῶν Πελοποννησίων ἡ νόσος ἤρξατο εὐθύς. καὶ ἐς
μὲν Πελοπόννησον οὐκ ἐσῆλθεν, ὅ τι καὶ ἄξιον εἰπεῖν,
ἐπενείματο δὲ Ἀθήνας μὲν μάλιστα, ἔπειτα δὲ καὶ
τῶν ἄλλων χωρίων τὰ πολυανθρωπότατα. | ταῦτα μὲν
τὰ κατὰ τὴν νόσον γενόμενα.

Οἱ δὲ Πελοποννήσιοι ἐπειδὴ ἔτεμον τὸ πεδίον, 55
παρῆλθον ἐς τὴν Πάραλον γῆν καλουμένην μέχρι
Λαυρείου, οὗ τὰ ἀργύρεια μέταλλά ἐστιν Ἀθηναίοις.
καὶ πρῶτον μὲν ἔτεμον ταύτην ᾗ πρὸς Πελοπόννη-
σον ὁρᾷ, ἔπειτα | δὲ τὴν πρὸς Εὔβοιάν τε καὶ Ἄν-
δρον τετραμμένην. Περικλῆς δὲ στρατηγὸς ὢν καὶ 2
τότε περὶ μὲν τοῦ μὴ ἐπεξιέναι τοὺς Ἀθηναίους τὴν
αὐτὴν γνώμην εἶχεν ὥσπερ καὶ ἐν τῇ προτέρᾳ ἐσβολῇ.

3 ἔπει] ἔπειτα AB 7 Δωριακὸς C[G] 9 τοὺς ... χρηστηρίου (12) om. M 13 γὰρ] δὲ codd., corr. Bothe 15 καὶ ἄξιον G ἄξιον καὶ **b**C 18 γινόμενα C 19 ἔτεμνον C 21 Λαυρείου AB Λαυρίου **c**EFM 22 ἧ CEFM 23 τὴν] τήν τε B 24 δὲ] τε C 25 μὴ om. BM

56 Ἔτι δ' αὐτῶν ἐν τῷ πεδίῳ ὄντων, πρὶν ἐς τὴν παραλίαν ἐλθεῖν, ἑκατὸν νεῶν | ἐπίπλουν τῇ Πελοποννήσῳ 135 παρεσκευάζετο, καὶ ἐπειδὴ ἑτοῖμα ἦν, ἀνήγετο. 2 ἦγε δ' ἐπὶ τῶν νεῶν ὁπλίτας Ἀθηναίων τετρακισχιλίους καὶ ἱππέας τριακοσίους ἐν ναυσὶν ἱππαγωγοῖς πρῶτον τότε ἐκ τῶν παλαιῶν νεῶν ποιη|θείσαις· ξυνεστρατεύοντο δὲ καὶ Χῖοι καὶ Λέσβιοι πεντήκοντα ναυσίν. 3 ὅτε δὲ ἀνήγετο ἡ στρατιὰ αὕτη Ἀθηναίων, Πελοποννησίους κατέλιπον τῆς Ἀττικῆς ὄντας ἐν τῇ παραλίᾳ. 4 ἀφικόμενοι δὲ ἐς Ἐπίδαυρον τῆς Πελοποννήσου ἔτεμον τῆς γῆς τὴν πολλήν, καὶ πρὸς τὴν | πόλιν προσβαλόντες ἐς ἐλπίδα μὲν ἦλθον τοῦ ἑλεῖν, οὐ μέντοι προυχώρησέ γε. 5 ἀναγαγόμενοι δὲ ἐκ τῆς Ἐπιδαύρου ἔτεμον τήν τε Τροζηνίδα γῆν καὶ Ἁλιάδα καὶ Ἑρμιονίδα· ἔστι δὲ ταῦτα πάντα ἐπιθαλάσσια τῆς Πελοποννήσου. 6 ἄραντες δὲ ἀπ' αὐτῶν ἀφίκοντο ἐς | Πρασιάς, τῆς Λακωνικῆς πόλισμα ἐπιθαλάσσιον, καὶ τῆς τε γῆς ἔτεμον καὶ αὐτὸ τὸ πόλισμα εἷλον καὶ ἐπόρθησαν. ταῦτα δὲ ποιήσαντες ἐπ' οἴκου ἀνεχώρησαν. τοὺς δὲ Πελοποννησίους οὐκέτι κατέλαβον ἐν τῇ Ἀττικῇ ὄντας, ἀλλ' ἀνακεχωρηκότας.

57 Ὅσον δὲ χρόνον οἵ τε Πε|λοποννήσιοι ἦσαν ἐν τῇ γῇ τῇ Ἀθηναίων καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐστράτευον ἐπὶ τῶν νεῶν, ἡ νόσος ἔν τε τῇ στρατιᾷ τοὺς Ἀθηναίους ἔφθειρε καὶ ἐν τῇ πόλει, ὥστε καὶ ἐλέχθη τοὺς Πελοποννησίους δείσαντας τὸ νόσημα, ὡς ἐπυνθάνοντο

2 παραλίαν C παραλίαν γῆν **b**G 6 νεῶν in marg. M_1, del. g 12 προσβαλλόντες C 13 ἀναγόμενοι **c** 14 καὶ τὴν Ἁ. καὶ τὴν Ἑ. **b**G 15 ταῦτα πάντα C πάντα ταῦτα **b** ταῦτα G 22 χρόνον οἵ τε C τε (om. E) χρόνον οἱ **b** [G] 23 τῇ] τῶν AM

τῶν αὐτομόλων ὅτι ἐν τῇ πόλει εἴη καὶ | θάπτοντας
ἅμα ᾐσθάνοντο, θᾶσσον ἐκ τῆς γῆς ἐξελθεῖν. τῇ δὲ 2
ἐσβολῇ ταύτῃ πλεῖστόν τε χρόνον ἐνέμειναν καὶ τὴν
γῆν πᾶσαν ἔτεμον· ἡμέρας γὰρ τεσσαράκοντα μάλιστα
ἐν τῇ γῇ τῇ Ἀττικῇ ἐγένοντο.

Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους Ἅγνων ὁ Νικίου καὶ Κλεό- 58
πομπος ὁ Κλεινίου, ξυστράτηγοι ὄντες Περικλέους,
λαβόντες τὴν στρατιὰν ᾗπερ ἐκεῖνος ἐχρήσατο ἐστρά-
τευσαν εὐθὺς ἐπὶ Χαλκιδέας τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης καὶ
Ποτείδαιαν ἔτι πολιορκουμένην, ἀφικόμενοι δὲ μηχανάς
τε τῇ Ποτειδαίᾳ προσέφερον καὶ παντὶ τρόπῳ ἐπειρῶντο
| ἑλεῖν. προυχώρει δὲ αὐτοῖς οὔτε ἡ αἵρεσις τῆς πό- 136 2
λεως οὔτε τἆλλα τῆς παρασκευῆς ἀξίως· ἐπινεμομένη
γὰρ ἡ νόσος ἐνταῦθα δὴ πάνυ ἐπίεσε τοὺς Ἀθηναίους,
φθείρουσα τὴν στρατιάν, ὥστε καὶ τοὺς προτέρους
στρα|τιώτας νοσῆσαι τῶν Ἀθηναίων ἀπὸ τῆς ξὺν
Ἅγνωνι στρατιᾶς ἐν τῷ πρὸ τοῦ χρόνῳ ὑγιαίνοντας.
Φορμίων δὲ καὶ οἱ ἑξακόσιοι καὶ χίλιοι οὐκέτι ἦσαν
περὶ Χαλκιδέας. ὁ μὲν οὖν Ἅγνων ἀνεχώρησε ταῖς
ναυσὶν ἐς τὰς Ἀθήνας, ἀπὸ τετρακισχιλίων ὁπλιτῶν
χιλίους καὶ πεντή|κοντα τῇ νόσῳ ἀπολέσας ἐν τεσσαρά-
κοντα μάλιστα ἡμέραις· οἱ δὲ πρότεροι στρατιῶται
κατὰ χώραν μένοντες ἐπολιόρκουν τὴν Ποτείδαιαν.

Μετὰ δὲ τὴν δευτέραν ἐσβολὴν τῶν Πελοποννη- 59
σίων οἱ Ἀθηναῖοι, ὡς ἥ τε γῆ αὐτῶν ἐτέτμητο τὸ
δεύτερον | καὶ ἡ νόσος ἐπέκειτο ἅμα καὶ ὁ πόλεμος,
ἠλλοίωντο τὰς γνώμας, καὶ τὸν μὲν Περικλέα ἐν αἰτίᾳ 2

3 ἔμειναν AB 8—9 ἐστράτευσεν C 9 ἐν τῇ Θρᾴκῃ G 10 ἔτι om. G 13 ἐπιγενομένη codd., corr. Marchant 14 πάνυ add. f 16 νοῆσαι C 19—20 ταῖς ναυσὶν ἀνεχώρησεν **b**

εἶχον ὡς πείσαντα σφᾶς πολεμεῖν καὶ δι' ἐκεῖνον ταῖς
ξυμφοραῖς περιπεπτωκότες, πρὸς δὲ τοὺς Λακεδαιμο-
νίους ὥρμηντο ξυγχωρεῖν· καὶ πρέσβεις τινὰς πέμψαν-
τες ὡς αὐτοὺς | ἄπρακτοι ἐγένοντο. πανταχόθεν τε
τῇ γνώμῃ ἄποροι καθεστηκότες ἐνέκειντο τῷ Περικλεῖ.
ὁ δὲ ὁρῶν αὐτοὺς πρὸς τὰ παρόντα χαλεπαίνοντας 3
καὶ πάντα ποιοῦντας ἅπερ αὐτὸς ἤλπιζε, ξύλλογον
ποιήσας (ἔτι δ' ἐστρατήγει) ἐβούλετο θαρσῦναί τε καὶ
ἀπαγαγὼν τὸ ὀργιζόμε|νον τῆς γνώμης πρὸς τὸ ἠπιώ-
τερον καὶ ἀδεέστερον καταστῆσαι· παρελθὼν δὲ ἔλεξε
τοιάδε.

„Καὶ προσδεχομένῳ μοι τὰ τῆς ὀργῆς ὑμῶν ἔς με 60
γεγένηται (αἰσθάνομαι γὰρ τὰς αἰτίας) καὶ ἐκκλησίαν
τούτου ἕνεκα ξυνήγαγον, ὅπως ὑπομνήσω καὶ μέμψω-
μαι | εἴ τι μὴ ὀρθῶς ἢ ἐμοὶ χαλεπαίνετε ἢ ταῖς ξυμ-
φοραῖς εἴκετε. ἐγὼ γὰρ ἡγοῦμαι πόλιν πλείω ξύμ- 2
πασαν ὀρθουμένην ὠφελεῖν τοὺς ἰδιώτας ἢ καθ'
ἕκαστον τῶν πολιτῶν εὐπραγοῦσαν, ἀθρόαν δὲ σφαλ-
λομένην. καλῶς μὲν γὰρ φερόμενος ἀνὴρ τὸ καθ' 3
ἑαυτὸν διαφθειρομένης | τῆς πατρίδος οὐδὲν ἧσσον
ξυναπόλλυται, κακοτυχῶν δὲ | ἐν εὐτυχούσῃ πολλῷ 137
μᾶλλον διασῴζεται. ὁπότε οὖν πόλις μὲν τὰς ἰδίας 4
ξυμφορὰς οἵα τε φέρειν, εἷς δὲ ἕκαστος τὰς ἐκείνης
ἀδύνατος, πῶς οὐ χρὴ πάντας ἀμύνειν αὐτῇ, καὶ μὴ
ὃ νῦν ὑμεῖς δρᾶτε, ταῖς κατ' οἶκον | κακοπραγίαις 5
ἐκπεπληγμένοι τοῦ κοινοῦ τῆς σωτηρίας ἀφίεσθε, καὶ
ἐμέ τε τὸν παραινέσαντα πολεμεῖν καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς

1 πείσαντας B, corr. B_1 3 πρεσβείας M 4 τε **b** δὲ **c** 5 καθεστηκότες **c** καθεστῶτες **b** 12 μοι add. g ‖ ἔς με **c**M ἐς ἐμὲ ABE(?)F 15 ἢ ταῖς] εἰ ταῖς B 23 δὲ ὢν ἕκαστος E 25 εὐπραγίαις G 27 τε om. **c**

οἳ ξυνέγνωτε δι' αἰτίας ἔχετε. καίτοι ἐμοὶ τοιούτῳ
ἀνδρὶ ὀργίζεσθε ὃς οὐδενὸς ἥσσων οἴομαι εἶναι γνῶ-
ναί τε τὰ δέοντα καὶ ἑρμηνεῦσαι ταῦτα, φιλόπολίς
| τε καὶ χρημάτων κρείσσων. ὅ τε γὰρ γνοὺς καὶ μὴ 6
σαφῶς διδάξας ἐν ἴσῳ καὶ εἰ μὴ ἐνεθυμήθη· ὅ τε
ἔχων ἀμφότερα, τῇ δὲ πόλει δύσνους, οὐκ ἂν ὁμοίως
τι οἰκείως φράζοι· προσόντος δὲ καὶ τοῦδε, χρήμασι
δὲ νικωμένου, τὰ ξύμπαντα τούτου ἑνὸς ἂν πωλοῖτο.
| ὥστ' εἴ μοι καὶ μέσως ἡγούμενοι μᾶλλον ἑτέρων 7
προσεῖναι αὐτὰ πολεμεῖν ἐπείσθητε, οὐκ ἂν εἰκότως
νῦν τοῦ γε ἀδικεῖν αἰτίαν φεροίμην. καὶ γὰρ οἷς μὲν **61**
αἵρεσις γεγένηται τἆλλα εὐτυχοῦσι, πολλὴ ἄνοια πολε-
μῆσαι· εἰ δ' ἀναγκαῖον ἦν ἢ εἴξαντας εὐθὺς τοῖς πέ-
λας ὑπακοῦ|σαι ἢ κινδυνεύσαντας περιγενέσθαι, ὁ
φυγὼν τὸν κίνδυνον τοῦ ὑποστάντος μεμπτότερος.
καὶ ἐγὼ μὲν ὁ αὐτός εἰμι καὶ οὐκ ἐξίσταμαι· ὑμεῖς δὲ 2
μεταβάλλετε, ἐπειδὴ ξυνέβη ὑμῖν πεισθῆναι μὲν ἀκε-
ραίοις, μεταμέλειν δὲ κακουμένοις, καὶ τὸν ἐμὸν λόγον
ἐν τῷ ὑμετέρῳ | ἀσθενεῖ τῆς γνώμης μὴ ὀρθὸν φαί-
νεσθαι, διότι τὸ μὲν λυποῦν ἔχει ἤδη τὴν αἴσθησιν
ἑκάστῳ, τῆς δὲ ὠφελίας ἄπεστιν ἔτι ἡ δήλωσις ἅπασι,
καὶ μεταβολῆς μεγάλης, καὶ ταύτης ἐξ ὀλίγου, ἐμπε-
σούσης ταπεινὴ ὑμῶν ἡ διάνοια ἐγκαρτερεῖν ἃ ἔγνωτε.
δουλοῖ γὰρ φρόνημα τὸ αἰφ|νίδιον καὶ ἀπροσδόκητον 3
καὶ τὸ πλείστῳ παραλόγῳ ξυμβαῖνον· ὃ ἡμῖν πρὸς
τοῖς ἄλλοις οὐχ ἥκιστα καὶ κατὰ τὴν νόσον γεγένηται.
ὅμως δὲ πόλιν μεγάλην οἰκοῦντας καὶ ἐν ἤθεσιν ἀντι- 4

1 οἳ] ὃ C 2 οἴομαι ἥσσων **b** 5 εἰ καὶ M 8 δὲ om. A 11 γε τοῦ M 13 ἢ om. G 17 ὑμῖν] ν in lit. g 18 μεταμελεῖν CEFM μεταβάλλειν G 21 ἅπασι om. **c** 25 τὸ ex τῶ(?) corr. F_1 ‖ ὑμῖν M et ex corr. F_1

πάλοις αὐτῇ τεθραμμένους χρεὼν καὶ ξυμφοραῖς ταῖς
μεγίσταις ἐθέλειν ὑφίστασθαι καὶ τὴν | ἀξίωσιν μὴ
ἀφανίζειν (ἐν ἴσῳ γὰρ οἱ ἄνθρωποι δι|καιοῦσι τῆς τε 138
ὑπαρχούσης δόξης αἰτιᾶσθαι ὅστις μαλακίᾳ ἐλλείπει
καὶ τῆς μὴ προσηκούσης μισεῖν τὸν θρασύτητι ὀρεγό-
μενον), ἀπαλγήσαντας δὲ τὰ ἴδια τοῦ κοινοῦ τῆς σω-
τηρίας ἀντιλαμβάνεσθαι.

„Τὸν δὲ πόνον τὸν | κατὰ τὸν πόλεμον, μὴ γένη- 62
ταί τε πολὺς καὶ οὐδὲν μᾶλλον περιγενώμεθα, ἀρκείτω
μὲν ὑμῖν καὶ ἐκεῖνα ἐν οἷς ἄλλοτε πολλάκις γε δὴ
ἀπέδειξα οὐκ ὀρθῶς αὐτὸν ὑποπτευόμενον, δηλώσω δὲ
καὶ τόδε, ὅ μοι δοκεῖτε οὔτ' αὐτοὶ πώποτε ἐνθυμηθῆ-
ναι ὑπάρχον ὑμῖν μεγέθους πέρι | ἐς τὴν ἀρχὴν οὔτ'
ἐγὼ ἐν τοῖς πρὶν λόγοις· οὐδ' ἂν νῦν ἐχρησάμην
κομπωδεστέραν ἔχοντι τὴν προσποίησιν, εἰ μὴ κατα-
πεπληγμένους ὑμᾶς παρὰ τὸ εἰκὸς ἑώρων. οἴεσθε μὲν 2
γὰρ τῶν ξυμμάχων μόνων ἄρχειν, ἐγὼ δὲ ἀποφαίνω
δύο μερῶν τῶν ἐς χρῆσιν φανερῶν, γῆς καὶ | θαλάσ-
σης, τοῦ ἑτέρου ὑμᾶς παντὸς κυριωτάτους ὄντας, ἐφ'
ὅσον τε νῦν νέμεσθε καὶ ἢν ἐπὶ πλέον βουληθῆτε·
καὶ οὐκ ἔστιν ὅστις τῇ ὑπαρχούσῃ παρασκευῇ τοῦ ναυ-
τικοῦ πλέοντας ὑμᾶς οὔτε βασιλεὺς οὔτε ἄλλο οὐδὲν
ἔθνος τῶν ἐν τῷ παρόντι κωλύσει. ὥστε οὐ κατὰ τὴν 3
| τῶν οἰκιῶν καὶ τῆς γῆς χρείαν, ὧν μεγάλων νομί-
ζετε ἐστερῆσθαι, αὕτη ἡ δύναμις φαίνεται· οὐδ' εἰκὸς
χαλεπῶς φέρειν αὐτῶν μᾶλλον ἢ οὐ κηπίον καὶ ἐγκαλ-

1 ξυμφορῶν M (ξυμφορ)ὰς (τ)ὰς (μεγίστ)ας suprascr. m τὰς συμφορὰς Dion. Hal. 931 17 μόνων CE₁ μόνον **b** [G] 20 ἢν om. B 23 ἔθνος ἀνθρώπων τῶν **c** ‖ κωλύσει post βασιλεὺς **b** 24 τῶν om. M 25 αὔτη MF₁ αὐτὴ **c**ABEF ‖ οὐδ' εἰκὸς] οὐδὲ M 26 οὐ κήπιον ME(?) οὐκ ἤπιον ABFG οὐχ ἤπιον (?) C

λώπισμα πλούτου πρὸς ταύτην νομίσαντας ὀλιγωρῆσαι καὶ γνῶναι ἐλευθερίαν μέν, ἣν ἀντιλαμβανόμενοι αὐτῆς δια|σώσωμεν, ῥᾳδίως ταῦτα ἀναληψομένην, ἄλλων δὲ ὑπακούσασι καὶ τὰ προκεκτημένα φιλεῖν ἐλασσοῦσθαι, τῶν τε πατέρων μὴ χείρους κατ' ἀμφότερα φανῆναι, οἳ μετὰ πόνων καὶ οὐ παρ' ἄλλων δεξάμενοι κατέσχον τε καὶ προσέτι διασώσαντες παρέδοσαν ὑμῖν αὐτά (αἴσχιον | δὲ ἔχοντας ἀφαιρεθῆναι ἢ κτωμένους ἀτυχῆσαι), ἰέναι δὲ τοῖς ἐχθροῖς ὁμόσε μὴ φρονήματι μόνον, ἀλλὰ καὶ καταφρονήματι. 4 αὔχημα μὲν γὰρ καὶ ἀπὸ ἀμαθίας εὐτυχοῦς καὶ δειλῷ τινι ἐγγίγνεται, καταφρόνησις δὲ ὃς ἂν καὶ γνώμῃ πιστεύῃ τῶν ἐναντίων περιέχειν, ὃ ἡμῖν | ὑπάρχει. 139 καὶ τὴν τόλμαν ἀπὸ τῆς ὁμοίας τύχης ἡ ξύνεσις ἐκ τοῦ ὑπέρφρονος ἐχυρωτέραν παρέχεται, ἐλπίδι τε ἧσσον πιστεύει, ἧς ἐν τῷ ἀπόρῳ ἡ ἰσχύς, γνώμῃ δὲ ἀπὸ τῶν ὑπαρχόντων, ἧς βεβαιοτέρα ἡ πρόνοια. 63 τῆς | τε πόλεως ὑμᾶς εἰκὸς τῷ τιμωμένῳ ἀπὸ τοῦ ἄρχειν, ᾧπερ ἅπαντες ἀγάλλεσθε, βοηθεῖν, καὶ μὴ φεύγειν τοὺς πόνους ἢ μηδὲ τὰς τιμὰς διώκειν· μηδὲ νομίσαι περὶ ἑνὸς μόνου, δουλείας ἀντ' ἐλευθερίας, ἀγωνίζεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἀρχῆς στερήσεως καὶ κινδύνου ὧν ἐν τῇ ἀρχῇ | ἀπήχθεσθε. 2 ἧς οὐδ' ἐκστῆναι ἔτι ὑμῖν ἔστιν, εἴ τις καὶ τόδε ἐν τῷ παρόντι δεδιὼς ἀπραγμοσύνῃ ἀνδραγαθίζεται· [ὡς] τυραννίδα γὰρ ἤδη ἔχετε αὐτήν, ἣν λαβεῖν μὲν ἄδικον δοκεῖ

4 προκεκτημένα G προσκεκτημένα M προσεκτημένα ABCEF 11 καὶ om. G ‖ ἐγίγνετο G 12 πιστεύει E 13 περιέχειν C προέχειν **b**G ‖ ὑμῖν G 14 ὀχυρωτέραν ABEF 15 πιστεύειν C 17 ὑμᾶς om. **M** 18 ὥπερ ἅπαντες **c** ὧι ὑπεράπαντες B ὧι υπερ [litt. υ del.] ἅπαντες EF ὦ ὑπὲρ ἅπαντες M ὧι ὑπὲρ ἅπαντας A_1 et Dion. Hal. 932 23 ἡμῖν G 24 ὡς del. Dobree 25 δοκεῖ om. M

εἶναι, ἀφεῖναι δὲ ἐπικίνδυνον. τάχιστ' ἄν τε πόλιν
οἱ τοιοῦτοι ἑτέρους τε πείσαντες ἀπολέσειαν καὶ εἴ
| που ἐπὶ σφῶν αὐτῶν αὐτόνομοι οἰκήσειαν· τὸ γὰρ
ἄπραγμον οὐ σῴζεται μὴ μετὰ τοῦ δραστηρίου τεταγ-
μένον, οὐδὲ ἐν ἀρχούσῃ πόλει ξυμφέρει, ἀλλ' ἐν
ὑπηκόῳ, ἀσφαλῶς δουλεύειν.

„Ὑμεῖς δὲ μήτε ὑπὸ τῶν τοιῶνδε πολιτῶν παρά- 64
γεσθε μήτε ἐμὲ δι' ὀργῆς ἔχετε, ᾧ καὶ | αὐτοὶ ξυν-
διέγνωτε πολεμεῖν, εἰ καὶ ἐπελθόντες οἱ ἐναντίοι
ἔδρασαν ἅπερ εἰκὸς ἦν μὴ ἐθελησάντων ὑμῶν ὑπα-
κούειν, ἐπιγεγένηταί τε πέρα ὧν προσεδεχόμεθα ἡ
νόσος ἥδε, πρᾶγμα μόνον δὴ τῶν πάντων ἐλπίδος
κρεῖσσον γεγενημένον. καὶ δι' αὐτὴν οἶδ' ὅτι μέρος
τι μᾶλ|λον ἔτι μισοῦμαι, οὐ δικαίως, εἰ μὴ καὶ ὅταν
παρὰ λόγον τι εὖ πράξητε ἐμοὶ ἀναθήσετε· φέρειν δὲ 2
χρὴ τά τε δαιμόνια ἀναγκαίως τά τε ἀπὸ τῶν πολε-
μίων ἀνδρείως· ταῦτα γὰρ ἐν ἔθει τῇδε τῇ πόλει πρό-
τερόν τε ἦν νῦν τε μὴ ἐν ὑμῖν κωλυθῇ. γνῶτε δὲ 3
ὄνομα μέγι|στον αὐτὴν ἔχουσαν ἐν ἅπασιν ἀνθρώποις
διὰ τὸ ταῖς ξυμφοραῖς μὴ εἴκειν, πλεῖστα δὲ σώματα
καὶ πόνους ἀνηλωκέναι πολέμῳ, καὶ δύναμιν μεγίστην
δὴ μέχρι τοῦδε κεκτημένην, ἧς ἐς ἀίδιον τοῖς ἐπιγιγνο-
μένοις, ἣν καὶ νῦν ὑπενδῶμέν ποτε (πάντα γὰρ πέ-
φυκε καὶ ἐλασ|σοῦσθαι), μνήμη καταλελείψεται, Ἑλλή-
νων τε ὅτι Ἕλ|ληνες πλείστων δὴ ἤρξαμεν καὶ πολέμοις
μεγίστοις ἀντέσχομεν πρός τε ξύμπαντας καὶ καθ' ἑκά-

1 τε] ποτε B 7—8 παραγένεσθε B 11 ἐπεὶ γεγένηταί C [G] 15 παρὰ λόγον G παράλογόν **b**C ‖ δὲ C τε **b**G 16—17 πολέμων C 17 τῇδε om. M 18 ἦν] ν add. c_2 19 ἅπασιν **c** πᾶσιν **b** 25 πλεῖστον **c** ‖ διήρξαμεν E ‖ πολεμίοις M

στους, πόλιν τε τοῖς πᾶσιν εὐπορωτάτην καὶ μεγίστην
ᾠκήσαμεν. καίτοι ταῦτα ὁ μὲν ἀπράγμων μέμψαιτ' 4
ἄν, ὁ δὲ δρᾶν | τι καὶ αὐτὸς βουλόμενος ζηλώσει· εἰ
δέ τις μὴ κέκτηται, φθονήσει. τὸ δὲ μισεῖσθαι καὶ 5
λυπηροὺς εἶναι ἐν τῷ παρόντι πᾶσι μὲν ὑπῆρξε δὴ
ὅσοι ἕτεροι ἑτέρων ἠξίωσαν ἄρχειν· ὅστις δὲ ἐπὶ μεγί-
στοις τὸ ἐπίφθονον λαμβάνει, ὀρθῶς βουλεύεται. μῖ-
σος μὲν γὰρ οὐκ | ἐπὶ πολὺ ἀντέχει, ἡ δὲ παραυτίκα
τε λαμπρότης καὶ ἐς τὸ ἔπειτα δόξα αἰείμνηστος κατα-
λείπεται. ὑμεῖς δὲ ἔς τε τὸ μέλλον καλὸν προγνόντες
ἔς τε τὸ αὐτίκα μὴ αἰσχρὸν τῷ ἤδη προθύμῳ ἀμφό-
τερα κτήσασθε, καὶ Λακεδαιμονίοις μήτε ἐπικηρυκεύεσθε
μήτε ἔνδηλοι ἔστε | τοῖς παροῦσι πόνοις βαρυνόμενοι,
ὡς οἵτινες πρὸς τὰς ξυμφορὰς γνώμῃ μὲν ἥκιστα λυ-
ποῦνται, ἔργῳ δὲ μάλιστα ἀντέχουσιν, οὗτοι καὶ πό-
λεων καὶ ἰδιωτῶν κράτιστοί εἰσιν."

Τοιαῦτα ὁ Περικλῆς λέγων ἐπειρᾶτο τοὺς Ἀθη- 65
ναίους | τῆς τε ἐς αὐτὸν ὀργῆς παραλύειν καὶ ἀπὸ τῶν
παρόντων δεινῶν ἀπάγειν τὴν γνώμην. οἱ δὲ δημοσίᾳ 2
μὲν τοῖς λόγοις ἀνεπείθοντο καὶ οὔτε πρὸς τοὺς Λα-
κεδαιμονίους ἔτι ἔπεμπον ἔς τε τὸν πόλεμον μᾶλλον
ὥρμηντο, ἰδίᾳ δὲ τοῖς παθήμασιν ἐλυποῦντο, ὁ μὲν
δῆμος | ὅτι ἀπ' ἐλασσόνων ὁρμώμενος ἐστέρητο καὶ
τούτων, οἱ δὲ δυνατοὶ καλὰ κτήματα κατὰ τὴν χώραν
⟨ἐν⟩ οἰκοδομίαις τε καὶ πολυτελέσι κατασκευαῖς ἀπο-
λωλεκότες, τὸ δὲ μέγιστον, πόλεμον ἀντ' εἰρήνης ἔχον-
τες. οὐ μέντοι πρότερόν γε οἱ ξύμπαντες ἐπαύσαντο 3

2 μέμψαιτ'] αι in lit. c_2 μέμψατ' (?) F μέμψοιτ' M
3 βουλόμενος καὶ αὐτὸς **b** 6 ἕτεροι] ἕτερος B 8 μὲν om. **b** 18 ἐς **c** ἐπ' **b** 21 ἔτι om. C 25 ἐν add. Madvig 25—26 ἀπολελωκότες C

ἐν ὀργῇ ἔχοντες αὐ|τὸν πρὶν ἐζημίωσαν χρήμασιν.
ὕστερον δ᾽ αὖθις οὐ πολλῷ, ὅπερ φιλεῖ ὅμιλος ποιεῖν, 4
στρατηγὸν εἵλοντο καὶ πάντα τὰ πράγματα ἐπέτρεψαν,
ὧν μὲν περὶ τὰ οἰκεῖα ἕκαστος ἤλγει ἀμβλύτεροι ἤδη
ὄντες, ὧν δὲ ἡ ξύμπασα πόλις προσεδεῖτο πλείστου
ἄξιον νομίζοντες | εἶναι. ὅσον τε γὰρ χρόνον προύστη 5
τῆς πόλεως ἐν τῇ εἰρήνῃ, μετρίως ἐξηγεῖτο καὶ ἀσφα-
λῶς διεφύλαξεν αὐ|τήν, καὶ ἐγένετο ἐπ᾽ ἐκείνου μεγίστη, 141
ἐπειδή τε ὁ πόλεμος κατέστη, ὁ δὲ φαίνεται καὶ ἐν
τούτῳ προγνοὺς τὴν δύναμιν. ἐπεβίω δὲ δύο ἔτη καὶ 6
ἓξ μῆνας· καὶ ἐπειδὴ ἀπέθανεν, ἐπὶ πλέον ἔτι ἐγνώσθη
ἡ πρόνοια αὐτοῦ ἡ | ἐς τὸν πόλεμον. ὁ μὲν γὰρ ἡσυ- 7
χάζοντάς τε καὶ τὸ ναυτικὸν θεραπεύοντας καὶ ἀρχὴν
μὴ ἐπικτωμένους ἐν τῷ πολέμῳ μηδὲ τῇ πόλει κινδυ-
νεύοντας ἔφη περιέσεσθαι· οἱ δὲ ταῦτά τε πάντα ἐς
τοὐναντίον ἔπραξαν καὶ ἄλλα ἔξω τοῦ πολέμου δο-
κοῦντα εἶναι κατὰ τὰς ἰδίας φιλο|τιμίας καὶ ἴδια κέρδη
κακῶς ἔς τε σφᾶς αὐτοὺς καὶ τοὺς ξυμμάχους ἐπολί-
τευσαν, ἃ κατορθούμενα μὲν τοῖς ἰδιώταις τιμὴ καὶ
ὠφελία μᾶλλον ἦν, σφαλέντα δὲ τῇ πόλει ἐς τὸν πό-
λεμον βλάβη καθίστατο. αἴτιον δ᾽ ἦν ὅτι ἐκεῖνος μὲν 8
δυνατὸς ὢν τῷ τε ἀξιώματι καὶ τῇ γνώ|μῃ χρημάτων
τε διαφανῶς ἀδωρότατος γενόμενος κατεῖχε τὸ πλῆθος
ἐλευθέρως, καὶ οὐκ ἤγετο μᾶλλον ὑπ᾽ αὐτοῦ ἢ αὐτὸς
ἦγε, διὰ τὸ μὴ κτώμενος ἐξ οὐ προσηκόντων τὴν δύ-
ναμιν πρὸς ἡδονήν τι λέγειν, ἀλλ᾽ ἔχων ἐπ᾽ ἀξιώσει
καὶ πρὸς ὀργήν τι ἀντειπεῖν. ὁπότε γοῦν | αἴσθοιτό 9
τι αὐτοὺς παρὰ καιρὸν ὕβρει θαρσοῦντας, λέγων κατ-

5 ξύμπασα ἡ **b** 9 ἐπειδή **c** ἐπεί **b** ‖ ὁ δὲ **c** ὅδε **b** | φαίνετο G 12 alt. ἡ om. **b** 23 τε in lit. B_1 28 τις AB

ἐπλησσεν ἐπὶ τὸ φοβεῖσθαι, καὶ δεδιότας αὖ ἀλόγως
ἀντικαθίστη πάλιν ἐπὶ τὸ θαρσεῖν. ἐγίγνετό τε λόγῳ
μὲν δημοκρατία, ἔργῳ δὲ ὑπὸ τοῦ πρώτου ἀνδρὸς
ἀρχή. οἱ δὲ ὕστερον ἴσοι μᾶλλον αὐτοὶ πρὸς ἀλ|λή- 10
λους ὄντες καὶ ὀρεγόμενοι τοῦ πρῶτος ἕκαστος γίγνε-
σθαι ἐτράποντο καθ᾽ ἡδονὰς τῷ δήμῳ καὶ τὰ πράγματα
ἐνδιδόναι. ἐξ ὧν ἄλλα τε πολλά, ὡς ἐν μεγάλῃ πόλει 11
καὶ ἀρχὴν ἐχούσῃ, ἡμαρτήθη καὶ ὁ ἐς Σικελίαν πλοῦς,
ὃς οὐ τοσοῦτον γνώμης ἁμάρτημα ἦν | πρὸς οὓς ἐπῇ-
σαν, ὅσον οἱ ἐκπέμψαντες οὐ τὰ πρόσφορα τοῖς οἰχο-
μένοις ἐπιγιγνώσκοντες, ἀλλὰ κατὰ τὰς ἰδίας διαβολὰς
περὶ τῆς τοῦ δήμου προστασίας τά τε ἐν τῷ στρατο-
πέδῳ ἀμβλύτερα ἐποίουν καὶ τὰ περὶ τὴν πόλιν | πρῶ- 142
τον ἐν ἀλλήλοις ἐταράχθησαν. σφαλέντες δὲ ἐν Σι- 12
κελίᾳ ἄλλῃ τε παρασκευῇ καὶ τοῦ ναυτικοῦ τῷ πλέονι
μορίῳ καὶ κατὰ τὴν πόλιν ἤδη ἐν στάσει ὄντες ὅμως
δέκα μὲν ἔτη ἀντεῖχον τοῖς τε πρότερον ὑπάρχουσι
πο|λεμίοις καὶ τοῖς ἀπὸ Σικελίας μετ᾽ αὐτῶν καὶ τῶν
ξυμμάχων ἔτι τοῖς πλέοσιν ἀφεστηκόσι, Κύρῳ τε
ὕστερον βασιλέως παιδὶ προσγενομένῳ, ὃς παρεῖχε
χρήματα Πελοποννησίοις ἐς τὸ ναυτικόν, καὶ οὐ πρό-
τερον ἐνέδοσαν ἢ αὐτοὶ [ἐν] σφίσιν αὐτοῖς κατὰ τὰς
ἰδίας διαφορὰς περι|πεσόντες ἐσφάλησαν. τοσοῦτον τῷ 13
Περικλεῖ ἐπερίσσευσε τότε ἀφ᾽ ὧν αὐτὸς προέγνω καὶ
πάνυ ἂν ῥᾳδίως περιγενέσθαι τὴν πόλιν Πελοποννη-
σίων αὐτῶν τῷ πολέμῳ.

1 αὖ ἀλόγως] ἀναλόγως C 4 αὐτοὶ μᾶλλον **b** 6 καὶ om. G 7 ὡς om. C 11 διαφορὰς GM 13 ἀμβλότερα B 17 δέκα] τρία codd., corr. Haacke ‖ ἔτι A 22 ἐν del. Herw. ‖ σφίσιν αὐτοῖς C σφίσι(ν) **b** [G] ‖ κα [finis versus] κατὰ M 24 ἐπερίσευσε B 25 τὴν πόλιν **c** et Aristid. II 163 τῶν **b**

66 Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι τοῦ αὐτοῦ θέρους ἐστράτευσαν ναυσὶν ἑκατὸν ἐς Ζάκυνθον τὴν νῆ|σον, ἣ κεῖται ἀντιπέρας Ἤλιδος· εἰσὶ δὲ Ἀχαιῶν τῶν ἐκ Πελοποννήσου ἄποικοι καὶ Ἀθηναίοις ξυνεμάχουν. 2 ἐπέπλεον δὲ Λακεδαιμονίων χίλιοι ὁπλῖται καὶ Κνῆμος Σπαρτιάτης ναύαρχος. ἀποβάντες δὲ ἐς τὴν γῆν ἐδῄωσαν τὰ πολλά. καὶ ἐπειδὴ οὐ ξυνεχώρουν, ἀπέπλευσαν | ἐπ᾿ οἴκου.

67 Καὶ τοῦ αὐτοῦ θέρους τελευτῶντος Ἀριστεὺς Κορίνθιος καὶ Λακεδαιμονίων πρέσβεις Ἀνήριστος καὶ Νικόλαος καὶ Πρατόδαμος καὶ Τεγεάτης Τιμαγόρας καὶ Ἀργεῖος ἰδίᾳ Πόλλις, πορευόμενοι ἐς τὴν Ἀσίαν ὡς βα|σιλέα, εἴ πως πείσειαν αὐτὸν χρήματά τε παρασχεῖν καὶ ξυμπολεμεῖν, ἀφικνοῦνται ὡς Σιτάλκην πρῶτον τὸν Τήρεω ἐς Θρᾴκην, βουλόμενοι πεῖσαί τε αὐτόν, εἰ δύναιντο, μεταστάντα τῆς Ἀθηναίων ξυμμαχίας στρατεῦσαι ἐπὶ τὴν Ποτείδαιαν, οὗ ἦν στράτευμα τῶν ᾿ θηναίων | πολιορκοῦν, καὶ ᾗπερ ὥρμηντο, δι᾿ ἐκείνου πορευθῆναι πέραν τοῦ Ἑλλησπόντου ὡς Φαρνάκην τὸν Φαρναβάζου, ὃς αὐτοὺς ἔμελλεν ὡς βασιλέα ἀναπέμψειν. 2 παρατυχόντες δὲ Ἀθηναίων πρέσβεις Λέαρχος Καλλιμά|χου καὶ Ἀμεινιάδης Φιλήμονος παρὰ τῷ Σιτάλκῃ 141 πείθουσι τὸν Σάδοκον τὸν γεγενημένον Ἀθηναῖον, Σιτάλκου υἱόν, τοὺς ἄνδρας ἐγχειρίσαι σφίσιν, ὅπως μὴ διαβάντες ὡς βασιλέα τὴν ἐκείνου πόλιν τὸ μέρος βλάψω|σιν. 3 ὁ δὲ πεισθεὶς πορευομένους αὐτοὺς διὰ

2 θέρους τελευτῶντος M 4 Ἀθηναῖοι ABF 5 δὲ om. F 11 Πρατόδαμος M Πρατόδημος cEF Στρατόδημος AB 12 Πολ+++ C πολλάκις M 13 παρασχεῖν cB(?) παρέχειν AB, EFM 18 πολιορκοῦν καὶ παῦσαι βοηθεῖν τε αὐτοῖς καὶ G 19 τὸν] τοῦ M 22 ὁ Φιλήμονος M 23 alt. τὸν om. c

τῆς Θράκης ἐπὶ τὸ πλοῖον ᾧ ἔμελλον τὸν Ἑλλήσπον-
τον περαιώσειν, πρὶν ἐσβαίνειν ξυλλαμβάνει, ἄλλους
δὴ ξυμπέμψας μετὰ τοῦ Λεάρχου καὶ Ἀμεινιάδου, καὶ
ἐκέλευσεν ἐκείνοις παραδοῦναι· οἱ δὲ λαβόντες ἐκόμι-
σαν ἐς τὰς Ἀθήνας. ἀφικομένων δὲ αὐτῶν δείσαντες 4
οἱ Ἀθηναῖοι τὸν Ἀριστέα μὴ αὖθις σφᾶς ἔτι πλείω
κακουργῇ διαφυγών, ὅτι καὶ πρὸ τούτων τὰ τῆς Πο-
τειδαίας καὶ τῶν ἐπὶ Θράκης πάντα ἐφαίνετο πράξας,
ἀκρίτους καὶ βουλομένους ἔστιν ἃ εἰπεῖν αὐθημερὸν
ἀπέκτειναν πάντας καὶ ἐς φάραγγα ἐσέβαλον, δικαι-
οῦντες τοῖς αὐτοῖς ἀμύνεσθαι οἷσπερ καὶ οἱ Λακεδαι-
μόνιοι ὑπῆρξαν, τοὺς ἐμπόρους οὓς ἔλαβον Ἀθηναίων
καὶ τῶν ξυμμάχων ἐν ὁλκάσι περὶ Πελοπόννησον πλέ-
οντας ἀποκτείναντες καὶ ἐς φάραγγας ἐσβαλόντες. πάν-
τας γὰρ δὴ κατ' ἀρχὰς τοῦ πολέμου Λακεδαιμόνιοι
ὅσους λάβοιεν ἐν τῇ θαλάσσῃ ὡς πολεμίους διέφθειρον,
καὶ τοὺς μετὰ Ἀθηναίων ξυμπολεμοῦντας καὶ τοὺς
μηδὲ μεθ' ἑτέρων.

Κατὰ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους, τοῦ θέρους τελευ- 68
τῶντος, καὶ Ἀμπρακιῶται αὐτοί τε καὶ τῶν βαρβάρων
πολλοὺς ἀναστήσαντες ἐστράτευσαν ἐπ' Ἄργος τὸ Ἀμ-
φιλοχικὸν καὶ τὴν ἄλλην Ἀμφιλοχίαν. ἔχθρα δὲ πρὸς 2
τοὺς Ἀργείους ἀπὸ τοῦδε αὐτοῖς ἤρξατο πρῶτον γενέ-
σθαι. Ἄργος τὸ Ἀμφιλοχικὸν καὶ Ἀμφιλοχίαν τὴν 3
ἄλλην ἔκτισε μὲν μετὰ τὰ Τρωικὰ οἴκαδε ἀναχωρήσας
καὶ οὐκ ἀρεσκόμενος τῇ ἐν Ἄργει καταστάσει Ἀμφί-

3 δὴ scripsi δὲ **c**, om. **b** ‖ alt. καὶ] duarum triumve litt. ras. C [G] 8 post Θράκης M ἐπὶ τὸ πλοῖον ᾧ ἔμελλον τὸν Ἑλλήσποντον περαιώσειν πρὶν ἐσβαίνειν καὶ τῶν ἐπὶ Θράκης 10 φάραγγα **c** φάραγγας **b** 14 φάραγγα βαλόντες C 15 οἱ Λακεδαιμόνιοι **b** 21 ἐπ'] ἐπὶ τὸ M 25 μὲν om. **b**

*λοχος ὁ Ἀμφιάρεω ἐν τῷ Ἀμπρακικῷ κόλπῳ, ὁμώνυμον
τῇ αὐτοῦ πατρίδι Ἄργος ὀνομάσας (καὶ ἦν ἡ πόλις
αὕτη μεγίστη τῆς Ἀμφιλοχίας καὶ τοὺς δυνατωτάτους
εἶχεν οἰκήτορας), ὑπὸ ξυμφορῶν δὲ πολλαῖς γενεαῖς* 5
ὕστερον | πιεζόμενοι Ἀμπρακιώτας ὁμόρους ὄντας τῇ 144
*Ἀμφιλοχικῇ ξυνοίκους ἐπηγάγοντο, καὶ ἡλληνίσθησαν
τὴν νῦν γλῶσσαν πρῶτον ἀπὸ τῶν Ἀμπρακιωτῶν ξυν-
οικησάντων· οἱ δὲ ἄλλοι Ἀμφίλοχοι βάρβαροί εἰσιν.
ἐκβάλ|λουσιν οὖν τοὺς Ἀργείους οἱ Ἀμπρακιῶται χρόνῳ* 6
καὶ αὐτοὶ ἴσχουσι τὴν πόλιν. οἱ δ' Ἀμφίλοχοι γενο- 7
*μένου τούτου διδόασιν ἑαυτοὺς Ἀκαρνᾶσι, καὶ προσ-
παρακαλέσαντες ἀμφότεροι Ἀθηναίους, οἳ αὐτοῖς Φορ-
μίωνά τε στρατηγὸν ἔπεμψαν καὶ ναῦς τριάκοντα,
ἀφικομένου δὴ | τοῦ Φορμίωνος αἱροῦσι κατὰ κράτος
Ἄργος καὶ τοὺς Ἀμπρακιώτας ἠνδραπόδισαν, κοινῇ τε
ᾤκισαν αὐτὸ Ἀμφίλοχοι καὶ Ἀκαρνᾶνες. μετὰ δὲ τοῦτο* 8
*ἡ ξυμμαχία πρῶτον ἐγένετο Ἀθηναίοις καὶ Ἀκαρνᾶσιν.
οἱ δὲ Ἀμπρακιῶται τὴν μὲν ἔχθραν ἐς τοὺς Ἀργείους ἀπὸ* 9
*τοῦ | ἀνδραποδισμοῦ σφῶν αὐτῶν πρῶτον ἐποιήσαντο,
ὕστερον δὲ ἐν τῷ πολέμῳ τήνδε τὴν στρατείαν ποιοῦν-
ται ἑαυτῶν τε καὶ Χαόνων καὶ ἄλλων τινῶν τῶν
πλησιοχώρων βαρβάρων· ἐλθόντες δὲ πρὸς τὸ Ἄργος
τῆς μὲν χώρας ἐκράτουν, τὴν δὲ πόλιν ὡς οὐκ ἐδύ-
ναντο ἑλεῖν | προσβαλόντες, ἀπεχώρησαν ἐπ' οἴκου
καὶ διελύθησαν κατὰ ἔθνη. τοσαῦτα μὲν ἐν τῷ θέρει
ἐγένετο.*

2 *αὐτοῦ* **c** *ἑαυτοῦ* **b** 4—5 *δὲ . . . Ἀμπρακιώτας* om. M 5 *ὁμήρους* B *τοὺς ὁμόρους* M 6 *ἑλληνίσθησαν* codd., corr. Lobeck 7 *πρῶτον* **c** *τότε πρῶτον* **b** 14 *δὴ*] *δὲ* codd., corr. Stahl ‖ *αἷρουσι* CF 16 *ὤκισαν* C *ᾤκησαν* **b**G 17 *ἐγένετο πρῶτον* **b** 20 *στρατιὰν* E 21 *ἑαυτῶν* C *αὐτῶν* **b** [G] 22 *δὲ* C *τε* **b** [G]

69 Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος Ἀθηναῖοι ναῦς ἔστειλαν εἴκοσι μὲν περὶ Πελοπόννησον καὶ Φορμίωνα στρατηγόν, ὃς ὁρμώμενος ἐκ Ναυπάκτου φυλακὴν εἶχε μήτ' | ἐκπλεῖν ἐκ Κορίνθου καὶ τοῦ Κρισαίου κόλπου μηδένα μήτ' ἐσπλεῖν, ἑτέρας δὲ ἓξ ἐπὶ Καρίας καὶ Λυκίας καὶ Μελήσανδρον στρατηγόν, ὅπως ταῦτά τε ἀργυρολογῶσι καὶ τὸ λῃστικὸν τῶν Πελοποννησίων μὴ ἐῶσιν αὐτόθεν ὁρμώμενον βλάπτειν τὸν πλοῦν τῶν ὁλκάδων τῶν ἀπὸ | Φασήλιδος καὶ Φοινίκης καὶ τῆς ἐκεῖθεν ἠπείρου. 2 ἀναβὰς δὲ στρατιᾷ Ἀθηναίων τε τῶν ἀπὸ τῶν νεῶν καὶ τῶν ξυμμάχων ἐς τὴν Λυκίαν ὁ Μελήσανδρος ἀποθνῄσκει καὶ τῆς στρατιᾶς μέρος τι διέφθειρε νικηθεὶς μάχῃ.

70 Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος οἱ Ποτειδεᾶται ἐπειδὴ οὐκ|έτι ἐδύναντο πολιορκούμενοι ἀντέχειν, ἀλλ' αἵ τε ἐσβολαὶ ἐς τὴν Ἀττικὴν Πελοποννησίων οὐδὲν μᾶλλον ἀπανίστασαν τοὺς Ἀθηναίους, ὅ τε σῖτος ἐπελελοίπει, καὶ ἄλλα τε πολλὰ ἐπεγεγένητο αὐτόθι ἤδη βρώσεως περὶ ἀναγ|καίας καί τινες καὶ ἀλλήλων ἐγέγευντο, οὕτω δὴ λόγους προσφέρουσι περὶ ξυμβάσεως τοῖς στρατηγοῖς τῶν Ἀθηναίων τοῖς ἐπὶ σφίσι τεταγμένοις, Ξενοφῶντί τε τῷ Εὐριπίδου καὶ Ἑστιοδώρῳ τῷ Ἀριστοκλείδου καὶ Φανομάχῳ τῷ Καλλιμάχου. 2 οἱ δὲ προσεδέξαντο, ὁρῶντες | μὲν τῆς στρατιᾶς τὴν ταλαιπωρίαν ἐν χωρίῳ χειμερινῷ, ἀνηλωκυίας δὲ ἤδη τῆς πόλεως δισχίλια τάλαντα ἐς τὴν πολιορκίαν. 3 ἐπὶ τοῖσδε οὖν ξυνέβησαν, ἐξελθεῖν αὐτοὺς καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας καὶ τοὺς ἐπικούρους ξὺν ἑνὶ ἱματίῳ, γυναῖκας δὲ ξὺν δυοῖν,

9 τῶν ἀπὸ] τὴν ἀπὸ B 15 ἄλλαί C 16 ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐσβολαὶ ABEM 18 περὶ E πέρι **c**ABFM 19 ἐγέγευντο] εγευ in lit. G 25 δὲ **c** τε **b** 26 τὴν om. **b** 28 δὲ] τε C

καὶ ἀργύριόν τι ῥητὸν | ἔχοντας ἐφόδιον. καὶ οἱ μὲν 4
ὑπόσπονδοι ἐξῆλθον ἔς τε τὴν Χαλκιδικὴν καὶ ᾗ ἕκαστος ἐδύνατο· Ἀθηναῖοι δὲ τούς τε στρατηγοὺς ἐπῃτιάσαντο ὅτι ἄνευ αὐτῶν ξυνέβησαν (ἐνόμιζον γὰρ ἂν κρατῆσαι τῆς πόλεως ᾗ ἐβούλοντο), καὶ ὕστερον ἐποίκους ἔπεμψαν ἑαυτῶν ἐς τὴν | Ποτείδαιαν καὶ κατῴκισαν. ταῦτα μὲν ἐν τῷ χειμῶνι ἐγένετο, καὶ [τὸ] 5
δεύτερον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψεν.

Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους οἱ Πελοποννήσιοι 71
καὶ οἱ ξύμμαχοι ἐς μὲν τὴν Ἀττικὴν οὐκ ἐσέβαλον, ἐστρά|τευσαν δὲ ἐπὶ Πλάταιαν· ἡγεῖτο δὲ Ἀρχίδαμος ὁ Ζευξιδάμου, Λακεδαιμονίων βασιλεύς· καὶ καθίσας τὸν στρατὸν ἔμελλε δῃώσειν τὴν γῆν· οἱ δὲ Πλαταιῆς εὐθὺς πρέσβεις πέμψαντες παρ' αὐτὸν ἔλεγον τοιάδε·
„Ἀρχίδαμε καὶ Λακεδαιμόνιοι, οὐ δίκαια ποιεῖτε οὐδ' 2
| ἄξια οὔτε ὑμῶν οὔτε πατέρων ὧν ἐστε, ἐς γῆν τὴν Πλαταιῶν στρατεύοντες. Παυσανίας γὰρ ὁ Κλεομβρότου, Λακεδαιμόνιος, ἐλευθερώσας τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τῶν Μήδων μετὰ Ἑλλήνων τῶν ἐθελησάντων ξυνάρασθαι τὸν κίνδυνον τῆς μάχης ἣ παρ' ἡμῖν ἐγένετο, θύσας | ἐν τῇ Πλαταιῶν ἀγορᾷ ἱερὰ Διὶ ἐλευθερίῳ 140
καὶ ξυγκαλέσας πάντας τοὺς ξυμμάχους ἀπεδίδου Πλαταιεῦσι γῆν καὶ πόλιν τὴν σφετέραν ἔχοντας αὐτονόμους οἰκεῖν, στρατεῦσαί τε μηδένα ποτὲ ἀδίκως ἐπ' αὐτοὺς μηδ' ἐπὶ δου|λείᾳ· εἰ δὲ μή, ἀμύνειν τοὺς

2 *ἔς τε* **c** *ἐπὶ* **b** ‖ *ᾗ ἕκαστος* **c** *ἕκαστος ᾗ* **b** 6 *ἑαυτῶν ἔπεμψαν* **b** 7 *τὸ* del. Poppo 8 *ἐτελεύτα τῷ πολέμῳ* codd., transposui 13 *βασιλεὺς Λακεδαιμονίων* B 13—14 *καὶ ... γῆν* om. M 15 *παρ'* C *πρὸς* **b**G et Dion. Hal. 901 ‖ *αὐτων* C 22 *Διὶ ἐλευθερίῳ ἱερὰ* **b** 23 *ξυγκαλέσας*] *ξυμμάχους* B

παρόντας ξυμμάχους κατὰ δύναμιν. τάδε μὲν ἡμῖν 3
πατέρες οἱ ὑμέτεροι ἔδοσαν ἀρετῆς ἕνεκα καὶ προθυμίας τῆς ἐν ἐκείνοις τοῖς κινδύνοις γενομένης, ὑμεῖς δὲ τἀναντία δρᾶτε· μετὰ γὰρ Θηβαίων τῶν ἡμῖν ἐχθίστων ἐπὶ δουλείᾳ τῇ ἡμετέρᾳ ἥκετε. | μάρτυρας δὲ 4
θεοὺς τούς τε ὁρκίους τότε γενομένους ποιούμενοι καὶ τοὺς ὑμετέρους πατρῴους καὶ ἡμετέρους ἐγχωρίους, λέγομεν ὑμῖν γῆν τὴν Πλαταιίδα μὴ ἀδικεῖν μηδὲ παραβαίνειν τοὺς ὅρκους, ἐᾶν δὲ οἰκεῖν αὐτονόμους καθάπερ Παυσανίας ἐδικαίωσεν.“ | τοσαῦτα εἰπόντων 72
τῶν Πλαταιῶν Ἀρχίδαμος ὑπολαβὼν εἶπεν· „Δίκαια λέγετε, ὦ ἄνδρες Πλαταιῆς, ἢν ποιῆτε ὁμοῖα τοῖς λόγοις. καθάπερ γὰρ Παυσανίας ὑμῖν παρέδωκεν, αὐτοί τε αὐτονομεῖσθε καὶ τοὺς ἄλλους ξυνελευθεροῦτε ὅσοι μετασχόντες τῶν τότε κινδύνων ὑμῖν τε ξυνώμο|σαν καὶ εἰσὶ νῦν ὑπ’ Ἀθηναίοις, παρασκευὴ δὲ τοσήδε καὶ πόλεμος γεγένηται αὐτῶν ἕνεκα καὶ τῶν ἄλλων ἐλευθερώσεως. ἧς μάλιστα μὲν μετασχόντες καὶ αὐτοὶ ἐμμείνατε τοῖς ὅρκοις· εἰ δὲ μή, ἅπερ καὶ πρότερον ἤδη προυκαλεσάμεθα, ἡσυχίαν ἄγετε νεμόμενοι τὰ ὑμέ|τερα αὐτῶν, καὶ ἔστε μηδὲ μεθ’ ἑτέρων, δέχεσθε δὲ ἀμφοτέρους φίλους, ἐπὶ πολέμῳ δὲ μηδετέρους. καὶ τάδε ἡμῖν ἀρκέσει.“ ὁ μὲν Ἀρχί- 2
δαμος τοσαῦτα εἶπεν· οἱ δὲ Πλαταιῶν πρέσβεις ἀκούσαντες ταῦτα ἐσῆλθον ἐς τὴν πόλιν, καὶ τῷ πλήθει

1 ὑμῖν ABEF, corr. F_1 2 ἡμέτεροι CF, corr. F_1 3 τῆς] τοῖς ABE 5 δουλία G 6 τε] τότε E 7 ἡμετέρους] ἡμῖν M 8 γῆν **c** Dion. Hal. τὴν γῆν **b** 11 τῶν **c** Dion. Hal., om. **b** 12 ποιεῖτε BCEM 14 τοῖς ἄλλοις A 15 τότε] πότε B 16 νῦν om. C 17 δὲ **c** τε **b** Dion. Hal. 20 πρότερον **c** Dion. Hal. τὸ πρότερον **b** 23 δὲ om. F

τὰ ῥηθέντα κοινώσαντες ἀπε|κρίναντο [αὐτῷ] ὅτι ἀδύ-
νατα σφίσιν εἴη ποιεῖν ἃ προκαλεῖται ἄνευ Ἀθηναίων
(παῖδες γὰρ σφῶν καὶ γυναῖκες παρ' ἐκείνοις εἶεν),
δεδιέναι δὲ καὶ περὶ τῇ πάσῃ πόλει μὴ 'κείνων ἀπο-
χωρησάντων Ἀθηναῖοι ἐλθόντες σφί|σιν οὐκ ἐπιτρέ- 147
ψωσιν, ἢ Θηβαῖοι, ὡς ἔνορκοι ὄντες κατὰ τὸ ἀμφοτέ-
ρους δέχεσθαι, αὖθις σφῶν τὴν πόλιν πειράσωσι
καταλαβεῖν. ὁ δὲ θαρσύνων αὐτοὺς πρὸς ταῦτα ἔφη· 3
„Ὑμεῖς δὲ πόλιν μὲν καὶ οἰκίας ἡμῖν παράδοτε | τοῖς
Λακεδαιμονίοις καὶ γῆς ὅρους ἀποδείξατε καὶ δένδρα
ἀριθμῷ τὰ ὑμέτερα καὶ ἄλλο εἴ τι δυνατὸν ἐς ἀριθμὸν
ἐλθεῖν· αὐτοὶ δὲ μεταχωρήσατε ὅποι βούλεσθε, ἕως ἂν
ὁ πόλεμος ᾖ· ἐπειδὰν δὲ παρέλθῃ, ἀποδώσομεν ὑμῖν
ἃ ἂν παραλάβωμεν. μέχρι δὲ τοῦδε ἕξομεν | παρα-
καταθήκην, ἐργαζόμενοι καὶ φορὰν φέροντες ἣ ἂν ὑμῖν
μέλλῃ ἱκανὴ ἔσεσθαι.“ οἱ δ' ἀκούσαντες ἐσῆλθον 73
αὖθις ἐς τὴν πόλιν, καὶ βουλευσάμενοι μετὰ τοῦ πλή-
θους ἔλεξαν ὅτι βούλονται ἃ προκαλεῖται Ἀθηναίοις
κοινῶσαι πρῶτον καί, ἢν πείθωσιν αὐτούς, ποιεῖν
ταῦτα· | μέχρι δὲ τούτου σπείσασθαι σφίσιν ἐκέλευον
καὶ τὴν γῆν μὴ δῃοῦν. ὁ δὲ ἡμέρας τε ἐσπείσατο ἐν
αἷς εἰκὸς ἦν κομισθῆναι καὶ τὴν γῆν οὐκ ἔτεμνεν.
ἐλθόντες δὲ οἱ Πλαταιῆς πρέσβεις ὡς τοὺς Ἀθηναίους 2
καὶ βουλευσάμενοι μετ' αὐτῶν πάλιν ἦλθον ἀπαγγέλ-
λοντες τοῖς ἐν | τῇ πόλει τοιάδε· „Οὔτ' ἐν τῷ πρὸ 3
τοῦ χρόνῳ, ὦ ἄνδρες Πλαταιῆς, ἀφ' οὗ ξύμμαχοι

1 αὐτῷ om. Lex. Vindob. 47 4 πάσῃ τῇ A Dion. Hal. κείνων Dion. Hal. ἐκείνων codd. 7 πειράσωσι C πειράσουσι **b** [G] 9 μὲν] ἡμῶν (?) G 11 δυνατὸν ἐστὶν ἐς F 12 ὅπῃ GM 13 ἀποδόσωμεν C 14 δὲ om. M 24 ἀπαγγέλοντες B ἀγγέλλοντες **c** (corr. G_1) Dion. Hal.

ἐγενόμεθα, Ἀθηναῖοί φασιν ἐν οὐδενὶ ὑμᾶς προέσθαι
ἀδικουμένους οὔτε νῦν περιόψεσθαι, βοηθήσειν δὲ
κατὰ δύναμιν. ἐπισκήπτουσί τε ὑμῖν πρὸς τῶν ὅρκων
οὓς οἱ πατέρες ὤμοσαν μηδὲν | νεωτερίζειν περὶ τὴν
ξυμμαχίαν.“ τοιαῦτα τῶν πρέσβεων ἀπαγγειλάντων 74
οἱ Πλαταιῆς ἐβουλεύσαντο Ἀθηναίους μὴ προδιδόναι,
ἀλλ' ἀνέχεσθαι καὶ γῆν τεμνομένην, εἰ δεῖ, ὁρῶντας
καὶ ἄλλο πάσχοντας ὅ τι ἂν ξυμβαίνῃ· ἐξελθεῖν τε
μηδένα ἔτι, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ τείχους ἀποκρί|νασθαι ὅτι
ἀδύνατα σφίσι ποιεῖν ἐστιν ἃ Λακεδαιμόνιοι προκα-
λοῦνται. ὡς δὲ ἀπεκρίναντο, ἐντεῦθεν δὴ πρῶτον 2
μὲν ἐς ἐπιμαρτυρίαν καὶ θεῶν καὶ ἡρώων τῶν ἐγχω-
ρίων Ἀρχίδαμος [ὁ βασιλεὺς] κατέστη λέγων ὧδε·
„Θεοὶ ὅσοι γῆν τὴν Πλαταιίδα ἔχετε καὶ ἥρωες, ξυν- 3
ίστορές ἐστε ὅτι οὔτε τὴν ἀρχὴν ἀδίκως, ἐκλιπόντων 148
δὲ τῶνδε προτέρων τὸ ξυνώμοτον, ἐπὶ γῆν τήνδε ἤλ-
θομεν, ἐν ᾗ οἱ πατέρες ἡμῶν εὐξάμενοι ὑμῖν Μήδων
ἐκράτησαν καὶ παρέσχετε αὐτὴν εὐμενῆ ἐναγωνίσασθαι
τοῖς | Ἕλλησιν, οὔτε νῦν, ἤν τι ποιῶμεν, ἀδικήσομεν·
προκαλεσάμενοι γὰρ πολλὰ καὶ εἰκότα οὐ τυγχάνομεν.
ξυγγνώμονες δὲ ἔστε τῆς μὲν ἀδικίας κολάζεσθαι τοῖς
ὑπάρχουσι προτέροις, τῆς δὲ τιμωρίας τυγχάνειν τοῖς
ἐπιφέρουσι νομίμως.“

Τοσαῦτα ἐπιθειάσας καθίστη ἐς πόλε|μον τὸν στρα- 75
τόν. καὶ πρῶτον μὲν περιεσταύρωσαν αὐτοὺς τοῖς

6 Ἀθηναίοις ABF, corr. F_1 7 ἀντέχεσθαι ABF 8 ἄλλο ... ξυμβαίνῃ in marg. G_1 9 ὑπὸ B 11 δὴ ex ἤδη corr. F_1 13 ὁ βασιλεὺς **c** Dion. Hal. βασιλεὺς **b**; del. Kr. 15 ἔστε FM[G] 16 τῶνδε AEF Dion. Hal. τῶν C(?)M, om. B[G] ‖ προτέρων Dion. Hal. πρότερον ABCEF δευτέρων M[G] 21 ἐστε ABCE[G] 25 μὲν] μὲν καὶ M ‖ περι-εσταύρωσαν Greg. Cor. 61 περιεσταύρωσεν codd. P(aris. Minae)

δένδρεσιν ἃ ἔκοψαν, τοῦ μηδένα ἐπεξιέναι, ἔπειτα
χῶμα ἔχουν πρὸς τὴν πόλιν, ἐλπίζοντες ταχίστην ⟨τὴν⟩
αἵρεσιν ἔσεσθαι αὐτῶν στρατεύματος τοσούτου ἐργα-
ζομένου. ξύλα μὲν οὖν τέμνοντες ἐκ τοῦ Κιθαιρῶνος 2
πα|ρῳκοδόμουν ἑκατέρωθεν, φορμηδὸν ἀντὶ τοίχων τι-
θέντες, ὅπως μὴ διαχέοιτο ἐπὶ πολὺ τὸ χῶμα. ἐφό-
ρουν δὲ ὕλην ἐς αὐτὸ καὶ λίθους καὶ γῆν καὶ εἴ τι
ἄλλο ἀνύτειν μέλλοι ἐπιβαλλόμενον. ἡμέρας δὲ ἔχουν 3
ἑβδομήκοντα καὶ νύκτας ξυνεχῶς, διῃρημένοι κατ᾽
ἀναπαύλας, | ὥστε τοὺς μὲν φέρειν, τοὺς δὲ ὕπνον τε
καὶ σῖτον αἱρεῖσθαι· Λακεδαιμονίων τε οἱ ξεναγοὶ καὶ
ἑκάστης πόλεως ⟨οἱ⟩ ἐφεστῶτες ἠνάγκαζον ἐς τὸ ἔργον.
οἱ δὲ Πλαταιῆς ὁρῶντες τὸ χῶμα αἰρόμενον, ξύλινον 4
τεῖχος ξυνθέντες καὶ ἐπιστήσαντες τῷ ἑαυτῶν τείχει
ᾗ προσεχοῦ|το, ἐσῳκοδόμουν ἐς αὐτὸ πλίνθους ἐκ τῶν
ἐγγὺς οἰκιῶν καθαιροῦντες. ξύνδεσμος δ᾽ ἦν αὐτοῖς 5
τὰ ξύλα, τοῦ μὴ ὑψηλὸν γιγνόμενον ἀσθενὲς εἶναι τὸ
οἰκοδόμημα, καὶ προκαλύμματα εἶχε δέρσεις καὶ δι-
φθέρας, ὥστε τοὺς ἐργαζομένους καὶ τὰ ξύλα μήτε
πυρφόροις οἰστοῖς βάλ|λεσθαι ἐν ἀσφαλείᾳ τε εἶναι.
ἤρετο δὲ τὸ ὕψος τοῦ τείχους μέγα, καὶ τὸ χῶμα οὐ 6
σχολαίτερον ἀντανῄει αὐτῷ. καὶ οἱ Πλαταιῆς τοιόνδε
τι ἐπινοοῦσιν· διελόντες τοῦ τείχους ᾗ προσέπιπτε
τὸ χῶμα ἐσεφόρουν τὴν γῆν. οἱ δὲ Πελοποννήσιοι **76**
αἰσθόμενοι ἐν ταρσοῖς καλάμου πη|λὸν ἐνίλλοντες ἐσέ- 149

1 ἐπεξιέναι CP ἔτι ἐξιέναι **b** Greg. Cor. ἔτι++ἐξιέναι G 2 χώματα **c** ‖ τὴν add. Classen 3—4 ἐργασαμένου M 5 ἀντιστοίχων(?) F ἀντιτοίχων B 8 ἀνύττειν CF 10 ὑπνοῦν P 11 alt. καὶ **c**, om. **b** P Suid. s. v. ξεναγοί 12 οἱ addidi ‖ ἐφεστῶτες **c** P ξυνεφεστῶτες **b** Suid. 13 αι:ρό+μενον b 15 ἐκ om. P 18 προκάλυμμα **c** ‖ δέρρεις codd. P 20 οἰστοῖς om. P 24 αἱ B 25 καλάμων πηλῷ P ‖ ἐνιλοντες P ἐνείλλοντες codd. ‖ ἐσέβαλλον **c** ἐσέβαλον **b** P

βαλλον ἐς τὸ διῃρημένον, ὅπως μὴ διαχεόμενον ὥσπερ
ἡ γῆ φοροῖτο. οἱ δὲ ταύτῃ ἀποκληόμενοι τοῦτο μὲν 2
ἐπέσχον, ὑπόνομον δὲ ἐκ τῆς πόλεως ὀρύξαντες καὶ
ξυντεκμηράμενοι ὑπὸ τὸ χῶμα ὑφεῖλ|κον αὖθις παρὰ
σφᾶς τὸν χοῦν· καὶ ἐλάνθανον ἐπὶ πολὺ τοὺς ἔξω,
ὥστε ἐπιβάλλοντας ἧσσον ἀνύτειν ὑπαγομένου αὐτοῖς
κάτωθεν τοῦ χώματος καὶ ἱζάνοντος αἰεὶ ἐπὶ τὸ κε-
νούμενον. δεδιότες δὲ μὴ οὐδ' οὕτω δύνωνται ὀλίγοι 3
πρὸς πολλοὺς ἀντέχειν, προσεπεξηῦρον τόδε· | τὸ μὲν
μέγα οἰκοδόμημα ἐπαύσαντο ἐργαζόμενοι τὸ κατὰ τὸ
χῶμα, ἔνθεν δὲ καὶ ἔνθεν αὐτοῦ ἀρξάμενοι ἀπὸ τοῦ
βραχέος τείχους ἐκ τοῦ ἐντὸς μηνοειδὲς ἐς τὴν πόλιν
ἐσῳκοδόμουν, ὅπως, εἰ τὸ μέγα τεῖχος ἁλίσκοιτο, τοῦτ'
ἀντέχοι, καὶ δέοι τοὺς ἐναντίους αὖθις πρὸς αὐτὸ
χοῦν, | καὶ προχωροῦντας ἔσω διπλάσιόν τε πόνον
ἔχειν καὶ ἐν ἀμφιβόλῳ μᾶλλον γίγνεσθαι. ἅμα δὲ τῇ 4
χώσει καὶ μηχανὰς προσῆγον οἱ Πελοποννήσιοι τῇ
πόλει, μίαν μὲν ἣ τοῦ μεγάλου οἰκοδομήματος κατὰ
τὸ χῶμα προσαχθεῖσα ἐπὶ μέγα τε κατέσεισε καὶ τοὺς
Πλαταιᾶς ἐφό|βησεν, ἄλλας δὲ ἄλλῃ τοῦ τείχους, ἃς
βρόχους τε περιβάλλοντες ἀνέκλων οἱ Πλαταιῆς, καὶ
δοκοὺς μεγάλας ἀρτήσαντες ἁλύσεσι μακραῖς σιδηραῖς
ἀπὸ τῆς τομῆς ἑκατέρωθεν ἀπὸ κεραιῶν δύο ἐπικεκλι-
μένων καὶ ὑπερτεινουσῶν ὑπὲρ τοῦ τείχους ἀνελκύ-
σαντες ἐγκαρσίας, | ὁπότε προσπεσεῖσθαί πῃ μέλλοι ἡ
μηχανή, ἀφίεσαν τὴν δοκὸν χαλαραῖς ταῖς ἁλύσεσι καὶ

3 ἔπασχον ABEF ‖ ὤρυξάν τε P 6 ἀνύττειν CF[G]
8 οὐδ' οὕτω B, δ' οὖ in lit. b ‖ δύναιντο P 13 ἐσῳκοδόμουν
cP προσῳκοδόμουν **b** 14 ἀντέχοι **c**MP ἂν ἔχοι ABEF
15 προ+χωροῦντας C προωχροῦντας B 17—18 τῇ πόλει οἱ Πελο-
ποννήσιοι **b**P 19 τε om. P 20 Πλαταιᾶς P Πλαται+ας C
Πλαταιῆς ABEG Πλαταιεὶς FM 22 ἀρτύσαντες P 25 ποι G

*οὐ διὰ χειρὸς ἔχοντες, ἡ δὲ ῥύμη ἐμπίπτουσα ἀπε-
καύλιζε τὸ προὖχον τῆς ἐμβολῆς. μετὰ δὲ τοῦτο οἱ* 77
*Πελοποννήσιοι, ὡς αἵ τε μηχα|ναὶ οὐδὲν ὠφέλουν καὶ
τῷ χώματι τὸ ἀντιτείχισμα ἐγίγνετο, νομίσαντες ἄπορον
εἶναι ἀπὸ τῶν παρόντων δεινῶν ἑλεῖν τὴν πόλιν πρὸς
τὴν περιτείχισιν παρεσκευάζοντο. πρότερον δὲ πυρὶ* 2
*ἔδοξεν αὐτοῖς πειρᾶσαι εἰ δύ|ναιντο πνεύματος γενο-
μένου ἐπιφλέξαι τὴν πόλιν οὖσαν οὐ μεγάλην· πᾶσαν
γὰρ δὴ ἰδέαν ἐπενόουν, εἴ πως σφίσιν ἄνευ δαπάνης
καὶ πολιορκίας προσαχθείη. φοροῦντες δὲ ὕλης φακέ-* 3
*λους παρέβαλον ἀπὸ τοῦ χώμα|τος ἐς τὸ μεταξὺ πρῶ-
τον τοῦ ⟨τε⟩ τείχους καὶ τῆς προσχώσεως, ταχὺ δὲ
πλήρους γενομένου διὰ πολυχειρίαν ἐπιπαρένησαν καὶ
τῆς ἄλλης πόλεως ὅσον ἐδύναντο ἀπὸ τοῦ μετεώρου
πλεῖστον ἐπισχεῖν, ἐμβαλόντες δὲ πῦρ ξὺν θείῳ καὶ
πίσσῃ ἦψαν τὴν ὕλην. καὶ ἐγένετο φλὸξ το|σαύτη* 4
*ὅσην οὐδείς πω ἔς γε ἐκεῖνον τὸν χρόνον χειροποίη-
τον εἶδεν· ἤδη γὰρ ἐν ὄρεσιν ὕλη τριφθεῖσα ὑπ' ἀνέ-
μων πρὸς αὑτὴν ἀπὸ ταὐτομάτου πῦρ καὶ φλόγα ἀπ'
αὐτοῦ ἀνῆκεν. τοῦτο δὲ μέγα τε ἦν καὶ τοὺς Πλαταιᾶς* 5
*τἆλλα διαφυγόντας ἐλαχίστου ἐδέησε διαφθεῖραι· | ἐντὸς
γὰρ πολλοῦ χωρίου τῆς πόλεως οὐκ ἦν πελάσαι, πνεῦμά
τε εἰ ἐπεγένετο αὐτῇ ἐπίφορον, ὅπερ καὶ ἤλπιζον οἱ
ἐναντίοι, οὐκ ἂν διέφυγον. νῦν δὲ καὶ τόδε λέγεται* 6
ξυμβῆναι, ὕδωρ πολὺ καὶ βροντὰς γενομένας σβέσαι

1 *ῥύμη* codd. P(?) 2 *προέχον* **c** ABFMP *προσέχον* E 6 *παρατείχισιν* B 7 *δύναιτο* C 7—8 *γινομένου* C *γιγνομένου* G 8 *οὐ* om. F 9 *εἴ πως*] *ἐφῶ* C 10—11 *φακέλλους* codd. P 11 *παρέβαλον* MP *παρέβαλλον* **c** ABEF Suid. s. v. *φάκελλον* 1 12 *τε* addidi 13 *π.ρενησαντες* P 17 *ὅσον* BC ‖ *που* P 19 *τοῦ αὐτομάτου* CP [G] 20 *τε* om. P 21 *διαφθαρῆναι* M 24 *διέφυγεν*, litt. *ν* erasa, C [G] 25 *ὕδωρ* CP *ὕδωρ ἐξ οὐρανοῦ* **b** [G]

τὴν φλόγα καὶ οὕτως παυσθῆναι τὸν κίν|δυνον. οἱ 78
δὲ Πελοποννήσιοι ἐπειδὴ καὶ τούτου διήμαρτον, μέρος
μέν τι καταλιπόντες τοῦ στρατοῦ, τὸ δὲ πλέον ἀφέντες
περιετείχιζον τὴν πόλιν κύκλῳ διελόμενοι κατὰ πόλεις
τὸ χωρίον· τάφρος δὲ ἐντός τε ἦν καὶ | ἔξωθεν ἐξ
ἧς ἐπλινθεύσαντο. καὶ ἐπειδὴ πᾶν ἐξείργαστο περὶ 2
ἀρκτούρου ἐπιτολάς, καταλιπόντες φυλακὰς τοῦ ἡμίσεος
τείχους (τὸ δὲ ἥμισυ Βοιωτοὶ ἐφύλασσον) ἀνεχώρησαν
τῷ στρατῷ καὶ διελύθησαν κατὰ πόλεις. Πλαταιῆς δὲ 3
παῖδας μὲν καὶ γυναῖκας καὶ τοὺς πρεσβυ|τάτους τε
καὶ πλῆθος τὸ ἀχρεῖον τῶν ἀνθρώπων πρότερον ἐκκε-
κομισμένοι ἦσαν ἐς τὰς Ἀθήνας, αὐτοὶ δὲ ἐπολιορ-
κοῦντο ἐγκαταλελειμμένοι τετρακόσιοι, Ἀθηναίων δὲ
ὀγδοήκοντα, γυναῖκες δὲ δέκα καὶ ἑκατὸν σιτοποιοί.
τοσοῦτοι ἦσαν οἱ ξύμπαντες ὅτε ἐς τὴν πολιορκίαν 4 151
καθίσταντο, καὶ ἄλλος οὐδεὶς ἦν ἐν τῷ τείχει οὔτε
δοῦλος οὔτ' ἐλεύθερος. τοιαύτη μὲν ἡ Πλαταιῶν πο-
λιορκία κατεσκευάσθη.

Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους καὶ ἅμα τῇ τῶν Πλαταιῶν 79
ἐπιστρατείᾳ Ἀθηναῖοι δισχιλίοις ὁπλίταις ἑαυτῶν καὶ
ἱππεῦσι διακοσίοις ἐπεστράτευσαν ἐπὶ Χαλκιδέας τοὺς
ἐπὶ Θρᾴκης καὶ Βοττιαίους ἀκμάζοντος τοῦ σίτου·
ἐστρατήγει δὲ Ξενοφῶν ὁ Εὐριπίδου τρίτος αὐτός.
ἐλθόντες | δὲ ὑπὸ Σπάρτωλον τὴν Βοττικὴν τὸν σῖτον 2
διέφθειραν. ἐδόκει δὲ καὶ προσχωρήσειν ἡ πόλις ὑπό

1 παυσθῆναι EFM παυθῆναι ABCP[G] 2 καὶ om. A 3 τι om. P ‖ στρατοῦ cEP στρατοπέδου ABFM ‖ τὸ δὲ πλέον ἀφέντες cP τὸ δὲ λοιπὸν ἀφέντες EM γρ. G_1, om. ABF 7 φυλακὰς c φύλακας b φυλακας P ‖ ἡμίσεως CEP 11 ἀχρεῖον c ἄχρηστον b 11—12 ἐκκεκοσμημένοι B 13 τριακόσιοι M 15 τοσοῦτοι + ἦσαν A 21 ἐπεστράτευσαν c ἐστράτευσαν b 24 Σπάρτυλον B 25 διέφθειρον ABEF

τινων ἔνδοθεν πρασσόντων· προπεμψάντων δὲ ἐς Ὄλυν-
θον τῶν οὐ ταὐτὰ βουλομένων ὁπλῖταί τε ἦλθον καὶ
στρατιὰ ἐς φυλακήν· ἧς ἐπεξελθούσης ἐκ τῆς Σπαρ-
τώλου ἐς μάχην | καθίστανται οἱ Ἀθηναῖοι ὑπ᾽ αὐτῇ
τῇ πόλει. καὶ οἱ μὲν ὁπλῖται τῶν Χαλκιδέων καὶ ἐπί- 3
κουροί τινες μετ᾽ αὐτῶν νικῶνται ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων
καὶ ἀναχωροῦσιν ἐς τὴν Σπάρτωλον, οἱ δὲ ἱππῆς τῶν
Χαλκιδέων καὶ ψιλοὶ νικῶσι τοὺς τῶν Ἀθηναίων ἱππέας
καὶ ψιλούς. | εἶχον δέ τινας οὐ πολλοὺς πελταστὰς ἐκ 4
τῆς Κρουσίδος γῆς καλουμένης. ἄρτι δὲ τῆς μάχης
γεγενημένης ἐπιβοηθοῦσιν ἄλλοι πελτασταὶ ἐκ τῆς
Ὀλύνθου. καὶ οἱ ἐκ τῆς Σπαρτώλου ψιλοὶ ὡς εἶδον, 5
θαρσήσαντες τοῖς τε προσγιγνομένοις καὶ ὅτι πρότερον
οὐχ ἥσσηντο, ἐπιτί|θενται αὖθις μετὰ τῶν Χαλκιδέων
ἱππέων καὶ τῶν προσβοηθησάντων τοῖς Ἀθηναίοις·
καὶ ἀναχωροῦσι πρὸς τὰς δύο τάξεις ἃς κατέλιπον
παρὰ τοῖς σκευοφόροις. καὶ ὁπότε μὲν ἐπίοιεν οἱ 6
Ἀθηναῖοι, ἐνεδίδοσαν, ἀναχωροῦσι δὲ ἐνέκειντο καὶ
ἐσηκόντιζον. οἵ τε ἱππῆς τῶν Χαλκι|δέων προσιππεύ-
οντες ᾗ δοκοίη ἐσέβαλλον, καὶ οὐχ ἥκιστα φοβήσαντες
ἔτρεψαν τοὺς Ἀθηναίους καὶ ἐπεδίωξαν ἐπὶ πολύ. καὶ 7
οἱ μὲν Ἀθηναῖοι ἐς τὴν Ποτείδαιαν καταφεύγουσι, καὶ
ὕστερον τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους | κομισάμενοι ἐς 152
τὰς Ἀθήνας ἀναχωροῦσι τῷ περιόντι τοῦ στρατοῦ·
ἀπέθανον δὲ αὐτῶν τριάκοντα καὶ τετρακόσιοι καὶ οἱ
στρατηγοὶ πάντες. οἱ δὲ Χαλκιδῆς καὶ Βοττιαῖοι τρο-

1 προπεμψάντων **c** προσπεμψάντων **b** 2 οὐ] μὴ M ‖ ταῦτα **b** 3 ἐξελθούσης B 4 οἱ om. GM ‖ ὑπ᾽ C πρὸς **b** [G] 8 ψιλοὶ C ψιλῶν **b** [G] 13 ἐπιγιγνομένοις G ‖ πρότεροι G 14 ἥσσηντο **c** ἡσσῶντο **b** 15 τῶν om. B 18 ἀποχωροῦσι **c** AEFM 20 ἐσέβαλλον **c** προσέβαλλον ABFM προσέβαλον E 21 ἐδίωξαν G 26 καὶ C καὶ οἱ **b** G

παιόν τε ἔστησαν καὶ τοὺς νεκροὺς τοὺς | αὐτῶν ἀνε-
λόμενοι διελύθησαν κατὰ πόλεις.

Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους, οὐ πολλῷ ὕστερον τούτων, 80
Ἀμπρακιῶται καὶ Χαόνες, βουλόμενοι Ἀκαρνανίαν τὴν
πᾶσαν καταστρέψασθαι καὶ Ἀθηναίων ἀποστῆσαι, πεί-
θουσι Λακεδαιμονίους ναυτικόν τε παρασκευάσαι ἐκ
τῆς | ξυμμαχίδος καὶ ὁπλίτας χιλίους πέμψαι ἐπ' Ἀκαρ-
νανίαν, λέγοντες ὅτι, ἢν ναυσὶ καὶ πεζῷ ἅμα μετὰ
σφῶν ἔλθωσιν, ἀδυνάτων ὄντων ξυμβοηθεῖν τῶν ἀπὸ
θαλάσσης Ἀκαρνάνων ῥᾳδίως Ἀκαρνανίαν σχόντες καὶ
τῆς Ζακύνθου καὶ Κεφαλληνίας κρατήσουσι, καὶ ὁ
περίπλους | οὐκέτι ἔσοιτο Ἀθηναίοις ὁμοίως περὶ Πε-
λοπόννησον· ἐλπίδας δ' εἶναι καὶ Ναύπακτον λαβεῖν.
οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι πεισθέντες Κνῆμον μὲν ναύαρχον 2
ἔτι ὄντα καὶ τοὺς ὁπλίτας ἐπὶ ναυσὶν ὀλίγαις εὐθὺς
πέμπουσι, τῷ δὲ ναυτικῷ περιήγγειλαν παρασκευασα-
μένῳ ὡς τάχιστα πλεῖν | ἐς Λευκάδα. ἦσαν δὲ Κορίν- 3
θιοι ξυμπροθυμούμενοι μάλιστα τοῖς Ἀμπρακιώταις
ἀποίκοις οὖσιν. καὶ τὸ μὲν ναυτικὸν ἔκ τε Κορίνθου
καὶ Σικυῶνος καὶ τῶν ταύτῃ χωρίων ἐν παρασκευῇ
ἦν, τὸ δ' ἐκ Λευκάδος καὶ Ἀνακτορίου καὶ Ἀμπρακίας
πρότερον ἀφικόμενον ἐν | Λευκάδι περιέμενεν. Κνῆμος 4
δὲ καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ χίλιοι ὁπλῖται ἐπειδὴ ἐπεραιώ-
θησαν λαθόντες Φορμίωνα, ὃς ἦρχε τῶν εἴκοσι νεῶν
τῶν Ἀττικῶν αἳ περὶ Ναύπακτον ἐφρούρουν, εὐθὺς
παρεσκευάζοντο τὴν κατὰ γῆν στρατείαν. καὶ αὐτῷ 5

1 τε om. C ‖ alt. τοὺς om. **c** ‖ αὐτῶν codd., corr. F$_1$ 4 τὴν om. **b** 6 τε om. **b** ‖ παρασκευάσαι **c** παρασκευάσασθαι **b** 7 ἐπ' **c** ἐς M εἰς ABEF 10 ῥαδίως **c** ῥᾳδίως ἂν **b** 11 κρατήσωσι ex corr. F$_1$ 12 ὁμοίως F ὅμοιος **c**ABEM 13 ἐλπίδας C ἐλπίδα **b**G 16—17 παρεσκευασμένῳ ABF 18 ξυμπροθύμενοι B 26 παρεσκευάσαντο M ‖ στρατιάν E ‖ αὐτῶν C

*παρῆσαν Ἑλλήνων μὲν | Ἀμπρακιῶται καὶ Ἀνακτόριοι
καὶ Λευκάδιοι καὶ οὓς αὐτὸς ἔχων ἦλθε χίλιοι Πελο-
ποννησίων, βάρβαροι δὲ Χάονες χίλιοι ἀβασίλευτοι,
ὧν ἡγοῦντο ἐπετησίῳ προ|στατείᾳ ἐκ τοῦ ἀρχικοῦ γέ-* 153
*νους Φώτιος καὶ Νικάνωρ. ξυνεστρατεύοντο δὲ μετὰ
Χαόνων καὶ Θεσπρωτοὶ ἀβασίλευτοι. Μολοσσοὺς δὲ* 6
*ἦγε καὶ Ἀτιντᾶνας Σαβύλινθος ἐπίτροπος ὢν Θάρυπος
τοῦ βασιλέως ἔτι παιδὸς ὄντος, | καὶ Παραυαίους Ὄροι-
δος βασιλεύων. Ὀρέσται δὲ χίλιοι, ὧν ἐβασίλευεν Ἀν-
τίοχος, μετὰ Παραυαίων ξυνεστρατεύοντο Ὀροίδῳ Ἀν-
τιόχου ἐπιτρέψαντος. ἔπεμψε δὲ καὶ Περδίκκας κρύφα* 7
*τῶν Ἀθηναίων χιλίους Μακεδόνων, οἳ ὕστερον ἦλθον.
τούτῳ τῷ στρατῷ ἐπορεύε|το Κνῆμος οὐ περιμείνας τὸ* 8
*ἀπὸ Κορίνθου ναυτικόν, καὶ διὰ τῆς Ἀργείας ἰόντες
Λιμναίαν, κώμην ἀτείχιστον, ἐπόρθησαν. ἀφικνοῦνταί
τε ἐπὶ Στράτον, πόλιν μεγίστην τῆς Ἀκαρνανίας, νο-
μίζοντες, εἰ ταύτην πρώτην λάβοιεν, ῥᾳδίως σφίσι
τἆλλα προσχωρήσειν. | Ἀκαρνᾶνες δὲ αἰσθόμενοι κατά* 81
*τε γῆν πολλὴν στρατιὰν ἐσβεβληκυῖαν ἔκ τε θαλάσσης
ναυσὶν ἅμα τοὺς πολεμίους παρεσομένους, οὔτε ξυν-
εβοήθουν ἐφύλασσόν τε τὰ αὑτῶν ἕκαστοι, παρά τε
Φορμίωνα ἔπεμπον κελεύοντες ἀμύνειν· ὁ δὲ ἀδύνατος
ἔφη εἶναι ναυτικοῦ ἐκ | Κορίνθου μέλλοντος ἐκπλεῖν
Ναύπακτον ἐρήμην ἀπολιπεῖν. οἱ δὲ Πελοποννήσιοι* 2
καὶ οἱ ξύμμαχοι τρία τέλη ποιήσαντες σφῶν αὐτῶν

1 *μὲν* om. B 1—2 *Λευκάδιοι καὶ Ἀνακτόριοι* **b** 2 *ἦλθεν ἔχων* G 4 *ἐπετησίῳ* CM *ἐπ' ἐτησίῳ* ABEFG ‖ *προστατείᾳ* **c** *προστασίᾳ* **b** 5 *Φώτυος* codd., corr. c g ‖ *ξυνεστρατεύοντο* **c** *ἐστρατεύοντο* **b** 9 *βασιλεύων* C *βασιλεὺς ὢν* **b**G 17 *πρῶτοι* G ‖ *ῥᾳδίως* C *ῥᾳδίως ἂν* **b**G 18 *προσχωρῆ++* G 19 *στρατείαν* **c** 21 *ἐφύλασσόν++τε* A ‖ *αὐτῶν* B *αυ:τῶν* F 25 *τέλη* in lit. b

ἐχώρουν πρὸς τὴν τῶν Στρατίων πόλιν, ὅπως ἐγγὺς
στρατοπεδευσάμενοι, εἰ μὴ λόγῳ πείθοιεν, ἔργῳ πει-
ρῷντο τοῦ τείχους. καὶ τὸ μέσον | μὲν ἔχοντες προσ- 3
ῇσαν Χαόνες καὶ οἱ ἄλλοι βάρβαροι, ἐκ δεξιᾶς δ'
αὐτῶν Λευκάδιοι καὶ Ἀνακτόριοι καὶ οἱ μετὰ τούτων,
ἐν ἀριστερᾷ δὲ Κνῆμος καὶ οἱ Πελοποννήσιοι καὶ
Ἀμπρακιῶται· διεῖχον δὲ πολὺ ἀπ' ἀλλήλων καὶ ἔστιν
ὅτε οὐδὲ ἑωρῶντο. καὶ οἱ μὲν Ἕλληνες τε|ταγμένοι 4
τε προσῇσαν καὶ διὰ φυλακῆς ἔχοντες, ἕως ἐστρατο-
πεδεύσαντο ἐν ἐπιτηδείῳ· οἱ δὲ Χαόνες σφίσι τε αὐτοῖς
πιστεύοντες καὶ ἀξιούμενοι ὑπὸ τῶν ἐκείνῃ ἠπειρωτῶν
μαχιμώτατοι εἶναι οὔτε ἐπέσχον τοῦ στρατόπεδον
καταλαβεῖν, χωρήσαντές τε ῥύμῃ μετὰ τῶν ἄλλων 154
βαρβάρων ἐνόμισαν αὐτοβοεὶ ἂν τὴν πόλιν ἑλεῖν καὶ
αὐτῶν τὸ ἔργον γενέσθαι. γνόντες δ' αὐτοὺς οἱ Στρά- 5
τιοι ἔτι προσιόντας καὶ ἡγησάμενοι, μεμονωμένων εἰ
κρατή|σειαν, οὐκ ἂν ἔτι σφίσι τοὺς Ἕλληνας ὁμοίως
προσελθεῖν, προλοχίζουσι δὴ τὰ περὶ τὴν πόλιν ἐνέ-
δραις, καὶ ἐπειδὴ ἐγγὺς ἦσαν, ἔκ τε τῆς πόλεως ὁμόσε
χωρήσαντες καὶ ἐκ τῶν ἐνεδρῶν προσπίπτουσιν. καὶ 6
ἐς φόβον καταστάντων διαφθείρονταί τε πολλοὶ τῶν
Χαόνων, καὶ | οἱ ἄλλοι βάρβαροι ὡς εἶδον αὐτοὺς ἐν-
δόντας, οὐκέτι ὑπέμειναν, ἀλλ' ἐς φυγὴν κατέστησαν.
τῶν δὲ Ἑλληνικῶν στρατοπέδων οὐδέτερον ᾔσθετο τῆς 7
μάχης, διὰ τὸ πολὺ προελθεῖν αὐτοὺς καὶ στρατόπεδον
οἰηθῆναι καταληψομένους ἐπείγεσθαι. ἐπεὶ δ' ἐνέκειντο 8

2 λόγω C λόγοις **b** [G] ‖ πείθειεν M 3 τὸ om. **b** [G] ‖ μὲν om. M 8—9 προσήιεσαν τεταγμένοι τε F 12 τοῦ] τὸ codd., corr. Steup 13 ῥύμη γρ. G_1 ῥώμη(ι) **c b** 17 ἔτι] εἴ τι E 18 δὴ GC (η in lit. c_2), om. **b** 19 τε om. G
26 οἰηθῆναι] οἱ Ἀθηναῖοι M

φεύγοντες | οἱ βάρβαροι, ἀνελάμβανόν τε αὐτοὺς καὶ ξυναγαγόντες τὰ στρατόπεδα ἡσύχαζον αὐτοῦ τὴν ἡμέραν, ἐς χεῖρας μὲν οὐκ ἰόντων σφίσι τῶν Στρατίων διὰ τὸ μήπω τοὺς ἄλλους Ἀκαρνᾶνας ξυμβεβοηθηκέναι, ἄπωθεν δὲ σφενδονώντων καὶ ἐς ἀπορίαν καθιστάντων· οὐ γὰρ ἦν ἄνευ | ὅπλων κινηθῆναι. δοκοῦσι δὲ οἱ Ἀκαρνᾶνες κράτιστοι εἶναι τοῦτο ποιεῖν. ἐπειδὴ δὲ νὺξ ἐγένετο, ἀναχωρήσας ὁ Κνῆμος τῇ 82 στρατιᾷ κατὰ τάχος ἐπὶ τὸν Ἄναπον ποταμόν, ὃς ἀπέχει σταδίους ὀγδοήκοντα Στράτου, τούς τε νεκροὺς κομίζεται τῇ ὑστεραίᾳ ὑποσπόνδους καὶ Οἰ|νιαδῶν ξυμπαραγενομένων κατὰ φιλίαν ἀναχωρεῖ παρ' αὐτοὺς πρὶν τὴν ξυμβοήθειαν ἐλθεῖν. κἀκεῖθεν ἐπ' οἴκου ἀπῆλθον ἕκαστοι. οἱ δὲ Στράτιοι τροπαῖον ἔστησαν τῆς μάχης τῆς πρὸς τοὺς βαρβάρους.

Τὸ δ' ἐκ τῆς Κορίνθου καὶ τῶν ἄλλων ξυμμάχων 83 | τῶν ἐκ τοῦ Κρισαίου κόλπου ναυτικόν, ὃ ἔδει παραγενέσθαι τῷ Κνήμῳ, ὅπως μὴ ξυμβοηθῶσιν οἱ ἀπὸ θαλάσσης ἄνω Ἀκαρνᾶνες, οὐ παραγίγνεται, ἀλλ' ἠναγκάσθησαν περὶ τὰς αὐτὰς ἡμέρας τῇ ἐν Στράτῳ μάχῃ ναυμαχῆσαι πρὸς Φορμίωνα καὶ τὰς εἴκοσι ναῦς τῶν | Ἀθηναίων αἳ ἐφρούρουν ἐν Ναυπάκτῳ. ὁ γὰρ 2 Φορμίων παραπλέοντας αὐτοὺς ἔξω τοῦ κόλπου ἐτήρει, βουλόμενος ἐν τῇ εὐρυχωρίᾳ ἐπιθέσθαι. οἱ δὲ Κορίν- 3 θιοι | καὶ οἱ ξύμμαχοι ἔπλεον μὲν οὐχ ὡς ἐπὶ ναυμαχίᾳ, 155 ἀλλὰ στρατιωτικώτερον παρεσκευασμένοι ἐς τὴν Ἀκαρνανίαν καὶ οὐκ ἂν οἰόμενοι πρὸς ἑπτὰ καὶ τεσσαράκοντα ναῦς τὰς σφετέρας τολμῆσαι τοὺς Ἀθηναίους

15 pr. τῆς om. B 20—21 τῆς ἐν Στράτῳ μάχης codd., corr. Madvig 24 δὲ] τε C 25 ἐπέπλεον c ‖ οὐχ ὡς] ὡς οὐκ c ὡς M ‖ ναυμαχία c ναυμαχίαν b 26 στρατιῶται AB

εἴκοσι | ταῖς ἑαυτῶν ναυμαχίαν ποιήσασθαι· ἐπειδὴ
μέντοι ἀντιπαραπλέοντάς τε ἑώρων αὐτούς, παρὰ γῆν
σφῶν κομιζομένων, καὶ ἐκ Πατρῶν τῆς Ἀχαΐας πρὸς
τὴν ἀντιπέρας ἤπειρον διαβάλλοντες ἐπ᾽ Ἀκαρνανίας
κατεῖδον τοὺς Ἀθηναίους ἀπὸ τῆς Χαλκίδος καὶ τοῦ
Εὐήνου πο|ταμοῦ προσπλέοντας σφίσι καὶ οὐκ ἔλαθον
νυκτὸς ἀφορμισάμενοι, οὕτω δὴ ἀναγκάζονται ναυμα-
χεῖν κατὰ μέσον τὸν πορθμόν. στρατηγοὶ δὲ ἦσαν 4
μὲν καὶ κατὰ πόλεις ἑκάστων οἳ παρεσκευάζοντο, Κοριν-
θίων δὲ Μαχάων καὶ Ἰσοκράτης καὶ Ἀγαθαρχίδας.
καὶ οἱ μὲν Πε|λοποννήσιοι ἐτάξαντο κύκλον τῶν νεῶν 5
ὡς μέγιστον οἷοί τ᾽ ἦσαν μὴ διδόντες διέκπλουν, τὰς
πρῴρας μὲν ἔξω, ἔσω δὲ τὰς πρύμνας, καὶ τά τε
λεπτὰ πλοῖα ἃ ξυνέπλει ἐντὸς ποιοῦνται καὶ πέντε
ναῦς τὰς ἄριστα πλεούσας, ὅπως ἐκπλέοιεν διὰ βρα-
χέος παραγιγνόμεναι, εἴ πη | προσπίπτοιεν οἱ ἐναντίοι.
οἱ δ᾽ Ἀθηναῖοι κατὰ μίαν ναῦν τεταγμένοι περιέπλεον 84
αὐτοὺς κύκλῳ καὶ ξυνῆγον ἐς ὀλίγον, ἐν χρῷ αἰεὶ
παραπλέοντες καὶ δόκησιν παρέχοντες αὐτίκα ἐμβαλεῖν·
προείρητο δ᾽ αὐτοῖς ὑπὸ Φορμίωνος μὴ ἐπιχειρεῖν πρὶν
ἂν αὐτὸς σημήνῃ. ἤλπιζε | γὰρ αὐτῶν οὐ μενεῖν τὴν 2
τάξιν, ὥσπερ ἐν γῇ πεζήν, ἀλλὰ ξυμπεσεῖσθαι πρὸς
ἀλλήλας τὰς ναῦς καὶ τὰ πλοῖα ταραχὴν παρέξειν, εἴ
τ᾽ ἐκπνεύσειεν ἐκ τοῦ κόλπου τὸ πνεῦμα, ὅπερ ἀνα-
μένων τε περιέπλει καὶ εἰώθει γίγνεσθαι ἐπὶ τὴν ἕω,

4 διαβαλλον M διαβαλλόντων **c**ABEF, corr. Stahl 7 ὑφορμισάμενοι codd. (pr. ι ex η corr. c), corr. Bloomfield 10 Μάχων M 11—12 νεῶν ποιήσαντες ὡς G 12 οἷο C 15—16 βραχέως BC 16 παραγιγνόμεναι C παραγιγνόμενοι **b**G ‖ προσπίπτοιεν **c** προσπλέοιεν **b** 21 αὐτῶν **b** αὐτὸν **c** ‖ μένειν E 23 παρέξειν **c** παρέχειν **b** 23—24 εἴ τ᾽] εἶτ᾽ BFG 24 ἐκπνεῦσαι **c**ABFM ἐκπλεῦσαι E ‖ ἐκ om. M

οὐδένα χρόνον ἡσυχάσειν αὐτούς· καὶ | τὴν ἐπιχείρησιν
ἐφ' αὐτῷ τε ἐνόμιζεν εἶναι, ὁπόταν βούληται, τῶν
νεῶν ἄμεινον πλεουσῶν, καὶ τότε καλλίστην γίγνεσθαι.
ὡς δὲ τό τε πνεῦμα κατήει καὶ αἱ νῆες ἐν ὀλίγῳ 3
ἤδη οὖσαι ὑπ' ἀμφοτέρων, τοῦ τε ἀνέμου τῶν τε
πλοίων, ἅμα προσκειμένων ἐταράσσοντο, καὶ ναῦς τε
| νηὶ προσέπιπτε καὶ τοῖς κοντοῖς διεωθοῦντο, βοῇ τε 156
χρώμενοι καὶ πρὸς ἀλλήλους ἀντιφυλακῇ τε καὶ λοι-
δορίᾳ οὐδὲν κατήκουον οὔτε τῶν παραγγελλομένων
οὔτε τῶν κελευστῶν, καὶ τὰς κώπας ἀδύνατοι ὄντες
ἐν κλύδωνι | ἀναφέρειν ἄνθρωποι ἄπειροι τοῖς κυβερ-
νήταις ἀπειθεστέρας τὰς ναῦς παρεῖχον, τότε δὴ κατὰ
τὸν καιρὸν τοῦτον σημαίνει, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι προσ-
πεσόντες πρῶτον μὲν καταδύουσι τῶν στρατηγίδων
νεῶν μίαν, ἔπειτα δὲ καὶ τὰς ἄλλας ᾗ χωρήσειαν δι-
έφθειρον, καὶ κατέστησαν ἐς | ἀλκὴν μὲν μηδένα τρέ-
πεσθαι αὐτῶν ὑπὸ τῆς ταραχῆς, φεύγειν δὲ ἐς Πάτρας
καὶ Δύμην τῆς Ἀχαιΐας. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι καταδιώ- 4
ξαντες καὶ ναῦς δώδεκα λαβόντες τούς τε ἄνδρας ἐξ
αὐτῶν τοὺς πλείστους ἀνελόμενοι ἐς Μολύκρειον ἀπέ-
πλεον, καὶ τροπαῖον στήσαντες ἐπὶ τῷ | Ῥίῳ καὶ ναῦν
ἀναθέντες τῷ Ποσειδῶνι ἀνεχώρησαν ἐς Ναύπακτον.
παρέπλευσαν δὲ καὶ οἱ Πελοποννήσιοι εὐθὺς ταῖς περι- 5
λοίποις τῶν νεῶν ἐκ τῆς Δύμης καὶ Πατρῶν ἐς Κυλλήνην
τὸ Ἠλείων ἐπίνειον· καὶ ἀπὸ Λευκάδος Κνῆμος καὶ αἱ
ἐκείνων νῆες, ἃς ἔδει ταύταις | ξυμμεῖξαι, ἀφικνοῦνται
μετὰ τὴν ἐν Στράτῳ μάχην ἐς τὴν Κυλλήνην.

2 αὐτῶ G αυτῶ C ἑαυτῶι **b** 7 κονδοὶς C [G] 8 ἀλλή-λοις EM 11 κλύδωνι Phot. et Suid. s. v. κλυδώνιον κλυδωνίῳ codd. 14 μὲν om. E 15 τὰς ἄλλας **c** πάσας **b** 16 μηδὲν C 26 ἐκείνων **c** ἐκεῖθεν **b**

Πέμπουσι δὲ καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι τῷ Κνήμῳ ξυμ- 85
βούλους ἐπὶ τὰς ναῦς Τιμοκράτη καὶ Βρασίδαν καὶ
Λυκόφρονα, κελεύοντες ἄλλην ναυμαχίαν βέλτιον παρα-
|σκευάζεσθαι καὶ μὴ ὑπ' ὀλίγων νεῶν εἴργεσθαι τῆς
θαλάσσης. ἐδόκει γὰρ αὐτοῖς ἄλλως τε καὶ πρῶτον 2
ναυμαχίας πειρασαμένοις πολὺς ὁ παράλογος εἶναι καὶ
οὐ τοσούτῳ ᾤοντο σφῶν τὸ ναυτικὸν λείπεσθαι, γεγε-
νῆσθαι δέ τινα μαλακίαν, οὐκ ἀντιτιθέντες τὴν Ἀθη-
ναίων ἐκ | πολλοῦ ἐμπειρίαν τῆς σφετέρας δι' ὀλίγου
μελέτης. ὀργῇ οὖν ἀπέστελλον. οἱ δὲ ἀφικόμενοι 3
μετὰ τοῦ Κνήμου ναῦς τε προσπεριήγγειλαν κατὰ πό-
λεις καὶ τὰς προϋπαρχούσας ἐξηρτύοντο ὡς ἐπὶ ναυ-
μαχίαν. πέμπει δὲ καὶ ὁ | Φορμίων ἐς τὰς Ἀθήνας 4 157
τήν τε παρασκευὴν αὐτῶν ἀγγελοῦντας καὶ περὶ τῆς
ναυμαχίας ἣν ἐνίκησαν φράσοντας καὶ κελεύων αὐτῷ
ναῦς ὅτι πλείστας διὰ τάχους ἀποστεῖλαι, ὡς καθ'
ἡμέραν ἑκάστην ἐλπίδος οὔσης αἰεὶ ναυμαχήσειν. οἱ 5
δὲ ἀποπέμπουσιν εἴκοσι ναῦς αὐτῷ, τῷ δὲ κομίζοντι
αὐτὰς προσεπέστειλαν ἐς Κρήτην πρῶτον ἀφικέσθαι.
Νικίας γὰρ Κρὴς Γορτύνιος πρόξενος ὢν πείθει
αὐτοὺς ἐπὶ Κυδωνίαν πλεῦσαι, φάσκων προσποιήσειν
αὐτὴν οὖσαν πολεμίαν· ἐπῆγε δὲ | Πολιχνίταις χαριζό-
μενος ὁμόροις τῶν Κυδωνιατῶν. καὶ ὁ μὲν λαβὼν 6
τὰς ναῦς ᾤχετο ἐς Κρήτην καὶ μετὰ τῶν Πολιχνιτῶν
ἐδῄου τὴν γῆν τῶν Κυδωνιατῶν, καὶ ὑπ' ἀνέμων καὶ

3 βελτίω codd., corr. Naber 3—4 παρασκευάζεσθαι **c** κατασκευάζεσθαι **b** 6 πειρασομένοις B 11 τοῦ om. **b** ‖ προσπεριήγγειλαν **c** περιήγγελλον **b** 12 ἐξήρτυον CM 15 φράσοντας] pr. σ in lit. B_1 ‖ αὐτῷ C αὐτῶι M αὐτῶν F αὐτῶν ABE[G] 16 τάχος C[G] 17 ἐλπίδα C[G] 18 αὐτῶν E 23 ὁμόροις οὖσι τῶν G, οὖσι del. G_1 25 ἐδήουν G 25 sq. καὶ ὑπὸ ἀπλοίας **b**

ἀπλοίας ἐνδιέτριψεν οὐκ ὀλίγον χρόνον. οἱ δ' ἐν τῇ 86 Κυλλήνῃ Πελοποννήσιοι ἐν τούτῳ, ἐν ᾧ οἱ | Ἀθηναῖοι περὶ Κρήτην κατείχοντο, παρεσκευασμένοι ὡς ἐπὶ ναυμαχίαν παρέπλευσαν ἐς Πάνορμον τὸν Ἀχαϊκόν, οὗπερ αὐτοῖς ὁ κατὰ γῆν στρατὸς τῶν Πελοποννησίων προσεβεβοηθήκει. παρέπλευσε δὲ καὶ ὁ Φορμίων ἐπὶ τὸ 2 Ῥίον τὸ Μολυκρικὸν καὶ ὡρμίσατο ἔξω αὐτοῦ ναυσὶν | εἴκοσι, αἷσπερ καὶ ἐναυμάχησεν. ἦν δὲ τοῦτο μὲν 3 τὸ Ῥίον φίλιον τοῖς Ἀθηναίοις, τὸ δ' ἕτερον Ῥίον ἐστὶν ἀντιπέρας τὸ ἐν τῇ Πελοποννήσῳ· διέχετον δὲ ἀπ' ἀλλήλων σταδίους μάλιστα ἑπτὰ τῆς θαλάσσης, τοῦ δὲ Κρισαίου κόλπου στόμα τοῦτό ἐστιν. ἐπὶ οὖν 4 τῷ Ῥίῳ | τῷ Ἀχαϊκῷ οἱ Πελοποννήσιοι ἀπέχοντι οὐ πολὺ τοῦ Πανόρμου, ἐν ᾧ αὐτοῖς ὁ πεζὸς ἦν, ὡρμίσαντο καὶ αὐτοὶ ναυσὶν ἑπτὰ καὶ πεντήκοντα, ἐπειδὴ καὶ τοὺς Ἀθηναίους εἶδον. καὶ ἐπὶ μὲν ἓξ ἢ ἑπτὰ 5 ἡμέρας ἀνθώρμουν ἀλλήλοις μελετῶντές τε καὶ παρασκευαζόμενοι | τὴν ναυμαχίαν, γνώμην ἔχοντες οἱ μὲν μὴ ἐκπλεῖν ἔξω τῶν Ῥίων ἐς τὴν εὐρυχωρίαν, φοβούμενοι τὸ πρότερον πάθος, οἱ δὲ μὴ ἐσπλεῖν ἐς τὰ στενά, νομίζοντες πρὸς ἐκείνων εἶναι τὴν ἐν ὀλίγῳ ναυμαχίαν. ἔπειτα ὁ Κνῆ|μος καὶ ὁ Βρασίδας καὶ οἱ 6 158 ἄλλοι τῶν Πελοποννησίων στρατηγοί, βουλόμενοι ἐν τάχει τὴν ναυμαχίαν ποιῆσαι πρίν τι καὶ ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων ἐπιβοηθῆσαι, ξυνεκάλεσαν τοὺς στρατιώτας πρῶτον, καὶ ὁρῶντες αὐτῶν τοὺς | πολλοὺς διὰ τὴν

3 τὴν Κρήτην M ‖ κατείχον B 5 αὐτὸς C, corr. C_1 7 Πολυκρικὸν ABF ‖ ὁρμήσατο C 10 τὸ] τοῦ C ‖ διείχετον codd., corr. Benedict (cf. schol. κεχώρισθον) 14—15 ὡρμήσαντο C 15 πεντήκοντα C ἑβδομήκοντα **b**G 19 ὁρίων G 20 ἐκπλεῖν BG

προτέραν ἧσσαν φοβουμένους καὶ οὐ προθύμους ὄντας
παρεκελεύσαντο καὶ ἔλεξαν τοιάδε.

„Ἡ μὲν γενομένη ναυμαχία, ὦ ἄνδρες Πελοπον- 87
νήσιοι, εἴ τις ἄρα δι' αὐτὴν ὑμῶν φοβεῖται τὴν μέλ-
λουσαν, οὐχὶ δικαίαν ἔχει τέκμαρσιν τὸ ἐκφοβῆσαι.
τῇ τε | γὰρ παρασκευῇ ἐνδεὴς ἐγένετο, ὥσπερ ἴστε, 2
καὶ οὐχὶ ἐς ναυμαχίαν μᾶλλον ἢ ἐπὶ στρατείαν ἐπλέο-
μεν· ξυνέβη δὲ καὶ τὰ ἀπὸ τῆς τύχης οὐκ ὀλίγα ἐν-
αντιωθῆναι, καί πού τι καὶ ἡ ἀπειρία πρῶτον ναυμα-
χοῦντας ἔσφηλεν. ὥστε οὐ κατὰ τὴν ἡμετέραν κακίαν 3
τὸ ἡσσᾶσθαι προσεγένετο, οὐδὲ δίκαιον τῆς γνώμης
τὸ μὴ κατὰ κράτος νικηθέν, ἔχον δέ τινα ἐν αὐτῷ
ἀντιλογίαν, τῆς γε ξυμφορᾶς τῷ ἀποβάντι ἀμβλύνε-
σθαι, νομίσαι δὲ ταῖς μὲν τύχαις ἐνδέχεσθαι σφάλλε-
σθαι τοὺς ἀνθρώπους, ταῖς δὲ γνώμαις τοὺς αὐτοὺς
αἰεὶ ὀρθοὺς [ἀνδρείους] εἶ|ναι, καὶ μὴ ἀπειρίαν τοῦ
ἀνδρείου παρόντος προβαλλομένους εἰκότως ἂν ἔν τινι
κακοὺς γενέσθαι. ὑμῶν δὲ οὐδ' ἡ ἀπειρία τοσοῦτον 4
λείπεται ὅσον τόλμῃ προύχετε· τῶνδε δὲ ἡ ἐπιστήμη,
ἣν μάλιστα φοβεῖσθε, ἀνδρείαν μὲν ἔχουσα καὶ μνή-
μην ἕξει ἐν τῷ δεινῷ ἐπιτε|λεῖν ἃ ἔμαθεν, ἄνευ δὲ
εὐψυχίας οὐδεμία τέχνη πρὸς τοὺς κινδύνους ἰσχύει.
φόβος γὰρ μνήμην ἐκπλήσσει, τέχνη δὲ ἄνευ ἀλκῆς
οὐδὲν ὠφελεῖ. πρὸς μὲν οὖν τὸ ἐμπειρότερον αὐτῶν 5

4 φοβεῖται] ει in lit. b 7 στρατιὰν E 11 ἡσσᾶσθαι C ἡσσῆσθαι **b**[G] ‖ προσεγένετο M 12 μὴ om. B ‖ αυτῷ M αὑτῷ ABCEF[G] 13 γε G τε ABCEF, om. M 14—15 σφάλεσθαι B 16 ὀρθῶς ἀνδρείους **c** ἀνδρείους ὀρθῶς **b**; ὀρθοὺς rescr. et ἀνδρείους del. Badham (cf. schol. ἔχειν τοὺς ἀνθρώπους ἑστηκυῖαν τὴν γνώμην καὶ μὴ ὑποπεπτωκυῖαν τοῖς δεινοῖς) 18 κακοὺς] alt. κ ex corr. c_2 19 προέχετε GM προσέχετε ABCEF ‖ τῶνδε **b** τῶν **c**

τὸ τολμηρότερον ἀντιτάξασθε, πρὸς δὲ τὸ διὰ τὴν
ἧσσαν δεδιέναι τὸ ἀπαράσκευοι τότε τυ|χεῖν. περι- 6
γίγνεται δὲ ἡμῖν πλῆθός τε νεῶν καὶ πρὸς τῇ γῇ
οἰκείᾳ οὔσῃ ὁπλιτῶν παρόντων ναυμαχεῖν· τὰ δὲ πολλὰ
τῶν πλεόνων καὶ ἄμεινον παρεσκευασμένων τὸ κράτος
ἐστίν. ὥστε οὐδὲ καθ᾽ ἓν εὑρίσκομεν εἰκότως ἂν ἡμᾶς 7
σφαλλομένους· καὶ ὅσα ἡμάρτομεν πρότερον, | νῦν αὐτὰ
ταῦτα προσγενόμενα διδασκαλίαν παρέξει. | θαρσοῦντες 8 159
οὖν καὶ κυβερνῆται καὶ ναῦται τὸ καθ᾽ ἑαυτὸν ἕκαστος
ἕπεσθε, χώραν μὴ προλείποντες ᾗ ἄν τις προσταχθῇ.
τῶν δὲ πρότερον ἡγεμόνων οὐ χεῖρον τὴν ἐπιχείρησιν 9
ἡμεῖς παρασκευάσομεν καὶ οὐκ ἐνδώ|σομεν πρόφασιν
οὐδενὶ κακῷ γενέσθαι· ἢν δέ τις ἄρα καὶ βουληθῇ,
κολασθήσεται τῇ πρεπούσῃ ζημίᾳ, οἱ δὲ ἀγαθοὶ τιμή-
σονται τοῖς προσήκουσιν ἄθλοις τῆς ἀρετῆς."

Τοιαῦτα μὲν τοῖς Πελοποννησίοις οἱ ἄρχοντες 88
παρεκελεύσαντο. ὁ δὲ Φορμίων δεδιὼς καὶ αὐτὸς τὴν
τῶν | στρατιωτῶν ὀρρωδίαν καὶ αἰσθόμενος ὅτι τὸ
πλῆθος τῶν νεῶν κατὰ σφᾶς αὐτοὺς ξυνιστάμενοι
ἐφοβοῦντο, ἐβούλετο ξυγκαλέσας θαρσῦναί τε καὶ
παραίνεσιν ἐν τῷ παρόντι ποιήσασθαι. πρότερον μὲν 2
γὰρ αἰεὶ αὐτοῖς ἔλεγε καὶ προπαρεσκεύαζε τὰς γνώμας
ὡς οὐδὲν αὐτοῖς | πλῆθος νεῶν τοσοῦτον, ἢν ἐπιπλέῃ,
ὅ τι οὐχ ὑπομενετέον ἐστί, καὶ οἱ στρατιῶται ἐκ
πολλοῦ ἐν σφίσιν αὐτοῖς τὴν ἀξίωσιν ταύτην εἰλήφε-
σαν μηδένα ὄχλον Ἀθηναῖοι ὄντες Πελοποννησίων
νεῶν ὑποχωρεῖν· τότε δὲ πρὸς τὴν παροῦσαν ὄψιν 3

7 πρῶτον G 9 ἑαυτοὺς G 10 λείποντες **c**, corr. G_1
19 τῶν νεῶν in marg. B_1 22 αὐτοῖς M αὐτοὺς ABCEF [G] ||
ἔλεγε add. f 23 τοσούτων ABEF [G] 24 ὑπομενετέον C
ὑπομενετέον αὐτοῖς **b** [G]

ὁρῶν αὐτοὺς ἀθυ|μοῦντας ἐβούλετο ὑπόμνησιν ποιή-
σασθαι τοῦ θαρσεῖν, καὶ ξυγκαλέσας τοὺς Ἀθηναίους
ἔλεγε τοιάδε.

„Ὁρῶν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες στρατιῶται, πεφοβημένους 89
τὸ πλῆθος τῶν ἐναντίων ξυνεκάλεσα, οὐκ ἀξιῶν τὰ
μὴ δεινὰ ἐν ὀρρωδίᾳ ἔχειν. οὗτοι γὰρ πρῶτον μὲν 2
διὰ τὸ | προνενικῆσθαι καὶ μηδ' αὐτοὶ οἴεσθαι ὁμοῖοι
ἡμῖν εἶναι τὸ πλῆθος τῶν νεῶν καὶ οὐκ ἀπὸ τοῦ ἴσου
παρεσκευάσαντο· ἔπειτα ᾧ μάλιστα πιστεύοντες προσ-
έρχονται, ὡς προσῆκον σφίσιν ἀνδρείοις εἶναι, οὐ δι'
ἄλλο τι θαρσοῦσιν ἢ διὰ τὴν ἐν τῷ πεζῷ ἐμπειρίαν
τὰ πλείω | κατορθοῦντες καὶ οἴονται σφίσι καὶ ἐν τῷ
ναυτικῷ ποιήσειν τὸ αὐτό. τὸ δ' ἐκ τοῦ δικαίου ἡμῖν 3
μᾶλλον νῦν περιέσται, εἴπερ καὶ τούτοις ἐν ἐκείνῳ,
ἐπεὶ εὐψυχίᾳ γε οὐδὲν προφέρουσι, τῷ δὲ ἑκάτεροί τι
εἶναι ἐμπειρότεροι θρασύτεροί ἐσμεν. Λακεδαιμόνιοί 4
τε ἡγού|μενοι αὐτῶν διὰ τὴν σφετέραν δόξαν ἄκοντας 160
προσάγουσι τοὺς πολλοὺς ἐς τὸν κίνδυνον, ἐπεὶ οὐκ
ἄν ποτε ἐνεχείρησαν ἡσσηθέντες παρὰ πολὺ αὖθις
ναυμαχεῖν. μὴ δὴ αὐτῶν τὴν τόλμαν δείσητε. πολὺ 5
δὲ ὑμεῖς | ἐκείνοις πλείω φόβον παρέχετε καὶ πιστό-
τερον κατά τε τὸ προνενικηκέναι καὶ ὅτι οὐκ ἂν ἡγοῦν-
ται μὴ μέλλοντάς τι ἄξιον τοῦ παρὰ πολὺ πράξειν
ἀνθίστασθαι ὑμᾶς. ἀντίπαλοι μὲν γὰρ ἢ πλείους, 6
ὥσπερ οὗτοι, τῇ δυνάμει τὸ πλέον πίσυνοι ἢ τῇ
γνώμῃ ἐπέρχονται· οἱ δὲ ἐκ | πολλῷ ὑποδεεστέρων καὶ

3 ἔλεγε C ἔλεξε **b**G 5 ἐναντίων] νεῶν M 7 οἴεσθε C
9 ὧν M 12 οἴονται] οἷόν τε AB 15 τι **c**E, om. ABFM
16 ἐμπειρότεροι εἶναι **b** 17 αὐτῶν **c** τῶν ξυμμάχων **b**
19 ἐνεχείρησαν **c** ἐπεχείρησαν **b** 20 δὴ] δι' C 21 πλέον C
24 ὑμᾶς C ἡμᾶς **b**G ‖ ἢ] οἱ codd., corr. Madvig 25 τὸ
πλέον om. M 26 οἱ **c**EFM ‖ πολλῶι EM πολλῶν **c**ABF

ἅμα οὐκ ἀναγκαζόμενοι, μέγα τι τῆς διανοίας τὸ βέβαιον ἔχοντες ἀντιτολμῶσιν. ἃ λογιζόμενοι οὗτοι τῷ οὐκ εἰκότι πλέον πεφόβηνται ἡμᾶς ἢ τῇ κατὰ λόγον παρασκευῇ. πολλὰ δὲ καὶ στρατόπεδα ἤδη ἔπεσεν ὑπ' 7
ἐλασσόνων τῇ ἀπειρίᾳ, ἔστι δὲ ἃ | καὶ τῇ ἀτολμίᾳ· ὧν οὐδετέρου ἡμεῖς νῦν μετέχομεν. τὸν δὲ ἀγῶνα 8
οὐκ ἐν τῷ κόλπῳ ἑκὼν εἶναι ποιήσομαι οὐδ' ἐσπλεύσομαι ἐς αὐτόν. ὁρῶ γὰρ ὅτι πρὸς πολλὰς ναῦς ἀνεπιστήμονας ὀλίγαις ναυσὶν ἐμπείροις καὶ ἄμεινον πλεούσαις ἡ στενοχωρία οὐ ξυμφέρει. οὔτε γὰρ ἂν | ἐπιπλεύσειέ τις ὡς χρὴ ἐς ἐμβολὴν μὴ ἔχων τὴν πρόσοψιν τῶν πολεμίων ἐκ πολλοῦ, οὔτ' ἂν ἀποχωρήσειεν ἐν δέοντι πιεζόμενος· διέκπλοι τε οὐκ εἰσὶν οὐδ' ἀναστροφαί, ἅπερ νεῶν ἄμεινον πλεουσῶν ἔργα ἐστίν, ἀλλὰ ἀνάγκη ἂν εἴη τὴν ναυμαχίαν πεζομαχίαν καθίστασθαι, | καὶ ἐν τούτῳ αἱ πλείους νῆες κρείσσους γίγνονται. τούτων μὲν οὖν ἐγὼ ἕξω τὴν πρόνοιαν 9
κατὰ τὸ δυνατόν· ὑμεῖς δὲ εὔτακτοι παρὰ ταῖς ναυσὶ μένοντες τά τε παραγγελλόμενα ὀξέως δέχεσθε, ἄλλως τε καὶ δι' ὀλίγου τῆς ἐφορμήσεως οὔσης, καὶ ἐν τῷ ἔργῳ κόσμον καὶ σι|γὴν περὶ πλείστου ἡγεῖσθε, ὃ ἔς τε τὰ πολλὰ τῶν πολεμίων ξυμφέρει κἂν ναυμαχίᾳ οὐχ ἥκιστα, ἀμύνεσθέ τε τούσδε ἀξίως τῶν προειργασμένων. ὁ δὲ ἀγὼν μέγας ὑμῖν, ἢ καταλῦσαι Πελο- 10
ποννησίων τὴν ἐλπίδα τοῦ ναυ|τικοῦ ἢ ἐγγυτέρω καταστῆσαι Ἀθηναίοις τὸν φόβον περὶ τῆς θαλάσσης.

1 μέγα τι] μέγιστα C 7 οὐδὲ πλεύσομαι C [G] 9 ἐμπείρως C ἀπείροις F [G] 18 ταῖς **c** ταῖς τε **b** 20 ἐφορμίσεως B 21 ἡγεῖσθε] ποιεῖσθε G 21—22 ὃ ἔς τε] ὥστε codd., corr. Steph. 22 πολεμίων C πολεμικῶν **b**G ‖ ξυμφέρει **c** καὶ ξυμφέρει **b** ‖ κἂν] καὶ codd., correxi ‖ ναυμαχίαν F 23 ἀμύνεσθέ **c** ἀμύνασθε **b** ‖ τε **c** δὲ **b**

ἀναμιμνήσκω δ' αὖ ὑμᾶς ὅτι νενικήκατε αὐτῶν τοὺς 11
πολλούς. ἡσσημένων δὲ ἀνδρῶν οὐκ ἐθέλουσιν αἱ
γνῶμαι πρὸς τοὺς αὐτοὺς κινδύνους | ὁμοῖαι εἶναι."

Τοιαῦτα δὲ καὶ ὁ Φορμίων παρεκελεύσατο. οἱ δὲ 90
Πελοποννήσιοι, ἐπειδὴ αὐτοῖς οἱ Ἀθηναῖοι οὐκ ἐπέ-
πλεον ἐς τὸν κόλπον καὶ τὰ στενά, βουλόμενοι ἄκον-
τας ἔσω προαγαγεῖν αὐτούς, ἀναγαγόμενοι ἅμα ἕῳ
ἔπλεον, ἐπὶ | τεσσάρων ταξάμενοι τὰς ναῦς, παρὰ τὴν
ἑαυτῶν γῆν ἔσω [ἐπὶ] τοῦ κόλπου δεξιῷ κέρᾳ ἡγου-
μένῳ, ὥσπερ καὶ ὥρμουν· ἐπὶ δ' αὐτῷ εἴκοσι ἔταξαν 2
τὰς ἄριστα πλεούσας, ὅπως, εἰ ἄρα νομίσας ἐπὶ τὴν
Ναύπακτον αὐτοὺς πλεῖν ὁ Φορμίων καὶ αὐτὸς ἐπι-
βοηθῶν ταύτῃ παραπλέοι, μὴ | διαφύγοιεν πλέοντες
τὸν ἐπίπλουν σφῶν οἱ Ἀθηναῖοι ἔξω τοῦ ἑαυτῶν
κέρως, ἀλλ' αὗται αἱ νῆες περικλῄσειαν. ὁ δέ, ὅπερ 3
ἐκεῖνοι προσεδέχοντο, φοβηθεὶς περὶ τῷ χωρίῳ ἐρήμῳ
ὄντι, ὡς ἑώρα ἀναγομένους αὐτούς, ἄκων καὶ κατὰ
σπουδὴν ἐμβιβάσας ἔπλει παρὰ τὴν γῆν· καὶ ὁ | πεζὸς
ἅμα τῶν Μεσσηνίων παρεβοήθει. ἰδόντες δὲ οἱ Πε- 4
λοποννήσιοι κατὰ μίαν ἐπὶ κέρως παραπλέοντας καὶ
ἤδη ὄντας ἐντὸς τοῦ κόλπου τε καὶ πρὸς τῇ γῇ, ὅπερ
ἐβούλοντο μάλιστα, ἀπὸ σημείου ἑνὸς ἄφνω ἐπιστρέ-
ψαντες τὰς ναῦς μετωπηδὸν ἔπλεον ὡς εἶχε τάχους
| ἕκαστος ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους, καὶ ἤλπιζον πάσας τὰς
ναῦς ἀπολήψεσθαι. τῶν δὲ ἕνδεκα μέν τινες αἵπερ 5

1 αὖ] ἂν B 4 pr. δὲ] μὲν FGM + μὲν B ‖ παρεκε-λεύετο ABFM 7 ἀναγόμενοι BEFM 8 παρὰ **c** ἐπὶ **b** et schol. (ἐπὶ τὴν· ἀντὶ τοῦ παρὰ τὴν) 9 ἑαυτῶν om. G ‖ ἐπὶ del. Kr. 9—10 ἡγούμενοι C 10 εἴκοσι ναῦς **c** 13 ταύτῃ **b** αὐτῇ **c** ‖ πλέοντα codd., corr. Dobree 15 αὗται **c** αὐταὶ **b** 17 αὐτούς om. E 22—23 ἐπιτρέψαντες C 25 τινες C, om. **b** [G]

*ἡγοῦντο ὑπεκφεύγουσι τὸ κέρας τῶν Πελοποννησίων
καὶ τὴν ἐπιστροφὴν ἐς τὴν εὐρυχωρίαν· τὰς δ' ἄλλας
ἐπικαταλαβόντες ἐξέωσάν τε πρὸς τὴν γῆν ὑποφευ-
γούσας καὶ | διέφθειραν, ἄνδρας τε τῶν Ἀθηναίων
ἀπέκτειναν ὅσοι μὴ ἐξένευσαν αὐτῶν. καὶ τῶν νεῶν* 6
*τινας ἀναδούμενοι εἷλκον κενάς (μίαν δὲ αὐτοῖς ἀν-
δράσιν εἷχον ἤδη), τὰς δέ τινας οἱ Μεσσήνιοι παρα-
βοηθήσαντες καὶ ἐπεσβαίνοντες ξὺν τοῖς ὅπλοις ἐς τὴν
θάλασσαν καὶ ἐπιβάντες ἀπὸ | τῶν καταστρωμάτων* 162
μαχόμενοι ἀφείλοντο ἑλκομένας ἤδη. ταύτῃ μὲν οὖν 91
*οἱ Πελοποννήσιοι ἐκράτουν τε καὶ διέφθειραν τὰς
Ἀττικὰς ναῦς· αἱ δὲ εἴκοσι νῆες αὐτῶν αἱ ἀπὸ τοῦ
δεξιοῦ κέρως ἐδίωκον τὰς ἕνδεκα ναῦς τῶν | Ἀθη-
ναίων αἵπερ ὑπεξέφυγον τὴν ἐπιστροφὴν ἐς τὴν εὐρυ-
χωρίαν. καὶ φθάνουσιν αὐτοὺς πλὴν μιᾶς νεὼς προ-
καταφυγοῦσαι πρὸς τὴν Ναύπακτον, καὶ σχοῦσαι
ἀντίπρῳροι κατὰ τὸ Ἀπολλώνιον παρεσκευάζοντο ἀμυ-
νούμενοι, ἢν ἐς τὴν γῆν ἐπὶ σφᾶς πλέωσιν. οἱ δὲ* 2
*παραγενόμενοι | ὕστερον ἐπαιάνιζόν τε ἅμα πλέοντες
ὡς νενικηκότες, καὶ τὴν μίαν ναῦν τῶν Ἀθηναίων
τὴν ὑπόλοιπον ἐδίωκε Λευκαδία ναῦς μία πολὺ πρὸ
τῶν ἄλλων. ἔτυχε δὲ ὁλκὰς ὁρμοῦσα μετέωρος, περὶ* 3
*ἣν ἡ Ἀττικὴ ναῦς φθάσασα καὶ περιπλεύσασα τῇ Λευ-
καδίᾳ διωκούσῃ ἐμβάλλει μέσῃ καὶ κατα|δύει. τοῖς* 4
μὲν οὖν Πελοποννησίοις γενομένου τούτου ἀπροσδο-

7 *εἷχον* **c** *εἷλον* **b** 11 *διέφθειραν* C *διέφθειρον* G *ἔφθειραν γρ.* G_1 *ἔφθειρον* **b** 14 *ἐπιστροφὴν* **c**MO (xyrh. fragm. CCXXV) *ὑποστροφὴν* ABEF 15 *νηὼς* C *νηὸς* G 16 *πρὸς* CO *ἐς* **b**G ‖ *σχοῦσαι* MO *ἴσχουσαι* **c**ABEF 17 *τὸ* **c**O, om. **b** 17—18 *ἀμυνόμενοι* ABFM *ἀμυνούμεναι* O 18 *ἐπιπλέωσιν* M 21 *τὴν ὑπόλοιπον* in marg. G_1 23 *καὶ περιπλεύσασα* om. AB 25 *τούτου*] *τούτου τοῦ* AFM

κήτου τε καὶ παρὰ λόγον φόβος ἐμπίπτει, καὶ ἅμα
ἀτάκτως διώκοντες διὰ τὸ κρατεῖν αἱ μέν τινες τῶν
νεῶν καθεῖσαι τὰς κώπας ἐπέστησαν τοῦ πλοῦ, ἀξύμ-
φορον δρῶντες πρὸς τὴν ἐξ ὀλίγου ἀντεξόρμησιν,
| βουλόμενοι τὰς πλείους περιμεῖναι, αἱ δὲ καὶ ἐς
βράχεα ἀπειρίᾳ χωρίων ὤκειλαν. τοὺς δ' Ἀθηναίους 92
ἰδόντας ταῦτα γιγνόμενα θάρσος τε ἔλαβε καὶ ἀπὸ
ἑνὸς κελεύσματος ἐμβοήσαντες ἐπ' αὐτοὺς ὥρμησαν.
οἱ δὲ διὰ τὰ ὑπάρχοντα ἁμαρτήματα καὶ τὴν παρ-
οῦσαν ἀταξίαν | ὀλίγον μὲν χρόνον ὑπέμειναν, ἔπειτα
δὲ ἐτράποντο ἐς τὸν Πάνορμον, ὅθενπερ ἀνηγάγοντο.
ἐπιδιώκοντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι τάς τε ἐγγὺς οὔσας μά- 2
λιστα ναῦς ἔλαβον ἓξ καὶ τὰς ἑαυτῶν ἀφείλοντο ἃς
ἐκεῖνοι πρὸς τῇ γῇ διαφθείραντες τὸ πρῶτον ἀνεδή-
σαντο· ἄνδρας τε τοὺς | μὲν ἀπέκτειναν, τινὰς δὲ καὶ
ἐζώγρησαν. ἐπὶ δὲ τῆς | Λευκαδίας νεώς, ἣ περὶ τὴν 3 163
ὁλκάδα κατέδυ, Τιμοκράτης ὁ Λακεδαιμόνιος πλέων,
ὡς ἡ ναῦς διεφθείρετο, ἔσφαξεν ἑαυτόν, καὶ ἐξέπεσεν
ἐς τὸν Ναυπακτίων λιμένα. ἀναχωρήσαντες δὲ οἱ 4
Ἀθηναῖοι τροπαῖον ἔστη|σαν ὅθεν ἀναγαγόμενοι ἐκρά-
τησαν, καὶ τοὺς νεκροὺς καὶ τὰ ναυάγια ὅσα πρὸς τῇ
ἑαυτῶν ἦν ἀνείλοντο, καὶ τοῖς ἐναντίοις τὰ ἐκείνων
ὑπόσπονδα ἀπέδοσαν. ἔστησαν δὲ καὶ Πελοποννήσιοι 5
τροπαῖον ὡς νενικηκότες τῆς τροπῆς, ἃς πρὸς τῇ γῇ
διέφθειραν ναῦς· καὶ ἥνπερ ἔλα|βον ναῦν, ἀνέθεσαν

1 τε om. A ‖ γρ. παραλόγου F_1 G_1 M_1 3 ἀπέστησαν suprascr. F_1 ἔστησαν G 4 ἀντεφόρμησιν **c** 6 βράγχεα A βράγχεαι B ‖ χωρίον B 7 γινόμενα B 8 κελεύματος C 11 τὸν **b**G_1 τὸ **c** ‖ ἀνήγοντο **c**, corr. G_1 16 περὶ] πρὶν E γρ. M_1 [G] 18 ἑαυτόν CM αὑτόν A αὐτόν BEF [G] 19 τὸ B ‖ Ναυπάκτιον **c** 20 ἀναγόμενοι **b** [G] 23 καὶ C καὶ οἱ **b**G 25 ναῦς διέφθειραν **b**

ἐπὶ τὸ Ῥίον τὸ Ἀχαϊκὸν παρὰ τὸ τροπαῖον. μετὰ δὲ 6
ταῦτα φοβούμενοι τὴν ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων βοήθειαν
ὑπὸ νύκτα ἐσέπλευσαν ἐς τὸν κόλπον τὸν Κρισαῖον
καὶ Κόρινθον ἅπαντες πλὴν Λευκαδίων. καὶ οἱ ἐκ 7
τῆς Κρήτης Ἀθηναῖοι ταῖς εἴκοσι ναυ|σίν, αἷς ἔδει
πρὸ τῆς ναυμαχίας τῷ Φορμίωνι παραγενέσθαι, οὐ
πολλῷ ὕστερον τῆς ἀναχωρήσεως τῶν νεῶν ἀφικνοῦν-
ται ἐς τὴν Ναύπακτον. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

Πρὶν δὲ διαλῦσαι τὸ ἐς Κόρινθόν τε καὶ τὸν Κρι- 93
σαῖον κόλπον ἀναχωρῆσαν ναυτικόν, ὁ Κνῆμος καὶ ὁ
| Βρασίδας καὶ οἱ ἄλλοι ἄρχοντες τῶν Πελοποννησίων
ἀρχομένου τοῦ χειμῶνος ἐβούλοντο διδαξάντων τῶν
Μεγαρέων ἀποπειρᾶσαι τοῦ Πειραιῶς τοῦ λιμένος τῶν
Ἀθηναίων· ἦν δὲ ἀφύλακτος καὶ ἄκληστος εἰκότως διὰ
τὸ ἐπικρατεῖν πολὺ τῷ ναυτικῷ. ἐδόκει δὲ λαβόντα 2
τῶν | ναυτῶν ἕκαστον τὴν κώπην καὶ τὸ ὑπηρέσιον
καὶ τὸν τροπωτῆρα πεζῇ ἰέναι ἐκ Κορίνθου ἐπὶ τὴν
πρὸς Ἀθήνας θάλασσαν, καὶ ἀφικομένους κατὰ τάχος
ἐς Μέγαρα καθελκύσαντας ἐκ Νισαίας τοῦ νεωρίου
αὐτῶν τεσσαράκοντα ναῦς, αἳ ἔτυχον αὐτόθι οὖσαι,
πλεῦσαι εὐ|θὺς ἐπὶ τὸν Πειραιᾶ· οὔτε γὰρ ναυτικὸν 3
ἦν προφυλάσσον ἐν αὐτῷ οὐδὲν οὔτε προσδοκία οὐδε-
μία μὴ ἄν ποτε οἱ πολέμιοι ἐξαπιναίως οὕτως ἐπι-
πλεύσειαν, ἐπεὶ οὔτ' ἀπὸ τοῦ προφανοῦς τολμῆσαι ἄν,
καθ' ἡσυχίαν δ' εἰ | διανοοῖντο, μὴ οὐκ ἂν προαισθέ- 164

2 τῶν] τὴν M 3 pr. τὸν om. ABEFG 4 Κορίνθιον C Κορίνθιοι (?) G ‖ πάντες **b** 10 ἀναχωρήσαν τὸ ναυτικόν M 12 τῶν om. **b** 13 ὑποπειρᾶσαι E 16 ἕκαστος ABF 17 ἐκ] ἐς M 18 Ἀθηναίους **c**, corr. G_1 24 οὐδ' codd., corr. Bkr. 25 δ'] οὐδ' **c** οὐδὲ **b**, corr. Madvig ‖ διενοοῦντο codd., corr. Stahl ‖ προαισθέσθαι **c** προαίσθεσθαι ABFM προίσεσθαι E, in προήσεσθαι corr. E_1

σθαι. ὡς δὲ ἔδοξεν αὐτοῖς, καὶ ἐχώρουν εὐθύς· καὶ 4 ἀφικόμενοι νυκτὸς καὶ καθελκύσαντες ἐκ τῆς Νισαίας τὰς ναῦς ἔπλεον ἐπὶ μὲν τὸν Πειραιᾶ οὐκέτι, ὥσπερ διενοοῦντο, καταδείσαντες | τὸν κίνδυνον (καί τις καὶ ἄνεμος αὐτοὺς λέγεται κωλῦσαι), ἐπὶ δὲ τῆς Σαλαμῖνος τὸ ἀκρωτήριον τὸ πρὸς Μέγαρα ὁρῶν, καὶ (φρούριον ⟨γὰρ⟩ ἐπ᾽ αὐτοῦ ἦν καὶ νεῶν τριῶν φυλακὴ τοῦ μὴ ἐσπλεῖν Μεγαρεῦσι μηδὲ ἐκπλεῖν μηδέν) τῷ τε φρουρίῳ προσέβαλον καὶ τὰς τριήρεις | ἀφείλκυσαν κενάς, τήν τε ἄλλην Σαλαμῖνα ἀπροσδοκήτοις ἐπιπεσόντες ἐπόρθουν. ἐς δὲ τὰς Ἀθήνας φρυκτοί τε ἤροντο πο- 94 λέμιοι καὶ ἔκπληξις ἐγένετο οὐδεμιᾶς τῶν κατὰ τὸν πόλεμον ἐλάσσων. οἱ μὲν γὰρ ἐν τῷ ἄστει ἐς τὸν Πειραιᾶ ᾤοντο τοὺς πολεμίους ἐσπεπλευκέναι ἤδη, | οἱ δ᾽ ἐν τῷ Πειραιεῖ τήν τε Σαλαμῖνα ᾑρῆσθαι καὶ παρὰ σφᾶς ὅσον οὐκ ἐσπλεῖν αὐτούς· ὅπερ ἄν, εἰ ἐβουλήθησαν μὴ κατοκνῆσαι, ῥᾳδίως ἐγένετο· καὶ οὐκ ἂν ἄνεμος ἐκώλυσεν. βοηθήσαντες δὲ ἅμ᾽ ἡμέρᾳ παν- 2 δημεὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐς τὸν Πειραιᾶ ναῦς τε καθεῖλ|κον καὶ ἐσβάντες κατὰ σπουδὴν καὶ πολλῷ θορύβῳ ταῖς μὲν ναυσὶν ἐπὶ τὴν Σαλαμῖνα ἔπλεον, τῷ πεζῷ δὲ φυλακὰς τοῦ Πειραιῶς καθίσταντο. οἱ δὲ Πελοποννήσιοι 3 ὡς ᾐσθάνοντο τὴν βοήθειαν, καταδραμόντες τῆς Σαλαμῖνος τὰ πολλὰ καὶ ἀνθρώπους καὶ λείαν λαβόντες | καὶ τὰς τρεῖς ναῦς ἐκ τοῦ Βουδόρου τοῦ φρουρίου

3 οὐκέτι] οὒ C 5 λέγεται αὐτοὺς **b**G 7 γὰρ add. Herw. 8 ἐσπλεῖν] ἐπιπλεῖν C [G] 9 προσέβαλλον C [G] 12 τὸν om. G 15 τε om. G ‖ Σαλαμῖνα **b** τῶν Σαλαμινίων πόλιν **c** ‖ ᾑρῆσθαι **b** et schol. (ᾑρῆσθαι· ἑαλωκέναι) ἑαλωκέναι **c** ‖ καὶ **c** ἐνόμιζον καὶ **b** 17 ἐγένετο **c** ἂν ἐγένετο **b** 23 ᾐσθάνοντο C ᾔσθοντο **b**G 25 ναῦς+++ἐκ B ‖ Βουδώρου **c**

κατὰ τάχος ἐπὶ τῆς Νισαίας ἀπέπλεον· ἔστι γὰρ ὅ τι καὶ αἱ νῆες αὐτοὺς διὰ χρόνου καθελκυσθεῖσαι καὶ οὐδὲν στέγουσαι ἐφόβουν. ἀφικόμενοι δὲ ἐς Μέγαρα πάλιν ἐπὶ τῆς Κορίνθου ἀπεχώρησαν πεζῇ· οἱ δ' Ἀθη-|ναῖοι οὐκέτι καταλαβόντες πρὸς τῇ Σαλαμῖνι ἀπέπλευσαν καὶ αὐτοί· καὶ μετὰ τοῦτο φυλακὴν ἤδη τοῦ Πει-|ραιῶς μᾶλλον τὸ λοιπὸν ἐποιοῦντο λιμένων τε κλήσει 165 καὶ τῇ ἄλλῃ ἐπιμελείᾳ.

95 Ὑπὸ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους, τοῦ χειμῶνος τούτου ἀρχομένου, Σιτάλκης ὁ Τήρεω Ὀδρύσης, Θρᾳκῶν βα|σιλεύς, ἐστράτευσεν ἐπὶ Περδίκκαν τὸν Ἀλεξάνδρου, Μακεδονίας βασιλέα, καὶ ἐπὶ Χαλκιδέας τοὺς ἐπὶ Θρᾴκης, δύο ὑποσχέσεις τὴν μὲν βουλόμενος ἀναπρᾶξαι, τὴν δὲ αὐτὸς ἀποδοῦναι. 2 ὅ τε γὰρ Περδίκκας αὐτῷ ὑποσχόμενος, εἰ Ἀθηναίοις τε διαλλάξειεν ἑαυτὸν κατ' ἀρχὰς τῷ | πολέμῳ πιεζόμενον καὶ Φίλιππον τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ πολέμιον ὄντα μὴ καταγάγοι ἐπὶ βασιλείᾳ, ἃ ὑπεδέξατο οὐκ ἐπετέλει· τοῖς τε Ἀθηναίοις αὐτὸς ὡμολογήκει ὅτε τὴν ξυμμαχίαν ἐποιεῖτο τὸν ἐπὶ Θρᾴκης Χαλκιδικὸν πόλεμον καταλύσειν. 3 ἀμφοτέρων οὖν ἕνεκα τὴν ἔφοδον | ἐποιεῖτο καὶ τόν τε Φιλίππου υἱὸν Ἀμύνταν ὡς ἐπὶ βασιλείᾳ τῶν Μακεδόνων ἦγε καὶ τῶν Ἀθηναίων πρέσβεις, οἳ ἔτυχον παρόντες τούτων ἕνεκα, καὶ ἡγεμόνα Ἅγνωνα· ἔδει γὰρ καὶ τοὺς Ἀθηναίους ναυσί τε καὶ στρατιᾷ ὡς πλείστῃ ἐπὶ τοὺς Χαλκιδέας παραγενέσθαι. | 96 ἀνίστησιν οὖν ἐκ τῶν

1 ἀπέπλεον **c** ἔπλεον **b** ‖ ὅ τι M ὅτε **c**ABEF 3 ἐς **c** ἐς τὰ **b** 4 ἐπὶ **b** ἀπὸ **c** ‖ πεζῇ **c** πεζοὶ **b** 6 ἤδη **c** ἅμα **b** 10 Τήρεως E 13 δύο] διὰ δύο **c**E 14 ἀποδοῦναι τοῖς Ἀθηναίοις E 23 πρέσβεις del. f ‖ παρατυχόντες M 24 Ἀγῶνα B 25 πλείστου M

Ὀδρυσῶν ὁρμώμενος πρῶτον μὲν τοὺς ἐντὸς τοῦ Αἵμου
τε ὄρους καὶ τῆς Ῥοδόπης Θρᾷκας ὅσων ἦρχε μέχρι
θαλάσσης [ἐς τὸν Εὔξεινόν τε πόντον καὶ τὸν Ἑλλήσ-
ποντον], ἔπειτα τοὺς ὑπερβάντι Αἷμον Γέτας καὶ ὅσα
ἄλλα μέρη ἐντὸς τοῦ Ἴστρου | ποταμοῦ πρὸς θάλασσαν 25
μᾶλλον τὴν τοῦ Εὐξείνου πόντου κατῴκητο· εἰσὶ δ'
οἱ Γέται καὶ οἱ ταύτῃ ὅμοροί τε τοῖς Σκύθαις καὶ
ὁμόσκευοι, πάντες ἱπποτοξόται. παρεκάλει δὲ καὶ τῶν 2
ὀρεινῶν Θρᾳκῶν πολλοὺς τῶν αὐτονόμων καὶ μαχαιρο-
φόρων, οἳ Δῖοι καλοῦνται, τὴν | Ῥοδόπην οἱ πλεῖστοι 30
οἰκοῦντες· καὶ τοὺς μὲν μισθῷ ἔπειθεν, οἱ δ' ἐθελον-
ταὶ ξυνηκολούθουν. ἀνίστη δὲ καὶ Ἀγριᾶνας καὶ 3
Λαιαίους καὶ ἄλλα ὅσα ἔθνη Παιονικά, ὧν ἦρχε καὶ
ἔσχατοι τῆς ἀρχῆς οὗτοι ἦσαν· μέχρι γὰρ Λαιαίων
Παιόνων καὶ τοῦ Στρυμόνος ποταμοῦ, ὃς ἐκ | τοῦ 166
Σκόμβρου ὄρους δι' Ἀγριάνων καὶ Λαιαίων ῥεῖ, [οὗ]
ὡρίζετο ἡ ἀρχὴ τὰ πρὸς Παίονας αὐτονόμους ἤδη.
τὰ δὲ πρὸς Τριβαλλούς, καὶ τούτους αὐτονόμους, 4
Τρῆρες ὥριζον καὶ Τιλαταῖοι· οἰκοῦσι δ' οὗτοι πρὸς
βορέαν | τοῦ Σκόμβρου ὄρους καὶ παρήκουσι πρὸς 5
ἡλίου δύσιν μέχρι τοῦ Ὀσκίου ποταμοῦ. ῥεῖ δ' οὗτος
ἐκ τοῦ ὄρους ὅθενπερ καὶ ὁ Νέστος καὶ ὁ Ἕβρος·
ἔστι δὲ ἐρῆμον τὸ ὄρος καὶ μέγα, ἐχόμενον τῆς Ῥο-
δόπης. ἐγένετο δὲ ἡ ἀρχὴ ἡ Ὀδρυσῶν μέγεθος ἐπὶ 97

3 θαλάσσης τῆς M 3—4 seclusa non legit schol. (ἕως τοῦ Εὐξείνου πόντου καὶ τοῦ Ἑλλησπόντου), del. Kr. 14—15 μέχρι γὰρ Λ. Π. C γρ. A_1 γρ. B_1 γρ. F_1 γρ. M_1 μέχρι γ+ρααίων καὶ Λ. Π. G μέχρι Γρααίων καὶ Λ. Π. **b** 16 Σκόμβρου γρ. G_1 Σκομίου **c**ABEF Κοσμίου M ‖ διὰ Γρααίων **c**ABEF διὰ Γραιαίων M, corr. Classen ‖ οὗ del. Arnold 17 ὡρίζεται B 19 Τριῆρες M 20 Σκομίου **c**ABEF Κοσμίου M 22 Ἔμβρος F Ἕμβρος AB 24 sq. μὲν ἐπὶ M

μὲν θάλασσαν καθή|κουσα ἀπὸ Ἀβδήρων πόλεως ἐς
τὸν Εὔξεινον πόντον μέχρι Ἴστρου ποταμοῦ· αὕτη
περίπλους ἐστὶν ἡ γῆ τὰ ξυντομώτατα, ἢν αἰεὶ κατὰ
πρύμναν ἵστηται τὸ πνεῦμα, νηὶ στρογγύλῃ τεσσάρων
ἡμερῶν καὶ ἴσων νυκτῶν· ὁδῷ δὲ τὰ ξυντομώτατα ἐξ
Ἀβδήρων ἐς Ἴστρον | ἀνὴρ εὔζωνος ἑνδεκαταῖος τελεῖ.
τὰ μὲν πρὸς θάλασσαν τοσαύτη ἦν, ἐς ἤπειρον δὲ ἀπὸ 2
Βυζαντίου ἐς Λαιαίους καὶ ἐπὶ τὸν Στρυμόνα (ταύτῃ
γὰρ διὰ πλείστου ἀπὸ θαλάσσης ἄνω ἐγίγνετο) ἡμερῶν
ἀνδρὶ εὐζώνῳ τριῶν καὶ δέκα ἀνύσαι. φόρος τε ἐκ 3
πάσης τῆς βαρ|βάρου καὶ τῶν Ἑλληνίδων πόλεων
ὅσωνπερ ἦρξαν ἐπὶ Σεύθου, ὃς ὕστερον Σιτάλκου
βασιλεύσας πλεῖστον δὴ ἐποίησε, τετρακοσίων ταλάν-
των ἀργυρίου μάλιστα δύναμις, ἃ χρυσὸς καὶ ἄργυρος
ἤει· καὶ δῶρα οὐκ ἐλάσσω τούτων χρυσοῦ τε καὶ ἀρ-
γύρου προσεφέρετο, χωρὶς | δὲ ὅσα ὑφαντά τε καὶ
λεῖα καὶ ἡ ἄλλη κατασκευή, καὶ οὐ μόνον αὐτῷ, ἀλλὰ
καὶ τοῖς παραδυναστεύουσί τε καὶ γενναίοις Ὀδρυσῶν.
κατεστήσαντο γὰρ τοὐναντίον τῆς Περσῶν βασιλείας 4
τὸν νόμον ὄντα μὲν καὶ τοῖς ἄλλοις Θρᾳξὶ λαμβάνειν
μᾶλλον ἢ διδόναι (καὶ αἴσχιον ἦν | αἰτηθέντα μὴ δοῦ-
ναι ἢ αἰτήσαντα μὴ τυχεῖν), ὅμως δὲ κατὰ τὸ δύνα-
σθαι ἐπὶ πλέον αὐτῷ ἐχρήσαντο· οὐ γὰρ ἦν πρᾶξαι
οὐδὲν μὴ διδόντα δῶρα. ὥστε ἐπὶ μέγα ἡ βασιλεία
ἦλθεν ἰσχύος. τῶν γὰρ ἐν τῇ Εὐρώπῃ ὅσαι μεταξὺ 5
τοῦ Ἰονίου κόλπου καὶ τοῦ Εὐξείνου πόντου με|γίστη 167
ἐγένετο χρημάτων προσόδῳ καὶ τῇ ἄλλῃ εὐδαιμονίᾳ,

2 *πόντον* C *πόντον τὸν* G **b** (*τὸν μέχρι Ἴ. π. πόντον* M)
7 *τοσαῦτα* C 12 *ὅσων προσῆξαν* codd., corr. Dobree
15 *ἤει* CEF *εἴη* ABM[G] ‖ *τε* om. C[G] 19 *κατέστησαν*
τὸ ABF 23 *ἐχρήσατο* C 24—25 *ἦλθε(ν) ἡ βασιλεία* AB

ἰσχύι δὲ μάχης καὶ στρατοῦ πλήθει πολὺ δευτέρα μετὰ
τὴν Σκυθῶν. ταύτῃ δὲ ἀδύνατα ἐξισοῦσθαι οὐχ ὅτι 6
τὰ ἐν τῇ Εὐρώπῃ, ἀλλ' οὐδ' ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἔθνος ἓν
| πρὸς ἓν οὐκ ἔστιν ὅ τι δυνατὸν Σκύθαις ὁμογνω-
μονοῦσι πᾶσιν ἀντιστῆναι. οὐ μὴν οὐδ' ἐς τὴν
ἄλλην εὐβουλίαν καὶ ξύνεσιν περὶ τῶν παρόντων ἐς
τὸν βίον ἄλλοις ὁμοιοῦνται. Σιτάλκης μὲν οὖν χώρας 98
τοσαύτης βασιλεύων παρεσκευάζετο τὸν στρατόν. καὶ
ἐπειδὴ αὐτῷ | ἑτοῖμα ἦν, ἄρας ἐπορεύετο ἐπὶ τὴν Μα-
κεδονίαν πρῶτον μὲν διὰ τῆς αὐτοῦ ἀρχῆς, ἔπειτα
διὰ Κερκίνης ἐρήμου ὄρους, ὅ ἐστι μεθόριον Σιντῶν
καὶ Παιόνων. ἐπορεύετο δὲ δι' αὐτοῦ τῇ ὁδῷ ἣν πρό-
τερον αὐτὸς ἐποιήσατο τεμὼν τὴν ὕλην, ὅτε ἐπὶ Παί-
ονας ἐστράτευσεν. | τὸ δὲ ὄρος ἐξ Ὀδρυσῶν διιόντες 2
ἐν δεξιᾷ μὲν εἶχον Παίονας, ἐν ἀριστερᾷ δὲ Σιντοὺς
καὶ Μαιδούς. διελθόντες δὲ αὐτὸ ἀφίκοντο ἐς Δό-
βηρον τὴν Παιονικήν. πορευομένῳ δὲ αὐτῷ ἀπε- 3
γίγνετο μὲν οὐδὲν τοῦ στρατοῦ εἰ μή τι νόσῳ, προσ-
εγίγνετο δέ. πολλοὶ γὰρ τῶν αὐ|τονόμων Θρᾳκῶν
ἀπαράκλητοι ἐφ' ἁρπαγὴν ἠκολούθουν, ὥστε τὸ πᾶν
πλῆθος λέγεται οὐκ ἔλασσον πέντε καὶ δέκα μυριάδων
γενέσθαι· καὶ τούτου τὸ μὲν πλέον πεζὸν ἦν, τριτη- 4
μόριον δὲ μάλιστα ἱππικόν. τοῦ δ' ἱππικοῦ τὸ πλεῖ-
στον αὐτοὶ Ὀδρύσαι παρείχοντο καὶ μετ' αὐτοὺς | Γέται.
τοῦ δὲ πεζοῦ οἱ μαχαιροφόροι μαχιμώτατοι μὲν ἦσαν
οἱ ἐκ τῆς Ῥοδόπης αὐτόνομοι καταβάντες, ὁ δὲ ἄλλος
ὅμιλος ξύμμεικτος πλήθει φοβερώτατος ἠκολούθει. ξυν- 99
ηθροίζοντο οὖν ἐν τῇ Δοβήρῳ καὶ παρεσκευάζοντο

2 τὴν **c** τῶν **b** ‖ ταύτην C 7 οὖν om. A 7—8 βα-
σιλεύων χώρας τοσαύτης **b**

*ὅπως κατὰ κορυφὴν ἐσβαλοῦσιν ἐς τὴν κάτω | Μακε-
δονίαν, ἧς ὁ Περδίκκας ἦρχεν. τῶν γὰρ Μακεδόνων* 2
*εἰσὶ καὶ Λυγκησταὶ καὶ Ἐλιμιῶται καὶ ἄλλα ἔθνη
ἐπάνωθεν, ἃ ξύμμαχα μέν ἐστι τούτοις καὶ ὑπήκοα,
βασιλείας δ' ἔχει καθ' αὑτά. τὴν δὲ παρὰ θάλασσαν* 3
*νῦν Μακεδονίαν Ἀλέξανδρος ὁ Περδίκκου πα|τὴρ καὶ
οἱ πρόγονοι αὐτοῦ Τημενίδαι τὸ ἀρχαῖον ὄν|τες ἐξ* 168
*Ἄργους πρῶτοι ἐκτήσαντο καὶ ἐβασίλευσαν ἀναστή-
σαντες μάχῃ ἐκ μὲν Πιερίας Πίερας, οἳ ὕστερον ὑπὸ
τὸ Πάγγαιον πέραν Στρυμόνος ᾤκησαν Φάγρητα καὶ
ἄλλα χωρία (καὶ ἔτι καὶ νῦν Πιερικὸς κόλπος κα|λεῖ-
ται ἡ ὑπὸ τῷ Παγγαίῳ πρὸς θάλασσαν γῆ), ἐκ δὲ
τῆς Βοττίας καλουμένης Βοττιαίους, οἳ νῦν ὅμοροι
Χαλκιδέων οἰκοῦσιν· τῆς δὲ Παιονίας παρὰ τὸν Ἄξιον* 4
*ποταμὸν στενήν τινα καθήκουσαν ἄνωθεν μέχρι Πέλ-
λης καὶ θαλάσσης ἐκτήσαντο, καὶ πέραν Ἀξίου μέχρι
Στρυ|μόνος τὴν Μυγδονίαν καλουμένην Ἠδῶνας ἐξ-
ελάσαντες νέμονται. ἀνέστησαν δὲ καὶ ἐκ τῆς νῦν* 5
*Ἐορδίας καλουμένης Ἐορδούς, ὧν οἱ μὲν πολλοὶ
ἐφθάρησαν, βραχὺ δέ τι αὐτῶν περὶ Φύσκαν κατῴ-
κηται, καὶ ἐξ Ἀλμωπίας Ἄλμωπας. ἐκράτησαν δὲ καὶ* 6
*τῶν ἄλλων ἐθνῶν οἱ | Μακεδόνες οὗτοι ἃ καὶ νῦν ἔτι
ἔχουσι, τόν τε Ἀνθεμοῦντα καὶ Γρηστωνίαν καὶ Βι-
σαλτίαν καὶ Μακεδόνων αὐτῶν πολλήν. τὸ δὲ ξύμπαν
Μακεδονία καλεῖται καὶ Περδίκκας Ἀλεξάνδρου βασι-
λεὺς αὐτῶν ἦν ὅτε Σιτάλκης ἐπῄει.*

| *Καὶ οἱ μὲν Μακεδόνες οὗτοι ἐπιόντος πολλοῦ* 100

3 *καὶ + Λυγκ.* G ‖ *Ἐλιμιῶται* F *Ἐλειμιῶται* cABEM
8 *πρῶτοι* C *πρῶτον* bG 10 *Φράγητα* C 13 *Βοττί++ας*
F 20 *Σφύκαν* E 23—24 *Βισαντίαν* ABF, corr. F_1 *σαλ-
τίαν* M

στρατοῦ ἀδύνατοι ὄντες ἀμύνεσθαι ἔς τε τὰ καρτερὰ
καὶ τὰ τείχη ὅσα ἦν ἐν τῇ χώρᾳ ἐσεκομίσθησαν· ἦν 2
δὲ οὐ πολλά, ἀλλὰ ὕστερον Ἀρχέλαος ὁ Περδίκκου
υἱὸς βασιλεὺς γενόμενος τὰ νῦν ὄντα ἐν τῇ χώρᾳ
ᾠκοδόμησε | καὶ ὁδοὺς εὐθείας ἔτεμε καὶ τἆλλα δι-
εκόσμησε τὰ [τε] κατὰ τὸν πόλεμον ἵπποις καὶ ὅπλοις
καὶ τῇ ἄλλῃ παρασκευῇ κρείσσονι ἢ ξύμπαντες οἱ ἄλλοι
βασιλῆς ὀκτὼ οἱ πρὸ αὐτοῦ γενόμενοι. ὁ δὲ στρατὸς 3
τῶν Θρᾳκῶν ἐκ τῆς Δοβήρου ἐσέβαλε πρῶτον μὲν ἐς
τὴν Φιλίππου πρό|τερον οὖσαν ἀρχήν, καὶ εἷλεν Εἰδο-
μενὴν μὲν κατὰ κράτος, Γορτυνίαν δὲ καὶ Ἀταλάντην
καὶ ἄλλα ἄττα χωρία ὁμολογίᾳ διὰ τὴν Ἀμύντου φι-
λίαν προσχωροῦντα, τοῦ Φιλίππου υἱέος, παρόντος·
Εὐρωπὸν δὲ ἐπολιόρκησαν μέν, ἑλεῖν δὲ οὐκ ἐδύναντο.
ἔπειτα δὲ καὶ ἐς τὴν | ἄλλην Μακεδονίαν προυχώρει 4
τὴν ἐν ἀριστερᾷ Πέλλης | καὶ Κύρρου. ἔσω δὲ τού- 169
των ἐς τὴν Βοττιαίαν καὶ Πιερίαν οὐκ ἀφίκοντο, ἀλλὰ
τήν τε Μυγδονίαν καὶ Γρηστωνίαν καὶ Ἀνθεμοῦντα
ἐδῄουν. οἱ δὲ Μακεδόνες πεζῷ μὲν οὐδὲ διενοοῦντο 5
ἀμύνεσθαι, ἵππους δὲ προσμε|ταπεμψάμενοι ἀπὸ τῶν
ἄνω ξυμμάχων, ὅπῃ δοκοίη, ὀλίγοι πρὸς πολλοὺς ἐσέ-
βαλλον ἐς τὸ στράτευμα τῶν Θρᾳκῶν. καὶ ᾗ μὲν 6
προσπέσοιεν, οὐδεὶς ὑπέμενεν ἄνδρας ἱππέας τε ἀγα-
θοὺς καὶ τεθωρακισμένους, ὑπὸ δὲ πλήθους περικλῃό-
μενοι αὑτοὺς πολλαπλασίῳ τῷ ὁμίλῳ ἐς | κίνδυνον
καθίστασαν· ὥστε τέλος ἡσυχίαν ἦγον, οὐ νομίζοντες
ἱκανοὶ εἶναι πρὸς τὸ πλέον κινδυνεύειν. ὁ δὲ Σιτάλ- **101**
κης πρός τε τὸν Περδίκκαν λόγους ἐποιεῖτο ὧν ἕνεκα

1 ἀμύνασθαι γρ. G_1 6 τε del. Haacke 7 οἱ om. **b**
18 τε om. G 19 οὐδὲ **b** οὐ **c** 21—22 ἐσέβαλον AEFM
25 αὑτοὺς G αὐτοὺς **b**C

ἐστράτευσε, καὶ ἐπειδὴ οἱ Ἀθηναῖοι οὐ παρῆσαν ταῖς
ναυσὶν ἀπιστοῦντες αὐτὸν μὴ ἥξειν (δῶρα δὲ καὶ
| πρέσβεις ἔπεμψαν αὐτῷ), ἔς τε τοὺς Χαλκιδέας καὶ
Βοττιαίους μέρος τι τοῦ στρατοῦ πέμπει, καὶ τειχήρεις
ποιήσας ἐδῄου τὴν γῆν. καθημένου δ' αὐτοῦ περὶ 2
τοὺς χώρους τούτους οἱ πρὸς νότον οἰκοῦντες Θεσσα-
λοὶ καὶ Μάγνητες καὶ οἱ ἄλλοι ὑπήκοοι Θεσσαλῶν
καὶ οἱ μέχρι | Θερμοπυλῶν Ἕλληνες ἐφοβήθησαν μὴ
καὶ ἐπὶ σφᾶς ὁ στρατὸς χωρήσῃ, καὶ ἐν παρασκευῇ
ἦσαν. ἐφοβήθησαν δὲ καὶ οἱ πέραν Στρυμόνος πρὸς 3
βορέαν Θρᾷκες ὅσοι πεδία εἶχον, Παναῖοι καὶ Ὀδό-
μαντοι καὶ Δρῶοι καὶ Δερσαῖοι· αὐτόνομοι δ' εἰσὶ
πάντες. παρέσχε δὲ λόγον | καὶ ἐπὶ τοὺς τῶν Ἀθη- 4
ναίων πολεμίους Ἕλληνας μὴ ὑπ' αὐτῶν ἀγόμενοι κατὰ
τὸ ξυμμαχικὸν καὶ ἐπὶ σφᾶς χωρήσωσιν. ὁ δὲ τήν τε 5
Χαλκιδικὴν καὶ Βοττικὴν καὶ Μακεδονίαν ἅμα ἐπέχων
ἔφθειρε, καὶ ἐπειδὴ αὐτῷ οὐδὲν ἐπράσσετο ὧν ἕνεκα
ἐσέβαλε, καὶ ἡ στρατιὰ σῖτόν | τε οὐκ εἶχεν αὐτῷ καὶ
ὑπὸ χειμῶνος ἐταλαιπώρει, ἀναπείθεται ὑπὸ Σεύθου
τοῦ Σπαραδόκου, ἀδελφιδοῦ ὄντος καὶ μέγιστον μεθ'
ἑαυτὸν δυναμένου, ὥστ' ἐν τάχει ἀπελθεῖν. τὸν δὲ
Σεύθην κρύφα Περδίκκας ὑποσχόμενος ἀδελφὴν ἑαυ-
τοῦ δώσειν καὶ χρήματα ἐπ' αὐτῇ προσ|ποιεῖται. καὶ 6
ὁ μὲν πεισθεὶς καὶ μείνας τριάκοντα τὰς | πάσας ἡμέρας, 170
τούτων δὲ ὀκτὼ ἐν Χαλκιδεῦσιν, ἀνεχώρησε τῷ στρατῷ
κατὰ τάχος ἐπ' οἴκου· Περδίκκας δὲ ὕστερον Στρατονί-
κην τὴν ἑαυτοῦ ἀδελφὴν δίδωσι Σεύθῃ, ὥσπερ ὑπέσχετο.
τὰ μὲν οὖν κατὰ τὴν Σιτάλκου | στρατείαν οὕτως ἐγένετο.

2 δὲ] τε codd., corr. Poppo 13 ἐπὶ++τοὺς F 20 Σπαρ-δόκου **c** Σπαρδάκου **b** 21 ἑαυτὸν CF αὑτὸν AB αὐτὸν EM[G] 28 οὖν MF_1, om. ABCEF[G] ‖ στρατιὰν **b**

Οἱ δὲ ἐν Ναυπάκτῳ Ἀθηναῖοι τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος, **102**
ἐπειδὴ τὸ τῶν Πελοποννησίων ναυτικὸν διελύθη, Φορ-
μίωνος ἡγουμένου ἐστράτευσαν, παραπλεύσαντες ἐπ'
Ἀστακοῦ καὶ ἀποβάντες, ἐς τὴν μεσόγειαν τῆς Ἀκαρ-
νανίας | τετρακοσίοις μὲν ὁπλίταις Ἀθηναίων τῶν ἀπὸ
τῶν νεῶν, τετρακοσίοις δὲ Μεσσηνίων, καὶ ἔκ τε Στρά-
του καὶ Κορόντων καὶ ἄλλων χωρίων ἄνδρας οὐ δο-
κοῦντας βεβαίους εἶναι ἐξήλασαν, καὶ Κύνητα τὸν
Θεολύτου ἐς Κόροντα καταγαγόντες ἀνεχώρησαν πάλιν
ἐπὶ τὰς ναῦς. ἐς γὰρ | Οἰνιάδας αἰεί ποτε πολεμίους 2
ὄντας μόνους Ἀκαρνάνων οὐκ ἐδόκει δυνατὸν εἶναι
χειμῶνος ὄντος στρατεύειν· ὁ γὰρ Ἀχελῷος ποταμὸς
ῥέων ἐκ Πίνδου ὄρους διὰ Δολοπίας καὶ Ἀγραίων
καὶ Ἀμφιλόχων καὶ διὰ τοῦ Ἀκαρνανικοῦ πεδίου, ἄνω-
θεν μὲν παρὰ Στράτον πόλιν, ἐς θά|λασσαν δ' ἐξιεὶς
παρ' Οἰνιάδας καὶ τὴν πόλιν αὐτοῖς περιλιμνάζων,
ἄπορον ποιεῖ ὑπὸ τοῦ ὕδατος ἐν χειμῶνι στρατεύειν.
κεῖνται δὲ καὶ τῶν νήσων τῶν Ἐχινάδων αἱ πολλαὶ 3
καταντικρὺ Οἰνιαδῶν τοῦ Ἀχελῴου τῶν ἐκβολῶν οὐδὲν
ἀπέχουσαι, ὥστε μέγας ὢν ὁ ποταμὸς προσ|χοῖ αἰεὶ
καὶ εἰσὶ τῶν νήσων αἳ ἠπείρωνται, ἐλπὶς δὲ καὶ πάσας
οὐκ ἐν πολλῷ τινι ἂν χρόνῳ τοῦτο παθεῖν· τό τε γὰρ 4
ῥεῦμά ἐστι μέγα καὶ πολὺ καὶ θολερόν, αἵ τε νῆσοι
πυκναί, καὶ ἀλλήλαις τῆς προσχώσεως [τὸ μὴ σκεδάν-
νυσθαι] ξύνδεσμοι γίγνονται, παραλλὰξ καὶ οὐ | κατὰ

1 *τοῦ αὐτοῦ* **c** *τοῦδε τοῦ* **b** 6 *καὶ* om. G 13 *Ἀγράων* E *Ἀγραῶν* **c**ABFM 14 *Ἀκαρνικοῦ* C 15 *περὶ* (?) G || *δ' ἐξιεὶς*] *διεξιεὶς* codd., corr. Poppo 16 *αὐτοῖς*] *αὐτοῖστοι* AB *αὐτοῖς τοῖς* E *αὐτοῖς+++* F 22 *ἐμπολλῶι* B 24 *τὸ* (*τῷ* ABFGM) *μὴ σκεδάννυσθαι* non legit schol. (*τῆς προσχώσεως· τῆς προσχώσεως ἕνεκα, διὰ τῆς προσχώσεως, διὰ τὸ μὴ σκεδάννυσθαι αὐτήν*), del. Stahl

στοῖχον κείμεναι, οὐδ᾽ ἔχουσαι εὐθείας διόδους τοῦ
ὕδατος ἐς τὸ πέλαγος. ἐρῆμοι δ᾽ εἰσὶ καὶ οὐ μεγάλαι. 5
λέγεται δὲ καὶ Ἀλκμέωνι τῷ Ἀμφιάρεω, ὅτε δὴ ἀλᾶ-
σθαι αὐτὸν μετὰ τὸν φόνον τῆς μητρός, τὸν Ἀπόλ|λω 171
ταύτην τὴν γῆν χρῆσαι οἰκεῖν, ὑπειπόντα οὐκ εἶναι
λύσιν τῶν δειμάτων πρὶν ἂν εὑρὼν ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ
κατοικίσηται ἥτις ὅτε ἔκτεινε τὴν μητέρα μήπω ὑπὸ
ἡλίου ἑωρᾶτο μηδὲ γῆ ἦν, ὡς τῆς γε ἄλλης αὐτῷ
με|μιασμένης. ὁ δ᾽ ἀπορῶν, ὥς φασι, μόλις κατενόησε 6
τὴν πρόσχωσιν ταύτην τοῦ Ἀχελῴου, καὶ ἐδόκει αὐτῷ
ἱκανὴ ἂν κεχῶσθαι δίαιτα τῷ σώματι ἀφ᾽ οὗπερ κτεί-
νας τὴν μητέρα οὐκ ὀλίγον χρόνον ἐπλανᾶτο. καὶ
κατοικισθεὶς ἐς τοὺς περὶ Οἰνιάδας τόπους ἐδυνά-
στευσέ | τε καὶ ἀπὸ Ἀκαρνᾶνος παιδὸς ἑαυτοῦ τῆς
χώρας τὴν ἐπωνυμίαν ἐγκατέλιπεν. τὰ μὲν οὖν περὶ
Ἀλκμέωνα τοιαῦτα λεγόμενα παρελάβομεν.

Οἱ δὲ Ἀθηναῖοι καὶ ὁ Φορμίων ἄραντες ἐκ τῆς 103
Ἀκαρνανίας καὶ ἀφικόμενοι ἐς τὴν Ναύπακτον ἅμα
ἦρι | κατέπλευσαν ἐς τὰς Ἀθήνας, τούς τε ἐλευθέρους
τῶν αἰχμαλώτων ἐκ τῶν ναυμαχιῶν ἄγοντες, οἳ ἀνὴρ
ἀντ᾽ ἀνδρὸς ἐλύθησαν, καὶ τὰς ναῦς ἃς εἷλον. καὶ ὁ 2
χειμὼν ἐτελεύτα οὗτος, καὶ τρίτον ἔτος τῷ πολέμῳ
ἐτελεύτα τῷδε ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψεν.

1 διόδους om. E 3 Ἀλκμαίωνι ABFG ‖ ὥστε C
6 πρὶ C 7 κατοικήσηται ABC, corr. C_1 10 πρόχωσιν C
14 Ἀκαρνᾶνας C 15 κατέλιπε F ‖ οὖν om. cABEF, add. F_1 16 Ἀλκμαίωνα ABF ‖ λέγομεν ἃ ABEMF$_1$
21 ἐλύθησαν] λ in lit. b 23 ἐτελεύτα om. G ‖ τοῦδε C

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΙΣΤΟΡΙΩΝ Γ.

| Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους Πελοποννήσιοι καὶ
οἱ ξύμμαχοι ἅμα τῷ σίτῳ ἀκμάζοντι ἐστράτευσαν ἐς
τὴν Ἀττικὴν (ἡγεῖτο δὲ αὐτῶν Ἀρχίδαμος ὁ Ζευξιδά-
μου, Λακεδαιμονίων βασιλεύς), καὶ ἐγκαθεζόμενοι
ἐδῄουν τὴν γῆν· καὶ προσβολαί, ὥσπερ εἰώθεσαν,
ἐγίγνοντο τῶν | Ἀθηναίων ἱππέων ὅπῃ παρείκοι, καὶ
τὸν πλεῖστον ὅμιλον τῶν ψιλῶν εἶργον τὸ μὴ προ-
εξιόντας τῶν ὅπλων τὰ ἐγγὺς τῆς πόλεως κακουργεῖν.
ἐμμείναντες δὲ χρόνον οὗ εἶχον τὰ σιτία ἀνεχώρησαν 2
καὶ διελύθησαν κατὰ πόλεις.

| Μετὰ δὲ τὴν ἐσβολὴν τῶν Πελοποννησίων εὐθὺς 2
Λέσβος πλὴν Μηθύμνης ἀπέστη ἀπὸ Ἀθηναίων, βου-
|ληθέντες μὲν καὶ πρὸ τοῦ πολέμου (ἀλλ' οἱ Λακεδαι- 172
μόνιοι οὐ προσεδέξαντο), ἀναγκασθέντες δὲ καὶ ταύτην
τὴν ἀπόστασιν πρότερον ἢ διενοοῦντο ποιήσασθαι.
τῶν τε γὰρ λιμένων τὴν χῶσιν καὶ τειχῶν οἰκοδόμη- 2
σιν καὶ | νεῶν ποίησιν ἐπέμενον τελεσθῆναι, καὶ ὅσα
ἐκ τοῦ Πόντου ἔδει ἀφικέσθαι, τοξότας τε καὶ σῖτον,
καὶ ἃ μεταπεμπόμενοι ἦσαν. Τενέδιοι γὰρ ὄντες 3
αὐτοῖς διάφοροι καὶ Μηθυμναῖοι καὶ αὐτῶν Μυτιλη-
ναίων ἰδίᾳ ἄνδρες κατὰ στάσιν, πρόξενοι Ἀθηναίων,
μηνυταὶ γίγνονται | τοῖς Ἀθηναίοις ὅτι ξυνοικίζουσί
τε τὴν Λέσβον ἐς τὴν Μυτιλήνην βίᾳ καὶ τὴν παρα-
σκευὴν ἅπασαν μετὰ Λακεδαιμονίων καὶ Βοιωτῶν ξυγ-
γενῶν ὄντων ἐπὶ ἀποστάσει ἐπείγονται· καὶ εἰ μή τις

8 τὸ **b** et schol. (λείπει ἡ διά) διὰ τὸ **c** 8—9 προεξιόντας GM προσεξιόντας ABCEF 15 δὲ om. M 16 ἢ F 17 τε om. C 18 ἐσέμενον M

προκαταλήψεται ἤδη, στερήσεσθαι αὐτοὺς Λέσβον. 3 οἱ δ' Ἀθηναῖοι (ἦσαν γὰρ | τεταλαιπωρημένοι ὑπό τε τῆς 1 νόσου καὶ τοῦ πολέμου ἄρτι καθισταμένου καὶ ἀκμάζοντος) μέγα μὲν ἔργον ἡγοῦντο εἶναι Λέσβον προσπολεμώσασθαι ναυτικὸν ἔχουσαν καὶ δύναμιν ἀκέραιον, καὶ οὐκ ἀπεδέχοντο τὸ πρῶτον τὰς κατηγορίας μεῖζον μέρος νέμοντες τῷ μὴ βούλε|σθαι ἀληθῆ εἶναι· 2 ἐπειδὴ μέντοι καὶ πέμψαντες πρέσβεις οὐκ ἔπειθον τοὺς Μυτιληναίους τήν τε ξυνοίκισιν καὶ τὴν παρασκευὴν διαλύειν, δείσαντες προκαταλαβεῖν ἐβούλοντο. καὶ πέμπουσιν ἐξαπιναίως τεσσαράκοντα ναῦς, αἳ ἔτυχον περὶ Πελοπόννησον παρεσκευασμέναι πλεῖν· | Κλεϊππίδης δὲ ὁ Δεινίου τρίτος αὐτὸς ἐστρατήγει. ἐσηγγέλθη γὰρ αὐτοῖς ὡς εἴη Ἀπόλλωνος Μαλόεντος ἔξω τῆς πόλεως ἑορτή, ἐν ᾗ πανδημεὶ Μυτιληναῖοι ἑορτάζουσι, καὶ ἐλπίδα εἶναι ἐπειχθέντας ἐπιπεσεῖν ἄφνω· καὶ ἢν μὲν ξυμβῇ ἡ πεῖρα· εἰ δὲ μή, Μυτιληναίοις εἰ|πεῖν ναῦς τε παραδοῦναι καὶ τείχη καθελεῖν, μὴ πειθομένων δὲ πολεμεῖν. καὶ αἱ μὲν νῆες ᾤχοντο· τὰς δὲ τῶν Μυτιληναίων δέκα τριήρεις, αἳ ἔτυχον βοηθοὶ παρὰ σφᾶς κατὰ τὸ ξυμμαχικὸν παροῦσαι, κατέσχον οἱ Ἀθηναῖοι καὶ τοὺς ἄνδρας ἐξ αὐτῶν ἐς φυλακὴν ἐποιή|σαντο. τοῖς δὲ Μυτιληναίοις ἀνὴρ ἐκ τῶν Ἀθηνῶν διαβὰς ἐς Εὔβοιαν καὶ πεζῇ ἐπὶ Γεραιστὸν ἐλθών, ὁλκά|δος ἀναγομένης ἐπιτυχών, πλῷ χρησάμενος καὶ τριταῖος ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ἐς Μυτιλήνην ἀφικόμενος ἀγγέλλει τὸν ἐπίπλουν. οἱ δὲ οὔτε ἐς τὸν Μαλόεντα ἐξῆλθον τά

1 προκαταλείψεται C[G] 6 τὸ om. 𝔟 ‖ τὰς] τῆς B 9 ξυνοίκησιν ABCFM, corr. C_1 12 παρασκευασμέναι C 16 εἶναι om. E ‖ ἐπιχθέντας C 21 οἱ om. G 23 Ἀθηναίων M 26 ἀγγέλει B

τε ἄλλα τῶν τειχῶν καὶ λιμένων περὶ τὰ ἡμιτέλεστα
φαρξάμενοι ἐφύλασσον. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι οὐ πολὺ 4
ὕστερον καταπλεύσαντες ὡς ἑώρων, ἀπήγγειλαν μὲν οἱ
στρατηγοὶ τὰ ἐπεσταλμένα, οὐκ ἐσακουόντων δὲ τῶν
Μυτιληναίων ἐς πόλεμον καθίσταντο. ἀπαράσκευοι δὲ 2
οἱ Μυτιληναῖοι καὶ ἐξαίφνης ἀναγκασθέντες πολεμεῖν
ἔκπλουν μέν τινα ἐποιήσαντο τῶν νεῶν ὡς ἐπὶ ναυ-
μαχίαν ὀλίγον πρὸ τοῦ λιμένος, ἔπειτα καταδιωχθέν-
τες ὑπὸ τῶν Ἀττικῶν νεῶν λόγους ἤδη προσέφερον
τοῖς στρατηγοῖς, βουλόμενοι τὰς ναῦς τὸ παραυτίκα,
εἰ δύναιντο, ὁμολογίᾳ τινὶ ἐπιεικεῖ ἀποπέμψασθαι.
καὶ οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἀθηναίων ἀπεδέξαντο, καὶ αὐτοὶ 3
φοβούμενοι μὴ οὐχ ἱκανοὶ ὦσι Λέσβῳ πάσῃ πολεμεῖν.
καὶ ἀνοκωχὴν ποιησάμενοι πέμπουσιν ἐς τὰς Ἀθήνας 4
οἱ Μυτιληναῖοι τῶν τε διαβαλλόντων ἕνα, ᾧ μετέμελεν
ἤδη, καὶ ἄλλους, εἴ πως πείσειαν τὰς ναῦς ἀπελθεῖν
ὡς σφῶν οὐδὲν νεωτεριούντων. ἐν τούτῳ δὲ ἀπο- 5
στέλλουσι καὶ ἐς τὴν Λακεδαίμονα πρέσβεις τριήρει
λαθόντες τὸ τῶν Ἀθηναίων ναυτικόν, οἳ ὥρμουν ἐν
τῇ Μαλέᾳ πρὸς βορέαν τῆς πόλεως· οὐ γὰρ ἐπίστευον
τοῖς ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων προχωρήσειν. καὶ οἱ μὲν ἐς 6
τὴν Λακεδαίμονα ταλαιπώρως διὰ τοῦ πελάγους κο-
μισθέντες αὐτοῖς ἔπρασσον ὅπως τις βοήθεια ἥξει·
οἱ δ' ἐκ τῶν Ἀθηνῶν πρέσβεις ὡς οὐδὲν ἦλθον πρά- 5
ξαντες, ἐς πόλεμον καθίσταντο οἱ Μυτιληναῖοι καὶ
ἡ ἄλλη Λέσβος πλὴν Μηθύμνης· οὗτοι δὲ τοῖς Ἀθη-
ναίοις ἐβεβοηθήκεσαν καὶ Ἴμβριοι καὶ Λήμνιοι καὶ

1 καὶ τῶν λιμένων B ‖ περιττὰ F, corr. F_1 2 πολλῶ(ι) CM 3 εὕρων suprascr. M_1 7—8 ναυμαχίαν **c** ναυμαχίαι **b** 13 πᾶσι C 15 μετέμελλεν G 20 Μαλέα (?) in Μαλέω corr. C_1 Μαλέ+α G

τῶν | ἄλλων ὀλίγοι τινὲς ξυμμάχων. καὶ ἔξοδον μέν 30 2
τινα πανδημεὶ ἐποιήσαντο οἱ Μυτιληναῖοι ἐπὶ τὸ τῶν
Ἀθηναίων στρατόπεδον, καὶ μάχη ἐγένετο, ἐν ᾗ οὐκ
ἔλασσον ἔχοντες οἱ Μυτιληναῖοι οὔτε ἐπηυλίσαντο οὔτε
ἐπίστευσαν σφίσιν αὐτοῖς, ἀλλ' ἀνεχώρησαν· ἔπειτα οἱ 3
μὲν ἡσύ|χαζον, ἐκ Πελοποννήσου καὶ μετ' ἄλλης πα- 35
ρασκευῆς βουλόμενοι εἰ προσγένοιτό τι κινδυνεύειν·
καὶ γὰρ αὐ|τοῖς Μελέας Λάκων ἀφικνεῖται καὶ Ἑρ- 4 17
μαιώνδας Θηβαῖος, οἳ προαπεστάλησαν μὲν τῆς ἀπο-
στάσεως, φθάσαι δὲ οὐ δυνάμενοι τὸν τῶν Ἀθηναίων
ἐπίπλουν κρύφα μετὰ τὴν μάχην ὕστερον ἐσπλέουσι
τριήρει, καὶ πα|ρῄνουν πέμπειν τριήρη ἄλλην καὶ
πρέσβεις μεθ' ἑαυτῶν· καὶ ἐκπέμπουσιν. οἱ δὲ Ἀθη- 6
ναῖοι πολὺ ἐπιρρωσθέντες διὰ τὴν τῶν Μυτιληναίων
ἡσυχίαν ξυμμάχους τε προσεκάλουν, οἳ πολὺ θᾶσσον
παρῆσαν ὁρῶντες οὐδὲν ἰσχυρὸν ἀπὸ τῶν Λεσβίων,
καὶ περιορμισάμενοι ⟨καὶ⟩ τὸ πρὸς | νότον τῆς πόλεως 1
ἐτείχισαν στρατόπεδα δύο ἑκατέρωθεν τῆς πόλεως καὶ
τοὺς ἐφόρμους ἐπ' ἀμφοτέροις τοῖς λιμέσιν ἐποιοῦντο.
καὶ τῆς μὲν θαλάσσης εἶργον μὴ χρῆσθαι τοὺς Μυτι- 2
ληναίους, τῆς δὲ γῆς τῆς μὲν ἄλλης ἐκράτουν οἱ Μυ-
τιληναῖοι καὶ οἱ ἄλλοι Λέσβιοι προσβε|βοηθηκότες ἤδη, 1
τὸ δὲ περὶ τὰ στρατόπεδα οὐ πολὺ κατεῖχον οἱ Ἀθη-
ναῖοι, ναύσταθμον δὲ μᾶλλον ἦν αὐτοῖς πλοίων καὶ
ἀγορὰ ἡ Μαλέα. καὶ τὰ μὲν περὶ Μυτιλήνην οὕτως
ἐπολεμεῖτο.

Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦ θέρους τούτου

4 ἐπιηυλίσαντο ABCF ἐπιηυλήσαντο EM 7 προσγίνοιτό C προσγένοιντο F 8 λαβὼν M ‖ Ἑρμεῶνδας **c** (-ών- G) 13 ἑαυτῶν **c** αὐτῶν **b** 16 ἰσχυρῶν B 17 περιορμησάμενοι **b** ‖ καὶ add. Steup 25 ἀγορᾶς codd., corr. Kr.

Ἀθηναῖοι καὶ περὶ Πελοπόννησον ναῦς ἀπέστειλαν
τριάκοντα καὶ Ἀσώπιον τὸν Φορμίωνος στρατηγόν,
κελευσάντων Ἀκαρνάνων τῶν Φορμίωνός τινα σφίσι
πέμψαι ἢ υἱὸν ἢ ξυγγενῆ ἄρχοντα. καὶ παραπλέουσαι 2
αἱ νῆες τῆς Λακωνικῆς τὰ ἐπιθαλάσσια χωρία ἐπόρ-
θησαν. ἔπειτα τὰς μὲν πλείους ἀποπέμπει τῶν νεῶν 3
πάλιν ἐπ᾽ οἴκου ὁ Ἀσώπιος, αὐτὸς δ᾽ ἔχων δώδεκα
ἀφικνεῖται ἐς Ναύπακτον, καὶ ὕστερον Ἀκαρνᾶνας 4
ἀναστήσας πανδημεὶ στρατεύει ἐπ᾽ Οἰνιάδας καὶ ταῖς
τε ναυσὶ κατὰ τὸν Ἀχελῷον ἔπλευσε καὶ ὁ κατὰ γῆν
στρατὸς ἐδῄου τὴν χώραν. ὡς δ᾽ οὐ προσεχώρουν, 5
τὸν μὲν πεζὸν ἀφίησιν, αὐτὸς δὲ πλεύσας ἐς Λευκάδα
καὶ ἀπόβασιν ἐς Νήρικον ποιησάμενος ἀναχωρῶν δια-
φθείρεται αὐτός τε καὶ τῆς στρατιᾶς τι μέρος ὑπὸ
τῶν αὐτόθεν τε ξυμβοηθησάντων καὶ φρουρῶν τινων
ὀλίγων. καὶ ὕστερον ὑποσπόνδους τοὺς νεκροὺς ἀπο- 6
πλεύσαντες οἱ Ἀθηναῖοι παρὰ τῶν Λευκαδίων ἐκομί-
σαντο.

Οἱ δὲ ἐπὶ τῆς πρώτης νεὼς ἐκπεμφθέντες Μυτι- 8 175
ληναίων πρέσβεις, ὡς αὐτοῖς οἱ Λακεδαιμόνιοι εἶπον
Ὀλυμπίαζε παρεῖναι, ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι ξύμμαχοι
ἀκούσαντες βουλεύσωνται, ἀφικνοῦνται ἐς τὴν Ὀλυμ-
πίαν· ἦν δὲ Ὀλυμπιὰς ᾗ Δωριεὺς Ῥόδιος τὸ δεύτερον
ἐνίκα. καὶ ἐπειδὴ μετὰ τὴν ἑορτὴν κατέστησαν ἐς
λόγους, εἶπον τοιάδε.

„Τὸ μὲν καθεστὸς τοῖς Ἕλλησι νόμιμον, ὦ Λακε- 9
δαιμόνιοι καὶ ξύμμαχοι, ἴσμεν· τοὺς γὰρ ἀφισταμέ-

1 περὶ **c** ἐς **b** et schol. (ἢ ἐς ἀντὶ τῆς περί) 11 ἐδῄουν G 15 αὐτόθι **c** 22 ἀκούσαντες] ε in lit. b 23 Δοριεὺς B 25 τάδε G 26 καθεστὸς CEM καθεστὼς AG καθεστῶς BF ‖ ὦ **c** ὦ ἄνδρες **b**

νους ἐν τοῖς πολέμοις καὶ ξυμμαχίαν τὴν πρὶν ἀπο-
λείποντας οἱ δεξάμενοι, καθ' ὅσον μὲν ὠφελοῦνται,
ἐν ἡδονῇ ἔχουσι, νομίζοντες δὲ εἶναι προδότας τῶν
πρὸ τοῦ φίλων χείρους ἡγοῦνται. καὶ οὐκ ἄδικος 2
αὕτη ἡ ἀξίωσίς ἐστιν, εἰ τύχοιεν πρὸς ἀλλήλους οἵ τε
ἀφιστά|μενοι καὶ ἀφ' ὧν διακρίνοιντο ἴσοι μὲν τῇ
γνώμῃ ὄντες καὶ εὐνοίᾳ, ἀντίπαλοι δὲ τῇ παρασκευῇ
καὶ δυνάμει, πρόφασίς τε ἐπιεικὴς μηδεμία ὑπάρχοι
τῆς ἀποστάσεως· ὃ καὶ ἡμῖν καὶ Ἀθηναίοις οὐκ ἦν,
μηδέ τῳ χείρους δόξωμεν εἶναι, εἰ ἐν τῇ εἰρήνῃ τιμώ-
μενοι ὑπ' αὐ|τῶν ἐν τοῖς δεινοῖς ἀφιστάμεθα.

„Περὶ γὰρ τοῦ δικαίου καὶ ἀρετῆς πρῶτον, ἄλλως 10
τε καὶ ξυμμαχίας δεόμενοι, τοὺς λόγους ποιησόμεθα,
εἰδότες οὔτε φιλίαν ἰδιώταις βέβαιον γιγνομένην οὔτε
κοινωνίαν πόλεσιν ἐς οὐδέν, εἰ μὴ μετ' ἀρετῆς δο-
κούσης ἐς ἀλλήλους γίγνοιντο καὶ | τἆλλα ὁμοιότροποι
εἶεν· ἐν γὰρ τῷ διαλλάσσοντι τῆς γνώμης καὶ αἱ δια-
φοραὶ τῶν ἔργων καθίστανται. ἡμῖν δὲ καὶ Ἀθηναίοις 2
ξυμμαχία ἐγένετο πρῶτον ἀπολιπόντων μὲν ὑμῶν ἐκ
τοῦ Μηδικοῦ πολέμου, παραμεινάντων δὲ ἐκείνων πρὸς
τὰ ὑπόλοιπα τῶν ἔργων. ξύμμα|χοι μέντοι ἐγενόμεθα 3
οὐκ ἐπὶ καταδουλώσει τῶν Ἑλλήνων Ἀθηναίοις, ἀλλ'
ἐπ' ἐλευθερώσει ἀπὸ τοῦ Μήδου τοῖς Ἕλλησιν. καὶ 4
μέχρι μὲν ἀπὸ τοῦ ἴσου ἡγοῦντο, προθύμως εἱπόμεθα·
ἐπειδὴ δὲ ἑωρῶμεν αὐτοὺς τὴν μὲν τοῦ Μήδου ἔχθραν
ἀνιέντας, τὴν δὲ τῶν ξυμμάχων | δούλωσιν ἐπειγομέ-
νους, οὐκ ἀδεεῖς ἔτι ἦμεν. ἀδύνατοι | δὲ ὄντες καθ' 5 17
ἓν γενόμενοι διὰ πολυψηφίαν ἀμύνασθαι οἱ ξύμμαχοι

1 πολεμίοις ABEF 9 pr. καὶ om. **b** [G] 15 μὴ μετ' **c**EM μήτ' ABF 16 ἀλλήλοις C 26—27 ἐπαγομένους codd., corr. Ross 28 ἀμύνασθαι **c** ἀμύνεσθαι **b**

ἐδουλώθησαν πλὴν ἡμῶν καὶ Χίων· ἡμεῖς δὲ αὐτό- 5
νομοι δὴ ὄντες καὶ ἐλεύθεροι τῷ ὀνόματι ξυνεστρα-
τεύσαμεν. καὶ πιστοὺς οὐκέτι εἴχομεν ἡγεμόνας Ἀθη-
ναίους, παραδείγμασι τοῖς προγενομένοις χρώμενοι·
οὐ γὰρ εἰκὸς ἦν αὐτοὺς οὓς μὲν μεθ' ἡμῶν ἐνσπόν-
δους ἐποιήσαντο καταστρέψασθαι, τοὺς δὲ ὑπολοίπους,
εἴ ποτε ἄρα δυνηθεῖεν, μὴ δρᾶσαι τοῦτο. καὶ εἰ μὲν **11**
αὐτόνομοι ἔτι ἦμεν ἅπαντες, βεβαιότεροι ἂν ἡμῖν ἦσαν
μηδὲν νεωτεριεῖν· ὑποχειρίους δὲ ἔχοντες τοὺς πλείους,
ἡμῖν δὲ ἀπὸ τοῦ ἴσου ὁμιλοῦντες, χαλεπώτερον εἰκό-
τως ἔμελλον οἴσειν καὶ πρὸς τὸ πλέον ἤδη εἶκον τοῦ
ἡμετέρου ἔτι μόνου ἀντισουμένου, ἄλλως τε καὶ ὅσῳ
δυνατώτεροι αὐτοὶ αὑτῶν ἐγίγνοντο καὶ ἡμεῖς ἐρημό-
τεροι. | τὸ δὲ ἀντίπαλον δέος μόνον πιστὸν ἐς ξυμμα-
χίαν· ὁ γὰρ παραβαίνειν τι βουλόμενος τῷ μὴ πρού-
χων ἂν ἐπελθεῖν ἀποτρέπεται. αὐτόνομοί τε ἐλείφθημεν 2
οὐ δι' ἄλλο τι ἢ ὅσον αὐτοῖς ἐς τὴν ἀρχὴν εὐπρεπείᾳ
τε λόγου καὶ γνώμης μᾶλλον ἐφόδῳ ἢ ἰσχύος τὰ
πράγματα ἐφαίνετο | καταληπτά. ἅμα μὲν γὰρ μαρ- 3
τυρίῳ ἐχρῶντο μὴ ἂν τούς γε ἰσοψήφους ἄκοντας, εἰ
μή τι ἠδίκουν οἷς ἐπῇσαν, ξυστρατεύειν· ἐν τῷ αὐτῷ
δὲ καὶ τὰ κράτιστα ἐπί τε τοὺς ὑποδεεστέρους πρώ-
τους ξυνεπῆγον καὶ τὰ τελευταῖα λιπόντες τοῦ ἄλλου
περιῃρημένου ἀσθενέστερα ἔμελ|λον ἕξειν. εἰ δὲ ἀφ'
ἡμῶν ἤρξαντο, ἐχόντων ἔτι τῶν πάντων αὐτῶν τε
ἰσχὺν καὶ πρὸς ὅ τι χρὴ στῆναι, οὐκ ἂν ὁμοίως ἐχει-
ρώσαντο. τό τε ναυτικὸν ἡμῶν παρεῖχέ τινα φόβον 4
μή ποτε καθ' ἓν γενόμενον ἢ ὑμῖν ἢ ἄλλῳ τῳ προσ-

4 *προγιγνομένοις* codd., correxi   7 *ἐδυνήθησαν* codd., corr. Dobree   11 *οἴσειν*] *ἕξειν* M   16 *ἐλήφθημεν* E   24 *ἔμελλον*] *μᾶλλον* M

θέμενον κίνδυνον σφίσι παράσχῃ. τὰ δὲ καὶ | ἀπὸ 5
θεραπείας τοῦ τε κοινοῦ αὐτῶν καὶ τῶν αἰεὶ προεστώ-
των περιεγιγνόμεθα. οὐ μέντοι ἐπὶ πολύ γ' ἂν ἐδο- 6
κοῦμεν δυνηθῆναι, εἰ μὴ ὁ πόλεμος ὅδε κατέστη,
παραδείγμασι χρώμενοι τοῖς ἐς τοὺς ἄλλους. τίς οὖν 12
αὕτη ἢ φιλία ἐγίγνετο ἢ ἐλευθερία πιστή, ἐν ᾗ παρὰ
γνώμην | ἀλλήλους ὑπεδεχόμεθα καὶ οἱ μὲν ἡμᾶς ἐν
τῷ πολέμῳ δεδιότες ἐθεράπευον, ἡμεῖς δὲ ἐκείνους ἐν
τῇ ἡσυχίᾳ τὸ | αὐτὸ ἐποιοῦμεν· ὅ τε τοῖς ἄλλοις μά- 177
λιστα εὔνοια πίστιν βεβαιοῖ, ἡμῖν τοῦτο ὁ φόβος
ἐχυρὸν παρεῖχε, δέει τε τὸ πλέον ἢ φιλίᾳ κατεχόμενοι
ξύμμαχοι ἦμεν· καὶ ὁποτέροις θᾶσσον παράσχοι ἀσφά-
λεια θάρσος, οὗτοι | πρότεροί τι καὶ παραβήσεσθαι
ἔμελλον. ὥστε εἴ τῳ δοκοῦμεν ἀδικεῖν προαποστάντες 2
διὰ τὴν ἐκείνων μέλλησιν τῶν ἐς ἡμᾶς δεινῶν, αὐτοὶ
οὐκ ἀνταναμείναντες σαφῶς εἰδέναι εἴ τι αὐτῶν ἔσται,
οὐκ ὀρθῶς σκοπεῖ. εἰ γὰρ δυνατοὶ ἦμεν ἐκ τοῦ ἴσου 3
καὶ ἀντεπιβουλεῦσαι, καὶ | ἀντιμελλῆσαί τι ἔδει ἡμᾶς
ἐκ τοῦ ὁμοίου ἐπ' ἐκείνους ἰέναι, ἐπ' ἐκείνοις δὲ
ὄντος αἰεὶ τοῦ ἐπιχειρεῖν καὶ ἐφ' ἡμῖν εἶναι δεῖ τὸ
προαμύνασθαι.

„Τοιαύτας ἔχοντες προφάσεις καὶ αἰτίας, ὦ Λακε- 13
δαιμόνιοι καὶ ξύμμαχοι, ἀπέστημεν, σαφεῖς μὲν τοῖς
| ἀκούουσι γνῶναι ὡς εἰκότως ἐδράσαμεν, ἱκανὰς δὲ
ἡμᾶς ἐκφοβῆσαι καὶ πρὸς ἀσφάλειάν τινα τρέψαι, βου-

1 ἀπὸ] ἀπὸ τῆς B 6 pr. ἢ G ἡ C ἡ **b** 7 ἀλλήλοις ABF ‖ ἡμᾶς] ὑμᾶς C 10 ἡμῖν] η in lit. B_1 12 ἦμεν **b** γρ. **c** εἶναι **c** 13 πρότερόν(?) C 15 δεινῶν] [κι]νδύνων G 16 οὐκ ἂν ἀναμείναντες F 18 ἀντιμελλῆσαι legit schol. (βραδυνόντων αὐτῶν καὶ μελλόντων ἀντιμελλῆσαι καὶ ἀντιβραδῦναι) ἀντεπιμελλῆσαι **c**EFMB_1 ἀντεπιμελῆσαι AB ‖ τί codd. 19 ἐκείνοις εἶναι codd., corr. Kr.

λομένους μὲν καὶ πάλαι, ὅτε ἔτι ἐν τῇ εἰρήνῃ ἐπέμψαμεν
ὡς ὑμᾶς περὶ ἀποστάσεως, ὑμῶν δὲ οὐ προσδεξαμένων
κωλυθέντας· νῦν δὲ ἐπειδὴ Βοιωτοὶ προυκαλέσαντο,
εὐθὺς | ὑπηκούσαμεν, καὶ ἐνομίζομεν ἀποστήσεσθαι
διπλῆν ἀπόστασιν, ἀπό τε τῶν Ἑλλήνων μὴ ξυγκα-
κωσποιεῖν αὐτοὺς μετ' Ἀθηναίων, ἀλλὰ ξυνελευθεροῦν,
ἀπό τε Ἀθηναίων μὴ αὐτοὶ διαφθαρῆναι ὑπ' ἐκείνων
ἐν ὑστέρῳ, ἀλλὰ προποιῆσαι. ἡ μέντοι ἀπόστασις 2
ἡμῶν θᾶσσον γε|γένηται καὶ ἀπαράσκευος· ᾗ καὶ μᾶλ-
λον χρὴ ξυμμάχους δεξαμένους ἡμᾶς διὰ ταχέων βοή-
θειαν ἀποστέλλειν, ἵνα φαίνησθε ἀμύνοντές τε οἷς
δεῖ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ τοὺς πολεμίους βλάπτοντες.
καιρὸς δὲ ὡς οὔπω πρότερον. νόσῳ τε γὰρ ἐφθάραται 3
Ἀθηναῖοι καὶ χρημάτων δα|πάνῃ, νῆές τε αὐτοῖς αἱ
μὲν περὶ τὴν ὑμετέραν εἰσίν, αἱ δ' ἐφ' ἡμῖν τετάχαται·
ὥστε οὐκ εἰκὸς αὐτοὺς περιουσίαν νεῶν ἔχειν, ἢν ὑμεῖς 4
ἐν τῷ θέρει τῷδε ναυσί τε καὶ πεζῷ ἅμα ἐπεσβάλητε
τὸ δεύτερον, ἀλλ' ἢ ὑμᾶς οὐκ ἀμυνοῦνται ἐπιπλέοντας
ἢ ἀπ' ἀμφοτέρων ἀποχω|ρήσονται. νομίσῃ τε μηδεὶς 5
ἀλλοτρίας γῆς πέρι ⟨οὐκ⟩ οἰκεῖον κίνδυνον ἕξειν. ᾧ
γὰρ δοκεῖ μακρὰν ἀπεῖναι ἡ Λέσβος, | τὴν ὠφελίαν
αὐτῷ ἐγγύθεν παρέξει. οὐ γὰρ ἐν τῇ Ἀττικῇ ἔσται ὁ
πόλεμος, ὥς τις οἴεται, ἀλλὰ δι' ἣν ἡ Ἀττικὴ ὠφελεῖ-
ται. ἔστι δὲ τῶν χρημάτων ἀπὸ τῶν ξυμμάχων ἡ 6
πρόσοδος, καὶ ἔτι μείζων ἔσται, εἰ ἡμᾶς κα|ταστρέ-
ψονται· οὔτε γὰρ ἀποστήσεται ἄλλος τά τε ἡμέτερα

2 προσδεξασμένων B 3 κωλυθέντες cEFM, corr. G_1
5 πλὴν B διπλὴν EMB_1 5—6 ξυγκακῶσ ποιεῖν Gc ξυνκα-
κῶσ ποιεῖν ABCEM ξὺν κακῶσ ποιεῖν F 8 προσποιῆσαι M
11 τε om. M ‖ οἷοι(?) M 13 ἐφθάρατετ(?) B 19 τε]
δὲ E 20 οὐκ addidi 23 ὥς τις] ὅστις EM ‖ οἴονται M ‖
ἡ om. G 25 μεῖζον G

προσγενήσεται, πάθοιμέν τ' ἂν δεινότερα ἢ οἱ πρὶν
δουλεύοντες. βοηθησάντων δὲ ὑμῶν προθύμως πόλιν 7
τε προσλήψεσθε ναυτικὸν ἔχουσαν μέγα, οὗπερ ὑμῖν
μάλιστα προσδεῖ, καὶ Ἀθηναίους ῥᾷον καθαιρήσετε
ὑφαι|ροῦντες αὐτῶν τοὺς ξυμμάχους (θρασύτερον γὰρ
πᾶς τις προσχωρήσεται), τήν τε αἰτίαν ἀποφεύξεσθε
ἣν εἴχετε μὴ βοηθεῖν τοῖς ἀφισταμένοις. ἢν δὲ ἐλευθεροῦντες φαίνησθε, τὸ κράτος τοῦ πολέμου βεβαιότερον ἕξετε.

„Αἰσχυνθέντες οὖν τάς τε τῶν Ἑλλήνων ἐς ἡμᾶς **14**
ἐλπίδας | καὶ Δία τὸν Ὀλύμπιον, ἐν οὗ τῷ ἱερῷ ἴσα
καὶ ἱκέται ἐσμέν, ἐπαμύνατε Μυτιληναίοις ξύμμαχοι γενόμενοι, καὶ μὴ πρόησθε ἡμᾶς, ἴδιον μὲν τὸν κίνδυνον τῶν σωμάτων παραβαλλομένους, κοινὴν δὲ τὴν ἐκ τοῦ κατορθῶσαι ὠφελίαν ἅπασι δώσοντας, ἔτι δὲ κοινοτέραν τὴν βλά|βην, εἰ μὴ πεισθέντων ὑμῶν σφαλησόμεθα.
γίγνεσθε δὲ ἄνδρες οἵουσπερ ὑμᾶς οἵ τε 2
Ἕλληνες ἀξιοῦσι καὶ τὸ ἡμέτερον δέος βούλεται."

Τοιαῦτα μὲν οἱ Μυτιληναῖοι εἶπον. οἱ δὲ Λακε- **15**
δαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ἐπειδὴ ἤκουσαν, προσδεξάμενοι | τοὺς λόγους ξυμμάχους τε τοὺς Λεσβίους ἐποιήσαντο καὶ τὴν ἐς τὴν Ἀττικὴν ἐσβολὴν τοῖς τε ξυμμάχοις παροῦσι κατὰ τάχος ἔφραζον ἰέναι ἐς τὸν ἰσθμὸν τοῖς δύο μέρεσιν ὡς ποιησόμενοι, καὶ αὐτοὶ πρῶτοι ἀφίκοντο, καὶ ὁλκοὺς παρεσκεύαζον τῶν νεῶν ἐν τῷ ἰσθμῷ ὡς | ὑπεροίσοντες ἐκ τῆς Κορίνθου ἐς τὴν πρὸς Ἀθήνας θάλασσαν καὶ ναυσὶ καὶ πεζῷ ἅμα
ἐπιόντες. καὶ οἱ μὲν προθύμως ταῦτα ἔπρασσον· οἱ 2

2 ἡμῶν G 3 προσλήψεσθαι F(?)M 6 ἀποφεύξησθε F
7 ἔχετε BG 8 φαίνεσθε B 15 δόντας M 17 δὲ om. M
23 παροῦσι add. g 26 ἐς om. M

δὲ ἄλλοι ξύμμαχοι βραδέως τε ξυνελέγοντο καὶ ἐν
καρποῦ ξυγκομιδῇ ἦσαν καὶ ἀρρωστίᾳ τοῦ στρατεύειν.
αἰσθόμενοι δὲ αὐτοὺς οἱ Ἀθη|ναῖοι διὰ κατάγνωσιν 16
ἀσθενείας σφῶν παρασκευαζομένους, δηλῶσαι βουλό-
μενοι ὅτι οὐκ ὀρθῶς ἐγνώκασιν, | ἀλλ' οἷοί τέ εἰσι μὴ 179
κινοῦντες τὸ ἐπὶ Λέσβῳ ναυτικὸν καὶ τὸ ἀπὸ Πελο-
ποννήσου ἐπιὸν ῥᾳδίως ἀμύνεσθαι, ἐπλήρωσαν ναῦς
ἑκατὸν ἐσβάντες αὐτοί τε πλὴν ἱππέων καὶ πεντακο-
σιομεδίμνων καὶ οἱ μέτοικοι, καὶ παρὰ τὸν | ἰσθμὸν
ἀναγαγόντες ἐπίδειξίν τε ἐποιοῦντο καὶ ἀποβάσεις τῆς
Πελοποννήσου ᾗ δοκοίη αὐτοῖς. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι 2
ὁρῶντες πολὺν τὸν παράλογον τά τε ὑπὸ τῶν Λεσβίων
ῥηθέντα ἡγοῦντο οὐκ ἀληθῆ καὶ ἄπορα νομίζοντες, ὡς
αὐτοῖς καὶ οἱ ξύμμαχοι ἅμα οὐ παρῆσαν | καὶ ἠγγέλ-
λοντο καὶ αἱ περὶ τὴν Πελοπόννησον τριάκοντα νῆες
τῶν Ἀθηναίων τὴν περιοικίδα αὐτῶν πορθοῦσαι, ἀνε-
χώρησαν ἐπ' οἴκου. ὕστερον δὲ ναυτικὸν παρεσκεύα- 3
ζον ὅ τι πέμψουσιν ἐς τὴν Λέσβον καὶ κατὰ πόλεις
ἐπήγγελλον τεσσαράκοντα νεῶν πλῆθος καὶ ναύαρχον
| προσέταξαν Ἀλκίδαν, ὃς ἔμελλεν ἐπιπλεύσεσθαι. ἀνε- 4
χώρησαν δὲ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ταῖς ἑκατὸν ναυσίν,
ἐπειδὴ καὶ ἐκείνους εἶδον. [καὶ κατὰ τὸν χρόνον τοῦ- 17
τον ὃν αἱ νῆες ἔπλεον ἐν τοῖς πλεῖσται δὴ νῆες ἅμ'
αὐτοῖς ἐνεργοὶ † κάλλει ἐγένοντο, παραπλήσιαι δὲ καὶ ἔτι
πλείους | ἀρχομένου τοῦ πολέμου. τήν τε γὰρ Ἀττικὴν 2
καὶ Εὔβοιαν καὶ Σαλαμῖνα ἑκατὸν ἐφύλασσον καὶ περὶ
Πελοπόννησον ἕτεραι ἑκατὸν ἦσαν, χωρὶς δὲ αἱ περὶ

6 pr. τὸ] τῶι E 8 αὐτοί τε in marg. G_1 ‖ πλεῖν C 14 ἅμα in marg. G_1 15 τὴν om. G 22 sqq. caput septimum decimum damnavit Steup 23 ὃν om. M ‖ post τοῖς spatium quattuor litt. E 26 καὶ ἐς Εὔβοιαν C ‖ καὶ περὶ . . . ἦσαν (27) add. G_1

*Ποτίδαιαν καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις χωρίοις, ὥστε αἱ πᾶσαι
ἅμα ἐγίγνοντο ἐν ἑνὶ θέρει διακόσιαι καὶ πεντήκοντα.
καὶ τὰ | χρήματα τοῦτο μάλιστα ὑπανάλωσε μετὰ Πο-* 3
*τιδαίας. τήν τε γὰρ Ποτίδαιαν δίδραχμοι ὁπλῖται
ἐφρούρουν (αὐτῷ γὰρ καὶ ὑπηρέτῃ δραχμὴν ἐλάμβανε
τῆς ἡμέρας), τρισχίλιοι μὲν οἱ πρῶτοι, ὧν οὐκ ἐλάσ-
σους διεπολιόρκησαν, ἑξακόσιοι δὲ καὶ χίλιοι μετὰ
Φορμίωνος, οἳ | προαπῆλθον· νῆές τε αἱ πᾶσαι τὸν
αὐτὸν μισθὸν ἔφερον. τὰ μὲν οὖν χρήματα οὕτως* 4
*ὑπαναλώθη τὸ πρῶτον, καὶ νῆες τοσαῦται δὴ πλεῖσται
ἐπληρώθησαν.*]

Μυτιληναῖοι δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ὃν οἱ Λα- 18
*κεδαιμόνιοι περὶ τὸν ἰσθμὸν ἦσαν ἐπὶ Μήθυμναν ὡς
| προδιδομένην ἐστράτευσαν κατὰ γῆν αὐτοί τε καὶ οἱ
| ἐπίκουροι· καὶ προσβαλόντες τῇ πόλει, ἐπειδὴ οὐ πρου-* 180
*χώρει ᾗ προσεδέχοντο, ἀπῆλθον ἐπ' Ἀντίσσης καὶ
Πύρρας καὶ Ἐρέσου, καὶ καταστησάμενοι τὰ ἐν ταῖς
πόλεσι ταύταις βεβαιότερα καὶ τείχη κρατύναντες διὰ
τά|χους ἀπῆλθον ἐπ' οἴκου. ἐστράτευσαν δὲ καὶ οἱ* 5 2
*Μηθυμναῖοι ἀναχωρησάντων αὐτῶν ἐπ' Ἄντισσαν· καὶ
ἐκβοηθείας τινὸς γενομένης πληγέντες ὑπό τε τῶν
Ἀντισσαίων καὶ τῶν ἐπικούρων ἀπέθανόν τε πολλοὶ
καὶ ἀνεχώρησαν οἱ λοιποὶ κατὰ τάχος. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι* 3
*πυν|θανόμενοι ταῦτα, τούς τε Μυτιληναίους τῆς γῆς
κρατοῦντας καὶ τοὺς σφετέρους στρατιώτας οὐχ ἱκα-
νοὺς ὄντας εἴργειν, πέμπουσι περὶ τὸ φθινόπωρον
ἤδη ἀρχόμενον Πάχητα τὸν Ἐπικούρου στρατηγὸν καὶ
χιλίους ὁπλίτας ἑαυτῶν. οἱ δὲ αὐτερέται πλεύσαντες* 4

2 *ἐν* supra v. g ‖ *καὶ* om. E 3 *τοῦτο μάλιστα* om. M
5 *αὐτῷ* ABCEF 8 *αἱ πᾶσαι*] *ἁπᾶσαι* F 17 *Πύρας* codd. ‖
Ἐρέσσου AB

τῶν νεῶν | ἀφικνοῦνται καὶ περιτειχίζουσι Μυτιλήνην ἐν κύκλῳ ἁπλῷ τείχει· φρούρια δ' ἔστιν οὗ ἐπὶ τῶν καρτερῶν ἐγκατοικοδομεῖται. καὶ ἡ μὲν Μυτιλήνη κατὰ 5 κράτος ἤδη ἀμφοτέρωθεν καὶ ἐκ γῆς καὶ ἐκ θαλάσσης εἴργετο, καὶ ὁ χειμὼν ἤρχετο γίγνεσθαι. προσδεόμενοι **19** δὲ οἱ Ἀθηναῖοι | χρημάτων ἐς τὴν πολιορκίαν, καὶ αὐτοὶ ἐσενεγκόντες τότε πρῶτον ἐσφορὰν διακόσια τάλαντα, ἐξέπεμψαν καὶ ἐπὶ τοὺς ξυμμάχους ἀργυρολόγους ναῦς δώδεκα καὶ Λυσικλέα πέμπτον αὐτὸν στρατηγόν. ὁ δὲ ἄλλα τε ἠργυρολόγει καὶ περιέπλει, καὶ 2 τῆς Καρίας ἐκ Μυοῦντος ἀνα|βὰς διὰ τοῦ Μαιάνδρου πεδίου μέχρι τοῦ Σανδίου λόφου, ἐπιθεμένων τῶν Καρῶν καὶ Ἀναιιτῶν, αὐτός τε διαφθείρεται καὶ τῆς ἄλλης στρατιᾶς πολλοί.

Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος οἱ Πλαταιῆς (ἔτι γὰρ ἐπο- **20** λιορκοῦντο ὑπὸ τῶν Πελοποννησίων καὶ Βοιωτῶν) ἐπειδὴ τῷ τε σίτῳ ἐπιλείποντι ἐπιέζοντο καὶ ἀπὸ τῶν Ἀθηνῶν οὐδεμία ἐλπὶς ἦν τιμωρίας οὐδὲ ἄλλη σωτηρία ἐφαίνετο, ἐπιβουλεύουσιν αὐτοί τε καὶ Ἀθηναίων οἱ ξυμπολιορκούμενοι πρῶτον μὲν πάντες ἐξελθεῖν καὶ ὑπερβῆναι τὰ τείχη τῶν πολεμίων, ἢν δύνωνται βιάσασθαι, | ἐσηγησαμένων τὴν πεῖραν αὐτοῖς Θεαινέτου τε τοῦ Τολ|μίδου, ἀνδρὸς μάντεως, καὶ Εὐπομπίδου 181 τοῦ Δαϊμάχου, ὃς καὶ ἐστρατήγει· ἔπειτα οἱ μὲν ἡμί- 2 σεις ἀπώκνησάν πως τὸν κίνδυνον μέγαν ἡγησάμενοι, ἐς δὲ ἄνδρας διακοσίους καὶ εἴκοσι μάλιστα ἐνέμειναν

2 οὗ conieci οἱ ABFGM οἳ CE ὅπου suprascr. G_1
3 ἐγκατω(ι)κοδόμηται codd., corr. Bloomfield 14 ἄλλης om. F
17 ἐπιλιπόντι codd., corr. Naber 19 οἱ om. B 20 πάντας A 22 ἐσηγησαμένων **c** ἐσηγησαμένου **b** ‖ Θαινέτου E
23 Τολμίδου ABF Τιμίδου **c** Τεμίδου EM ‖ Εὐπομπίδου E Εὐπολπίδου **c**ABFM

τῇ ἐξόδῳ ἐθελονταὶ τρόπῳ τοιῷδε. κλίμακας ἐποιή- 3
σαντο ἴσας τῷ τείχει τῶν πολεμίων· ξυνεμετρήσαντο
δὲ ταῖς ἐπιβολαῖς τῶν πλίνθων, ᾗ ἔτυχε πρὸς σφᾶς
οὐκ ἐξαληλιμμένον τὸ τεῖχος αὐτῶν. ἠριθμοῦντο δὲ
πολλοὶ ἅμα τὰς ἐπιβολὰς καὶ ἔμελλον οἱ μέν τινες
ἁμαρτήσεσθαι, οἱ δὲ πλείους τεύξεσθαι τοῦ ἀληθοῦς
λογισμοῦ, ἄλλως τε καὶ πολλάκις ἀριθμοῦντες καὶ ἅμα
οὐ πολὺ ἀπέχοντος, ἀλλὰ ῥᾳδίως καθορωμένου ἐς ὃ
ἐβούλοντο τοῦ τείχους. τὴν μὲν οὖν ξυμμέτρησιν τῶν 4
κλιμάκων οὕτως ἔλαβον ἐκ τοῦ πάχους τῆς πλίνθου
εἰκάσαντες τὸ μέτρον. τὸ δὲ τεῖχος ἦν τῶν Πελο- 21
ποννησίων τοιόνδε τῇ οἰκοδομήσει. εἶχε μὲν δύο τοὺς
περιβόλους, πρός τε Πλαταιῶν καὶ εἴ τις ἔξωθεν ἀπ'
Ἀθηνῶν ἐπίοι, διεῖχον δὲ οἱ περίβολοι ἑκκαίδεκα πό-
δας μάλιστα ἀπ' ἀλλήλων. τὸ οὖν μεταξὺ τοῦτο [οἱ 2
ἑκκαίδεκα πόδες] τοῖς φύλαξιν οἰκήματα διανενεμη-
μένα ᾠκοδόμητο, καὶ ἦν ξυνοχὴ ὥστε ἓν φαίνεσθαι
τεῖχος παχὺ ἐπάλξεις ἔχον ἀμφοτέρωθεν. διὰ δέκα δὲ 3
ἐπάλξεων πύργοι ἦσαν μεγάλοι καὶ ἰσοπλατεῖς τῷ τεί-
χει, διήκοντες ἔς τε τὸ ἔσω μέτωπον αὐτοῦ [καὶ] οἱ
αὐτοὶ καὶ τὸ ἔξω, ὥστε πάροδον μὴ εἶναι [παρὰ πύργον],
ἀλλὰ δι' αὐτῶν μέσων διῇσαν. τὰς οὖν νύκτας, ὁπότε 4
χειμὼν εἴη νοτερός, τὰς μὲν ἐπάλξεις ἀπέλειπον, ἐκ
δὲ τῶν πύργων ὄντων δι' ὀλίγου καὶ ἄνωθεν στεγα-
νῶν τὴν φυλακὴν ἐποιοῦντο. τὸ μὲν οὖν τεῖχος ᾧ

4 ἐξαληλειμμένον E 8 ἀπέχοντες codd., corr. Didot 12 δύο μὲν B, corr. B_1 14 ἐπόοι B || (et 16) ἑξκαίδεκα E 15 μάλιστα om. B 15—16 seclusa del. Herw. 16 διανενημένα E 17 ξυνοχὴ C ξυνεχῆ **b** [G] 18 δὲ om. A 20 καὶ del. L. Herbst 21 καὶ τὸ] καὶ ἐς τὸ MF_1 καὶ B || seclusa del. Naber 22 διῄεσαν G διήεσαν CMA_1F_1 διίεσαν A δίεσαν BEF 23 ἀπέλιπον BEF, corr. F_1

περιεφρουροῦντο οἱ Πλαταιῆς τοιοῦτον ἦν. οἱ δ', 22
ἐπειδὴ | παρεσκεύαστο αὐτοῖς, τηρήσαντες νύκτα χει-
μέριον ὕδατι καὶ ἀνέμῳ καὶ ἅμ' ἀσέληνον ἐξῆσαν·
ἡγοῦντο δὲ οἵπερ καὶ τῆς πείρας αἴτιοι ἦσαν. καὶ
πρῶτον μὲν τὴν τάφρον διέβησαν ἣ περιεῖχεν αὐτούς,
ἔπειτα προσέμειξαν τῷ τείχει τῶν πολεμίων λαθόντες
τοὺς φύλακας, ἀνὰ | τὸ σκοτεινὸν μὲν οὐ προϊδόντων
αὐτῶν, ψόφῳ δὲ τῷ | ἐκ τοῦ προσιέναι αὐτοὺς ἀντι- 182
παταγοῦντος τοῦ ἀνέμου οὐ κατακουσάντων· ἅμα δὲ 2
καὶ διέχοντες πολὺ ἦσαν, ὅπως τὰ ὅπλα μὴ κρουόμενα
πρὸς ἄλληλα αἴσθησιν παρέχοι. ἦσαν δὲ εὐσταλεῖς τε
τῇ ὁπλίσει καὶ τὸν ἀριστε|ρὸν μόνον πόδα ὑποδεδε-
μένοι ἀσφαλείας ἕνεκα τῆς πρὸς τὸν πηλόν. κατὰ οὖν 3
μεταπύργιον προσέμισγον πρὸς τὰς ἐπάλξεις εἰδότες
ὅτι ἐρῆμοί εἰσι, πρῶτον μὲν οἱ τὰς κλίμακας φέροντες,
καὶ προσέθεσαν· ἔπειτα ψιλοὶ δώδεκα ξὺν ξιφιδίῳ καὶ
θώρακι ἀνέβαινον, ὧν ἡγεῖτο Ἀμ|μέας ὁ Κοροίβου καὶ
πρῶτος ἀνέβη, μετὰ δὲ αὐτὸν οἱ ἑπόμενοι ἓξ ἐφ'
ἑκάτερον τῶν πύργων ἀνέβαινον· ἔπειτα ψιλοὶ ἄλλοι
μετὰ τούτους ξὺν δορατίοις ἐχώρουν, οἷς ἕτεροι κατό-
πιν τὰς ἀσπίδας ἔφερον, ὅπως ἐκεῖνοι ῥᾷον προσβαί-
νοιεν, καὶ ἔμελλον δώσειν ὁπότε πρὸς τοῖς πο|λεμίοις
εἶεν. ὡς δὲ ἄνω πλείους ἐγένοντο, ᾔσθοντο οἱ ἐκ 4
τῶν πύργων φύλακες· κατέβαλε γάρ τις τῶν Πλαταιῶν
ἀντιλαμβανόμενος ἀπὸ τῶν ἐπάλξεων κεραμίδα, ἣ πε-
σοῦσα δοῦπον ἐποίησεν. καὶ αὐτίκα βοὴ ἦν, τὸ δὲ 5

5 ἢι E 8 τῷ] τὸ M 8—10 προσιέναι ... τοῦ et ἅμα ... ἦσαν om. E 10 πολλοὶ BF 12 πόδα μόνον ABEF 13 εἵνεκα C 14 πρὸς om. A 16 pr. καὶ om. M ‖ ξιφειδίῳ M ξιφ+ιδίω C 19 ἑκατέρων Cf$_r$ γρ. G$_1$ 23 οἱ om. A 24 τις] τις ἐκ G 26 δοῦπον A ψόφον cBEf$_r$M ‖ βοὴ ἦν] βοὴν Cf$_r$ βοὴ G

στρατόπεδον ἐπὶ τὸ τεῖχος ὥρμησεν· οὐ γὰρ ᾔδει ὅ τι | ἦν τὸ δεινὸν σκοτεινῆς νυκτὸς καὶ χειμῶνος ὄντος, καὶ ἅμα οἱ ἐν τῇ πόλει τῶν Πλαταιῶν ὑπολελειμμένοι ἐξελθόντες προσέβαλλον τῷ τείχει τῶν Πελοποννησίων ἐκ τοὔμπαλιν ἢ οἱ ἄνδρες αὐτῶν ὑπερέβαινον, ὅπως ἥκιστα πρὸς αὐτοὺς τὸν νοῦν ἔχοιεν. ἐθορυβοῦντο μὲν οὖν | κατὰ χώραν μένοντες, βοηθεῖν δὲ οὐδεὶς ἐτόλμα ἐκ τῆς ἑαυτῶν φυλακῆς, ἀλλ' ἐν ἀπόρῳ ἦσαν εἰκάσαι τὸ γιγνόμενον. καὶ οἱ τριακόσιοι αὐτῶν, οἷς ἐτέτακτο παραβοηθεῖν εἴ τι δέοι, ἐχώρουν ἔξωθεν τοῦ τείχους πρὸς τὴν βοήν, φρυκτοί τε ᾔροντο ἐς τὰς Θήβας πολέμιοι· παρανῖσχον | δὲ καὶ οἱ ἐκ τῆς πόλεως Πλαταιῆς ἀπὸ τοῦ τείχους φρυκτοὺς πολλοὺς πρότερον παρεσκευασμένους ἐς αὐτὸ τοῦτο, ὅπως ἀσαφῆ τὰ σημεῖα τῆς φρυκτωρίας τοῖς πο|λεμίοις ᾖ καὶ μὴ βοηθοῖεν, ἄλλο τι νομίσαντες τὸ γιγνόμενον εἶναι ἢ τὸ ὄν, πρὶν σφῶν οἱ ἄνδρες οἱ ἐξιόντες διαφύγοιεν καὶ τοῦ ἀσφαλοῦς ἀντιλάβοιντο. οἱ δ' ὑπερβαίνοντες τῶν Πλαταιῶν ἐν τούτῳ, ὡς οἱ πρῶτοι | αὐτῶν ἀνεβεβήκεσαν καὶ τοῦ πύργου ἑκατέρου τοὺς φύλακας διαφθείραντες ἐκεκρατήκεσαν, τάς τε διόδους τῶν πύργων ἐνστάντες αὐτοὶ ἐφύλασσον μηδένα δι' αὐτῶν ἐπιβοηθεῖν, καὶ κλίμακας προσθέντες ἀπὸ τοῦ τείχους τοῖς πύργοις καὶ ἐπαναβιβάσαντες ἄνδρας πλείους, οἱ | μὲν ἀπὸ τῶν πύργων τοὺς ἐπιβοηθοῦντας καὶ κάτωθεν καὶ ἄνωθεν εἶργον βάλλοντες, οἱ δ' ἐν τούτῳ οἱ πλείους πολλὰς προσθέντες κλίμακας ἅμα καὶ τὰς

4 προσέβαλον ABEM[G] 5 ἢ Cf$_r$ ἧι EM ἦ B η:ι A[G] 8 αὐτῶν ABEM(?)[G] 10 ἔξω ABEM[G] 11 ἐς] πρὸς G 14 ὅπως] καὶ ὅπως M 19 ὡς οἱ cf$_r$ ὅσοι ABEM 20—21 καὶ . . . ἐκεκρατήκεσαν om. M

ἐπάλξεις ἀπώσαντες διὰ τοῦ μεταπυργίου ὑπερέβαινον.
ὁ δὲ διακομιζόμενος αἰεὶ ἵστατο ἐπὶ τοῦ χείλους τῆς 2
τάφρου καὶ ἐντεῦθεν ἐτόξευόν τε καὶ ἠκόντιζον, εἴ
τις παραβοηθῶν παρὰ τὸ τεῖχος κωλυτὴς γίγνοιτο τῆς
διαβάσεως. ἐπεὶ δὲ πάντες διεπεπεραίωντο, οἱ ἀπὸ 3
τῶν πύργων χαλεπῶς οἱ τελευταῖοι καταβαίνοντες
ἐχώρουν ἐπὶ τὴν τάφρον, καὶ ἐν τούτῳ οἱ τριακόσιοι
αὐτοῖς ἐπεφέροντο λαμπάδας ἔχοντες. οἱ μὲν οὖν 4
Πλαταιῆς ἐκείνους ἑώρων μᾶλλον ἐκ τοῦ σκότους
ἑστῶτες ἐπὶ τοῦ χείλους τῆς τάφρου, καὶ ἐτόξευόν τε
καὶ ἐσηκόντιζον ἐς τὰ γυμνά, αὐτοὶ δὲ ἐν τῷ ἀφανεῖ
ὄντες ἧσσον διὰ τὰς λαμπάδας καθεωρῶντο, ὥστε
φθάνουσι τῶν Πλαταιῶν καὶ οἱ ὕστατοι διαβάντες
τὴν τάφρον, χαλεπῶς δὲ καὶ βιαίως· κρύσταλλός τε 5
γὰρ ἐπεπήγει οὐ βέβαιος ἐν αὐτῇ ὥστ' ἐπελθεῖν, ἀλλ'
οἷος ἀπηλιώτου [ἢ βορέου] ὑδατώδης μᾶλλον, καὶ ἡ
νὺξ τοιούτῳ ἀνέμῳ ὑπονειφομένη πολὺ τὸ ὕδωρ ἐν
αὐτῇ ἐπεποιήκει, ὃ μόλις ὑπερέχοντες ἐπεραιώθησαν.
ἐγένετο δὲ καὶ ἡ διάφευξις αὐτοῖς μᾶλλον διὰ τοῦ
χειμῶνος τὸ μέγεθος. ὁρμήσαντες δὲ ἀπὸ τῆς τάφρου 24
οἱ Πλαταιῆς ἐχώρουν ἁθρόοι τὴν ἐς Θήβας φέρουσαν
ὁδὸν ἐν δεξιᾷ ἔχοντες τὸ τοῦ Ἀνδροκράτους ἡρῷον,
νομίζοντες ἥκιστ' ἂν σφᾶς ταύτην αὐτοὺς ὑποτοπῆσαι 184
τραπέσθαι τὴν ἐς τοὺς πολεμίους· καὶ ἅμα ἑώρων
τοὺς Πελοποννησίους τὴν πρὸς Κιθαιρῶνα καὶ Δρυὸς
κεφαλὰς τὴν ἐπ' Ἀθηνῶν φέρουσαν μετὰ λαμπάδων
διώκοντας. καὶ ἐπὶ μὲν ἓξ ἢ ἑπτὰ σταδίους οἱ Πλα- 2

4 τεῖχος] χεῖλος E 5 οἱ om. M 9 σκόντους(?) C 10 καὶ ἐντεῦθεν ἐτόξευόν G 15 βέβαιος] βεβαίως G ‖ ἐπανελθεῖν E 16 seclusa del. Dobree 17 ὑπονιφομένη EGM 22 Ἀνδροκάτους B 23 ἥκιστ' ἂν] ἥκιστα codd., corr. Madvig

ταιῆς τὴν ἐπὶ τῶν Θηβῶν ἐχώρησαν, ἔπειθ᾽ ὑποστρέψαντες ᾖσαν τὴν πρὸς τὸ ὄρος φέρουσαν ὁδὸν ἐς Ἐρύθρας καὶ Ὑσιάς, καὶ λαβόμενοι τῶν ὀρῶν διαφεύγουσιν ἐς τὰς Ἀθήνας, ἄνδρες δώδεκα καὶ διακόσιοι ἀπὸ πλειόνων· εἰσὶ γάρ τινες αὐτῶν οἳ ἀπετράποντο ἐς | τὴν πόλιν πρὶν ὑπερβαίνειν, εἷς δ᾽ ἐπὶ τῇ ἔξω τάφρῳ τοξότης ἐλήφθη. οἱ μὲν οὖν Πελοποννήσιοι κατὰ χώραν ἐγένοντο τῆς βοηθείας παυσάμενοι· οἱ δ᾽ ἐκ τῆς πόλεως Πλαταιῆς τῶν μὲν γεγενημένων εἰδότες οὐδέν, τῶν δὲ ἀποτραπομένων σφίσιν ἀπαγγειλάντων ὡς οὐδεὶς πε|ρίεστι, κήρυκα ἐκπέμψαντες, ἐπεὶ ἡμέρα ἐγένετο, ἐσπένδοντο ἀναίρεσιν τοῖς νεκροῖς, μαθόντες δὲ τὸ ἀληθὲς ἐπαύσαντο. οἱ μὲν δὴ τῶν Πλαταιῶν ἄνδρες οὕτω ὑπερβάντες ἐσώθησαν.

Ἐκ δὲ τῆς Λακεδαίμονος τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος τε|λευτῶντος ἐκπέμπεται Σάλαιθος ὁ Λακεδαιμόνιος ἐς Μυτιλήνην τριήρει. καὶ πλεύσας ἐς Πύρραν καὶ ἐξ αὐτῆς πεζῇ κατὰ χαράδραν τινά, ᾗ ὑποβατὸν ἦν τὸ περιτείχισμα, διαλαθὼν ἐσέρχεται ἐς τὴν Μυτιλήνην, καὶ ἔλεγε τοῖς προέδροις ὅτι ἐσβολή τε ἅμα ἐς τὴν Ἀττικὴν | ἔσται καὶ αἱ τεσσαράκοντα νῆες παρέσονται ἃς ἔδει βοηθῆσαι αὐτοῖς, προαποπεμφθῆναί τε αὐτὸς τούτων ἕνεκα καὶ ἅμα τῶν ἄλλων ἐπιμελησόμενος. καὶ οἱ μὲν Μυτιληναῖοι ἐθάρσουν τε καὶ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους ἧσσον εἶχον τὴν γνώμην ὥστε ξυμβαίνειν. ὅ τε χειμὼν ἐτε|λεύτα οὗτος, καὶ τέταρτον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψεν.

Τοῦ δ᾽ ἐπιγιγνομένου θέρους οἱ Πελοποννήσιοι

3 *ὀρῶν* B 12 *τῶν νεκρῶν* G 13 *τῶν* om. c f_r 18 *ὑπερβατὸν* codd., corr. Herw. 19 *τὴν* om. G 27 *ἐτελεύτα* om. AB

ἐπειδὴ τὰς ἐς τὴν Μυτιλήνην [δύο καὶ] τεσσαράκοντα ναῦς ἀπέστειλαν ἄρχοντα Ἀλκίδαν, ὃς ἦν αὐτοῖς ναύαρχος, | προστάξαντες, αὐτοὶ ἐς τὴν Ἀττικὴν καὶ οἱ ξύμμαχοι ἐσέβαλον, ὅπως οἱ Ἀθηναῖοι ἀμφοτέρωθεν θορυβούμενοι ἧσσον ταῖς ναυσὶν ἐς τὴν Μυτιλήνην 185 *καταπλεούσαις ἐπιβοηθήσωσιν.* 2 *ἡγεῖτο δὲ τῆς ἐσβολῆς ταύτης Κλεομένης ὑπὲρ Παυσανίου τοῦ Πλειστοάνακτος υἱέος βασιλέως ὄντος καὶ νεωτέρου ἔτι, πατρὸς δὴ ἀδελφὸς ὤν.* 3 *¦ ἐδῄωσαν δὲ τῆς Ἀττικῆς τά τε πρότερον τετμημένα, [καὶ] εἴ τι ἐβεβλαστήκει, καὶ ὅσα ἐν ταῖς πρὶν ἐσβολαῖς παρελέλειπτο· καὶ ἡ ἐσβολὴ αὕτη χαλεπωτάτη ἐγένετο τοῖς Ἀθηναίοις μετὰ τὴν δευτέραν.* 4 *ἐπιμένοντες γὰρ αἰεὶ ἀπὸ τῆς Λέσβου τι πεύσεσθαι τῶν νεῶν ἔργον ὡς ἤδη | πεπεραιωμένων ἐπεξῆλθον τὰ πολλὰ τέμνοντες. ὡς δ' οὐδὲν ἀπέβαινεν αὐτοῖς ὧν προσεδέχοντο καὶ ἐπελελοίπει ὁ σῖτος, ἀνεχώρησαν καὶ διελύθησαν κατὰ πόλεις.*

27 *Οἱ δὲ Μυτιληναῖοι ἐν τούτῳ, ὡς αἵ τε νῆες αὐτοῖς οὐχ ἧκον ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου, ἀλλὰ ἐνεχρόνιζον, καὶ | ὁ σῖτος ἐπελελοίπει, ἀναγκάζονται ξυμβαίνειν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους διὰ τάδε.* 2 *ὁ Σάλαιθος καὶ αὐτὸς οὐ προσδεχόμενος ἔτι τὰς ναῦς ὁπλίζει τὸν δῆμον πρότερον ψιλὸν ὄντα ὡς ἐπεξιὼν τοῖς Ἀθηναίοις·* 3 *οἱ δὲ ἐπειδὴ ἔλαβον ὅπλα, οὔτε ἠκροῶντο ἔτι τῶν ἀρχόντων, κατὰ | ξυλλόγους τε γιγνόμενοι ἢ τὸν σῖτον ἐκέλευον τοὺς δυνατοὺς φέρειν ἐς τὸ φανερὸν καὶ διανέμειν ἅπασιν, ἢ αὐτοὶ ξυγχωρήσαντες πρὸς Ἀθηναίους*

1 *τὴν* om. M ‖ seclusa del. Kr. 2 *ἄρχοντα*] *ἔχοντα* codd., corr. Steph. 6 *ἐπιβοηθήσουσιν* G 8 *υἱέος* supra v. G_1 *υἱέως* f_r 9 *δὴ*] *δὲ* codd., corr. Stahl 10 *καὶ* del. L. Dindorf 11 *ἡ* om. M 14 *πεπεραιωμένον* Cf_r [G] 23 *φίλον* ABE 27 *ξυγχωρήσαν* B

ἔφασαν παραδώσειν τὴν πόλιν. γνόντες δὲ οἱ ἐν τοῖς 28
πράγμασιν οὔτ' ἀποκωλύειν δυνατοὶ ὄντες, εἴ τ' ἀπο-
μονωθήσονται τῆς | ξυμβάσεως, κινδυνεύσοντες, ποι- 25
οῦνται κοινῇ ὁμολογίαν πρός τε Πάχητα καὶ τὸ στρα-
τόπεδον, ὥστε Ἀθηναίοις μὲν ἐξεῖναι βουλεῦσαι περὶ
Μυτιληναίων ὁποῖον ἄν τι βούλωνται καὶ τὴν στρα-
τιὰν ἐς τὴν πόλιν δέχεσθαι αὐτούς, πρεσβείαν δὲ ἀπο-
στέλλειν ἐς τὰς Ἀθήνας Μυτι|ληναίους περὶ ἑαυτῶν· 30
ἐν ὅσῳ δ' ἂν πάλιν ἔλθωσι, Πάχητα μήτε δῆσαι Μυ-
τιληναίων μηδένα μηδὲ ἀνδραποδίσαι μήτε ἀποκτεῖναι.
ἡ μὲν ξύμβασις αὕτη ἐγένετο. οἱ δὲ πράξαντες πρὸς 2
τοὺς Λακεδαιμονίους μάλιστα τῶν Μυτιληναίων περι-
δεεῖς ὄντες, ὡς ἡ στρατιὰ ἐσῆλθεν, | οὐκ ἠνέσχοντο, 37
ἀλλ' ἐπὶ τοὺς βωμοὺς ὅμως καθίζουσιν· Πάχης δ' ἀνα-
στήσας αὐτοὺς ὥστε μὴ ἀδικῆσαι, κατα|τίθεται ἐς Τέ- 18
νεδον μέχρι οὗ τοῖς Ἀθηναίοις τι δόξῃ. πέμψας δὲ 3
καὶ ἐς τὴν Ἄντισσαν τριήρεις προσεκτήσατο καὶ τἆλλα
τὰ περὶ τὸ στρατόπεδον καθίστατο ᾗ αὐτῷ ἐδόκει.

| Οἱ δ' ἐν ταῖς τεσσαράκοντα ναυσὶ Πελοποννήσιοι, 29
οὓς ἔδει ἐν τάχει παραγενέσθαι, πλέοντες περί τε
αὐτὴν τὴν Πελοπόννησον ἐνδιέτριψαν καὶ κατὰ τὸν
ἄλλον πλοῦν σχολαῖοι κομισθέντες τοὺς μὲν ἐκ τῆς
πόλεως Ἀθηναίους λανθάνουσι, πρὶν δὴ τῇ Δήλῳ
ἔσχον, προσ|μείξαντες δὲ ἀπ' αὐτῆς τῇ Ἰκάρῳ καὶ Μυ- 1
κόνῳ πυνθάνονται πρῶτον ὅτι ἡ Μυτιλήνη ἑάλωκεν.
βουλόμενοι δὲ τὸ σαφὲς εἰδέναι κατέπλευσαν ἐς Ἔμ- 2
βατον τῆς Ἐρυθραίας· ἡμέραι δὲ μάλιστα ἦσαν τῇ Μυ-

1 ἔφθασαν M 2 ἀποκωλύσειν codd., corr. Stahl ‖ εἶτ' BE 3 κινδυνεύοντες ABEM 24 προσέσχον Mf_r ++εσχον C[G] ‖ Κάρῳ AE Κλάρῳ M 25 ἑαλωκυῖα εἴη M 26—27 Ἔμβαστον C[G]

τιλήνη ἑαλωκυίᾳ ἑπτὰ ὅτε ἐς τὸ Ἔμβατον κατέπλευσαν.
πυθόμενοι δὲ τὸ σαφὲς ἐβουλεύοντο ἐκ τῶν παρόν-
των· καὶ ἔλεξεν αὐτοῖς Τευτίαπλος ἀνὴρ Ἠλεῖος τάδε.

„Ἀλκίδα καὶ Πελοποννησίων ὅσοι πάρεσμεν ἄρχον- 30
τες τῆς στρατιᾶς, ἐμοὶ δοκεῖ πλεῖν ἡμᾶς ἐπὶ Μυτιλή-
νην πρὶν ἐκπύστους γενέσθαι, ὥσπερ ἔχομεν. κατὰ 2
γὰρ τὸ εἰκὸς ἀνδρῶν | νεωστὶ πόλιν ἐχόντων πολὺ τὸ
ἀφύλακτον εὑρήσομεν, κατὰ μὲν θάλασσαν καὶ πάνυ,
ᾗ ἐκεῖνοί τε ἀνέλπιστοι ἐπιγενέσθαι ἄν τινα σφίσι
πολέμιον καὶ ἡμῶν ἡ ἀλκὴ τυγχάνει μόλις παροῦσα.
εἰκὸς δὲ καὶ τὸ πεζὸν αὐτῶν κατ' οἰκίας ἀμελέστερον
ὡς κεκρατηκότων διεσπάρθαι. | εἰ οὖν προσπέσοιμεν 3
ἄφνω τε καὶ νυκτός, ἐλπίζω μετὰ τῶν ἔνδον, εἴ τις
ἄρα ἡμῖν ἐστιν ὑπόλοιπος εὔνους, καταληφθῆναι ἂν
τὰ πράγματα. καὶ μὴ ἀποκνήσωμεν τὸν κίνδυνον, 4
νομίσαντες οὐκ ἄλλο τι εἶναι τὸ καινὸν τοῦ πολέμου
ἢ τὸ τοιοῦτον· ὃ εἴ τις στρατηγὸς ἔν τε | αὑτῷ φυ-
λάσσοιτο καὶ τοῖς πολεμίοις ἐνορῶν ἐπιχειροίη, πλεῖστ'
ἂν ὀρθοῖτο.“

Ὁ μὲν τοσαῦτα εἰπὼν οὐκ ἔπειθε τὸν Ἀλκίδαν. 31
ἄλλοι δέ τινες τῶν ἀπ' Ἰωνίας φυγάδων καὶ οἱ Λέ-
σβιοι ⟨οἱ⟩ ξυμπλέοντες παρῄνουν, ἐπειδὴ τοῦτον τὸν
κίνδυνον φοβεῖται, τῶν ἐν Ἰωνίᾳ πόλεων καταλα|βεῖν
τινα ἢ Κύμην τὴν Αἰολίδα, ὅπως ἐκ πόλεως ὁρμώ-
μενοι τὴν Ἰωνίαν ἀποστήσωσιν (ἐλπίδα δ' εἶναι·
οὐ|δενὶ γὰρ ἀκουσίως ἀφῖχθαι), καὶ τὴν πρόσοδον 187
ταύτην μεγίστην οὖσαν Ἀθηναίων ἵν' ὑφέλωσι καὶ

6 ἐκπύστου AB ἐκπύστοις E 9 ἢ A ‖ ἄν om. E 10 μάλιστα οὖσα codd., correxi 11 αὐτοῖς G 16 κενὸν CM 17 αὐτῶ(ι) codd. 20 Ὀλκίδαν C 22 οἱ add. Madvig 23 τῶν ἐν] τὸ μὲν C τῶν μὲν ἐν G 26 οὐδὲν Cf_r 27 οὖσαν μεγίστην B ‖ ἵν'] ἣν codd., corr. Dobree ‖ ἀφέλωσι AB

ἅμα, ἣν ἐφορμῶσι σφίσιν, αὐτοῖς δαπάνη γίγνηται·
πείσειν τε οἴεσθαι καὶ Πισσούθνην ὥστε ξυμπολεμεῖν.
ὁ δὲ οὐδὲ | ταῦτα ἐνεδέχετο, ἀλλὰ τὸ πλεῖστον τῆς 2
γνώμης εἶχεν, ἐπειδὴ τῆς Μυτιλήνης ὑστερήκει, ὅτι
τάχιστα τῇ Πελοποννήσῳ πάλιν προσμεῖξαι. ἄρας δὲ 3
ἐκ τοῦ Ἐμβάτου παρέπλει, καὶ προσσχὼν Μυοννήσῳ
τῇ Τηίων τοὺς αἰχμαλώτους οὓς κατὰ πλοῦν εἰλήφει
ἀπέσφαξε τοὺς πολ|λούς. καὶ ἐς τὴν Ἔφεσον καθορ- 1 2
μισαμένου αὐτοῦ Σαμίων τῶν ἐξ Ἀναίων ἀφικόμενοι
πρέσβεις ἔλεγον οὐ καλῶς τὴν Ἑλλάδα ἐλευθεροῦν
αὐτόν, εἰ ἄνδρας διέφθειρεν οὔτε χεῖρας ἀνταιρομέ-
νους οὔτε πολεμίους, Ἀθηναίων δὲ ὑπὸ ἀνάγκης ξυμ-
μάχους· εἴ τε μὴ παύσεται, | ὀλίγους μὲν αὐτὸν τῶν
ἐχθρῶν ἐς φιλίαν προσάξεσθαι, πολὺ δὲ πλείους τῶν
φίλων πολεμίους ἕξειν. καὶ ὁ μὲν ἐπείσθη τε καὶ
Χίων ἄνδρας ὅσους εἶχεν ἔτι ἀφῆκε καὶ τῶν ἄλλων
τινάς· ὁρῶντες γὰρ τὰς ναῦς οἱ ἄνθρωποι οὐκ ἔφευ-
γον, ἀλλὰ προσεχώρουν μᾶλλον ὡς Ἀττικαῖς | καὶ ἐλ-
πίδα οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην εἶχον μή ποτε Ἀθηναίων τῆς
θαλάσσης κρατούντων ναῦς Πελοποννησίων ἐς Ἰωνίαν
παραβαλεῖν. ἀπὸ δὲ τῆς Ἐφέσου ὁ Ἀλκίδας ἔπλει 3
κατὰ τάχος καὶ φυγὴν ἐποιεῖτο· ὤφθη γὰρ ὑπὸ τῆς
Σαλαμινίας καὶ Παράλου ἔτι περὶ Κλάρον ὁρμῶν (αἱ
δ' | ἀπ' Ἀθηνῶν ἔτυχον πλέουσαι), καὶ δεδιὼς τὴν
δίωξιν ἔπλει διὰ τοῦ πελάγους ὡς γῇ ἑκούσιος οὐ

1 ἣν E ‖ σφίσιν αὐτοῖς δαπάνη GM et schol. (διόπερ τὸ σφίσιν αὐτοῖς οὐχ ἅμα ἀναγνωστέον, ἀλλὰ διαιρετέον, καὶ κατὰ τὸ σφίσιν ὑποστικτέον) αὐτοῖς δαπάνη σφίσι AB αὐτοὺς δαπάνη σφίσι CEf_r ‖ γίγνεται AB 6 προσχὼν cEf_rM ‖ Μυονήσῳ f_r Μυοννήσσῳ cAEM 8 ἀπέσφαξε] alt. ε ex corr. c_2 11 αὐτῶν C, corr. C_1 13 τε] δὲ E 14—15 τῶν φίλων πολεμίους om. Cf_r [G] 25 ἑκουσίως f_r

σχήσων ἄλλῃ ἢ Πελοποννήσῳ. τῷ δὲ Πάχητι καὶ τοῖς 2
Ἀθηναίοις ἦλθε μὲν καὶ ἀπὸ τῆς Ἐρυθραίας ἀγγελία,
ἀφικνεῖτο δὲ καὶ πανταχόθεν· ἀτειχίστου γὰρ οὔσης
τῆς Ἰωνίας | μέγα τὸ δέος ἐγένετο μὴ παραπλέοντες οἱ
Πελοποννήσιοι, εἰ καὶ ὣς μὴ διενοοῦντο μένειν, πορ-
θῶσιν ἅμα προσπίπτοντες τὰς πόλεις. αὐτάγγελοι δ'
αὐτὸν ἰδοῦσαι ἐν τῇ Κλάρῳ ἥ τε Πάραλος καὶ ἡ Σα-
λαμινία ἔφρασαν. ὁ δὲ ὑπὸ σπουδῆς ἐποιεῖτο τὴν 188 3
δίωξιν· καὶ μέχρι μὲν Πάτμου τῆς νήσου ἐπεδίωξεν,
ὡς δ' οὐκέτι ἐν καταλήψει ἐφαίνετο, ἐπανεχώρει. κέρ-
δος δὲ ἐνόμισεν, ἐπειδὴ οὐ μετεώροις περιέτυχεν, ὅτι
οὐδαμοῦ ἐγκαταληφθεῖσαι ἠναγκάσθησαν στρατόπεδόν
τε ποιεῖσθαι καὶ φυλακὴν σφίσι καὶ ἐφόρμησιν παρα-
σχεῖν. παραπλέων δὲ πάλιν ἔσχε καὶ ἐς Νότιον τὸ **34**
Κολοφωνίων, οὗ κατῴκηντο Κολοφώνιοι τῆς ἄνω πό-
λεως ἑαλωκυίας ὑπὸ Ἰταμάνους καὶ τῶν βαρβάρων
κατὰ στάσιν ἰδίᾳ ἐπαχθέντων· ἑάλω δὲ μάλιστα αὕτη
ὅτε ἡ δευτέρα Πελοποννησίων ἐσβολὴ ἐς τὴν Ἀττικὴν
ἐγίγνετο. ἐν οὖν τῷ Νοτίῳ οἱ καταφυγόντες καὶ 2
κατοικήσαντες αὐτόθι αὖθις στασιάσαντες, οἱ μὲν παρὰ
Πισσούθνου ἐπικούρους Ἀρκάδων τε καὶ τῶν βαρ-
βάρων ἐπαγαγόμενοι ἐν διατειχίσματι | εἶχον (καὶ τῶν
ἐκ τῆς ἄνω πόλεως Κολοφωνίων οἱ μηδίσαντες ξυν-
εσελθόντες ἐπολίτευον), οἱ δὲ ὑπεξελθόντες τούτους
καὶ ὄντες φυγάδες τὸν Πάχητα ἐπάγονται. ὁ δὲ προ- 3

2 καὶ om. M 5 ὡς codd. ‖ μὴ ὡς M 7 αὐτοὺς E 9 Πάτμου coni. schol. Λάτμου codd. 10 ἐν] ν in lit. c_2 11 ἐνόμισεν] alt. ε in lit. a_2 ἐνόμισε B 12 ἐγκατεληφθεῖσαι B 13 τε om. AB 15 κατοίκηντο C 17 ἰδίαν codd., corr. Kr. 19 Νοτιοι C 20 αὖθις] αὖθι C 21 Πισσούθνην A 22 ἐπαγόμενοι codd., corr. Kr. 23—24 ξυνελθόντες F ξυνεπελθόντες C 25 sq. προ+καλεσάμενος G

καλεσάμενος ἐς λόγους Ἱππίαν τῶν ἐν τῷ διατειχίσματι Ἀρκάδων ἄρχοντα, ὥστε, ἢν μηδὲν ἀρέσκον λέ|γῃ, πάλιν αὐτὸν καταστήσειν ἐς τὸ τεῖχος σῶν καὶ ὑγιᾶ, ὁ μὲν ἐξῆλθε παρ' αὐτόν, ὁ δ' ἐκεῖνον μὲν ἐν φυλακῇ ἀδέσμῳ εἶχεν, αὐτὸς δὲ προσβαλὼν τῷ τειχίσματι ἐξαπιναίως καὶ οὐ προσδεχομένων αἱρεῖ, τούς τε Ἀρκάδας καὶ τῶν βαρβάρων ὅσοι ἐνῆσαν διαφθείρει· καὶ τὸν | Ἱππίαν ὕστερον ἐσαγαγὼν ὥσπερ ἐσπείσατο, ἐπειδὴ ἔνδον ἦν, ξυλλαμβάνει καὶ κατατοξεύει. Κολοφωνίοις 4 δὲ Νότιον παραδίδωσι πλὴν τῶν μηδισάντων. καὶ ὕστερον Ἀθηναῖοι οἰκιστὰς πέμψαντες κατὰ τοὺς ἑαυτῶν νόμους κατῴκισαν τὸ Νότιον, ξυναγαγόντες πάντας ἐκ τῶν πό|λεων, εἴ πού τις ἦν Κολοφωνίων.

Ὁ δὲ Πάχης ἀφικόμενος ἐς τὴν Μυτιλήνην τήν τε **35** Πύρραν καὶ Ἔρεσον παρεστήσατο, καὶ Σάλαιθον λαβὼν ἐν τῇ πόλει τὸν Λακεδαιμόνιον κεκρυμμένον ἀποπέμπει ἐς τὰς Ἀθήνας καὶ τοὺς ἐκ τῆς Τενέδου Μυτιληναίων ἄνδρας ἅμα οὓς κατέθετο καὶ εἴ τις ἄλλος | αὐτῷ 189 αἴτιος ἐδόκει εἶναι τῆς ἀποστάσεως· ἀποπέμπει δὲ καὶ 2 τῆς στρατιᾶς τὸ πλέον. τοῖς δὲ λοιποῖς ὑπομένων καθίστατο τὰ περὶ τὴν Μυτιλήνην καὶ τὴν ἄλλην Λέσβον ᾗ αὐτῷ ἐδόκει. ἀφικομένων δὲ τῶν ἀνδρῶν **36** καὶ | τοῦ Σαλαίθου οἱ Ἀθηναῖοι τὸν μὲν Σάλαιθον εὐθὺς ἀπέκτειναν, ἔστιν ἃ παρεχόμενον τά τ' ἄλλα καὶ ἀπὸ Πλαταιῶν (ἔτι γὰρ ἐπολιορκοῦντο) ἀπάξειν Πελοποννησίους· περὶ δὲ τῶν ἀνδρῶν γνώμας ἐποι- 2 οῦντο, καὶ ὑπὸ ὀργῆς ἔδοξεν αὐτοῖς οὐ τοὺς παρόντας

1 τῶν] τὸν codd., corr. Classen 2 ἀρέσκων **c** ‖ λέγ+η C 4 pr. μὲν GM δ' ABCEF 8 ἐσπίσατο C 12 κατῴκησαν BEFM, corr. F_1 [G] 15 Ἔρεσσον AB 21 pr. τὴν om. G 22 ἐδόκει εἶναι M 25 ἀπὸ **b** ἀπὸ τὸ C ἀπὸ τῶν G

μόνον ἀποκτεῖναι, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἅπαντας Μυτιλη-
ναίους ὅσοι ἡβῶσι, παῖδας δὲ καὶ γυναῖκας ἀνδραπο-
δίσαι, ἐπικαλοῦντες τήν τε ἄλλην ἀπόστασιν ὅτι οὐκ
ἀρχόμενοι ὥσπερ οἱ ἄλλοι ἐποιήσαντο, καὶ προσξυν-
ελάβοντο οὐκ ἐλάχιστον τῆς ὁρμῆς αἱ Πελοποννησίων
νῆες ἐς Ἰωνίαν ἐκείνοις βοηθοὶ | τολμήσασαι παρακιν-
δυνεῦσαι· οὐ γὰρ ἀπὸ βραχείας διανοίας ἐδόκουν τὴν
ἀπόστασιν ποιήσασθαι. πέμπουσιν οὖν τριήρη ὡς 3
Πάχητα ἄγγελον τῶν δεδογμένων, κατὰ τάχος κελεύ-
οντες διαχρήσασθαι Μυτιληναίους· καὶ τῇ ὑστεραίᾳ 4
μετάνοιά τις εὐθὺς ἦν αὐτοῖς καὶ ἀναλογισμὸς | ὠμὸν
τὸ βούλευμα καὶ μέγα ἐγνῶσθαι, πόλιν ὅλην διαφθεῖραι
μᾶλλον ἢ οὐ τοὺς αἰτίους. ὡς δ' ᾔσθοντο τοῦτο τῶν 5
Μυτιληναίων οἱ παρόντες πρέσβεις καὶ οἱ αὐτοῖς τῶν
Ἀθηναίων ξυμπράσσοντες, παρεσκεύασαν τοὺς ἐν τέλει
ὥστε αὖθις γνώμας προθεῖναι· καὶ ἔπει|σαν ῥᾷον, διότι
καὶ ἐκείνοις ἔνδηλον ἦν βουλόμενον τὸ πλέον τῶν
πολιτῶν αὖθίς τινας σφίσιν ἀποδοῦναι βουλεύσασθαι.
καταστάσης δ' εὐθὺς ἐκκλησίας ἄλλαι τε γνῶμαι ἀφ' 6
ἑκάστων ἐλέγοντο καὶ Κλέων ὁ Κλεαινέτου, ὅσπερ καὶ
τὴν προτέραν ἐνενικήκει ὥστε ἀποκτεῖ|ναι, ὢν καὶ ἐς
τὰ ἄλλα βιαιότατος τῶν πολιτῶν τῷ τε δήμῳ παρὰ
πολὺ ἐν τῷ τότε πιθανώτατος, παρελθὼν αὖθις ἔλεγε
τοιάδε.

„Πολλάκις μὲν ἤδη ἔγωγε καὶ ἄλλοτε ἔγνων δη- 37
μοκρατίαν ὅτι ἀδύνατόν ἐστιν ἑτέρων ἄρχειν, μάλιστα

3 ὑπόστασιν B 4—5 προσξυνελάβοντο **c** γρ. B_1 γρ. F_1 προσξυνεβάλετο **b**G_1 11 αὐτοῖς om. B 12 πόλιν] πλὴν A 16 προσθεῖναι codd. (ειν in lit. c_2), corr. f ‖ ῥάδιον M 19 καὶ καταστάσης G ‖ δ' om. **c** 20 ὅσπερ] ο in lit. c 22 πολλῶν AB

δ' | ἐν τῇ νῦν ὑμετέρᾳ περὶ Μυτιληναίων μεταμελείᾳ. διὰ | γὰρ τὸ καθ' ἡμέραν ἀδεὲς καὶ ἀνεπιβούλευτον 2 πρὸς ἀλλήλους καὶ ἐς τοὺς ξυμμάχους τὸ αὐτὸ ἔχετε, καὶ ὅ τι ἂν ἢ λόγῳ πεισθέντες ὑπ' αὐτῶν ἁμάρτητε ἢ οἴκτῳ ἐνδῶτε, οὐκ ἐπικινδύνως ἡγεῖσθε ἐς ὑμᾶς καὶ οὐκ ἐς | τὴν τῶν ξυμμάχων χάριν μαλακίζεσθαι, οὐ σκοποῦντες ὅτι τυραννίδα ἔχετε τὴν ἀρχὴν καὶ πρὸς ἐπιβουλεύοντας αὐτοὺς καὶ ἄκοντας ἀρχομένους, ⟨οἳ⟩ οὐκ ἐξ ὧν ἂν χαρίζησθε βλαπτόμενοι αὐτοὶ ἀκροῶνται ὑμῶν, ἀλλ' ἐξ ὧν ἂν ἰσχύι μᾶλλον ἢ τῇ ἐκείνων εὐνοίᾳ περιγένησθε. πάντων δὲ δεινότατον εἰ βέβαιον 3 ἡμῖν μηδὲν καθεστήξει ὧν ἂν δόξῃ πέρι, μηδὲ γνωσόμεθα ὅτι χείροσι νόμοις ἀκινήτοις χρωμένη πόλις κρείσσων ἐστὶν ἢ καλῶς ἔχουσιν ἀκύροις, ἀμαθία τε μετὰ σωφροσύνης ὠφελιμώτερον ἢ δεξιότης μετὰ ἀκολασίας, οἵ τε φαυλότεροι | τῶν ἀνθρώπων πρὸς τοὺς ξυνετωτέρους ὡς ἐπὶ τὸ πλέον ἄμεινον οἰκοῦσι τὰς πόλεις. οἱ μὲν γὰρ τῶν τε νόμων σοφώτεροι βού- 4 λονται φαίνεσθαι τῶν τε αἰεὶ λεγομένων ἐς τὸ κοινὸν περιγίγνεσθαι, ὡς ἐν ἄλλοις μείζοσιν οὐκ ἂν δηλώσαντες τὴν γνώμην, καὶ ἐκ τοῦ τοιούτου τὰ | πολλὰ σφάλλουσι τὰς πόλεις· οἱ δ' ἀπιστοῦντες τῇ ἐξ αὑτῶν ξυνέσει ἀμαθέστεροι μὲν τῶν νόμων ἀξιοῦσιν εἶναι, ἀδυνατώτεροι δὲ ⟨τὸν⟩ τοῦ καλῶς εἰπόντος μέμψασθαι λόγον, κριταὶ δὲ ὄντες ἀπὸ τοῦ ἴσου μᾶλλον ἢ ἀγωνισταὶ ὀρθοῦνται τὰ πλείω. ὣς οὖν χρὴ καὶ ἡμᾶς 5

1 ἡμετέρᾳ **b** (ἡμέραι B) [G] ‖ ἀμελείᾳ AB 6 μαλακίζεσθε AB 7—8 προσεπιβουλεύοντας A 8 οἳ add. b_2 9 χαρίζεσθε C [G] ‖ ἀκροῶντο ABF 11 περιγένησθε] tert. ε in lit. c_2 12 ὑμῖν G ‖ ὧι ABE 14 ἀμαθία+ C 17 πλεῖον **c** AEFM πλεῖστον B et Stob. II 91 M. 22 αυτῶν CEM 24 τὸν ex Stob. add. Naber 26 ὣς] ὧ(?) C ὃ χρὴ γρ. G_1

ποιοῦντας μὴ δεινότητι καὶ ξυνέσεως ἀγῶνι ἐπαιρο-
μένους παρὰ δόξαν τῷ ὑμετέρῳ πλήθει παραινεῖν.
ἐγὼ μὲν οὖν ὁ αὐτός εἰμι τῇ γνώμῃ καὶ θαυμάζω μὲν 38
τῶν προθέντων αὖθις περὶ Μυτιληναίων λέγειν καὶ
χρόνου διατριβὴν ἐμποιησάντων, ὅ ἐστι πρὸς τῶν ἠδι-
κηκότων μᾶλλον (ὁ γὰρ παθὼν τῷ δράσαντι ἀμβλυ-
τέρᾳ τῇ ὀργῇ ἐπεξέρχεται, ἀμύνεσθαι δὲ τῷ παθεῖν
ὅτι ἐγγυτάτω κείμενον ἀντίπαλον [ὂν] μάλιστα τὴν
τιμωρίαν ἂν λαμβάνοι), θαυμάζω δὲ καὶ ὅστις ἔσται
ὁ ἀντερῶν καὶ ἀξιώσων ἀποφαίνειν τὰς μὲν Μυτιλη-
ναίων ἀδικίας ἡμῖν ὠφελίμους οὔσας, τὰς δ' ἡμετέρας
ξυμφορὰς τοῖς ξυμμάχοις βλάβας καθισταμένας. καὶ 191 2
δῆλον ὅτι ἢ τῷ λέγειν πιστεύσας τὸ πάνυ δοκοῦν
ἀνταποφῆναι ὡς οὐκ ἔγνωσται ἀγωνίσαιτ' ἄν, ἢ κέρδει
ἐπαιρόμενος τὸ εὐπρεπὲς τοῦ λόγου ἐκπονήσας παρά-
γειν πειράσεται. ἡ δὲ πόλις ἐκ τῶν τοιῶνδε ἀγώνων 3
τὰ μὲν ἆθλα ἑτέροις δίδωσιν, αὐτὴ δὲ τοὺς κινδύνους
ἀναφέρει. αἴτιοι δ' ὑμεῖς κακῶς ἀγωνοθετοῦντες, οἵτι- 4
νες εἰώθατε θεαταὶ μὲν τῶν λόγων γίγνεσθαι, ἀκροαταὶ
δὲ τῶν ἔργων, τὰ μὲν μέλλοντα ἔργα ἀπὸ τῶν εὖ
εἰπόντων σκοποῦντες ὡς δυνατὰ γίγνεσθαι, τὰ δὲ πε-
πραγμένα ἤδη, οὐ τὸ δρασθὲν πιστότερον ὄψει λα-
βόντες ἢ τὸ ἀκουσθέν, ἀπὸ τῶν λόγῳ καλῶς ἐπιτιμη-
σάντων· καὶ μετὰ καινότητος μὲν λόγου ἀπατᾶσθαι 5
ἄριστοι, μετὰ δεδοκιμασμένου δὲ μὴ ξυνέπεσθαι ἐθέ-
λειν, δοῦλοι ὄντες τῶν αἰεὶ ἀτόπων, ὑπερόπται δὲ
τῶν εἰωθότων, καὶ μάλιστα μὲν αὐτὸς εἰπεῖν ἕκαστος 6

4 πραχθέντων A πρ+θέντων B 7 ἀμύνεσθαι c ἀμύνασθαι b 8 ὂν del. Haase 9 ἀναλαμβάνει codd., correxi 13 τῷ] τὸ C 14 κέρδη C 17 ἑτέ+ροις B τοῖς ῥήτορσι C αὕτη F 22 θρασθὲν C[G] 25 δεδοκισμένου B

βουλόμενος δύνασθαι, εἰ δὲ μή, ἀνταγωνιζόμενοι τοῖς
τοιαῦτα λέγουσι μὴ ὕστεροι ἀκολουθῆσαι δοκεῖν τῇ
γνώμῃ, ὀξέως δέ τι λέγοντος προεπαινέσαι, καὶ προ-
αισθέσθαι τε πρόθυμοι [εἶναι] τὰ λεγόμενα καὶ προ-
|νοῆσαι βραδεῖς τὰ ἐξ αὐτῶν ἀποβησόμενα, ζητοῦντές 20 7
τε ἄλλο τι ὡς εἰπεῖν ἢ ἐν οἷς ζῶμεν, φρονοῦντες δὲ
οὐδὲ περὶ τῶν παρόντων ἱκανῶς· ἁπλῶς τε ἀκοῆς
ἡδονῇ ἡσσώμενοι καὶ σοφιστῶν θεαταῖς ἐοικότες καθη-
μένοις μᾶλλον ἢ περὶ πόλεως βουλευομένοις.

„Ὧν ἐγὼ | πειρώμενος ἀποτρέπειν ὑμᾶς ἀποφαίνω 39 25
Μυτιληναίους μάλιστα δὴ μίαν πόλιν ἠδικηκότας ὑμᾶς.
ἐγὼ γάρ, οἵτινες μὲν μὴ δυνατοὶ φέρειν τὴν ὑμετέραν 2
ἀρχὴν ἢ οἵτινες ὑπὸ τῶν πολεμίων ἀναγκασθέντες
ἀπέστησαν, ξυγγνώμην ἔχω· νῆσον δὲ οἵτινες ἔχοντες
μετὰ τειχῶν | καὶ κατὰ θάλασσαν μόνον φοβούμενοι 30
τοὺς ἡμετέρους πολεμίους, ἐν ᾧ καὶ αὐτοὶ τριήρων
παρασκευῇ οὐκ ἄφαρκτοι ἦσαν πρὸς αὐτούς, αὐτό-
νομοί τε οἰκοῦντες καὶ τιμώμενοι ἐς τὰ πρῶτα ὑπὸ
ἡμῶν τοιαῦτα εἰργάσαντο, τί ἄλλο οὗτοι ἢ ἐπεβού-
λευσάν τε καὶ ἐπανέστη|σαν μᾶλλον ἢ ἀπέστησαν (ἀπό- 35
στασις μέν γε τῶν βίαιόν τι πασχόντων ἐστίν), ἐζήτησάν
τε μετὰ τῶν πολε|μιωτάτων ἡμᾶς στάντες διαφθεῖραι; 19
καίτοι δεινότερόν ἐστιν ἢ εἰ καθ' αὑτοὺς δύναμιν κτώ-
μενοι ἀντεπολέμησαν. παράδειγμα δὲ αὐτοῖς οὔτε αἱ 3
τῶν πέλας ξυμφοραὶ ἐγένοντο, ὅσοι ἀποστάντες ἤδη
ἡμῶν ἐχειρώθησαν, | οὔτε ἡ παροῦσα εὐδαιμονία παρ- 5
έσχεν ὄκνον μὴ ἐλθεῖν ἐς τὰ δεινά· γενόμενοι δὲ πρὸς
τὸ μέλλον θρασεῖς καὶ ἐλπίσαντες μακρότερα μὲν τῆς

3—4 προαισθεσθαι CE προαίσθεσθαί FM 4 εἶναι del. Poppo 6 τε] τι C 7 οὐ AM 15 μετὰ τῶν τειχῶν B 19 ὑμῶν G 23 καίτοι] καὶ τὸ M 25 ἤδη] δὴ C δι' E

δυνάμεως, ἐλάσσω δὲ τῆς βουλήσεως, πόλεμον ἤραντο,
ἰσχὺν ἀξιώσαντες τοῦ δικαίου προθεῖναι· ἐν ᾧ γὰρ
ᾠήθησαν περιέσεσθαι, ἐπέ|θεντο ἡμῖν οὐκ ἀδικούμενοι.
εἴωθε δὲ τῶν πόλεων αἷς ἂν μάλιστα ἀπροσδόκητος 4
καὶ δι' ἐλαχίστου εὐπραξία ἔλθῃ, ἐς ὕβριν τρέπειν·
τὰ δὲ πολλὰ κατὰ λόγον τοῖς ἀνθρώποις εὐτυχοῦντα
ἀσφαλέστερα ἢ παρὰ δόξαν, καὶ κακοπραγίαν ὡς εἰπεῖν
ῥᾷον ἀπωθοῦνται ἢ εὐδαιμονίαν | διασῴζονται. χρῆν 5
δὲ Μυτιληναίους καὶ πάλαι μηδὲν διαφερόντως τῶν
ἄλλων ὑφ' ἡμῶν τετιμῆσθαι, καὶ οὐκ ἂν ἐς τόδε ἐξ-
ύβρισαν· πέφυκε γὰρ καὶ ἄλλως ἄνθρωπος τὸ μὲν
θεραπεῦον ὑπερφρονεῖν, τὸ δὲ μὴ ὑπεῖκον θαυμάζειν.
κολασθέντων δὲ καὶ νῦν ἀξίως τῆς ἀδι|κίας, καὶ μὴ 6
τοῖς μὲν ὀλίγοις ἡ αἰτία προστεθῇ, τὸν δὲ δῆμον
ἀπολύσητε. πάντες γὰρ ὑμῖν γε ὁμοίως ἐπέθεντο, οἷς
γ' ἐξῆν ὡς ἡμᾶς τραπομένοις νῦν πάλιν ἐν τῇ πόλει
εἶναι· ἀλλὰ τὸν μετὰ τῶν ὀλίγων κίνδυνον ἡγησά-
μενοι βεβαιότερον ξυναπέστησαν. τῶν τε ξυμμά|χων 7
σκέψασθε εἰ τοῖς τε ἀναγκασθεῖσιν ὑπὸ [τε] τῶν πο-
λεμίων καὶ τοῖς ἑκοῦσιν ἀποστᾶσι τὰς αὐτὰς ζημίας
προσθήσετε, τίνα οἴεσθε ὅντινα οὐ βραχείᾳ προφάσει
ἀποστήσεσθαι, ὅταν ἢ κατορθώσαντι ἐλευθέρωσις ᾖ ἢ
σφαλέντι μηδὲν παθεῖν ἀνήκεστον; ἡμῖν δὲ πρὸς ἑκά- 8
|στην πόλιν ἀποκεκινδυνεύσεται τά τε χρήματα καὶ αἱ
ψυχαί· καὶ τυχόντες μὲν πόλιν ἐφθαρμένην παρα-

1 ἤροντο C 2 προσθεῖναι C 4—5 καὶ δι' ἐλαχίστου ἀπροσδόκητος codd., transposui, cf. schol. (αἷς ἂν αὐτὴ ἐξαίφνης ἐγγένηται καὶ ἀπροσδόκητος) 8 χρῆν EG$_1$ χρὴ cABFM 9 διαφερόντως EGM διαφέροντας ABCF 11 ἄνθρωπος codd., corr. Cobet 15 ἡμῖν B 16 τραπομένοις M τρεπομένοις ABCEF [G] 17 τὸν om. C 19 τε del. f 20 τὰς αὐτὰς] τοσαύτας C 23 ὑμῖν G

λαβόντες τῆς ἐπετείας προσόδου, δι' ἣν ἰσχύομεν, τὸ λοιπὸν ἐστερήσεσθε, σφαλέντες δὲ πολεμίους πρὸς τοῖς ὑπάρχουσιν ἕξομεν, καὶ ὃν χρόνον τοῖς νῦν καθεστη|κόσι δεῖ ἐχθροῖς ἀνθίστασθαι, τοῖς οἰκείοις ξυμμάχοις πολεμήσομεν. οὔκουν δεῖ προσθεῖναι ἐλπίδα οὔτε λόγῳ | πιστὴν οὔτε χρήμασιν ὠνητήν, ὡς ξυγγνώμην 193 ἁμαρτεῖν ἀνθρωπίνως λήψονται. ἄκοντες μὲν γὰρ οὐκ ἔβλαψαν, εἰδότες δὲ ἐπεβούλευσαν· ξύγγνωμον δ' ἐστὶ τὸ ἀκούσιον. ἐγὼ μὲν οὖν καὶ τότε πρῶτον καὶ νῦν 2 διαμάχο|μαι μὴ μεταγνῶναι ὑμᾶς τὰ προδεδογμένα, μηδὲ τρισὶ τοῖς ἀξυμφορωτάτοις τῇ ἀρχῇ, οἴκτῳ καὶ ἡδονῇ λόγων καὶ ἐπιεικείᾳ, ἁμαρτάνειν. ἔλεός τε γὰρ 3 πρὸς τοὺς ὁμοίους δίκαιος ἀντιδίδοσθαι καὶ μὴ πρὸς τοὺς οὔτ' ἀντοικτιοῦντας ἐξ ἀνάγκης τε καθεστῶτας αἰεὶ πολεμί|ους· οἵ τε τέρποντες λόγῳ [ῥήτορες] ἕξουσι καὶ ἐν ἄλλοις ἐλάσσοσιν ἀγῶνα, καὶ μὴ ἐν ᾧ ἡ μὲν πόλις βραχέα ἡσθεῖσα μεγάλα ζημιώσεται, αὐτοὶ δὲ ἐκ τοῦ εὖ εἰπεῖν τὸ παθεῖν εὖ ἀντιλήψονται· καὶ ἡ ἐπιείκεια πρὸς τοὺς μέλλοντας ἐπιτηδείους καὶ τὸ λοιπὸν ἔσεσθαι μᾶλλον | δίδοται ἢ πρὸς τοὺς ὁμοίως τε καὶ οὐδὲν ἧσσον πολεμίους ὑπολειπομένους. ἕν τε ξυν- 4 ελὼν λέγω· πιθόμενοι μὲν ἐμοὶ τά τε δίκαια ἐς Μυτιληναίους καὶ τὰ ξύμφορα ἅμα ποιήσετε, ἄλλως δὲ γνόντες τοῖς μὲν οὐ χαριεῖσθε, ὑμᾶς δὲ αὐτοὺς μᾶλλον δικαιώσεσθε. εἰ γὰρ | οὗτοι ὀρθῶς ἀπέστησαν, ὑμεῖς ἂν οὐ χρεὼν ἄρχοιτε. εἰ δὲ δὴ καὶ οὐ προσῆκον

1 ἔπειτα codd., correxi 2 στερήσεσθε codd., corr. Herw. 5 προθεῖναι EFM 7 μὲν om. M 9 καὶ τότε καὶ πρῶτον καὶ νῦν M 15 ῥήτορες del. Naber 17 ζημιώ++σεται G 20 ὁμοίους codd., corr. Thiersch 21 τε C δὲ **b**G 22 πειθόμενοι codd., corr. Herw. 24 γνωντες C 25 εἰ] οἱ B 26 δὴ] δεῖ C

ὅμως ἀξιοῦτε τοῦτο δρᾶν. παρὰ τὸ εἰκός τοι καὶ
τούσδε ξυμφόρως δεῖ κολάζεσθαι, ἢ παύεσθαι τῆς
ἀρχῆς καὶ ἐκ τοῦ ἀκινδύνου ἀνδραγαθίζεσθαι. τῇ τε 5
αὐτῇ ζημίᾳ ἀξιώσατε ἀμύνασθαι καὶ | μὴ ἀναλγητό-
τεροι οἱ διαφυγόντες τῶν ἐπιβουλευσάντων φανῆναι,
ἐνθυμηθέντες ἃ εἰκὸς ἦν αὐτοὺς ποιῆσαι κρατήσαντας
ὑμῶν, ἄλλως τε καὶ προϋπάρξαντας ἀδικίας. μάλιστα 6
δὲ οἱ μὴ ξὺν προφάσει τινὰ κακῶς ποιοῦντες ἐπεξέρ-
χονται καὶ διολλύναι, τὸν κίνδυνον ὑφορώμενοι | τοῦ
ὑπολειπομένου ἐχθροῦ· ὁ γὰρ μὴ ξὺν ἀνάγκῃ τι πα-
θὼν χαλεπώτερος διαφυγὼν τοῦ ἀπὸ τῆς ἴσης ἐχθροῦ.

„Μὴ οὖν προδόται γένησθε ὑμῶν αὐτῶν, γενό- 7
μενοι δ' ὅτι ἐγγύτατα τῇ γνώμῃ τοῦ πάσχειν καὶ ὡς
πρὸ παντὸς ἂν ἐτιμήσασθε αὐτοὺς χειρώσασθαι, νῦν
ἀνταπόδοτε μὴ | μαλακισθέντες πρὸς τὸ παρὸν αὐτίκα
μηδὲ τοῦ ἐπικρεμασθέντος ποτὲ δεινοῦ ἀμνημονοῦντες.
κολάσατε δὲ ἀξίως | τούτους τε καὶ τοῖς ἄλλοις ξυμμά- 8 194
χοις παράδειγμα σαφὲς καταστήσατε, ὃς ἂν ἀφίστηται,
θανάτῳ ζημιωσόμενον. τόδε γὰρ ἢν γνῶσιν, ἧσσον
τῶν πολεμίων ἀμελήσαντες τοῖς ὑμετέροις αὐτῶν μα-
χεῖσθε ξυμμάχοις.“

| Τοιαῦτα μὲν ὁ Κλέων εἶπεν. μετὰ δ' αὐτὸν Διό- 41
δοτος ὁ Εὐκράτους, ὅσπερ καὶ ἐν τῇ προτέρᾳ ἐκκλη-
σίᾳ ἀντέλεγε μάλιστα μὴ ἀποκτεῖναι Μυτιληναίους,
παρελθὼν καὶ τότε ἔλεγε τοιάδε.

1 τοι] τοίνυν EM 3 κινδύνου B 5 διαφυγόντες lemma schol. F_1 et ex corr. b διαφεύγοντες **cb** 8 οἱ] οὐ M | ξὺμ CEFM 9 διόλλυνται **c**ABFM διώλλυνται E, corr. Stahl 10 ἀνάγκῃ] δίκῃ M 13 ἐγγύτατα τῇ C ἐγγυτάτῃ **b**[G] 14 χειρώσασθαι] αι in lit. b 15 αὐτ' ἀπόδοτε E 16 ἐπικρεμασθέντου B 17 κολάσετε C[G] 22 μετ' αὐτὸν δὲ G

„Οὔτε τοὺς προθέντας τὴν διαγνώμην αὖθις περὶ 42
| Μυτιληναίων αἰτιῶμαι οὔτε τοὺς μεμφομένους μὴ
πολλάκις περὶ τῶν μεγίστων βουλεύεσθαι ἐπαινῶ,
νομίζω δὲ δύο τὰ ἐναντιώτατα εὐβουλίᾳ εἶναι, τάχος
τε καὶ ὀργήν, ὧν τὸ μὲν μετὰ ἀνοίας φιλεῖ γίγνεσθαι,
τὸ δὲ μετὰ ἀπαιδευσίας καὶ βραχύτητος γνώμης. τούς 2
τε λό|γους ὅστις διαμάχεται μὴ διδασκάλους τῶν πραγ-
μάτων γίγνεσθαι, ἢ ἀξύνετός ἐστιν ἢ ἰδίᾳ τι αὐτῷ
διαφέρει· ἀξύνετος μέν, εἰ ἄλλῳ τινὶ ἡγεῖται περὶ τοῦ
μέλλοντος δυνατὸν εἶναι καὶ μὴ ἐμφανοῦς φράσαι,
διαφέρει δ' αὐτῷ, εἰ βουλόμενός τι αἰσχρὸν πεῖσαι εὖ
μὲν εἰπεῖν | οὐκ ἂν ἡγεῖται περὶ τοῦ μὴ καλοῦ δύνα-
σθαι, εὖ δὲ διαβαλὼν ἐκπλῆξαι ἂν τούς τε ἀντεροῦν-
τας καὶ τοὺς ἀκουσομένους. χαλεπώτατοι δὲ καὶ οἱ 3
ἐπὶ χρήμασι προκατηγοροῦντες ἐπίδειξίν τινα. εἰ μὲν
γὰρ ἀμαθίαν κατῃτιῶντο, ὁ μὴ πείσας ἀξυνετώτερος
ἂν δόξας εἶναι | ἢ ἀδικώτερος ἀπεχώρει· ἀδικίας δ'
ἐπιφερομένης πείσας τε ὕποπτος γίγνεται καὶ μὴ τυ-
χὼν μετὰ ἀξυνεσίας καὶ ἄδικος. ἥ τε πόλις οὐκ ὠφε- 4
λεῖται ἐν τῷ τοιῷδε· φόβῳ γὰρ ἀποστερεῖται τῶν ξυμ-
βούλων. καὶ πλεῖστ' ἂν ὀρθοῖτο ἀδυνάτους λέγειν
ἔχουσα τοὺς τοιούτους τῶν | πολιτῶν· ἐλάχιστα γὰρ
ἂν πεισθείη ξυναμαρτάνειν. χρὴ δὲ τὸν μὲν ἀγαθὸν 5
πολίτην μὴ ἐκφοβοῦντα τοὺς ἀντεροῦντας, ἀλλ' ἀπὸ
τοῦ ἴσου φαίνεσθαι ἄμεινον λέγοντα, τὴν δὲ σώφρονα
πόλιν τῷ τε πλεῖστα εὖ βουλεύοντι μὴ προστιθέναι

1 ὅτε B 4 δὲ GM τε ABCEF 5 φιλοῖ B 8 δίαι B 9 εἰ] ἢ C 11 διαφέροι codd. 13 διαβάλων C διαλαβὼν B 15 προκατηγοροῦντες C προσκατηγοροῦντες **b**G ‖ ἀντίδειξιν GM 16 ξυνετώτερος E 18 τε] δὲ C 21 λέγειν om. C 23 πεισθείησαν ἁμαρτάνειν codd., corr. Madvig

τιμήν, ἀλλὰ μηδ' ἐλασσοῦν τῆς ὑπαρχού|σης, καὶ τὸν
μὴ τυχόντα γνώμης οὐχ ὅπως ζημιοῦν, ἀλλὰ μηδ' ἀτι-
μάζειν. οὕτω γὰρ ὅ τε κατορθῶν ἥκι|στα ἂν ἐπὶ τῷ 6 195
ἔτι μειζόνων ἀξιοῦσθαι παρὰ γνώμην τι καὶ πρὸς
χάριν λέγοι, ὅ τε μὴ ἐπιτυχὼν ὀρέγοιτο τῷ αὐτῷ,
χαριζόμενός τι καὶ αὐτός, προσάγεσθαι τὸ πλῆθος.
ὧν ἡμεῖς τἀναντία δρῶμεν, καὶ προσέτι, ἤν τις καὶ 43
| ὑποπτεύηται κέρδους μὲν ἕνεκα, τὰ βέλτιστα δὲ ὅμως
λέγειν, φθονήσαντες τῆς οὐ βεβαίου δοκήσεως τῶν
κερδῶν τὴν φανερὰν ὠφελίαν τῆς πόλεως ἀφαιρού-
μεθα. καθέστηκε δὲ τἀγαθὰ ἀπὸ τοῦ εὐθέος λεγόμενα 2
μηδὲν ἀνυποπτότερα εἶναι τῶν κακῶν, ὥστε δεῖν ὁμοίως
τόν | τε τὰ δεινότατα βουλόμενον πεῖσαι ἀπάτῃ προσ-
άγεσθαι τὸ πλῆθος καὶ τὸν τὰ ἀμείνω λέγοντα ψευ-
σάμενον πιστὸν γενέσθαι. μόνην τε πόλιν διὰ τὰς 3
περινοίας εὖ ποιῆσαι ἐκ τοῦ προφανοῦς μὴ ἐξαπατή-
σαντα ἀδύνατον· ὁ γὰρ διδοὺς φανερῶς τι ἀγαθὸν
ἀνθυποπτεύεται ἀφα|νῶς πῃ πλέον ἕξειν. χρὴ δὲ πρὸς 4
τὰ μέγιστα καὶ ἐν τῷ τοιῷδε ἀξιοῦν τι ἡμᾶς περαι-
τέρω προνοοῦντας λέγειν ὑμῶν τῶν δι' ὀλίγου σκοπούν-
των, ἄλλως τε καὶ ὑπεύθυνον τὴν παραίνεσιν ἔχοντας
πρὸς ἀνεύθυνον τὴν ὑμετέραν ἀκρόασιν. εἰ γὰρ ὅ τε 5
πείσας καὶ ὁ ἐπισπόμενος | ὁμοίως ἐβλάπτοντο, σω-
φρονέστερον ἂν ἐκρίνετε· νῦν δὲ πρὸς ὀργὴν ἥντιν'
ἂν τύχητε ἔστιν ὅτε σφαλέντες τὴν τοῦ πείσαντος μίαν
γνώμην ζημιοῦτε καὶ οὐ τὰς ὑμετέρας αὐτῶν, αἳ πολ-
λαὶ οὖσαι ξυνεξήμαρτον.

3 τῷ **c** τὸ **b** 13 βουλόμενον C βουλευόμενον **b** [G] 14 τὸν] τῶν C 18 ἀνθυποπτεύονται B 19 ἀξιοῦντι **c** E 23 ἐπισπώμενος E 24—25 ἥντιν' ἂν] ἥντινα AEFGM ἤντινα BC, corr. Stahl 26 αἳ] εἰ codd., corr. Cobet 27 νῦν ἐξήμαρτον E

„Ἐγὼ δὲ παρῆλθον οὔτε ἀντερῶν περὶ Μυτιλη- 44
ναίων οὔτε κατηγορή|σων. οὐ γὰρ περὶ τῆς ἐκείνων
ἀδικίας ἡμῖν ὁ ἀγών, εἰ σωφρονοῦμεν, ἀλλὰ περὶ τῆς
ἡμετέρας εὐβουλίας. ἤν τε γὰρ ἀποφήνω πάνυ ἀδι- 2
κοῦντας αὐτούς, οὐ διὰ τοῦτο καὶ ἀποκτεῖναι κελεύσω,
εἰ μὴ ξυμφέρον, ἤν τε καὶ ἔχοντάς τι ξυγγνώμης, ἐᾶν,
εἰ τῇ πόλει μὴ ἀγαθὸν φαί|νοιτο. νομίζω δὲ περὶ τοῦ 3
μέλλοντος ἡμᾶς μᾶλλον βουλεύεσθαι ἢ τοῦ παρόντος.
καὶ τοῦτο ὃ μάλιστα Κλέων ἰσχυρίζεται, ἐς τὸ λοιπὸν
ξυμφέρον ἔσεσθαι πρὸς τὸ ἧσσον ἀφίστασθαι θάνατον
ζημίαν προθεῖσι, καὶ αὐτὸς περὶ τοῦ ἐς τὸ μέλλον
καλῶς ἔχοντος ἀντισχυριζό|μενος τἀναντία γιγνώσκω.
καὶ οὐκ ἀξιῶ ὑμᾶς τῷ εὐ|πρεπεῖ τοῦ ἐκείνου λόγου τὸ 4 190
χρήσιμον τοῦ ἐμοῦ ἀπώσασθαι. δικαιότερος γὰρ ὢν
αὐτοῦ ὁ λόγος πρὸς τὴν νῦν ὑμετέραν ὀργὴν ἐς Μυ-
τιληναίους τάχ' ἂν ἐπισπάσαιτο· ἡμεῖς δὲ οὐ δικαζό-
μεθα πρὸς αὐτούς, ὥστε τῶν δι|καίων δεῖν, ἀλλὰ 5
βουλευόμεθα περὶ αὐτῶν, ὅπως χρησίμως ἕξουσιν. ἐν 45
οὖν ταῖς πόλεσι πολλῶν θανάτου ζημίαι πρόκεινται
καὶ οὐκ ἴσων τῷδε, ἀλλ' ἐλασσόνων ἁμαρτημάτων·
ὅμως δὲ τῇ ἐλπίδι ἐπαιρόμενοι κινδυνεύουσι, καὶ
οὐδείς πω καταγνοὺς ἑαυτοῦ μὴ περιέσεσθαι | τῷ ἐπι-
βουλεύματι ἦλθεν ἐς τὸ δεινόν. πόλις τε ἀφισταμένη 2
τίς πω ἥσσω τῇ δοκήσει ἔχουσα τὴν παρασκευήν, ἢ
οἰκείαν ἢ ἄλλων ξυμμαχίᾳ, τούτῳ ἐπεχείρησε; πεφύ- 3
κασί τε ἅπαντες καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ ἁμαρτάνειν, καὶ
οὐκ ἔστι νόμος ὅστις ἀπείρξει τούτου, ἐπεὶ διεξελη-

1 παρεξῆλθον M 3 περὶ om. G 6 ἔχοντές codd., corr. Lindau ‖ ἐᾶν] εἶεν codd., corr. Lindau 9 ὃ **b** ὦ **c** 11 προσθεῖσι C 19 θανάτου in θανάτων corr. G_1 ‖ ζημίαι πρόκεινται **c** ζημία πρόκειται **b** 25 οἰκείαι F οἰκεία+ A ‖ τούτω **c** τοῦτο **b**

λύθασί γε διὰ πασῶν τῶν ζημιῶν οἱ ἄνθρωποι προτιθέντες, εἴ πως ἧσσον ἀδικοῖντο ὑπὸ τῶν κακούργων. καὶ εἰκὸς τὸ πάλαι τῶν μεγίστων ἀδικημάτων μαλακωτέρας κεῖσθαι αὐτάς, παραβαινομένων δὲ τῷ χρόνῳ ἐς τὸν θάνατον αἱ πολλαὶ ἀνήκουσιν· καὶ ταῦτα ὅμως παραβαίνεται. ἢ τοίνυν δεινότερόν τι τούτου δέος 4 εὑρετέον ἐστὶν ἢ τόδε γε οὐδὲν ἐπίσχει, ἀλλ᾽ ἡ μὲν πενία ἀνάγκῃ τὴν τόλμαν παρέχουσα, ἡ δ᾽ ἐξουσία ὕβρει τὴν πλεονεξίαν καὶ φρονήματι, αἱ δ᾽ ἄλλαι ξυντυχίαι ὀργὴν τῶν ἀνθρώπων, ὡς ἑκάστη τις κατέχεται ὑπ᾽ ἀνηκέστου | τινὸς κρείσσονος, ἐξάγουσιν ἐς τοὺς κινδύνους. ἥ τε ἐλπὶς καὶ ὁ ἔρως ἐπὶ παντί, ὁ μὲν 5 ἡγούμενος, ἡ δ᾽ ἐφεπομένη, καὶ ὁ μὲν τὴν ἐπιβουλὴν ἐκφροντίζων, ἡ δὲ τὴν εὐπορίαν τῆς τύχης ὑποτιθεῖσα πλεῖστα βλάπτουσι, καὶ ὄντα ἀφανῆ κρείσσω ἐστὶ τῶν ὁρωμένων δει|νῶν. καὶ ἡ τύχη ἐπ᾽ αὐτοῖς οὐδὲν ἔλασ- 6 σον ξυμβάλλεται ἐς τὸ ἐπαίρειν· ἀδοκήτως γὰρ ἔστιν ὅτε παρισταμένη καὶ ἐκ τῶν ὑποδεεστέρων κινδυνεύειν τινὰ προάγει καὶ οὐχ ἧσσον τὰς πόλεις, ὅσῳ περὶ τῶν μεγίστων τε, ἐλευθερίας ἢ ἄλλων ἀρχῆς, καὶ μετὰ πάντων ἕκαστος | ἀλογίστως ἐπὶ πλέον τι αὑτὸν ἐδόξασεν. ἁπλῶς τε ἀδύ|νατον καὶ πολλῆς εὐηθείας, ὅστις 7 197 οἴεται, τῆς ἀνθρωπείας φύσεως ὁρμωμένης προθύμως τι πρᾶξαι, ἀποτροπήν τινα ἔχειν ἢ νόμων ἰσχύι ἢ ἄλλῳ τῳ δεινῷ. οὔκουν χρὴ οὔτε τοῦ θανάτου τῇ 46

1—2 προστιθέντες codd., corr. Kr. 5 τοῦτο codd., correxi 7 τόδε γε C τό γε **b** [G] ‖ ἐπισχεῖ C [G] ‖ ἡ] ει C [G] 8 ἡ ex corr. c_2 [G] 9 ὕβρ++ει F 10 ὀργῇ(ι) codd., corr. Stahl 13 ἐπιβουλὴν M et Thom. Mag. 150 ἐπιβολὴν **c** ABEF 20 τε C, om. **b** G 21 αὐτῶν codd. 23 τῆς om. A ‖ ἀνθρωπίας C ἀνθρωπείνης (?) B 25 τῳ] τῷ ABCEF

ζημίᾳ ὡς ἐχεγγύῳ πι|στεύσαντας χεῖρον βουλεύσασθαι,
οὔτε ἀνέλπιστον καταστῆσαι τοῖς ἀποστᾶσιν ὡς οὐκ
ἔσται μεταγνῶναι καὶ ὅτι ἐν βραχυτάτῳ τὴν ἁμαρτίαν
καταλῦσαι. σκέψασθε γὰρ ὅτι νῦν μέν, ἤν τις καὶ 2
ἀποστᾶσα πόλις γνῷ μὴ περιεσομένη, ἔλθοι ἂν ἐς ξύμ-
βασιν δυνατὴ οὖσα ἔτι | τὴν δαπάνην ἀποδοῦναι καὶ
τὸ λοιπὸν ὑποτελεῖν· ἐκείνως δὲ τίνα οἴεσθε ἥντινα
οὐκ ἄμεινον μὲν ἢ νῦν παρασκευάσεσθαι, πολιορκίᾳ
δὲ παρατενεῖσθαι ἐς τοὔσχατον, εἰ τὸ αὐτὸ δύναται
σχολῇ καὶ ταχὺ ξυμβῆναι; ἡμῖν τε πῶς οὐ βλάβη δα- 3
πανᾶν καθημένοις διὰ τὸ | ἀξύμβατον, καὶ ἢν ἕλωμεν,
πόλιν ἐφθαρμένην παραλαβεῖν καὶ τῆς προσόδου τὸ
λοιπὸν ἀπ' αὐτῆς στέρεσθαι; ἰσχύομεν δὲ πρὸς τοὺς
πολεμίους τῷδε. ὥστε οὐ δικαστὰς ὄντας δεῖ ἡμᾶς 4
μᾶλλον τῶν ἐξαμαρτανόντων ἀκριβεῖς βλάπτεσθαι ἢ
ὁρᾶν ὅπως ἐς τὸν ἔπειτα χρόνον με|τρίως κολάζοντες
ταῖς πόλεσιν ἕξομεν ἐς χρημάτων λόγον ἰσχυούσαις
χρῆσθαι, καὶ τὴν φυλακὴν μὴ ἀπὸ τῶν νόμων τῆς
δεινότητος ἀξιοῦν ποιεῖσθαι, ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἔργων τῆς
ἐπιμελείας. οὗ νῦν τοὐναντίον δρῶντες, ἤν τινα 5
ἐλεύθερον καὶ βίᾳ ἀρχόμενον εἰκότως πρὸς αὐτονο-
|μίαν ἀποστάντα χειρωσώμεθα, χαλεπῶς οἰόμεθα χρῆ-
ναι τιμωρεῖσθαι. χρὴ δὲ τοὺς ἐλευθέρους οὐκ ἀφι- 6
σταμένους σφόδρα κολάζειν, ἀλλὰ πρὶν ἀποστῆναι
σφόδρα φυλάσσειν καὶ προκαταλαμβάνειν ὅπως μηδ'
ἐς ἐπίνοιαν τούτου ἴωσι, κρατήσαντάς τε ὅτι ἐπ' ἐλά-
χιστον τὴν αἰ|τίαν ἐπιφέρειν. ὑμεῖς δὲ σκέψασθε ὅσον **47**
ἂν καὶ τοῦτο ἁμαρτάνοιτε Κλέωνι πειθόμενοι. νῦν 2

3 ἔστι F 4 σκέψασθαι C 5 γνώμη(ι) ABCEF
8 παρασκευάσασθαι codd. 9 δὲ] τε codd., correxi ‖ εἰ G
ἢ **b**C 20 τἀναντία ABF

*μὲν γὰρ ὑμῖν ὁ δῆμος ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν εὔνους
ἐστὶ καὶ ἢ οὐ ξυναφίσταται τοῖς ὀλίγοις ἤ, ἐὰν βιασθῇ,
ὑπάρχει τοῖς ἀποστήσασι πολέμιος εὐθύς, καὶ τῆς ἀντι-
καθισταμένης | πόλεως τὸ πλῆθος ξύμμαχον ἔχοντες ἐς
πόλεμον ἐπέρχεσθε. εἰ δὲ διαφθερεῖτε τὸν δῆμον τὸν* 3
*Μυτιληναίων, | ὃς οὔτε μετέσχε τῆς ἀποστάσεως, ἐπειδή*198
*τε ὅπλων ἐκράτησεν, ἑκὼν παρέδωκε τὴν πόλιν, πρῶ-
τον μὲν ἀδικήσετε τοὺς εὐεργέτας κτείνοντες, ἔπειτα
καταστήσετε τοῖς δυνατοῖς τῶν ἀνθρώπων ὃ βούλονται
μάλιστα· ἀφιστάντες γὰρ τὰς πόλεις τὸν δῆμον εὐθὺς
ξύμμαχον ἕξουσι προδειξάντων ὑμῶν τὴν αὐτὴν ζημίαν
τοῖς τε ἀδικοῦσιν ὁμοίως κεῖσθαι καὶ τοῖς μή. δεῖ δέ,* 4
*καὶ εἰ ἠδίκησαν, μὴ προσποιεῖσθαι, ὅπως ὃ μόνον ἡμῖν
ἔτι ξύμμαχόν ἐστι μὴ πολέμιον γένηται. καὶ τοῦτο* 5
*πολλῷ | ξυμφορώτερον ἡγοῦμαι ἐς τὴν κάθεξιν τῆς
ἀρχῆς, ἑκόντας ἡμᾶς ἀδικηθῆναι ἢ δικαίως οὓς μὴ
δεῖ διαφθεῖραι· καὶ τὸ Κλέωνος τὸ αὐτὸ δίκαιον καὶ
ξύμφορον τῆς τιμωρίας οὐχ εὑρίσκεται ἐν αὐτῷ δυνα-
τὸν ὂν ἅμα γίγνεσθαι.*

„Ὑμεῖς δὲ γνόντες ἀμείνω τάδε εἶναι καὶ μήτε 48
*οἴκτῳ πλέον νείμαντες μήτ' ἐπιεικείᾳ, οἷς οὐδὲ ἐγὼ
ἐῶ προσάγεσθαι, ἀπ' αὐτῶν δὲ τῶν παραινουμένων
πείθεσθέ μοι Μυτιληναίων οὓς μὲν Πάχης ἀπέπεμψεν
ὡς ἀδικοῦντας κρῖναι καθ' ἡσυχίαν, τοὺς δ' ἄλλους
ἐᾶν οἰκεῖν. τάδε γὰρ ἔς τε τὸ μέλλον ἀγαθὰ καὶ τοῖς* 2
*| πολεμίοις ἤδη φοβερά· ὅστις γὰρ εὖ βουλεύεται πρὸς
τοὺς ἐναντίους κρείσσων ἐστὶν ἢ μετ' ἔργων ἰσχύος
ἀνοίᾳ ἐπιών.“*

1 *ὑμῖν* om. M 2 *ἢ* om. C [G] ‖ *ὀλίγοις*] *λόγοις* C [G] 5 *τὸν δῆμον τὸν* **c** *τὸν δῆμον τῶν* **b** 13 *ὑμῖν* G 15 *ξυμφερώτερον* **b** 23 *πείθεσθ+έ* C_1 *πείθεσθαί* **b** G 26 *βουλεύεται* **c** *βούλεται* **b**

Τοιαῦτα δὲ ὁ Διόδοτος εἶπεν. ῥηθεισῶν δὲ τῶν 49
γνωμῶν τούτων μάλιστα ἀντιπάλων πρὸς ἀλλήλας οἱ
Ἀθη|ναῖοι ἦλθον μὲν ἐς ἀγῶνα ὁμοίως τῆς δόξης καὶ
ἐγένοντο ἐν τῇ χειροτονίᾳ ἀγχώμαλοι, ἐκράτησε δὲ ἡ
τοῦ Διοδότου. καὶ τριήρη εὐθὺς ἄλλην ἀπέστελλον 2
κατὰ σπουδήν, ὅπως μὴ φθασάσης τῆς προτέρας εὕρωσι
διεφθαρμένην τὴν πόλιν· προεῖχε δὲ ἡμέρᾳ καὶ νυκτὶ
μά|λιστα. παρασκευασάντων δὲ τῶν Μυτιληναίων πρέ- 3
σβεων τῇ νηὶ οἶνον καὶ ἄλφιτα καὶ μεγάλα ὑποσχομέ-
νων, εἰ φθάσειαν, ἐγένετο σπουδὴ τοῦ πλοῦ τοιαύτη
ὥστε ἤσθιόν τε ἅμα ἐλαύνοντες οἴνῳ καὶ ἐλαίῳ ἄλφιτα
πεφυρμένα, καὶ οἱ μὲν ὕπνον ᾑροῦντο κατὰ μέρος, οἱ
| δὲ ἤλαυνον. κατὰ τύχην δὲ πνεύματος οὐδενὸς ἐναν- 4
|τιωθέντος καὶ τῆς μὲν προτέρας νεὼς οὐ σπουδῇ 199
πλεούσης ἐπὶ πρᾶγμα ἀλλόκοτον, ταύτης δὲ τοιούτῳ
τρόπῳ ἐπειγομένης, ἡ μὲν ἔφθασε τοσοῦτον ὅσον Πά-
χητα ἀνεγνωκέναι τὸ ψήφισμα καὶ μέλλειν δράσειν τὰ
δεδογμέ|να, ἡ δ' ὑστέρα αὐτῆς ἐπικατάγεται καὶ διεκώ-
λυσε μὴ διαφθεῖραι. παρὰ τοσοῦτον μὲν ἡ Μυτιλήνη
ἦλθε κινδύνου. τοὺς δ' ἄλλους ἄνδρας οὓς ὁ Πάχης **50**
ἀπέπεμψεν ὡς αἰτιωτάτους ὄντας τῆς ἀποστάσεως Κλέ-
ωνος γνώμῃ διέφθειραν οἱ Ἀθηναῖοι (ἦσαν δὲ ὀλίγῳ
πλείους | χιλίων), καὶ Μυτιληναίων τείχη καθεῖλον καὶ
ναῦς παρέλαβον. ὕστερον δὲ φόρον μὲν οὐκ ἔταξαν 2
Λεσβίοις, κλήρους δὲ ποιήσαντες τῆς γῆς πλὴν τῆς
Μηθυμναίων τρισχιλίους, τριακοσίους μὲν τοῖς θεοῖς

1 τοιαῦτα μὲν GMF$_1$ 2 ἀλλήλας MG$_1$ ἀλλήλους cABEF 3 ἦλθον om. M ‖ ὅμως codd., corr. Bredow 6 προτέρας] *priorem* vertit Valla δευτέρας codd. 11 εἴσθιόν E 12 πεφυρμένα CE πεφυραμένα ABFGM 18 ἡ δ' ὑστέρα δ' αὐτῆς C[G] 20 κινδύνου] κακοῦ B 25 alt. τῆς] ῆς in lit. B$_1$

ἱεροὺς ἐξεῖλον, ἐπὶ δὲ τοὺς ἄλλους σφῶν αὐτῶν
κληρούχους τοὺς λαχόντας ἀπέπεμψαν· οἷς ἀργύριον
Λέσβιοι ταξάμενοι τοῦ κλήρου ἑκάστου τοῦ ἐνιαυτοῦ
δύο μνᾶς φέρειν αὐτοὶ εἰργάζοντο τὴν γῆν. παρέλαβον 3
δὲ καὶ τὰ ἐν τῇ ἠπείρῳ πολίσματα οἱ Ἀθηναῖοι ὅσων
Μυτιληναῖοι ἐκράτουν, καὶ ὑπήκουον ὕστερον Ἀθη-
ναίων. τὰ μὲν κατὰ Λέσβον | οὕτως ἐγένετο.

Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ θέρει μετὰ τὴν Λέσβου ἅλωσιν 51
Ἀθηναῖοι Νικίου τοῦ Νικηράτου στρατηγοῦντος ἐστρά-
τευσαν ἐπὶ Μινῴαν τὴν νῆσον, ἣ κεῖται πρὸ Μεγάρων·
ἐχρῶντο δὲ αὐτῇ πύργον ἐνοικοδομήσαντες οἱ Μεγαρῆς
| φρουρίῳ. ἐβούλετο δὲ Νικίας τὴν φυλακὴν αὐτόθεν 2
δι' ἐλάσσονος τοῖς Ἀθηναίοις καὶ μὴ ἀπὸ τοῦ Βουδόρου
καὶ τῆς Σαλαμῖνος εἶναι, τῶν τε Πελοποννησίων ὅπως
μὴ ποιῶνται ἔκπλους αὐτόθεν λανθάνοντες τριήρων
τε, οἷον καὶ τὸν πρὶν γενόμενον, καὶ ληστῶν ἐκπομ-
παῖς, | τοῖς τε Μεγαρεῦσιν ἅμα μηδὲν ἐσπλεῖν. ἑλὼν 3
οὖν ἀπὸ τῆς Νισαίας πρῶτον δύο πύργω προύχοντε
μηχαναῖς ἐκ θαλάσσης καὶ τὸν ἔσπλουν ἐς τὸ μεταξὺ
τῆς νήσου ἐλευθερώσας ἀπετείχιζε καὶ τὸ ἐκ τῆς ἠπεί-
ρου, ᾗ κατὰ γέφυραν διὰ τενάγους ἐπιβοήθεια ἦν τῇ
νήσῳ οὐ | πολὺ διεχούσῃ τῆς ἠπείρου. ὡς δὲ τοῦτο 4
ἐξειργάσαντο ἐν ἡμέραις ὀλίγαις, ὕστερον δὴ καὶ ἐν
τῇ νήσῳ τεῖχος ἐγκαταλιπὼν καὶ φρουρὰν ἀνεχώρησε
τῷ στρατῷ.

| Ὑπὸ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ θέρους τούτου 52 200

4 ἠργάζοντο E 5 ὅσον C 6 Μυτιληναίων M 14 τούς (διά suprascr. G_1) τε Πελοποννησίους codd., corr. Herw. 15 αὐτῶν AB 16 τὸν] τὸ codd., corr. Kr. 18 δύω **c**E ‖ προέχοντε **c**AEFM προέχονται B 21 ᾗ **c** ἡ AB ἢ EFM 23 ἐξειργάσατο GM

καὶ οἱ Πλαταιῆς οὐκέτι ἔχοντες σῖτον οὐδὲ δυνάμενοι πολιορκεῖσθαι ξυνέβησαν τοῖς Πελοποννησίοις τοιῷδε τρόπῳ. προσέβαλλον αὐτῶν τῷ τείχει, οἱ δὲ οὐκ 2 ἐδύναντο | ἀμύνεσθαι. γνοὺς δὲ ὁ Λακεδαιμόνιος ἄρχων τὴν ἀσθένειαν αὐτῶν βίᾳ μὲν οὐκ ἐβούλετο ἑλεῖν (εἰρημένον γὰρ [ἦν] αὐτῷ ἐκ Λακεδαίμονος, ὅπως, εἰ σπονδαὶ γίγνοιντό ποτε πρὸς Ἀθηναίους καὶ ξυγχωροῖεν ὅσα πολέμῳ χωρία ἔχουσιν ἑκάτεροι ἀποδίδοσθαι, μὴ ἀνάδο|τος εἴη ἡ Πλάταια ὡς αὐτῶν ἑκόντων προσχωρησάντων), προσπέμπει δὲ αὐτοῖς κήρυκα λέγοντα, εἰ βούλονται παραδοῦναι τὴν πόλιν ἑκόντες τοῖς Λακεδαιμονίοις καὶ δικασταῖς ἐκείνοις χρήσασθαι, τούς τε ἀδίκους κολάσειν, παρὰ δίκην δὲ οὐδένα. τοσαῦτα 3 μὲν ὁ κῆρυξ | εἶπεν· οἱ δέ (ἦσαν γὰρ ἤδη ἐν τῷ ἀσθενεστάτῳ) παρέδοσαν τὴν πόλιν. καὶ τοὺς Πλαταιᾶς ἔτρεφον οἱ Πελοποννήσιοι ἡμέρας τινάς, ἐν ὅσῳ οἱ ἐκ τῆς Λακεδαίμονος δικασταί, πέντε ἄνδρες, ἀφίκοντο. ἐλθόντων δὲ αὐτῶν κατηγορία μὲν οὐδεμία προυτέθη, 4 ἠρώτων δὲ αὐ|τοὺς ἐπικαλεσάμενοι τοσοῦτον μόνον, εἴ τι Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους ἐν τῷ πολέμῳ τῷ καθεστῶτι ἀγαθὸν [τι] εἰργασμένοι εἰσίν. οἱ δ' 5 ἔλεγον αἰτησάμενοι μακρότερα εἰπεῖν καὶ προτάξαντες σφῶν αὐτῶν Ἀστύμαχόν τε τὸν Ἀσωπολάου καὶ Λάκωνα τὸν Αἰει|μνήστου, πρόξενον ὄντα Λακεδαιμονίων· καὶ ἐπελθόντες ἔλεγον τοιάδε.

„Τὴν μὲν παράδοσιν τῆς πόλεως, ὦ Λακεδαιμόνιοι, 53 πιστεύσαντες ὑμῖν ἐποιησάμεθα, οὐ τοιάνδε δίκην οἰό-

3 προσέβαλλον **c** προσέβαλον **b** 5 αὐτῶν om. F 6 ἦν non legit schol. (ἀντίπτωσις, ἤτοι αἰτιατικὴ ἀντὶ γενικῆς. ἀντὶ τοῦ εἰρημένου γὰρ αὐτῷ εἶπεν), delevi 13 κολάζειν codd., corr. Kr. 18 κακηγορία E 21 τι del. Boehme

μενοι ὑφέξειν, νομιμωτέραν δέ τινα ἔσεσθαι, καὶ ἐν
δι|κασταῖς οὐκ ἂν ἄλλοις δεξάμενοι, ὥσπερ καὶ ἐσμέν,
γενέσθαι [ἢ ὑμῖν], ἡγούμενοι τὸ ἴσον μάλιστ' ἂν
φέρεσθαι. νῦν δὲ φοβούμεθα μὴ ἀμφοτέρων ἅμα 2
ἡμαρτήκαμεν· τόν τε γὰρ ἀγῶνα περὶ τῶν δεινοτάτων
εἶναι εἰκότως ὑποπτεύομεν καὶ ὑμᾶς μὴ οὐ κοινοὶ
ἀποβῆτε, | τεκμαιρόμενοι προκατηγορίας τε ἡμῶν οὐ
προγεγενημένης ᾗ χρὴ ἀντειπεῖν (ἀλλ' αὐτοὶ λόγον
ἠτησάμεθα) τό | τε ἐπερώτημα βραχὺ ὄν, ᾧ τὰ μὲν 201
ἀληθῆ ἀποκρίνασθαι ἐναντία γίγνεται, τὰ δὲ ψευδῆ
ἔλεγχον ἔχει. πανταχόθεν δὲ ἄποροι καθεστῶτες ἀναγ- 3
καζόμεθα καὶ ἀσφαλέστερον δοκεῖ εἶναι εἰπόντας τι
κινδυνεύειν· καὶ γὰρ ὁ | μὴ ῥηθεὶς λόγος τοῖς ὧδ'
ἔχουσιν αἰτίαν ἂν παράσχοι ὡς, εἰ ἐλέχθη, σωτήριος
ἂν ἦν. χαλεπῶς δὲ ἔχει ἡμῖν πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ ἡ 4
πειθώ. ἀγνῶτες μὲν γὰρ ὄντες ἀλλήλων ἐπεσενεγκά-
μενοι μαρτύρια ὧν ἄπειροι ἦτε ὠφελούμεθ' ἄν· νῦν
δὲ πρὸς εἰδότας πάντα λέξεται, | καὶ δέδιμεν οὐχὶ μὴ
προκαταγνόντες ἡμῶν τὰς ἀρετὰς ἥσσους εἶναι τῶν
ὑμετέρων ἔγκλημα αὐτὸ ποιῆτε, ἀλλὰ μὴ ἄλλοις χάριν
φέροντες ἐπὶ διεγνωσμένην κρίσιν καθιστώμεθα.

„Παρεχόμενοι δὲ ὅμως ἃ ἔχομεν δίκαια πρός τε τὰ 54
Θηβαίων διάφορα καὶ ἐς ὑμᾶς καὶ τοὺς ἄλλους | Ἕλ-
ληνας, τῶν εὖ δεδραμένων ὑπόμνησιν ποιησόμεθα καὶ
πείθειν πειρασόμεθα. φαμὲν γὰρ πρὸς τὸ ἐρώτημα τὸ 2

2 ἂν] ἐν codd., corr. Kr. 3 seclusa non legit schol. (οὐκ ἐν ἄλλοις] ἢ ὑμῖν. τὸ δὲ ἑξῆς, καὶ ἐν δικασταῖς οὐκ ἐν ἄλλοις δεξάμενοι γενέσθαι, ὥσπερ καὶ ἐσμὲν ἄρτι κρινόμενοι ὑφ' ὑμῶν), delevi 6 κεινοὶ B 10 γίγνεσθαι C 14 ἔ+χουσιν B 16 ἀλλήλοις B 18 προειδότας B πρὸς suprascr. B_1 πάντα+ B ‖ λέξεται **c** λελέξεται **b**G_1 ‖ μὴ οὐχὶ M 20 ποιεῖτε BE 24 δεδραμένων deter. δεδρασμένων **c b** [G]

βραχύ, εἴ τι Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους ἐν
τῷ πολέμῳ τῷδε ἀγαθὸν πεποιήκαμεν, εἰ μὲν ὡς πο-
λεμίους ἐρωτᾶτε, οὐκ ἀδικεῖσθαι ὑμᾶς μὴ εὖ παθόν-
|τας, φίλους δὲ νομίζοντας αὐτοὺς ἁμαρτάνειν μᾶλλον
τοὺς ἡμῖν ἐπιστρατεύσαντας. τὰ δ' ἐν τῇ εἰρήνῃ καὶ 3
πρὸς τὸν Μῆδον ἀγαθοὶ γεγενήμεθα, τὴν μὲν οὐ
λύσαντες νῦν πρότεροι, τῷ δὲ ξυνεπιθέμενοι τότε ἐς
ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος μόνοι Βοιωτῶν. καὶ γὰρ 4
ἠπειρῶ|ταί τε ὄντες ἐναυμαχήσαμεν ἐπ' Ἀρτεμισίῳ,
μάχῃ τε τῇ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ γῇ γενομένῃ παρεγενόμεθα
ὑμῖν τε καὶ Παυσανίᾳ· εἴ τέ τι ἄλλο κατ' ἐκεῖνον τὸν
χρόνον ἐγένετο ἐπικίνδυνον τοῖς Ἕλλησι, πάντων παρὰ
δύναμιν μετέσχομεν. καὶ ὑμῖν, ὦ Λακεδαιμόνιοι, ἰδίᾳ, 5
ὅτεπερ | δὴ μέγιστος φόβος περιέστη τὴν Σπάρτην
μετὰ τὸν σεισμὸν τῶν ἐς Ἰθώμην Εἱλώτων ἀποστάν-
των, τὸ τρίτον μέρος ἡμῶν αὐτῶν ἐξεπέμψαμεν ἐς
ἐπικουρίαν· ὧν οὐκ εἰκὸς ἀμνημονεῖν. καὶ τὰ μὲν 55
παλαιὰ καὶ μέγιστα τοιοῦτοι ἠξιώσαμεν εἶναι, πολέμιοι
δὲ ἐγενόμεθα ὕστερον. | ὑμεῖς δὲ αἴτιοι· δεομένων γὰρ
ξυμμαχίας ὅτε Θηβαῖοι ἡμᾶς ἐβιάσαντο, ὑμεῖς ἀπεώ-
σασθε καὶ πρὸς Ἀθηναίους ἐκελεύετε τραπέσθαι ὡς
ἐγγὺς ὄντας, ὑμῶν δὲ μακρὰν | ἀποικούντων. ἐν μέν- 202 2
τοι τῷ πολέμῳ οὐδὲν ἐκπρεπέστερον ὑπὸ ἡμῶν οὔτε
ἐπάθετε οὔτε ἐμελλήσατε. εἰ δ' ἀποστῆναι Ἀθηναίων 3
οὐκ ἠθελήσαμεν ὑμῶν κελευσάντων, οὐκ ἠδικοῦμεν·
καὶ γὰρ ἐκεῖνοι ἐβοήθουν ἡμῖν | ἐναντία Θηβαίοις ὅτε 5
ὑμεῖς ἀπωκνεῖτε, καὶ προδοῦναι αὐτοὺς οὐκέτι ἦν
καλόν, ἄλλως τε καὶ οὓς εὖ παθών τις καὶ αὐτὸς

2 τοδε C 5 ἐπιστρατεύοντας M 6 ἀγαθοὶ] οι in lit. b_2 7—8 ἐπ' ἐλευθερία G 15 ἐς] ἐπ' G 19 γὰρ cEM δὲ ABF 21 ὡς om. C 27 ἀποκνεῖτε B

δεόμενος προσηγάγετο ξυμμάχους καὶ πολιτείας μετέ-
λαβεν, ἰέναι δὲ ἐς τὰ παραγγελλόμενα εἰκὸς ἦν προ-
θύμως. ἃ δὲ ἑκάτεροι ἐξηγεῖσθε τοῖς ξυμμά|χοις, οὐχ 4
οἱ ἑπόμενοι αἴτιοι εἴ τι μὴ καλῶς ἐδρᾶτο, ἀλλ' οἱ
ἄγοντες ἐπὶ τὰ μὴ ὀρθῶς ἔχοντα. Θηβαῖοι δὲ πολλὰ 56
μὲν καὶ ἄλλα ἡμᾶς ἠδίκησαν, τὸ δὲ τελευταῖον αὐτοὶ
ξύνιστε, δι' ὅπερ καὶ τάδε πάσχομεν. πόλιν γὰρ 2
αὐτοὺς τὴν ἡμετέραν καταλαμβάνοντας ἐν σπονδαῖς
καὶ προσέτι ἱερομηνίᾳ ὀρθῶς τε ἐτιμωρησάμεθα κατὰ
τὸν πᾶσι νόμον καθεστῶτα, τὸν ἐπιόντα πολέμιον
ὅσιον εἶναι ἀμύνεσθαι, καὶ νῦν οὐκ ἂν εἰκότως δι'
αὐτοὺς βλαπτοίμεθα. εἰ γὰρ τῷ αὐτίκα χρησίμῳ ὑμῶν 3
τε καὶ ἐκείνων [πολεμίῳ] τὸ δίκαιον λήψεσθε, τοῦ
μὲν ὀρθοῦ φανεῖσθε οὐκ ἀληθεῖς κριταὶ ὄντες, τὸ δὲ
ξυμφέρον μᾶλλον θεραπεύοντες. καίτοι εἰ νῦν ὑμῖν 4
ὠφέλιμοι δοκοῦσιν εἶναι, πολὺ καὶ ἡμεῖς καὶ οἱ ἄλλοι
Ἕλληνες μᾶλλον τότε ὅτε ἐν μείζονι κινδύνῳ ἦτε.
νῦν μὲν γὰρ ἑτέροις ὑμεῖς ἐπέρχεσθε δεινοί, ἐν ἐκείνῳ
δὲ τῷ καιρῷ, ὅτε πᾶσι δουλείαν ἐπέφερεν ὁ βάρβαρος,
οἵδε μετ' αὐτοῦ ἦσαν. καὶ δίκαιον ἡμῶν τῆς νῦν 5
ἁμαρτίας, εἰ ἄρα ἡμάρτηταί τι, ἀντιθεῖναι τὴν τότε
προθυμίαν, καὶ μείζω τε πρὸς ἐλάσσω εὑρήσετε καὶ
ἐν καιροῖς οἷς σπάνιον ἦν τῶν Ἑλλήνων τινὰ ἀρετὴν
τῇ Ξέρξου δυνάμει ἀντιτάξασθαι, ἐπῃνοῦντό τε μᾶλ-
λον οἱ μὴ τὰ ξύμφορα πρὸς τὴν ἔφοδον αὐτοῖς ἀσφα-
λείᾳ πράσσοντες, ἐθέλοντες δὲ τολμᾶν μετὰ κινδύνων
τὰ βέλτιστα. ὧν ἡμεῖς γενόμενοι καὶ τιμηθέντες ἐς τὰ 6

4 ἐδρᾶτο Bekk. anecd. I 143 ἐδρᾶτε codd. 7 ἅπερ codd., corr. Poppo 9 τε om. **b** 13 τε om. C[G] ‖ πολεμίῳ delevi 14 φανεῖσθαι E 21 τι G, om. **b**C, add. c 25 αὐτοῖς M

*πρῶτα νῦν ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς δέδιμεν μὴ διαφθαρῶμεν,
Ἀθηναίους ἑλόμενοι δι|καίως μᾶλλον ἢ ὑμᾶς κερδα-
λέως. καίτοι χρὴ ταὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν ὁμοίως φαί-* 7
*νεσθαι γιγνώσκοντας καὶ τὸ ξυμφέρον μὴ ἄλλο τι
νομίσαι, ἢ τῶν ξυμμάχων τοῖς | ἀγαθοῖς ὅταν αἰεὶ* 203
*βέβαιον τὴν χάριν τῆς ἀρετῆς ἔχουσι καὶ τὸ παραυτίκα
που ὑμῖν ὠφέλιμον καθίστηται.*

„*Προσσκέψασθέ τε ὅτι νῦν μὲν παράδειγμα τοῖς* 57
*πολλοῖς τῶν Ἑλλήνων ἀνδραγαθίας νομίζεσθε· εἰ δὲ
περὶ ἡμῶν | γνώσεσθε μὴ τὰ εἰκότα (οὐ γὰρ ἀφανῆ
κρινεῖτε τὴν δίκην τήνδε, ἐπαινούμενοι δὲ περὶ οὐδ'
ἡμῶν μεμπτῶν), ὁρᾶτε ὅπως μὴ οὐκ ἀποδέξωνται ἀν-
δρῶν ἀγαθῶν πέρι αὐτοὺς ἀμείνους ὄντας ἀπρεπές τι
ἐπιγνῶναι, οὐδὲ πρὸς ἱεροῖς τοῖς κοινοῖς σκῦλα ἀπὸ
ἡμῶν τῶν εὐεργετῶν τῆς | Ἑλλάδος ἀνατεθῆναι. δεινὸν* 2
*δὲ δόξει εἶναι Πλάταιαν Λακεδαιμονίους πορθῆσαι,
καὶ τοὺς μὲν πατέρας ἀναγράψαι ἐς τὸν τρίποδα τὸν
ἐν Δελφοῖς δι' ἀρετὴν τὴν πόλιν, ὑμᾶς δὲ καὶ ἐκ παν-
τὸς τοῦ Ἑλληνικοῦ πανοικησίᾳ διὰ Θηβαίους ἐξαλεῖψαι.
ἐς τοῦτο γὰρ δὴ ξυμφο|ρᾶς προκεχωρήκαμεν, οἵτινες* 3
*Μήδων τε κρατησάντων ἀπωλλύμεθα καὶ νῦν ἐν ὑμῖν
τοῖς πρὶν φιλτάτοις Θηβαίων ἡσσώμεθα καὶ δύο ἀγῶ-
νας τοὺς μεγίστους ὑπέστημεν, τότε μέν, τὴν πόλιν
εἰ μὴ παρέδομεν, λιμῷ διαφθαρῆναι, νῦν δὲ θανάτου
δίκῃ κρίνεσθαι. καὶ περιεώ|σμεθα ἐκ πάντων Πλα-* 4
ταιῆς, οἱ παρὰ δύναμιν πρόθυμοι ἐς τοὺς Ἕλληνας,

3 *ταῦτα* CEM 6 *ἔχωσι* codd., corr. Heilmann 7 *ἡμῖν* M 8 *προσκέψασθέ* codd., corr. Meineke et Herw. ‖ *τε* om. B 12 *ἀποδέξονται* ex corr. c 13 *περὶ* ABCF 16 *δείξει* C 21 *ἀπολλύμεθα* codd., corr. f 21—22 *καὶ νῦν . . . ἡσσώμεθα* om. E 24 *λιμῷ* **b** *λιμῷ δὲ* C[G] 25 *δίκῃ* om. B

ἐρῆμοι καὶ ἀτιμώρητοι· καὶ οὔτε τῶν τότε ξυμμάχων
ὠφελεῖ οὐδείς, ἡμεῖς τε, ὦ Λακεδαιμόνιοι, ἡ μόνη
ἐλπίς, δέδιμεν μὴ οὐ βέβαιοι ἦτε. καίτοι ἀξιοῦμέν γε 58
καὶ θεῶν ἕνεκα τῶν ξυμμαχικῶν ποτε | γενομένων καὶ
τῆς ἀρετῆς τῆς ἐς τοὺς Ἕλληνας καμφθῆναι ὑμᾶς καὶ
μεταγνῶναι εἴ τι ὑπὸ Θηβαίων ἐπείσθητε, τήν τε
δωρειὰν ἀνταπαιτῆσαι αὐτοὺς μὴ κτείνειν οὓς μὴ ὑμῖν
πρέπει, σώφρονά τε ἀντὶ αἰσχρᾶς κομίσασθαι χάριν,
καὶ μὴ ἡδονὴν δόντας ἄλλοις κακίαν | αὐτοὺς ἀντι-
λαβεῖν· βραχὺ γὰρ τὸ τὰ ἡμέτερα σώματα διαφθεῖραι, 2
ἐπίπονον δὲ τὴν δύσκλειαν αὐτοῦ ἀφανίσαι. οὐκ ἐχ-
θροὺς γὰρ [ἡμᾶς] εἰκότως τιμωρήσεσθε, ἀλλ' εὔνους,
κατ' ἀνάγκην πολεμήσαντας. ὥστε καὶ τῶν σωμάτων 3
ἄδειαν ποιοῦντες ὅσια ἂν δικάζοιτε καὶ προνο|οῦντες
ὅτι ἑκόντας τε ἐλάβετε καὶ χεῖρας προϊσχομένους (ὁ
δὲ νόμος τοῖς Ἕλλησι μὴ κτείνειν τούτους), ἔτι δὲ
| καὶ εὐεργέτας γεγενημένους διὰ παντός. ἀποβλέψατε 204 4
γὰρ ἐς πατέρων τῶν ὑμετέρων θήκας, οὓς ἀποθανόν-
τας ὑπὸ Μήδων καὶ ταφέντας ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἐτιμῶμεν
κατὰ ἔτος ἕκαστον δημοσίᾳ ἐσθήμασί τε καὶ τοῖς ἄλ-
|λοις νομίμοις, ὅσα τε ἡ γῆ ἡμῶν ἀνεδίδου ὡραῖα,
πάντων ἀπαρχὰς ἐπιφέροντες, εὖνοι μὲν ἐκ φιλίας
χώρας, ξύμμαχοι δὲ ὁμαίχμοις ποτὲ γενομένοις. ὧν
ὑμεῖς τοὐναντίον ἂν δράσαιτε μὴ ὀρθῶς γνόντες.
σκέψασθέ τε· Παυσανίας μὲν γὰρ ἔθαπτεν αὐτοὺς 5
νομίζων ἐν γῇ τε | φιλίᾳ τιθέναι καὶ παρ' ἀνδράσι
τοιούτοις· ὑμεῖς δὲ εἰ κτενεῖτε ἡμᾶς καὶ χώραν τὴν

2 ὠφέλει C [G] 5 κ+αμφθῆναι C κναμφθῆναι M [G] 6 ἐπείσθη E 7 δωραιὰν E δωρεὰν ABCFM [G] ‖ ἀπαιτῆσαι M 12 ἡμᾶς om. M 20 ἐσθῆμασί F 22 ἐπιφέρειν B 23 δὲ om. F 24 δράσετε C 25 τε C δὲ **b** G 27 δὲ ἐκτενεῖτε B

Πλαταιίδα Θηβαΐδα ποιήσετε, τί ἄλλο ἢ ἐν πολεμίᾳ τε καὶ παρὰ τοῖς αὐθένταις πατέρας τοὺς ὑμετέρους καὶ ξυγγενεῖς ἀτίμους γερῶν ὧν νῦν ἴσχουσι καταλείψετε; πρὸς δὲ καὶ γῆν ἐν | ᾗ ἠλευθερώθησαν οἱ Ἕλληνες δουλώσετε, ἱερά τε θεῶν οἷς εὐξάμενοι Μήδων ἐκράτησαν ἐρημοῦντες καὶ θυσίας τὰς πατρίους τῶν ἑσσαμένων καὶ κτισάντων ἀφαιρήσεσθε.

„Οὐ πρὸς τῆς ὑμετέρας δόξης, ὦ Λακεδαιμόνιοι, 59 *τάδε, οὔτε ἐς τὰ κοινὰ τῶν Ἑλλήνων νόμιμα καὶ ἐς | τοὺς προγόνους ἁμαρτάνειν οὔτε ἡμᾶς τοὺς εὐεργέτας ἀλλοτρίας ἕνεκα ἔχθρας μὴ αὐτοὺς ἀδικηθέντας διαφθεῖραι, φείσασθαι δὲ καὶ ἐπικλασθῆναι τῇ γνώμῃ οἴκτῳ σώφρονι ἐνδόντας, μὴ ὧν πεισόμεθα μόνον δεινότητα κατανοοῦντας, ἀλλ' οἷοί τε ἂν ὄντες πάθοιμεν καὶ | ὡς ἀστάθμητον τὸ τῆς ξυμφορᾶς ᾧτινί ποτ' ἂν καὶ ἀναξίῳ ξυμπέσοι. ἡμεῖς τε, ὡς πρέπον ἡμῖν* 2 *καὶ ὡς ἡ χρεία προάγει, αἰτούμεθα ὑμᾶς, θεοὺς τοὺς ὁμοβωμίους καὶ κοινοὺς τῶν Ἑλλήνων ἐπιβοώμενοι, πεῖσαι τάδε, προφερόμενοί ⟨θ'⟩ ὅρκους οὓς οἱ πατέρες ὑμῶν ὤμοσαν μὴ | ἀμνημονεῖν ἱκέται γιγνόμεθα ὑμῶν τῶν πατρῴων τάφων καὶ ἐπικαλούμεθα τοὺς κεκμηκότας μὴ γενέσθαι ὑπὸ Θηβαίοις μηδὲ τοῖς ἐχθίστοις φίλτατοι ὄντες παραδοθῆναι, ἡμέρας τε ἀναμιμνήσκομεν ἐκείνης ᾗ τὰ | λαμπρότατα μετ' αὐτῶν πράξαντες*

1 *Θηβαΐδα* om. ABF, add. F_1 4 *ἠλευθέρωσαν* B 5 *δουλόσετε* C 6 *ἐρημοῦτε* codd., corr. Stahl 7 *ἑσσαμένων* CFM marg. G_1 *εἰσαμένων* E 8 *πρὸ* ABF 13 *ἐνδόντας*] *λαβόντας* codd., correxi 14 *δεινότατα* C [G] ‖ *κατανοοῦντας*] *οο* et tert. *α* in lit. c_2 *κατανοοῦντες* **b** [G] 15 *οἷτινί* A 19 *προφερόμενοι* C *προσφερόμενοι* **b** G ‖ *θ'* add. Stahl 21 *κεκμηκότας* CEM et Pollux III 106 *κεκμηῶτας* ABFGc 24 *μεθ'* codd., corr. G_1 ‖ *αὐτῶν* BCF

νῦν ἐν τῇδε τὰ δεινότατα κινδυνεύομεν παθεῖν. ὅπερ 3
δὲ ἀναγκαῖόν τε καὶ χαλεπώτατον τοῖς ὧδε ἔχουσι,
λόγου τελευτᾶν, διότι καὶ τοῦ βίου ὁ κίνδυνος ἐγγὺς
μετ' αὐτοῦ, παυόμενοι λέγομεν ἤδη ὅτι οὐ Θηβαίοις
παρέδομεν τὴν πόλιν (εἱλόμεθα γὰρ ἂν πρό γε τούτου
τῷ αἰσχίστῳ ὀλέθρῳ λιμῷ τελευτῆσαι), ὑμῖν δὲ πιστεύ-
σαντες προσήλθομεν (καὶ δίκαιον, εἰ μὴ πείθομεν, ἐς
τὰ αὐτὰ καταστήσαντας τὸν ξυντυχόντα κίνδυνον ἐᾶσαι
ἡμᾶς αὐτοὺς ἑλέσθαι), ἐπισκήπτομέν τε ἅμα μὴ Πλα- 4
ταιῆς ὄντες, οἱ προθυμότατοι περὶ τοὺς Ἕλληνας γε-
νόμενοι, Θηβαίοις τοῖς ἡμῖν ἐχθίστοις ἐκ τῶν ὑμετέ-
ρων χειρῶν καὶ τῆς ὑμετέρας πίστεως ἱκέται ὄντες, ὦ
Λακεδαιμόνιοι, παραδοθῆναι, γενέσθαι δὲ σωτῆρας
ἡμῶν καὶ μὴ τοὺς ἄλλους | Ἕλληνας ἐλευθεροῦντας
ἡμᾶς διολέσαι.“

Τοιαῦτα μὲν οἱ Πλαταιῆς εἶπον. οἱ δὲ Θηβαῖοι **60**
δείσαντες πρὸς τὸν λόγον αὐτῶν μὴ οἱ Λακεδαιμόνιοί
τι ἐνδῶσι, προσελθόντες ἔφασαν καὶ αὐτοὶ βούλεσθαι
εἰπεῖν, ἐπειδὴ καὶ ἐκείνοις παρὰ γνώμην τὴν αὐτῶν
μα|κρότερος λόγος ἐδόθη τῆς πρὸς τὸ ἐρώτημα ἀπο-
κρίσεως. ὡς δ' ἐκέλευσαν, ἔλεγον τοιάδε.

„Τοὺς μὲν λόγους οὐκ ἂν ᾐτησάμεθα εἰπεῖν, εἰ **61**
καὶ οὗτοι βραχέως τὸ ἐρωτηθὲν ἀπεκρίναντο καὶ μὴ
ἐπὶ ἡμᾶς τραπόμενοι κατηγορίαν ἐποιήσαντο καὶ περὶ
αὑτῶν | ἔξω τῶν προκειμένων καὶ ἅμα οὐδὲ ᾐτιαμένων
πολλὴν τὴν ἀπολογίαν καὶ ἔπαινον ὧν οὐδεὶς ἐμέμψατο.

2 *δὲ* om. B 8 *καταστήσαντες* codd., corr. G_1 10 *οἱ* om. **b** 11 *ὑμῖν* A 13 *δὲ*] *τὲ* G, om. C 14 *ὑμῶν* G 18 *παρελθόντες* **c**ABEF, om. M, corr. Ullrich 20 *τῆς* om. ABF, add. F_1 23 *οὗτοι*] *αὐτοὶ* codd., correxi 24 *κακηγορίαν* E 25 *αὑτῶν* CF_1 *αὐτῶν* **b**G ‖ *ᾐτιαμένων* **c** *ᾐτιασμένων* **b**

νῦν δὲ πρὸς μὲν τὰ ἀντειπεῖν δεῖ, τῶν δὲ ἔλεγχον ποιήσασθαι, ἵνα μήτε ἡ ἡμετέρα αὐτοὺς κακία ὠφελῇ μήτε ἡ τούτων δόξα, τὸ δ' ἀληθὲς περὶ ἀμφοτέρων ἀκού|σαντες κρίνητε.

„Ἡμεῖς δὲ αὐτοῖς διάφοροι ἐγενόμεθα τὸ πρῶτον 2
ὅτι ἡμῶν κτισάντων Πλάταιαν ὕστερον τῆς ἄλλης Βοιωτίας καὶ ἄλλα χωρία μετ' αὐτῆς, ἃ ξυμμείκτους ἀνθρώπους ἐξελάσαντες ἔσχομεν, οὐκ ἠξίουν οὗτοι, ὥσπερ ἐτάχθη τὸ πρῶτον, ἡγεμονεύεσθαι ὑφ' | ἡμῶν, ἔξω δὲ τῶν ἄλλων Βοιωτῶν παραβαίνοντες τὰ | πάτρια, ἐπειδὴ 206
προσηναγκάζοντο, προσεχώρησαν πρὸς Ἀθηναίους καὶ μετ' αὐτῶν πολλὰ ἡμᾶς ἔβλαπτον, ἀνθ' ὧν καὶ ἀντέπασχον. ἐπειδὴ δὲ καὶ ὁ βάρβαρος ἦλθεν ἐπὶ τὴν 62
Ἑλλάδα, φασὶ μόνοι Βοιωτῶν οὐ μηδίσαι, καὶ | τούτῳ μάλιστα αὐτοί τε ἀγάλλονται καὶ ἡμᾶς λοιδοροῦσιν.
ἡμεῖς δὲ μηδίσαι μὲν αὐτοὺς οὔ φαμεν διότι οὐδ' 2
Ἀθηναίους, τῇ μέντοι αὐτῇ ἰδέᾳ ὕστερον ἰόντων Ἀθηναίων ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας μόνους αὖ Βοιωτῶν ἀττικίσαι.
καίτοι σκέψασθε ἐν οἵῳ εἴδει ἑκάτεροι ἡμῶν τοῦτο 3
ἔπρα|ξαν. ἡμῖν μὲν γὰρ ἡ πόλις τότε ἐτύγχανεν οὔτε κατ' ὀλιγαρχίαν ἰσόνομον πολιτεύουσα οὔτε κατὰ δημοκρατίαν· ὅπερ δέ ἐστι νόμοις μὲν καὶ τῷ σωφρονεστάτῳ ἐναντιώτατον, ἐγγυτάτω δὲ τυράννου, δυναστεία ὀλίγων ἀνδρῶν εἶχε τὰ πράγματα. καὶ οὗτοι ἰδίας 4
δυνά|μεις ἐλπίσαντες ἔτι μᾶλλον σχήσειν, εἰ τὰ τοῦ Μήδου κρατήσειε, κατέχοντες ἰσχύι τὸ πλῆθος ἐπηγάγοντο αὐτόν· καὶ ἡ ξύμπασα πόλις οὐκ αὐτοκράτωρ οὖσα ἑαυτῆς τοῦτ' ἔπραξεν, οὐδ' ἄξιον αὐτῇ ὀνειδίσαι

1 τῶν] τὸν ABM 5 τὸ C, om. **b** [G] 7 ἀξυμμ. C [G] 20 οὔτε] ὅτε C 22 νόμος C 23 ἐναντιώτατον] τατον in lit. B_1

ὧν μὴ μετὰ νόμων ἥμαρτεν. ἐπειδὴ γοῦν ὅ τε Μῆδος 5
ἀπῆλθε καὶ τοὺς νόμους ἔλαβε, σκέψασθαι χρή, Ἀθη-
ναίων ὕστερον ἐπιόντων τήν τε ἄλλην Ἑλλάδα καὶ
τὴν ἡμετέραν χώραν πειρωμένων ὑφ' αὑτοῖς ποιεῖσθαι
καὶ κατὰ στάσιν ἤδη ἐχόντων αὐτῆς τὰ πολλά, εἰ μα-
χόμενοι ἐν Κορωνείᾳ καὶ νικήσαντες αὐτοὺς ἠλευθερώ-
σαμεν τὴν ¦ Βοιωτίαν καὶ τοὺς ἄλλους νῦν προθύμως
ξυνελευθεροῦμεν, ἵππους τε παρέχοντες καὶ παρασκευὴν
ὅσην οὐκ ἄλλοι τῶν ξυμμάχων. καὶ τὰ μὲν ἐς τὸν 6
μηδισμὸν τοσαῦτα ἀπολογούμεθα.

„Ὡς δὲ ὑμεῖς μᾶλλόν τε ἠδικήκατε τοὺς Ἕλληνας 63
καὶ ἀξιώτεροί ἐστε πάσης ζημίας, πει|ρασόμεθα ἀπο-
φαίνειν. ἐγένεσθε ἐπὶ τῇ ἡμετέρᾳ τιμωρίᾳ, ὡς φατέ, 2
Ἀθηναίων ξύμμαχοι καὶ πολῖται. οὐκοῦν χρῆν τὰ
πρὸς ἡμᾶς μόνον ὑμᾶς ἐπάγεσθαι αὐτοὺς καὶ μὴ ξυν-
επιέναι μετ' αὐτῶν ἄλλοις, ὑπάρχον γε ὑμῖν, εἴ τι καὶ
ἄκοντες προσήγεσθε ὑπ' Ἀθηναίων, τῆς τῶν | Λακε-
δαιμονίων τῶνδε ἤδη ἐπὶ τῷ Μήδῳ ξυμμαχίας γεγε-
νημένης, ἣν αὐτοὶ μάλιστα προβάλλεσθε· ἱκανὴ γὰρ
¦ ἦν ἡμᾶς τε ὑμῶν ἀποτρέπειν καί, τὸ μέγιστον, ἀδεῶς 207
παρέχειν βουλεύεσθαι. ἀλλ' ἑκόντες καὶ οὐ βιαζόμενοι
ἔτι εἵλεσθε μᾶλλον τὰ Ἀθηναίων. καὶ λέγετε ὡς 3
αἰσχρὸν ἦν προδοῦναι τοὺς εὐεργέτας· πολὺ δέ γε
αἴσχιον | καὶ ἀδικώτερον τοὺς πάντας Ἕλληνας κατα- 5
προδοῦναι, οἷς ξυνωμόσατε, ἢ Ἀθηναίους μόνους,
τοὺς μὲν καταδουλουμένους τὴν Ἑλλάδα, τοὺς δὲ

2 σκέψασθε B 3 ἐπιόντων **c** εἰπόντων ABEF ἐσιόν-
των M 6—7 ἠλευθέρωσαν μὲν C 9 ἄλλην C 11 ἠδική-
σατε ex corr. G_1 15 ὑπάγεσθαι codd. 16 ὑπάρχον γε M
ὑπάρχον τε ABCF ὑπάρχοντες E[G] 19 γὰρ deter. γε **c b**
[G] 23 γε om. M

ἐλευθεροῦντας. 4 καὶ οὐκ ἴσην αὐτοῖς τὴν χάριν ἀνταπέδοτε οὐδὲ αἰσχύνης ἀπηλλαγμένην· ὑμεῖς μὲν γὰρ ἀδικούμενοι αὐτούς, ὡς | φατέ, ἐπηγάγεσθε, τοῖς δὲ ἀδικοῦσιν ἄλλους ξυνεργοὶ κατέστητε. καίτοι τὰς ὁμοίας χάριτας μὴ ἀντιδιδόναι αἰσχρὸν μᾶλλον ἢ τὰς μετὰ δικαιοσύνης μὲν ὀφειληθείσας, ἐς ἀδικίαν δὲ ἀποδιδομένας. 64 δῆλόν τε ἐποιήσατε οὐδὲ τότε τῶν Ἑλλήνων ἕνεκα μόνοι οὐ μηδίσαντες, | ἀλλ' ὅτι οὐδ' Ἀθηναῖοι, ὑμεῖς δὲ τοῖς μὲν ταὐτὰ βουλόμενοι ποιεῖν, τοῖς δὲ τἀναντία. 2 καὶ νῦν ἀξιοῦτε, ἀφ' ὧν δι' ἑτέρους ἐγένεσθε ἀγαθοί, ἀπὸ τούτων ὠφελεῖσθαι. ἀλλ' οὐκ εἰκός· ὥσπερ δὲ Ἀθηναίους εἵλεσθε, τούτοις ξυναγωνίζεσθε, καὶ μὴ προφέρετε τὴν τότε γε|νομένην ξυνωμοσίαν ὡς χρὴ ἀπ' αὐτῆς νῦν σῴζεσθαι. 3 ἀπελίπετε γὰρ αὐτὴν καὶ παραβάντες ξυγκατεδουλοῦσθε μᾶλλον Αἰγινήτας καὶ ἄλλους τινὰς τῶν ξυνομοσάντων ἢ διεκωλύετε, καὶ ταῦτα οὔτε ἄκοντες ἔχοντές τε τοὺς νόμους οὕσπερ μέχρι τοῦ δεῦρο καὶ οὐδενὸς ὑμᾶς βια|σαμένου, ὥσπερ ἡμᾶς. τὴν τελευταίαν τε πρὶν περιτειχίζεσθαι πρόκλησιν ἐς ἡσυχίαν ἡμῶν, ὥστε μηδετέροις ἀμύνειν, οὐκ ἐδέχεσθε. 4 τίνες ἂν οὖν ὑμῶν δικαιότερον πᾶσι τοῖς Ἕλλησι μισοῖντο, οἵτινες ἐπὶ τῷ ἐκείνων κακῷ ἀνδραγαθίαν προύθεσθε; καὶ ἃ μέν ποτε χρηστοὶ ἐγέ|νεσθε, ὡς φατέ, οὐ προσήκοντα νῦν ἐπεδείξατε, ἃ δὲ ἡ φύσις αἰεὶ ἐβούλετο, ἐξηλέγχθη ἐς τὸ ἀληθές· μετὰ γὰρ Ἀθηναίων ἄδικον ὁδὸν ἰόντων ἐχωρήσατε. 5 τὰ μὲν οὖν ἐς τὸν ἡμέτερόν τε ἀκούσιον μηδισμὸν καὶ

5 ἢ E 9 ὑμεῖς **c** F_1 ἡμεῖς **b** ‖ ταῦτα B 14 ἀπελείπετε CEFM 17 τε] δὲ E 20 ὑμῶν AEM_1 21 οὖν om. ABFM 22 κείνων G 25 ἐξηλέχθη C 27 sq. καὶ ... ἀττικισμὸν in marg. F_1 M_1

τὸν ὑμέτερον ἑκούσιον ἀττικισμὸν τοιαῦτα ἀποφαί-
νομεν.
„Ἃ δὲ τελευταῖά φατε ἀδικηθῆναι (παρανόμως 65
γὰρ ἐλθεῖν ἡμᾶς | ἐν σπονδαῖς καὶ ἱερομηνίᾳ ἐπὶ τὴν 208
ὑμετέραν πόλιν), οὐ νομίζομεν οὐδ' ἐν τούτοις ὑμῶν
μᾶλλον ἁμαρτεῖν. εἰ μὲν γὰρ ἡμεῖς αὐτοὶ πρός τε 2
τὴν πόλιν ἐλθόντες ἐμαχόμεθα καὶ τὴν γῆν ἐδῃοῦμεν
ὡς πολέμιοι, ἀδικοῦμεν· εἰ δὲ ἄνδρες ὑμῶν οἱ πρῶτοι
καὶ χρήμασι καὶ γένει, βουλόμενοι τῆς μὲν ἔξω ξυμ-
μαχίας ὑμᾶς παῦσαι, ἐς δὲ τὰ κοινὰ τῶν πάντων
Βοιωτῶν πάτρια καταστῆσαι, ἐπεκαλέσαντο ἑκόντες, τί
ἀδικοῦμεν; οἱ γὰρ ἄγοντες παρανομοῦσι μᾶλλον τῶν
ἑπομένων. ἀλλ' οὔτ' | ἐκεῖνοι, ὡς ἡμεῖς κρίνομεν, οὔτε 3
ἡμεῖς· πολῖται δὲ ὄντες ὥσπερ ὑμεῖς καὶ πλείω παρα-
βαλλόμενοι, τὸ ἑαυτῶν τεῖχος ἀνοίξαντες καὶ ἐς τὴν
αὑτῶν πόλιν φιλίους, οὐ πολεμίους κομίσαντες ἐβού-
λοντο τούς τε ὑμῶν χείρους μηκέτι μᾶλλον γενέσθαι,
τούς τε ἀμείνους τὰ ἄξια ἔχειν, | σωφρονισταὶ ὄντες
τῆς γνώμης καὶ τῶν σωμάτων τὴν πόλιν οὐκ ἀλλο-
τριοῦντες, ἀλλ' ἐς τὴν ξυγγένειαν οἰκειοῦντες, ἐχθροὺς
οὐδενὶ καθιστάντες, ἅπασι δ' ὁμοίως ἐνσπόνδους. 66
τεκμήριον δὲ ὡς οὐ πολεμίως ἐπράσσομεν· οὔτε γὰρ
ἠδικήσαμεν οὐδένα, προείπομέν τε τὸν βουλό|μενον
κατὰ τὰ τῶν πάντων Βοιωτῶν πάτρια πολιτεύειν ἰέναι
πρὸς ἡμᾶς. καὶ ὑμεῖς ἄσμενοι χωρήσαντες καὶ ξύμ- 2
βασιν ποιησάμενοι τὸ μὲν πρῶτον ἡσυχάζετε, ὕστερον

1 ἀκούσιον AB 4 ἱερομηνίαις codd., corr. Meineke et Herw. 5—7 οὐ . . . πόλιν om. C(G) 6 πρός] ος in lit. b 7 ἐδῃοῦμεν] ἀδικοῦμεν AB 10 δὲ om. B 14 ἡμεῖς] ὑμεῖς F ‖ ὄντες in marg. G_1 16 φιλίως οὐ πολεμίως codd., corr. Steup 24 τὰ om. F ‖ τῶν om. **b**G

δὲ κατανοήσαντες ἡμᾶς ὀλίγους ὄντας, εἰ ἄρα καὶ ἐδοκοῦμέν τι ἀνεπιεικέστερον πρᾶξαι οὐ μετὰ τοῦ πλήθους | ὑμῶν ἐσελθόντες, τὰ μὲν ὁμοῖα οὐκ ἀνταπέδοτε ἡμῖν, μήτε νεωτερίσαι ἔργῳ λόγοις τε πείθειν ὥστε ἐξελθεῖν, ἐπιθέμενοι δὲ παρὰ τὴν ξύμβασιν, οὓς μὲν ἐν χερσὶν ἀπεκτείνατε, οὐχ ὁμοίως ἀλγοῦμεν (κατὰ νόμον γάρ δή τινα ἔπασχον), οὓς δὲ χεῖρας προϊσχομένους καὶ ζωγρή|σαντες ὑποσχόμενοί τε ἡμῖν μὴ κτενεῖν ὕστερον παρανόμως διεφθείρατε, πῶς οὐ δεινὰ εἴργασθε; καὶ ταῦτα τρεῖς ἀδικίας ἐν ὀλίγῳ πράξαντες, 3
τήν τε λυθεῖσαν ὁμολογίαν καὶ τῶν ἀνδρῶν τὸν ὕστερον θάνατον καὶ τὴν περὶ αὐτῶν ἡμῖν μὴ κτενεῖν ψευσθεῖσαν ὑπόσχεσιν, ἣν | τὰ ἐν τοῖς ἀγροῖς ὑμῖν μὴ ἀδικῶμεν, ὅμως φατὲ ἡμᾶς | παρανομῆσαι καὶ αὐτοὶ 209
ἀξιοῦτε μὴ ἀντιδοῦναι δίκην. οὔκ, ἤν γε οὗτοι τὰ 4
ὀρθὰ γιγνώσκωσιν· πάντων δὲ αὐτῶν ἕνεκα κολασθήσεσθε.

„Καὶ ταῦτα, ὦ Λακεδαιμόνιοι, τούτου ἕνεκα ἐπ- 67
εξήλθομεν καὶ ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ἡμῶν, | ἵνα ὑμεῖς μὲν εἰδῆτε καὶ δικαίως αὐτῶν καταγνωσόμενοι, ἡμεῖς δὲ ἔτι ὁσιώτερον τετιμωρημένοι. καὶ μὴ παλαιὰς ἀρετάς, 2
εἴ τις ἄρα καὶ ἐγένετο, ἀκούοντες ἐπικλασθῆτε, ἃς χρὴ τοῖς μὲν ἀδικουμένοις ἐπικούρους εἶναι, τοῖς δὲ αἰσχρόν τι δρῶσι διπλασίας ζημίας, ὅτι οὐκ ἐκ προση|κόντων ἁμαρτάνουσι, μηδὲ ὀλοφυρμῷ καὶ οἴκτῳ ὠφελείσθων, πατέρων τε τάφους τῶν ὑμετέρων ἐπι-

3 ὑμῶν **c** ἡμῶν **b** 4 νεωτερίσειν G ‖ πείσειν codd., corr. Classen 5 ἐξελθεῖν] εξ in lit. G_1 8—9 ὕστερον μὴ κτενεῖν codd., transposui 10 εἴργασθαι(?) C 12 κτείνειν codd., corr. Herw. 13 ὑπόθεσιν ABF 14 μὴ παρανομῆσαι M 20 καὶ om. **b** [G] ‖ καταγνωσάμενοι E 26 τῶν ὑμετέρων om. A

βοώμενοι καὶ τὴν σφετέραν ἐρημίαν. καὶ γὰρ ἡμεῖς 3 ἀνταποφαίνομεν πολλῷ δεινότερα παθοῦσαν τὴν ὑπὸ τούτων ἡλικίαν ἡμῶν διεφθαρμένην, ὧν πατέρες οἱ μὲν πρὸς | ὑμᾶς τὴν Βοιωτίαν ἄγοντες ἀπέθανον ἐν Κορωνείᾳ, οἱ δὲ πρεσβῦται λελειμμένοι κατ' οἰκίας ἐρῆμοι πολλῷ δικαιοτέραν ὑμῶν ἱκετείαν ποιοῦνται τούσδε τιμωρήσασθαι. οἴκτου τε ἀξιώτεροι τυγχάνειν 4 οἱ ἀπρεπές τι πάσχοντες τῶν ἀνθρώπων, οἱ δὲ δικαίως, ὥσπερ οἵδε, τὰ | ἐναντία ἐπίχαρτοι εἶναι. καὶ τὴν νῦν 5 ἐρημίαν δι' ἑαυτοὺς ἔχουσιν· τοὺς γὰρ ἀμείνους ξυμμάχους ἑκόντες ἀπεώσαντο. παρενόμησάν τε οὐ προπαθόντες ὑφ' ἡμῶν, μίσει δὲ πλέον ἢ δίκῃ κρίναντες καὶ οὐκ ⟨ἂν⟩ ἀνταποδόντες νῦν τὴν ἴσην τιμωρίαν· ἔννομα γὰρ πείσονται καὶ | οὐχὶ ἐκ μάχης χεῖρας προϊσχόμενοι, ὥσπερ φασίν, ἀλλ' ἀπὸ ξυμβάσεως ἐς δίκην σφᾶς αὐτοὺς παραδόντες. ἀμύνατε οὖν, ὦ Λακεδαι- 6 μόνιοι, καὶ τῷ τῶν Ἑλλήνων νόμῳ ὑπὸ τῶνδε παραβαθέντι καὶ ἡμῖν ἄνομα παθοῦσιν, ἀνταπόδοτέ ⟨τε⟩ χάριν δικαίαν ὧν πρόθυμοι γεγενήμεθα· καὶ | μὴ τοῖς τῶνδε λόγοις περιωσθῶμεν ἐν ὑμῖν, ποιήσατε δὲ τοῖς Ἕλλησι παράδειγμα οὐ λόγων τοὺς ἀγῶνας προθήσοντες ἀλλ' ἔργων, ὧν ἀγαθῶν μὲν ὄντων βραχεῖα ἡ ἀπαγγελία ἀρκεῖ, ἁμαρτανομένων δὲ λόγοι ἔπεσι κοσμηθέντες προκαλύμματα γίγνονται. ἀλλ' ἢν οἱ ἡγε- 7 μό|νες, ὥσπερ νῦν ὑμεῖς, κεφαλαιώσαντες πρὸς τοὺς ξύμ|παντας ⟨τὰς⟩ διαγνώμας ποιήσησθε, ἧσσόν τις ἐπ' 210 ἀδίκοις ἔργοις λόγους καλοὺς ζητήσει."

4 ἄγοντες] ἔχοντες F 5 καὶ οἰκίαι codd., corr. Stahl 7 τιμωρήσεσθαι A 11 παρενόμησάν C παρηνόμησάν (-ισάν B) **b**G 13 ἂν add. Dobree 14 οὐκ G 18 τε add. Gertz 22 ὧν om. ABEF, add. F_1 24 προκαλύ+ατα (μ er.) C 26 τὰς addidi ∥ ποιήσεσθε A

Τοιαῦτα δὲ οἱ Θηβαῖοι εἶπον. οἱ δὲ Λακεδαιμό- 68
νιοι δικασταὶ νομίζοντες τὸ ἐπερώτημα σφίσιν ὀρθῶς ἕξειν, | εἴ τι ἐν τῷ πολέμῳ ὑπ' αὐτῶν ἀγαθὸν πεπόνθασι, διότι τόν τε ἄλλον χρόνον ἠξίουν δῆθεν αὐτοὺς κατὰ τὰς παλαιὰς Παυσανίου μετὰ τὸν Μῆδον σπονδὰς ἡσυχάζειν καὶ ὅτε ὕστερον ἃ πρὸ τοῦ περιτειχίζεσθαι προείχοντο αὐτοῖς, κοινοὺς εἶναι κατ' ἐκείνας, οὐκ ἐδέ|ξαντο, ἡγούμενοι τῇ ἑαυτῶν δικαίᾳ βουλήσει ἔκσπονδοι ἤδη ὑπ' αὐτῶν κακῶς πεπονθέναι, αὖθις τὸ 2
αὐτὸ ἕνα ἕκαστον παραγαγόντες καὶ ἐρωτῶντες, εἴ τι Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς ξυμμάχους ἀγαθὸν ἐν τῷ πολέμῳ δεδρακότες εἰσίν, ὁπότε μὴ φαῖεν, ἀπάγοντες ἀπέκτεινον | καὶ ἐξαίρετον ἐποιήσαντο οὐδένα. διέ- 3
φθειραν δὲ Πλαταιῶν μὲν αὐτῶν οὐκ ἐλάσσους διακοσίων, Ἀθηναίων δὲ πέντε καὶ εἴκοσι, οἳ ξυνεπολιορκοῦντο· γυναῖκας δὲ ἠνδραπόδισαν. τὴν δὲ πόλιν ἐνιαυτὸν μέν τινα [Θηβαῖοι] Μεγαρέων ἀνδράσι κατὰ στάσιν ἐκπεπτωκόσι καὶ ὅσοι | τὰ σφέτερα φρονοῦντες Πλαταιῶν περιῆσαν ἔδοσαν ἐνοικεῖν· ὕστερον δὲ καθελόντες αὐτὴν ἐς ἔδαφος πᾶσαν ἐκ τῶν θεμελίων ᾠκοδόμησαν πρὸς τῷ Ἡραίῳ καταγώγιον διακοσίων ποδῶν πανταχῇ κύκλῳ οἰκήματα ἔχον κάτωθεν καὶ ἄνωθεν, καὶ ὀροφαῖς καὶ θυρώμασι τοῖς | τῶν Πλαταιῶν ἐχρήσαντο, καὶ τοῖς ἄλλοις ἃ ἦν ἐν τῷ τείχει ἔπιπλα, χαλκὸς καὶ σίδηρος, κλίνας κατασκευάσαντες ἀνέθεσαν τῇ Ἥρᾳ, καὶ νεὼν ἑκατόμπεδον λίθινον ᾠκοδόμησαν αὐτῇ. τὴν δὲ γῆν δημοσιώσαντες ἀπεμίσθωσαν ἐπὶ

1 δὲ] μὲν G ‖ Θηβαῖοι] Ἀθηναῖοι B 5 τὸν] των C [G] ‖ Μήδων B, corr. B_1 7 ἐκείνας] ἐκεῖνα ὡς codd., corr. Badham 10 παράγοντες GM 13—14 διέφθειρον C 17 Θηβαῖοι del. Classen 18 ὅσα B 26 ἑκατόμπεδον C ἑκατόμποδον **b**G 27 δημησιώσαντες B

δέκα ἔτη, καὶ ἐνέμοντο Θηβαῖοι. σχεδὸν | δέ τι καὶ 4 τὸ ξύμπαν περὶ Πλαταιῶν οἱ Λακεδαιμόνιοι οὕτως ἀποτετραμμένοι ἐγένοντο Θηβαίων ἕνεκα, νομίζοντες ἐς τὸν πόλεμον αὐτοὺς ἄρτι τότε καθιστάμενον ὠφελίμους εἶναι. καὶ τὰ μὲν κατὰ Πλάταιαν ἔτει τρίτῳ 5 καὶ ἐνενηκοστῷ ἐπειδὴ Ἀθηναίων ξύμμαχοι ἐγένοντο | οὕτως ἐτελεύτησεν.

Αἱ δὲ τεσσαράκοντα νῆες τῶν Πελοποννησίων αἱ 69 ¦ Λεσβίοις βοηθοὶ ἐλθοῦσαι, ὡς τότε φεύγουσαι διὰ 211 τοῦ πελάγους ἔκ τε τῶν Ἀθηναίων ἐπιδιωχθεῖσαι καὶ πρὸς τῇ Κρήτῃ χειμασθεῖσαι [καὶ] ἀπ' αὐτῆς σποράδες πρὸς τὴν Πελοπόννησον κατηνέχθησαν, καταλαμβάνουσιν ἐν ¦ τῇ Κυλλήνῃ τρεῖς καὶ δέκα τριήρεις Λευκαδίων καὶ Ἀμπρακιωτῶν καὶ Βρασίδαν τὸν Τέλλιδος ξύμβουλον Ἀλκίδᾳ ἐπεληλυθότα. ἐβούλοντο γὰρ οἱ 2 Λακεδαιμόνιοι, ὡς τῆς Λέσβου ἡμαρτήκεσαν, πλέον τὸ ναυτικὸν ποιήσαντες ἐς τὴν Κέρκυραν πλεῦσαι στασιάζουσαν, δώδεκα | μὲν ναυσὶ μόναις παρόντων Ἀθηναίων περὶ Ναύπακτον, πρὶν δὲ πλέον τι ἐπιβοηθῆσαι ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ναυτικόν, ὅπως προφθάσωσι, καὶ παρεσκευάζοντο ὅ τε Βρασίδας καὶ ὁ Ἀλκίδας πρὸς ταῦτα.

Οἱ γὰρ Κερκυραῖοι ἐστασίαζον, ἐπειδὴ οἱ αἰχμά- 70 λωτοι ἦλθον αὐτοῖς οἱ ἐκ | τῶν περὶ Ἐπίδαμνον ναυμαχιῶν ὑπὸ Κορινθίων ἀφεθέντες, τῷ μὲν λόγῳ ὀκτακοσίων ταλάντων τοῖς προξένοις διηγγυημένοι, ἔργῳ δὲ πεπεισμένοι Κορινθίοις Κέρκυραν προσποιῆσαι. καὶ ἔπρασσον οὗτοι ἕκαστον τῶν πολιτῶν μετι-

10 Ἀθηνῶν M 10—11 καὶ . . . χειμασθεῖσαι om. C 11 καὶ del. Classen, cf. schol. (περιττὸς ὁ καί) 13 τρεὶς καὶ δέκα om. EF, add. F_1 25 ἀφέντες M 26 διηγγυώμενοι E

όντες, ὅπως ἀποστήσωσιν Ἀθηναίων τὴν | πόλιν. καὶ 2
ἀφικομένης Ἀττικῆς τε νεὼς καὶ Κορινθίας πρέσβεις
ἀγουσῶν καὶ ἐς λόγους καταστάντων ἐψηφίσαντο Κερ-
κυραῖοι Ἀθηναίοις μὲν ξύμμαχοι εἶναι κατὰ τὰ ξυγ-
κείμενα, Πελοποννησίοις δὲ φίλοι ὥσπερ καὶ πρότερον.
καί (ἦν γὰρ Πειθίας ἐθελοπρόξενός τε τῶν Ἀθηναίων 3
καὶ τοῦ δήμου προειστήκει) ὑπάγουσιν αὐτὸν οὗτοι οἱ
ἄνδρες ἐς δίκην, λέγοντες Ἀθηναίοις τὴν Κέρκυραν
καταδουλοῦν. ὁ δὲ ἀποφυγὼν ἀνθυπάγει αὐτῶν τοὺς 4
πλουσιωτάτους πέντε ἄνδρας, φάσκων τέμνειν χάρα-
κας ἐκ τοῦ τε Διὸς τοῦ τεμένους καὶ τοῦ Ἀλκίνου·
ζημία | δὲ καθ' ἑκάστην χάρακα ἐπέκειτο στατήρ.
ὀφλόντων δὲ αὐτῶν καὶ πρὸς τὰ ἱερὰ ἱκετῶν καθεζο- 5
μένων διὰ πλῆθος τῆς ζημίας, ὅπως ταξάμενοι ἀπο-
δῶσιν, ὁ Πειθίας (ἐτύγχανε γὰρ καὶ βουλῆς ὤν) πείθει
ὥστε τῷ νόμῳ χρήσασθαι. οἱ δ' ἐπειδὴ τῷ τε νόμῳ 6
ἐξείργοντο | καὶ ἅμα ἐπυνθάνοντο τὸν Πειθίαν, ἕως
ἔτι βουλῆς ἐστι, μέλλειν τὸ πλῆθος ἀναπείσειν τοὺς
αὐτοὺς Ἀθηναίοις | φίλους τε καὶ ἐχθροὺς νομίζειν, 212
ξυνίσταντό τε καὶ λαβόντες ἐγχειρίδια ἐξαπιναίως ἐς
τὴν βουλὴν ἐσελθόντες τόν τε Πειθίαν κτείνουσι καὶ
ἄλλους τῶν τε βουλευτῶν καὶ ἰδιωτῶν ἐς ἑξήκοντα·
οἱ δέ τινες τῆς αὐτῆς | γνώμης τῷ Πειθίᾳ ὀλίγοι ἐς
τὴν Ἀττικὴν τριήρη κατέφυγον ἔτι παροῦσαν. δρά- 71
σαντες δὲ τοῦτο καὶ ξυγκαλέσαντες Κερκυραίους εἶπον
ὅτι ταῦτα καὶ βέλτιστα εἴη καὶ ἥκιστ' ἂν δουλωθεῖεν
ὑπ' Ἀθηναίων, τό τε λοιπὸν μηδετέρους δέχεσθαι

11 alt. τοῦ om. G 13 ὀφλόντων cM ὀφιλόντων E ὀφειλόντων ABF 15 βουλης C βουλὴς ἤγουν βουλευτὴς γρ. G_1 18 βουλὴς G 19 Ἀθηναίους CM 27 οὐδε-τέρους(?) G

ἄλλ' ἢ μιᾷ νηὶ ἡσυχάζοντας, τὸ | δὲ πλέον πολέμιον
ἡγεῖσθαι. ὡς δὲ εἶπον, καὶ ἐπικυρῶσαι ἠνάγκασαν
τὴν γνώμην. πέμπουσι δὲ καὶ ἐς τὰς Ἀθήνας εὐθὺς 2
πρέσβεις περί τε τῶν πεπραγμένων διδάξοντας ὡς
ξυνέφερε καὶ τοὺς ἐκεῖ καταπεφευγότας πείσοντας
μηδὲν ἀνεπιτήδειον πράσσειν, ὅπως μή τις | ἐπιστροφὴ
γένηται. ἐλθόντων δὲ οἱ Ἀθηναῖοι τούς τε πρέσβεις 72
ὡς νεωτερίζοντας ξυλλαβόντες καὶ ὅσους ἔπεισαν κατέ-
θεντο ἐς Αἴγιναν. ἐν δὲ τούτῳ τῶν Κερκυραίων οἱ 2
ἔχοντες τὰ πράγματα ἐλθούσης τριήρους Κορινθίας
καὶ Λακεδαιμονίων πρέσβεων ἐπιτίθενται τῷ | δήμῳ
καὶ μαχόμενοι ἐνίκησαν. ἀφικομένης δὲ νυκτὸς ὁ μὲν 3
δῆμος ἐς τὴν ἀκρόπολιν καὶ τὰ μετέωρα τῆς πόλεως
καταφεύγει καὶ αὐτοῦ ξυλλεγεὶς ἱδρύθη, καὶ τὸν Ὑλ-
λαϊκὸν λιμένα εἶχον· οἱ δὲ τήν τε ἀγορὰν κατέλαβον,
οὗπερ οἱ πολλοὶ ᾤκουν αὐτῶν, καὶ τὸν λιμένα | τὸν
πρὸς αὐτῇ καὶ πρὸς τὴν ἤπειρον. τῇ δ' ὑστεραίᾳ 73
ἠκροβολίσαντό τε ὀλίγα καὶ ἐς τοὺς ἀγροὺς περι-
έπεμπον ἀμφότεροι, τοὺς δούλους παρακαλοῦντές τε
καὶ ἐλευθερίαν ὑπισχνούμενοι· καὶ τῷ μὲν δήμῳ τῶν
οἰκετῶν τὸ πλῆθος παρεγένετο ξύμμαχον, τοῖς δ' ἑτέ-
ροις ἐκ | τῆς ἠπείρου ἐπίκουροι ὀκτακόσιοι. διαλιπού- 74
σης δ' ἡμέρας μάχη αὖθις γίγνεται, καὶ νικᾷ ὁ δῆμος
χωρίων τε ἰσχύι καὶ πλήθει προύχων· αἵ τε γυναῖκες
αὐτοῖς τολμηρῶς ξυνεπελάβοντο βάλλουσαι ἀπὸ τῶν
οἰκιῶν τῷ κεράμῳ καὶ παρὰ φύσιν ὑπομένουσαι τὸν
θόρυβον. γε|νομένης δὲ τῆς τροπῆς περὶ δείλην ὀψίαν 2
δείσαντες οἱ ὀλίγοι μὴ αὐτοβοεὶ ὁ δῆμος τοῦ τε νεω-

1 ἀλλ' codd., correxi 9 τῶν τε Κερκυραίων C [G] 14 ἱδρύνθη EG 21 οἰκητῶν ABF 24 pr. τε] δὲ C 27 περὶ δείλην ὀψίαν] τὸ δειλινὸν M 28 οἱ om. C

ρίου κρατήσειεν ἐπελθὼν καὶ σφᾶς διαφθείρειεν, ἐμπι-
πρᾶσι τὰς οἰκίας | τὰς ἐν κύκλῳ τῆς ἀγορᾶς καὶ τὰς 213
ξυνοικίας, ὅπως μὴ ᾖ ἔφοδος, φειδόμενοι οὔτε οἰκείας
οὔτε ἀλλοτρίας, ὥστε καὶ χρήματα πολλὰ ἐμπόρων
κατεκαύθη καὶ ἡ πόλις ἐκινδύνευσε πᾶσα διαφθαρῆναι,
εἰ ἄνεμος ἐπεγένετο τῇ | φλογὶ ἐπίφορος ἐς αὐτήν.
καὶ οἱ μὲν παυσάμενοι τῆς μάχης ὡς ἑκάτεροι ἡσυχά- 3
σαντες τὴν νύκτα ἐν φυλακῇ ἦσαν· καὶ ἡ Κορινθία
ναῦς τοῦ δήμου κεκρατηκότος ὑπεξανήγετο, καὶ τῶν
ἐπικούρων οἱ πολλοὶ ἐς τὴν ἤπειρον λαθόντες διεκο-
μίσθησαν. τῇ δὲ ἐπιγιγνομένῃ ἡμέρᾳ | Νικόστρατος **75**
ὁ Διειτρέφους, Ἀθηναίων στρατηγός, παραγίγνεται
βοηθῶν ἐκ Ναυπάκτου δώδεκα ναυσὶ καὶ Μεσσηνίων
πεντακοσίοις ὁπλίταις· ξύμβασίν τε ἔπρασσε καὶ πείθει
ὥστε ξυγχωρῆσαι ἀλλήλοις δέκα μὲν ἄνδρας τοὺς
αἰτιωτάτους κρῖναι, οἳ οὐκέτι ἔμειναν, τοὺς δ' ἄλλους
| οἰκεῖν σπονδὰς πρὸς ἀλλήλους ποιησαμένους καὶ πρὸς
Ἀθηναίους ὥστε τοὺς αὐτοὺς ἐχθροὺς καὶ φίλους νο-
μίζειν. καὶ ὁ μὲν ταῦτα πράξας ἔμελλεν ἀποπλεύσε- 2
σθαι· οἱ δὲ τοῦ δήμου προστάται πείθουσιν αὐτὸν
πέντε μὲν ναῦς τῶν αὑτοῦ σφίσι καταλιπεῖν, ὅπως
ἧσσόν | τι ἐν κινήσει ὦσιν οἱ ἐναντίοι, ἴσας δὲ αὐτοὶ
πληρώσαντες ἐκ σφῶν αὐτῶν ξυμπέμψειν. καὶ ὁ μὲν 3
ξυνεχώρησεν, οἱ δὲ τοὺς ἐχθροὺς κατέλεγον ἐς τὰς
ναῦς. δείσαντες δὲ ἐκεῖνοι μὴ ἐς τὰς Ἀθήνας ἀπο-
πεμφθῶσι καθίζουσιν ἐς τὸ τῶν Διοσκόρων ἱερόν.
Νικόστρατος | δὲ αὐτοὺς ἀνίστη τε καὶ παρεμυθεῖτο. 4
ὡς δ' οὐκ ἔπειθεν, ὁ δῆμος ὁπλισθεὶς ἐπὶ τῇ προφάσει

3 *οἰκείας*] *οἰκίας* E 6 *ἐς*] *ἐπ* G, corr. G_1 23 *ξυμπέμπ*[*ειν*] G, *ξυμ* in lit. g_2 26 *Διοσκόρων* C *Διοσκούρων* **b**G 27 *δὲ*] *τὲ* F 28 sq. *ὁ . . . αὐτῶν* om. A

ταύτῃ, ὡς οὐδὲν αὐτῶν ὑγιὲς διανοουμένων τῇ τοῦ μὴ ξυμπλεῖν ἀπιστίᾳ, τά τε ὅπλα αὐτῶν ἐκ τῶν οἰκιῶν ἔλαβε καὶ αὐτῶν τινας οἷς ἐπέτυχον, εἰ μὴ Νικόστρατος ἐκώλυσε, διέφθειραν ἄν. ὁρῶντες δὲ οἱ ἄλλοι τὰ γιγνόμενα καθίζουσιν ἐς τὸ Ἥραιον ἱκέται καὶ γίγνονται οὐκ ἐλάσσους τετρακοσίων. ὁ δὲ δῆμος δείσας μή τι νεωτερίσωσιν ἀνίστησί τε αὐτοὺς πείσας καὶ διακομίζει ἐς τὴν πρὸ τοῦ Ἡραίου νῆσον καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐκεῖσε αὐτοῖς ¦ διεπέμπετο.

| Τῆς δὲ στάσεως ἐν τούτῳ οὔσης τετάρτῃ ἢ πέμπτῃ 76 214 ἡμέρᾳ μετὰ τὴν τῶν ἀνδρῶν ἐς τὴν νῆσον διακομιδὴν αἱ ἐκ τῆς Κυλλήνης Πελοποννησίων νῆες, μετὰ τὸν ἐκ τῆς Ἰωνίας πλοῦν ἔφορμοι οὖσαι, παραγίγνονται τρεῖς ¦ καὶ πεντήκοντα· ἦρχε δὲ αὐτῶν Ἀλκίδας, ὅσπερ καὶ πρότερον, καὶ Βρασίδας αὐτῷ ξύμβουλος ἐπέπλει. ὁρμισάμενοι δὲ ἐς Σύβοτα λιμένα τῆς ἠπείρου ἅμα ἕῳ ἐπέπλεον τῇ Κερκύρᾳ. οἱ δὲ πολλῷ θορύβῳ καὶ πε- 77 φοβημένοι τά τ' ἐν τῇ πόλει καὶ τὸν ἐπίπλουν παρεσκευάζοντό τε ἅμα ἑξήκοντα ναῦς καὶ τὰς αἰεὶ πληρουμένας ἐξέπεμπον πρὸς τοὺς ἐναντίους, παραινούντων Ἀθηναίων σφᾶς τε ἐᾶσαι πρῶτον ἐκπλεῦσαι καὶ ὕστερον πάσαις ἅμα ἐκείνους ἐπιγενέσθαι. ὡς δὲ αὐτοῖς 2 πρὸς τοῖς πολεμίοις ἦσαν σποράδες αἱ νῆες, δύο μὲν εὐθὺς ηὐτομό|λησαν, ἐν ἑτέραις δὲ ἀλλήλοις οἱ ἐμπλέοντες ἐμάχοντο· ἦν δὲ οὐδεὶς κόσμος τῶν ποιουμένων. ἰδόντες δὲ οἱ Πελοποννήσιοι τὴν ταραχὴν εἴκοσι μὲν 3 ναυσὶ πρὸς τοὺς Κερκυραίους ἐτάξαντο, ταῖς δὲ λοιπαῖς πρὸς τὰς δώδεκα ναῦς τῶν Ἀθηναίων, ὧν ἦσαν

4 διέφθειραν] α in lit. g   7 ἀνίστη M   12 τὸν ex των corr. c   14 ἦγε F ‖ ὥσπερ AE   28 sq. ὧν . . . Κερκυραῖοι om. M

αἱ δύο ⟨ἡ⟩ Σαλαμινία | καὶ Πάραλος. καὶ οἱ μὲν 78
Κερκυραῖοι κακῶς τε καὶ κατ' ὀλίγας προσπίπτοντες
ἐταλαιπώρουν τὸ καθ' αὑτούς· οἱ δ' Ἀθηναῖοι φοβού-
μενοι τὸ πλῆθος καὶ τὴν περικύκλωσιν ἀθρόαις μὲν
οὐ προσέπιπτον οὐδὲ κατὰ μέσον ταῖς ἐφ' ἑαυτοὺς
τεταγμέναις, προσβαλόντες δὲ κατὰ κέρας | καταδύουσι
μίαν ναῦν. καὶ μετὰ ταῦτα κύκλον ταξαμένων αὐτῶν
περιέπλεον καὶ ἐπειρῶντο θορυβεῖν. γνόντες δὲ οἱ 2
πρὸς τοῖς Κερκυραίοις καὶ δείσαντες μὴ ὅπερ ἐν Ναυ-
πάκτῳ γένοιτο, ἐπιβοηθοῦσι, καὶ γενόμεναι ἀθρόαι
αἱ νῆες ἅμα τὸν ἐπίπλουν τοῖς Ἀθηναίοις ἐποιοῦντο.
| οἱ δ' ὑπεχώρουν ἤδη πρύμναν κρουόμενοι καὶ ἅμα 3
τὰς τῶν Κερκυραίων ἐβούλοντο προκαταφυγεῖν ὅτι
μάλιστα, ἑαυτῶν σχολῇ τε ὑποχωρούντων καὶ πρὸς
σφᾶς τετραμμένων τῶν ἐναντίων. ἡ μὲν οὖν ναυμαχία 4
τοιαύτη γενομένη ἐτελεύτα ἐς ἡλίου δύσιν. καὶ οἱ 79
Κερκυραῖοι δεί|σαντες μὴ σφίσιν ἐπιπλεύσαντες ἐπὶ
τὴν πόλιν ὡς κρατοῦντες οἱ πολέμιοι ἢ τοὺς ἐκ τῆς
νήσου ἀναλάβωσιν ἢ καὶ ἄλλο τι νεωτερίσωσι, τούς
τε ἐκ τῆς νήσου πάλιν | ἐς τὸ Ἥραιον διεκόμισαν καὶ 215
τὴν πόλιν ἐφύλασσον. οἱ δ' ἐπὶ μὲν τὴν πόλιν οὐκ 2
ἐτόλμησαν πλεῦσαι κρατοῦντες τῇ ναυμαχίᾳ, τρεῖς δὲ
καὶ δέκα ναῦς ἔχοντες τῶν Κερκυραίων ἀπέπλευσαν
ἐς τὴν ἤπειρον ὅθενπερ ἀνη|γάγοντο. τῇ δ' ὑστεραίᾳ 5 3
ἐπὶ μὲν τὴν πόλιν οὐδὲν μᾶλλον ἐπέπλεον, καίπερ ἐν
πολλῇ ταραχῇ καὶ φόβῳ ὄντας καὶ Βρασίδου παραι-

1 ἡ add. Kr. 3 ἐταλαιπώρουν τὸ] ἐταλαιπωροῦντο codd., corr. Haase 5 ἑαυτοῖς E 13 τὰς om. M ‖ προσκαταφυγεῖν(?) B, corr. B_1 14 ἑαυτῶν μάλιστα B 15 τετραμμένων] τεταγμένων codd., correxi 18 τοὺς] ου ex corr. C_1 19 ἄλλο+τι F 20 πάλιν G πάλαι **b**C 22—23 τρισκαίδεκα δὲ **c**AEF τρισκαίδεκα BM

νοῦντος, ὡς λέγεται, Ἀλκίδα, ἰσοψήφου δὲ οὐκ ὄντος·
ἐπὶ δὲ τὴν Λευκίμνην τὸ ἀκρωτήριον ἀποβάντες ἐπόρ-
θουν τοὺς ἀγρούς. ὁ δὲ δῆμος | τῶν Κερκυραίων ἐν 80
τούτῳ περιδεὴς γενόμενος μὴ ἐπιπλεύσωσιν αἱ νῆες,
τοῖς τε ἱκέταις ᾖσαν ἐς λόγους καὶ τοῖς ἄλλοις ὅπως
σωθήσεται ἡ πόλις. καί τινας αὐτῶν ἔπεισαν ἐς τὰς
ναῦς ἐσβῆναι· ἐπλήρωσαν γὰρ ὅμως τριάκοντα [προσ-
δεχόμενοι τὸν ἐπίπλουν]. οἱ δὲ Πελοπον|νήσιοι μέχρι 2
μέσου ἡμέρας δῃώσαντες τὴν γῆν ἀπέπλευσαν, καὶ
ὑπὸ νύκτα αὐτοῖς ἐφρυκτωρήθησαν ἑξήκοντα νῆες
Ἀθηναίων προσπλέουσαι ἀπὸ Λευκάδος· ἃς οἱ Ἀθη-
ναῖοι πυνθανόμενοι τὴν στάσιν καὶ τὰς μετ' Ἀλκίδου
ναῦς ἐπὶ Κέρκυραν μελλούσας πλεῖν ἀπέστειλαν | καὶ
Εὐρυμέδοντα τὸν Θουκλέους στρατηγόν. οἱ μὲν οὖν 81
Πελοποννήσιοι τῆς νυκτὸς εὐθὺς κατὰ τάχος ἐκομί-
ζοντο ἐπ' οἴκου παρὰ τὴν γῆν· καὶ ὑπερενεγκόντες
τὸν Λευκαδίων ἰσθμὸν τὰς ναῦς, ὅπως μὴ περιπλέον-
τες ὀφθῶσιν, ἀποκομίζονται. Κερκυραῖοι δὲ αἰσθό- 2
μενοι τάς τε | Ἀττικὰς ναῦς προσπλεούσας τάς τε τῶν
πολεμίων οἰχομένας, λαθόντες τούς τε Μεσσηνίους ἐς
τὴν πόλιν ἤγαγον πρότερον ἔξω ὄντας, καὶ τὰς ναῦς
περιπλεῦσαι κελεύσαντες ἃς ἐπλήρωσαν ἐς τὸν Ὑλλαϊ-
κὸν λιμένα, ἐν ὅσῳ περιεκομίζοντο, τῶν ἐχθρῶν εἴ
τινα λάβοιεν, ἀπέ|κτεινον· καὶ ἐκ τῶν νεῶν ὅσους
ἔπεισαν ἐσβῆναι ἐκβιβάζοντες ἀπεχρῶντο, ἐς τὸ Ἥραιόν
τε ἐλθόντες τῶν ἱκετῶν ὡς πεντήκοντα ἄνδρας δίκην

2 Λευκίμμην **b** 5 οἰκέταις EG 7 ἐμβῆναι A ἐκβῆναι M 7—8 seclusa om. ABF 14 Εὐρυμένδοντα B 17 τὸν $a_2 c_2$ τῶν **cb** [G] 20 λαβόντες codd., correxi 25 ἐκβιάζοντες ABF ‖ ἀπεχρῶντο γρ. $F_1 M_1$, Bekk. an. I 413, Suid. et Zonar. s. v. ἀπεχρᾶτο; ἀνεχρῶντο Dion. Hal. 884 ἀπεχώρησαν **cb**

ὑποσχεῖν ἔπεισαν καὶ κατέγνωσαν πάντων θάνατον.
οἱ δὲ πολλοὶ τῶν ἱκετῶν, ὅσοι οὐκ ἐπείσθησαν, ὡς 3
ἑώρων τὰ γιγνόμενα, | διέφθειρον αὐτοῦ ἐν τῷ ἱερῷ 216
ἀλλήλους καὶ ἐκ τῶν δένδρων τινὲς ἀπήγχοντο, οἱ δ'
ὡς ἕκαστοι ἐδύναντο ἀνηλοῦντο. ἡμέρας τε ἑπτά, ἃς 4
ἀφικόμενος ὁ Εὐρυμέδων ταῖς ἑξήκοντα ναυσὶ παρέ-
μεινε, Κερκυραῖοι σφῶν | αὐτῶν τοὺς ἐχθροὺς δοκοῦν-
τας εἶναι ἐφόνευον, τὴν μὲν αἰτίαν ἐπιφέροντες τοῖς
τὸν δῆμον καταλύουσιν, ἀπέθανον δέ τινες καὶ ἰδίας
ἔχθρας ἕνεκα, καὶ ἄλλοι χρημάτων σφίσιν ὀφειλομέ-
νων ὑπὸ τῶν λαβόντων· πᾶσά τε ἰδέα κατέστη θανά- 5
του, καὶ οἷον φιλεῖ ἐν τῷ τοιού|τῳ γίγνεσθαι, οὐδὲν
ὅ τι οὐ ξυνέβη καὶ ἔτι περαιτέρω. καὶ γὰρ πατὴρ
παῖδα ἀπέκτεινε καὶ ἀπὸ τῶν ἱερῶν ἀπεσπῶντο καὶ
πρὸς αὐτοῖς ἐκτείνοντο, οἱ δέ τινες καὶ περιοικοδομη-
θέντες ἐν τοῦ Διονύσου τῷ ἱερῷ ἀπέθανον.

Οὕτως ὠμὴ ⟨ἡ⟩ στάσις προυχώρησε, καὶ ἔδοξε 82
μᾶλλον, διότι | ἐν τοῖς πρώτη ἐγένετο, ἐπεὶ ὕστερόν
γε καὶ πᾶν ὡς εἰπεῖν τὸ Ἑλληνικὸν ἐκινήθη διαφορῶν
οὐσῶν ἑκασταχοῦ τοῖς τε τῶν δήμων προστάταις τοὺς
Ἀθηναίους ἐπάγεσθαι καὶ τοῖς ὀλίγοις τοὺς Λακεδαι-
μονίους. καὶ ἐν μὲν εἰρήνῃ οὐκ ἂν ἐχόντων πρόφασιν
οὐδ' ἑτοίμων | παρακαλεῖν αὐτούς, πολεμουμένων δὲ
καὶ ξυμμαχίας ἅμα ἑκατέροις τῇ τῶν ἐναντίων κακώσει
καὶ σφίσιν αὐτοῖς ἐκ τοῦ αὐτοῦ προσποιήσει ῥᾳδίως
αἱ ἐπαγωγαὶ τοῖς νεωτερίζειν τι βουλομένοις ἐπορί-

3 διέφθειρον GM et Dion. Hal. διέφθειραν ABCEF
6 ὁ om. cA 15 πρὸς om. B ‖ αὐτοῖς GM αὐτοὺς ABCF
αὐτοῦ E 17 ἡ add. Kr., cf. schol. (ἀντὶ τοῦ εἰς ὠμότητα
πολλὴν ἡ στάσις προεχώρησε) 18 ἐν om. B 19 διαφθορῶν
AB 23 ἑτοίμο+ A, corr. A_1 26 αἱ om. A

ξοντο. καὶ ἐπέπεσε πολλὰ καὶ χαλεπὰ κατὰ στάσιν 2
ταῖς πόλεσι, γιγνόμενα μὲν | καὶ αἰεὶ ἐσόμενα, ἕως
ἂν ἡ αὐτὴ φύσις ἀνθρώπων ᾖ, μᾶλλον δὲ καὶ ἡσυ-
χαίτερα καὶ τοῖς εἴδεσι διηλλαγμένα, ὡς ἂν ἑκάσταις
αἱ μεταβολαὶ τῶν ξυντυχιῶν ἐφιστῶνται. ἐν μὲν γὰρ
εἰρήνῃ καὶ ἀγαθοῖς πράγμασιν αἵ τε πόλεις καὶ οἱ
ἰδιῶται ἀμείνους τὰς γνώμας ἔχουσι διὰ τὸ μὴ | ἐς
ἀκουσίους ἀνάγκας πίπτειν· ὁ δὲ πόλεμος ὑφελὼν τὴν
εὐπορίαν τοῦ καθ' ἡμέραν βίαιος διδάσκαλος καὶ πρὸς
τὰ παρόντα τὰς ὀργὰς τῶν πολλῶν ὁμοιοῖ. ἐστασίαζέ 3
τε οὖν τὰ τῶν πόλεων καὶ τὰ ἐφυστερίζοντά που
πύστει τῶν προγενομένων πολὺ ἐπέφερε τὴν ὑπερ-
βολὴν | τοῦ καινοῦσθαι τὰς διανοίας τῶν τ' ἐπιχειρή-
σεων περιτεχνήσει καὶ τῶν τιμωριῶν ἀτοπίᾳ. καὶ τὴν 217 4
εἰωθυῖαν ἀξίωσιν τῶν ὀνομάτων ἐς τὰ ἔργα ἀντήλλα-
ξαν τῇ δικαιώσει. τόλμα μὲν γὰρ ἀλόγιστος ἀνδρεία
φιλέταιρος ἐνομίσθη, μέλλησις δὲ προμηθὴς δειλία
εὐπρεπής, τὸ δὲ σῶφρον τοῦ ἀνάνδρου πρόσχημα,
καὶ τὸ πρὸς ἅπαν ξυνετὸν ἐπὶ πᾶν ἀργόν· τὸ δ' ἐμ-
πλήκτως ὀξὺ ἀνδρὸς μοίρᾳ προσετέθη, ἀσφάλεια δὲ
τοῦ ἐπιβουλεύσασθαι ἀποτροπῆς πρόφασις εὔλογος.
καὶ ὁ μὲν χαλεπαίνων πιστὸς αἰεί, ὁ δ' ἀντιλέγων 5
αὐτῷ ὕποπτος. ἐπιβουλεύσας δέ τις τυ|χὼν ξυνετὸς
καὶ ὑπονοήσας ἔτι δεινότερος· προβουλεύσας δὲ ὅπως
μηδὲν αὐτῶν δεήσει, τῆς τε ἑταιρίας διαλυτὴς καὶ
τοὺς ἐναντίους ἐκπεπληγμένος. ἁπλῶς τε ὁ φθάσας

3 τῶν ἀνθρώπων B ‖ ἡσυχαιτέρα C [G] 4 ἤθεσι A ‖ ἕως A ‖ ἕκασται C ἕκαστα **b** [G], correxi 6 τῇ εἰρήνῃ M 12 πύστι B ἀποπύστει FM ἐπιπύστει Dion. Hal. 886 ‖ προσγενομένων A 13 κενοῦσθαι ABEF 17 φιλαίτερος ABG 18 πρόσσχημα AB_1 20 μυρα C ‖ ἀσφαλείαι BM 21 τοῦ deter. τὸ **c b** 23 τυχῶν E τυχὸν M 26 τε] δὲ codd., corr. Haase ‖ ὁ om. M

τὸν μέλλοντα κακόν τι δρᾶν ἐπῃνεῖτο καὶ ὁ ἐπικελεύσας τὸν μὴ διανοούμενον. καὶ μὴν καὶ τὸ ξυγγενὲς 6 τοῦ ἑταιρικοῦ ἀλλοτριώτερον ἐγένετο διὰ τὸ ἑτοιμότερον εἶναι ἀπροφασίστως τολμᾶν· οὐ γὰρ μετὰ τῶν κειμένων νόμων ὠφελίᾳ αἱ τοιαῦται ξύνοδοι, ἀλλὰ παρὰ τοὺς καθεστῶτας πλεονεξίᾳ. καὶ τὰς ἐς σφᾶς αὐτοὺς πίστεις οὐ τῷ θείῳ νόμῳ μᾶλλον ἐκρατύνοντο ἢ τῷ κοινῇ | τι παρανομῆσαι. τά τε ἀπὸ τῶν ἐναν- 7 τίων καλῶς λεγόμενα ἐνεδέχοντο ἔργων φυλακῇ, εἰ προύχοιεν, καὶ οὐ γενναιότητι. ἀντιτιμωρήσασθαί τέ τινα περὶ πλείονος ἦν ἢ αὐτὸν μὴ προπαθεῖν. καὶ ὅρκοι εἴ που ἄρα γένοιντο ξυναλλαγῆς, ἐν τῷ αὐτίκα πρὸς τὸ ἄπορον ἑκατέρῳ δι|δόμενοι ἴσχυον, οὐκ ἐχόντων ἄλλοθεν δύναμιν· ἐν δὲ τῷ παρατυχόντι ὁ φθάσας θαρσῆσαι, εἰ ἴδοι ἄφαρκτον, ἥδιον διὰ τὴν πίστιν ἐτιμωρεῖτο ἢ ἀπὸ τοῦ προφανοῦς, καὶ τό τε ἀσφαλὲς ἐλογίζετο καὶ ὅτι ἀπάτῃ περιγενόμενος ξυνέσεως ἀγώνισμα προσελάμβανεν. ῥᾷον δ' οἱ πολ|λοὶ κακοῦργοι ὄντες δεξιοὶ κέκληνται ἢ ἀμαθεῖς ἀγαθοί, καὶ τῷ μὲν αἰσχύνονται, ἐπὶ δὲ τῷ ἀγάλλονται. πάντων δ' αὐτῶν 8 [αἴτιον] ἀρχὴ [ἡ] διὰ πλεονεξίαν καὶ φιλοτιμίαν· ἐκ δ' αὐτῶν καὶ ἐς τὸ φιλονικεῖν καθισταμένων τὸ πρόθυμον. οἱ γὰρ ἐν ταῖς πόλεσι προστάντες | μετ' ὀνόματος ἑκάτεροι εὐπρεποῦς, πλήθους τε ἰσονομίας πολιτικῆς καὶ ἀριστοκρατίας σώφρονος προτιμήσει, | τὰ 218 μὲν κοινὰ λόγῳ θεραπεύοντες ἆθλα ἐποιοῦντο, παντὶ δὲ τρόπῳ ἀγωνιζόμενοι ἀλλήλων περιγίγνεσθαι ἐτόλ-

2 τὸν] τοῦ BF, corr. F₁ 5 ὠφελίας codd., corr. Poppo 10 τε om. M 15 εἰ] ἢ E 16 ἀπὸ] διὰ M 18 ῥᾴδιον ABF 21 αἴτιον del. Madvig ‖ ἡ delevi 22 φιλονεικεῖν codd.

μησάν τε τὰ δεινότατα, ἐπεξῇσάν τε τὰς τιμωρίας ἔτι
μείζους, οὐ μέχρι τοῦ δικαίου καὶ τῇ πόλει ξυμφόρου
προστιθέντες, ἐς δὲ τὸ ἑκατέροις που αἰεὶ ἡδονὴν
ἔχον ὁρίζοντες, καὶ ἢ μετὰ ψήφου ἀδίκου [καταγνώ-
σεως] ἢ χειρὶ κτώμενοι τὸ κρατεῖν ἑτοῖμοι ἦσαν τὴν
αὐτίκα φιλονικίαν ἐκπιμπλάναι. ὥστε εὐσεβείᾳ μὲν
οὐδέτεροι ἐνόμιζον, εὐπρεπείᾳ δὲ λόγου οἷς ξυμβαίη
ἐπιφθόνως τι | διαπράξασθαι, ἄμεινον ἤκουον. τὰ δὲ
μέσα τῶν πολιτῶν ὑπ' ἀμφοτέρων ἢ ὅτι οὐ ξυνηγωνί-
ζοντο ἢ φθόνῳ τοῦ περιεῖναι διεφθείροντο. οὕτω 83
πᾶσα ἰδέα κατέστη κακοτροπίας διὰ τὰς στάσεις τῷ
Ἑλληνικῷ, καὶ τὸ εὔηθες, οὗ τὸ γενναῖον πλεῖστον
μετέχει, καταγελασθὲν ἠφανίσθη, | τὸ δὲ ἀντιτετάχθαι
ἀλλήλοις τῇ γνώμῃ ἀπίστως ἐπὶ πολὺ διήνεγκεν· οὐ 2
γὰρ ἦν ὁ διαλύσων οὔτε λόγος ἐχυρὸς οὔτε ὅρκος φο-
βερός, κρείσσους δὲ ὄντες ἅπαντες λογισμῷ ἐς τὸ
ἀνέλπιστον τοῦ βεβαίου, μὴ παθεῖν μᾶλλον προυσκό-
πουν ἢ πιστεῦσαι ἐδύναντο. καὶ οἱ φαυλότεροι γνώ- 3
μην | ὡς τὰ πλείω περιεγίγνοντο· τῷ γὰρ δεδιέναι τό
τε αὐτῶν ἐνδεὲς καὶ τὸ τῶν ἐναντίων ξυνετόν, μὴ
λόγοις τε ἥσσους ὦσι καὶ ἐκ τοῦ πολυτρόπου αὐτῶν
τῆς γνώμης φθάσωσι προεπιβουλευόμενοι, τολμηρῶς
πρὸς τὰ ἔργα ἐχώρουν. οἱ δὲ καταφρονοῦντες κἂν 4
προαισθέσθαι καὶ | ἔργῳ οὐδὲν σφᾶς δεῖν λαμβάνειν
ἃ γνώμῃ ἔξεστιν, ἄφαρκτοι μᾶλλον διεφθείροντο. [ἐν 84

3 προστιθέντες schol. F et Dion. Hal. 894 προτιθέντες codd. 4 καταγνώσεως del. Herw., cf. schol. (ἢ καταψηφιζόμενοι, φησίν, ἀδίκως ἀλλήλων) 6 φιλονεικίαν codd. 18 ἐδύνατο C 19 τῷ ex τὸ corr. G_1 22 προσεπιβουλευόμενοι C 24 προαίσθεσθαι BFM 25 caput octogesimum quartum asteriscis notatum in F, cf. schol. (τὰ ὠβελισμένα οὐδενὶ τῶν ἐξηγητῶν ἔδοξε Θουκυδίδου εἶναι)

*δ' οὖν τῇ Κερκύρᾳ τὰ πολλὰ αὐτῶν προετολμήθη,
καὶ ὁπόσ' ἂν ὕβρει μὲν ἀρχόμενοι τὸ πλέον ἢ σωφρο-
σύνῃ ὑπὸ τῶν τὴν τιμωρίαν παρασχόντων οἱ ἀντα-
|μυνόμενοι δράσειαν, πενίας δὲ τῆς εἰωθυίας ἀπαλλα-
ξείοντές τινες, μάλιστα δ' ἂν διὰ πάθους ἐπιθυμοῦντες
τὰ τῶν πέλας ἔχειν, παρὰ δίκην γιγνώσκοιεν, ἅ τε μὴ
ἐπὶ πλεονεξίᾳ, ἀπὸ ἴσου δὲ μάλιστα ἐπιόντες ἀπαι-
δευσίᾳ ὀργῆς πλεῖστον ἐκφερόμενοι ὠμῶς καὶ ἀπαραι-
|τήτως ἐπέλθοιεν. ξυνταραχθέντος τε τοῦ βίου ἐς τὸν* 2
*καιρὸν τοῦτον τῇ πόλει καὶ τῶν νόμων κρατήσασα ἡ
| ἀνθρωπεία φύσις, εἰωθυῖα καὶ παρὰ τοὺς νόμους* 219
*ἀδικεῖν, ἀσμένη ἐδήλωσεν ἀκρατὴς μὲν ὀργῆς οὖσα,
κρείσσων δὲ τοῦ δικαίου, πολεμία δὲ τοῦ προύχοντος.
οὐ γὰρ ἂν τοῦ τε ὁσίου τὸ τιμωρεῖσθαι προυτίθεσαν
τοῦ | τε μὴ ἀδικεῖν τὸ κερδαίνειν, ἐν ᾧ μὴ βλάπτου-
σαν ἰσχὺν εἶχε τὸ φθονεῖν. ἀξιοῦσί τε τοὺς κοινοὺς* 3
*περὶ τῶν τοιούτων οἱ ἄνθρωποι νόμους, ἀφ' ὧν ἅπασιν
ἐλπὶς ὑπόκειται σφαλεῖσι κἂν αὐτοὺς διασῴζεσθαι, ἐν
ἄλλων τιμωρίαις προκαταλύειν καὶ μὴ ὑπολείπεσθαι, εἴ
ποτε ἄρα | τις κινδυνεύσας τινὸς δεήσεται αὐτῶν.]*

Οἱ μὲν οὖν κατὰ τὴν πόλιν Κερκυραῖοι τοιαύταις 85
*ὀργαῖς ταῖς πρώταις ἐς ἀλλήλους ἐχρήσαντο, καὶ ὁ
Εὐρυμέδων καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἀπέπλευσαν ταῖς ναυσίν·
ὕστερον δὲ οἱ φεύγοντες τῶν Κερκυραίων (διεσώθη-* 2
*σαν γὰρ | αὐτῶν ἐς πεντακοσίους) τείχη τε λαβόντες,
ἃ ἦν ἐν τῇ ἠπείρῳ, ἐκράτουν τῆς πέραν οἰκείας γῆς*

2 *ὁπόσ' ἂν*] *ὁπόσα* codd., correxi 2—3 *φροσύνῃ* B 5 *τινες* suprascr. f_2 et schol. (*ἐπιθυμοῦντές τινες ἀπαλλάξαι ἑαυτούς*) *τινας* **cb** ‖ *μάλιστ' ἂν* B 6 *ἅ*] *οἳ* codd., corr. Madvig 10 *κρατήσαντα* C 11 *ἀνθρωπία* C 18 *κἂν*] *καὶ* C [G] 19 *προκαταλύσειν* M 20 *τινὸς*] *τινὲς* B

καὶ ἐξ αὐτῆς ὁρμώμενοι ἐλῄζοντο τοὺς ἐν τῇ νήσῳ καὶ πολλὰ ἔβλαπτον, καὶ λιμὸς ἰσχυρὸς ἐγένετο ἐν τῇ πόλει. ἐπρεσβεύοντο δὲ καὶ ἐς τὴν Λακεδαίμονα καὶ 3 Κόρινθον περὶ καθόδου· καὶ ὡς οὐδὲν αὐτοῖς ἐπράσσετο, ὕστερον χρόνῳ πλοῖα καὶ ἐπικούρους παρασκευασάμενοι διέβησαν ἐς τὴν νῆσον ἑξακόσιοι μάλιστα οἱ πάντες, καὶ τὰ πλοῖα ἐμπρήσαντες, ὅπως ἀπόγνοια ᾖ 4 τοῦ ἄλλο τι ἢ κρατεῖν τῆς γῆς, ἀναβάντες ἐς τὸ ὄρος τὴν Ἰστώνην, τεῖχος ¦ ἐνοικοδομησάμενοι ἔφθειρον τοὺς ἐν τῇ πόλει καὶ τῆς γῆς ἐκράτουν.

Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους τελευτῶντος Ἀθηναῖοι εἴκοσι 86 ναῦς ἔστειλαν ἐς Σικελίαν καὶ Λάχητα τὸν Μελανώπου στρατηγὸν αὐτῶν καὶ Χαροιάδην τὸν Εὐφιλήτου. οἱ γὰρ ¦ Συρακόσιοι καὶ Λεοντῖνοι ἐς πόλεμον ἀλλή- 2 λοις καθέστασαν. ξύμμαχοι δὲ τοῖς μὲν Συρακοσίοις ἦσαν πλὴν Καμαριναίων αἱ ἄλλαι Δωρίδες πόλεις, αἵπερ καὶ πρὸς τὴν τῶν Λακεδαιμονίων τὸ πρῶτον ἀρχομένου τοῦ πολέμου ξυμμαχίαν ἐτάχθησαν, οὐ μέντοι ξυνεπολέμησάν ¦ γε· τοῖς δὲ Λεοντίνοις αἱ Χαλ- 220 κιδικαὶ πόλεις καὶ Καμάρινα· τῆς δὲ Ἰταλίας Λοκροὶ μὲν Συρακοσίων ἦσαν, Ῥηγῖνοι δὲ κατὰ τὸ ξυγγενὲς Λεοντίνων. ἐς οὖν τὰς Ἀθήνας πέμψαντες οἱ τῶν 3 Λεοντίνων ξύμμαχοι κατά | τε παλαιὰν ξυμμαχίαν καὶ ὅτι Ἴωνες ἦσαν, πείθουσι τοὺς Ἀθηναίους πέμψαι σφίσι ναῦς· ὑπὸ γὰρ τῶν Συρακοσίων τῆς τε γῆς εἴργοντο καὶ τῆς θαλάσσης. καὶ ἔπεμψαν οἱ Ἀθηναῖοι 4 τῆς μὲν οἰκειότητος προφάσει, βουλόμενοι δὲ μήτε σῖτον ἐς τὴν Πελοπόννησον ἄγε|σθαι αὐτόθεν πρό-

1 ἐληΐζοντο **c** ἐλήϊζον **b** 7 ἀπόγνοι E ‖ ᾗ in lit. G
12 Μελανόπου G 16 Καμμαριναίων E 19 γε] τε B
27 δὲ] τε C

πειράν τε ποιούμενοι εἰ σφίσι δυνατὰ εἴη τὰ ἐν τῇ
Σικελίᾳ πράγματα ὑποχείρια γενέσθαι. καταστάντες 5
οὖν ἐς Ῥήγιον τῆς Ἰταλίας τὸν πόλεμον ἐποιοῦντο
μετὰ τῶν ξυμμάχων. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

| Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος ἡ νόσος τὸ δεύ- 87
τερον ἐπέπεσε τοῖς Ἀθηναίοις, ἐκλιποῦσα μὲν οὐδένα
χρόνον τὸ παντάπασιν, ἐγένετο δέ τις ὅμως διοκωχή.
παρέμεινε δὲ τὸ μὲν ὕστερον οὐκ ἔλασσον ἐνιαυτοῦ, 2
τὸ δὲ πρότερον καὶ δύο ἔτη, ὥστε Ἀθηναίους γε μὴ
εἶναι ὅ | τι μᾶλλον τούτου ἐπίεσε καὶ ἐκάκωσε τὴν
δύναμιν. τετρακοσίων γὰρ ὁπλιτῶν καὶ τετρακισχιλίων 3
οὐκ ἐλάσσους ἀπέθανον ἐκ τῶν τάξεων καὶ τριακοσίων
ἱππέων, τοῦ δὲ ἄλλου ὄχλου ἀνεξεύρετος ἀριθμός.
ἐγένοντο δὲ καὶ οἱ πολλοὶ σεισμοὶ τότε τῆς γῆς ἔν τε 4
Ἀθήναις καὶ ἐν Εὐβοίᾳ καὶ ἐν | Βοιωτοῖς καὶ μάλιστα
ἐν Ὀρχομενῷ τῷ Βοιωτίῳ.

Καὶ οἱ μὲν ἐν Σικελίᾳ Ἀθηναῖοι καὶ Ῥηγῖνοι τοῦ 88
αὐτοῦ χειμῶνος τριάκοντα ναυσὶ στρατεύουσιν ἐπὶ
τὰς Αἰόλου νήσους καλουμένας· θέρους γὰρ δι' ἀνυ-
δρίαν ἀδύνατα ἦν ἐπιστρατεύειν. νέμονται δὲ Λιπα- 2
ραῖοι αὐ|τάς, Κνιδίων ἄποικοι ὄντες. οἰκοῦσι δ' ἐν
μιᾷ τῶν νήσων οὐ μεγάλῃ, καλεῖται δὲ Λιπάρα· τὰς
δὲ ἄλλας ἐκ ταύτης ὁρμώμενοι γεωργοῦσι, Διδύμην
καὶ Στρογγύλην καὶ Ἱεράν. νομίζουσι δὲ οἱ ἐκείνῃ 3
ἄνθρωποι ἐν τῇ Ἱερᾷ ὡς ὁ Ἥφαιστος χαλκεύει, ὅτι

9—11 ὥστε Ἀθηναίους γε μὴ εἶναι ὅ τι μᾶλλον τούτους ἐπίεσε καὶ ἐκάκωσε τὴν δύναμιν C ὥστε Ἀθηναίους τε μὴ εἶναι ὅ τι μᾶλλον τούτους ἐπίεσε καὶ μᾶλλον ἐκάκωσε τὴν δύναμιν γρ. $A_1 B_1 F_1$ ὥστε Ἀθηναίων γε μὴ εἶναι ὅ τι μᾶλλον ἐκάκωσε τὴν δύναμιν **b** [G] 14 τότε σεισμοὶ **b** [G] 15 ἐν ante Εὐβοίᾳ om. **b** [G] 19 Αἰόλων M 21 Κνιδαίων E ‖ ὄντες om. G

τὴν νύκτα φαίνεται πῦρ ἀναδιδοῦσα πολὺ καὶ τὴν
ἡμέραν καπνόν. κεῖνται δὲ αἱ νῆσοι αὗται κατὰ τὴν
Σικελῶν καὶ Μεσσηνίων γῆν, ξύμμαχοι δ' ἦσαν Συρα- 221
κοσίων· τεμόντες δ' οἱ Ἀθηναῖοι τὴν γῆν, ὡς οὐ 4
προσεχώρουν, ἀπέπλευσαν ἐς τὸ Ῥήγιον. καὶ ὁ χει-
μὼν ἐτελεύτα, καὶ πέμπτον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα
τῷδε ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψεν.

Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους Πελοποννήσιοι καὶ 89
οἱ ξύμμαχοι μέχρι μὲν τοῦ ἰσθμοῦ ἦλθον ὡς ἐς τὴν
Ἀττικὴν ἐσβαλοῦντες Ἄγιδος τοῦ Ἀρχιδάμου ἡγου-
μένου, Λακεδαιμονίων βασιλέως, σεισμῶν δὲ γενο-
μένων πολλῶν ἀπετράποντο πάλιν καὶ οὐκ ἐγένετο
ἐσβολή. καὶ περὶ τούτους τοὺς χρόνους, τῶν σεισμῶν 2
κατεχόντων, τῆς Εὐβοίας ἐν Ὀροβίαις ἡ θάλασσα
ἐπανελθοῦσα ἀπὸ τῆς τότε οὔσης γῆς καὶ κυματω-
θεῖσα ἐπῆλθε τῆς πόλεως μέρος τι, καὶ τὸ μὲν κατέ-
κλυσε, τὸ δ' ὑπενόστησε, καὶ θάλασσα νῦν ἐστι πρό-
τερον οὖσα γῆ· καὶ ἀνθρώπους διέφθειρεν ὅσοι μὴ
ἐδύναντο φθῆναι πρὸς τὰ μετέωρα ἀναδραμόντες. καὶ 3
περὶ Ἀταλάντην τὴν ἐπὶ Λοκροῖς τοῖς Ὀπουντίοις
νῆσον παραπλησία γίγνεται ἐπίκλυσις, καὶ τοῦ τε
φρουρίου τῶν Ἀθηναίων παρεῖλε καὶ δύο νεῶν ἀνειλ-
κυσμένων τὴν ἑτέραν κατέαξεν. ἐγένετο δὲ καὶ ἐν 4
Πεπαρήθῳ κύματος ἐπαναχώρησίς τις, οὐ μέντοι ἐπέ-
κλυσέ γε· καὶ σεισμὸς τοῦ τείχους τι κατέβαλε καὶ τὸ
πρυτανεῖον καὶ ἄλλας οἰκίας ὀλίγας. αἴτιον δ' ἔγωγε 5
νομίζω τοῦ τοιούτου, ᾗ ἰσχυρότατος ὁ σεισμὸς ἐγένετο,
κατὰ τοῦτο ἀποστέλλειν τε τὴν θάλασσαν καὶ ἐξαπίνης

10 ἐσβαλόντες G 15 ἐπελθοῦσα codd., corr. Haacke ex schol. (ἐπανελθοῦσα ἡ θάλασσα μέρος ἀπὸ τῆς τότε οὔσης γῆς ἐπῆλθε καὶ κατέλαβε) 25 κατέβαλε] βαλ in lit. b 26 ἐγὼ B

| πάλιν ἐπισπώμενον βιαιότερον τὴν ἐπίκλυσιν ποιεῖν· ἄνευ δὲ σεισμοῦ οὐκ ἄν μοι δοκεῖ τὸ τοιοῦτο ξυμβῆναι γενέσθαι.

Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους ἐπολέμουν μὲν καὶ ἄλλοι, ὡς 90 ἑκάστοις ξυνέβαινεν, ἐν τῇ Σικελίᾳ καὶ αὐτοὶ οἱ Σικε|λιῶται ἐπ' ἀλλήλους στρατεύοντες καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ξὺν τοῖς σφετέροις ξυμμάχοις· ἃ δὲ λόγου μάλιστα ἄξια ἢ μετὰ τῶν Ἀθηναίων οἱ ξύμμαχοι ἔπραξαν ἢ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους οἱ ἀντιπόλεμοι, τούτων μνησθήσομαι. Χαροιάδου γὰρ ἤδη τοῦ Ἀθηναίων στρατηγοῦ 2 τεθνηκότος | ὑπὸ Συρακοσίων πολέμῳ, Λάχης ἅπασαν ἔχων τῶν νεῶν τὴν ἀρχὴν ἐστράτευσε μετὰ τῶν ξυμμάχων ἐπὶ Μύλας τὰς Μεσσηνίων. ἔτυχον δὲ δύο φυλαὶ ἐν | ταῖς Μύλαις τῶν Μεσσηνίων φρουροῦσαι 222 καί τινα καὶ ἐνέδραν πεποιημέναι τοῖς ἀπὸ τῶν νεῶν. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ ξύμμαχοι τούς τε ἐκ τῆς ἐνέ- 3 δρας τρέπουσι καὶ διαφθείρουσι πολλούς, καὶ τῷ ἐρύματι προσβαλόν|τες ἠνάγκασαν ὁμολογίᾳ τήν τε ἀκρόπολιν παραδοῦναι καὶ ἐπὶ Μεσσήνην ξυστρατεῦσαι. καὶ μετὰ τοῦτο ἐπελθόντων οἱ Μεσσήνιοι τῶν τε 4 Ἀθηναίων καὶ τῶν ξυμμάχων προσεχώρησαν καὶ αὐτοὶ, ὁμήρους τε δόντες καὶ τὰ ἄλλα πιστὰ παρασχόμενοι.

| Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους οἱ Ἀθηναῖοι τριάκοντα μὲν 91 ναῦς ἔστειλαν περὶ Πελοπόννησον, ὧν ἐστρατήγει Δημοσθένης τε ὁ Ἀλκισθένους καὶ Προκλῆς ὁ Θεοδώρου, ἑξήκοντα δὲ ἐς Μῆλον καὶ δισχιλίους ὁπλίτας, ἐστρα-

1 ἐπισπωμένην codd., corr. Madvig ex schol. (καὶ τὸν σεισμὸν νομίζω, φησίν, τὴν θάλασσαν αἰφνίδιον ἐπισπώμενον τῇ ἐπὶ θάτερα κινήσει βιαιοτέραν τὴν ἐπίκλυσιν ποιεῖν) 2 δοκῆι EFM 9 ἀντιπόλεμοι Pollux I 150 ἀντιπολέμιοι codd. 10 τοῦ] τῶν B 11 ὁ πᾶσαν E 13 τὰς C τὰς τῶν **b** [G]

τήγει δὲ αὐτῶν Νικίας ὁ Νικηράτου. τοὺς γὰρ Μη- 2
|λίους ὄντας νησιώτας καὶ οὐκ ἐθέλοντας ὑπακούειν
οὐδὲ ἐς τὸ αὐτῶν ξυμμαχικὸν ἰέναι ἐβούλοντο προσ-
αγαγέσθαι. ὡς δὲ αὐτοῖς δῃουμένης τῆς γῆς οὐ προσ- 3
εχώρουν, ἄραντες ἐκ τῆς Μήλου αὐτοὶ μὲν ἔπλευσαν
ἐς Ὠρωπὸν τῆς Γραϊκῆς, ὑπὸ νύκτα δὲ σχόντες εὐθὺς
ἐπορεύοντο οἱ | ὁπλῖται ἀπὸ τῶν νεῶν πεζῇ ἐς Τά-
ναγραν τῆς Βοιωτίας. οἱ δὲ ἐκ τῆς πόλεως πανδημεὶ 4
Ἀθηναῖοι, Ἱππονίκου τε τοῦ Καλλίου στρατηγοῦντος
καὶ Εὐρυμέδοντος τοῦ Θουκλέους, ἀπὸ σημείου ἐς τὸ
αὐτὸ κατὰ γῆν ἀπήντων. καὶ στρατοπεδευσάμενοι ταύ- 5
την τὴν ἡμέραν ἐν τῇ Ταν.άγρᾳ ἐδῄουν καὶ ἐνηυλί-
σαντο. καὶ τῇ ὑστεραίᾳ μάχῃ κρατήσαντες τοὺς
ἐπεξελθόντας τῶν Ταναγραίων καὶ Θηβαίων τινὰς
προσβεβοηθηκότας καὶ ὅπλα λαβόντες καὶ τροπαῖον
στήσαντες ἀνεχώρησαν, οἱ μὲν ἐς τὴν πόλιν, οἱ δὲ ἐπὶ
τὰς ναῦς. καὶ παραπλεύσας ὁ Νικίας | ταῖς ἑξήκοντα 6
ναυσὶ τῆς Λοκρίδος τὰ ἐπιθαλάσσια ἔτεμε καὶ ἀνεχώ-
ρησεν ἐπ᾽ οἴκου.

Ὑπὸ δὲ τὸν χρόνον τοῦτον Λακεδαιμόνιοι Ἡρά- 92
κλειαν τὴν ἐν Τραχινίᾳ ἀποικίαν καθίσταντο ἀπὸ
τοιᾶσδε γνώμης. Μηλιῆς οἱ ξύμπαντες εἰσὶ μὲν τρία 2
μέρη, Παράλιοι, Ἱερῆς, Τραχίνιοι· τούτων δὲ οἱ Τρα-
χίνιοι πολέμῳ ἐφθαρμένοι ὑπὸ Οἰταίων ὁμόρων ὄν- 223
των, τὸ πρῶτον μελλήσαντες Ἀθηναίοις προσθεῖναι
σφᾶς αὐτούς, δείσαντες δὲ μὴ οὐ σφίσι πιστοὶ ὦσι,

6 *Γραϊκῆς* ex Steph. Byz. s. v. *Ὠρωπός* scr. Stahl *πέραν γῆς* codd. 10 *Θοκλέους* C 12 *ἐνηυλίσαντο*] pr. *ν* et *ο* ex corr. c_2 14 *ἐξελθόντας* G 15 *λαβόντας* E 16 *ἐπὶ*] *ἐς* B 18 *ἀνεχώρησαν* B 20 *τοῦτον τὸν χρόνον* B 21 *Τραχινία* **c** *Τραχινίαις* **b** ‖ *καθίστατο* G 22 *Μιλιῆς* B 23 *οἱ μὲν Τραχίνιοι* M F_1

πέμπουσιν ἐς Λακεδαίμονα ἑλόμενοι πρεσβευτὴν Τεισαμενόν. ξυνεπρε|σβεύοντο δὲ αὐτοῖς καὶ Δωριῆς, ἡ 3 μητρόπολις τῶν Λακεδαιμονίων, τῶν αὐτῶν δεόμενοι· ὑπὸ γὰρ τῶν Οἰταίων καὶ αὐτοὶ ἐφθείροντο. ἀκού- 4 σαντες δὲ οἱ Λακεδαιμόνιοι γνώμην εἶχον τὴν ἀποικίαν ἐκπέμπειν, τοῖς τε Τραχινίοις βουλόμενοι καὶ τοῖς Δωριεῦσι τιμωρεῖν. καὶ ἅμα | τοῦ πρὸς Ἀθηναίους πολέμου καλῶς αὐτοῖς ἐδόκει ἡ πόλις καθίστασθαι· ἐπί τε γὰρ τῇ Εὐβοίᾳ ναυτικὸν παρασκευασθῆναι ἄν, ὥστ' ἐκ βραχέος τὴν διάβασιν γίγνεσθαι, τῆς τε ἐπὶ Θρᾴκης παρόδου χρησίμως ἕξειν. τό τε ξύμπαν ὥρμηντο τὸ χωρίον κτίζειν. πρῶτον μὲν 5 | οὖν ἐν Δελφοῖς τὸν θεὸν ἐπήροντο, κελεύοντες δὲ ἐξέπεμψαν τοὺς οἰκήτορας αὐτῶν τε καὶ τῶν περιοίκων, καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων τὸν βουλόμενον ἐκέλευον ἕπεσθαι πλὴν Ἰώνων καὶ Ἀχαιῶν καὶ ἔστιν ὧν ἄλλων ἐθνῶν. οἰκισταὶ δὲ τρεῖς Λακεδαιμονίων ἡγήσαντο, Λέων | καὶ Ἀλκίδας καὶ Δαμάγων. καταστάντες 6 δὲ ἐτείχισαν τὴν πόλιν ἐκ καινῆς, ἣ νῦν Ἡράκλεια καλεῖται, ἀπέχουσα Θερμοπυλῶν σταδίους μάλιστα τεσσαράκοντα, τῆς δὲ θαλάσσης εἴκοσι. νεώριά τε παρεσκευάζοντο καὶ εἷρξαν τὸ κατὰ Θερμοπύλας κατ' αὐτὸ τὸ στενόν, ὅπως | εὐφύλακτα αὐτοῖς εἴη. οἱ δὲ 93 Ἀθηναῖοι τῆς πόλεως ταύτης ξυνοικιζομένης τὸ πρῶτον ἔδεισάν τε καὶ ἐνόμισαν ἐπὶ τῇ Εὐβοίᾳ μάλιστα καθίστασθαι, ὅτι βραχύς ἐστιν ὁ διάπλους πρὸς τὸ Κήναιον τῆς Εὐβοίας. ἔπειτα μέντοι παρὰ δόξαν

2 καὶ] οἱ B 4 πολέμῳ ἐφθείροντο **c** 8 ἐδώκει(?) C 10 ὥστ' ἐκ] ὥστε C[G] ‖ βραχέας(?) C βραχέως F[G] 14 αὐτῶν codd. 18 Δημάγων M 21 δὲ om. **b** 22 εἷρξαν τὸ E ἤρξαντο **c**ABFM

αὐτοῖς ἀπέβη· οὐ γὰρ ἐγένετο ἀπ' αὐτῆς δεινὸν οὐδέν. αἴτιον δὲ ἦν· οἵ τε Θεσσαλοὶ ἐν δυνάμει ὄντες τῶν 2 *ταύτῃ χωρίων καὶ ὧν ἐπὶ τῇ γῇ ἐκτίζετο, φοβούμενοι μὴ σφίσι μεγάλῃ ἰσχύι παροικῶσιν, ἔφθειρον καὶ διὰ παντὸς ἐπολέμουν ἀνθρώποις νεοκαταστάτοις, ἕως ἐξετρύχωσαν γενομένους τὸ πρῶτον καὶ πάνυ πολλούς (πᾶς γάρ τις Λακεδαιμονίων οἰκιζόντων | θαρσαλέως* 224 *ᾔει, βέβαιον νομίζων τὴν πόλιν)· οὐ μέντοι ἥκιστα* 3 *οἱ ἄρχοντες αὐτῶν τῶν Λακεδαιμονίων οἱ ἀφικνούμενοι τὰ πράγματά τε ἔφθειρον καὶ ἐς ὀλιγανθρωπίαν κατέστησαν, ἐκφοβήσαντες τοὺς πολλοὺς χαλεπῶς | τε καὶ ἔστιν ἃ οὐ καλῶς ἐξηγούμενοι, ὥστε ῥᾷον ἤδη αὐτῶν οἱ πρόσοικοι ἐπεκράτουν.*

Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους, καὶ περὶ τὸν αὐτὸν χρόνον **94** *ὃν ἐν τῇ Μήλῳ οἱ Ἀθηναῖοι κατείχοντο, καὶ οἱ ἀπὸ τῶν τριάκοντα νεῶν Ἀθηναῖοι περὶ Πελοπόννησον ὄντες πρῶτον ἐν Ἐλλομενῷ τῆς Λευκαδίας φρουρούς τινας λοχήσαντες διέφθειραν, ἔπειτα ὕστερον ἐπὶ Λευκάδα μείζονι στόλῳ ἦλθον, Ἀκαρνᾶσί τε πᾶσιν, οἳ πανδημεὶ πλὴν Οἰνιαδῶν ξυνέσποντο, καὶ Ζακυνθίοις καὶ Κεφαλλῆσι καὶ Κερκυραίων πέντε καὶ δέκα ναυσίν. καὶ οἱ | μὲν Λευκάδιοι, τῆς τε ἔξω γῆς δῃουμένης* 2 *καὶ τῆς ἐντὸς τοῦ ἰσθμοῦ, ἐν ᾗ καὶ ἡ Λευκάς ἐστι καὶ τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, πλήθει βιαζόμενοι ἡσύχαζον· οἱ δὲ Ἀκαρνᾶνες ἠξίουν Δημοσθένη τὸν στρατηγὸν τῶν Ἀθηναίων ἀποτειχίζειν αὐτούς, νομίζοντες ῥᾳδίως γ' ἂν | ἐκπολιορκῆσαι καὶ πόλεως αἰεὶ σφίσι*

1 *δεινὸν*] *οὐδενὸν* (?) G 7 *θαρσαλέος* in marg. G_1 8 *εἴη* C 15 *ὃν* om. E 15—16 *κατείχοντο . . . Ἀθηναῖοι* om. M 17 *Λευκαδίας* E *Ἀρκαδίας* **c** ABFM 20 *ξυνέποντο* G 27 *τ' ἂν ἐκπολιορκῆσαι πόλεώς τε* **b** [G]

πολεμίας ἀπαλλαγῆναι. Δημοσθένης δ' ἀναπείθεται 3
κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον ὑπὸ Μεσσηνίων ὡς καλὸν
αὐτῷ στρατιᾶς τοσαύτης ξυνειλεγμένης Αἰτωλοῖς ἐπι-
θέσθαι, Ναυπάκτῳ τε πολεμίοις οὖσι, καὶ ἢν κρατήσῃ
αὐτῶν, ῥᾳδίως καὶ τὸ ἄλλο | ἠπειρωτικὸν τὸ ταύτῃ
Ἀθηναίοις προσποιήσειν. τὸ γὰρ ἔθνος μέγα μὲν 4
εἶναι τὸ τῶν Αἰτωλῶν καὶ μάχιμον, οἰκοῦν δὲ κατὰ
κώμας ἀτειχίστους, καὶ ταύτας διὰ πολλοῦ, καὶ σκευῇ
ψιλῇ χρώμενον οὐ χαλεπὸν ἀπέφαινον, πρὶν ξυμβοη-
θῆσαι, καταστραφῆναι. ἐπιχειρεῖν δ' ἐκέ|λευον πρῶτον 5
μὲν Ἀποδωτοῖς, ἔπειτα δὲ Ὀφιονεῦσι, καὶ μετὰ τού-
τους Εὐρυτᾶσιν, ὅπερ μέγιστον μέρος ἐστὶ τῶν Αἰτω-
λῶν, ἀγνωστότατοι δὲ γλῶσσαν καὶ ὠμοφάγοι εἰσίν,
ὡς λέγονται. τούτων γὰρ ληφθέντων ῥᾳδίως καὶ τἆλλα
προσχωρήσειν. ὁ δὲ τῶν Μεσσηνίων χάριτι πει|σθεὶς 95
καὶ μάλιστα νομίσας ἄνευ τῆς τῶν Ἀθηναίων | δυνά- 225
μεως τοῖς ἠπειρώταις ξυμμάχοις μετὰ τῶν Αἰτωλῶν
δύνασθαι ἂν κατὰ γῆν ἐλθεῖν ἐπὶ Βοιωτοὺς διὰ Λο-
κρῶν τῶν Ὀζολῶν ἐς Κυτίνιον τὸ Δωρικόν, ἐν δεξιᾷ
ἔχων τὸν Παρνασσόν, ἕως καταβαίη ἐς Φωκέας, οἳ
| προθύμως ἐδόκουν κατὰ τὴν Ἀθηναίων αἰεί ποτε
φιλίαν ξυστρατεύσειν ἢ κἂν βίᾳ προσαχθῆναι (καὶ
Φωκεῦσιν ἤδη ὅμορος ἡ Βοιωτία ἐστίν), ἄρας οὖν
ξύμπαντι τῷ στρατεύματι ἀπὸ τῆς Λευκάδος ἀκόντων
τῶν Ἀκαρνάνων παρέπλευσεν ἐς Σόλλιον. κοινώσας 2
δὲ τὴν ἐπίνοιαν τοῖς Ἀκαρ|νᾶσιν, ὡς οὐ προσεδέξαντο

11 Ἀποδότοις EG 11—12 τούτους] τοὺς E 12 ὅπερ++ μέγιστον A ‖ Αἰτωλῶν] ἄλλων aut ἀνων (i. e. ἀνθρώπων) A 13 ὀμοφάγοι C suprascr. G_1 15 προχωρήσειν EM 20 ἔχον EG 22 ξυστρατεῦσαι M ξυνστρατεύειν C ξυστρατεύειν ABEFG, corr. Stahl 24 ξύμπαντι: F ξυνπαντὶ E ξὺν παντὶ AB 25 τῶν om. **b** ‖ Σόλιον EF ο:λλιον C

διὰ τῆς Λευκάδος τὴν οὐ περιτείχισιν, αὐτὸς τῇ λοιπῇ
στρατιᾷ, Κεφαλλῆσι καὶ Μεσσηνίοις καὶ Ζακυνθίοις
καὶ Ἀθηναίων τριακοσίοις τοῖς ἐπιβάταις τῶν σφε-
τέρων νεῶν (αἱ γὰρ πέντε καὶ δέκα τῶν Κερκυραίων
ἀπῆλθον νῆες), ἐστράτευσεν ἐπ᾽ Αἰτω|λούς. ὡρμᾶτο 3
δὲ ἐξ Οἰνεῶνος τῆς Λοκρίδος. οἱ δὲ Ὀζόλαι οὗτοι
Λοκροὶ ξύμμαχοι ἦσαν, καὶ ἔδει αὐτοὺς πανστρατιᾷ
ἀπαντῆσαι τοῖς Ἀθηναίοις ἐς τὴν μεσόγειαν· ὄντες
γὰρ ὅμοροι τοῖς Αἰτωλοῖς καὶ ὁμόσκευοι μεγάλη
ὠφελία ἐδόκουν εἶναι ξυστρατεύοντες μάχης τε ἐμ-
πειρίᾳ τῆς ἐκείνων καὶ χωρίων. αὐλισάμενος δὲ τῷ 96
στρατῷ ἐν τοῦ Διὸς τοῦ Νεμείου τῷ ἱερῷ, ἐν ᾧ
Ἡσίοδος ὁ ποιητὴς λέγεται ὑπὸ τῶν ταύτῃ ἀποθανεῖν,
χρησθὲν αὐτῷ ἐν Νεμέᾳ τοῦτο παθεῖν, ἅμα τῇ ἕῳ
ὥρας ἐπορεύετο ἐς τὴν Αἰτωλίαν. καὶ αἱρεῖ τῇ πρώτῃ 2
ἡμέρᾳ Ποτιδανίαν καὶ τῇ δευτέρᾳ Κροκύλειον καὶ τῇ
τρίτῃ Τείχιον, ἔμενέ τε αὐτοῦ καὶ τὴν λείαν ἐς Εὐπά-
λιον τῆς Λοκρίδος ἀπέπεμψεν· τὴν γὰρ γνώμην εἶχε
τὰ ἄλλα καταστρεψάμενος οὕτως ἐπὶ Ὀφιονέας, εἰ μὴ
βούλοιντο ξυγχωρεῖν, ἐς Ναύπακτον ἐπαναχωρήσας
στρατεῦσαι ὕστερον. τοὺς δὲ Αἰτωλοὺς οὐκ ἐλάν- 3
θανεν αὕτη ἡ παρασκευὴ οὔτε ὅτε τὸ πρῶτον ἐπεβου-
λεύετο, ἐπειδή τε ὁ στρατὸς ἐσεβεβλήκει, πολλῇ χειρὶ
ἐπεβοήθουν πάντες, ὥστε καὶ οἱ ἔσχατοι Ὀφιονέων
οἱ πρὸς τὸν Μηλιακὸν κόλπον καθήκοντες, Βωμιῆς
καὶ Καλλιῆς, ἐβοήθησαν. | τῷ δὲ Δημοσθένει τοιόνδε 97
τι οἱ Μεσσήνιοι παρῄνουν, ὅπερ καὶ τὸ πρῶτον·
ἀναδιδάσκοντες αὐτὸν τῶν Αἰτω|λῶν ὡς εἴη ῥᾳδία ἡ 226

5—6 ὡρμᾶτο δὲ om. G 8 μεσόγειον C 9 μεγάλῃ B
12 pr. τοῦ fere del. b 14 τοῦτο] τοῦ F 16 Κροκύλιον
CE[G] 17 Τιχίον E Τιχιον C[G] ‖ Εὐπόλιον CE[G]

αἵρεσις, ἰέναι ἐκέλευον ὅτι τάχιστα ἐπὶ τὰς κώμας καὶ
μὴ μένειν ἕως ἂν ξύμπαντες ἀθροισθέντες ἀντιτάξων-
ται, τὴν δ' ἐν ποσὶν αἰεὶ πειρᾶσθαι αἱρεῖν. ὁ δὲ τού- 2
τοις τε πεισθεὶς καὶ τῇ τύχῃ | ἐλπίσας, ὅτι οὐδὲν
αὐτῷ ἠναντιοῦτο, τοὺς Λοκροὺς οὐκ ἀναμείνας οὓς
αὐτῷ ἔδει προσβοηθῆσαι (ψιλῶν γὰρ ἀκοντιστῶν ἐν-
δεὴς ἦν μάλιστα) ἐχώρει ἐπὶ Αἰγιτίου, καὶ κατὰ κρά-
τος αἱρεῖ ἐπιών. ὑπέφυγον γὰρ οἱ ἄνθρωποι καὶ
ἐκάθηντο ἐπὶ τῶν λόφων τῶν ὑπὲρ τῆς πόλεως· ἦν
γὰρ ἐφ' ὑψηλῶν χωρίων ἀπέχουσα τῆς θαλάσσης
ὀγδοήκοντα σταδίους μάλιστα. οἱ δὲ Αἰτωλοί (βεβοη- 3
θηκότες γὰρ ἤδη ἦσαν ἐπὶ τὸ Αἰγίτιον) προσέβαλλον
τοῖς Ἀθηναίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις καταθέοντες ἀπὸ
τῶν λόφων ἄλλοι ἄλλοθεν καὶ ἐσηκόντιζον, καὶ | ὅτε
μὲν ἐπίοι τὸ τῶν Ἀθηναίων στρατόπεδον, ὑπεχώρουν,
ἀναχωροῦσι δὲ ἐπέκειντο· καὶ ἦν ἐπὶ πολὺ τοιαύτη ἡ
μάχη, διώξεις τε καὶ ὑπαγωγαί, ἐν οἷς ἀμφοτέροις
ἥσσους ἦσαν οἱ Ἀθηναῖοι. μέχρι μὲν οὖν οἱ τοξόται 98
εἶχόν τε τὰ βέλη αὐτοῖς καὶ οἷοί τε ἦσαν χρῆσθαι,
| οἱ δὲ ἀντεῖχον (τοξευόμενοι γὰρ οἱ Αἰτωλοί, ἄνθρω-
ποι ψιλοί, ἀνεστέλλοντο)· ἐπειδὴ δὲ τοῦ τε τοξάρχου
ἀποθανόντος οὗτοι διεσκεδάσθησαν καὶ αὐτοὶ ἐκεκμή-
κεσαν καὶ ἐπὶ πολὺ τῷ αὐτῷ πόνῳ ξυνεχόμενοι, οἵ τε
Αἰτωλοὶ ἐνέκειντο καὶ ἐσηκόντιζον, οὕτω δὴ τραπό-
μενοι | ἔφευγον, καὶ ἐσπίπτοντες ἔς τε χαράδρας ἀνεκ-
βάτους καὶ χωρία ὧν οὐκ ἦσαν ἔμπειροι διεφθείροντο·
καὶ γὰρ ὁ ἡγεμὼν αὐτοῖς τῶν ὁδῶν Χρόμων ὁ Μεσ-
σήνιος ἐτύγχανε τεθνηκώς. οἱ δὲ Αἰτωλοὶ ἐσακοντί- 2

1 ὅττι AB 8 ὑπέφευγον codd., corr. Herw. 12 προσέβαλλον **b** προσέβαλον **c** 18 pr. οἱ om. A 19 οἷον(?) C 28 ἔτυχε G

ζοντες πολλοὺς μὲν αὐτοῦ ἐν τῇ τροπῇ κατὰ πόδας αἱροῦντες, ἄνθρωποι ποδώκεις καὶ ψιλοί, διέφθειρον, τοὺς δὲ πλείους τῶν ὁδῶν ἁμαρτάνοντας καὶ ἐς τὴν ὕλην ἐσφερομένους. ὅθεν διέξοδοι οὐκ ἦσαν, πῦρ κομισάμενοι περιεπίμπρασαν· 3 πᾶσά τε ἰδέα κατέστη τῆς φυγῆς καὶ τοῦ ὀλέθρου τῷ στρατοπέδῳ τῶν Ἀθηναίων, μόλις τε ἐπὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὸν Οἰνεῶνα τῆς Λοκρίδος, ὅθενπερ καὶ ὡρμήθησαν, οἱ περιγενόμενοι κατέφυγον. 4 227 ἀπέθανον | δὲ τῶν τε ξυμμάχων πολλοὶ καὶ αὐτῶν Ἀθηναίων ὁπλῖται περὶ εἴκοσι μάλιστα καὶ ἑκατόν. τοσοῦτοι μὲν τὸ πλῆθος καὶ ἡλικία ἡ πρώτη οὗτοι βέλτιστοι δὴ ἄνδρες ἐν τῷ πολέμῳ τῷδε ἐκ τῆς Ἀθηναίων πόλεως διεφθά|ρησαν· ἀπέθανε δὲ καὶ ὁ ἕτερος στρατηγὸς Προκλῆς. 5 τοὺς δὲ νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀνελόμενοι παρὰ τῶν Αἰτωλῶν καὶ ἀναχωρήσαντες ἐς Ναύπακτον ὕστερον ἐς τὰς Ἀθήνας ταῖς ναυσὶν ἐκομίσθησαν. Δημοσθένης δὲ περὶ Ναύπακτον καὶ τὰ χωρία ταῦτα ὑπελείφθη τοῖς πε|πραγμένοις φοβούμενος τοὺς Ἀθηναίους.

99 Κατὰ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους καὶ οἱ περὶ Σικελίαν Ἀθηναῖοι πλεύσαντες ἐς τὴν Λοκρίδα ἐν ἀποβάσει τέ τινι τοὺς προσβοηθήσαντας Λοκρῶν ἐκράτησαν καὶ περιπόλιον αἱροῦσιν ὃ ἦν ἐπὶ τῷ Ἅληκι ποταμῷ.

100 | Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους Αἰτωλοὶ προπέμψαντες πρότερον ἔς τε Κόρινθον καὶ ἐς Λακεδαίμονα πρέσβεις, Τόλοφόν τε τὸν Ὀφιονέα καὶ Βοριάδην τὸν Εὐρυτᾶνα καὶ Τείσανδρον τὸν Ἀποδωτόν, πείθουσιν

5 περιεπίπρασαν AB, corr. A_1 6 τῶν στρατοπέδων codd., corr. Reiske 7 τὸν] τῶν C[G] 12 πρώτη] αὐτὴ codd., correxi ‖ δὴ βέλτιστοι G 22 Λοκροὺς(?) G 23 Ἅληκι BEFG Ἅλκη M 27 Ἀπόδοτον G

ὥστε σφίσι πέμψαι στρατιὰν ἐπὶ Ναύπακτον διὰ τὴν
τῶν Ἀθηναίων | ἐπαγωγήν. καὶ ἐξέπεμψαν Λακεδαι- 2
μόνιοι περὶ τὸ φθινόπωρον τρισχιλίους ὁπλίτας τῶν
ξυμμάχων. τούτων ἦσαν πεντακόσιοι ἐξ Ἡρακλείας,
τῆς ἐν Τραχῖνι πόλεως τότε νεοκτίστου οὔσης· Σπαρ-
τιάτης δ' ἦρχεν Εὐρύλοχος τῆς στρατιᾶς, καὶ ξυνηκο-
λούθουν αὐτῷ Μακάριος | καὶ Μενεδάϊος οἱ Σπαρτιᾶται.
ξυλλεγέντος δὲ τοῦ στρατεύματος ἐς Δελφοὺς ἐπεκηρυ- **101**
κεύετο Εὐρύλοχος Λοκροῖς τοῖς Ὀζόλαις· διὰ τούτων
γὰρ ἡ ὁδὸς ἦν ἐς Ναύπακτον, καὶ ἅμα τῶν Ἀθηναίων
ἐβούλετο ἀποστῆσαι αὐτούς. ξυνέπρασσον δὲ μάλιστα 2
αὐτῷ τῶν Λοκρῶν Ἀμ|φισσῆς διὰ τὸ τῶν Φωκέων
ἔχθος δεδιότες· καὶ αὐτοὶ πρῶτοι δόντες ὁμήρους καὶ
τοὺς ἄλλους ἔπεισαν δοῦναι φοβουμένους τὸν ἐπιόντα
στρατόν, πρῶτον μὲν οὖν τοὺς ὁμόρους αὐτοῖς Μυα-
νέας (ταύτῃ γὰρ δυσεσβολώτατος ἡ Λοκρίς), ἔπειτα
Ἰπνέας καὶ Μεσσαπίους | καὶ Τριτέας καὶ Χαλαίους
καὶ Τολοφωνίους καὶ Ἡσ|σίους καὶ Οἰανθέας. οὗτοι 228
καὶ ξυνεστράτευον πάντες. Ὀλπαῖοι δὲ ὁμήρους μὲν
ἔδοσαν, ἠκολούθουν δὲ οὔ· καὶ Ὑαῖοι οὐκ ἔδοσαν
ὁμήρους πρὶν αὐτῶν εἷλον κώμην Πόλιν ὄνομα ἔχου-
σαν. ἐπειδὴ δὲ παρεσκεύαστο πάντα | καὶ τοὺς ὁμή- **102**
ρους κατέθετο ἐς Κυτίνιον τὸ Δωρικόν, ἐχώρει τῷ
στρατῷ ἐπὶ τὴν Ναύπακτον διὰ τῶν Λοκρῶν, καὶ
πορευόμενος Οἰνεῶνα αἱρεῖ αὐτῶν καὶ Εὐπάλιον· οὐ
γὰρ προσεχώρησαν. γενόμενοι δ' ἐν τῇ Ναυπακτίᾳ 2

7 Μενέδατος codd. 13 πρῶτον codd., corr. Kr. 15 Μυονέας codd. 16 δυσεκβολώτατος G 17 Τριτοιέας **c** Τριταιέας **b** 18 Ἡσσαίους G ‖ Οἰανθέας C(?)EFM 19 καὶ ξυνεστρ. **b** ξυνεστρ. C ξυνεστρ. δὲ G ‖ Ὀλπιαῖοι C 21 εἶλκον **b**[G] 23 κατέθετο om. E 25 Εὐπόλιον CE[G]

καὶ οἱ Αἰτωλοὶ ἅμα ἤδη προσβεβοηθηκότες, | ἐδῄουν
τὴν γῆν καὶ τὸ προάστειον ἀτείχιστον ὂν εἷλον· ἐπί
τε Μολύκρειον ἐλθόντες, τὴν Κορινθίων μὲν ἀποι-
κίαν, Ἀθηναίων δὲ ὑπήκοον, αἱροῦσιν. Δημοσθένης 3
δὲ ὁ Ἀθηναῖος (ἔτι γὰρ ἐτύγχανεν ὢν μετὰ τὰ ἐκ τῆς
Αἰτωλίας περὶ Ναύπακτον) προαισθόμενος τοῦ στρα-
τοῦ | καὶ δείσας περὶ αὐτῆς, ἐλθὼν πείθει Ἀκαρνᾶνας,
χαλεπῶς διὰ τὴν ἐκ τῆς Λευκάδος ἀναχώρησιν, βοη-
θῆσαι Ναυπάκτῳ. καὶ πέμπουσι μετ' αὐτοῦ ἐπὶ τῶν 4
νεῶν χιλίους ὁπλίτας, οἳ ἐσελθόντες περιεποίησαν τὸ
χωρίον. δεινὸν γὰρ ἦν μή, μεγάλου ὄντος τοῦ τεί-
χους, ὀλίγων δὲ | τῶν ἀμυνομένων, οὐκ ἀντίσχωσιν.
Εὐρύλοχος δὲ καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ὡς ᾔσθοντο τὴν 5
στρατιὰν ἐσεληλυθυῖαν καὶ ἀδύνατον ὂν τὴν πόλιν
βίᾳ ἑλεῖν, ἀνεχώρησαν οὐκ ἐπὶ Πελοποννήσου, ἀλλ' ἐς
τὴν Αἰολίδα [τὴν] νῦν καλουμένην, Καλυδῶνα καὶ
Πλευρῶνα καὶ [ἐς] τὰ ταύτῃ | χωρία, καὶ ἐς Πρόσχιον
τῆς Αἰτωλίας. οἱ γὰρ Ἀμπρακιῶται ἐλθόντες πρὸς 6
αὐτοὺς πείθουσιν ὥστε μετὰ σφῶν Ἄργει τε τῷ Ἀμ-
φιλοχικῷ καὶ Ἀμφιλοχίᾳ τῇ ἄλλῃ ἐπιχειρῆσαι καὶ
Ἀκαρνανίᾳ ἅμα, λέγοντες ὅτι, ἢν τούτων κρατήσωσι,
πᾶν τὸ ἠπειρωτικὸν Λακεδαιμονίοις ξύμ|μαχον καθε-
στήξει. καὶ ὁ μὲν Εὐρύλοχος πεισθεὶς καὶ τοὺς Αἰτω- 7
λοὺς ἀφεὶς ἡσύχαζε τῷ στρατῷ περὶ τοὺς χώρους
τούτους, ἕως τοῖς Ἀμπρακιώταις ἐκστρατευσαμένοις
περὶ τὸ Ἄργος δέοι βοηθεῖν. καὶ τὸ θέρος ἐτε-
λεύτα.

3 Μολύκρειον G Μολύκριον **b**C 4 ὑπήκουον B 8—9 βοη-θεῖσαι C 9—12 καὶ πέμπουσι . . . ἀντίσχωσιν om. B, add. B_1
9 ἐπὶ CG_1M ἐκ AB ἐ E, om. F, ἐπὶ add. F_1 10 ἐπελ-θόντες G 10—11 περιεποιήσαντο χωρίον C 12 ἀντισχῶ-σιν C ἀντίσχω:σιν G 16 τὴν del. Steup 17 ἐς del. Herw.

| Οἱ δ' ἐν τῇ Σικελίᾳ Ἀθηναῖοι τοῦ ἐπιγιγνομέ- **103**
νου | χειμῶνος ἐξελθόντες μετὰ τῶν Ἑλλήνων ξυμμά- 229
χων καὶ ὅσοι Σικελῶν κατὰ κράτος ἀρχόμενοι ὑπὸ
Συρακοσίων καὶ ξύμμαχοι ὄντες ἀποστάντες αὐτοῖς
[ἀπὸ Συρακοσίων] ξυνεπολέμουν, ἐπ' Ἴνησσαν τὸ Σι-
κελικὸν πόλισμα, οὗ | τὴν ἀκρόπολιν Συρακόσιοι εἶχον,
προσέβαλλον, καὶ ὡς οὐκ ἐδύναντο ἑλεῖν, ἀπῆσαν. ἐν 2
δὲ τῇ ἀναχωρήσει ὑστέροις Ἀθηναίων τοῖς ξυμμάχοις
ἀναχωροῦσιν ἐπιτίθενται οἱ ἐκ τοῦ τειχίσματος Συρα-
κόσιοι, καὶ προσπεσόντες τρέπουσί τε μέρος τι τοῦ
στρατοῦ καὶ ἀπέκτειναν οὐκ | ὀλίγους. καὶ μετὰ τοῦτο 3
ἀπὸ τῶν νεῶν ὁ Λάχης καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐς τὴν Λο-
κρίδα ἀποβάσεις τινὰς ποιησάμενοι κατὰ τὸν Καϊκῖνον
ποταμὸν τοὺς προσβοηθοῦντας Λοκρῶν μετὰ Προξένου
τοῦ Καπάτωνος ὡς τριακοσίους μάχῃ ἐκράτησαν καὶ
ὅπλα λαβόντες ἀπεχώ|ρησαν.

Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος καὶ Δῆλον ἐκάθηραν Ἀθη- **104**
ναῖοι κατὰ χρησμὸν δή τινα. ἐκάθηρε μὲν γὰρ καὶ
Πεισίστρατος ὁ τύραννος πρότερον αὐτήν, οὐχ ἅπα-
σαν, ἀλλ' ὅσον ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἐφεωρᾶτο τῆς νήσου·
τότε δὲ | πᾶσα ἐκαθάρθη τοιῷδε τρόπῳ. θῆκαι ὅσαι 2
ἦσαν τῶν τεθνεώτων ἐν Δήλῳ, πάσας ἀνεῖλον, καὶ τὸ
λοιπὸν προεῖπον μήτε ἐναποθνήσκειν ἐν τῇ νήσῳ μήτε
ἐντίκτειν, ἀλλ' ἐς τὴν Ῥήνειαν διακομίζεσθαι. ἀπέχει
δὲ ἡ Ῥήνεια τῆς Δήλου οὕτως ὀλίγον ὥστε Πολυκρά-
της, ὁ | Σαμίων τύραννος, ἰσχύσας τινὰ χρόνον ναυ-
τικῷ καὶ τῶν τε ἄλλων νήσων ἄρξας καὶ τὴν Ῥήνειαν

2 ἐπελθόντες codd., correxi 4—5 καὶ . . . Συρακοσίων om. C, add. C_1 et c_2 5 seclusa del. Herw. ‖ ἐπ' Ἴνησσαν F ἐπὶ νῆσσαν ABCE ἐπ' ἴνισαν M ἐπὶ νίσαν G 7 προσέβαλον M, corr. M_1 προσέβαλ+ον G 20 ἀφεωρᾶτο G 26 χρόνωι B

ἑλὼν ἀνέθηκε τῷ Ἀπόλλωνι τῷ Δηλίῳ ἁλύσει δήσας
πρὸς τὴν Δῆλον. καὶ τὴν πεντετηρίδα τότε πρῶτον
μετὰ τὴν κάθαρσιν ἐποίησαν οἱ Ἀθηναῖοι [τὰ Δήλια].
ἦν δέ ποτε καὶ τὸ πάλαι μεγάλη ξύνοδος ἐς τὴν 3
Δῆλον τῶν Ἰώνων τε καὶ περικτιόνων νησιωτῶν· ξύν
τε γὰρ γυναιξὶ καὶ παισὶν ἐθεώρουν, ὥσπερ νῦν ἐς
τὰ Ἐφέσια Ἴωνες, καὶ ἀγὼν ἐποιεῖτο αὐτόθι καὶ γυμ-
νικὸς καὶ μουσικός, χορούς τε ἀνῆγον αἱ πόλεις.
δηλοῖ δὲ μάλιστα Ὅμηρος | ὅτι τοιαῦτα ἦν ἐν τοῖς 4
ἔπεσι τοῖσδε, ἅ ἐστιν ἐκ προοιμίου Ἀπόλλωνος·

| ἀλλ' ὅτε Δήλῳ, Φοῖβε, μάλιστά γε θυμὸν ἐτέρφθης,
ἔνθα τοι ἑλκεχίτωνες Ἰάονες ἠγερέθονται
σὺν σφοῖσιν τεκέεσσι γυναιξί τε σὴν ἐς ἄγυιαν·
ἔνθα σε πυγμαχίῃ καὶ ὀρχηστυῖ καὶ ἀοιδῇ
| μνησάμενοι τέρπουσιν, ὅταν καθέσωσιν ἀγῶνα.

ὅτι δὲ καὶ μουσικῆς ἀγὼν ἦν καὶ ἀγωνιούμενοι ἐφοί- 5
των ἐν τοῖσδε αὖ δηλοῖ, ἅ ἐστιν ἐκ τοῦ αὐτοῦ προ-
οιμίου. τὸν γὰρ Δηλιακὸν χορὸν τῶν γυναικῶν ὑμνή-
σας ἐτελεύτα τοῦ ἐπαίνου ἐς τάδε τὰ ἔπη, ἐν οἷς καὶ
ἑαυ|τοῦ ἐπεμνήσθη·

ἀλλ' ἄγεθ', ἱλήκοι μὲν Ἀπόλλων Ἀρτέμιδι ξύν,
χαίρετε δ' ὑμεῖς πᾶσαι. ἐμεῖο δὲ καὶ μετόπισθε
μνήσασθ' ὁππότε κέν τις ἐπιχθονίων ἀνθρώπων
ἐνθάδ' ἀνείρηται ταλαπείριος ἄλλος ἐπελθών·
| „Ὦ κοῦραι, τίς δ' ὑμῖν ἀνὴρ ἥδιστος ἀοιδῶν
ἐνθάδε πωλεῖται καὶ τέῳ τέρπεσθε μάλιστα;“

2 πεντετηρίαν C 3 seclusa del. Herw. 5 περικτυόνων G 11 Φοῖβε om. AB 12 Ἰώνες B ‖ ἠγερέθοντε E 13 σφοῖσι c σφῖσιν F σφῖσι M σφίσι BE[A] ‖ τεκέεσι B ‖ ἄγυιαν M γρ. G_1 ἀγυιάν cABEF 14 ὀρχηστύϊ BCF ὀρχηστύι EG ὀρχιστύϊ M 17 ἅ] ο E 23 ὁπότε ABFM[G] 24 ἀνήρηται B ἂν εἴρηται C[AG]

ὑμεῖς δ' εὖ μάλα πᾶσαι ὑποκρίνασθαι ἀφήμως·
„Τυφλὸς ἀνήρ, οἰκεῖ δὲ Χίῳ ἔνι παιπαλοέσσῃ.“
τοσαῦτα μὲν Ὅμηρος ἐτεκμηρίωσεν ὅτι ἦν καὶ τὸ πά- 6
|λαι μεγάλη ξύνοδος καὶ ἑορτὴ ἐν τῇ Δήλῳ· ὕστερον
δὲ τοὺς μὲν χοροὺς οἱ νησιῶται καὶ οἱ Ἀθηναῖοι μεθ'
ἱερῶν ἔπεμπον, τὰ δὲ περὶ τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰ πλεῖστα
κατελύθη ὑπὸ ξυμφορῶν, ὡς εἰκός, πρὶν δὴ οἱ Ἀθη-
ναῖοι τότε τὸν ἀγῶνα ἐποίησαν καὶ ἱπποδρομίας, ὃ
πρό|τερον οὐκ ἦν.

Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος Ἀμπρακιῶται, ὥσπερ ὑπο- 105
σχόμενοι Εὐρυλόχῳ τὴν στρατιὰν κατέσχον, ἐκστρα-
τεύονται ἐπὶ Ἄργος τὸ Ἀμφιλοχικὸν τρισχιλίοις ὁπλί-
ταις, καὶ ἐσβαλόντες ἐς τὴν Ἀργείαν καταλαμβάνουσιν
Ὄλ|πας, τεῖχος ἐπὶ λόφου ἰσχυρὸν πρὸς τῇ θαλάσσῃ,
ὅ ποτε Ἀκαρνᾶνες τειχισάμενοι κοινῷ δικαστηρίῳ
ἐχρῶντο· ἀπέχει δὲ ἀπὸ τῆς Ἀργείων πόλεως ἐπι-
θαλασσίας οὔσης πέντε καὶ εἴκοσι σταδίους μάλιστα.
οἱ δὲ Ἀκαρνᾶνες οἱ μὲν ἐς Ἄργος ξυνεβοήθουν, οἱ 2
δὲ τῆς Ἀμφι|λοχίας ἐν τούτῳ τῷ χωρίῳ ὃ Κρῆναι
καλεῖται, φυλάσ|σοντες τοὺς μετὰ Εὐρυλόχου Πελο- 231
ποννησίους μὴ λάθωσι πρὸς τοὺς Ἀμπρακιώτας διελ-
θόντες, ἐστρατοπεδεύσαντο. πέμπουσι δὲ καὶ ἐπὶ 3
Δημοσθένη τὸν ἐς τὴν Αἰτωλίαν Ἀθηναίων στρατη-
γήσαντα, ὅπως σφίσιν ἡγε|μὼν γίγνηται, καὶ ἐπὶ τὰς
εἴκοσι ναῦς Ἀθηναίων αἳ ἔτυχον περὶ Πελοπόννησον
οὖσαι, ὧν ἦρχεν Ἀριστοτέλης τε ὁ Τιμοκράτους καὶ
Ἱεροφῶν ὁ Ἀντιμνήστου. ἀπέστειλαν δὲ καὶ ἄγγελον 4

1 ὑποκρίνασθε A 2 ε:νι A ἐνὶ E [G] 6 καὶ τὰ πλεῖστα in marg. G_1 11 στρατίαν E 12 τὸ Ἄργος τὸ AB 15 ὁπότε ABM, corr. A_1 16 ἐπέχει E 25 ναῦς] ναῦς τῶν G

οἱ περὶ τὰς Ὄλπας Ἀμπρακιῶται ἐς τὴν πόλιν κελεύ-
οντες σφίσι βοηθεῖν πανδη|μεί, δεδιότες μὴ οἱ μετ'
Εὐρυλόχου οὐ δύνωνται διελθεῖν τοὺς Ἀκαρνᾶνας
καὶ σφίσιν ἢ μονωθεῖσιν ἡ μάχη γένηται ἢ ἀναχωρεῖν
βουλομένοις οὐκ ᾖ ἀσφαλές. οἱ μὲν οὖν μετ' Εὐρυ- 106
λόχου Πελοποννήσιοι ὡς ᾔσθοντο τοὺς ἐν Ὄλπαις
Ἀμπρακιώτας ἥκοντας, ἄραντες ἐκ τοῦ | Προσχίου
ἐβοήθουν κατὰ τάχος, καὶ διαβάντες τὸν Ἀχελῷον
ἐχώρουν δι' Ἀκαρνανίας οὔσης ἐρήμου διὰ τὴν ἐς
Ἄργος βοήθειαν, ἐν δεξιᾷ μὲν ἔχοντες τὴν Στρατίων
πόλιν καὶ τὴν φρουρὰν αὐτῶν, ἐν ἀριστερᾷ δὲ τὴν
ἄλλην Ἀκαρνανίαν. καὶ διελθόντες τὴν Στρατίων γῆν 2
ἐχώ|ρουν διὰ τῆς Φυτίας καὶ αὖθις Μεδεῶνος παρ'
ἔσχατα, ἔπειτα διὰ Λιμναίας· καὶ ἐπέβησαν τῆς Ἀγραίων,
οὐκέτι Ἀκαρνανίας, φιλίας δὲ σφίσιν. λαβόμενοι δὲ 3
τοῦ Θυάμου ὄρους, ὅ ἐστιν Ἀγραϊκόν, ἐχώρουν δι'
αὐτοῦ καὶ κατέβησαν ἐς τὴν Ἀργείαν νυκτὸς ἤδη, καὶ
διεξελ|θόντες μεταξὺ τῆς τε Ἀργείων πόλεως καὶ τῆς
ἐπὶ Κρήναις Ἀκαρνάνων φυλακῆς ἔλαθον καὶ προσ-
έμειξαν τοῖς ἐν Ὄλπαις Ἀμπρακιώταις. γενόμενοι δὲ 107
ἁθρόοι ἅμα τῇ ἡμέρᾳ καθίζουσιν ἐπὶ τὴν Μητρόπολιν
καλουμένην καὶ στρατόπεδον ἐποιήσαντο. Ἀθηναῖοι
δὲ ταῖς εἴκοσι ναυ|σὶν οὐ πολλῷ ὕστερον παραγίγνον-
ται ἐς τὸν Ἀμπρακικὸν κόλπον βοηθοῦντες τοῖς Ἀρ-
γείοις, καὶ Δημοσθένης Μεσσηνίων μὲν ἔχων διακο-
σίους ὁπλίτας, ἑξήκοντα δὲ τοξότας Ἀθηναίων. καὶ 2
αἱ μὲν νῆες περὶ τὰς Ὄλπας [τὸν λόφον] ἐκ θαλάσσης
ἐφώρμουν· οἱ δὲ Ἀκαρνᾶνες | καὶ Ἀμφιλόχων ὀλίγοι

4 ᾖ] ἦ C 13—14 παρέσχατα ABCM 15 οὐδέτι E
16 ἄγροικον **c** ἀγροῖκον **b**, corr. Od. Mueller 24 κόλπον
om. **b** 27 seclusa del. Herw.

(οἱ γὰρ πλείους ὑπὸ Ἀμπρακιωτῶν βίᾳ κατείχοντο) ἐς
τὸ Ἄργος ἤδη ξυνεληλυθότες παρεσκευάζοντο ὡς μα-
χούμενοι τοῖς ἐναντίοις, καὶ ἡγε|μόνα τοῦ παντὸς 232
ξυμμαχικοῦ αἱροῦνται Δημοσθένη μετὰ τῶν σφετέρων
στρατηγῶν. ὁ δὲ προσαγαγὼν ἐγγὺς τῆς Ὄλπης ἐστρα- 3
τοπεδεύσατο· χαράδρα δ' αὐτοὺς μεγάλη διεῖργεν. καὶ
ἡμέρας μὲν πέντε ἡσύχαζον, τῇ δ' ἕκτῃ | ἐτάσσοντο
ἀμφότεροι ὡς ἐς μάχην. καί (μεῖζον γὰρ ἐγένετο καὶ
περιέσχε τὸ τῶν Πελοποννησίων στρατόπεδον) ὁ Δη-
μοσθένης δείσας μὴ κυκλωθῇ λοχίζει ἐς ὁδόν τινα
κοίλην καὶ λοχμώδη ὁπλίτας καὶ ψιλοὺς ξυναμφοτέρους
ἐς τετρακοσίους, ὅπως κατὰ τὸ ὑπερέχον τῶν ἐναντίων
| ἐν τῇ ξυνόδῳ αὐτῇ ἐξαναστάντες οὗτοι κατὰ νώτου
γίγνωνται. ἐπεὶ δὲ παρεσκεύαστο ἀμφοτέροις, ᾖσαν 4
ἐς χεῖρας, Δημοσθένης μὲν τὸ δεξιὸν κέρας ἔχων μετὰ
Μεσσηνίων καὶ Ἀθηναίων ὀλίγων· τὸ δὲ ἄλλο Ἀκαρ-
νᾶνες ὡς ἕκαστοι τεταγμένοι ἐπεῖχον καὶ Ἀμφιλόχων
οἱ | παρόντες ἀκοντισταί· Πελοποννήσιοι δὲ καὶ Ἀμ-
πρακιῶται ἀναμὶξ τεταγμένοι πλὴν Μαντινέων· οὗτοι
δὲ ἐν τῷ εὐωνύμῳ μᾶλλον καὶ οὐ τὸ κέρας ἄκρον
ἔχοντες ἀθρόοι ἦσαν, ἀλλ' Εὐρύλοχος ἔσχατον εἶχε τὸ
εὐώνυμον καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, κατὰ Μεσσηνίους καὶ
Δημο|σθένη. ὡς δ' ἐν χερσὶν ἤδη ὄντες περιέσχον τῷ **108**
κέρᾳ οἱ Πελοποννήσιοι καὶ ἐκυκλοῦντο τὸ δεξιὸν τῶν
ἐναντίων, οἱ ἐκ τῆς ἐνέδρας Ἀκαρνᾶνες ἐπιγενόμενοι
αὐτοῖς κατὰ νώτου προσπίπτουσί τε καὶ τρέπουσιν,
ὥστε μήτε ἐς ἀλκὴν ὑπομεῖναι φοβηθέντας τε ἐς φυ-
γὴν καὶ τὸ | πλέον τοῦ στρατεύματος καταστῆσαι·
ἐπειδὴ γὰρ εἶδον τὸ κατ' Εὐρύλοχον καὶ ὃ κράτιστον

13 νώτου **c** νῶτον **b** 14 ἐπειδὴ δὲ M 27 μὴ M ‖ φοβηθέντες **b** 28 στρατοῦ AB

ἦν διαφθειρόμενον, πολλῷ μᾶλλον ἐφοβοῦντο. καὶ οἱ
Μεσσήνιοι ὄντες ταύτῃ μετὰ τοῦ Δημοσθένους τὸ
πολὺ τοῦ ἔργου ἐπεξῆλθον. οἱ δὲ Ἀμπρακιῶται καὶ 2
οἱ κατὰ τὸ δεξιὸν κέρας ἐνίκων | τὸ καθ' ἑαυτοὺς καὶ
πρὸς τὸ Ἄργος ἐπεδίωξαν· καὶ γὰρ μαχιμώτατοι τῶν
περὶ ἐκεῖνα τὰ χωρία τυγχάνουσιν ὄντες. ἐπαναχω- 3
ροῦντες δὲ ὡς ἑώρων τὸ πλέον νενικημένον καὶ οἱ
ἄλλοι Ἀκαρνᾶνες σφίσι προσέκειντο, χαλεπῶς διεσῴ-
ζοντο ἐς τὰς Ὄλπας, καὶ πολλοὶ ἀνέθανον | αὐτῶν,
ἀτάκτως καὶ οὐδενὶ κόσμῳ προσπίπτοντες πλὴν | Μαν- 233
τινέων· οὗτοι δὲ μάλιστα ξυντεταγμένοι παντὸς τοῦ
στρατοῦ ἀνεχώρησαν. καὶ ἡ μὲν μάχη ἐτελεύτα ἐς ὀψέ.

Μενεδάϊος δὲ τῇ ὑστεραίᾳ Εὐρυλόχου τεθνεῶτος 109
καὶ | Μακαρίου αὐτὸς παρειληφὼς τὴν ἀρχὴν καὶ
ἀπορῶν μεγάλης ⟨τῆς⟩ ἥσσης γεγενημένης ὅτῳ τρόπῳ
ἢ μένων πολιορκήσεται, ἔκ τε γῆς καὶ ἐκ θαλάσσης
ταῖς Ἀττικαῖς ναυσὶν ἀποκεκλημένος, ἢ καὶ ἀναχωρῶν
διασωθήσεται, προσφέρει λόγον περὶ σπονδῶν καὶ
ἀναχωρήσεως Δημοσθένει καὶ τοῖς Ἀκαρνάνων στρα-
τηγοῖς καὶ περὶ νεκρῶν ἅμα ἀναιρέσεως. οἱ δὲ νεκροὺς 2
μὲν ἀπέδοσαν καὶ τροπαῖον αὐτοὶ ἔστησαν καὶ τοὺς
ἑαυτῶν τριακοσίους μάλιστα ἀποθανόντας ἀνείλοντο·
ἀναχώρησιν δὲ ἐκ μὲν τοῦ προφανοῦς οὐκ ἐσπείσαντο
ἅπασι, κρύφα δὲ Δημοσθένης μετὰ τῶν ξυστρατήγων
⟨τῶν⟩ Ἀκαρνάνων σπένδονται Μαντινεῦσι καὶ Μενε-
δαΐῳ καὶ τοῖς ἄλλοις ἄρχουσι τῶν Πελοποννησίων καὶ

3 ἐπεξῆλθον cE ἐξῆλθον ABF διεξῆλθον M 5 ἀπεδίωξαν codd., corr. Haase 7 δὲ om. B 10 ἀτάκτως] ἀφυλάκτως AB 12 ἐς C ἕως ABEM ἕως ἐς FG_1 13 Μενεδαῖος codd. 15 τῆς addidi 16 καὶ θαλάσσης G 23 ἀναχωρήσειν E 25 τῶν add. Kr. ‖ Μενεδαίω(ι) ABCE Μενεδάιωι FM [G]

ὅσοι αὐτῶν ἦσαν ἀξιολογώτατοι ἀποχωρεῖν κατὰ τάχος,
βουλόμενος ψιλῶσαι τοὺς Ἀμπρακιώτας τε καὶ τὸν
μισθοφόρον ὄχλον [τὸν ξενι|κόν], μάλιστα δὲ Λακε-
δαιμονίους καὶ Πελοποννησίους διαβαλεῖν ἐς τοὺς
ἐκείνῃ χρῄζων Ἕλληνας ὡς καταπροδόντες τὸ ἑαυτῶν
προυργιαίτερον ἐποιήσαντο. καὶ οἱ μὲν τούς τε νεκροὺς 3
ἀνείλοντο καὶ διὰ τάχους ἔθαπτον, ὥσπερ ὑπῆρχε,
καὶ τὴν ἀποχώρησιν κρύφα οἷς ἐδέδοτο | ἐπεβούλευον.
τῷ δὲ Δημοσθένει καὶ τοῖς Ἀκαρνᾶσιν ἀγγέλλεται 110
τοὺς Ἀμπρακιώτας τοὺς ἐκ τῆς πόλεως πανδημεὶ κατὰ
τὴν πρώτην ἐκ τῶν Ὀλπῶν ἀγγελίαν ἐπιβοηθεῖν διὰ
τῶν Ἀμφιλόχων, βουλομένους τοῖς ἐν Ὄλπαις ξυμμεῖξαι
εἰδότας οὐδὲν τῶν γεγενημένων. καὶ | πέμπει εὐθὺς 2
τοῦ στρατοῦ μέρος τι τὰς ὁδοὺς προλοχιοῦντας καὶ τὰ
καρτερὰ προκαταληψομένους, καὶ τῇ ἄλλῃ στρατιᾷ ἅμα
παρεσκευάζετο βοηθεῖν ἐπ' αὐτούς. ἐν τούτῳ δ' οἱ 111
Μαντινῆς καὶ οἷς ἔσπειστο πρόφασιν ἐπὶ λαχανισμὸν
καὶ φρυγάνων ξυλλογὴν ἐξελθόντες ὑπα|πῆσαν κατ'
ὀλίγους, ἅμα ξυλλέγοντες ἐφ' ἃ ἐξῆλθον δῆθεν· προ-
κεχωρηκότες δὲ ἤδη ἄπωθεν τῆς Ὄλπης θᾶσσον ἀπε-
χώρουν. οἱ δ' Ἀμπρακιῶται καὶ οἱ ἄλλοι ὅσοι | μὴ 2 234
ἐτύγχανον τούτοις ἄθροοι ξυνεξελθόντες ὡς ἔγνωσαν
ἀπιόντας, ὥρμησαν καὶ αὐτοὶ καὶ ἔθεον δρόμῳ, ἐπι-
καταλαβεῖν βουλόμενοι. οἱ δὲ Ἀκαρνᾶνες τὸ μὲν πρῶ- 3
τον καὶ πάντας ἐνόμισαν ἀπιέναι ἀσπόνδους ὁμοίως
καὶ | τοὺς Πελοποννησίους ἐπεδίωκον, καί τινας αὐτῶν
τῶν στρατηγῶν κωλύοντας καὶ φάσκοντας ἐσπεῖσθαι

3 seclusa del. Herw. 9 ἀγάλλεται B 12 τοῖς **c** τοὺς **b**
16 παρεσκευάζοντο C, corr. C_1 21 μὴ] μὲν codd., correxi
22 τούτοις] οὕτως codd., corr. Herw. ‖ ἀθρόοι codd. (ἁ. G), correxi ‖
ξυνεξελθόντες **c**M ξυνελθόντες ABEF 23 ἀπιόντες F

αὐτοῖς ἠκόντισέ τις, νομίσας καταπροδίδοσθαι σφᾶς·
ἔπειτα μέντοι τοὺς μὲν Μαντινέας καὶ τοὺς Πελοπον-
νησίους ἀφίεσαν, τοὺς δ' Ἀμπρακιώτας ἔκτεινον. καὶ 4
ἦν πολλὴ | ἔρις καὶ ἄγνοια εἴτε Ἀμπρακιώτης τίς ἐστιν
εἴτε Πελοποννήσιος. καὶ ἐς διακοσίους μέν τινας αὐτῶν
ἀπέκτειναν· οἱ δ' ἄλλοι διέφυγον ἐς τὴν Ἀγραΐδα ὅμο-
ρον οὖσαν, καὶ Σαλύνθιος αὐτοὺς ὁ βασιλεὺς τῶν
Ἀγραίων φίλος ὢν ὑπεδέξατο.

| Οἱ δ' ἐκ τῆς πόλεως Ἀμπρακιῶται ἀφικνοῦνται 112
ἐπ' Ἰδομενήν. ἐστὸν δὲ δύο λόφω [ἡ Ἰδομένη] ὑψηλώ·
τούτοιν τὸν μὲν μείζω νυκτὸς ἐπιγενομένης οἱ προ-
αποσταλέντες ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους ἀπὸ τοῦ στρατο-
πέδου ἔλαθόν τε καὶ ἔφθασαν προκαταλαβόντες, ⟨ἐς⟩
τὸν δ' ἐλάσσω | ἔτυχον οἱ Ἀμπρακιῶται προαναβάντες
καὶ ηὐλίσαντο. ὁ δὲ Δημοσθένης δειπνήσας ἐχώρει 2
καὶ τὸ ἄλλο στράτευμα ἀπὸ ἑσπέρας εὐθύς, αὐτὸς μὲν
τὸ ἥμισυ ἔχων ἐπὶ τῆς ἐσβολῆς, τὸ δ' ἄλλο διὰ τῶν
Ἀμφιλοχικῶν ὀρῶν. καὶ ἅμα ὄρθρῳ ἐπιπίπτει τοῖς 3
Ἀμπρακιώταις ἔτι | ἐν ταῖς εὐναῖς καὶ οὐ προῃσθη-
μένοις τὰ γεγενημένα, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον νομίσασι
τοὺς ἑαυτῶν εἶναι· καὶ γὰρ τοὺς Μεσσηνίους πρώτους 4
ἐπίτηδες ὁ Δημοσθένης προύταξε καὶ προσαγορεύειν
ἐκέλευε, Δωρίδα τε γλῶσσαν ἱέντας καὶ τοῖς προφύ-
λαξι πίστιν παρεχομένους, | ἅμα δὲ καὶ οὐ καθορω-
μένους τῇ ὄψει νυκτὸς ἔτι οὔσης. ὡς οὖν ἐπέπεσε τῷ 5
στρατεύματι αὐτῶν, τρέπουσι, καὶ τοὺς μὲν πολλοὺς
αὐτοῦ διέφθειραν, οἱ δὲ λοιποὶ κατὰ τὰ ὄρη ἐς φυγὴν
ὥρμησαν. προκατειλημμένων δὲ τῶν ὁδῶν, καὶ ἅμα 6

1 καταπροδιδόσθαι B 2 μὲν om. G 10 seclusa del. Herw. 13 ἐς add. Kr. 18 ορῶν C ὁρῶν B ‖ ἐπίπτει E 23 ἐκέλευσε B ‖ Δωριάδα G 27 τὰ om. M

τῶν μὲν Ἀμφιλόχων ἐμπείρων ὄντων | τῆς ἑαυτῶν γῆς
καὶ ψιλῶν πρὸς ὁπλίτας, τῶν δὲ ἀπείρων καὶ ἀνεπι-
στημόνων ὅπῃ τράπωνται, ἐσπίπτοντες ἔς τε χαράδρας
καὶ τὰς προλελοχισμένας ἐνέδρας διεφθείροντο. καὶ 7
ἐς πᾶσαν ἰδέαν χωρήσαντες τῆς φυγῆς ἐτρά|ποντό 235
τινες καὶ ἐς τὴν θάλασσαν οὐ πολὺ ἀπέχουσαν, καὶ
ὡς εἶδον τὰς Ἀττικὰς ναῦς παραπλεούσας ἅμα τοῦ
ἔργου τῇ ξυντυχίᾳ, προσένευσαν, ἡγησάμενοι ἐν τῷ
αὐτίκα φόβῳ κρεῖσσον εἶναι σφίσιν ὑπὸ τῶν ἐν ταῖς
ναυ|σίν, εἰ δεῖ, διαφθαρῆναι ἢ ὑπὸ τῶν βαρβάρων
καὶ ἐχθίστων Ἀμφιλόχων. οἱ μὲν οὖν Ἀμπρακιῶται 8
τοιούτῳ τρόπῳ κακωθέντες ὀλίγοι ἀπὸ πολλῶν ἐσώ-
θησαν ἐς τὴν πόλιν· Ἀκαρνᾶνες δὲ σκυλεύσαντες τοὺς
νεκροὺς καὶ τροπαῖα στήσαντες ἀπεχώρησαν ἐς Ἄργος.
καὶ αὐτοῖς | τῇ ὑστεραίᾳ ἦλθε κῆρυξ ἀπὸ τῶν ἐς 113
Ἀγραίους καταφυγόντων ἐκ τῆς Ὄλπης Ἀμπρακιωτῶν,
ἀναίρεσιν αἰτήσων τῶν νεκρῶν οὓς ἀπέκτειναν ὕστε-
ρον τῆς πρώτης μάχης, ὅτε μετὰ τῶν Μαντινέων καὶ
τῶν ὑποσπόνδων ξυνεξῇσαν ἄσπονδοι. ἰδὼν δ' ὁ κῆρυξ 2
τὰ ὅπλα τῶν | ἀπὸ τῆς πόλεως Ἀμπρακιωτῶν ἐθαύμαζε
τὸ πλῆθος· οὐ γὰρ ᾔδει τὸ πάθος, ἀλλ' ᾤετο τῶν
μετὰ σφῶν εἶναι. καί τις αὐτὸν ἤρετο ὅ τι θαυμάζοι 3
καὶ ὁπόσοι αὐτῶν τεθνᾶσιν, οἰόμενος αὖ ὁ ἐρωτῶν
εἶναι τὸν κήρυκα ἀπὸ τῶν ἐν Ἰδομεναῖς. ὁ δ' ἔφη
διακοσίους μά|λιστα. ὑπολαβὼν δ' ὁ ἐρωτῶν εἶπεν·
„Οὔκουν τὰ ὅπλα ταυτὶ ⟨διακοσίων⟩ φαίνεται, ἀλλὰ 4
πλέον ἢ χιλίων.“ αὖθις δὲ εἶπεν ἐκεῖνος· „Οὐκ ἄρα
τῶν μεθ' ἡμῶν μαχομένων ἐστίν.“ ὁ δ' ἀπεκρίνατο·
„Εἴπερ γε ὑμεῖς ἐν Ἰδομενῇ χθὲς ἐμάχεσθε.“ „Ἀλλ'

19 ξυνήιεσαν A 21 ᾔδει++τὸ C 23 αὖ] ἂν c, corr. G_1
24 Ἰδομαις C 26 διακοσίων (σ') add. Kr. 29 γε] τε B

ἡμεῖς γε οὐδενὶ ἐμαχόμεθα χθές, ἀλλὰ | πρῴην ἐν τῇ
ἀποχωρήσει." „Καὶ μὲν δὴ τούτοις γε ἡμεῖς χθὲς
ἀπὸ τῆς πόλεως βοηθήσασι τῆς Ἀμπρακιωτῶν ἐμαχό-
μεθα." ὁ δὲ κῆρυξ ὡς ἤκουσε καὶ ἔγνω ὅτι ἡ ἀπὸ 5
τῆς πόλεως βοήθεια διέφθαρται, ἀνοιμώξας καὶ ἐκπλα-
γεὶς τῷ μεγέθει τῶν παρόντων κακῶν ἀπῆλθεν εὐ|θὺς
ἄπρακτος καὶ οὐκέτι ἀπῄτει τοὺς νεκρούς. πάθος γὰρ 6
τοῦτο μιᾷ πόλει Ἑλληνίδι ἐν ἴσαις ἡμέραις μέγιστον
δὴ τῶν κατὰ τὸν πόλεμον τόνδε ἐγένετο. καὶ ἀριθμὸν
οὐκ ἔγραψα τῶν ἀποθανόντων, διότι ἄπιστον τὸ πλῆ-
θος λέγεται ἀπολέσθαι ὡς πρὸς τὸ μέγεθος τῆς | πό-
λεως. Ἀμπρακίαν μέντοι οἶδα ὅτι, εἰ ἐβουλήθησαν
Ἀκαρνᾶνες καὶ Ἀμφίλοχοι Ἀθηναίοις καὶ Δημοσθένει
πειθόμενοι ἐπελθεῖν, αὐτοβοεὶ ἂν εἷλον· νῦν δ' ἔδει-
σαν | μὴ οἱ Ἀθηναῖοι ἔχοντες αὐτὴν χαλεπώτεροι 236
σφίσι πάροικοι ὦσιν. μετὰ δὲ ταῦτα τρίτον μέρος **114**
νείμαντες τῶν σκύλων τοῖς Ἀθηναίοις τὰ ἄλλα κατὰ
τὰς πόλεις διείλοντο. καὶ τὰ μὲν τῶν Ἀθηναίων
πλέοντα ἑάλω, τὰ δὲ νῦν ἀνακείμενα ἐν τοῖς Ἀττι-
κοῖς ἱεροῖς Δημοσθένει ἐξῃρέθησαν τριακόσιαι πανο-
πλίαι, καὶ ἄγων αὐτὰς κατέπλευσεν· καὶ ἐγένετο ἅμα
αὐτῷ μετὰ τὴν ἐκ τῆς Αἰτωλίας ξυμφορὰν ἀπὸ ταύτης
τῆς πράξεως ἀδεεστέρα ἡ κάθοδος. ἀπῆλθον δὲ καὶ 2
οἱ ἐν ταῖς εἴκοσι ναυσὶν | Ἀθηναῖοι ἐς Ναύπακτον.
Ἀκαρνᾶνες δὲ καὶ Ἀμφίλοχοι ἀπελθόντων Ἀθηναίων
καὶ Δημοσθένους τοῖς ὡς Σαλύνθιον καὶ Ἀγραίους
καταφυγοῦσιν Ἀμπρακιώταις καὶ Πελοποννησίοις ἀνα-

1 πρώιην E πρώην cABFM 13 οἱ Ἀκαρνᾶνες B 14 πειθόμενοι in marg. G_1 ‖ ἐπελθεῖν E ἐξελεῖν cABFM 22 ἐκ om. ABFM[G] 26 ὡς ἀλύνθιον BEFA$_1$

χώρησιν ἐσπείσαντο ἐξ Οἰνιαδῶν οἵπερ καὶ μετανέστησαν παρὰ Σαλυνθίου. καὶ ἐς τὸν | ἔπειτα χρόνον 3 *σπονδὰς καὶ ξυμμαχίαν ἐποιήσαντο ἑκατὸν ἔτη Ἀκαρνᾶνες καὶ Ἀμφίλοχοι πρὸς Ἀμπρακιώτας ἐπὶ τοῖσδε, ὥστε μήτε Ἀμπρακιώτας μετὰ Ἀκαρνάνων στρατεύειν ἐπὶ Πελοποννησίους μήτε Ἀκαρνᾶνας μετὰ Ἀμπρακιωτῶν ἐπ᾽ Ἀθηναίους, βοηθεῖν δὲ τῇ ἀλλήλων, καὶ | ἀποδοῦναι Ἀμπρακιώτας ὁπόσα ἢ χωρία ἢ ὁμήρους Ἀμφιλόχων ἔχουσι, καὶ ἐπὶ Ἀνακτόριον μὴ βοηθεῖν πολέμιον ὂν Ἀκαρνᾶσιν. ταῦτα ξυνθέμενοι διέλυσαν* 4 *τὸν πόλεμον. μετὰ δὲ ταῦτα Κορίνθιοι φυλακὴν ἑαυτῶν ἐς τὴν Ἀμπρακίαν ἀπέστειλαν ἐς τριακοσίους ὁπλίτας καὶ Ξενοκλείδαν | τὸν Εὐθυκλέους ἄρχοντα· οἳ κομιζόμενοι χαλεπῶς διὰ τῆς ἠπείρου ἀφίκοντο. τὰ μὲν κατ᾽ Ἀμπρακίαν οὕτως ἐγένετο.*

Οἱ δ᾽ ἐν τῇ Σικελίᾳ Ἀθηναῖοι τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος **115** *ἔς τε τὴν Ἱμεραίαν ἀπόβασιν ἐποιήσαντο ἐκ τῶν νεῶν μετὰ τῶν Σικελῶν τῶν ἄνωθεν ἐσβεβληκότων ἐς τὰ ἔσχα|τα τῆς Ἱμεραίας καὶ ἐπὶ τὰς Αἰόλου νήσους ἔπλευσαν. ἀναχωρήσαντες δὲ ἐς Ῥήγιον Πυθόδωρον* 2 *τὸν Ἰσολόχου, Ἀθηναίων στρατηγόν, καταλαμβάνουσιν ἐπὶ τὰς ναῦς διάδοχον ὧν ὁ Λάχης ἦρχεν. οἱ γὰρ ἐν* 3 *Σικελίᾳ ξύμμαχοι πλεύσαντες ἔπεισαν τοὺς Ἀθηναίους βοηθεῖν σφί|σι πλείοσι ναυσίν· τῆς μὲν γὰρ γῆς αὐτῶν οἱ Συρακό|σιοι ἐκράτουν, τῆς δὲ θαλάσσης* 23 *ὀλίγαις ναυσὶν εἰργόμενοι παρεσκευάζοντο ναυτικὸν ξυναγείροντες ὡς οὐ περιοψόμενοι. καὶ ἐπλήρουν ναῦς* 4

1—2 *οἵπερ . . . Σαλύνθιον* codd. (*Σ. καὶ Ἀγραίους* M), corr. G. Hermann 8 *ὁμόρους* codd. 18 *Σικελῶν τῶν*] *Σικελιωτῶν* codd., corr. Dobree 19 *Αἰόλους* E 26 *παρεσκεύαζον τὸ* EM

τεσσαράκοντα οἱ Ἀθηναῖοι ὡς ἀποστελοῦντες αὐτοῖς,
ἅμα μὲν ἡγούμενοι | θᾶσσον τὸν ἐκεῖ πόλεμον κατα-
λυθήσεσθαι, ἅμα δὲ βουλόμενοι μελέτην τοῦ ναυτικοῦ
ποιεῖσθαι. τὸν μὲν οὖν ἕνα τῶν στρατηγῶν ἀπέστει- 5
λαν Πυθόδωρον ὀλίγαις ναυσί, Σοφοκλέα δὲ τὸν
Σωστρατίδου καὶ Εὐρυμέδοντα τὸν Θουκλέους ἐπὶ
τῶν πλειόνων νεῶν ἀποπέμψειν | ἔμελλον. ὁ δὲ Πυ- 6
θόδωρος ἤδη ἔχων τὴν τοῦ Λάχητος τῶν νεῶν ἀρχὴν
ἔπλευσε τελευτῶντος τοῦ χειμῶνος ἐπὶ τὸ Λοκρῶν
φρούριον ὃ πρότερον Λάχης εἷλεν· καὶ νικηθεὶς μάχῃ
ὑπὸ τῶν Λοκρῶν ἀπεχώρησεν.

Ἐρρύη δὲ περὶ αὐτὸ τὸ ἔαρ τοῦτο ὁ ῥύαξ τοῦ **116**
πυρὸς ἐκ τῆς Αἴτνης, ὥσπερ καὶ πρότερον. καὶ γῆν
τινα ἔφθειρε τῶν Καταναίων, οἳ ὑπὸ τῇ Αἴτνῃ τῷ
ὄρει οἰκοῦσιν, ὅπερ μέγιστόν ἐστιν ὄρος ἐν τῇ Σικε-
λίᾳ. λέγεται δὲ πεντηκοστῷ ἔτει ῥυῆναι τοῦτο μετὰ 2
τὸ πρότερον ῥεῦμα, τὸ δὲ ξύμπαν τρὶς γεγενῆσθαι
τὸ ῥεῦμα | ἀφ' οὗ Σικελία ὑπὸ Ἑλλήνων οἰκεῖται.
ταῦτα μὲν κατὰ τὸν χειμῶνα τοῦτον ἐγένετο, καὶ 3
ἕκτον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε ὃν Θουκυδίδης
ξυνέγραψεν.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ ΙΣΤΟΡΙΩΝ Δ.

Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους περὶ σίτου ἐκβολὴν
Συρακοσίων δέκα νῆες πλεύσασαι καὶ Λοκρίδες ἴσαι

3 δὲ] μὲν C 4 στρατηγὸν C 9 ἔπλευσε] ἔπεμψε M
11 ἀνεχώρησεν ABM 13 πρότερον C τὸ πρότερον **b** [G]
14 ὑπὸ **c** ἐπὶ **b** 17 pr. τὸ bis M 24 ἐσπλεύσασαι B ||
Λοκρίδος G

| *Μεσσήνην τὴν ἐν Σικελίᾳ κατέλαβον, αὐτῶν ἐπαγα-*
γομένων, καὶ ἀπέστη Μεσσήνη Ἀθηναίων. ἔπραξαν 2
δὲ τοῦτο μάλιστα οἱ μὲν Συρακόσιοι ὁρῶντες προσ-
βολὴν ἔχον τὸ χωρίον τῆς Σικελίας καὶ φοβούμενοι
τοὺς Ἀθηναίους μὴ ἐξ αὐτοῦ ὁρμώμενοί ποτε σφίσι
μείζονι πα|ρασκευῇ ἐπέλθωσιν, οἱ δὲ Λοκροὶ κατὰ
ἔχθος τὸ Ῥηγίνων, βουλόμενοι ἀμφοτέρωθεν αὐτοὺς
καταπολεμεῖν. | *καὶ ἐσεβεβλήκεσαν ἅμα ἐς τὴν Ῥηγί-* 3 23
νων οἱ Λοκροὶ πανστρατιᾷ, ἵνα μὴ ἐπιβοηθῶσι τοῖς
Μεσσηνίοις, ἅμα δὲ καὶ ξυνεπαγόντων Ῥηγίνων φυ-
γάδων, οἳ ἦσαν παρ' αὐτοῖς· τὸ γὰρ Ῥήγιον ἐπὶ πολὺν
χρόνον ἐστασίαζε καὶ | *ἀδύνατα ἦν ἐν τῷ παρόντι*
τοὺς Λοκροὺς ἀμύνεσθαι, ᾗ καὶ μᾶλλον ἐπετίθεντο.
δῃώσαντες δὲ οἱ μὲν Λοκροὶ τῷ πεζῷ ἀπεχώρησαν, αἱ 4
δὲ νῆες Μεσσήνην ἐφρούρουν· καὶ ἄλλαι [αἱ] πληρού-
μεναι ἔμελλον αὐτόσε ἐγκαθορμισάμεναι τὸν πόλεμον
ἐντεῦθεν ποιήσεσθαι.

| *Ὑπὸ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους τοῦ ἦρος, πρὶν τὸν* 2
σῖτον ἐν ἀκμῇ εἶναι, Πελοποννήσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι
ἐσέβαλον ἐς τὴν Ἀττικήν (ἡγεῖτο δὲ Ἆγις ὁ Ἀρχιδά-
μου, Λακεδαιμονίων βασιλεύς), καὶ ἐγκαθεζόμενοι
ἐδῄουν τὴν γῆν. Ἀθηναῖοι δὲ τάς τε τεσσαράκοντα 2
ναῦς ἐς Σικε|λίαν ἀπέστειλαν, ὥσπερ παρεσκευάζοντο,
καὶ στρατηγοὺς τοὺς ὑπολοίπους Εὐρυμέδοντα καὶ
Σοφοκλέα· Πυθόδωρος γὰρ ὁ τρίτος αὐτῶν ἤδη προ-
αφῖκτο ἐς Σικελίαν. εἶπον δὲ τούτοις καὶ Κερκυραίων 3
ἅμα παραπλέοντας τῶν ἐν τῇ πόλει ἐπιμεληθῆναι, οἳ
ἐλῃστεύοντο | *ὑπὸ τῶν ἐν τῷ ὄρει φυγάδων· καὶ*

3—4 *προβολὴν* E   11 *ἐπὶ* om. G   13 ᾗ E ᾖ ABF || *μᾶλλον καὶ* M   15 *αἱ* del. Classen   20 ὁ *Ἆγις* ὁ B

Πελοποννησίων αὐτόσε νῆες ἑξήκοντα παρεπεπλεύκεσαν
τοῖς ἐν τῷ ὄρει τιμωροὶ καὶ λιμοῦ ὄντος μεγάλου ἐν
τῇ πόλει νομίζοντες κατασχήσειν ῥᾳδίως τὰ πράγματα.
Δημοσθένει δὲ ὄντι ἰδιώτῃ μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τὴν 4
ἐξ Ἀκαρνανίας | *αὐτῷ δεηθέντι εἶπον χρῆσθαι ταῖς*
ναυσὶ ταύταις, ἢν βούληται, περὶ τὴν Πελοπόννησον.

Καὶ ὡς ἐγένοντο πλέοντες κατὰ τὴν Λακωνικὴν 3
καὶ ἐπυνθάνοντο ὅτι αἱ νῆες ἐν Κερκύρᾳ ἤδη εἰσὶ
τῶν Πελοποννησίων, ὁ μὲν Εὐρυμέδων καὶ Σοφοκλῆς
ἠπείγοντο ἐς τὴν Κέρκυραν, | *ὁ δὲ Δημοσθένης ἐς*
τὴν Πύλον πρῶτον ἐκέλευε σχόντας αὐτοὺς καὶ πρά-
ξαντας ἃ δεῖ τὸν πλοῦν ποιεῖσθαι· ἀντιλεγόντων δὲ
κατὰ τύχην χειμὼν ἐπιγενόμενος κατήνεγκε τὰς ναῦς
ἐπὶ τὴν Πύλον. καὶ ὁ Δημοσθένης εὐθὺς ἠξίου τει- 2
χίζεσθαι τὸ χωρίον (ἐπὶ τοῦτο γὰρ ξυνεκ|πλεῦσαι),
καὶ ἀπέφαινε πολλὴν εὐπορίαν ξύλων τε καὶ | *λίθων*
καὶ φύσει καρτερὸν ὂν καὶ ἐρῆμον αὐτό τε καὶ ἐπὶ
πολὺ τῆς χώρας· ἀπέχει γὰρ σταδίους μάλιστα ἡ Πύ-
λος τῆς Σπάρτης τετρακοσίους καὶ ἔστιν ἐν τῇ Μεσ-
σηνίᾳ ποτὲ οὔσῃ γῇ, καλοῦσι δὲ αὐτὴν οἱ Λακεδαιμό-
|*νιοι Κορυφάσιον. οἱ δὲ πολλὰς ἔφασαν εἶναι ἄκρας* 3
ἐρήμους τῆς Πελοποννήσου, ἢν βούληται καταλαμβά-
νων τὴν πόλιν δαπανᾶν. τῷ δὲ διάφορόν τι ἐδόκει
εἶναι τοῦτο τὸ χωρίον ἑτέρου μᾶλλον, λιμένος τε προσ-
όντος καὶ τοὺς Μεσσηνίους οἰκείους ὄντας αὐτῷ τὸ
ἀρ|χαῖον καὶ ὁμοφώνους τοῖς Λακεδαιμονίοις πλεῖστ'

6 ἢν] *ἂν* (?) E, corr. E_1 ‖ *βούλεται* FM ‖ *τὴν* om. A
14 *ἐπὶ* **c** *ἐς* ABE *εἰς* FM ‖ *τὴν* om. C 15 *ξυνεκπλεῦσαι* C *ξυνέπλευσαν* E *ξυνέπλευσε* ABFGM 17 pr. *καὶ* om. B ‖ *καὶ ἔρημον* in marg. G_1 ‖ *αὐτό τε* C *αὐτὸ τότε* **b**G 22 *ἢν* ex *ἂν* corr. E_1 (?) 23 *τῷ* GMF_1 *τὸ* ABCEF

ἂν βλάπτειν ἐξ αὐτοῦ ὁρμωμένους καὶ βεβαίους ἅμα
τοῦ χωρίου φύλακας ἔσεσθαι. ὡς δὲ οὐκ ἔπειθεν 4
οὔτε τοὺς στρατηγοὺς οὔτε τοὺς στρατιώτας, ὕστερον
καὶ τοῖς ταξιάρχοις κοινώσας, ἡσύχαζον ὑπὸ ἀπλοίας,
μέχρι αὐ|τοῖς τοῖς στρατιώταις σχολάζουσιν ὁρμὴ ἐνέ-
πεσε περιστᾶσιν ἐκτειχίσαι τὸ χωρίον. καὶ ἐγχειρή- 2
σαντες εἰργάζοντο, σιδήρια μὲν λιθουργὰ οὐκ ἔχοντες,
λογάδην δὲ φέροντες λίθους, καὶ ξυνετίθεσαν ὡς ἕκα-
στόν τι ξυμβαίνοι· καὶ τὸν πηλόν, εἴ που δέοι χρῆ-
σθαι, ἀγγείων | ἀπορίᾳ ἐπὶ τοῦ νώτου ἔφερον ἐγκε-
κυφότες τε, ὡς μάλιστα μέλλοι ἐπιμένειν, καὶ τὼ χεῖρε
ἐς τοὐπίσω ξυμπλέκοντες, ὅπως μὴ ἀποπίπτοι. παντί 3
τε τρόπῳ ἠπείγοντο φθῆναι τοὺς Λακεδαιμονίους τὰ
ἐπιμαχώτατα ἐξεργασάμενοι πρὶν ἐπιβοηθῆσαι. τὸ γὰρ
πλέον τοῦ χωρίου | αὐτὸ καρτερὸν ὑπῆρχε καὶ οὐδὲν
ἔδει τείχους. οἱ δὲ ἑορτήν τινα ἔτυχον ἄγοντες, καὶ 5
ἅμα πυνθανόμενοι ἐν ὀλιγωρίᾳ ἐποιοῦντο, ὡς, ὅταν
ἐξέλθωσιν, ἢ οὐχ ὑπομενοῦντας σφᾶς ἢ ῥᾳδίως ληψό-
μενοι βίᾳ· καί τι καὶ αὐτοὺς ὁ στρατὸς ἔτι ἐν ταῖς
Ἀθήναις ὢν ἐπέσχεν. τει|χίσαντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι τοῦ 2
χωρίου τὰ πρὸς ἤπειρον καὶ ἃ μάλιστα ἔδει ἐν ἡμέ-
ραις ἓξ τὸν μὲν Δημοσθένη μετὰ νεῶν πέντε αὐτοῦ
φύλακα καταλείπουσι, ταῖς δὲ πλείοσι ναυσὶ τὸν ἐς
τὴν Κέρκυραν πλοῦν καὶ Σικελίαν ἠπείγοντο.

Οἱ δ' ἐν τῇ Ἀττικῇ ὄντες Πελοποννή|σιοι ὡς ἐπύ- 6
θοντο τῆς Πύλου κατειλημμένης, ἀνεχώρουν | κατὰ 24

4—5 ταξιάρχοις . . . τοῖς om. M 4 ἡσύχαζεν ABEF ἡσύχαζε C[G], corr. Dobree 5 στρατιώτας C ‖ ἐσέπεσε codd., corr. Poppo 6 περίστασιν AB περὶ στάσιν C[G] ‖ ἐγχειρίσαντες C[G] 9 ποι BE[G] 19 καί τι καὶ ABF καί τι cEM 25 ἐπύνθοντο B

τάχος ἐπ' οἴκου, νομίζοντες μὲν οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ
Ἆγις ὁ βασιλεὺς οἰκεῖον σφίσι τὸ περὶ τὴν Πύλον·
ἅμα δὲ πρῲ ἐσβαλόντες καὶ τοῦ σίτου ἔτι χλωροῦ
ὄντος ἐσπάνιζον τροφῆς τοῖς πολλοῖς, χειμών τε ἐπι-
γενόμενος μείζων παρὰ τὴν καθεστηκυῖαν ὥραν ἐπίεσε
τὸ στράτευμα. ὥστε πολλαχόθεν ξυνέβη ἀναχωρῆσαί 2
τε θᾶσσον αὐτοὺς καὶ βραχυτάτην γενέσθαι τὴν ἐσβο-
λὴν ταύτην· ἡμέρας γὰρ πέντε καὶ δέκα ἔμειναν ἐν
τῇ Ἀττικῇ.

Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον Σιμωνίδης Ἀθηναίων 7
| στρατηγὸς Ἠιόνα τὴν ἐπὶ Θρᾴκης Μενδαίων ἀποι-
κίαν, πολεμίαν δὲ οὖσαν, ξυλλέξας Ἀθηναίους τε ὀλί-
γους ἐκ τῶν φρουρίων καὶ τῶν ἐκείνῃ ξυμμάχων
πλῆθος προδιδομένην κατέλαβεν. καὶ παραχρῆμα ἐπι-
βοηθησάντων Χαλκιδέων καὶ Βοττιαίων ἐξεκρούσθη τε
καὶ ἀπέβαλε | πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν.

Ἀναχωρησάντων δὲ τῶν ἐκ τῆς Ἀττικῆς Πελοπον- 8
νησίων οἱ Σπαρτιᾶται αὐτοὶ μὲν καὶ οἱ ἐγγύτατα τῶν
περιοίκων εὐθὺς ἐβοήθουν ἐπὶ τὴν Πύλον, τῶν δὲ
ἄλλων Λακεδαιμονίων βραδυτέρα ἐγίγνετο ἡ ἔξοδος,
ἄρτι ἀφιγ|μένων ἀφ' ἑτέρας στρατείας. περιήγγελλον 2
δὲ καὶ κατὰ τὴν Πελοπόννησον βοηθεῖν ὅτι τάχιστα
ἐπὶ Πύλον καὶ ἐπὶ τὰς ἐν τῇ Κερκύρᾳ ναῦς σφῶν
τὰς ἑξήκοντα ἔπεμψαν, αἳ ὑπερενεχθεῖσαι τὸν Λευκα-
δίων ἰσθμὸν καὶ λαθοῦσαι τὰς ἐν Ζακύνθῳ Ἀττικὰς
ναῦς ἀφικνοῦνται | ἐπὶ Πύλον· παρῆν δὲ ἤδη καὶ ὁ
πεζὸς στρατός. Δημοσθένης δὲ προσπλεόντων ἔτι τῶν 3

3 πρωῒ ἐσβαλόντες cABFM προεσβαλόντες E 4 τε] δὲ C
11 τὴν ἐπὶ AC γρ. G_1 τῆς ἐπὶ BEFM τῆς G ‖ ἀποικίαν om. A
18 alt. οἱ om. G 20 ἔφοδος codd., correxi 21 στρατιᾶς codd. (-ὰς F), corr. Aem. Portus 22 καὶ om. A 24 τὸν in τῶν corr. E_1

Πελοποννησίων ὑπεκπέμπει φθάσας δύο ναῦς ἀγγεῖλαι Εὐρυμέδοντι καὶ τοῖς ἐν ταῖς ναυσὶν ἐν Ζακύνθῳ Ἀθηναίοις παρεῖναι ὡς τοῦ χωρίου κινδυνεύοντος. 4 καὶ αἱ μὲν νῆες κατὰ τάχος | ἔπλεον κατὰ τὰ ἐπεσταλμένα ὑπὸ Δημοσθένους· οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι παρεσκευάζοντο ὡς τῷ τειχίσματι προσβαλοῦντες κατά τε γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν, ἐλπίζοντες ῥᾳδίως αἱρήσειν οἰκοδόμημα διὰ ταχέων εἰργασμένον καὶ ἀνθρώπων ὀλίγων ἐνόντων. 5 προσδεχόμενοι δὲ | τὴν ἀπὸ τῆς Ζακύνθου τῶν Ἀττικῶν νεῶν βοήθειαν ἐν νῷ | εἶχον, 241 ἢν ἄρα μὴ πρότερον ἕλωσι, καὶ τοὺς ἔσπλους τοῦ λιμένος ἐμφάρξαι, ὅπως μὴ ᾖ τοῖς Ἀθηναίοις ἐφορμίσασθαι ἐς αὐτόν. 6 ἡ γὰρ νῆσος ἡ Σφακτηρία καλουμένη τόν τε λιμένα, παρατείνουσα καὶ ἐγγὺς ἐπικειμένη, | ἐχυρὸν ποιεῖ καὶ τοὺς ἔσπλους στενούς, τῇ μὲν δυοῖν νεοῖν διάπλουν κατὰ τὸ τείχισμα τῶν Ἀθηναίων καὶ τὴν Πύλον, τῇ δὲ πρὸς τὴν ἄλλην ἤπειρον ὀκτὼ ἢ ἐννέα· ὑλώδης τε καὶ ἀτριβὴς πᾶσα ὑπ' ἐρημίας ἦν καὶ μέγεθος περὶ πέντε καὶ δέκα σταδίους μάλιστα. 7 τοὺς μὲν | οὖν ἔσπλους ταῖς ναυσὶν ἀντιπρῴροις βύζην κλῄσειν ἔμελλον· τὴν δὲ νῆσον ταύτην φοβούμενοι μὴ ἐξ αὐτῆς τὸν πόλεμον σφίσι ποιῶνται, ὁπλίτας διεβίβασαν ἐς αὐτὴν καὶ παρὰ τὴν ἤπειρον ἄλλους ἔταξαν· 8 οὕτω γὰρ τοῖς Ἀθηναίοις τήν τε νῆσον πολεμίαν ἔσεσθαι τήν τε | ἤπειρον ἀπόβασιν οὐκ ἔχουσαν (τὰ γὰρ αὐτῆς τῆς Πύλου ἔξω τοῦ ἔσπλου πρὸς τὸ

5 ὑπὸ ++ Δημοσθένους B 9 δὲ C δὲ καὶ **b** G ‖ τῆς om. ABF 15 δυεῖν G 16 νεῶν G 20 ἀντιπρῴ(ι)ροις FGMA₁ ἀντιπρῴρους C ἀντιπρῳίρεις E ἀντίπρω(ι)ροι AB ‖ βύζην in marg. G₁, om. AB; βυ in lit. f₂ 21 συγκλῄσειν AB 23 παρὰ ex περὶ corr. G₁ (?) 25 τὰ] καὶ B

πέλαγος, ἀλίμενα ὄντα, οὐχ ἕξειν ὅθεν ὁρμώμενοι ὠφελήσουσι τοὺς αὐτῶν), σφεῖς δὲ ἄνευ τε ναυμαχίας καὶ κινδύνου ἐκπολιορκήσειν τὸ χωρίον κατὰ τὸ εἰκός, σίτου τε οὐκ ἐνόντος καὶ δι' ὀλί|γης παρασκευῆς κατειλημμένον. ὡς δ' ἐδόκει αὐτοῖς ταῦτα, καὶ διεβίβαζον ἐς τὴν νῆσον τοὺς ὁπλίτας ἀποκληρώσαντες ἀπὸ πάντων τῶν λόχων. καὶ διέβησαν μὲν καὶ ἄλλοι πρότερον κατὰ διαδοχήν, οἱ δὲ τελευταῖοι καὶ ἐγκαταληφθέντες εἴκοσι καὶ τετρακόσιοι ἦσαν | καὶ Εἵλωτες οἱ περὶ αὐτούς· ἦρχε δ' αὐτῶν Ἐπιτάδας ὁ Μολόβρου. 9

9 Δημοσθένης δὲ ὁρῶν τοὺς Λακεδαιμονίους μέλλοντας προσβάλλειν ναυσί τε ἅμα καὶ πεζῷ, παρεσκευάζετο καὶ αὐτός, καὶ τὰς τριήρεις αἳ περιῆσαν αὐτῷ ἀπὸ τῶν | καταλειφθεισῶν ἀνασπάσας ὑπὸ τὸ τείχισμα προσεσταύρωσε, καὶ τοὺς ναύτας ἐξ αὐτῶν ὥπλισεν ἀσπίσι [τε] φαύλαις καὶ οἰσυΐναις ταῖς πολλαῖς· οὐ γὰρ ἦν ὅπλα ἐν χωρίῳ ἐρήμῳ πορίσασθαι, ἀλλὰ καὶ ταῦτα ἐκ λῃστρικῆς Μεσσηνίων τριακοντέρου καὶ κέλητος ἔλαβον, | οἳ ἔτυχον παραγενόμενοι. ὁπλῖταί τε 242 τῶν Μεσσηνίων τούτων ὡς τεσσαράκοντα ἐγένοντο, οἷς ἐχρῆτο μετὰ τῶν ἄλλων. 2 τοὺς μὲν οὖν πολλοὺς τῶν τε ἀόπλων καὶ ὡπλισμένων ἐπὶ τὰ τετειχισμένα μάλιστα καὶ ἐχυρὰ τοῦ | χωρίου πρὸς τὴν ἤπειρον ἔταξε, προειπὼν ἀμύνασθαι τὸν πεζόν, ἢν προσβάλῃ·

1 οὐκ CF ‖ ἐξῆν ABE 2 τοὺς] τὰς G ‖ τε] τῆς M 4 δι'] μετ' γρ. schol. ‖ κατασκευῆς M 4—5 κατειλημμένου ABCEF προκατειλημμένου M [G], corr. Dobree 8—9 ἐγκαταλειφθέντες ABM 13 αἳ περιῆσαν legit schol. (ἃς εἶχε λοιπάς), restituit Classen αἵπερ (αἳπερ M) ἦσαν codd. 14 καταληφθεισῶν ABEF, corr. F_1 16 τε om. Suidas s. v. οἰσυΐναις 18 τριακοντόρου **b**C τριακοντούρου G 20 τεσσεράκοντα C 24 προβάλλῃ B et ex corr. A_1 προσβάλλῃ F

αὐτὸς δὲ ἀπολεξάμενος ἐκ πάντων ἑξήκοντα ὁπλίτας καὶ τοξότας ὀλίγους ἐχώρει ἔξω τοῦ τείχους ἐπὶ τὴν θάλασσαν, ᾗ μάλιστα ἐκείνους προσεδέχετο πειράσειν ἀποβαίνειν, ἐς χωρία μὲν χαλεπὰ | καὶ πετρώδη πρὸς τὸ πέλαγος τετραμμένα, σφίσι δὲ τοῦ τείχους ταύτῃ ἀσθενεστάτου ὄντος ἐσβιάσασθαι αὐτοὺς ἡγεῖτο προθυμήσεσθαι· οὔτε γὰρ αὐτοὶ ἐλπίζοντές ποτε ναυσὶ 3 κρατήσεσθαι οὐκ ἰσχυρὸν ἐτείχιζον, ἐκείνοις τε βιαζομένοις τὴν ἀπόβασιν ἁλώσιμον τὸ χωρίον γίγνεσθαι. κατὰ τοῦτο οὖν πρὸς αὐτὴν τὴν θάλασσαν χωρήσας 4 ἔταξε τοὺς ὁπλίτας ὡς εἴρξων, ἢν δύνηται, καὶ παρεκελεύσατο τοιάδε.

„Ἄνδρες οἱ ξυναράμενοι τοῦδε τοῦ κινδύνου, μη- **10** δεὶς ὑμῶν ἐν τῇ τοιᾷδε ἀνάγκῃ ξυνετὸς βουλέσθω δοκεῖν εἶ|ναι, ἐκλογιζόμενος ἅπαν τὸ περιεστὸς ἡμᾶς δεινόν, μᾶλλον ἢ ἀπερισκέπτως εὔελπις ὁμόσε χωρῆσαι τοῖς ἐναντίοις καὶ ἐκ τούτων ἂν περιγενόμενος. ὅσα γὰρ ἐς ἀνάγκην ἀφῖκται ὥσπερ τάδε, λογισμὸν ἥκιστα ἐνδεχόμενα κινδύνου τοῦ ταχίστου προσδεῖται. ἐγὼ 2 δὲ καὶ τὰ | πλείω ὁρῶ πρὸς ἡμῶν ὄντα, ἢν ἐθέλωμέν γε μεῖναι καὶ μὴ τῷ πλήθει αὐτῶν καταπλαγέντες τὰ ὑπάρχοντα ἡμῖν κρείσσω καταπροδοῦναι. τοῦ τε γὰρ 3 χωρίου τὸ δυσέμβατον ἡμέτερον νομίζω, ⟨ὃ⟩ μενόντων μὲν ἡμῶν ξύμμαχον γίγνεται, †ὑποχωρήσασι δὲ καίπερ χαλεπὸν ὂν εὔπορον | ἔσται μηδενὸς κωλύον-

3 πειράσσειν C 6 ἐπισπάσασθαι codd., corr. van Leeuwen 8 κρατήσεσθαι **c** κρατηθήσεσθαι **b** 10 χωρίσας CEM 15 περιεστὸς CEM περιεστὼς A(-ῶς)BFG 16 μᾶλλον ἢ E μᾶλλον+ F μᾶλλον **c**ABM ‖ χωρήσας **c** 18 ἐς] ἐπ' G 21 γε] τε codd., corr. Elmsley 23 ὃ Dion. Hal. 801, om. codd. 24 μὲν E et Dion. Hal., om. ABCFM[G] 25 ἔσται] ἅτε A

τος, καὶ τὸν πολέμιον δεινότερον ἕξομεν μὴ ῥᾳδίας
αὐτῷ πάλιν οὔσης τῆς ἀναχωρήσεως, ἣν καὶ ὑφ' ἡμῶν
βιάζηται (ἐπὶ γὰρ ταῖς ναυσὶ ῥᾷστοί εἰσιν ἀμύνεσθαι,
ἀποβάντες δ' ἐν τῷ ἴσῳ ἤδη), τό τε πλῆθος αὐτῶν 4
οὐκ ἄγαν δεῖ φοβεῖσθαι· κατ' ὀλίγον | γὰρ μαχεῖται 243
καίπερ πολὺ ὂν ἀπορίᾳ τῆς προσορμίσεως, καὶ οὐκ ἐν
γῇ στρατός ἐστιν ἐκ τοῦ ὁμοίου μείζων, ἀλλ' ἀπὸ
νεῶν, αἷς πολλὰ τὰ καίρια δεῖ ἐν τῇ θαλάσσῃ ξυμ-
βῆναι. ὥστε τὰς τούτων ἀπορίας ἀντιπάλους | ἡγοῦ- 5
μαι τῷ ἡμετέρῳ πλήθει, καὶ ἅμα ἀξιῶ ὑμᾶς, Ἀθηναίους
ὄντας καὶ ἐπισταμένους ἐμπειρίᾳ τὴν ναυτικὴν ἐπ'
ἄλλους ἀπόβασιν ὅτι, εἴ τις ὑπομένοι καὶ μὴ φόβῳ
ῥοθίου καὶ νεῶν δεινότητος κατάπλου ὑποχωροίη, οὐκ
ἄν ποτε βιάζοιτο, καὶ αὐτοὺς νῦν μεῖναί τε καὶ | ἀμυ-
νομένους παρ' αὐτὴν τὴν ῥαχίαν σῴζειν ὑμᾶς τε αὐτοὺς
καὶ τὸ χωρίον."

Τοσαῦτα τοῦ Δημοσθένους παρακελευσαμένου οἱ 11
Ἀθηναῖοι ἐθάρσησάν τε μᾶλλον καὶ ἐπικαταβάντες
ἐτάξαντο παρ' αὐτὴν τὴν θάλασσαν. οἱ δὲ Λακεδαι- 2
μόνιοι ἄραντες τῷ τε κατὰ γῆν στρατῷ προσέβαλλον
τῷ τειχίσματι καὶ ταῖς ναυσὶν ἅμα οὔσαις τεσσαρά-
κοντα καὶ τρισί, ναύαρχος δὲ αὐτῶν ἐπέπλει Θρασυ-
μηδίδας ὁ Κρατησικλέους, Σπαρτιάτης. προσέβαλλε
δὲ ᾗπερ ὁ Δημοσθένης προσεδέχετο. καὶ οἱ μὲν Ἀθη- 3
ναῖοι ἀμφο|τέρωθεν, ἔκ τε γῆς καὶ ἐκ θαλάσσης, ἠμύ-
νοντο· οἱ δὲ κατ' ὀλίγας ναῦς διελόμενοι, διότι οὐκ

1 ῥᾳδίας C_1 G(?) et Dion. Hal. ῥᾳδίως **b** C(?) 2 πάλιν αὐτῷ B 7 ἀλλ' ἀπὸ] ἀλλὰ τῶν C 10 τῶν ἡμετέρων E 15 ἡμᾶς codd., corr. Bkr. 19 αὐτὴν **c** ἑαυτὴν **b** 20 προσέβαλον G 22—23 Θρασυμηλίδας codd., corr. Cobet (cf. Diod. XII 61, 3: ἡγουμένου Θρασυμήδους) 23 προσέβαλε G

ἣν πλείοσι προσσχεῖν, καὶ ἀναπαύοντες ἐν τῷ μέρει
τοὺς ἐπίπλους ἐποιοῦντο, προθυμίᾳ τε πάσῃ χρώμενοι
καὶ παρακελευσμῷ, εἴ πως ὠσάμενοι ἕλοιεν τὸ τείχισμα.
πάντων δὲ φανε|ρώτατος Βρασίδας ἐγένετο. τριηραρ- 4
χῶν γὰρ καὶ ὁρῶν τοῦ χωρίου χαλεποῦ ὄντος τοὺς
τριηράρχους καὶ κυβερνήτας, εἴ που καὶ δοκοίη δυνα-
τὸν εἶναι σχεῖν, ἀποκνοῦντας καὶ φυλασσομένους τῶν
νεῶν μὴ ξυντρίψωσιν, ἐβόα λέγων ὡς οὐκ εἰκὸς εἴη
ξύλων φειδομένους τοὺς πολε|μίους ἐν τῇ χώρᾳ περι-
ιδεῖν τεῖχος πεποιημένους, ἀλλὰ τάς τε σφετέρας ναῦς
βιαζομένους τὴν ἀπόβασιν καταγνύναι ἐκέλευε καὶ τοὺς
ξυμμάχους μὴ ἀποκνῆσαι ἀντὶ μεγάλων εὐεργεσιῶν τὰς
ναῦς τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐν τῷ παρόντι ἐπιδοῦναι,
ὀκείλαντας δὲ καὶ παντὶ τρόπῳ | ἀποβάντας τῶν τε
ἀνδρῶν καὶ τοῦ χωρίου κρατῆσαι. καὶ ὁ μὲν τούς τε 12
ἄλλους τοιαῦτα ἐπέσπερχε καὶ τὸν | ἑαυτοῦ κυβερνήτην 244
ἀναγκάσας ὀκεῖλαι τὴν ναῦν ἐχώρει ἐπὶ τὴν ἀποβά-
θραν· καὶ πειρώμενος ἀποβαίνειν ἀνεκόπη ὑπὸ τῶν
Ἀθηναίων, καὶ τραυματισθεὶς πολλὰ ἐλιποψύχησέ τε
καὶ πεσόντος αὐτοῦ ἐς τὴν παρεξειρεσίαν | ἡ ἀσπὶς
περιερρύη ἐς τὴν θάλασσαν, καὶ ἐξενεχθείσης αὐτῆς
ἐς τὴν γῆν οἱ Ἀθηναῖοι ἀνελόμενοι ὕστερον πρὸς τὸ
τροπαῖον ἐχρήσαντο ὃ ἔστησαν τῆς προσβολῆς ταύτης.
οἱ δ' ἄλλοι προυθυμοῦντο μέν, ἀδύνατοι δ' ἦσαν ἀπο- 2
βῆναι τῶν τε χωρίων χαλεπότητι καὶ τῶν Ἀθηναίων
| μενόντων καὶ οὐδὲν ὑποχωρούντων. ἐς τοῦτό τε 3
περιέστη ἡ τύχη ὥστε Ἀθηναίους μὲν ἐκ γῆς τε καὶ

1 προσσχεῖν G προσχεῖν **b**C 2 πάσι C 6 που **c** πῃ **b** 13 ἀπ[οδοῦναι] G 14 καὶ suprascr. B_1 19 ἐλιποψύχησέ CEFM et Pollux III 106 ἐλειποψύχησέ AB et Demetr. de eloc. 277 ἐλειποθυμ[ησε] G 21 ἐς] ἐπὶ M

ταύτης Λακωνικῆς ἀμύνεσθαι ἐκείνους ἐπιπλέοντας,
Λακεδαιμονίους δὲ ἐκ νεῶν τε καὶ ἐς τὴν ἑαυτῶν πολεμίαν οὖσαν ἐπ' Ἀθηναίους ἀποβαίνειν· ἐπὶ πολὺ
γὰρ ἐποίει ¦ τῆς δόξης ἐν τῷ τότε τοῖς μὲν ἠπειρώταις
μάλιστα εἶναι καὶ τὰ πεζὰ κρατίστοις, τοῖς δὲ θαλασσίοις τε καὶ ταῖς ναυσὶ πλεῖστον προύχειν. ταύτην 13
μὲν οὖν τὴν ἡμέραν καὶ τῆς ὑστεραίας μέρος τι προσβολὰς ποιησάμενοι ἐπέπαυντο· καὶ τῇ τρίτῃ | ἐπὶ ξύλα ἐς
μηχανὰς παρέπεμψαν τῶν νεῶν τινας ἐς Ἀσίνην, ἐλπίζοντες τὸ κατὰ τὸν λιμένα τεῖχος ὕψος μὲν ἔχον, ἀποβάσεως δὲ μάλιστα οὔσης ἑλεῖν ⟨ἂν⟩ μηχαναῖς. ἐν 2
τούτῳ δὲ αἱ ἐκ τῆς Ζακύνθου νῆες τῶν Ἀθηναίων παραγίγνονται πεντήκοντα· προσεβοήθησαν γὰρ τῶν τε | φρουρίδων τινὲς αὐτοῖς τῶν ἐκ Ναυπάκτου καὶ
Χῖαι τέσσαρες. ὡς δὲ εἶδον τήν τε ἤπειρον ὁπλιτῶν 3
περίπλεων τήν τε νῆσον, ἔν τε τῷ λιμένι οὔσας τὰς ναῦς καὶ οὐκ ἐκπλεούσας, ἀπορήσαντες ὅπῃ καθορμίσωνται, τότε μὲν ἐς Πρωτὴν τὴν νῆσον, ἣ οὐ πολὺ ἀπέχει ἐρῆ|μος οὖσα, ἔπλευσαν καὶ ηὐλίσαντο, τῇ δ' ὑστεραίᾳ παρασκευασάμενοι ὡς ἐπὶ ναυμαχίαν ἀνήγοντο, ἢν μὲν ἀντεκπλεῖν ἐθέλωσι σφίσιν ἐς τὴν εὐρυ-
χωρίαν, εἰ δὲ μή, ὡς αὐτοὶ ἐπεσπλευσούμενοι. καὶ οἱ 4
μὲν οὔτε ἀντανήγοντο οὔτε ἃ διενοήθησαν, φάρξαι τοὺς ἔσπλους, ἔτυ|χον ποιήσαντες, ἡσυχάζοντες δ' ἐν τῇ γῇ τάς τε ναῦς ἐπλήρουν καὶ παρεσκευάζοντο, ἢν ἐσπλέῃ τις, ὡς ἐν τῷ λιμένι ὄντι οὐ σμικρῷ ναυμα-
χήσοντες. οἱ δ' Ἀθηναῖοι | γνόντες καθ' ἑκάτερον τὸν 14 245
ἔσπλουν ὥρμησαν ἐπ' αὐτούς, καὶ τὰς μὲν πλείους καὶ

10 τὸ] τὸν C ‖ ἔχειν codd., corr. Ullrich 11 ἂν add. Madvig 11—12 ἐκ τούτου C 13 τεσσαράκοντα codd., corr. Aem. Portus 28 ἔσπλον B

*μετεώρους ἤδη τῶν νεῶν καὶ ἀντιπρῴρους προσπεσόντες
ἐς φυγὴν κατέστησαν, καὶ ἐπιδιώκοντες ὡς διὰ βρα-
χέος ἔτρωσαν μὲν πολλάς, | πέντε δὲ ἔλαβον καὶ μίαν
τούτων αὐτοῖς ἀνδράσιν· ταῖς δὲ λοιπαῖς ἐν τῇ γῇ
καταπεφευγυίαις ἐνέβαλλον. αἱ δὲ καὶ πληρούμεναι
ἔτι πρὶν ἀνάγεσθαι ἐκόπτοντο· καί τινας καὶ ἀναδού-
μενοι κενὰς εἷλκον τῶν ἀνδρῶν ἐς φυγὴν ὡρμημένων.
ἃ ὁρῶντες οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ πε|ριαλγοῦντες τῷ* 2
*πάθει, ὅτιπερ αὐτῶν οἱ ἄνδρες ἀπελαμβάνοντο ἐν τῇ
νήσῳ, παρεβοήθουν, καὶ ἐπεσβαίνοντες ἐς τὴν θάλασ-
σαν ξὺν τοῖς ὅπλοις ἀνθεῖλκον ἐπιλαμβανόμενοι τῶν
νεῶν· καὶ ἐν τούτῳ κεκωλῦσθαι ἐδόκει ἕκαστος ᾧ μή
τινι καὶ αὐτὸς ἔργῳ παρῆν. ἐγένετό τε | ὁ θόρυβος* 3
*μέγας, καὶ ἀντηλλαγμένου τοῦ ἑκατέρων τρόπου περὶ
τὰς ναῦς· οἵ τε γὰρ Λακεδαιμόνιοι ὑπὸ προθυμίας καὶ
ἐκπλήξεως ὡς εἰπεῖν ἄλλο οὐδὲν ἢ ἐκ γῆς ἐναυμάχουν,
οἵ τε Ἀθηναῖοι κρατοῦντες καὶ βουλόμενοι τῇ παρούσῃ
τύχῃ ὡς ἐπὶ πλεῖστον ἐπεξελθεῖν ἀπὸ νεῶν | ἐπεξομά-
χουν. πολύν τε πόνον παρασχόντες ἀλλήλοις καὶ τραυ-* 4
*ματίσαντες διεκρίθησαν, καὶ οἱ Λακεδαιμόνιοι τὰς κενὰς
ναῦς πλὴν τῶν τὸ πρῶτον ληφθεισῶν διέσωσαν. κατα-* 5
*στάντες δὲ ἑκάτεροι ἐς τὸ στρατόπεδον οἱ μὲν τρο-
παῖόν τε ἔστησαν καὶ νεκροὺς ἀπέδοσαν καὶ | ναυαγίων
ἐκράτησαν, καὶ τὴν νῆσον εὐθὺς περιέπλεον καὶ ἐν
φυλακῇ εἶχον, ὡς τῶν ἀνδρῶν ἀπειλημμένων· οἱ δ' ἐν
τῇ ἠπείρῳ Πελοποννήσιοι καὶ ἀπὸ πάντων ἤδη βεβοη-
θηκότες ἔμενον κατὰ χώραν ἐπὶ τῇ Πύλῳ.*

Ἐς δὲ τὴν Σπάρτην ὡς ἠγγέλθη τὰ γεγενημένα **15**

5 *ἐνέβαλον* E 7 *εἷλον* M 14 *ἀντηλλαγμένου* vertit Valla (*commutata . . . forma dimicandi*), restituit Classen *ἀντηλλαγμένος* codd. 20 *καινὰς* AB

περὶ | Πύλον, ἔδοξεν αὐτοῖς ὡς ἐπὶ ξυμφορᾷ μεγάλῃ
τὰ τέλη καταβάντας ἐς τὸ στρατόπεδον βουλεύειν παρα-
χρῆμα ὁρῶντας ὅ τι ἂν δοκῇ. καὶ ὡς εἶδον ἀδύνατον 2
ὂν τιμωρεῖν τοῖς ἀνδράσι καὶ κινδυνεύειν οὐκ ἐβού-
λοντο ἢ ὑπὸ λιμοῦ τι παθεῖν αὐτοὺς ἢ ὑπὸ πλήθους
βιασθέν|τας κρατηθῆναι, ἔδοξεν αὐτοῖς πρὸς τοὺς στρα-
τηγοὺς | τῶν Ἀθηναίων, ἢν ἐθέλωσι, σπονδὰς ποιησα- 246
μένους τὰ περὶ Πύλον ἀποστεῖλαι ἐς τὰς Ἀθήνας
πρέσβεις περὶ ξυμβάσεως καὶ τοὺς ἄνδρας ὡς τάχιστα
πειρᾶσθαι κομίσασθαι. δεξαμένων δὲ τῶν στρατηγῶν 16
τὸν λόγον ἐγί|γνοντο σπονδαὶ τοιαίδε, Λακεδαιμονίους
μὲν τὰς ναῦς ἐν αἷς ἐναυμάχησαν καὶ τὰς ἐν τῇ Λα-
κωνικῇ πάσας, ὅσαι ἦσαν μακραί, παραδοῦναι κομί-
σαντας ἐς Πύλον Ἀθηναίοις, καὶ ὅπλα μὴ ἐπιφέρειν
τῷ τειχίσματι μήτε κατὰ γῆν μήτε κατὰ θάλασσαν,
Ἀθηναίους δὲ τοῖς ἐν | τῇ νήσῳ ἀνδράσι σῖτον ἐᾶν
τοὺς ἐν τῇ ἠπείρῳ Λακεδαιμονίους ἐσπέμπειν τακτὸν
καὶ μεμαγμένον, δύο χοίνικας ἑκάστῳ Ἀττικὰς ἀλφί-
των καὶ δύο κοτύλας οἴνου καὶ κρέας, θεράποντι δὲ
τούτων ἡμίσεα· ταῦτα δὲ ὁρώντων τῶν Ἀθηναίων
ἐσπέμπειν καὶ πλοῖον μηδὲν ἐσπλεῖν | λάθρᾳ· φυλάσ-
σειν δὲ καὶ τὴν νῆσον Ἀθηναίους μηδὲν ἧσσον, ὅσα
μὴ ἀποβαίνοντας, καὶ ὅπλα μὴ ἐπιφέρειν τῷ Πελοπον-
νησίων στρατῷ μήτε κατὰ γῆν μήτε κατὰ θάλασσαν.
ὅ τι δ' ἂν τούτων παραβαίνωσιν ἑκάτεροι καὶ ὁτιοῦν, 2
τότε λελύσθαι τὰς σπονδάς. ἐσπεῖσθαι δὲ | αὐτὰς

1 περὶ τὴν G 2 καταβάντες B ‖ ἐς] ἐπὶ G 2—3 παραχρῆμα] πρὸς τὸ χρῆμα E 6 κρατηθῆναι **c** ἢ κρατηθῆναι **b** (-θέντας E) 10 στρατιωτῶν **c** 16 Ἀθηναίοις B 17 ἐκπέμπειν codd., corr. Dobree 19 κοτύλους B 20 ὁρώντων C ὁρῶν τῶν B ‖ τῶν om. M 23 Πελοποννησίωι ABFM

μέχρι οὗ ἐπανέλθωσιν οἱ ἐκ τῶν Ἀθηνῶν Λακεδαιμο-
νίων πρέσβεις· ἀποστεῖλαι δὲ αὐτοὺς τριήρει Ἀθη-
ναίους καὶ πάλιν κομίσαι. ἐλθόντων δὲ τάς τε σπονδὰς
λελύσθαι ταύτας καὶ τὰς ναῦς ἀποδοῦναι Ἀθηναίους
ὁμοίας οἵασπερ ἂν παραλάβωσιν. αἱ μὲν σπον|δαὶ ἐπὶ 3 25
τούτοις ἐγένοντο, καὶ αἱ νῆες παρεδόθησαν οὖσαι περὶ
ἑξήκοντα, καὶ οἱ πρέσβεις ἀπεστάλησαν. ἀφικόμενοι
δὲ ἐς τὰς Ἀθήνας ἔλεξαν τοιάδε.

„Ἔπεμψαν ἡμᾶς Λακεδαιμόνιοι, ὦ Ἀθηναῖοι, περὶ 17
τῶν ἐν τῇ νήσῳ ἀνδρῶν πράξοντας ὅ τι ἂν ὑμῖν τε
| ὠφέλιμον ὂν τὸ αὐτὸ πείθωμεν καὶ ἡμῖν [ἐς τὴν ξυμ- 30
φορὰν] ὡς ἐκ τῶν παρόντων κόσμον μάλιστα μέλλῃ
οἴσειν. τοὺς δὲ λόγους μακροτέρους οὐ παρὰ τὸ εἰω- 2
θὸς μηκυνοῦμεν, ἀλλ' ἐπιχώριον ὂν ἡμῖν οὗ μὲν βρα-
χεῖς ἀρκῶσι μὴ πολλοῖς χρῆσθαι, πλείοσι δὲ ἐν ᾧ ἂν
και|ρὸς ᾖ διδάσκοντάς τι τῶν προύργου λόγοις τὸ δέον 35
πράσσειν. λάβετε δὲ αὐτοὺς μὴ πολεμίως μηδ' ὡς 3
| ἀξύνετοι διδασκόμενοι, ὑπόμνησιν δὲ τοῦ καλῶς βου- 247
λεύσασθαι πρὸς εἰδότας ἡγησάμενοι.

„Ὑμῖν γὰρ εὐτυχίαν τὴν παροῦσαν ἔξεστι καλῶς 4
θέσθαι, ἔχουσι μὲν ὧν κρατεῖτε, προσλαβοῦσι δὲ τι-
μὴν καὶ δόξαν, καὶ μὴ παθεῖν | ὅπερ οἱ ἀήθως τι 5
ἀγαθὸν λαμβάνοντες τῶν ἀνθρώπων· αἰεὶ γὰρ τοῦ
πλέονος ἐλπίδι ὀρέγονται διὰ τὸ καὶ τὰ παρόντα ἀδο-
κήτως εὐτυχῆσαι. οἷς δὲ πλεῖσται μεταβολαὶ ἐπ' ἀμφό- 5
τερα ξυμβεβήκασι, δίκαιοί εἰσι καὶ ἀπιστότατοι εἶναι
ταῖς εὐπραγίαις· ὃ τῇ τε ἡμετέρᾳ πόλει | δι' ἐμπειρίαν 10

1 Ἀθηναίων E   3 τε om. B   10 πράξαντας ABF
11 seclusa delevi   12 μέλλῃ ABFM, corr. F_1 22 ἄηθες B
23 τῶν om. A   25 εὐτυχεῖσθαι A   26 εἶναι om. A
27 sq. ἡμετέρᾳ . . . ὑμῖν] ὑμετέρᾳ . . . ἡμῖν codd., correxi

καὶ ὑμῖν μάλιστ' ἂν ἐκ τοῦ εἰκότος προσείη. γνῶτε 18
δὲ καὶ ἐς τὰς ἡμετέρας νῦν ξυμφορὰς ἀπιδόντες,
οἵτινες ἀξίωμα μέγιστον τῶν Ἑλλήνων ἔχοντες ἥκομεν
παρ' ὑμᾶς, πρότερον αὐτοὶ κυριώτεροι νομίζοντες εἶναι
δοῦναι ἐφ' ἃ νῦν ἀφιγμένοι ὑμᾶς αἰτούμεθα. | καίτοι 2
οὔτε δυνάμεως ἐνδείᾳ ἐπάθομεν αὐτὸ οὔτε μείζονος
προσγενομένης ὑβρίσαντες, ἀπὸ δὲ τῶν αἰεὶ ὑπαρχόν-
των γνώμῃ σφαλέντες, ἐν ᾧ πᾶσι τὸ αὐτὸ ὁμοίως
ὑπάρχει. ὥστε οὐκ εἰκὸς ὑμᾶς διὰ τὴν παροῦσαν νῦν 3
ῥώμην πόλεώς τε καὶ τῶν προσγεγενημένων καὶ τὸ
τῆς τύχης οἴεσθαι αἰεὶ μεθ' ὑμῶν ἔσεσθαι. σωφρό- 4
νων δὲ ἀνδρῶν οἵτινες τἀγαθὰ ἐς ἀναμφίβολον ἀσφα-
λῶς ἔθεντο (καὶ ταῖς ξυμφοραῖς οἱ αὐτοὶ εὐξυνετώτερον
ἂν προσφέροιντο), τόν τε πόλεμον νομίσωσι μὴ καθ'
ὅσον ἄν τις αὐτοῦ μέρος βούληται μεταχειρίζειν, τούτῳ
ξυνεῖναι, ἀλλ' ὡς ἂν αἱ τύχαι αὐτῶν ἡγήσωνται, καὶ
ἐλάχιστ' ἂν οἱ τοιοῦτοι πταίοντες διὰ τὸ μὴ τῷ ὀρθου-
μένῳ αὐτοῦ πιστεύοντες ἐπαίρεσθαι ἐν τῷ εὐτυχεῖν ἂν
μάλιστα καταλύοιντο· ὃ νῦν ὑμῖν, ὦ Ἀθηναῖοι, καλῶς 5
ἔχει πρὸς ἡμᾶς πρᾶξαι, καὶ μήποτε ὕστερον, ἢν ἄρα
μὴ πειθόμενοι σφαλῆτε, ἃ πολλὰ ἐνδέχεται, νομισθῆναι
τύχῃ καὶ τὰ νῦν προχωρήσαντα κρατῆσαι, ἐξὸν ἀκίν-
δυνον δόκησιν ἰσχύος καὶ ξυνέσεως ἐς τὸ ἔπειτα κατα-
λιπεῖν.

„*Λακεδαιμόνιοι δὲ ὑμᾶς προκαλοῦνται ἐς σπονδὰς* 19
καὶ διάλυσιν πολέμου, διδόντες μὲν εἰρήνην καὶ ξυμ-

1—2 *γνῶτε ... ἀπιδόντες* om. B 2 *νῦν* om. **b** [B]
6 *τὸ αὐτὸ* M 9 *ὥστε*] *οὔτε* B 12 *ἀμφίβολον* codd., correxi
15 *βούλεται* ABFM 15—16 *τούτῳ ξυνεῖναι* om. A
16 *ὡς*] *ὅσον* M 17—18 *διὰ τὸ ... πιστεύοντες* in marg. F_1
18 *αὐτοὺς* **b** 25 *προκαλοῦνται* in marg. G_1

μαχίαν | καὶ ἄλλην φιλίαν πολλὴν καὶ οἰκειότητα ἐς 248
ἀλλήλους ὑπάρχειν, ἀνταιτοῦντες δὲ τοὺς ἐκ τῆς νήσου
ἄνδρας, καὶ ἄμεινον ἡγούμενοι ἀμφοτέροις μὴ δια-
κινδυνεύεσθαι, εἴτε βίᾳ ⟨ἂν⟩ διαφύγοιεν παρατυχούσης
τινὸς σωτηρίας εἴτε | καὶ ἐκπολιορκηθέντες μᾶλλον ἂν
χειρωθεῖεν. νομίζομέν τε τὰς μεγάλας ἔχθρας μάλιστ' 2
ἂν διαλύεσθαι βεβαίως, οὐκ ἢν ἀνταμυνόμενός τις καὶ
ἐπικρατήσας τὰ πλείω τοῦ πολέμου κατ' ἀνάγκην ὅρ-
κοις ἐγκαταλαμβάνων μὴ ἀπὸ τοῦ ἴσου ξυμβῇ, ἀλλ'
ἤν, παρὸν τὸ αὐτὸ δρᾶσαι | πρὸς τὸ ἐπιεικές, καὶ
ἀρετῇ αὐτὸν νικήσας παρὰ ἃ προσεδέχετο μετρίως
ξυναλλαγῇ. ὀφείλων γὰρ ἤδη ὁ ἐναντίος μὴ ἀνταμύ- 3
νεσθαι ὡς βιασθείς, ἀλλ' ἀνταποδοῦναι ἀρετήν, ἑτοι-
μότερός ἐστιν αἰσχύνῃ ἐμμένειν οἷς ξυνέθετο. καὶ 4
μᾶλλον πρὸς τοὺς μειζόνως ἐχθροὺς τοῦτο | δρῶσιν οἱ
ἄνθρωποι ἢ πρὸς τοὺς μέτρια διενεχθέντας· πεφύκασί
τε τοῖς μὲν ἑκουσίως ἐνδοῦσιν ἀνθησσᾶσθαι μεθ' ἡδο-
νῆς, πρὸς δὲ τὰ ὑπεραυχοῦντα καὶ παρὰ γνώμην δια-
κινδυνεύειν. ἡμῖν δὲ καλῶς, εἴπερ ποτέ, ἔχει ἀμφο- **20**
τέροις ἡ ξυναλλαγή, πρίν τι ἀνήκεστον διὰ μέσου
| γενόμενον ἡμᾶς καταλαβεῖν, ἐν ᾧ ἀνάγκη ἀίδιον ὑμῖν
ἔχθραν πρὸς τῇ κοινῇ καὶ ἰδίαν ἔχειν, ἡμᾶς δὲ στερη-
θῆναι ὧν νῦν προκαλούμεθα. ἔτι δ' ὄντων ἀκρίτων 2
καὶ ὑμῖν μὲν δόξης καὶ ἡμετέρας φιλίας προσγιγνο-
μένης, ἡμῖν δὲ πρὸ αἰσχροῦ τινος ⟨τῆς⟩ ξυμφορᾶς
μετρίως κα|τατιθεμένης διαλλαγῶμεν, καὶ αὐτοί τε ἀντὶ
πολέμου εἰρήνην ἑλώμεθα καὶ τοῖς ἄλλοις Ἕλλησιν

3 ἀμφότεροι E ‖ μὴ om. A 4 ἂν add. Kr. ‖ παρασχούσης G 11 αὐτὸν deter. αὐτὸ **c b** 12—13 ἀνταμύνασθαι B 16 μέτρια **c** τὰ μέτρια **b** 22 ἡμᾶς C ὑμᾶς **b** [G] 24 ὑμετέρας B 25 τῆς add. Stahl, cf. schol. 27 ἄλλος C [G]

ἀνάπαυσιν κακῶν ποιήσωμεν· οἳ καὶ ἐν τούτῳ ὑμᾶς
αἰτιωτέρους ἡγήσονται. πολεμοῦνται μὲν γὰρ ἀσαφῶς
ὁποτέρων ἀρξάντων· καταλύσεως δὲ γενομένης, ἧς νῦν
ὑμεῖς τὸ | πλέον κύριοί ἐστε, τὴν χάριν ὑμῖν προσθή-
σουσιν. ἤν τε γνῶτε, Λακεδαιμονίοις ἔξεστιν ὑμῖν 3
φίλους γενέσθαι βεβαίως, αὐτῶν τε προκαλεσαμένων
χαρισαμένοις τε μᾶλλον ἢ βιασαμένων. καὶ ἐν τούτῳ 4
τὰ ἐνόντα ἀγαθὰ σκοπεῖτε ὅσα εἰκὸς εἶναι· ἡμῶν γὰρ
καὶ ὑμῶν ταὐτὰ | λεγόντων τό γε ἄλλο Ἑλληνικὸν ἴστε 249
ὅτι ὑποδεέστερον ὂν τὰ μέγιστα τιμήσει.“

Οἱ μὲν οὖν Λακεδαιμόνιοι τοσαῦτα εἶπον, νομί- 21
ζοντες τοὺς Ἀθηναίους ἐν ⟨μὲν⟩ τῷ πρὶν χρόνῳ σπον-
δῶν μὲν | ἐπιθυμεῖν, σφῶν δὲ ἐναντιουμένων κωλύε-
σθαι, διδομένης δὲ εἰρήνης ἀσμένους δέξεσθαί τε καὶ
τοὺς ἄνδρας ἀποδώσειν. οἱ δὲ τὰς μὲν σπονδάς, ἔχον- 2
τες τοὺς ἄνδρας ἐν τῇ νήσῳ, ἤδη σφίσιν ἐνόμιζον
ἑτοίμους εἶναι, ὁπόταν βούλωνται ποιεῖσθαι πρὸς
αὐτούς, τοῦ δὲ πλέο|νος ὠρέγοντο. μάλιστα δὲ αὐτοὺς 3
ἐνῆγε Κλέων ὁ Κλεαινέτου, ἀνὴρ δημαγωγὸς κατ'
ἐκεῖνον τὸν χρόνον ὢν [καὶ] τῷ πλήθει πιθανώτατος
καὶ ἔπεισεν ἀποκρίνασθαι ὡς χρὴ τὰ μὲν ὅπλα καὶ
σφᾶς αὐτοὺς τοὺς ἐν τῇ νήσῳ παραδόντας πρῶτον
κομισθῆναι Ἀθήναζε, ἐλθόντων | δὲ ἀποδόντας Λακε-
δαιμονίους Νίσαιαν καὶ Πηγὰς καὶ Τροζῆνα καὶ Ἀχαι-
ΐαν, ἃ οὐ πολέμῳ ἔλαβον, ἀλλ' ἀπὸ τῆς προτέρας ξυμ-
βάσεως Ἀθηναίων ξυγχωρησάντων κατὰ ξυμφορὰς καὶ
ἐν τῷ τότε δεομένων τι μᾶλλον σπονδῶν, κομίσασθαι

2 ἡγήσωνται B 3 γενομένης C γινομένης **b** [G] 7 βιασαμένων **c** βιασαμένοις **b** 9 ταὐτὰ G ταῦτα **b**C ‖ γε] τε ABFM 12 μὲν addidi 14 δέξεσθαι G δέξασθαι CEFM δέχεσθαι AB 20 καὶ del. Kr. 22 φᾶς B

τοὺς ἄνδρας καὶ σπονδὰς ποιήσασθαι | ὁπόσον ἂν δοκῇ
χρόνον ἀμφοτέροις. οἱ δὲ πρὸς μὲν τὴν ἀπόκρισιν 22
οὐδὲν ἀντεῖπον, ξυνέδρους δὲ σφίσιν ἐκέλευον ἑλέσθαι
οἵτινες λέγοντες καὶ ἀκούοντες περὶ ἑκάστου ξυμβή-
σονται κατὰ ἡσυχίαν ὅ τι ἂν πείθωσιν ἀλλήλους.
Κλέων δὲ ἐνταῦθα δὴ πολὺς ἐνέκειτο, λέγων | γιγνώ- 2
σκειν μὲν καὶ πρότερον οὐδὲν ἐν νῷ ἔχοντας δίκαιον
αὐτούς, σαφὲς δ' εἶναι καὶ νῦν, οἵτινες τῷ μὲν πλήθει
οὐδὲν ἐθέλουσιν εἰπεῖν, ὀλίγοις δὲ ἀνδράσι ξύνεδροι
βούλονται γίγνεσθαι· ἀλλὰ εἴ τι ὑγιὲς διανοοῦνται,
λέγειν ἐκέλευσεν ⟨ἐν⟩ ἅπασιν. ὁρῶντες δὲ οἱ Λακε- 3
δαι|μόνιοι οὔτε σφίσιν οἷόν τε ὂν ἐν πλήθει εἰπεῖν,
εἴ τι καὶ ὑπὸ τῆς ξυμφορᾶς ἐδόκει αὐτοῖς ξυγχωρεῖν,
μὴ ἐς τοὺς ξυμμάχους διαβληθῶσιν εἰπόντες καὶ οὐ
τυχόντες, οὔτε τοὺς Ἀθηναίους ἐπὶ μετρίοις ποιή-
σοντας ἃ προυκαλοῦντο, ἀνεχώρησαν ἐκ τῶν Ἀθηνῶν
ἄπρακτοι. ἀφι|κομένων δὲ αὐτῶν διελέλυντο εὐθὺς αἱ 23
σπονδαὶ αἱ περὶ | Πύλον, καὶ τὰς ναῦς οἱ Λακεδαι- 250
μόνιοι ἀπῄτουν, καθάπερ ξυνέκειτο· οἱ δ' Ἀθηναῖοι
ἐγκλήματα ἔχοντες ἐπιδρομήν τε τῷ τειχίσματι παρά-
σπονδον καὶ ἄλλα οὐκ ἀξιόλογα δοκοῦντα εἶναι οὐκ
ἀπεδίδοσαν, ἰσχυριζόμενοι | ὅτι δὴ εἴρητο, ἐὰν καὶ
ὁτιοῦν παραβαθῇ, λελύσθαι τὰς σπονδάς. οἱ δὲ Λα-
κεδαιμόνιοι ἀντέλεγόν τε καὶ ἀδίκημα ἐπικαλέσαντες
τὸ τῶν νεῶν ἀπελθόντες ἐς πόλεμον καθίσταντο. καὶ 2
τὰ περὶ Πύλον ὑπ' ἀμφοτέρων κατὰ κράτος ἐπολεμεῖτο,
Ἀθηναῖοι μὲν δυοῖν νεοῖν ἐναντίαιν αἰεὶ | τὴν νῆσον

3 ἐκέλευον om. A 5 ἀλλήλοις BC, corr. B_1C_1 6 δὲ] δὴ B 7 νῷ] ᾧ B 11 ἐν add. Cobet 13 εἴ τι] εἴτε codd., corr. Poppo 15—16 ποιήσαντας ABF 16 προκαλοῦντο B ‖ ἀναχώρησιν B 17 διελύοντο codd., corr. Cobet 27 δυοῖν νεοῖν G δυοῖν (in lit.) οῖν C_1 δυοῖν **b** ‖ ἐναντίαν ABF

περιπλέοντες τῆς ἡμέρας (τῆς δὲ νυκτὸς καὶ ἁπάσαις περιώρμουν, πλὴν τὰ πρὸς τὸ πέλαγος, ὁπότε ἄνεμος εἴη· καὶ ἐκ τῶν Ἀθηνῶν αὐτοῖς εἴκοσι νῆες ἀφίκοντο ἐς τὴν φυλακήν, ὥστε αἱ πᾶσαι ἑβδομήκοντα ἐγένοντο), Πελοποννήσιοι δὲ ἔν τε τῇ ἠπείρῳ στρατοπεδευό|μενοι καὶ προσβολὰς ποιούμενοι τῷ τείχει, σκοποῦντες καιρὸν εἴ τις παραπέσοι ὥστε τοὺς ἄνδρας σῶσαι.

Ἐν τούτῳ δὲ [οἱ] ἐν τῇ Σικελίᾳ Συρακόσιοι καὶ 24
οἱ ξύμμαχοι πρὸς ταῖς ἐν Μεσσήνῃ φρουρούσαις ναυσὶ
τὸ ἄλλο ναυτικὸν ὃ παρεσκευάζοντο προσκομίσαντες
τὸν | πόλεμον ἐποιοῦντο ἐκ τῆς Μεσσήνης (καὶ μάλιστα 2
ἐνῆγον οἱ Λοκροὶ τῶν Ῥηγίνων κατὰ ἔχθραν, καὶ
αὐτοὶ δὲ ἐσεβεβλήκεσαν πανδημεὶ ἐς τὴν γῆν αὐτῶν),
καὶ ναυμαχίας ἀποπειρᾶσθαι ἐβούλοντο, ὁρῶντες τοῖς 3
Ἀθηναίοις τὰς μὲν παρούσας ναῦς ὀλίγας, ταῖς δὲ
πλείοσι καὶ | μελλούσαις ἥξειν πυνθανόμενοι τὴν νῆσον
πολιορκεῖσθαι. εἰ γὰρ κρατήσειαν τῷ ναυτικῷ, τὸ Ῥή- 4
γιον ἤλπιζον πεζῇ τε καὶ ναυσὶν ἐφορμοῦντες ῥᾳδίως
χειρώσεσθαι, καὶ ἤδη σφῶν ἰσχυρὰ τὰ πράγματα γίγνε-
σθαι· ξύνεγγυς γὰρ κειμένου τοῦ τε Ῥηγίου ἀκρω-
τηρίου τῆς Ἰταλίας τῆς τε | Μεσσήνης τῆς Σικελίας,
τοῖς Ἀθηναίοις [τε] οὐκ ἂν εἶναι ἐφορμεῖν καὶ τοῦ
πορθμοῦ κρατεῖν. ἔστι δὲ ὁ πορθμὸς ἡ μεταξὺ Ῥη- 5
γίου θάλασσα καὶ Μεσσήνης, ᾗπερ βραχύτατον Σικελία
τῆς ἠπείρου ἀπέχει· καὶ ἔστιν ἡ Χάρυβδις κληθεῖσα
τοῦτο, ᾗ Ὀδυσσεὺς λέγεται δια|πλεῦσαι. διὰ στενό-
τητα δὲ καὶ ἐκ μεγάλων πελαγῶν, τοῦ τε Τυρσηνικοῦ

1 ἅπασαι codd., corr. Cobet 8 οἱ delevi ‖ τῇ om. A 11 ἐκ om. ABF, add. F_1 15 ὀλίγας ναῦς codd., transp. Cobet 19 χειρώσεσθαι CEG_1 χειρώσασθαι ABFM 22 τε om. deter. ‖ ἐφορμὴν EF(?)M

καὶ τοῦ Σικελικοῦ, ἐσπίπτουσα ἡ | θάλασσα ἐς ταὐτὸ 251
καὶ ῥοώδης οὖσα εἰκότως χαλεπὴ ἐνομίσθη. ἐν τούτῳ 25
οὖν τῷ μεταξὺ οἱ Συρακόσιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι ναυσὶν
ὀλίγῳ πλείοσιν ἢ τριάκοντα ἠναγκάσθησαν ὀψὲ τῆς
ἡμέρας ναυμαχῆσαι περὶ πλοίου διαπλέον|τος, ἀντεπ-
αναγόμενοι πρός τε Ἀθηναίων ναῦς ἑκκαίδεκα καὶ
Ῥηγίνας ὀκτώ. καὶ νικηθέντες ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων διὰ 2
τάχους ἀπέπλευσαν ὡς ἕκαστοι ἔτυχον ἐς τὰ οἰκεῖα
στρατόπεδα [τό τε ἐν τῇ Μεσσήνῃ καὶ ἐν τῷ Ῥηγίῳ],
μίαν ναῦν ἀπολέσαντες· καὶ νὺξ ἐπεγένετο τῷ ἔργῳ.
| μετὰ δὲ τοῦτο οἱ μὲν Λοκροὶ ἀπῆλθον ἐκ τῆς Ῥηγί- 3
νων, ἐπὶ δὲ τὴν Πελωρίδα τῆς Μεσσήνης ξυλλεγεῖσαι
αἱ τῶν Συρακοσίων καὶ ξυμμάχων νῆες ὥρμουν καὶ ὁ
πεζὸς αὐτοῖς παρῆν. προσπλεύσαντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι 4
καὶ Ῥηγῖνοι ὁρῶντες τὰς ναῦς κενὰς ἐνέβαλον, καὶ
χειρὶ | σιδηρᾷ ἐπιβληθείσῃ μίαν ναῦν αὐτοὶ ἀπώλεσαν
τῶν ἀνδρῶν ἀποκολυμβησάντων. καὶ μετὰ τοῦτο τῶν 5
Συρακοσίων ἐσβάντων ἐς τὰς ναῦς καὶ παραπλεόντων
ἀπὸ κάλω ἐς τὴν Μεσσήνην, αὖθις προσβαλόντες οἱ
Ἀθηναῖοι, ἀποσιμωσάντων ἐκείνων καὶ προεμβαλόντων,
ἑτέ|ραν ναῦν ἀπολλύουσιν. καὶ ἐν τῷ παράπλῳ καὶ τῇ 6
ναυμαχίᾳ τοιουτοτρόπῳ γενομένῃ οὐκ ἔλασσον ἔχοντες
οἱ Συρακόσιοι παρεκομίσθησαν ἐς τὸν ἐν τῇ Μεσσήνῃ
λιμένα. καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι, Καμαρίνης ἀγγελθείσης 7
προδίδοσθαι Συρακοσίοις ὑπ' Ἀρχίου καὶ τῶν μετ'
αὐτοῦ, | ἔπλευσαν ἐκεῖσε· Μεσσήνιοι δ' ἐν τούτῳ παν-

1 *ἡ θάλασσα* om. M ‖ *ταὐτὸ*] *αὐτὸ* codd., correxi 5—6 *ἀντεπαναγόμενοι* **c**E *ἀντεπαγόμενοι* ABFM 7—8 *διὰ τάχους* om. M 8 *οἰκεῖα* supra v. G_1 9 seclusa del. Herw. 16 *αὐτοὶ* C *αὐτοῖς* **b**G 18 *ἐμβάντων* M 20 *προεμβαλλόντων* G 21—22 *καὶ τῇ* (*ἐν τῇ* G) *ναυμαχίᾳ τοιούτῳ* (sic etiam EM) *τρόπῳ* in marg. F_1

δημεὶ κατὰ γῆν καὶ ταῖς ναυσὶν ἅμα ἐστράτευσαν ἐπὶ Νάξον τὴν Χαλκιδικὴν ὅμορον οὖσαν. καὶ τῇ πρώτῃ 8 ἡμέρᾳ τειχήρεις ποιήσαντες τοὺς Ναξίους ἐδῄουν τὴν γῆν, τῇ δ' ὑστεραίᾳ ταῖς μὲν ναυσὶ περιπλεύσαντες κατὰ τὸν Ἀκεσίνην ποταμὸν τὴν γῆν ἐδῄουν, τῷ δὲ πεζῷ πρὸς τὴν πόλιν προσέβαλλον. ἐν τούτῳ δὲ οἱ 9 Σικελοὶ ⟨οἱ⟩ ὑπὲρ τῶν ἄκρων πολλοὶ κατέβαινον βοηθοῦντες ἐπὶ τοὺς Μεσσηνίους. καὶ οἱ Νάξιοι ὡς εἶδον, θαρσήσαντες καὶ παρακελευόμενοι ἐν ἑαυτοῖς ὡς οἱ Λεοντῖνοι σφίσι καὶ οἱ ἄλλοι | Ἕλληνες ξύμμαχοι ἐς τιμωρίαν ἐπέρχονται, ἐκδραμόντες | ἄφνω ἐκ τῆς πό- 252 λεως προσπίπτουσι τοῖς Μεσσηνίοις, καὶ τρέψαντες ἀπέκτεινάν τε ὑπὲρ χιλίους καὶ οἱ λοιποὶ χαλεπῶς ἀπεχώρησαν ἐπ' οἴκου· καὶ γὰρ οἱ βάρβαροι ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐπιπεσόντες τοὺς πλείστους διέφθειραν. καὶ | αἱ 10 νῆες σχοῦσαι ἐς τὴν Μεσσήνην ὕστερον ἐπ' οἴκου ἕκασται διεκρίθησαν. Λεοντῖνοι δὲ εὐθὺς καὶ οἱ ξύμμαχοι μετὰ Ἀθηναίων ἐς τὴν Μεσσήνην ὡς κεκακωμένην ἐστράτευον, καὶ προσβάλλοντες οἱ μὲν Ἀθηναῖοι κατὰ τὸν λιμένα ταῖς ναυσὶν ἐπείρων, ὁ δὲ πεζὸς πρὸς τὴν | πόλιν. ἐπεκδρομὴν δὲ ποιησάμενοι οἱ Μεσσή- 11 νιοι καὶ Λοκρῶν τινες μετὰ τοῦ Δημοτέλους, οἳ μετὰ τὸ πάθος ἐγκατελείφθησαν φρουροί, ἐξαπιναίως προσπεσόντες τρέπουσι τοῦ στρατεύματος τῶν Λεοντίνων τὸ πολὺ καὶ ἀπέκτειναν πολλούς. ἰδόντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι καὶ ἀπο|βάντες ἀπὸ τῶν νεῶν ἐβοήθουν, καὶ κατεδίωξαν τοὺς Μεσσηνίους πάλιν ἐς τὴν πόλιν, τε-

2 Χαλδικὴν B 3 τοὺς] τοῖς C 6 ἐσέβαλλον bC ἐσέβαλον G, corr. Poppo 7 οἱ add. Kr., cf. schol. (ἀντὶ τοῦ οἱ ἐπὶ τῶν ἄκρων ὄντες) 10 οἱ om. ABF 17 ἕκασται om. A 19 προσβαλόντες BM προσβαλλόντες CB_1[G] 21 ποιησάμενοι δὲ C 23—24 προσπεσόντες om. A

ταραγμένοις ἐπιγενόμενοι· καὶ τροπαῖον στήσαντες
ἀνεχώρησαν ἐς τὸ Ῥήγιον. μετὰ δὲ τοῦτο οἱ μὲν ἐν 12
τῇ Σικελίᾳ Ἕλληνες ἄνευ τῶν Ἀθηναίων κατὰ γῆν
ἐστράτευον ἐπ' ἀλλήλους.

| Ἐν δὲ τῇ Πύλῳ ἔτι ἐπολιόρκουν τοὺς ἐν τῇ νήσῳ 26
Λακεδαιμονίους οἱ Ἀθηναῖοι, καὶ τὸ ἐν τῇ ἠπείρῳ
στρατόπεδον τῶν Πελοποννησίων κατὰ χώραν ἔμενεν.
ἐπίπονος δ' ἦν τοῖς Ἀθηναίοις ἡ φυλακὴ σίτου τε 2
ἀπορίᾳ καὶ ὕδατος· οὐ γὰρ ἦν κρήνη ὅτι μὴ μία ἐν
αὐτῇ τῇ | ἀκροπόλει τῆς Πύλου καὶ αὕτη οὐ μεγάλη,
ἀλλὰ διαμώμενοι τὸν κάχληκα οἱ πλεῖστοι ἐπὶ τῇ θα-
λάσσῃ ἔπινον οἷον εἰκὸς ὕδωρ. στενοχωρία τε ἐν 3
ὀλίγῳ σρατοπεδευομένοις ἐγίγνετο, καὶ τῶν νεῶν οὐκ
ἐχουσῶν ὅρμον αἱ μὲν σῖτον ἐν τῇ γῇ ᾑροῦντο κατὰ
μέρος, αἱ δὲ με|τέωροι ὥρμουν. ἀθυμίαν τε πλείστην 4
ὁ χρόνος παρεῖχε παρὰ λόγον ἐπιγιγνόμενος, οὓς
ᾤοντο ἡμερῶν ὀλίγων ἐκπολιορκήσειν, ἐν νήσῳ τε
ἐρήμῃ καὶ ὕδατι ἁλμυρῷ χρωμένους. αἴτιον δὲ ἦν οἱ 5
Λακεδαιμόνιοι προειπόντες ἐς τὴν νῆσον ἐσάγειν σῖτόν
τε τὸν βουλόμενον ἀληλεμέ|νον καὶ οἶνον καὶ τυρὸν καὶ
εἴ τι ἄλλο βρῶμα, οἷ' ἂν ἐς πολιορκίαν ξυμφέρῃ, τάξαν-
τες ἀργυρίου πολλοῦ καὶ | τῶν Εἱλώτων τῷ ἐσαγαγόντι 25
ἐλευθερίαν ὑπισχνούμενοι. καὶ ἐσῆγον ἄλλοι τε παρα- 6
κινδυνεύοντες καὶ μάλιστα οἱ Εἵλωτες, ἀπαίροντες ἀπὸ
τῆς Πελοποννήσου ὁπόθεν τύχοιεν καὶ καταπλέοντες
ἔτι νυκτὸς ἐς τὰ πρὸς τὸ πέλα|γος τῆς νήσου. μάλιστα 7
δὲ ἐτήρουν ἀνέμῳ καταφέρεσθαι· ῥᾷον γὰρ τὴν φυ-
λακὴν τῶν τριήρων ἐλάνθανον, ὁπότε πνεῦμα ἐκ πόν-

20 ἀληλεμένον ACF ἀληλεσμένον BGM et Suid. s. v. ἀλη-λησμένον E 21 οἷ' c οἷον b ‖ ξυμφέρηι AB ξυμφέρει CEFM ξυμφέροι G

του εἴη· ἄπορον γὰρ ἐγίγνετο περιορμεῖν, τοῖς δὲ ἀφει-
δὴς ὁ κατάπλους καθειστήκει· ἐπώκελλον γὰρ τὰ πλοῖα
τετιμημένα χρημάτων, καὶ οἱ ὁπλῖ|ται περὶ τὰς κατάρ-
σεις τῆς νήσου ἐφύλασσον. ὅσοι δ' ἐν γαλήνῃ κινδυ-
νεύσειαν, ἡλίσκοντο. ἐσένεον δὲ καὶ κατὰ τὸν λιμένα 8
κολυμβηταὶ ὕφυδροι, καλῳδίῳ ἐν ἀσκοῖς ἐφέλκοντες
μήκωνα μεμελιτωμένην καὶ λίνου σπέρμα κεκομμένον·
ὧν τὸ πρῶτον λανθανόντων φυλακαὶ ὕστερον | ἐγέ-
νοντο. παντί τε τρόπῳ ἑκάτεροι ἐτεχνῶντο, οἱ μὲν 9
ἐσπέμπειν τὰ σιτία, οἱ δὲ μὴ λανθάνειν σφᾶς.

Ἐν δὲ ταῖς Ἀθήναις πυνθανόμενοι περὶ τῆς στρα- 27
τιᾶς ὅτι ταλαιπωρεῖται καὶ σῖτος τοῖς ἐν τῇ νήσῳ ὅτι
ἐσπλεῖ, ἠπόρουν καὶ ἐδεδοίκεσαν μὴ σφῶν χειμὼν τὴν
| φυλακὴν ἐπιλάβοι, ὁρῶντες τῶν τε ἐπιτηδείων τὴν
περὶ τὴν Πελοπόννησον κομιδὴν ἀδύνατον ἐσομένην,
ἅμα ἐν χωρίῳ ἐρήμῳ καὶ οὐδ' ἐν θέρει οἷοί τε ὄντες
ἱκανὰ περιπέμπειν, τόν τε ἔφορμον χωρίων ἀλιμένων
ὄντων οὐκ ἐσόμενον, ἀλλ' ἢ σφῶν ἀνέντων τὴν φυλα-
κὴν περιγε|νήσεσθαι τοὺς ἄνδρας ἢ τοῖς πλοίοις ἃ τὸν
σῖτον αὐτοῖς ἦγε χειμῶνα τηρήσαντας ἐκπλεύσεσθαι.
πάντων τε ἐφοβοῦντο μάλιστα τοὺς Λακεδαιμονίους, 2
ὅτι ἔχοντάς τι ἰσχυρὸν αὐτοὺς ἐνόμιζον οὐκέτι σφίσιν
ἐπικηρυκεύεσθαι· καὶ μετεμέλοντο τὰς σπονδὰς οὐ δε-
ξάμενοι. Κλέων | δὲ γνοὺς αὐτῶν τὴν ἐς αὐτὸν ὑπο- 3
ψίαν περὶ τῆς κωλύμης τῆς ξυμβάσεως οὐ τἀληθῆ ἔφη
λέγειν τοὺς ἐσαγγέλλοντας. παραινούντων δὲ τῶν

4 δὲ γαλήνῃ codd., corr. Kr. 4—5 κινδυνεύσει ἀνηλίσκοντο ABE, corr. E_1 5 ἐσήνεον(?) C ‖ δὲ om. **b** 6 κολυμβητοὶ codd., corr. f 9 τε **c**M γε ABE δὲ F ‖ ἐχρῶντο C 14 τε om. G 15 τὴν om. **c** 21 τε **c**E δὲ ABFM 26 ἐξαγγέλλοντας codd., corr. Kr.

ἀφιγμένων, εἰ μὴ σφίσι πιστεύουσι, κατασκόπους τινὰς
πέμψαι, ᾑρέθη κατάσκοπος αὐτὸς μετὰ Θεογένους ὑπὸ
Ἀθηναίων. καὶ γνοὺς | ὅτι ἀναγκασθήσεται ἢ ταὐτὰ 4 35
λέγειν οἷς διέβαλλεν ἢ τἀ|ναντία εἰπὼν ψευδὴς φανή- 254
σεται, παρῄνει τοῖς Ἀθηναίοις, ὁρῶν αὐτοὺς καὶ ὡρ-
μημένους τι τὸ πλέον τῇ γνώμῃ στρατεύειν, ὡς χρὴ
κατασκόπους μὲν μὴ πέμπειν μηδὲ διαμέλλειν καιρὸν
παριέντας, εἰ δὲ δοκεῖ αὐ|τοῖς ἀληθῆ εἶναι τὰ ἀγγελ-
λόμενα, πλεῖν ἐπὶ τοὺς ἄνδρας. καὶ ἐς Νικίαν τὸν 5
Νικηράτου στρατηγὸν ὄντα ἀπεσήμαινεν, ἐχθρὸς ὢν
καὶ ἐπιτιμῶν, ῥᾴδιον εἶναι παρασκευῇ, εἰ ἄνδρες εἶεν
οἱ στρατηγοί, πλεύσαντας λαβεῖν τοὺς ἐν τῇ νήσῳ,
καὶ αὐτός γ' ἄν, εἰ ἦρχε, ποιῆ|σαι τοῦτο. ὁ δὲ Νικίας 10 28
τῶν τε Ἀθηναίων τι ὑποθορυβησάντων ἐς τὸν Κλέωνα,
ὅ τι οὐ καὶ νῦν πλεῖ, εἰ ῥᾴδιόν γε αὐτῷ φαίνεται,
καὶ ἅμα ὁρῶν αὐτὸν ἐπιτιμῶντα, ἐκέλευεν ἥντινα βού-
λεται δύναμιν λαβόντα τὸ ἐπὶ σφᾶς εἶναι ἐπιχειρεῖν.
ὁ δὲ τὸ μὲν πρῶτον οἰόμενος αὐ|τὸν λόγῳ μόνον 2 15
ἀφιέναι, ἑτοῖμος ἦν, γνοὺς δὲ τῷ ὄντι παραδωσείοντα
ἀνεχώρει καὶ οὐκ ἔφη αὐτὸς ἀλλ' ἐκεῖνον στρατηγεῖν,
δεδιὼς ἤδη καὶ οὐκ ἂν οἰόμενός οἱ αὐτὸν τολμῆσαι
ὑποχωρῆσαι. αὖθις δὲ ὁ Νικίας ἐκέλευε καὶ ἐξίστατο 3
τῆς ἐπὶ Πύλῳ ἀρχῆς καὶ μάρτυρας τοὺς | Ἀθηναίους 20
ἐποιεῖτο. οἱ δέ, οἷον ὄχλος φιλεῖ ποιεῖν, ὅσῳ μᾶλλον
ὁ Κλέων ὑπέφευγε τὸν πλοῦν καὶ ἐξανεχώρει τὰ εἰρη-
μένα, τόσῳ ἐπεκελεύοντο τῷ Νικίᾳ παραδιδόναι τὴν

2 Θεαγένους G et ex corr. b 3 ταῦτα ABEM 4 δι-έβαλεν G 4—5 φανήσεσθαι c AEFM γενήσεσθαι B, corr. Kr. 6 τι om. A 9 πλην C[G] 15 γε om. G 21 οἱ om. M 23 Πύλον B 24 ὄχλος B ‖ ὅσα B 26 τόσοι C τόσον G ‖ ἐπεκέλευον M

ἀρχὴν καὶ ἐκείνῳ ἐπεβόων πλεῖν· ὥστε οὐκ ἔχων ὅπως 4
τῶν εἰρημένων ἔτι ἐξαπαλλαγῇ, ὑφίσταται τὸν πλοῦν,
¦ καὶ παρελθὼν οὔτε φοβεῖσθαι ἔφη Λακεδαιμονίους
πλεύσεσθαί τε λαβὼν ἐκ μὲν τῆς πόλεως οὐδένα,
Λημνίους δὲ καὶ Ἰμβρίους τοὺς παρόντας καὶ πελτα-
στὰς οἳ ἦσαν ἔκ τε Αἴνου βεβοηθηκότες καὶ ἄλλοθεν
τοξότας τετρακοσίους· ταῦτα δὲ ἔχων [ἔφη] πρὸς τοῖς
ἐν Πύλῳ στρα¦τιώταις ἐντὸς ἡμερῶν εἴκοσι ἢ ἄξειν
Λακεδαιμονίους ζῶντας ἢ αὐτοῦ ἀποκτενεῖν. τοῖς δὲ 5
Ἀθηναίοις ἐνέπεσε μέν τι καὶ γέλωτος τῇ κουφολογίᾳ
αὐτοῦ, ἀσμένοις δ' ὅμως ἐγίγνετο τοῖς σώφροσι τῶν
ἀνθρώπων, λογιζομένοις δυοῖν ἀγαθοῖν τοῦ ἑτέρου
τεύξεσθαι, ἢ Κλέωνος ¦ ἀπαλλαγήσεσθαι, ὃ μᾶλλον
ἤλπιζον, ἢ σφαλεῖσι γνώμης Λακεδαιμονίους σφίσι
χειρώσεσθαι.

Καὶ πάντα δια¦πραξάμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ψη- 29 255
φισαμένων Ἀθηναίων αὐτῷ τὸν πλοῦν, τῶν τε ἐν
Πύλῳ στρατηγῶν ἕνα προσελόμενος, Δημοσθένη, τὴν
ἀναγωγὴν διὰ τάχους ἐποιεῖτο. τὸν δὲ Δημοσθένη 2
προσέλαβε πυνθανόμενος ¦ τὴν ἀπόβασιν αὐτὸν ἐς τὴν
νῆσον διανοεῖσθαι. οἱ γὰρ στρατιῶται κακοπαθοῦντες
τοῦ χωρίου τῇ ἀπορίᾳ καὶ μᾶλλον πολιορκούμενοι ἢ
πολιορκοῦντες ὥρμηντο διακινδυνεῦσαι. καὶ αὐτῷ ἔτι
ῥώμην καὶ ἡ νῆσος ἐμπρησθεῖσα παρέσχεν. πρότερον 3
μὲν γὰρ οὔσης αὐτῆς ὑλώ¦δους ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ ἀτρι-
βοῦς διὰ τὴν αἰεὶ ἐρημίαν ἐφοβεῖτο καὶ πρὸς τῶν

1 ἐκεινο C ‖ ἐπεβόουν C 7 ἔφη om. M in fine folii ‖ τοὺς C 10 μέν om. C 11 ἐγένετο G 12 δυεῖν G 13 μάλιστα B 15 χειρώσασθαι ABFM 16 διαπραξάμενος ὁ Κλέων ἐν E 19 ἀναγωγὴν C ἀγωγὴν **b** [G] 23 αὐτῷ ἔτι] ἔτι τῶι ἔτι B 24 παρεῖχε GM 25 αὐτῆς οὔσης AB ‖ ὑλώδης B 26 καὶ om. ABF

πολεμίων τοῦτο ἐνόμιζε μᾶλλον εἶναι· πολλῷ γὰρ ἂν
στρατοπέδῳ ἀποβάντι ἐξ ἀφανοῦς χωρίου προσβάλλον-
τας αὐτοὺς βλάπτειν. σφίσι μὲν γὰρ τὰς ἐκείνων
ἁμαρτίας καὶ παρασκευὴν ὑπὸ τῆς ὕλης | οὐκ ἂν ὁμοίως 15
δῆλα εἶναι, τοῦ δὲ αὐτῶν στρατοπέδου καταφανῆ ἂν
εἶναι πάντα τὰ ἁμαρτήματα, ὥστε προσπίπτειν ἂν
αὐτοὺς ἀπροσδοκήτως ᾗ βούλοιντο· ἐπ' ἐκείνοις γὰρ
εἶναι ἂν τὴν ἐπιχείρησιν. εἰ δ' αὖ ἐς δασὺ χωρίον 4
βιάζοιτο ὁμόσε ἰέναι, τοὺς ἐλάσσους, ἐμπείρους | δὲ 20
τῆς χώρας, κρείσσους ἐνόμιζε τῶν πλεόνων ἀπείρων·
λανθάνειν τε ἂν τὸ ἑαυτῶν στρατόπεδον πολὺ ὂν δια-
φθειρόμενον, οὐκ οὔσης τῆς προσόψεως ᾗ χρῆν ἀλλή-
λοις ἐπιβοηθεῖν. ἀπὸ δὲ τοῦ Αἰτωλικοῦ πάθους, ὃ 30
διὰ τὴν ὕλην μέρος τι ἐγένετο, οὐχ ἥκιστα αὐτὸν
ταῦτα ἐσ|ῄει. τῶν δὲ στρατιωτῶν ἀναγκασθέντων διὰ 25 2
τὴν στενοχωρίαν τῆς νήσου τοῖς ἐσχάτοις προσίσχον-
τας ἀριστοποιεῖσθαι διὰ προφυλακῆς καὶ ἐμπρήσαντός
τινος κατὰ μικρὸν τῆς ὕλης ἄκοντος καὶ ἀπὸ τούτου
πνεύματος ἐπιγενομένου τὸ πολὺ αὐτῆς ἔλαθε κατα-
καυθέν. οὕτω | δὴ τούς τε Λακεδαιμονίους μᾶλλον 3 30
κατιδὼν πλείους ὄντας, ὑπονοῶν πρότερον ἐλάσσοσι
τὸν σῖτον αὐτόσε ἐσπέμπειν, τήν τε νῆσον εὐαποβατω-
τέραν οὖσαν, τότε ὡς ἐπ' ἀξιόχρεων τοὺς Ἀθηναίους
μᾶλλον σπουδὴν ποιεῖσθαι τὴν ἐπιχείρησιν παρεσκευά-
ζετο, στρατιάν τε | μεταπέμπων ἐκ τῶν ἐγγὺς ξυμμά- 256
χων καὶ τὰ ἄλλα ἑτοιμάζων. Κλέων δὲ ἐκείνῳ τε 4

2 ἐξαποβάντι ἐξ E ‖ προσβαλλόντας C προσβαλόντας G
5 αὐτῶν G 6 προπίπτειν F 8 ἂν εἶναι ABF ‖ αὖ **b**
ἂν **c** 11 ἑαυτὸν AB 16 προσισχόντας C προίσχοντας **b**
18 τῆς om. **c** ‖ τούτου τοῦ M 22 αὐτόσε] αὐτοῦ codd., corr.
Kr. 22—23 τήν ... οὖσαν in codd. post ποιεῖσθαι (24) posita
transp. Kr. 25 στρατείαν AB ‖ μεταπεμπόντων B

προπέμψας ἄγγελον ὡς ἥξων καὶ ἔχων στρατιὰν ἣν ᾐτήσατο, ἀφικνεῖται ἐς Πύλον. καὶ ἅμα γενόμενοι πέμπουσι πρῶτον ἐς τὸ ἐν τῇ ἠπεί|ρῳ στρατόπεδον κήρυκα, προκαλούμενοι, εἰ βούλοιντο, ἄνευ κινδύνου τοὺς ἐν τῇ νήσῳ ἄνδρας σφίσι τά τε ὅπλα καὶ σφᾶς αὐτοὺς κελεύειν παραδοῦναι, ἐφ' ᾧ φυλακῇ τῇ μετρίᾳ τηρήσονται, ἕως ἄν τι περὶ τοῦ πλέονος ξυμβαθῇ. οὐ 31
προσδεξαμένων δὲ αὖ μίαν μὲν | ἡμέραν ἐπέσχον, τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἀνηγάγοντο μὲν νυκτὸς ἐπ' ὀλίγας ναῦς τοὺς ὁπλίτας πάντας ἐπιβιβάσαντες, πρὸ δὲ τῆς ἕω ὀλίγον ἀπέβαινον τῆς νήσου ἑκατέρωθεν, ἔκ τε τοῦ πελάγους καὶ πρὸς τοῦ λιμένος, ὀκτακόσιοι μάλιστα ὄντες ὁπλῖται, καὶ ἐχώρουν δρόμῳ ἐπὶ τὸ πρῶ|τον φυλακτήριον τῆς νήσου. ὧδε γὰρ διετετάχατο. ἐν ταύτῃ 2
μὲν τῇ [πρώτῃ] φυλακῇ ὡς τριάκοντα ἦσαν ὁπλῖται, μέσον δὲ καὶ ὁμαλώτατόν τε καὶ περὶ τὸ ὕδωρ οἱ πλεῖστοι αὐτῶν καὶ Ἐπιτάδας ὁ ἄρχων εἶχε, μέρος δέ τι οὐ πολὺ αὐτὸ τὸ ἔσχατον ἐφύλασσε τῆς νήσου τὸ | πρὸς τὴν Πύλον, ὃ ἦν ἔκ τε θαλάσσης ἀπόκρημνον καὶ ἐκ τῆς γῆς ἥκιστα ἐπίμαχον· καὶ γάρ τι καὶ ἔρυμα αὐτόθι ἦν παλαιὸν λίθων λογάδην πεποιημένον, ὃ ἐνόμιζον σφίσιν ὠφέλιμον ἂν εἶναι, εἰ καταλαμβάνοι ἀναχώρησις βιαιοτέρα. οὕτω μὲν τεταγμένοι ἦσαν. οἱ 32
δὲ Ἀθη|ναῖοι τοὺς μὲν πρώτους φύλακας, οἷς ἐπέδραμον, εὐθὺς διαφθείρουσιν, ἔν τε ταῖς εὐναῖς ἔτι κἀναλαμβάνοντας τὰ ὅπλα καὶ λαθόντες τὴν ἀπόβασιν,

7 *τοῦ* om. B 8 *αὖ* CE *αὐτῶν* ABFGM 10 *τοὺς*] *αὐτοὺς* C 12 *πρὸς* **b** *πρὸ* **c** 15 *πρώτῃ* del. Kr. 18 *αὐτὸ*] *αὐτοῦ* codd., corr. Bauer 19 *τε*] *τε τῆς* M 20 *καὶ γὰρ καί τι καὶ* M 23 *βεβαιοτέρα* AC 26 *ἀναλαμβάνοντας* codd. *καὶ ἀναλαμβάνοντας* coni. Abresch

οἰομένων αὐτῶν τὰς ναῦς κατὰ τὸ ἔθος ἐς ἔφορμον
τῆς νυκτὸς πλεῖν. ἅμα δὲ ἕῳ γιγνομένῃ καὶ ὁ ἄλλος 2
στρατὸς ἀπέβαινον, ἐκ μὲν | νεῶν ἑβδομήκοντα καὶ
ὀλίγῳ πλειόνων πάντες πλὴν θαλαμιῶν, ὡς ἕκαστοι
ἐσκευασμένοι, τοξόται δὲ ὀκτακόσιοι καὶ πελτασταὶ οὐκ
ἐλάσσους τούτων, Μεσσηνίων τε οἱ βεβοηθηκότες καὶ
οἱ ἄλλοι ὅσοι περὶ Πύλον κατεῖχον πάντες πλὴν τῶν
ἐπὶ τοῦ τείχους φυλάκων. Δημοσθένους | δὲ τάξαντος 3
διέστησαν κατὰ διακοσίους καὶ πλείους, ἔστι δ' ᾗ
ἐλάσσους, τῶν χωρίων τὰ μετεωρότατα λα|βόντες, 257
ὅπως ὅτι πλείστη ἀπορία ᾖ τοῖς πολεμίοις πανταχόθεν
κεκυκλωμένοις καὶ μὴ ἔχωσι πρὸς ὅ τι ἀντιτάξωνται,
ἀλλ' ἀμφίβολοι γίγνωνται τῷ πλήθει, εἰ μὲν τοῖς
πρόσθεν ἐπίοιεν, ὑπὸ τῶν κατόπιν βαλλόμενοι, εἰ | δὲ
τοῖς πλαγίοις, ὑπὸ τῶν ἑκατέρωθεν παρατεταγμένων.
κατὰ νώτου τε αἰεὶ ἔμελλον αὐτοῖς, ᾗ χωρήσειαν οἱ 4
πολέμιοι, ἔσεσθαι ψιλοί, καὶ οἱ ἀπορώτατοι, τοξεύμασι
καὶ ἀκοντίοις καὶ λίθοις καὶ σφενδόναις ἐκ πολλοῦ
ἔχοντες ἀλκήν· οἷς μηδὲ ἐπελθεῖν οἷόν τε ἦν· φεύ-
γοντές τε | γὰρ ἐκράτουν καὶ ἀναχωροῦσιν ἐπέκειντο.
τοιαύτῃ μὲν γνώμῃ ὁ Δημοσθένης τό τε πρῶτον τὴν
ἀπόβασιν ἐπενόει καὶ ἐν τῷ ἔργῳ ἔταξεν. οἱ δὲ περὶ 33
τὸν Ἐπιτάδαν καὶ ὅπερ ἦν πλεῖστον τῶν ἐν τῇ νήσῳ,
ὡς εἶδον τό τε πρῶτον φυλακτήριον διεφθαρμένον καὶ
στρατὸν σφίσιν | ἐπιόντα, ξυνετάξαντο καὶ τοῖς ὁπλί-
ταις τῶν Ἀθηναίων ἐπῇσαν, βουλόμενοι ἐς χεῖρας
ἐλθεῖν· ἐξ ἐναντίας γὰρ οὗτοι καθειστήκεσαν, ἐκ πλα-

1 ἐς] εἰς **b**G τῆς C 3 ἐπέβαινον codd. ‖ ὀγδοήκοντα G 5 δὲ] τε codd., corr. Kr. 7 οἱ om. **b**G 9 καὶ C τε καὶ **b** [G] 12 κεκυκλωμένοις MA_1B_1 κεκωλυμένοις ABCEF [G] ‖ ἔχωσι F ἔχουσι **c**ABEM

γίου δὲ οἱ ψιλοὶ καὶ κατὰ νῶτον. τοῖς μὲν οὖν ὁπλί- 2
ταις οὐκ ἐδυνήθησαν προσμεῖξαι οὐδὲ τῇ σφετέρᾳ
ἐμπειρίᾳ χρήσασθαι· οἱ γὰρ ψι|λοὶ ἑκατέρωθεν βάλ-
λοντες εἶργον, καὶ ἅμα ἐκεῖνοι οὐκ ἀντεπῆσαν, ἀλλ'
ἡσύχαζον. τοὺς δὲ ψιλούς, ᾗ μάλιστα αὐτοῖς προσθέ-
οντες προσκέοιντο, ἔτρεπον, καὶ οἳ ὑποστρέφοντες
ἠμύνοντο, ἄνθρωποι κούφως τε ἐσκευασμένοι καὶ προ-
λαμβάνοντες ῥᾳδίως τῆς φυγῆς χωρίων τε | χαλεπότητι
καὶ ὑπὸ τῆς πρὶν ἐρημίας τραχέων ὄντων, ἐν οἷς οἱ
Λακεδαιμόνιοι οὐκ ἐδύναντο διώκειν ὅπλα ἔχοντες.
χρόνον μὲν οὖν τινα ὀλίγον οὕτω πρὸς ἀλλήλους ἠκρο- 34
βολίσαντο· τῶν δὲ Λακεδαιμονίων οὐκέτι ὀξέως ἐπεκ-
θεῖν ᾗ προσπίπτοιεν δυναμένων, γνόντες αὐ|τοὺς οἱ
ψιλοὶ βραδυτέρους ἤδη ὄντας τῷ ἀμύνασθαι, καὶ αὐτοὶ
τῇ τε ὄψει τοῦ θαρσεῖν τὸ πλεῖστον εἰληφότες πολλα-
πλάσιοι φαινόμενοι καὶ ξυνειθισμένοι μᾶλλον μηκέτι
δεινοὺς αὐτοὺς ὁμοίως σφίσι φαίνεσθαι, ὅτι οὐκ εὐθὺς
ἄξια τῆς προσδοκίας ἐπεπόνθεσαν, ὥσπερ ὅτε | πρῶτον
ἀπέβαινον τῇ γνώμῃ δεδουλωμένοι ὡς ἐπὶ Λα|κεδαι- 258
μονίους, καταφρονήσαντες καὶ ἐμβοήσαντες ἀθρόοι
ὥρμησαν ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἔβαλλον λίθοις τε καὶ τοξεύ-
μασι καὶ ἀκοντίοις, ὡς ἕκαστός τι πρόχειρον εἶχεν.
γενομένης δὲ τῆς βοῆς ἅμα τῇ ἐπιδρομῇ ἔκπληξίς τε 2
| ἐνέπεσεν ἀνθρώποις ἀήθεσι τοιαύτης μάχης καὶ ὁ
κονιορτὸς τῆς ὕλης νεωστὶ κεκαυμένης ἐχώρει πολὺς
ἄνω, ἄπορόν τε ἦν ἰδεῖν τὸ πρὸ αὐτοῦ ὑπὸ τῶν το-
ξευμάτων καὶ λίθων ἀπὸ πολλῶν ἀνθρώπων μετὰ τοῦ

1 οἱ ψιλοὶ] ὑψιλοὶ B 4 οὐκ ἀντεπή(ι)εσαν AEFGM οὐκατεπή(ι)εσαν BC 5 ἐπιθέοντες GM 6 οἱ C 11—12 ἠκριβολογίσαντο E 18 τὸ πρῶτον M 20 ἐμβοηθήσαντες C

κονιορτοῦ ἅμα φερομένων. τό τε ἔργον ἐνταῦθα χα- 3
λεπὸν τοῖς Λα|κεδαιμονίοις καθίστατο. οὔτε γὰρ οἱ
πῖλοι ἔστεγον τὰ τοξεύματα, δοράτιά τε ἐναπεκέκλαστο
βαλλομένων, εἶχόν τε οὐδὲν σφίσιν αὐτοῖς χρήσασθαι
ἀποκεκλῃμένοι μὲν τῇ ὄψει τοῦ προορᾶν, ὑπὸ δὲ τῆς
μείζονος βοῆς τῶν πολεμίων τὰ ἐν αὐτοῖς παραγγελλό-
μενα οὐκ ἐσα|κούοντες, κινδύνου τε πανταχόθεν περι-
εστῶτος καὶ οὐκ ἔχοντες ἐλπίδα καθ' ὅ τι χρὴ ἀμυ-
νομένους σωθῆναι. τέλος δὲ τραυματιζομένων ἤδη **35**
πολλῶν διὰ τὸ αἰεὶ ἐν τῷ αὐτῷ ἀναστρέφεσθαι, ξυγ-
κλῄσαντες ἐχώρησαν ἐς τὸ ἔσχατον ἔρυμα τῆς νήσου,
ὃ οὐ πολὺ ἀπεῖχε, καὶ τοὺς | ἑαυτῶν φύλακας. ὡς δὲ 2
ἐνέδοσαν, ἐνταῦθα ἤδη πολλῷ ἔτι πλέονι βοῇ τεθαρ-
σηκότες οἱ ψιλοὶ ἐπέκειντο, καὶ τῶν Λακεδαιμονίων
ὅσοι μὲν ὑποχωροῦντες ἐγκατελαμβάνοντο, ἀπέθνῃσκον,
οἱ δὲ πολλοὶ διαφυγόντες ἐς τὸ ἔρυμα μετὰ τῶν ταύτῃ
φυλάκων ἐτάξαντο παρὰ πᾶν | ὡς ἀμυνούμενοι ᾗπερ
ἦν ἐπίμαχον. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐπισπόμενοι περίοδον 3
μὲν αὐτῶν καὶ κύκλωσιν χωρίου ἰσχύι οὐκ εἶχον,
προσιόντες δὲ ἐξ ἐναντίας ὤσασθαι ἐπειρῶντο, καὶ 4
χρόνον μὲν πολὺν καὶ τῆς ἡμέρας τὸ πλεῖστον ταλαι-
πωρούμενοι ἀμφότεροι ὑπό τε τῆς μάχης | καὶ δίψης
καὶ ἡλίου ἀντεῖχον, πειρώμενοι οἱ μὲν ἐξελάσασθαι ἐκ
τοῦ μετεώρου, οἱ δὲ μὴ ἐνδοῦναι· ῥᾷον δ' οἱ Λακε-
δαιμόνιοι ἠμύνοντο ἢ ἐν τῷ πρίν, οὐκ οὔσης σφῶν
τῆς κυκλώσεως ἐς τὰ πλάγια. ἐπειδὴ δὲ ἀπέραντον **36**
ἦν, προσελθὼν ὁ τῶν Μεσσηνίων στρατηγὸς | Κλέωνι

3 τὰ om. C 5 μὲν] δὲ C 10 ἀναστρέφοντες B
17 ἀμυνούμενοι **c** ἀμυνόμενοι **b** 22 δίψης EM suprascr. G_1 δίψους **c**ABF suprascr. M_1 24 τοῦ om. **c** 25 ἠμύνοντο **c** ἠμύναντο **b**

καὶ Δημοσθένει ἄλλως ἔφη πονεῖν σφᾶς· εἰ δὲ βούλονται ἑαυτῷ δοῦναι τῶν τοξοτῶν μέρος τι καὶ τῶν | ψιλῶν περιιέναι κατὰ νώτου αὐτοῖς ὁδῷ ᾗ ἂν αὐτὸς 259 *εὕρῃ, δοκεῖν βιάσεσθαι τὴν ἔφοδον. λαβὼν δὲ ἃ* 2 *ᾐτήσατο, ἐκ τοῦ ἀφανοῦς ὁρμήσας ὥστε μὴ ἰδεῖν ἐκείνους, κατὰ τὸ αἰεὶ παρεῖκον τοῦ κρημνώδους τῆς νήσου προ|βαίνων καὶ ᾗ οἱ Λακεδαιμόνιοι χωρίου ἰσχύι πιστεύσαντες οὐκ ἐφύλασσον, χαλεπῶς τε καὶ μόλις περιελθὼν ἔλαθε, καὶ ἐπὶ τοῦ μετεώρου ἐξαπίνης ἀναφανεὶς κατὰ νώτου αὐτῶν τοὺς μὲν τῷ ἀδοκήτῳ ἐξέπληξε, τοὺς δὲ ἃ προσεδέχοντο ἰδόντας πολλῷ μᾶλλον ἐπέρρωσεν. καὶ | οἱ Λακεδαιμόνιοι βαλλόμενοί* 3 *τε ἀμφοτέρωθεν ἤδη καὶ γιγνόμενοι ἐν τῷ αὐτῷ ξυμπτώματι, ὡς μικρὸν μεγάλῳ εἰκάσαι, τῷ ἐν Θερμοπύλαις (ἐκεῖνοί τε γὰρ τῇ ἀτραπῷ περιελθόντων τῶν Περσῶν διεφθάρησαν οὗτοί τε), ἀμφίβολοι ἤδη ὄντες οὐκέτι ἀντεῖχον, ἀλλὰ πολλοῖς τε | ὀλίγοι μαχόμενοι καὶ ἀσθενείᾳ σωμάτων διὰ τὴν σιτοδείαν ὑπεχώρουν· καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐκράτουν ἤδη τῶν ἐφόδων. γνοὺς* **37** *δὲ ὁ Κλέων καὶ ὁ Δημοσθένης, εἰ καὶ ὁποσονοῦν μᾶλλον ἐνδώσουσι, διαφθαρησομένους αὐτοὺς ὑπὸ τῆς σφετέρας στρατιᾶς, ἔπαυσαν τὴν μάχην | καὶ τοὺς ἑαυτῶν ἀπεῖρξαν, βουλόμενοι ἀγαγεῖν αὐτοὺς Ἀθηναίοις ζῶντας, εἴ πως τοῦ κηρύγματος ἀκούσαντες ἐπικλασθεῖεν τῇ γνώμῃ [τὰ ὅπλα παραδοῦναι] καὶ ἡσσηθεῖεν τοῦ παρόντος δεινοῦ, ἐκήρυξάν τε, εἰ βού-* 2

2 *αὐτῷ* E ‖ *καὶ* om. G 4 *βιάσασθαι* codd., corr. Madvig 6 *παρεῖκον* GMF$_1$ *παρῆκον* ABCEF ‖ *κρημώδους* B 7 *προβαίνων* B *προσβαίνων* **c**AEFMO(xyrh. fragm. XVI) 7—8 *χωριον τι ισχυι* O, *τι* del. O$_1$ 11 *ιδοντες* O, corr. O$_1$ 15 *τε* om. E 18 *σιτοδίαν* C 20 *ει* O *ὅτι εἰ* **cb** 25 seclusa del. Kr. 26 sq. [*βο*]*υλονται* O *βούλοιντο* **cb**

λονται, τὰ ὅπλα παραδοῦναι καὶ σφᾶς αὐτοὺς Ἀθη-
ναίοις ὥστε | βουλεῦσαι ὅ τι ἂν ἐκείνοις δοκῇ. οἱ δὲ 38
ἀκούσαντες παρεῖσαν τὰς ἀσπίδας οἱ πλεῖστοι καὶ τὰς
χεῖρας ἀνέσεισαν δηλοῦντες προσίεσθαι τὰ κεκηρυγμένα.
μετὰ δὲ ταῦτα γενομένης τῆς ἀνοκωχῆς ξυνῆλθον ἐς
λόγους ὅ τε Κλέων καὶ ὁ Δημοσθένης καὶ ἐκείνων
Στύφων ὁ Φά|ρακος, τῶν πρότερον ἀρχόντων τοῦ μὲν
πρώτου τεθνηκότος, Ἐπιτάδου, τοῦ δὲ μετ' αὐτὸν Ἱπ-
παγρέτου ἐφῃρημένου ἐν τοῖς νεκροῖς ἔτι ζῶντος κει-
μένου ὡς τεθνεῶτος, αὐτὸς τρίτος ἐφῃρημένος ἄρχειν
κατὰ νόμον, εἴ τι ἐκεῖνοι πάσχοιεν. ἔλεξε δὲ ὁ Στύ- 2
φων καὶ οἱ μετ' αὐ|τοῦ ὅτι βούλονται διακηρυκεύσα-
σθαι πρὸς τοὺς ἐν τῇ ἠπείρῳ Λακεδαιμονίους ὅ τι χρὴ
σφᾶς ποιεῖν. καὶ ἐκείνων μὲν οὐδένα ἀφιέντων, αὐτῶν 3
δὲ τῶν Ἀθηναίων κα|λούντων ἐκ τῆς ἠπείρου κήρυκας 260
καὶ γενομένων ἐπερωτήσεων δὶς ἢ τρίς, ὁ τελευταῖος
διαπλεύσας αὐτοῖς ἀπὸ τῶν ἐκ τῆς ἠπείρου Λακεδαι-
μονίων ἀνὴρ ἀπήγγειλεν ὅτι „Λακεδαιμόνιοι κελεύουσιν
ὑμᾶς αὐτοὺς περὶ ὑμῶν | αὐτῶν βουλεύεσθαι μηδὲν
αἰσχρὸν ποιοῦντας.“ οἱ δὲ καθ' ἑαυτοὺς βουλευσά-
μενοι τὰ ὅπλα παρέδοσαν καὶ σφᾶς αὐτούς. καὶ ταύ- 4
την μὲν τὴν ἡμέραν καὶ τὴν ἐπιοῦσαν νύκτα ἐν φυ-
λακῇ εἶχον αὐτοὺς οἱ Ἀθηναῖοι· τῇ δ' ὑστεραίᾳ οἱ μὲν
Ἀθηναῖοι τροπαῖον στήσαντες ἐν τῇ νήσῳ | τἆλλα
διεσκευάζοντο ὡς ἐς πλοῦν καὶ τοὺς ἄνδρας τοῖς τριη-
ράρχοις διέδοσαν ἐς φυλακήν, οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι

3 παρῆκαν **cb**O 7 [προ]τερων O, corr. O$_1$ 11 νομιμον O, corr. O$_1$ ‖ ελεξε O ἔλεγε **cb** 14 ἀφέντων **cb**O, corr. Cobet 16 ἐπερωτήσεως C ‖ η δις η O, pr. η del. O$_1$ 18 απηγγελλε suprascr. O$_1$ ‖ οτι O ὅτι οἱ **cb** 21—22 και ταυτην μεν την επιουσαν νυκτα O, και post μεν add. O$_1$ 24 ταλλα O τὰ ἄλλα **cb**[G] 26 διεδοσαν O διεδίδοσαν **cb**[G]

κήρυκα πέμψαντες τοὺς νεκροὺς διεκομίσαντο. ἀπέ- 5
θανον δ' ἐν τῇ νήσῳ καὶ ζῶντες ἐλήφθησαν τοσοίδε·
εἴκοσι μὲν ὁπλῖται διέβησαν καὶ τετρακόσιοι οἱ πάντες·
| τούτων ζῶντες ἐκομίσθησαν ὀκτὼ ἀποδέοντες τρια-
κόσιοι, οἱ δὲ ἄλλοι ἀπέθανον. καὶ Σπαρτιᾶται τούτων
ἦσαν τῶν ζώντων περὶ εἴκοσι καὶ ἑκατόν. Ἀθηναίων
δὲ οὐ πολλοὶ διεφθάρησαν· ἡ γὰρ μάχη οὐ σταδία ἦν.

Χρόνος δὲ ὁ ξύμπας ἐγένετο ὅσον οἱ ἄνδρες ἐν τῇ 39
νήσῳ ἐπολιορκήθησαν, ἀπὸ τῆς ναυμαχίας μέχρι τῆς
ἐν τῇ νήσῳ μάχης, ἑβδομήκοντα ἡμέραι καὶ δύο. τού- 2
των περὶ εἴκοσι ἡμέρας, ἐν αἷς οἱ πρέσβεις περὶ τῶν
σπονδῶν ἀπῇσαν, ἐσιτοδοτοῦντο, τὰς δὲ ἄλλας τοῖς
ἐσπλέουσι λάθρᾳ διετρέφοντο· καὶ ἦν σῖτός τις ἐν τῇ
νήσῳ καὶ ἄλλα | βρώματα ἐγκατελήφθη· ὁ γὰρ ἄρχων
Ἐπιτάδας ἐνδεεστέρως ἑκάστῳ παρεῖχεν ἢ πρὸς τὴν
ἐξουσίαν. οἱ μὲν δὴ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ Πελοποννήσιοι 3
ἀνεχώρησαν τῷ στρατῷ ἐκ τῆς Πύλου ἑκάτεροι ἐπ'
οἴκου, καὶ τοῦ Κλέωνος καίπερ μανιώδης οὖσα ἡ ὑπό-
σχεσις ἀπέβη· ἐντὸς γὰρ | εἴκοσι ἡμερῶν ἤγαγε τοὺς
ἄνδρας, ὥσπερ ὑπέστη. παρὰ γνώμην τε δὴ μάλιστα 40
τῶν κατὰ τὸν πόλεμον τοῦτο τοῖς Ἕλλησιν ἐγένετο·
τοὺς γὰρ Λακεδαιμονίους οὔτε λιμῷ οὔτ' ἀνάγκῃ οὐδε-
μιᾷ ἠξίουν τὰ ὅπλα παραδοῦναι, ἀλλὰ ἔχοντας καὶ
μαχομένους ἕως ἐδύναντο ἀποθνῄ|σκειν, ἀπιστοῦντες 2

3 οι supra v. O_1 7 σταδαια suprascr. O_1 8 ἄνδρες ἐν MO ἄνδρες οἱ ἐν **c**ABEF 11 οἱ] litt. ο ex corr. O 12 ἀπῇσαν coni. Cobet ἀπήεσαν **c**M ἀπήιεσαν ABEFO (ε del. O_1) ‖ ἐσιτοδοῦντο C 13 τις O, om. **cb** 14 ἐγκατελείφθη AB ενκατελειφθη O (η suprascr. O_1) 15 Επιταδης O 16 alt. οἱ del. O_1 20 δὴ om. G 21 τῶν] τὸν C 22 verba -τ' ἀνάγκῃ . . . εἰ οἱ (350, 4) in O perierunt 24 ἕως legit schol. (ἤγουν ἕως δύναμις περιῆν αὐτοῖς) ὡς codd. ‖ ἀπιστοῦντες M ἀπιστοῦντές τε ABCEF ἀπιστοῦντας τε G

μὴ εἶναι τοὺς παραδόντας τοῖς τεθνεῶσιν ὁμοίους.
καί τινος ἐρομένου ποτὲ ὕστερον τῶν Ἀθηναίων ξυμ-
μάχων [δι' ἀχθηδόνα] ἕνα τῶν ἐκ τῆς | νήσου αἰχμα- 261
λώτων εἰ οἱ τεθνεῶτες αὐτῶν καλοὶ κἀγαθοί, ἀπεκρί-
νατο αὐτῷ πολλοῦ ἂν ἄξιον εἶναι τὸν ἄτρακτον, λέγων
τὸν οἰστόν, εἰ τοὺς ἀγαθοὺς διεγίγνωσκε, δήλωσιν
ποιούμενος ὅτι ὁ ἐντυγχάνων τοῖς τε λίθοις καὶ | το-
ξεύμασι διεφθείρετο.

Κομισθέντων δὲ τῶν ἀνδρῶν οἱ Ἀθηναῖοι ἐβού- **41**
λευσαν δεσμοῖς μὲν αὐτοὺς φυλάσσειν μέχρι οὗ τι
ξυμβῶσιν, ἢν δ' οἱ Πελοποννήσιοι πρὸ τούτου ἐς τὴν
γῆν ἐσβάλλωσιν, ἐξαγαγόντες ἀποκτεῖναι. τῆς δὲ Πύ- 2
λου φυ|λακὴν κατεστήσαντο, καὶ οἱ ἐκ τῆς Ναυπάκτου
Μεσσήνιοι ὡς ἐς πατρίδα ταύτην (ἔστι γὰρ ἡ Πύλος
τῆς Μεσσηνίδος ποτὲ οὔσης γῆς) πέμψαντες σφῶν
αὐτῶν τοὺς ἐπιτηδειοτάτους ἐλῄζοντό τε τὴν Λακωνι-
κὴν καὶ πλεῖστα ἔβλαπτον ὁμόφωνοι ὄντες. οἱ δὲ Λα- 3
κεδαιμό|νιοι ἀμαθεῖς ὄντες ἐν τῷ πρὶν χρόνῳ λῃστείας
καὶ τοῦ τοιούτου πολέμου, τῶν τε Εἱλώτων αὐτομο-
λούντων καὶ φοβούμενοι μὴ καὶ ἐπὶ μακρότερον σφίσι
τι νεωτερισθῇ τῶν κατὰ τὴν χώραν, οὐ ῥᾳδίως ἔφερον,
ἀλλά, καίπερ οὐ βουλόμενοι ἔνδηλοι εἶναι τοῖς Ἀθη-
ναίοις, ἐπρεσβεύοντο | παρ' αὐτοὺς καὶ ἐπειρῶντο τήν
τε Πύλον καὶ τοὺς ἄνδρας κομίζεσθαι. οἱ δὲ μειζό- 4
νων τε ὠρέγοντο καὶ πολλάκις φοιτώντων αὐτοὺς

2 ἐρωμένου B 3 seclusa del. Rutherford 4 τεθνεῶτες **c**ABEF τεθνηκότες M [O] ‖ καλοὶ om. A ‖ καὶ ἀγαθοὶ **b** [O] ‖ ante απε[κρινατο] O [ησ]αν vel [ει]εν 5 ἂν ἄξιον **c**ABEFO ἄξιον ἂν M 12 ἐσβάλωσιν GM 15 γῆς om. E ‖ πέμψαν A 16 ἐλῄϊζόν codd. [G], το add. f_2 17 ὁμόφωνοι ὄντες in marg. g 19 τοῦ om. ABFM 22 οὐ CMF_1 οἱ ABEF [G] ‖ ἔνδηλοι E εὔδηλοι M

ἀπράκτους ἀπέπεμπον. ταῦτα μὲν τὰ περὶ Πύλον γενόμενα.

Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους μετὰ ταῦτα εὐθὺς Ἀθηναῖοι 42 ἐς τὴν Κορινθίαν ἐστράτευσαν ναυσὶν ὀγδοήκοντα καὶ δισχιλίοις ὁπλίταις ἑαυτῶν καὶ ἐν ἱππαγωγοῖς ναυσὶ διακοσίοις ἱππεῦσιν· ἠκολούθουν δὲ καὶ τῶν ξυμμάχων Μιλήσιοι καὶ Ἄνδριοι καὶ Καρύστιοι, ἐστρατήγει δὲ Νικίας ὁ Νικηράτου τρίτος αὐτός. πλέοντες 2 δὲ ἅμα ἕῳ ἔσχον μεταξὺ Χερσονήσου τε καὶ Ῥείτου ἐς τὸν αἰγιαλὸν τοῦ χωρίου ὑπὲρ οὗ ὁ Σολύγειος λόφος ἐστίν, ἐφ' ὃν Δωριῆς τὸ πάλαι ἱδρυθέντες τοῖς ἐν τῇ πόλει Κορινθίοις ἐπολέμουν οὖσιν Αἰολεῦσιν· καὶ κώμη νῦν ἐπ' αὐτοῦ Σολύγεια καλουμένη ἐστίν. ἀπὸ δὲ τοῦ αἰγιαλοῦ τούτου ἔνθα αἱ νῆες κατέσχον ἡ μὲν κώμη αὕτη δώδεκα σταδίους ἀπέχει, ἡ δὲ Κοριν- 262 θίων πόλις ἑξήκοντα, ὁ δὲ ἰσθμὸς εἴκοσι. Κορίνθιοι 3 δὲ προπυθόμενοι ἐξ Ἄργους ὅτι ἡ στρατιὰ ἥξει τῶν Ἀθηναίων ἐκ πλείονος, ἐβοήθησαν ἐς ἰσθμὸν πάντες πλὴν τῶν ἔξω ἰσθμοῦ· καὶ ἐν Ἀμπρακίᾳ καὶ ἐν Λευκάδι ἀπῆσαν αὐτῶν πεντακόσιοι φρουροί· οἱ δ' ἄλλοι πανδημεὶ ἐπετήρουν τοὺς Ἀθηναίους οἷ κατασχήσουσιν. ὡς δὲ αὐτοὺς ἔλαθον νυκτὸς καταπλεύσαντες καὶ τὰ 4 σημεῖα αὐτοῖς ἤρθη, καταλιπόντες τοὺς ἡμίσεις αὐτῶν ἐν Κεγχρειᾷ, ἢν ἄρα οἱ Ἀθηναῖοι ἐπὶ τὸν Κρομμυῶνα ἴωσιν, ἐβοήθουν κατὰ τάχος. καὶ Βάττος μὲν 43 ὁ ἕτερος τῶν στρατηγῶν (δύο γὰρ ἦσαν ἐν τῇ μάχῃ οἱ παρόντες) λαβὼν λόχον ἦλθεν ἐπὶ τὴν Σολύγειαν κώμην φυλάξων ἀτείχιστον οὖσαν, Λυκόφρων δὲ τοῖς

11 ὃν in οὗ corr. F_1 ὧν M ‖ ἱδρυνθέντες E 19 pr. ἐν om. G 19—20 Λευκαδία(ι) codd., corr. Cobet 20 ἀπῆσαν vertit Valla ἀπή(ι)εσαν codd. 23 αὐτῶν codd.

ἄλλοις ξυνέβαλεν. καὶ πρῶτα μὲν | τῷ δεξιῷ κέρᾳ τῶν 2
Ἀθηναίων εὐθὺς ἀποβεβηκότι πρὸ τῆς Χερσονήσου οἱ
Κορίνθιοι ἐπέκειντο, ἔπειτα δὲ καὶ τῷ ἄλλῳ στρατεύ-
ματι. καὶ ἦν ἡ μάχη καρτερὰ καὶ ἐν χερσὶ πᾶσα.
καὶ τὸ μὲν δεξιὸν κέρας τῶν Ἀθηναίων καὶ Καρυστίων 3
(οὗτοι γὰρ παρατεταγμένοι ἦσαν ἔσχα|τοι) ἐδέξαντό τε
τοὺς Κορινθίους καὶ ἐώσαντο μόλις· οἱ δὲ ὑποχωρή-
σαντες πρὸς αἱμασιάν (ἦν γὰρ τὸ χωρίον πρόσαντες
πᾶν) βάλλοντες τοῖς λίθοις καθύπερθεν ὄντες καὶ
παιανίσαντες ἐπῇσαν αὖθις, δεξαμένων δὲ τῶν Ἀθη-
ναίων ἐν χερσὶν ἦν πάλιν ἡ μάχη. λόχος δέ τις τῶν 4
| Κορινθίων ἐπιβοηθήσας τῷ εὐωνύμῳ κέρᾳ ἑαυτῶν
ἔτρεψε τῶν Ἀθηναίων τὸ δεξιὸν κέρας καὶ ἐπεδίωξεν
ἐς τὴν θάλασσαν· πάλιν δὲ ἀπὸ τῶν νεῶν ἀνέστρεψαν 5
οἵ τε Ἀθηναῖοι καὶ οἱ Καρύστιοι. τὸ δὲ ἄλλο στρα-
τόπεδον ἀμφοτέρωθεν ἐμάχετο ξυνεχῶς, μάλιστα δὲ τὸ
δεξιὸν | κέρας τῶν Κορινθίων, ἐφ' ᾧ ὁ Λυκόφρων ὢν
κατὰ τὸ εὐώνυμον τῶν Ἀθηναίων ἠμύνετο· ἤλπιζον
γὰρ αὐτοὺς ἐπὶ τὴν Σολύγειαν κώμην πειράσειν. χρό- 44
νον μὲν οὖν πολὺν ἀντεῖχον οὐκ ἐνδιδόντες ἀλλήλοις·
ἔπειτα (ἦσαν γὰρ τοῖς Ἀθηναίοις οἱ ἱππῆς ὠφέλιμοι
ξυμμαχόμενοι, | τῶν ἑτέρων οὐκ ἐχόντων ἵππους) ἐτρά- 263
ποντο οἱ Κορίνθιοι καὶ ὑπεχώρησαν πρὸς τὸν λόφον
καὶ ἔθεντο τὰ ὅπλα καὶ οὐκέτι κατέβαινον, ἀλλ' ἡσύ-
χαζον. ἐν δὲ τῇ τροπῇ ταύτῃ κατὰ τὸ δεξιὸν κέρας 2
οἱ πλεῖστοί τε αὐ|τῶν ἀπέθανον καὶ Λυκόφρων ὁ
στρατηγός. ἡ δὲ ἄλλη στρατιὰ τούτῳ τῷ τρόπῳ οὐ

1 ξυνέβαλε(ν) **c** ξυνέβαλλε(ν) **b** ‖ πρῶτον ABF 8 ἐπά-
ναντες E ἐπάντες schol. Patm. 9 καθύπερθεν ὄντες in marg.
G_1 [G] 10 ἐπέβησαν E 12 ἐπιβοήσας **b** ‖ ἑαυτῶν C ἑαυ-
τῶι **b** [G] 14 ἀντέστρεψαν B 21 οἱ om. G

κατὰ δίωξιν πολλὴν οὐδὲ ταχείας φυγῆς γενομένης,
ἐπεὶ ἐβιάσθη, ἐπαναχωρήσασα πρὸς τὰ μετέωρα ἱδρύθη.
οἱ δὲ Ἀθηναῖοι, ὡς οὐκέτι αὐτοῖς ἐπῇσαν ἐς μάχην, 3
τούς τε νεκροὺς ἐσκύλευον | καὶ τοὺς ἑαυτῶν ἀνῃ-
ροῦντο, τροπαῖόν τε εὐθέως ἔστησαν. τοῖς δ' ἡμίσεσι 4
τῶν Κορινθίων, οἳ ἐν τῇ Κεγχρειᾷ ἐκάθηντο φύλακες,
μὴ ἐπὶ τὸν Κρομμυῶνα πλεύσωσι, τούτοις οὐ κατά-
δηλος ἡ μάχη ἦν ὑπὸ τοῦ ὄρους τοῦ Ὀνείου· κονιορ-
τὸν δὲ ὡς εἶδον καὶ ὡς ἔγνωσαν, | ἐβοήθουν εὐθύς.
ἐβοήθησαν δὲ καὶ οἱ ἐκ τῆς πόλεως πρεσβύτεροι τῶν
Κορινθίων αἰσθόμενοι τὸ γεγενημένον. ἰδόντες δὲ οἱ 5
Ἀθηναῖοι ξύμπαντας αὐτοὺς ἐπιόντας καὶ νομίσαντες
τῶν ἐγγὺς ἀστυγειτόνων Πελοποννησίων βοήθειαν
ἐπιέναι, ἀνεχώρουν κατὰ τάχος ἐπὶ | τὰς ναῦς, ἔχοντες
τὰ σκυλεύματα καὶ τοὺς ἑαυτῶν νεκροὺς πλὴν δυοῖν,
οὓς ἐγκατέλιπον οὐ δυνάμενοι εὑρεῖν. καὶ ἀναβάντες 6
ἐπὶ τὰς ναῦς ἐπεραιώθησαν ἐς τὰς ἐπικειμένας νήσους,
ἐκ δ' αὐτῶν ἐπικηρυκευσάμενοι τοὺς νεκροὺς οὓς ἐγκα-
τέλιπον ὑποσπόνδους ἀνείλοντο. ἀπέθα|νον δὲ Κοριν-
θίων μὲν ἐν τῇ μάχῃ δώδεκα καὶ διακόσιοι, Ἀθηναίων
δὲ ὀλίγῳ ἐλάσσους πεντήκοντα.

Ἄραντες δὲ ἐκ τῶν νήσων οἱ Ἀθηναῖοι ἔπλευσαν 45
αὐθημερὸν ἐς Κρομμυῶνα τῆς Κορινθίας· ἀπέχει δὲ
τῆς πόλεως εἴκοσι καὶ ἑκατὸν σταδίους. καὶ καθορ-
μισάμενοι | τήν τε γῆν ἐδῄωσαν καὶ τὴν νύκτα ηὐλί-
σαντο. τῇ δ' ὑστεραίᾳ παραπλεύσαντες ἐς τὴν Ἐπιδαυ- 2
ρίαν πρῶτον καὶ ἀπόβασίν τινα ποιησάμενοι ἀφίκοντο
ἐς Μέθανα τὴν μεταξὺ Ἐπιδαύρου καὶ Τροζῆνος, καὶ

2 ἱδρύνθη E 7—8 κατάδειλος C 9 alt. ὡς om. GM
10 οἱ om. M 15 δυεῖν G 23 ἐς] [ἐ]πὶ G 23—24 ἀπέχει
. . . σταδίους om. E 28 Μεθώνην codd., corr. Stahl

ἀπολαβόντες τὸν τῆς χερσονήσου ἰσθμὸν ἐτείχισαν
[ἐν ᾧ ἡ Μεθώνη ἐστί]. | καὶ φρούριον καταστησά-
μενοι ἐλῄστευον τὸν ἔπειτα χρόνον τήν τε Τροζηνίαν
γῆν καὶ Ἁλιάδα καὶ Ἐπιδαυρίαν. | ταῖς δὲ ναυσίν, 264
ἐπειδὴ ἐξετείχισαν τὸ χωρίον, ἀπέπλευσαν ἐπ' οἴκου.

Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν χρόνον, καθ' ὃν ταῦτα ἐγίγνετο, 46
καὶ Εὐρυμέδων καὶ Σοφοκλῆς, ἐπειδὴ ἐκ τῆς Πύλου
ἀπῆραν | ἐς τὴν Σικελίαν ναυσὶν Ἀθηναίων, ἀφικό-
μενοι ἐς Κέρκυραν ἐστράτευσαν μετὰ τῶν ἐκ τῆς πό-
λεως ἐπὶ τοὺς ἐν τῷ ὄρει τῆς Ἰστώνης Κερκυραίων
καθιδρυμένους, οἳ τότε μετὰ τὴν στάσιν διαβάντες
ἐκράτουν τε τῆς γῆς καὶ πολλὰ ἔβλαπτον. προσβα- 2
λόντες δὲ τὸ μὲν τείχισμα | εἷλον, οἱ δὲ ἄνδρες κατα-
πεφευγότες ἀθρόοι πρὸς μετέωρόν τι ξυνέβησαν ὥστε
τοὺς μὲν ἐπικούρους παραδοῦναι, περὶ δὲ σφῶν τὰ
ὅπλα παραδόντων τὸν Ἀθηναίων δῆμον διαγνῶναι.
καὶ αὐτοὺς ἐς τὴν νῆσον οἱ στρατηγοὶ τὴν Πτυχίαν 3
ἐς φυλακὴν διεκόμισαν ὑποσπόνδους, | μέχρι οὗ Ἀθή-
ναζε πεμφθῶσιν, ὥστ' ἐάν τις ἁλῷ ἀποδιδράσκων,
ἅπασι λελύσθαι τὰς σπονδάς. οἱ δὲ τοῦ δήμου προ- 4
στάται τῶν Κερκυραίων, δεδιότες μὴ οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς
ἐλθόντας οὐκ ἀποκτείνωσι, μηχανῶνται τοιόνδε τι· τῶν 5
ἐν τῇ νήσῳ πείθουσί τινας ὀλίγους, ὑπο|πέμψαντες
φίλους καὶ διδάξαντες ὡς κατ' εὔνοιαν δὴ λέγειν ὅτι
κράτιστον αὐτοῖς εἴη ὡς τάχιστα ἀποδρᾶναι, πλοῖον
δέ τι αὐτοὶ ἑτοιμάσειν· μέλλειν γὰρ δὴ τοὺς στρατη-
γοὺς τῶν Ἀθηναίων παραδώσειν αὐτοὺς τῷ δήμῳ τῶν

2 seclusa del. Herw. 6 καθ' ὃν om. ABEF 16 τὸν cEM τῶν ABF 19—20 ὥστ' ἐάν (ὥστε ἄν cEM) . . . σπονδάς om. ABF 24 ὡς + κατ' B ‖ δὴ] δῆθεν marg. G_1 25 ἀποδιδράναι M 26 μέλειν ACF ‖ δὴ om. B

Κερκυραίων. ὡς δὲ ἐπείσθησαν καὶ μηχανη|σαμένων 47
τὸ πλοῖον ἐκπλέοντες ἐλήφθησαν, ἐλέλυντό τε αἱ
σπονδαὶ καὶ τοῖς Κερκυραίοις παρεδίδοντο οἱ πάντες.
ξυνελάβοντο δὲ τοῦ τοιούτου οὐχ ἥκιστα, ὥστε ἀκριβῆ 2
τὴν πρόφασιν γενέσθαι καὶ τοὺς τεχνησαμένους ἀδε-
έστερον ἐγχειρῆσαι, οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἀθη|ναίων κατά-
δηλοι ὄντες τοὺς ἄνδρας μὴ ἂν βούλεσθαι ὑπ' ἄλλων
κομισθέντας, διότι αὐτοὶ ἐς Σικελίαν ἔπλεον, τὴν τι-
μὴν τοῖς ἄγουσι προσποιῆσαι. παραλαβόντες δὲ αὐτοὺς 3
οἱ Κερκυραῖοι ἐς οἴκημα μέγα κατεῖρξαν, καὶ ὕστερον
ἐξάγοντες κατὰ εἴκοσι ἄνδρας διῆγον διὰ δυοῖν | στοί-
χοιν ὁπλιτῶν ἑκατέρωθεν παρατεταγμένων, δεδεμέ|νους 265
τε πρὸς ἀλλήλους καὶ παιομένους καὶ κεντουμένους
ὑπὸ τῶν παρατεταγμένων, εἴ πού τίς τινα ἴδοι ἐχθρὸν
ἑαυτοῦ· μαστιγοφόροι τε παριόντες ἐπετάχυνον τῆς
ὁδοῦ τοὺς σχολαίτερον προϊόντας. καὶ ἐς μὲν ἄνδρας 48
ἑξή|κοντα ἔλαθον τοὺς ἐν τῷ οἰκήματι τούτῳ τῷ τρόπῳ
ἐξαγαγόντες καὶ διαφθείραντες (ᾤοντο γὰρ αὐτοὺς
μεταστήσοντάς ποι ἄλλοσ' ἐξάγειν)· ὡς δὲ ᾔσθοντο
καί τις αὐτοῖς ἐδήλωσε, τούς τε Ἀθηναίους ἐπεκα-
λοῦντο καὶ ἐκέλευον σφᾶς, εἰ βούλονται, αὐτοὺς δια-
φθείρειν, ἔκ τε | τοῦ οἰκήματος οὐκέτι ἤθελον ἐξιέναι,
οὐδ' ἐσιέναι ἔφασαν κατὰ δύναμιν περιόψεσθαι οὐδένα.
οἱ δὲ Κερκυραῖοι κατὰ μὲν τὰς θύρας οὐδ' αὐτοὶ διε- 2
νοοῦντο βιάζεσθαι, ἀναβάντες δὲ ἐπὶ τὸ τέγος [τοῦ

1 *ἔπεισαν* codd., corr. Herw. 3 *παρεδίδοντο* **c**M *παρεδέδοντο* ABEF 11 *στίχοιν* EM, corr. M_1 12 *προτεταγμένων* M ‖ *δεδε+μένους* C 13 *κεντωμένους* EFM, corr. F_1 15 *ἐπετάχυναν* B 16 *προσιόντας* codd., corr. Duker 18 *διαφθείροντες* **b** 19 *μεταστήσαντας* codd., corr. Schaefer ‖ *ἄλλοσ' ἐπάγειν* C *ἄλλοσ' ἐσάγειν* ABEF *ἄλλοσε ἄγειν* GMF_1, correxi 23 *ἔφθασαν* C 25 sq. *τοῦ οἰκήματος* om. Eustathius 1421

οἰκήματος] καὶ διελόντες τὴν ὀροφὴν ἔβαλλον τῷ κεράμῳ καὶ ἐτόξευον | κάτω. οἱ δὲ ἐφυλάσσοντό τε 3 ὡς ἐδύναντο καὶ ἅμα οἱ πολλοὶ σφᾶς αὐτοὺς διέφθειρον, οἰστούς τε οὓς ἀφίεσαν ἐκεῖνοι ἐς τὰς σφαγὰς καθιέντες καὶ ἐκ κλινῶν τινων, αἳ ἔτυχον αὐτοῖς ἐνοῦσαι, τοῖς σπάρτοις καὶ ἐκ τῶν ἱματίων παραιρήματα ποιοῦντες ἀπαγχόμενοι. παντί ⟨τε⟩ | τρόπῳ τὸ πολὺ τῆς νυκτός (ἐπεγένετο γὰρ νὺξ τῷ παθήματι) ἀναλοῦντες σφᾶς αὐτοὺς καὶ βαλλόμενοι ὑπὸ τῶν ἄνω διεφθάρησαν. καὶ αὐτοὺς οἱ Κερκυραῖοι, ἐπειδὴ ἡμέρα 4 ἐγένετο, φορμηδὸν ἐπὶ ἁμάξας ἐπιβαλόντες ἀπήγαγον ἔξω τῆς πόλεως. τὰς δὲ γυναῖκας, ὅσαι ἐν | τῷ τειχίσματι ἑάλωσαν, ἠνδραποδίσαντο. τοιούτῳ μὲν τρόπῳ 5 οἱ ἐκ τοῦ ὄρους Κερκυραῖοι ὑπὸ τοῦ δήμου διεφθάρησαν, καὶ ἡ στάσις πολλὴ γενομένη ἐτελεύτησεν ἐς τοῦτο, ὅσα γε κατὰ τὸν πόλεμον τόνδε· οὐ γὰρ ἔτι ἦν ὑπόλοιπον τῶν ἑτέρων ὅ τι καὶ ἀξιόλογον. οἱ δὲ 6 Ἀθηναῖοι ἐς τὴν Σικελίαν, ἵναπερ τὸ πρῶτον ὥρμηντο, ἀποπλεύσαντες μετὰ τῶν ἐκεῖ ξυμμάχων ἐπολέμουν.

Καὶ οἱ ἐν τῇ Ναυπάκτῳ Ἀθηναῖοι καὶ Ἀκαρνᾶνες 4 ἅμα τελευτῶντος τοῦ θέρους στρατευσάμενοι Ἀνακτόριον Κορινθίων πόλιν, ἣ κεῖται ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ Ἀμπρα|κικοῦ κόλπου, ἔλαβον προδοσίᾳ· καὶ ἐκπέμψαντες [Κο|ρινθίους] αὐτοὶ Ἀκαρνᾶνες οἰκήτορας ἀπὸ πάντων ἔσχον τὸ χωρίον. καὶ τὸ θέρος ἐτελεύτα.

2 ἐφύλασσον τότε ABFM, corr. F_1 3 διέφθειραν M 6 παραιωρήματα G 7 τε add. Poppo 9 ἀναλοῦντες Suid. et Zonar. s. v. ἀναδοῦντες codd. 11 ἁμάξαις B ‖ ἐπιβαλλόντες F 25 Κορινθίους del. Dobree ‖ οἰκήτορας CE οἰκήτορες ABFM [G]

Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος Ἀριστείδης ὁ Ἀρχ- 50
ίππου, εἷς τῶν ἀργυρολόγων νεῶν Ἀθηναίων στρα-
τηγός, | αἳ ἐξεπέμφθησαν πρὸς τοὺς ξυμμάχους, Ἀρ-
ταφέρνη, ἄνδρα Πέρσην, παρὰ βασιλέως πορευόμενον
ἐς Λακεδαίμονα ξυλλαμβάνει ἐν Ἠιόνι τῇ ἐπὶ Στρυ-
μόνι. καὶ αὐτοῦ κομισθέντος οἱ Ἀθηναῖοι τὰς μὲν 2
ἐπιστολὰς μεταγραψάμενοι ἐκ τῶν Ἀσσυρίων γραμμά-
των ἀνέγνωσαν, | ἐν αἷς πολλῶν ἄλλων γεγραμμένων
κεφάλαιον ἦν τοὺς Λακεδαιμονίους οὐ γιγνώσκειν ὅ τι
βούλονται· πολλῶν γὰρ ἐλθόντων πρέσβεων οὐδένα
ταὐτὰ λέγειν· εἰ οὖν τι βούλονται σαφὲς λέγειν,
πέμψαι μετὰ τοῦ Πέρσου ἄνδρας ὡς αὐτόν. τὸν δὲ 3
Ἀρταφέρνη ὕστερον οἱ Ἀθη|ναῖοι ἀποστέλλουσι τριήρει
ἐς Ἔφεσον καὶ πρέσβεις ἅμα· οἳ πυθόμενοι αὐτόθι
βασιλέα Ἀρτοξέρξην τὸν Ξέρξου νεωστὶ τεθνηκότα
(κατὰ γὰρ τοῦτον τὸν χρόνον ἐτελεύτησεν) ἐπ' οἴκου
ἀνεχώρησαν.

Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος καὶ Χῖοι τὸ τεῖχος περι- 51
εῖ|λον τὸ καινὸν κελευσάντων Ἀθηναίων [καὶ] ὑπο-
πτευσάντων ἐς αὐτούς τι νεωτεριεῖν, ποιησάμενοι μέν-
τοι πρὸς Ἀθηναίους πίστεις καὶ βεβαιότητα ἐκ τῶν
δυνατῶν μηδὲν περὶ σφᾶς νεώτερον βουλεύσειν. καὶ
ὁ χειμὼν ἐτελεύτα, καὶ ἕβδομον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτε-
λεύτα τῷδε ὃν | Θουκυδίδης ξυνέγραψεν.

Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου θέρους εὐθὺς τοῦ τε ἡλίου 52
ἐκλιπές τι ἐγένετο περὶ νουμηνίαν καὶ τοῦ αὐτοῦ

9 τοὺς] πρὸς codd., correxi 11 ταῦτα BEFM ‖ τι om. b 12 ἀνδρὸς b 14 αὐτόθι] θι in lit. C_1 15 Ἀρτοξέρξην ACE(?) Ἀρταξέρξην BFGM 17 ἀνεχώρησεν A 19 καὶ del. Cobet 20 ἐς αὐτούς] ἑαυτούς M 23 καὶ ἕβδομον ... ἐτελεύτα om. E 25 τε om. G

μηνὸς ἱσταμένου ἔσεισεν. καὶ οἱ Μυτιληναίων φυγά- 2
δες καὶ τῶν ἄλλων Λεσβίων, ὁρμώμενοι οἱ πολλοὶ ἐκ
τῆς ἠπεί|ρου καὶ μισθωσάμενοι ἔκ τε Πελοποννήσου
ἐπικουρικὸν καὶ αὐτόθεν ξυναγείραντες, αἱροῦσι Ῥοί-
τειον, καὶ λαβόντες δισχιλίους στατῆρας Φωκαΐτας
ἀπέδοσαν πάλιν, οὐδὲν ἀδικήσαντες· καὶ μετὰ τοῦτο 3
ἐπὶ Ἄντανδρον στρατεύσαντες προδοσίας γενομένης
λαμβάνουσι | τὴν πόλιν. καὶ ἦν αὐτῶν ἡ διάνοια τὰς
τε ἄλλας πό|λεις τὰς Ἀκταίας καλουμένας, ἃς πρότερον 267
Μυτιληναίων νεμομένων Ἀθηναῖοι εἶχον, ἐλευθεροῦν,
καὶ πάντων μάλιστα τὴν Ἄντανδρον· καὶ κρατυνά-
μενοι αὐτήν (ναῦς τε γὰρ εὐπορία ἦν ποιεῖσθαι, αὐτό-
θεν ξύλων ὑπαρχόν|των καὶ τῆς Ἴδης ἐπικειμένης, καὶ
τὰ ἄλλα σκεύη) ῥᾳδίως ἀπ᾽ αὐτῆς ὁρμώμενοι τήν τε
Λέσβον ἐγγὺς οὖσαν κακώσειν καὶ τὰ ἐν τῇ ἠπείρῳ
Αἰολικὰ πολίσματα χειρώσεσθαι. καὶ οἱ μὲν ταῦτα 4
παρασκευάζεσθαι ἔμελλον.

| *Ἀθηναῖοι δὲ ἐν τῷ αὐτῷ θέρει ἑξήκοντα ναυσὶ* 53
καὶ δισχιλίοις ὁπλίταις ἱππεῦσί τε ὀλίγοις καὶ τῶν
ξυμμάχων Μιλησίους καὶ ἄλλους τινὰς ἄγοντες ἐστρά-
τευσαν ἐπὶ Κύθηρα· ἐστρατήγει δὲ αὐτῶν Νικίας ὁ
Νικηράτου καὶ Νικόστρατος ὁ Διειτρέφους καὶ Αὐτο-
κλῆς ὁ | Τολμαίου. τὰ δὲ Κύθηρα νῆσός ἐστιν, ἐπί- 2
κειται δὲ τῇ Λακωνικῇ κατὰ Μαλέαν· Λακεδαιμόνιοι
δ᾽ εἰσὶ τῶν περιοίκων, καὶ κυθηροδίκης ἀρχὴ ἐκ τῆς
Σπάρτης διέβαινεν αὐτόσε κατὰ ἔτος, ὁπλιτῶν τε
φρουρὰν διέπεμπον αἰεὶ καὶ πολλὴν ἐπιμέλειαν ἐποι-

4—5 Ῥοίτιον cEM 6 *μηδὲν* G 9 *Ἀσκταίας* B 12 *γὰρ* om. B 14 *τῇ(ι) ἄλλῃ(ι) σκευῇ(ι)* codd., corr. Rutherford 16 *χειρώσασθαι* codd., corr. Madvig 20 *ἀγαγόντες* codd., corr. Cobet 24 *Μαλέων* (?) C 25 *δ᾽* om. C

οὗντο. ἦν γὰρ | αὐτοῖς τῶν τε ἀπ' Αἰγύπτου καὶ Λι- 3
βύης ὁλκάδων προσβολή, καὶ λῃσταὶ ἅμα τὴν Λακω-
νικὴν ἧσσον ἐλύπουν ἐκ θαλάσσης, ᾗπερ μόνον οἷόν
τε ἦν κακουργεῖσθαι· πᾶσα γὰρ ἀνέχει πρὸς τὸ Σικε-
λικὸν καὶ Κρητικὸν πέλαγος. κατασχόντες οὖν οἱ 54
Ἀθηναῖοι τῷ στρα|τῷ δέκα μὲν ναυσὶ καὶ δισχιλίοις
Μιλησίων ὁπλίταις τὴν ἐπὶ θαλάσσῃ πόλιν Σκάνδειαν
καλουμένην αἱροῦσι, τῷ δὲ ἄλλῳ στρατεύματι ἀπο-
βάντες τῆς νήσου ἐς τὰ πρὸς Μαλέαν τετραμμένα
ἐχώρουν ἐπὶ τὴν [ἐπὶ θαλάσσῃ] πόλιν τῶν Κυθηρίων,
καὶ ηὗρον εὐθὺς αὐτοὺς ἐστρα|τοπεδευμένους ἅπαντας.
καὶ μάχης γενομένης ὀλίγον μέν τινα χρόνον ὑπέστη- 2
σαν οἱ Κυθήριοι, ἔπειτα τραπόμενοι κατέφυγον ἐς τὴν
ἄνω πόλιν, καὶ ὕστερον ξυνέβησαν πρὸς Νικίαν καὶ
τοὺς ξυνάρχοντας Ἀθηναίοις ἐπιτρέψαι περὶ σφῶν
αὐτῶν πλὴν θανάτου. ἦσαν δέ | τινες καὶ γενόμενοι 3
τῷ Νικίᾳ λόγοι πρότερον πρός τινας τῶν Κυθηρίων,
δι' ὃ καὶ θᾶσσον καὶ ἐπιτηδειότερον | τό τε παραυ- 268
τίκα καὶ τὸ ἔπειτα ⟨τὰ⟩ τῆς ὁμολογίας ἐπράχθη αὐτοῖς·
ἀνέστησαν γὰρ ⟨ἂν⟩ οἱ Ἀθηναῖοι Κυθηρίους, Λακε-
δαιμονίους τε ὄντας καὶ ἐπὶ τῇ Λακωνικῇ τῆς νήσου
οὕτως ἐπικειμένης. μετὰ δὲ τὴν ξύμβασιν οἱ Ἀθη- 4
|ναῖοι τήν τε Σκάνδειαν τὸ ἐπὶ τῷ λιμένι πόλισμα 5
παραλαβόντες καὶ τῶν Κυθήρων φυλακὴν ποιησάμενοι
ἔπλευσαν ἔς τε Ἀσίνην καὶ Ἕλος καὶ τὰ πλεῖστα τῶν
περὶ θάλασσαν, καὶ ἀποβάσεις ποιούμενοι καὶ ἐναυλι-

1 αὐτοῖς **c** αὐτῆς **b** 3 ἧσσον] νῆσον C 7 πόλει AB 9 Μαλέων(?) C Μαλλέαν G 10 seclusa del. Kr. 13 κατέφευγον CE 16 δέ+τινες G 18 alt. καὶ om. M 19 τὰ deterr., om. **cb** 20 ἂν add. Heilmann 24 Κυθηρίων M

ζόμενοι τῶν χωρίων οὗ καιρὸς εἴη ἐδῄουν τὴν γῆν
ἡμέ|ρας μάλιστα ἑπτά.

Οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι, ἰδόντες μὲν τοὺς Ἀθηναίους 55
τὰ Κύθηρα ἔχοντας, προσδεχόμενοι δὲ καὶ ἐς τὴν γῆν
σφῶν ἀποβάσεις τοιαύτας ποιήσεσθαι, ἁθρόᾳ μὲν οὐδα-
μοῦ τῇ δυνάμει ἀντετάξαντο, κατὰ δὲ τὴν χώραν
| φρουρὰς διέπεμψαν, ὁπλιτῶν πλῆθος, ὡς ἑκασταχόσε
ἔδει, καὶ τὰ ἄλλα ἐν φυλακῇ πολλῇ ἦσαν, φοβούμενοι
μὴ σφίσι νεώτερόν τι γένηται τῶν περὶ τὴν κατά-
στασιν, γεγενημένου μὲν τοῦ ἐν τῇ νήσῳ πάθους
ἀνελπίστου καὶ μεγάλου, Πύλου δὲ ἐχομένης καὶ Κυ-
θήρων | καὶ πανταχόθεν σφᾶς περιεστῶτος πολέμου
ταχέος καὶ ἀπροφυλάκτου, ὥστε παρὰ τὸ εἰωθὸς ἱπ- 2
πέας τετρακοσίους κατεστήσαντο καὶ τοξότας, ἔς τε τὰ
πολεμικά, εἴπερ ποτέ, μάλιστα δὴ ὀκνηρότεροι ἐγένοντο
ξυνεστῶτες παρὰ τὴν ὑπάρχουσαν σφῶν ἰδέαν τῆς
παρασκευῆς | ναυτικῷ ἀγῶνι, καὶ τούτῳ πρὸς Ἀθη-
ναίους, οἷς τὸ μὴ ἐπιχειρούμενον αἰεὶ ἐλλιπὲς ἦν τῆς
δοκήσεώς τι πράξειν· καὶ ἅμα τὰ τῆς τύχης πολλὰ 3
καὶ ἐν ὀλίγῳ ξυμβάντα παρὰ λόγον αὐτοῖς ἔκπληξιν
μεγίστην παρεῖχε, καὶ ἐδέδισαν μή ποτε αὖθις ξυμ-
φορά τις αὐτοῖς περιτύχῃ οἵα | καὶ ἐν τῇ νήσῳ, ἀτολ- 4
μότεροι δὲ δι' αὐτὸ ἐς τὰς μάχας ἦσαν καὶ πᾶν ὅ τι
κινήσειαν ᾤοντο ἁμαρτήσεσθαι διὰ τὸ τὴν γνώμην
ἀνεχέγγυον γεγενῆσθαι ἐκ τῆς πρὶν ἀηθείας τοῦ κακο-
πραγεῖν. τοῖς δὲ Ἀθηναίοις τότε τὴν παραθαλάσσιον 56
δῃοῦσι τὰ μὲν πολλὰ ἡσύχασαν, ὡς | καθ' ἑκάστην 269

7 φρουροὺς M 8 πολλῇ om. E 10 ἐν **c** ἐπὶ **b**
12 τοῦ πολέμου B 13 ταχέος M ταχέως ABCEF[G]
22 αὐτοῖς om. B ‖ οἷα ACEM 23 διὰ τὸ C ‖ ἦσαν codd.,
corr. Cobet

φρουρὰν γίγνοιτό τις ἀπόβασις, πλήθει τε ἐλάσσους
ἕκαστοι ἡγούμενοι εἶναι καὶ ἐν τῷ τοιούτῳ· μία δὲ
φρουρά, ἥπερ καὶ ἠμύνατο περὶ Κοτύρταν καὶ Ἀφρο-
διτίαν, τὸν μὲν ὄχλον τῶν ψιλῶν ἐσκεδασμένον | ἐφό-
βησεν ἐπιδρομῇ, τῶν δὲ ὁπλιτῶν δεξαμένων ὑπεχώ-
ρησε πάλιν, καὶ ἄνδρες τέ τινες ἀπέθανον αὐτῶν ὀλίγοι
καὶ ὅπλα ἐλήφθη, τροπαῖόν τε στήσαντες οἱ Ἀθηναῖοι
ἀπέπλευσαν ἐς Κύθηρα. ἐκ δὲ αὐτῶν περιέπλευσαν ἐς 2
Ἐπίδαυρον τὴν Λιμηράν, καὶ δῃώσαντες μέρος τι τῆς
γῆς ἀφικνοῦνται ἐπὶ Θυρέαν, ἥ ἐστι μὲν τῆς Κυνου-
ρίας γῆς καλουμένης, μεθορία δὲ τῆς Ἀργείας καὶ
Λακωνικῆς. νεμόμενοι δὲ αὐτὴν ἔδοσαν Λακεδαιμόνιοι
Αἰγινήταις ἐκπεσοῦσιν ἐνοικεῖν διά τε τὰς ὑπὸ τὸν
σεισμὸν σφίσι γενομένας καὶ τῶν Εἱλώτων τὴν ἐπανά-
στασιν εὐεργεσίας καὶ ὅτι Ἀθηναίων ὑπακούοντες
ὅμως πρὸς τὴν ἐκείνων γνώμην αἰεὶ ἑστᾶσιν. προσ- 57
πλεόντων οὖν ἔτι τῶν Ἀθηναίων οἱ Αἰγινῆται τὸ μὲν
ἐπὶ τῇ θαλάσσῃ ὃ ἔτυχον οἰκοδομοῦντες τεῖχος ἐκλεί-
πουσιν, ἐς δὲ τὴν ἄνω πόλιν, ἐν ᾗ ᾤκουν, ἀπεχώρησαν
ἀπέχουσαν | σταδίους μάλιστα δέκα τῆς θαλάσσης. καὶ 2
αὐτοῖς τῶν Λακεδαιμονίων φρουρὰ μία τῶν περὶ τὴν
χώραν, ἥπερ καὶ ξυνετείχιζε, ξυνεσελθεῖν μὲν ἐς τὸ
τεῖχος οὐκ ἠθέλησαν δεομένων τῶν Αἰγινητῶν, ἀλλ'
αὐτοῖς κίνδυνος ἐφαίνετο ἐς τὸ τεῖχος κατακλῄεσθαι·
ἀναχωρήσαντες δὲ | ἐπὶ τὰ μετέωρα ὡς οὐκ ἐνόμιζον
ἀξιόμαχοι εἶναι, ἡσύχαζον. ἐν τούτῳ δὲ οἱ Ἀθηναῖοι 3
κατασχόντες καὶ χωρήσαντες εὐθὺς πάσῃ τῇ στρατιᾷ

3 *Ἀφροδιτίαν* Herodian. I 287 *Ἀφροδισίαν* **c b** (*-ίων* M)
10 *ἐπὶ*] *ἐς* G ‖ *Θυρεαν* **c** *Θυραίαν* **b** ‖ *Κυνοσουρίας* AB
11 *μεθόρια* B 16 *ἑστᾶσι(ν)* **c** ABF *ἕστασαν* EM *γρ.* F_1 G_1
22 *ξυνελθεῖν* G

αἱροῦσι τὴν Θυρέαν. καὶ τήν τε πόλιν κατέκαυσαν καὶ τὰ ἐνόντα ἐξεπόρθησαν, τούς τε Αἰγινήτας, ὅσοι μὴ ἐν χερσὶ διεφθάρη|σαν, ἄγοντες ἀφίκοντο ἐς τὰς Ἀθήνας καὶ τὸν ἄρχοντα ὃς παρ' αὐτοῖς ἦν τῶν Λακεδαιμονίων, Τάνταλον τὸν Πατροκλέους· ἐζωγρήθη γὰρ τετρωμένος. ἦγον δέ τινας καὶ ἐκ τῶν Κυθήρων ἄν- 4
δρας ὀλίγους, οὓς ἐδόκει ἀσφαλείας ἕνεκα μεταστῆσαι. καὶ τούτους μὲν οἱ | Ἀθηναῖοι ἐβουλεύσαντο καταθέ- 270
σθαι ἐς τὰς νήσους, καὶ τοὺς ἄλλους Κυθηρίους οἰκοῦντας τὴν ἑαυτῶν φόρον τέσσαρα τάλαντα φέρειν, Αἰγινήτας δὲ ἀποκτεῖναι πάντας ὅσοι ἑάλωσαν διὰ τὴν προτέραν αἰεί ποτε ἔχθραν, | Τάνταλον δὲ παρὰ τοὺς ἄλλους [τοὺς ἐν τῇ νήσῳ] Λακεδαιμονίους καταδῆσαι.

Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους ἐν Σικελίᾳ Καμαριναίοις καὶ 58
Γελῴοις ἐκεχειρία γίγνεται πρῶτον πρὸς ἀλλήλους· εἶτα καὶ οἱ ἄλλοι Σικελιῶται ξυνελθόντες ἐς Γέλαν, ἀπὸ πα|σῶν τῶν πόλεων πρέσβεις, ἐς λόγους κατέστησαν ἀλλήλοις, εἴ πως ξυναλλαγεῖεν. καὶ ἄλλαι τε πολλαὶ γνῶμαι ἐλέγοντο ἐπ' ἀμφότερα, διαφερομένων καὶ ἀξιούντων, ὡς ἕκαστοί τι ἐλασσοῦσθαι ἐνόμιζον, καὶ Ἑρμοκράτης ὁ Ἕρμωνος Συρακόσιος, ὅσπερ καὶ ἔπεισε μά|λιστα αὐτούς, ἐς τὸ κοινὸν τοιούτους δὴ λόγους εἶπεν.

„Οὔτε πόλεως ὢν ἐλαχίστης, ὦ Σικελιῶται, τοὺς 59
λόγους ποιήσομαι οὔτε πονουμένης μάλιστα τῷ πολέμῳ, ἐς κοινὸν δὲ τὴν δοκοῦσάν μοι βελτίστην γνώμην εἶναι ἀποφαινόμενος τῇ Σικελίᾳ πάσῃ. καὶ περὶ μὲν 2

1 Θυραίαν ABE 5 Πατροκλέους FM Πατοκλέους CE Παντοκλέους ABG ‖ γὰρ ὁ E 13 τοὺς (om. A) ἐν τῇ νήσῳ del. Herw. 21 καὶ ὁ B ‖ Ἕρμονος C ‖ ὥσπερ C 22 τοιούτοις δὴ λόγοις M

τοῦ πολεμεῖν ὡς χαλεπὸν τί ἄν τις πᾶν τὸ ἐνὸν ἐκλέγων ἐν εἰδόσι μακρηγοροίη; οὐδεὶς γὰρ οὔτε ἀμαθίᾳ ἀναγκάζεται αὐτὸ δρᾶν, οὔτε φόβῳ, ἢν οἴηταί τι πλέον σχήσειν, ἀποτρέπεται. ξυμβαίνει δὲ τοῖς μὲν τὰ κέρδη μείζω φαίνεσθαι τῶν δεινῶν, οἱ δὲ τοὺς κινδύνους ἐθέλουσιν | ὑφίστασθαι πρὸ τοῦ αὐτίκα τι ἐλασσοῦσθαι· αὐτὰ δὲ ταῦτα εἰ μὴ ἐν καιρῷ τύχοιεν 3 ἑκάτεροι πράσσοντες, αἱ παραινέσεις τῶν ξυναλλαγῶν ὠφέλιμοι. ὃ καὶ ἡμῖν ἐν τῷ παρόντι πειθομένοις 4 πλείστου ἂν ἄξιον γένοιτο· τὰ γὰρ ἴδια ἕκαστοι εὖ βουλόμενοι δὴ θέσθαι τό τε πρῶτον | ἐπολεμήσαμεν καὶ νῦν πρὸς ἀλλήλους δι' ἀντιλογιῶν πειρώμεθα καταλλαγῆναι καί, ἢν ἄρα μὴ προχωρήσῃ ἴσον ἑκάστῳ ἔχοντι ἀπελθεῖν, πάλιν πολεμήσομεν.

„Καίτοι γνῶναι χρὴ ὅτι οὐ περὶ τῶν ἰδίων μόνον, **60** εἰ σωφρονοῦμεν, ἡ ξύνοδος ἔσται, ἀλλ' εἰ ἐπιβουλευομένην | τὴν πᾶσαν Σικελίαν, ὡς ἐγὼ κρίνω, ὑπ' Ἀθηναίων δυνησόμεθα ἔτι διασῶσαι, καὶ διαλλακτὰς πολὺ τῶν ἐμῶν λόγων ἀναγκαιοτέρους περὶ τῶνδε Ἀθηναίους νομίσαι, | οἳ δύναμιν ἔχοντες μεγίστην τῶν Ἑλλήνων 271 τάς τε ἁμαρτίας ἡμῶν τηροῦσιν ὀλίγαις ναυσὶ παρόντες, καὶ ὀνόματι ἐννόμῳ ξυμμαχίας τὸ φύσει πολέμιον εὐπρεπῶς ἐς τὸ ξυμφέρον καθίστανται. πόλεμον γὰρ 2 αἱρομένων ἡμῶν | καὶ ἐπαγομένων αὐτούς, ἄνδρας οἳ καὶ τοῖς μὴ ἐπικαλουμένοις αὐτοὶ ἐπιστρατεύουσι, κακῶς τε ἡμᾶς αὐτοὺς ποιούντων τέλεσι τοῖς οἰκείοις, καὶ τῆς ἀρχῆς ἅμα προκοπτόντων ἐκείνοις, εἰκός, ὅταν

3 τις B, corr. b 6 τι om. M 7 ἐν M, om. cABEF 11 βουλευόμενοι codd., corr. Ullrich 15 μόνον om. A 21 ὀλίγαις ναυσὶ om. γρ. schol. F_1 24 αἱρομένων BCM αἱρουμένων E ‖ αὖ τοὺς ABCF 25 τοῖς μὴ ἐπικαλουμένοις c τοὺς μὴ ἐπικαλουμένους b 26 ποιούντων om. G

γνῶσιν ἡμᾶς τετρυχωμένους, καὶ πλέονί ποτε στόλῳ
ἐλθόντας αὐτοὺς τάδε | πάντα πειράσασθαι ὑπὸ σφᾶς
ποιεῖσθαι. καίτοι τῇ ἑαυτῶν ἑκάστους, εἰ σωφρονοῦ- 61
μεν, χρὴ τὰ μὴ προσήκοντα ἐπικτωμένους μᾶλλον ἢ
τὰ ἑτοῖμα βλάπτοντας ξυμμάχους τε ἐπάγεσθαι καὶ
τοὺς κινδύνους προσλαμβάνειν, νομίσαι τε στάσιν
μάλιστα φθείρειν τὰς πόλεις καὶ τὴν | Σικελίαν, ἧς γε
οἱ ἔνοικοι ξύμπαντες μὲν ἐπιβουλευόμεθα, κατὰ πόλεις
δὲ διέσταμεν. ἃ χρὴ γνόντας καὶ ἰδιώτην ἰδιώτῃ 2
καταλλαγῆναι καὶ πόλιν πόλει, καὶ πειρᾶσθαι κοινῇ
σῴζειν τὴν πᾶσαν Σικελίαν, παρεστάναι δὲ μηδενὶ ὡς
οἱ μὲν Δωριῆς ἡμῶν πολέμιοι τοῖς Ἀθη|ναίοις, τὸ δὲ
Χαλκιδικὸν τῇ Ἰάδι ξυγγενείᾳ ἀσφαλές. οὐ γὰρ τοῖς 3
ἔθνεσιν, ὅτι δίχα πέφυκε, τοῦ ἑτέρου ἔχθει ἐπίασιν,
ἀλλὰ τῶν ἐν τῇ Σικελίᾳ ἀγαθῶν ἐφιέμενοι, ἃ κοινῇ
κεκτήμεθα. ἐδήλωσαν δὲ νῦν ἐν τῇ τοῦ Χαλκιδικοῦ 4
γένους παρακλήσει· τοῖς γὰρ οὐδεπώποτε σφίσι | κατὰ
τὸ ξυμμαχικὸν προσβοηθήσασιν αὐτοὶ τὸ δίκαιον μᾶλ-
λον τῆς ξυνθήκης προθύμως παρέσχοντο. καὶ τοὺς 5
μὲν Ἀθηναίους ταῦτα πλεονεκτεῖν τε καὶ προνοεῖσθαι
πολλὴ ξυγγνώμη, καὶ οὐ τοῖς ἄρχειν βουλομένοις μέμ-
φομαι, ἀλλὰ τοῖς ὑπακούειν ἑτοιμοτέροις οὖσιν· πέφυκε
| γὰρ τὸ ἀνθρώπειον διὰ παντὸς ἄρχειν μὲν τοῦ εἴ-
κοντος, φυλάσσεσθαι δὲ τὸ ἐπιόν. ὅσοι δὲ γιγνώ- 6
σκοντες αὐτὰ μὴ ὀρθῶς προσκοποῦμεν, μηδὲ τοῦτό τις
πρεσβύτατον ἥκει κρίνας, τὸ κοινῶς φοβερὸν ἅπαντας
εὖ θέσθαι, ἁμαρτάνομεν. τάχιστα δ' ἂν ἀπαλλαγὴ 7
αὐτοῦ γένοιτο, | εἰ πρὸς ἀλλήλους ξυμβαῖμεν· οὐ γὰρ

1 τετρυχομένους CM 2 πειράσασθαι ABFM πειράσε-σθαι cE 6 προ+λαμβάνειν F 13 Ἰάδη C 23 ἀνθρώπιον C 26 ἅπαντα+ G

ἀπὸ τῆς αὑτῶν ὁρμῶνται Ἀθηναῖοι, ἀλλ' ἐκ τῆς τῶν ἐπικαλεσαμένων. | καὶ οὕτως οὐ πόλεμος πολέμῳ, εἰρήνῃ 8 272
δὲ διαφοραὶ ἀπραγμόνως παύσονται, οἵ τ' ἐπίκλητοι εὐπρεπῶς ἄδικοι ἐλθόντες εὐλόγως ἄπρακτοι ἀπίασιν.

„Καὶ τὰ μὲν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους τοσοῦτον ἀγαθὸν 62
εὖ βουλευομένοις εὑρίσκεται· τὴν δὲ ὑπὸ πάντων 2
ὁμολογουμένην ἄριστον εἶναι εἰρήνην πῶς οὐ χρὴ καὶ ἐν ἡμῖν αὐτοῖς ποιήσασθαι; ἢ δοκεῖ γε, εἴ τῳ τί ἐστιν ἀγαθὸν ἢ εἴ τῳ τὰ ἐναντία, οὐχ ἡσυχία μᾶλλον ἢ πόλεμος τὸ μὲν παῦσαι ἂν ἑκατέρῳ, τὸ δὲ ξυνδιασῶσαι, καὶ τὰς τιμὰς καὶ | λαμπρότητας ἀκινδυνοτέρας ἔχειν τὴν εἰρήνην, ἄλλα τε ὅσα ἐν μήκει λόγων ἄν τις διέλθοι [ὥσπερ περὶ τοῦ πολεμεῖν]; ἃ χρὴ σκεψαμένους μὴ τοὺς ἐμοὺς λόγους ὑπεριδεῖν, τὴν δὲ αὑτοῦ τινα σωτηρίαν μᾶλλον ἀπ' αὐτῶν προϊδεῖν. καὶ εἴ τις 3
βεβαίως τι ἢ τῷ δικαίῳ ἢ βίᾳ | πράξειν οἴεται, τῷ παρ' ἐλπίδα μὴ χαλεπῶς σφαλλέσθω, γνοὺς ὅτι πλείους ἤδη, καὶ τιμωρίαις μετιόντες τοὺς ἀδικοῦντας καὶ ἐλπίσαντες ἕτεροι δυνάμει τι πλεονεκτήσειν, οἱ μὲν οὐχ ὅσον οὐκ ἠμύναντο ἀλλ' οὐδ' ἐσώθησαν, τοὺς δ' ἀντὶ τοῦ πλέον ἔχειν προσκαταλι|πεῖν τὰ αὑτῶν ξυνέβη.
τιμωρία γὰρ οὐκ εὐτυχεῖ δικαίως, ὅτι καὶ ἀδικεῖται· 4
οὐδὲ ἰσχὺς βέβαιον, διότι καὶ εὔελπι. τὸ δὲ ἀστάθμητον τοῦ μέλλοντος ὡς ἐπὶ πλεῖστον κρατεῖ, πάντων τε σφαλερώτατον ὂν ὅμως καὶ χρησιμώτατον φαίνεται· ἐξ ἴσου γὰρ δεδιότες προμηθίᾳ | μᾶλλον ἐπ' ἀλλήλους ἐρχόμεθα. καὶ νῦν τοῦ ἀφανοῦς τε τούτου διὰ τὸ 63

1 αὐτῶν C αὑτῶν **b**G 3 διαφορὰ CE ‖ παύονται codd., corr. Cobet 5 τὰ] τὸ codd., corr. Kr. 8 δοκεῖ γε] δοκεῖτε **b** δοκεῖται C[G], correxi 12 λέγων B 13 διεξέλθοι B ‖ seclusa del. Kr. 19 τι] τινὶ codd., corr. Kr. 20 τοὺς **c** τοῖς **b** 23 εὔελπις EF 26 προμηθείᾳ **c**A_1

ἀτέκμαρτον δέος καὶ διὰ τὸ ἤδη, φοβεροὺς παρόντας Ἀθηναίους, κατ' ἀμφότερα ἐκπλαγέντες, καὶ τὸ ἐλλιπὲς τῆς γνώμης ὧν ἕκαστός τι ᾠήθημεν πράξειν ταῖς κωλύμαις ταύταις ἱκανῶς νομίσαντες | εἰρχθῆναι, τοὺς ἐφεστῶτας πολεμίους ἐκ τῆς χώρας ἀποπέμπωμεν, καὶ αὐτοὶ μάλιστα μὲν ἐς ἀίδιον ξυμβῶμεν, εἰ δὲ μή, χρόνον ὡς πλεῖστον σπεισάμενοι τὰς ἰδίας διαφορὰς ἐς αὖθις ἀναβαλώμεθα. 2 *τὸ ξύμπαν τε δὴ γνῶμεν πιθόμενοι μὲν ἐμοὶ πόλιν ἕξοντες ἕκαστος | ἐλευθέραν, ἀφ' ἧς αὐτοκράτορες ὄντες τὸν εὖ καὶ κα|κῶς δρῶντα* 273 *ἐξ ἴσου ἀρετῇ ἀμυνούμεθα, ἢν δ' ἀπιστήσαντες ἄλλοις ὑπακούσωμεν, οὐ περιέσται τιμωρήσασθαί τινα, ἀλλὰ καὶ ἄγαν εἰ τύχοιμεν, φίλοι μὲν ἂν τοῖς ἐχθίστοις, διάφοροι δὲ οἷς οὐ χρὴ κατ' ἀνάγκην γιγνοί|μεθα.*

64 „*Καὶ ἐγὼ μέν, ἅπερ καὶ ἀρχόμενος εἶπον, πόλιν τε μεγίστην παρεχόμενος καὶ ἐπιών τῳ μᾶλλον ἢ ἀμυνόμενος ἀξιῶ προϊδόμενος αὐτῶν ξυγχωρεῖν, καὶ μὴ τοὺς ἐναντίους οὕτω κακῶς δρᾶν ὥστε αὐτὸς τὰ πλείω βλάπτεσθαι, μηδὲ μωρίᾳ φιλονικῶν ἡγεῖσθαι τῆς τε | οἰκείας γνώμης ὁμοίως αὐτοκράτωρ εἶναι καὶ ἧς οὐκ ἄρχω τύχης, ἀλλ' ὅσον εἰκὸς ἡσσᾶσθαι.* 2 *καὶ τοὺς ἄλλους δικαιῶ ταὐτό μοι ποιῆσαι, ὑφ' ὑμῶν αὐτῶν καὶ μὴ ὑπὸ τῶν πολεμίων τοῦτο παθεῖν·* 3 *οὐδὲν γὰρ αἰσχρὸν οἰκείους οἰκείων ἡσσᾶσθαι, ἢ Δωριᾶ τινα Δω|ριῶς ἢ Χαλκιδέα τῶν ξυγγενῶν, τό τε ξύμπαν*

3 *τι* **b**C *τις* G ‖ *πρᾶξαι* G 5 *ἀποπέμπομεν* **b** 5—6 *καὶ . . . ξυμβῶμεν* in marg. G_1 9 *πειθόμενοι* codd., corr. Herw. 11 *ἢν διαπιστήσαντες* E 12 *περιέσται*] *περὶ τοῦ* codd., correxi 14 *γιγνόμεθα* codd. 16 *ἀμυνούμενος* codd., correxi 17—18 *προειδομένους . . . ὥστε αὐτοὺς* codd., corr. Reiske et Dobree 19 *φιλονεικῶν* codd., corr. Stahl 25 *τε*] *δὲ* codd., corr. Classen

γείτονας ὄντας καὶ ξυνοίκους μιᾶς χώρας καὶ περιρρύτου καὶ ὄνομα ἓν κεκλημένους Σικελιώτας· οἳ πολεμήσομέν τε, οἶμαι, ὅταν ξυμβῇ, καὶ ξυγχωρησόμεθά γε πάλιν καθ' ἡμᾶς αὐτοὺς λόγοις κοινοῖς χρώμενοι· τοὺς δὲ | ἀλλοφύλους ἐπελθόντας ἀθρόοι αἰεί, ἢν 4 σωφρονῶμεν, ἀμυνούμεθα, εἴπερ καὶ καθ' ἑκάστους βλαπτόμενοι ξύμπαντες κινδυνεύομεν, ξυμμάχους δὲ οὐδέποτε τὸ λοιπὸν ἐπαξόμεθα οὐδὲ διαλλακτάς. τάδε 5 γὰρ ποιοῦντες ἔν τε τῷ παρόντι δυοῖν ἀγαθοῖν οὐ στερήσομεν τὴν Σι|κελίαν, Ἀθηναίων τε ἀπαλλαγῆναι καὶ οἰκείου πολέμου, καὶ ἐς τὸ ἔπειτα καθ' ἡμᾶς αὐτοὺς ἐλευθέραν νεμούμεθα καὶ ὑπὸ ἄλλων ἧσσον ἐπιβουλευομένην."

Τοιαῦτα τοῦ Ἑρμοκράτους εἰπόντος πιθόμενοι οἱ 65 Σικελιῶται αὐτοὶ μὲν κατὰ σφᾶς αὐτοὺς ξυνηνέχθησαν | γνώμῃ ὥστε ἀπαλλάσσεσθαι τοῦ πολέμου ἔχοντες ἃ ἕκαστοι ἔχουσι, τοῖς δὲ Καμαριναίοις Μοργαντίνην εἶναι ἀργύριον τακτὸν τοῖς Συρακοσίοις ἀποδοῦσιν· οἱ δὲ τῶν Ἀθηναίων ξύμμαχοι παρακαλέσαντες αὐτῶν 2 τοὺς ἐν τέλει ὄντας εἶπον ὅτι ξυμβήσονται καὶ αἱ σπονδαὶ ἔσον|ται κἀκείνοις κοιναί. ἐπαινεσάντων δὲ αὐτῶν ἐποιοῦντο τὴν ὁμολογίαν, καὶ αἱ νῆες τῶν Ἀθηναίων ἀπέπλευσαν | μετὰ ταῦτα ἐκ Σικελίας. ἐλ- 274 3 θόντας δὲ τοὺς στρατηγοὺς οἱ ἐν τῇ πόλει Ἀθηναῖοι τοὺς μὲν φυγῇ ἐζημίωσαν, Πυθόδωρον καὶ Σοφοκλέα, τὸν δὲ τρίτον Εὐρυμέδοντα χρήματα ἐπράξαντο, ὡς ἐξὸν αὐτοῖς τὰ ἐν Σικελίᾳ κα|ταστρέψασθαι δώροις πεισθέντες ἀποχωρήσειαν. οὕτω τῇ γε παρούσῃ εὐτυ- 4

6 σωφρονοῦμεν CEF[G] 14 πειθόμενοι codd., corr. Cobet 15 αὐτοὶ μὲν add. B_1 17 Μοργατίνην B 28 γε] τε codd., corr. Benedict

χίᾳ χρώμενοι ἠξίουν σφίσι μηδὲν ἐναντιοῦσθαι, ἀλλὰ καὶ τὰ δυνατὰ ἐν ἴσῳ καὶ τὰ ἀπορώτερα μεγάλῃ τε ὁμοίως καὶ ἐνδεεστέρᾳ παρασκευῇ κατεργάζεσθαι. αἰτία δ᾽ ἦν ἡ παρὰ λόγον τῶν πλειόνων | εὐπραγία αὐτοῖς ὑποτιθεῖσα ἰσχὺν τῆς ἐλπίδος.

Τοῦ δ᾽ αὐτοῦ θέρους Μεγαρῆς οἱ ἐν τῇ πόλει πιεζόμενοι ὑπό τε Ἀθηναίων τῷ πολέμῳ, αἰεὶ κατὰ ἔτος ἕκαστον δὶς ἐσβαλλόντων πανστρατιᾷ ἐς τὴν χώραν, καὶ ὑπὸ τῶν σφετέρων φυγάδων τῶν ἐκ Πηγῶν, οἳ στασια|σάντων ἐκπεσόντες ὑπὸ τοῦ πλήθους χαλεποὶ ἦσαν λῃστεύοντες, ἐποιοῦντο λόγους ἐν ἀλλήλοις ὡς χρὴ δεξαμένους τοὺς φεύγοντας μὴ ἀμφοτέρωθεν τὴν πόλιν φθείρειν. οἱ δὲ φίλοι τῶν ἔξω τὸν θροῦν αἰσθόμενοι φανερῶς μᾶλλον ἢ πρότερον καὶ αὐτοὶ ἠξίουν τούτου | τοῦ λόγου ἔχεσθαι. γνόντες δὲ οἱ τοῦ δήμου προστάται οὐ δυνατὸν τὸν δῆμον ἐσόμενον ὑπὸ τῶν κακῶν μετὰ σφῶν καρτερεῖν, ποιοῦνται λόγους δείσαντες πρὸς τοὺς τῶν Ἀθηναίων στρατηγούς, Ἱπποκράτη τε τὸν Ἀρίφρονος καὶ Δημοσθένη τὸν Ἀλκισθένους, βουλόμε|νοι ἐνδοῦναι τὴν πόλιν καὶ νομίζοντες ἐλάσσω σφίσι τὸν κίνδυνον ἢ τοὺς ἐκπεσόντας ὑπὸ σφῶν κατελθεῖν. ξυνέβησάν τε πρῶτα μὲν τὰ μακρὰ τείχη ἑλεῖν Ἀθηναίους (ἦν δὲ σταδίων μάλιστα ὀκτὼ ἀπὸ τῆς πόλεως ἐπὶ τὴν Νίσαιαν τὸν λιμένα αὐτῶν), ὅπως μὴ ἐπιβοη|θήσωσιν ἐκ τῆς Νισαίας οἱ Πελοποννήσιοι, ἐν ᾗ αὐτοὶ μόνοι ἐφρούρουν βεβαιότητος ἕνεκα τῶν Μεγάρων, ἔπειτα δὲ καὶ τὴν ἄνω πόλιν πειράσεσθαι ἐνδοῦναι· ῥᾷον δ᾽ ἤδη ἔμελλον προσχωρήσειν τούτου γεγενημένου. οἱ οὖν Ἀθηναῖοι,

8 ἐσβαλόντων M 15 γνωντες C 21 ἐκπεσοῦντας B
28 πειρᾶσθαι codd., correxi

ἐπειδὴ ἀπό τε τῶν ἔργων καὶ τῶν λόγων παρε-
σκεύαστο ἀμφοτέροις, ὑπὸ νύκτα πλεύσαντες ἐς Μι-
νῴαν τὴν Μεγαρέων νῆσον ὁπλίταις ἑξακοσίοις, ὧν
Ἱπποκράτης ἦρχεν, ἐν ὀρύγματι ἐκαθέζοντο, ὅθεν
ἐπλίνθευον τὰ τείχη καὶ ἀπεῖχεν οὐ πολύ· οἱ δὲ 275 2
μετὰ τοῦ Δημοσθένους τοῦ ἑτέρου στρατηγοῦ Πλα-
ταιῆς τε ψιλοὶ καὶ ἕτεροι περίπολοι ἐνήδρευσαν ἐς τὸ
Ἐνυάλιον, ὅ ἐστιν ἔλασσον ἄπωθεν. καὶ ᾔσθετο
οὐδεὶς εἰ μὴ οἱ ἄνδρες οἷς ἐπιμελὲς ἦν εἰδέναι τὴν
νύκτα ταύτην. καὶ ἐπειδὴ ἕως ἔμελλε γίγνεσθαι, [οἱ 3
προδιδόντες τῶν Μεγαρέων] οὗτοι τοιόνδε ἐποίησαν.
ἀκάτιον ἀμφηρικὸν ὡς λῃσταί, ἐκ πολλοῦ τεθεραπευ-
κότες τὴν ἄνοιξιν τῶν πυλῶν, εἰώθεσαν ἐπὶ ἁμάξῃ,
πείθοντες τὸν ἄρχοντα, διὰ τῆς τάφρου κατακομίζειν
τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν θάλασσαν καὶ ἐκπλεῖν· καὶ πρὶν
ἡμέραν εἶναι πάλιν αὐτὸ τῇ ἁμάξῃ κομίσαντες ἐς τὸ
τεῖχος κατὰ τὰς πύλας ἐσῆγον, ὅπως τοῖς ἐκ τῆς Μι-
νῴας Ἀθηναίοις ἀφανὴς δὴ εἴη ἡ φυλακή, μὴ ὄντος
ἐν τῷ λιμένι πλοίου φανεροῦ μηδενός. καὶ τότε πρὸς 4
ταῖς πύλαις ἤδη ἦν ἡ ἅμαξα, καὶ ἀνοιχθεισῶν κατὰ
τὸ εἰωθὸς ὡς τῷ ἀκατίῳ οἱ Ἀθηναῖοι (ἐγίγνετο γὰρ
ἀπὸ ξυνθήματος τὸ τοιοῦτον) ἰδόντες ἔθεον δρόμῳ ἐκ
τῆς ἐνέδρας, βουλόμενοι φθάσαι πρὶν ξυγκλῃσθῆναι
πάλιν τὰς πύλας καὶ ἕως ἔτι ἡ ἅμαξα ἐν αὐταῖς ἦν,
κώλυμα οὖσα προσθεῖναι· καὶ αὐτοῖς ἅμα καὶ οἱ ξυμ-
πράσσοντες Μεγαρῆς τοὺς κατὰ πύλας φύλακας κτεί-
νουσιν. καὶ πρῶτον μὲν οἱ περὶ τὸν Δημοσθένη 5

5 ἐπλινθεύοντο M et ex corr. F 7 τὸ] τὸν codd., corr. Reiske 9 εἰδέναι om. M 10—11 seclusa delevi 17 τὰς om. C 24 ἔτι om. B 25 αὐτοῖς in αὐτοὶ corr. G_1 26 πύλας C**b** τὰς πύλας GF_1M_1

*Πλαταιῆς τε καὶ περίπολοι ἐσέδραμον οὗ νῦν τὸ τρο-
παῖόν ἐστι, καὶ εὐθὺς ἐντὸς τῶν πυλῶν (ᾔσθον|το γὰρ* 2
*οἱ ἐγγύτατα Πελοποννήσιοι) μαχόμενοι τοὺς προσβοη-
θοῦντας οἱ Πλαταιῆς ἐκράτησαν καὶ τοῖς τῶν Ἀθη-
ναίων ὁπλίταις ἐπιφερομένοις βεβαίους τὰς πύλας
παρέσχον. ἔπειτα δὲ καὶ τῶν Ἀθηναίων ἤδη ὁ αἰεὶ* 6
ἐντὸς γιγνόμενος χωρεῖ ἐπὶ τὸ τεῖχος. καὶ οἱ Πελο- 2
πον|νήσιοι φρουροὶ τὸ μὲν πρῶτον ἀντίσχοντες ἠμύ- 3
*νοντο ὀλίγοι, καὶ ἀπέθανόν τινες αὐτῶν, οἱ δὲ πλείους
ἐς φυγὴν κατέστησαν, φοβηθέντες ἐν νυκτί τε πολε-
μίων προσπεπτωκότων καὶ τῶν προδιδόντων Μεγαρέων
ἀντιμαχομένων νομίσαντες τοὺς ἅπαντας σφᾶς Μεγα-
ρέας | προδεδωκέναι. ξυνέπεσε γὰρ καὶ τὸν τῶν Ἀθη-
ναίων | κήρυκα ἀφ' ἑαυτοῦ γνώμης κηρύξαι τὸν βου-* 27
*λόμενον ἰέναι Μεγαρέων μετὰ Ἀθηναίων θησόμενον
τὰ ὅπλα. οἱ δ' ὡς ἤκουσαν, οὐκέτι ἀνέμενον, ἀλλὰ
τῷ ὄντι νομίσαντες κοινῇ πολεμεῖσθαι κατέφυγον ἐς
τὴν Νίσαιαν. | ἅμα δὲ ἕῳ ἑαλωκότων ἤδη τῶν τειχῶν* 4
*καὶ τῶν ἐν τῇ πόλει Μεγαρέων θορυβουμένων οἱ
πρὸς τοὺς Ἀθηναίους πράξαντες καὶ ἄλλο μετ' αὐτῶν
πλῆθος, ὃ ξυνῄδει, ἔφασαν χρῆναι ἀνοίγειν τὰς πύλας
καὶ ἐπεξιέναι ἐς μάχην. ξυνέκειτο δὲ αὐτοῖς τῶν* 5
πυλῶν ἀνοιχθεισῶν | ἐσπίπτειν τοὺς Ἀθηναίους, αὐτοὶ 1
*δὲ διάδηλοι ἔμελλον ἔσεσθαι (λίπα γὰρ ἀλείψεσθαι),
ὅπως μὴ ἀδικῶνται. ἀσφάλεια δὲ αὐτοῖς μᾶλλον
ἐγίγνετο τῆς ἀνοίξεως· καὶ γὰρ οἱ ἀπὸ τῆς Ἐλευσῖνος
κατὰ τὸ ξυγκείμενον τετρακισχίλιοι ὁπλῖται τῶν Ἀθη-
ναίων καὶ ἱππῆς ἑξακόσιοι [οἱ] | τὴν νύκτα πορευό-* 1

5 *βεβαίως* G 7 *ἐχώρει* GM 8 *ἀντισχόντες* codd., corr. Naber ‖ *ἠμύνοντο* **c** *ἠμύναντο* **b** 13 *τὸν* om. F 20 *ἄλλοι* codd., corr. Abresch 24 *λιπαρὰ* E 28 *οἱ* om. deter.

μενοι παρῆσαν. ἀληλιμμένων δὲ αὐτῶν καὶ ὄντων 6
ἤδη περὶ τὰς πύλας καταγορεύει τις ξυνειδὼς τοῖς ἑτέροις τὸ ἐπιβούλευμα. καὶ οἱ ξυστραφέντες ἀθρόοι ἦλθον καὶ οὐκ ἔφασαν χρῆναι οὔτε ἐπεξιέναι (οὐδὲ γὰρ πρότερόν πω τοῦτο ἰσχύοντες μᾶλλον | τολμῆσαι) οὔτε ἐς κίνδυνον φανερὸν τὴν πόλιν καταγαγεῖν· εἴ τε μὴ πείσεταί τις, αὐτοῦ τὴν μάχην ἔσεσθαι. ἐδήλουν δὲ οὐδὲν ὅτι ἴσασι τὰ πρασσόμενα, ἀλλὰ ὡς τὰ βέλτιστα βουλεύοντες ἰσχυρίζοντο, καὶ ἅμα περὶ τὰς πύλας παρέμενον φυλάσσοντες, ὥστε οὐκ ἐγένετο τοῖς | ἐπιβουλεύουσι πρᾶξαι ὃ ἔμελλον. γνόντες δὲ οἱ τῶν 69
Ἀθηναίων στρατηγοὶ ὅτι ἐναντίωμά τι ἐγένετο καὶ τὴν πόλιν βίᾳ οὐχ οἷοί τε ἔσονται λαβεῖν, τὴν Νίσαιαν εὐθὺς περιετείχιζον, νομίζοντες, εἰ πρὶν ἐπιβοηθῆσαί τινας ἐξέλοιεν, θᾶσσον ἂν καὶ τὰ Μέγαρα προσχωρῆσαι | (παρεγένετο δὲ σίδηρός τε ἐκ τῶν Ἀθηνῶν ταχὺ 2
καὶ λιθουργοὶ καὶ τἆλλα ἐπιτήδεια)· ἀρξάμενοι δ' ἀπὸ τοῦ τείχους ὃ εἶχον καὶ διοικοδομήσαντες τὸ πρὸς Μεγαρέας, ἀπ' ἐκείνου ἑκατέρωθεν ἐς θάλασσαν [τῆς Νισαίας] τάφρον τε καὶ τείχη διελομένη ⟨ἦγεν⟩ ἡ στρατιά, ἔκ τε τοῦ | προαστείου λίθοις καὶ πλίνθοις χρώμενοι, καὶ κόπτοντες τὰ δένδρα καὶ ὕλην ἀπεσταύρουν εἴ πῃ δέοιτό τι· καὶ αἱ οἰκίαι τοῦ προαστείου ἐπάλξεις λαμβάνουσαι αὐ|ταὶ ὑπῆρχον ἔρυμα. 277
καὶ ταύτην μὲν τὴν ἡμέραν ὅλην εἰργάζοντο· τῇ δὲ 3
ὑστεραίᾳ περὶ δείλην τὸ τεῖχος ὅσον οὐκ ἀπετετέλεστο, καὶ οἱ ἐν τῇ Νισαίᾳ δείσαντες, σίτου τε ἀπορίᾳ

1 ἦσαν M ‖ ἀληλειμμένων E 3 ἑταίροις ABEF, corr. F_1 8 οὐδὲ CE 19 seclusa del. Stahl 20 ἦγεν add. Madvig 21 πλίνθους(?) B 23 που M 26 τὸ τεῖχος] τοῦ τείχους τοσοῦτον E

(ἐφ' ἡμέραν γὰρ ἐκ τῆς ἄνω πόλεως | ἐχρῶντο) καὶ τοὺς 3 Πελοποννησίους οὐ νομίζοντες ταχὺ ἐπιβοηθήσειν, τούς τε Μεγαρέας πολεμίους ἡγούμενοι, ξυνέβησαν τοῖς Ἀθηναίοις ῥητοῦ μὲν ἕκαστον ἀργυρίου ἀπολυθῆναι ὅπλα παραδόντας, τοῖς δὲ Λακεδαιμονίοις, τῷ τε ἄρχοντι καὶ εἴ τις ἄλλος ἐνῆν, χρῆσθαι Ἀθηναίους ὅ τι ἂν βούλωνται. ἐπὶ τούτοις ὁμολογήσαντες ἐξῆλθον. καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τὰ μακρὰ τείχη ἀπορρήξαντες 4 ἀπὸ τῆς τῶν Μεγαρέων πόλεως καὶ τὴν Νίσαιαν παραλαβόντες τἆλλα παρεσκευάζοντο.

Βρασίδας δὲ ὁ Τέλλιδος Λακεδαιμόνιος κατὰ τοῦ- 7 |τον τὸν χρόνον ἐτύγχανε περὶ Σικυῶνα καὶ Κόρινθον 1 ὤν, ἐπὶ Θρᾴκης στρατείαν παρασκευαζόμενος. καὶ ὡς ᾔσθετο τῶν τειχῶν τὴν ἅλωσιν, δείσας περί τε τοῖς ἐν τῇ Νισαίᾳ Πελοποννησίοις καὶ μὴ τὰ Μέγαρα ληφθῇ, πέμπει ἔς τε τοὺς Βοιωτοὺς κελεύων κατὰ τάχος στρα|τιᾷ ἀπαντῆσαι ἐπὶ Τριποδίσκον (ἔστι δὲ 2 κώμη τῆς Μεγαρίδος ὄνομα τοῦτο ἔχουσα ὑπὸ τῷ ὄρει τῇ Γερανείᾳ), καὶ αὐτὸς ἔχων ἦλθεν ἑπτακοσίους μὲν καὶ δισχιλίους Κορινθίων ὁπλίτας, Φλειασίων δὲ τετρακοσίους, Σικυωνίων δὲ ἑξακοσίους καὶ τοὺς μεθ' αὑτοῦ ὅσοι ἤδη | ξυνειλεγμένοι ἦσαν, οἰόμενος τὴν Νίσαιαν ἔτι καταλήψεσθαι ἀνάλωτον. ὡς δὲ ἐπύθετο, (ἔτυχε γὰρ νυκτὸς ἐπὶ τὸν Τριποδίσκον ἐξελθών) ἀπολέξας τριακοσίους τοῦ στρατοῦ, πρὶν ἔκπυστος γενέσθαι, προσῆλθε τῇ τῶν Μεγαρέων πόλει λαθὼν τοὺς Ἀθηναίους ὄντας πε|ρὶ τὴν θάλασσαν, βουλόμενος

1 ἐφη:μερίαν C 5 δὲ] τε codd., corr. Dobree ‖ τῷ] τό C[G] 9 Μεγαρων A 13 στρατιὰν codd., corr. Aem. Portus 15 Πελοποννησίοις] Λακεδαιμονίοις M 19 Γερανεία **c** Γερανίᾳ **b** 21 Σικυωνίων δὲ ἑξακοσίους om. **c**, in marg. g 22 ἑαυτοῦ GM 22—23 ἔτι τὴν Νίσαιαν B, transp. B_1

μὲν τῷ λόγῳ καὶ ἅμα εἰ δύναιτο ἔργῳ τῆς Νισαίας
πειρᾶσαι, τὸ δὲ μέγιστον, τὴν τῶν Μεγαρέων πόλιν
ἐσελθὼν βεβαιώσασθαι. καὶ ἠξίου δέξασθαι σφᾶς
λέγων ἐν ἐλπίδι εἶναι ἀναλαβεῖν Νίσαιαν. αἱ δὲ τῶν 71
Μεγαρέων στάσεις φοβούμεναι, οἱ | μὲν μὴ τοὺς φεύ-
γοντας σφίσιν ἐσαγαγὼν αὐτοὺς ἐκβάλῃ, οἱ δὲ μὴ
αὐτὸ τοῦτο ὁ δῆμος δείσας ἐπίθηται σφί|σι καὶ ἡ πόλις 278
ἐν μάχῃ καθ' αὑτὴν οὖσα ἐγγὺς ἐφεδρευόντων Ἀθη-
ναίων ἀπόληται, οὐκ ἐδέξαντο, ἀλλ' ἀμφοτέροις ἐδόκει
ἡσυχάσασι τὸ μέλλον περιιδεῖν. ἤλπιζον γὰρ καὶ μάχην 2
ἑκάτεροι ἔσεσθαι τῶν τε Ἀθηναίων | καὶ τῶν προσ-
βοηθησάντων, καὶ οὕτω σφίσιν ἀσφαλεστέρως ἔχειν,
οἷς τις εἴη εὔνους, κρατήσασι προσχωρῆσαι· ὁ δὲ Βρα-
σίδας ὡς οὐκ ἔπειθεν, ἀνεχώρησε πάλιν ἐς τὸ ἄλλο
στράτευμα. ἅμα δὲ τῇ ἕῳ οἱ Βοιωτοὶ παρῆσαν, δια- 72
νενοημένοι | μὲν καὶ πρὶν Βρασίδαν πέμψαι βοηθεῖν
ἐπὶ τὰ Μέγαρα, ὡς οὐκ ἀλλοτρίου ὄντος τοῦ κινδύνου,
καὶ ἤδη ὄντες πανστρατιᾷ Πλαταιᾶσιν· ἐπειδὴ δὲ καὶ
ἦλθεν ὁ ἄγγελος, πολλῷ μᾶλλον ἐρρώσθησαν, καὶ
ἀποστείλαντες διακοσίους καὶ δισχιλίους ὁπλίτας καὶ
ἱππέας ἑξακοσίους τοῖς πλείοσιν ἀπῆλθον πάλιν.
παρόντος δὲ ἤδη ξύμπαντος τοῦ στρατεύματος, ὁπλι- 2
τῶν οὐκ ἔλασσον ἑξακισχιλίων, καὶ τῶν Ἀθηναίων
τῶν μὲν ὁπλιτῶν περί τε τὴν Νίσαιαν ὄντων καὶ τὴν
θάλασσαν ἐν τάξει, τῶν δὲ ψιλῶν ἀνὰ τὸ πεδίον ἐσκε-
δασμένων, οἱ ἱππῆς οἱ τῶν | Βοιωτῶν ἀπροσδοκήτοις
ἐπιπεσόντες τοῖς ψιλοῖς ἔτρεψαν ἐπὶ τὴν θάλασσαν
(ἐν γὰρ τῷ πρὸ τοῦ οὐδεμία βοήθειά πω τοῖς Μεγα-

7 σφίσιν ἐπίθηται B, transp. B_1 9 ἀπολεῖται ABFM ἀπόλεῖται E 13 οἷς τις C ὅστις **b**G 18 πανστρατιὰ AB Πλαταιεῦσιν G 24 τε om. AB 28 πω om. **c**

ῥεῦσιν οὐδαμόθεν ἐπῆλθεν)· ἀντεπεξελάσαντες δὲ καὶ 3 οἱ τῶν Ἀθηναίων ἐς χεῖρας ἦσαν, καὶ ἐγένετο ἱππομαχία ἐπὶ πολύ, ἐν ᾗ ἀξιοῦσιν ἑκάτεροι οὐχ ἥσσους γενέσθαι. τὸν μὲν γὰρ ἵππαρχον τῶν Βοιωτῶν καὶ 4 ἄλλους τινὰς οὐ πολλοὺς πρὸς αὐτὴν τὴν Νίσαιαν προσελάσαντας οἱ Ἀθηναῖοι [καὶ] ἀποκτείναντες ἐσκύλευσαν, καὶ τῶν τε νεκρῶν τούτων κρατήσαντες ὑποσπόνδους ἀπέδοσαν καὶ τροπαῖον ἔστησαν· οὐ⟨δὲν⟩ μέντοι ἔν γε τῷ παντὶ ἔργῳ βεβαίως οὐδέτεροι τελευτήσαντες ἀπεκρίθησαν [ἀλλ'] οἱ μὲν Βοιωτοὶ πρὸς τοὺς ἑαυτῶν, οἱ δὲ ἐπὶ τὴν Νίσαιαν. μετὰ δὲ τοῦτο 7 Βρασίδας καὶ τὸ στράτευμα ἐχώρουν ἐγγυτέρω τῆς θαλάσσης καὶ τῆς τῶν Μεγαρέων πόλεως, καὶ καταλαβόντες χωρίον ἐπιτήδειον παραταξάμενοι ἡσύχαζον, 27 οἰόμενοι σφίσιν ἐπιέναι τοὺς Ἀθηναίους καὶ τοὺς Μεγαρέας ἐπιστάμενοι περιορωμένους ὁποτέρων ἡ νίκη ἔσται. καλῶς δὲ ἐνόμιζον σφίσιν ἀμφότερα ἔχειν, 2 ἅμα μὲν τὸ μὴ ἐπιχειρεῖν προτέρους μηδὲ μάχης καὶ κινδύνου ἑκόντας ἄρξαι, ἐπειδή γε ἐν φανερῷ ἔδειξαν ἑτοῖμοι ὄντες ἀμύνεσθαι, καὶ αὐτοῖς ὥσπερ ἀκονιτὶ τὴν νίκην δικαίως ἀνατίθεσθαι· ἐν τῷ αὐτῷ δὲ καὶ πρὸς τοὺς Μεγαρέας ὀρθῶς ξυμβαίνειν· εἰ μὲν γὰρ 3 μὴ ὤφθησαν ἐλθόντες, οὐκ ἂν ἐν τύχῃ γίγνεσθαι σφίσιν, ἀλλὰ σαφῶς ἂν ὥσπερ ἡσσηθέντων στερηθῆναι 1 εὐθὺς τῆς πόλεως· νῦν δὲ κἂν τυχεῖν αὐτοὺς Ἀθηναίους μὴ βουληθέντας ἀγωνίζεσθαι, ὥστε ἀμαχητὶ ἂν

6 προσελάσαντες codd., corr. Aem. Portus ‖ καὶ del. Schütz 8 οὐ⟨δὲν⟩ coni. Rutherford 10 ἀλλ' non vertit Valla 18 τῷ F 19 ἄρξασθαι M ‖ ἐπειδή . . . ἔδειξαν om. **c**, in marg. g 20 ἀμύνασθαι G, corr. G_1 ‖ ἀκονειτὶ C ἀκονητὶ EF(?) 21 ἀντιθέσθαι **c**ABEF ἂν τίθεσθαι MF_1, corr. Kr. 26 ἀμαχητὶ **c** ἀμαχεὶ **b**

περιγενέσθαι αὐτοῖς ὧν ἕνεκα ἦλθον. ὅπερ καὶ ἐγένετο. οἱ γὰρ Μεγαρῆς, ὡς οἱ Ἀθηναῖοι ἐτάξαντο μὲν 4 παρὰ τὰ μακρὰ τείχη ἐξελθόντες, ἡσύχαζον δὲ καὶ αὐτοὶ μὴ ἐπιόντων, λογιζόμενοι καὶ οἱ ἐκείνων στρατηγοὶ μὴ ἀντίπαλον εἶναι σφίσι τὸν κίνδυνον, ἐπειδὴ καὶ τὰ πλείω αὐτοῖς προυκεχωρήκει, ἄρξασι μάχης πρὸς πλείονας αὐτῶν ἢ λαβεῖν νικήσαντας Μέγαρα ἢ σφαλέντας τῷ βελτίστῳ τοῦ ὁπλιτικοῦ βλαφθῆναι, †τοῖς δὲ ξυμπάσης τῆς δυνάμεως καὶ τῶν παρόντων μέρος ἕκαστον κινδυνεύειν εἰκότως ἐθέλειν τολμᾶν, χρόνον δὲ ἐπισχόντες καὶ ὡς οὐδὲν ἀφ' ἑκατέρων ἐπεχειρεῖτο, ἀπῆλθον πρότεροι οἱ Ἀθηναῖοι ἐς τὴν Νίσαιαν καὶ αὖθις οἱ Πελοποννήσιοι ὅθενπερ ὡρμήθησαν· οὕτω δὴ τῷ μὲν Βρασίδᾳ αὐτῷ καὶ τοῖς ἀπὸ τῶν πόλεων ἄρχουσιν οἱ τῶν φευγόντων φίλοι Μεγαρῆς, ὡς ἐπικρατήσαντι καὶ τῶν Ἀθηναίων οὐκέτι ἐθελησάντων μάχεσθαι, θαρσοῦντες μᾶλλον ἀνοίγουσί τε τὰς πύλας καὶ δεξάμενοι καταπεπληγμένων | ἤδη τῶν πρὸς τοὺς Ἀθηναίους πραξάντων ἐς λόγους ἔρχονται.

74 καὶ ὕστερον ὁ μὲν διαλυθέντων τῶν ξυμμάχων κατὰ πόλεις ἐπανελθὼν καὶ αὐτὸς ἐς τὴν Κόρινθον, τὴν ἐπὶ Θρᾴκης στρατείαν παρεσκεύαζεν, ἵναπερ καὶ τὸ πρῶτον ὥρμητο· οἱ δὲ ἐν τῇ πόλει Μεγαρῆς, ἀπο- 2 χωρησάντων καὶ τῶν Ἀθηναίων ἐπ' οἴκου, ὅσοι μὲν τῶν πραγμάτων ⟨τῶν⟩ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους μάλιστα μετέσχον, εἰδότες ὅτι ὤφθησαν εὐθὺς ὑπεξῆλθον, οἱ 280 δὲ ἄλλοι κοινολογησάμενοι τοῖς τῶν φευγόντων φίλοις κατάγουσι τοὺς ἐκ Πηγῶν, ὁρκώσαντες πίστεσι με-

10 ἑκατὸν C 12 πρότερον codd., corr. Kr. 16 οὐκέτι] οὐκ A 19 ἔργονται B 22 στρατιὰν E 23 ὥρμηντο G 25 τῶν add. Herw. 26 +++έσχον C

γάλαις μηδὲν μνησικακήσειν, βουλεύσειν δὲ τῇ πόλει τὰ ἄρι|στα. 3 οἱ δὲ ἐπειδὴ ἐν ταῖς ἀρχαῖς ἐγένοντο καὶ ἐξέτασιν ὅπλων ἐποιήσαντο, διαστήσαντες τοὺς λόχους ἐξελέξαντο τῶν τε ἐχθρῶν καὶ οἳ ἐδόκουν μάλιστα ξυμπρᾶξαι τὰ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, ἄνδρας ὡς ἑκατόν, καὶ τούτων πέρι ἀναγκάσαντες τὸν δῆμον ψῆφον φανερὰν | διενεγκεῖν, ὡς κατεγνώσθησαν, ἔκτειναν, καὶ ἐς ὀλιγαρχίαν τὰ μάλιστα κατέστησαν τὴν πόλιν. 4 καὶ πλεῖστον δὴ χρόνον αὕτη ὑπ' ἐλαχίστων γενομένη ἐκ στάσεως μετάστασις ξυνέμεινεν.

75 Τοῦ δ' αὐτοῦ θέρους τῆς Ἀντάνδρου ὑπὸ τῶν Μυ|τιληναίων, ὥσπερ διενοοῦντο, μελλούσης κατασκευάζεσθαι, οἱ τῶν ἀργυρολόγων Ἀθηναίων νεῶν στρατηγοί, Δημόδοκος καὶ Ἀριστείδης, ὄντες περὶ Ἑλλήσποντον (ὁ γὰρ τρίτος αὐτῶν Λάμαχος δέκα ναυσὶν ἐς τὸν Πόντον ἐσεπεπλεύκει) ὡς ᾐσθάνοντο τὴν παρασκευὴν τοῦ χωρίου | καὶ ἐδόκει αὐτοῖς δεινὸν εἶναι μὴ ὥσπερ τὰ Ἄναια ἐπὶ τῇ Σάμῳ γένηται, ἔνθα οἱ φεύγοντες τῶν Σαμίων καταστάντες τούς τε Πελοποννησίους ὠφέλουν ἐς τὰ ναυτικὰ κυβερνήτας πέμποντες καὶ τοὺς ἐν τῇ πόλει Σαμίους ἐς ταραχὴν καθίστασαν καὶ τοὺς ἐξιόντας ἐδέχοντο· οὕτω δὴ ξυναγείραντες ἀπὸ τῶν ξυμμάχων στρατιὰν καὶ πλεύσαντες, μάχῃ τε νικήσαντες τοὺς ἐκ τῆς Ἀντάνδρου ἐπεξελθόντας, ἀναλαμβάνουσι τὸ χωρίον πάλιν. 2 καὶ οὐ πολὺ ὕστερον ἐς τὸν Πόντον ἐσπλεύσας Λάμαχος, ἐν τῇ Ἡρακλεώτιδι ὁρμίσας ἐς τὸν Κάλητα | ποταμὸν

9 γενομένη **b** νεμομένη **c** γρ. M_1 13 Ἀθηναίων νεῶν] Ἀθηναῖοι νεῶν E Ἀθηναίων **c**ABFM 14 ῥιστίδης E 23 ἀπὸ ... πλεύσαντες om. ABEF ‖ στρατιὰς C 25 ὑπεξελθόντας B 27 ὁρμίσας **c** ὁρμήσας **b** ‖ Κάληκα codd. (η in lit. c_2), corr. Paulmier

ἀπόλλυσι τὰς ναῦς ὕδατος ἄνωθεν γενομένου καὶ
κατελθόντος αἰφνιδίου τοῦ ῥεύματος· αὐτὸς δὲ καὶ ἡ
στρατιὰ πεζῇ διὰ Βιθυνῶν Θρᾳκῶν, οἵ εἰσι πέραν ἐν
τῇ Ἀσίᾳ, ἀφικνεῖται ἐς Καλχηδόνα, τὴν ἐπὶ τῷ στό
ματι τοῦ Πόντου Μεγαρέων ἀποικίαν.

Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ θέρει καὶ Δημοσθένης Ἀθηναίων **76** 35
στρατηγὸς τεσσαράκοντα ναυσὶν ἀφικνεῖται ἐς Ναύ- 281
πακτον, εὐθὺς μετὰ τὴν ἐκ τῆς Μεγαρίδος ἀναχώρησιν.
τῷ γὰρ Ἱπποκράτει καὶ ἐκείνῳ τὰ Βοιώτια πράγματα 2
ἀπό τινων ἀνδρῶν ἐν ταῖς πόλεσιν ἐπράσσετο, βουλο-
μένων μεταστῆσαι τὸν κόσμον καὶ ἐς δημοκρατίαν
[ὥσπερ οἱ Ἀθηναῖοι] τρέψαι· καὶ Πτοιοδώρου μάλιστ'
ἀνδρὸς φυγάδος ἐκ Θηβῶν ἐσηγουμένου τάδε αὐτοῖς
παρεσκευάσθη. Σίφας μὲν ἔμελλόν τινες προδώσειν 3
(αἱ δὲ Σῖφαι εἰσὶ τῆς Θεσπικῆς γῆς ἐν τῷ Κρισαίῳ
κόλπῳ ἐπιθαλασσίδιοι)· Χαιρώνειαν δέ, ἣ ἐς Ὀρχο-
μενὸν τὸν Μινύειον πρότερον καλούμενον, νῦν δὲ
Βοιώτιον, ξυντελεῖ, ἄλλοι ἐξ Ὀρχομενοῦ ἐνεδίδοσαν,
καὶ οἱ Ὀρχομενίων φυγάδες ξυνέπρασσον τὰ μάλιστα
καὶ ἄνδρας ἐμισθοῦντο ἐκ Πελοποννήσου (ἔστι δὲ ἡ
Χαιρώνεια ἔσχατον τῆς Βοιωτίας πρὸς τῇ Φανοτίδι
τῆς Φωκίδος), καὶ Φωκέων μετεῖχόν τινες. τοὺς δὲ 4
Ἀθηναίους ἔδει Δήλιον καταλαβεῖν, τὸ ἐν τῇ Τανα-
γραίᾳ πρὸς Εὔβοιαν τετραμμένον Ἀπόλλωνος ἱερόν,
ἅμα δὲ ταῦτα ἐν ἡμέρᾳ ῥητῇ γίγνεσθαι, ὅπως μὴ ξυμ-
βοηθήσωσιν ἐπὶ τὸ Δήλιον οἱ Βοιωτοὶ ἀθρόοι, ἀλλ'

2 δὲ] τε codd., corr. Classen 4 Χαλκηδόνα codd., corr. Duker 11 δημοκρατείαν C 12 seclusa del. Rutherford Ποιοδώρου c (ω ex corr. g_2) 13 Θηβῶν] Θισπιῶν marg. B_1 marg. F_1 14 παραδώσειν c 16 et 19 Ὀρχομ.] pr. ο ex ε (?) corr. G 18 Βοιώτειον c 23 τὸ cFM τῶι E τῶν AB

ἐπὶ τὰ σφέτερα αὐτῶν ἕκαστοι κινούμενα. καὶ εἰ 5 κατορθοῖτο ἡ πεῖρα καὶ τὸ Δήλιον τειχισθείη, ῥᾳδίως ἤλπιζον, εἰ καὶ μὴ παραυτίκα νεωτερίζοιτό τι τῶν κατὰ τὰς πολιτείας τοῖς Βοιωτοῖς, ἐχομένων τούτων τῶν χωρίων καὶ λῃστευομένης τῆς γῆς καὶ οὔσης ἑκάστοις διὰ βραχέος ἀποστροφῆς, οὐ μενεῖν κατὰ χώραν τὰ πράγματα, ἀλλὰ χρόνῳ τῶν Ἀθηναίων μὲν προσιόντων τοῖς ἀφεστηκόσι, τοῖς δὲ οὐκ οὔσης ἀθρόας τῆς δυνάμεως, καταστήσειν αὐτὰ ἐς τὸ ἐπιτήδειον. ἡ μὲν οὖν ἐπιβουλὴ τοιαύτη παρεσκευάζετο· ὁ δὲ 77 Ἱπποκράτης αὐτὸς μὲν ἐκ τῆς πόλεως δύναμιν ἔχων, ὁπότε καιρὸς εἴη, ἔμελλε στρατεύειν ἐς τοὺς Βοιωτούς, τὸν δὲ Δημοσθένη προαπέστειλε ταῖς τεσσαράκοντα ναυσὶν ἐς τὴν Ναύπακτον, ὅπως ἐξ ἐκείνων τῶν χωρίων στρατὸν ξυλλέξας Ἀκαρνάνων τε καὶ τῶν ἄλλων 282 ξυμμάχων πλέοι ἐπὶ τὰς Σίφας ὡς προδοθησομένας· ἡμέρα δ' αὐτοῖς εἴρητο ᾗ ἔδει ἅμα ταῦτα πράσσειν. καὶ ὁ μὲν Δημοσθένης ἀφικόμενος, Οἰνιάδας δὲ ὑπό 2 τε Ἀκαρνάνων πάντων κατηναγκασμένους καταλαβὼν ἐς τὴν Ἀθηναίων ξυμμαχίαν καὶ αὐτὸς ἀναστήσας τὸ ξυμμαχικὸν τὸ ἐκείνῃ πᾶν, ἐπὶ Σαλύνθιον καὶ Ἀγραίους στρατεύσας πρῶτον καὶ προσποιησάμενος τἆλλα ἡτοιμάζετο ὡς ἐπὶ τὰς Σίφας, ὅταν δέῃ, ἀπαντησόμενος.

Βρασίδας δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῦ θέρους 78 πορευόμενος ἑπτακοσίοις καὶ χιλίοις ὁπλίταις ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης ἐπειδὴ ἐγένετο ἐν Ἡρακλείᾳ τῇ ἐν Τρα

1 κινούμενοι **c**EM ‖ καὶ om. ABF, add. F_1 3 νεωτερίζοιτο F νεωτερίζοι ABCEM[G] 6 βραχέως CE ‖ μενεῖν G μένειν **b**C βαίνειν suprascr. G_1 16 ὡς ... Σίφας (23) om. ABEF, in marg. $A_1 B_1 F_1$ ‖ προθησομένας G 19 ἠναγκασμένους E 20 αὐτοῦ γρ. g 21 Ἀγραοὺς C 22 τἆλλα] πολλὰ ABF 23 ὡς om. B

χῖνι καί, προπέμψαντος αὐτοῦ ἄγγελον ἐς Φάρσαλον
παρὰ τοὺς ἐπιτηδείους ἀξιοῦντος διάγειν ἑαυτὸν καὶ
τὴν στρατιάν, ἦλθον ἐς Μελίτειαν τῆς Ἀχαΐας Πά-
ναιρός τε καὶ Δῶρος καὶ Ἱππολοχίδας καὶ Τορύλαος
καὶ Στρόφακος πρόξενος ὢν Χαλκιδέων, τότε δὴ ἐπο-
ρεύετο. ἦγον δὲ καὶ ἄλλοι Θεσσαλῶν αὐτὸν καὶ ἐκ 2
Λαρίσης Νικονίδας Περδίκκᾳ ἐπιτήδειος ὤν. τὴν γὰρ
Θεσσαλίαν ἄλλως τε οὐκ | εὔπορον ἦν διιέναι ἄνευ
ἀγωγοῦ καὶ μετὰ ὅπλων γε δή, καὶ τοῖς πᾶσί γε
ὁμοίως Ἕλλησιν ὕποπτον καθειστήκει τὴν τῶν πέλας
μὴ πείσαντας διιέναι· τοῖς τε Ἀθηναίοις αἰεί ποτε τὸ
πλῆθος τῶν Θεσσαλῶν εὔνουν ὑπῆρχεν. ὥστε εἰ μὴ 3
δυναστείᾳ μᾶλλον ἢ ἰσονομίᾳ ἐχρῶντο [τὸ] | ἐγχωρίῳ
οἱ Θεσσαλοί, οὐκ ἄν ποτε προῆλθεν, ἐπεὶ καὶ τότε
πορευομένῳ αὐτῷ ἀπαντήσαντες ἄλλοι τῶν τἀναντία
τούτοις βουλομένων ἐπὶ τῷ Ἐνιπεῖ ποταμῷ ἐκώλυον
καὶ ἀδικεῖν ἔφασαν ἄνευ τοῦ πάντων κοινοῦ πορευό-
μενον. οἱ δὲ ἄγοντες οὔτε ἀκόντων ἔφασαν διάξειν, 4
αἰφνίδιόν τε παραγενόμενον ξένοι ὄντες κομίζειν.
ἔλεγε δὲ καὶ αὐτὸς ὁ Βρασίδας τῇ Θεσσαλῶν γῇ καὶ
αὐτοῖς φίλος ὢν ἰέναι καὶ Ἀθηναίοις πολεμίοις οὖσι
καὶ οὐκ ἐκείνοις ὅπλα ἐπιφέρειν, Θεσσαλοῖς τε οὐκ
εἰδέναι καὶ Λακεδαιμονίοις ἔχθραν οὖσαν ὥστε τῇ
ἀλλήλων γῇ μὴ χρῆσθαι, | νῦν τε ἀκόντων ἐκείνων
οὐκ ἂν προελθεῖν (οὐδὲ γὰρ ἂν δύνασθαι), οὐ μέντοι 283
ἀξιοῦν γε εἴργεσθαι. καὶ οἱ μὲν ἀκούσαντες ταῦτα 5
ἀπῆλθον· ὁ δὲ κελευόντων τῶν ἀγωγῶν, πρίν τι πλέον
ξυστῆναι τὸ κωλῦσον, ἐχώρει οὐδὲν ἐπισχὼν δρόμῳ.

7 Λαρίσσης ABGM 13 τὸ ἐγχώριον (χωρίον B) codd. τῷ ἐπιχωρίῳ Dion. Hal. 799, correxi 19 παραγενόμενοι ABF, corr. F_1 24 τε] δὲ B 27 πρίν M πλὴν c ABEF 28 ξυστῆσαι M

καὶ ταύτῃ μὲν τῇ ἡμέρᾳ, ᾗ ἐκ τῆς | Μελιτείας ἀφώρ-
μησεν, ἐς Φάρσαλόν τε ἐτέλεσε καὶ ἐστρατοπεδεύσατο
ἐπὶ τῷ Ἀπιδανῷ ποταμῷ, ἐκεῖθεν δὲ ἐς Φάκιον, καὶ
ἐξ αὐτοῦ ἐς Περραιβίαν. ἀπὸ δὲ τούτου ἤδη οἱ μὲν 6
Θεσσαλῶν ἀγωγοὶ πάλιν ἀπῆλθον, οἱ δὲ Περραιβοὶ
αὐτόν, ὑπήκοοι ὄντες Θεσσαλῶν, κατέστη|σαν ἐς Δῖον
τῆς Περδίκκου ἀρχῆς, ὃ ὑπὸ τῷ Ὀλύμπῳ Μακεδονίας
πρὸς Θεσσαλοὺς πόλισμα κεῖται. τούτῳ τῷ τρόπῳ 79
Βρασίδας Θεσσαλίαν φθάσας διέδραμε πρίν τινα κω-
λύειν παρασκευάσασθαι, καὶ ἀφίκετο ὡς Περδίκκαν
καὶ ἐς τὴν Χαλκιδικήν. ἐκ γὰρ τῆς Πελοποννήσου, 2
ὡς | τὰ τῶν Ἀθηναίων ηὐτύχει, δείσαντες οἵ τε ἐπὶ
Θρᾴκης ἀφεστῶτες Ἀθηναίων καὶ Περδίκκας ἐξήγαγον
τὸν στρατόν, οἱ μὲν Χαλκιδῆς νομίζοντες ἐπὶ σφᾶς
πρῶτον ὁρμήσειν τοὺς Ἀθηναίους (καὶ ἅμα αἱ πλησιό-
χωροι πόλεις αὐτῶν αἱ οὐκ ἀφεστηκυῖαι ξυνεπῆγον
κρύφα), Περδίκ|κας δὲ πολέμιος μὲν οὐκ ὢν ἐκ τοῦ
φανεροῦ, φοβούμενος δὲ καὶ αὐτὸς τὰ παλαιὰ διάφορα
τῶν Ἀθηναίων καὶ μάλιστα βουλόμενος Ἀρράβαιον
τὸν Λυγκηστῶν βασιλέα παραστήσασθαι. ξυνέβη δὲ 3
αὐτοῖς, ὥστε ῥᾷον ἐκ τῆς Πελοποννήσου στρατὸν ἐξα-
γαγεῖν, ἡ τῶν Λακεδαι|μονίων ἐν τῷ παρόντι κακο-
πραγία. τῶν γὰρ Ἀθηναίων ἐγκειμένων τῇ Πελο- 80
ποννήσῳ καὶ οὐχ ἥκιστα τῇ ἐκείνων γῇ, ἤλπιζον ἀπο-
τρέψειν αὐτοὺς μάλιστα, εἰ ἀντιπαραλυποῖεν πέμψαντες
ἐπὶ τοὺς ξυμμάχους αὐτῶν στρατιάν, ἄλλως τε καὶ

3 Φάσκιον G 6 αὐτόν M αὐτῶν C A B E F 8 τοιούτωι τρόπωι M 11 ἐς om. M 16 αἱ οὐκ A B F G M 19 Ἀρρίβαιον hic et infra codd. 20 τῶν A 22 ἐν τῷ παρόντι om. A ἐν τῷ παραυτίκα M 24 ἀποτρέψειν G ἀποτρέψαι C M G_1 ἀποστρέψαι A B E F

ἑτοίμων ὄντων τρέφειν τε καὶ ἐπὶ ἀποστάσει σφᾶς
ἐπικαλουμένων. καὶ ἅμα τῶν Εἱλώτων βουλομένοις 2
ἦν ἐπὶ προφάσει ἐκπέμψαι, μή τι πρὸς τὰ παρόντα
τῆς Πύλου ἐχομένης νεωτερίσωσιν· ἐπεὶ καὶ τόδε 3
ἔπραξαν φοβούμενοι αὐτῶν τὴν καινότητα καὶ τὸ
πλῆθος (αἰεὶ γὰρ τὰ πολλὰ Λακεδαιμονίοις πρὸς τοὺς 284
Εἵλωτας τῆς φυλακῆς πέρι μάλιστα καθέστηκεν)· προ
εῖπον αὐτῶν ὅσοι ἀξιοῦσιν ἐν τοῖς πολεμίοις γεγενῆ-
σθαι σφίσιν ἄριστοι, κρίνεσθαι, ὡς ἐλευθερώσοντες,
πεῖραν | ποιούμενοι καὶ ἡγούμενοι τούτους σφίσιν
ὑπὸ φρονήματος, οἵπερ καὶ ἠξίωσαν πρῶτος ἕκαστος
ἐλευθεροῦσθαι, μάλιστα ἂν καὶ ἐπιθέσθαι. καὶ προ- 4
κρινάντων ἐς δισχιλίους οἱ μὲν ἐστεφανώσαντό τε καὶ
τὰ ἱερὰ περιῆλθον ὡς ἠλευθερωμένοι, οἱ δὲ οὐ πολλῷ
ὕστερον ἠφάνισάν | τε αὐτοὺς καὶ οὐδεὶς ᾔσθετο ὅτῳ
τρόπῳ ἕκαστος διεφθάρη. καὶ τότε προθύμως τῷ 5
Βρασίδᾳ αὐτῶν ξυνέπεμψαν ἑπτακοσίους ὁπλίτας, τοὺς
δ' ἄλλους ἐκ τῆς Πελοποννήσου μισθῷ πείσας ἐξή-
γαγεν. αὐτόν τε Βρασίδαν βουλόμενοι μάλιστα Λακε- **81**
δαιμόνιοι ἀπέστειλαν (προυθυμήθησαν δὲ καὶ οἱ Χαλ-
κιδῆς), ἄνδρα ἔν τε τῇ Σπάρτῃ δοκοῦντα δραστήριον
εἶναι ἐς τὰ πάντα καὶ ἐπειδὴ ἐξῆλθε πλείστου ἄξιον
Λακεδαιμονίοις γενόμενον. τό τε γὰρ παραυτίκα 2
ἑαυτὸν παρασχὼν δίκαιον καὶ μέτριον ἐς τὰς πόλεις
ἀπέστησε τὰ πολλά, τὰ δὲ προδοσίᾳ εἷλε | τῶν χωρίων,
ὥστε τοῖς Λακεδαιμονίοις γίγνεσθαι ξυμβαίνειν τε

1 *τε* om. EM ‖ *ἀποστάσεις* G *τῇ ἀποστάσει* M 5 *νεότητα* ACEM +++*νεότητα* F *σκαιότητα* B supraser. A_1 [G] *καινότητα* coni. Widmann 6 *Λακεδαιμονίους* ABEF 7 *καθεστήκει* codd., correxi 12 *προκρίναντες* codd., correxi 13 *ἐς* om. M 17 *ἐξέπεμψαν* E 19 *βουλόμενον* codd., correxi 20 *προυθύμησαν* **b** 22 *πλεῖστον* ABF

*βουλομένοις, ὅπερ ἐποίησαν, ἀνταπόδοσιν καὶ ἀπο-
δοχὴν χωρίων καὶ τοῦ πολέμου ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου
λώφησιν· ἔς τε τὸν χρόνῳ ὕστερον μετὰ τὰ ἐκ Σικε-
λίας πόλεμον ἡ τότε Βρασίδου ἀρετὴ καὶ ξύνεσις,
| τῶν μὲν πείρᾳ αἰσθομένων, τῶν δὲ ἀκοῇ νομισάντων,
μάλιστα ἐπιθυμίαν ἐνεποίει τοῖς Ἀθηναίων ξυμμάχοις
ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους. πρῶτος γὰρ ἐξελθὼν καὶ* 3
*δόξας εἶναι κατὰ πάντα ἀγαθὸς ἐλπίδα ἐγκατέλιπε
βέβαιον ὡς καὶ οἱ ἄλλοι τοιοῦτοί εἰσιν.*

| Τότε δ' οὖν ἀφικομένου αὐτοῦ ἐς τὰ ἐπὶ Θρᾴκης 82
*οἱ Ἀθηναῖοι πυθόμενοι τόν τε Περδίκκαν πολέμιον
ποιοῦνται, νομίσαντες αἴτιον εἶναι τῆς παρόδου, καὶ
τῶν ταύτῃ ξυμμάχων φυλακὴν πλέονα κατεστήσαντο.
Περδίκκας δὲ Βρασίδαν καὶ τὴν στρατιὰν εὐθὺς λαβὼν* **83**
*| μετὰ τῆς ἑαυτοῦ δυνάμεως στρατεύει ἐπὶ Ἀρράβαιον
τὸν Βρομεροῦ, Λυγκηστῶν Μακεδόνων βασιλέα, ὅμορον
ὄντα, διαφορᾶς τε αὐτῷ οὔσης καὶ βουλόμενος κατα-
στρέ|ψασθαι. ἐπεὶ δὲ ἐγένετο τῷ στρατῷ μετὰ τοῦ* 285 2
Βρασίδου ἐπὶ τῇ ἐσβολῇ τῆς Λύγκου, Βρασίδας ⟨*ἐς*⟩
*λόγους ἔφη βούλεσθαι πρῶτον ἐλθὼν πρὸ πολέμου
Ἀρράβαιον ξύμμαχον Λακεδαιμονίων, ἢν δύνηται,
ποιῆσαι. καὶ | γάρ τι καὶ Ἀρράβαιος ἐπεκηρυκεύετο,* 3
*ἑτοῖμος ὢν Βρασίδᾳ μέσῳ δικαστῇ ἐπιτρέπειν· καὶ οἱ
Χαλκιδέων πρέσβεις ξυμπαρόντες ἐδίδασκον αὐτὸν μὴ
ὑπεξελεῖν τῷ Περδίκκᾳ τὰ δεινά, ἵνα προθυμοτέρῳ
ἔχοιεν καὶ ἐς τὰ ἑαυτῶν χρῆσθαι. ἅμα δέ τι καὶ* 4
*εἰρήκεσαν τοιοῦτον οἱ | παρὰ τοῦ Περδίκκου ἐν τῇ
Λακεδαίμονι, ὡς πολλὰ αὐτοῖς τῶν περὶ αὐτὸν χωρίων*

3 *χρόνον* AM ‖ *τὰ*] *τὸν* ABF 9 *οἱ* om. C 12 *ποιοῦντα* C
18 *ἐπεὶ*] *ἐπειδὴ* ABF 19 *τῆς* **b** *τοῦ* **c** ‖ *ἐς* add. Herw.
20 *λόγοις* codd., corr. Herw. 25 *ὑπεξελθεῖν* C *ὑπεξελεῖν* *γρ*. C_1 [G]

ξύμμαχα ποιήσοι, ὥστε ἐκ τοῦ τοιούτου κοινῇ μᾶλλον ὁ Βρασίδας τὰ τοῦ Ἀρραβαίου ἠξίου πράσσειν. Περδίκκας δὲ οὔτε δικαστὴν ἔφη Βρασίδαν τῶν σφετέρων διαφορῶν ἀγαγεῖν, μᾶλλον δὲ | καθαιρέτην ὧν ἂν αὐτὸς ἀποφαίνῃ πολεμίων, ἀδικήσειν τε εἰ αὐτοῦ τρέφοντος τὸ ἥμισυ τοῦ στρατοῦ ξυνέσται Ἀρραβαίῳ. ὁ δὲ ἄκοντος καὶ ἐκ διαφορᾶς ξυγγίγνεται, καὶ πεισθεὶς 6 τοῖς λόγοις ἀπήγαγε τὴν στρατιὰν πρὶν ἐσβαλεῖν ἐς τὴν χώραν. Περδίκκας δὲ μετὰ τοῦτο τρίτον | μέρος ἀνθ' ἡμίσεος τῆς τροφῆς ἐδίδου, νομίζων ἀδικεῖσθαι.

Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ θέρει εὐθὺς ὁ Βρασίδας ἔχων καὶ **84** Χαλκιδέας ἐπὶ Ἄκανθον τὴν Ἀνδρίων ἀποικίαν ὀλίγον πρὸ τρυγήτου ἐστράτευσεν. οἱ δὲ περὶ τοῦ δέχεσθαι 2 αὐτὸν κατ' ἀλλήλους ἐστασίαζον, οἵ τε μετὰ τῶν Χαλκιδέων ξυνεπάγοντες καὶ ὁ δῆμος. ὅμως δὲ διὰ τοῦ καρποῦ τὸ δέος ἔτι ἔξω ὄντος πεισθὲν τὸ πλῆθος ὑπὸ τοῦ Βρασίδου δέξασθαί τε αὐτὸν μόνον καὶ ἀκούσαντες βουλεύσασθαι, δέχεται· καὶ καταστὰς ἐπὶ τὸ πλῆθος (ἦν δὲ | οὐδὲ ἀδύνατος, ὡς Λακεδαιμόνιος, εἰπεῖν) ἔλεγε τοιάδε.

„Ἡ μὲν ἔκπεμψίς μου καὶ τῆς στρατιᾶς ὑπὸ Λακε- **85** δαιμονίων, ὦ Ἀκάνθιοι, γεγένηται τὴν αἰτίαν ἐπαληθεύουσα ἣν ἀρχόμενοι τοῦ πολέμου προείπομεν, Ἀθηναίοις ἐλευθεροῦντες τὴν Ἑλλάδα πολεμήσειν· εἰ δὲ 2 χρόνῳ ἐπήλθομεν, σφαλέντες τῆς ἀπὸ τοῦ ἐκεῖ πολέμου δόξης, ᾗ διὰ τάχους αὐτοὶ ἄνευ τοῦ ὑμετέρου κινδύνου ἠλπίσαμεν Ἀθηναίους καθαιρήσειν, μηδεὶς μεμφθῇ· | νῦν γάρ, ὅτε παρέσχεν, ἀφιγμένοι καὶ μετὰ 286

1 ποιήσαι C[G] 4 ἂν om. A 10 ἡμίσεως CEF
12 Ἀνδρ+ίων B Ἀνδρίαν F, corr. F_1 17 ἀκούσαντες deter. ἀκούσαντας **c b**

ὑμῶν πειρασόμεθα κατεργάζεσθαι αὐτούς. θαυμάζω 3
δὲ τῇ τε ἀποκλήσει μου τῶν πυλῶν καὶ εἰ μὴ ἀσμένοις
ὑμῖν ἀφῖγμαι. ἡμεῖς μὲν γὰρ οἱ Λακεδαιμόνιοι οἰό- 4
μενοί τε παρὰ | ξυμμάχους, καὶ πρὶν ἔργῳ ἀφικέσθαι,
τῇ γοῦν γνώμῃ ἥξειν καὶ βουλομένοις ἔσεσθαι, κίν-
δυνόν τε τοσόνδε ἀνερρίψαμεν διὰ τῆς ἀλλοτρίας πολ-
λῶν ἡμερῶν ὁδὸν ἰόντες καὶ πᾶν τὸ πρόθυμον παρε-
χόμενοι· ὑμεῖς δὲ εἴ τι ἄλλο ἐν νῷ ἔχετε ἢ εἰ ἐναντι- 5
ώσεσθε τῇ τε ὑμετέρᾳ | αὐτῶν ἐλευθερίᾳ καὶ τῶν
ἄλλων Ἑλλήνων, δεινὸν ἂν εἴη. καὶ γὰρ οὐχ ὅτι 6
αὐτοὶ ἀνθίστασθε, ἀλλὰ καὶ οἷς ἂν ἐπίω, ἧσσόν τις
ἐμοὶ πρόσεισι, δυσχερὲς ποιούμενοι εἰ ἐπὶ οὓς πρῶτον
ἦλθον ὑμᾶς, καὶ πόλιν ἀξιόχρεων παρεχομένους καὶ
ξύνεσιν δοκοῦντας ἔχειν, μὴ | ἐδέξασθε. καὶ τὴν
αἰτίαν οὐ δόξω πιστὴν ἀποδεικνύναι ἀλλ' ἢ ἄδικον
τὴν ἐλευθερίαν ἐπιφέρειν ἢ ἀσθενὴς καὶ ἀδύνατος
τιμωρῆσαι τὰ πρὸς Ἀθηναίους, ἢν ἐπίωσιν, ἀφῖχθαι·
καίτοι στρατιᾷ γε τῇδ' ἣν νῦν ἔχω ἐπὶ Νίσαιαν 7
ἐμοῦ βοηθήσαντος οὐκ ἠθέλησαν Ἀθηναῖοι πλέο-
νες ὄντες προσμεῖξαι, ὥστε οὐκ εἰκὸς νηίτην γε
αὐτοὺς τῷ ἐκεῖ στρατῷ ἴσον πλῆθος ἐφ' ὑμᾶς
ἀποστεῖλαι. αὐτός τε οὐκ ἐπὶ κακῷ, ἐπ' ἐλευθερώσει 86
δὲ τῶν Ἑλλήνων παρελήλυθα, ὅρκοις τε Λακεδαι-
μονίων καταλαβὼν τὰ τέλη τοῖς μεγίστοις ἦ μὴν

2 μου] υ in lit. a_2 5 γνώμῃ μὴ ἥξειν B 6 ἀπερρίψαμεν CEF 10 οὐχ ὅτι] οὐ μόνον ὅτι codd., corr. Stahl 13 παρασχομένους A 14 ἐδέξασθε EM ἐδέξ+σθε F ἐδέξεσθε AB δέξασθε C [G] 15 οὐ δόξω] οὐχ ἕξω codd., corr. Sauppe, cf. schol. (καὶ τὴν αἰτίαν τῆς ἐμῆς ἐξόδου λέγων οὐ πιστευθήσομαι, ἀλλὰ προφασίζεσθαι δόξω, ἐλευθεροῦν ἐπαγγελλόμενος τοὺς Ἕλληνας κτέ.) ‖ πίστιν E 18 ἔχω c ἐγὼ ἔχω ABEF ἔχω ἐγὼ M 20 νηίτην E νηίτη(ι) ABCFM [G], correxi 21 ἐκεῖ E ἐν Νισαίᾳ c ABFM

οὓς ἂν ἔγωγε προσαγάγωμαι ξυμμάχους ἔσεσθαι αὐτο-
νόμους, καὶ ἅμα οὐχ ἵνα ξυμμάχους ὑμᾶς ἔχωμεν ἢ
βίᾳ ἢ ἀπάτῃ προσλαβόντες, ἀλλὰ τοὐναντίον ὑμῖν
δεδουλωμένοις ὑπὸ Ἀθηναίων ξυμμαχήσοντες. οὔκουν 2
ἀξιῶ οὔτ' αὐτὸς ὑποπτεύεσθαι, πίστεις γε διδοὺς τὰς
μεγίστας, οὔτε τιμωρὸς ἀδύνατος νομισθῆναι, προσ-
χωρεῖν δὲ ὑμᾶς θαρσήσαντας. καὶ εἴ τις ἰδίᾳ τινὰ 3
δεδιὼς ἄρα, μὴ ἐγώ τισι προσθῶ τὴν πόλιν, ἀπρόθυ-
μός ἐστι, πάντων μάλιστα πιστευσάτω. οὐ γὰρ ξυστα- 4
σιάσων ἥκω, οὐδὲ ἂν σαφῆ τὴν ἐλευθερίαν νομίζω
ἐπιφέρειν, εἰ τὸ πάτριον παρεὶς τὸ πλέον τοῖς ὀλίγοις 287
ἢ τὸ ἔλασσον τοῖς πᾶσι δουλώσαιμι. χαλεπωτέρα γὰρ 5
ἂν τῆς ἀλλοφύλου ἀρχῆς εἴη, καὶ ἡμῖν τοῖς Λακεδαι-
μονίοις οὐκ ἂν ἀντὶ πόνων χάρις καθίσταιτο, ἀντὶ
δὲ τιμῆς καὶ δόξης αἰτία μᾶλλον· οἷς τε τοὺς Ἀθη-
ναίους ἐγκλήμασι καταπολεμοῦμεν, αὐτοὶ ἂν φαινοί-
μεθα ἐχθίονα ἢ ὁ μὴ ὑποδείξας ἀρετὴν κατακτώμενοι.
ἀπάτῃ γὰρ εὐπρεπεῖ αἴσχιόν ⟨τι⟩ τοῖς γε ἐν ἀξιώματι 6
πλεονεκτῆσαι ἢ βίᾳ ἐμφανεῖ· τὸ μὲν γὰρ ἰσχύος δι-
καιώσει, ἣν ἡ τύχη ἔδωκεν, ἐπέρχεται, τὸ δὲ γνώμης
ἀδίκου ἐπιβουλῇ. οὕτω πολλὴν περιωπὴν τῶν ὑμῖν 87
ἐς τὰ μέγιστα διαφόρων ποιούμεθα, καὶ οὐκ ἂν μείζω
πρὸς τοῖς ὅρκοις βεβαίωσιν λάβοιτε, [ἢ] οἷς τὰ ἔργα
ἐκ τῶν λόγων ἀναθρούμενα δόκησιν ἀναγκαίαν παρέ-
χεται ὡς καὶ ξυμφέρει ὁμοίως ὡς εἶπον.

4 ἀπὸ C || ξυμμαχήσαντες C 5 γε] τε codd., corr. Reiske 7 δὲ] τε codd., corr. Bkr. 10 ἂν σαφῆ] ἀσαφῆ codd., corr. Bauer, cf. schol. (οὐδὲ γὰρ φανερὰν ἐπιφέρειν νομίζω τὴν ἐλευθερίαν) 13 εἴη] ἂν εἴη M 14 καθίστατο ABF, corr. F_1 16 φαινόμεθα C φαινώμεθα **b**G 18 τι Stob. II 329 M., om. codd. || γε ex corr. g, Stob. τε **cb** 21 ἡμῖν codd., corr. Stahl 22 διαφορων C διαφορῶν **b**G 23 ἢ delevi 24 ἀλό-**γων**, litt. α fere erasa, M

„Εἰ δ' ἐμοῦ ταῦτα προϊσχο|μένου ἀδύνατοι μὲν 2
φήσετε εἶναι, εὖνοι δ' ὄντες ἀξιώσετε μὴ κακούμενοι
διωθεῖσθαι καὶ τὴν ἐλευθερίαν μὴ ἀκίνδυνον ὑμῖν
φαίνεσθαι, δίκαιόν τε εἶναι, οἷς καὶ δυνατὸν δέχεσθαι
αὐτήν, τούτοις καὶ ἐπιφέρειν, ἄκοντα δὲ μηδένα προσ-
αναγκάζειν, μάρτυρας μὲν θεοὺς καὶ | ἥρως τοὺς ἐγχω-
ρίους ποιήσομαι ὡς ἐπ' ἀγαθῷ ἥκων οὐ πείθω, γῆν
δὲ τὴν ὑμετέραν δῃῶν πειράσομαι βιάζεσθαι, καὶ οὐκ 3
ἀδικεῖν ἔτι νομιῶ, προσεῖναι δέ τί μοι καὶ κατὰ δύο
ἀνάγκας τὸ εὔλογον, τῶν μὲν Λακεδαιμονίων, ὅπως
μὴ τῷ ὑμετέρῳ εὔνῳ, εἰ μὴ προσαχθή|σεσθε, τοῖς ἀπὸ
ὑμῶν χρήμασι φερομένοις παρ' Ἀθηναίους βλάπτων-
ται, οἱ δὲ Ἕλληνες ἵνα μὴ κωλύωνται ὑφ' ὑμῶν δου-
λείας ἀπαλλαγῆναι. οὐ γὰρ δὴ εἰκότως γ' ἂν τάδε 4
πράσσοιμεν, οὐδὲ ὀφείλομεν οἱ Λακεδαιμόνιοι μὴ κοινοῦ
τινος ἀγαθοῦ αἰτίᾳ τοὺς μὴ βουλομένους | ἐλευθεροῦν·
οὐδ' αὖ ἀρχῆς ἐφιέμεθα, παῦσαι δὲ μᾶλλον ἑτέρους 5
σπεύδοντες τοὺς πλείους ἂν ἀδικοῖμεν, εἰ ξύμπασιν
αὐτονομίαν ἐπιφέροντες ὑμᾶς τοὺς ἐναντιουμένους
περιίδοιμεν. πρὸς ταῦτα βουλεύεσθε εὖ, καὶ ἀγω- 6
νίσασθε τοῖς τε Ἕλλησιν ἄρξαι πρῶτοι ἐλευθερίας
| καὶ ἀίδιον δόξαν καταθέσθαι, καὶ αὐτοὶ τά τε ἴδια
μὴ | βλαφθῆναι καὶ ξυμπάσῃ τῇ πόλει τὸ κάλλιστον 288
ὄνομα περιθεῖναι."

Ὁ μὲν Βρασίδας τοσαῦτα εἶπεν. οἱ δὲ Ἀκάνθιοι, 88
πολλῶν λεχθέντων πρότερον ἐπ' ἀμφότερα, κρύφα
δια|ψηφισάμενοι, διά τε τὸ ἐπαγωγὰ εἰπεῖν τὸν Βρα-

3 ὑμῖν **c** ἡμῖν **b** 5 καὶ om. G 6 ἥρωας codd. 7—8 γῆν δὲ τὴν] τὴν δὲ M 9 κατὰ +++ δύο G 15 ὀφεί-λο+μεν F 17 αὖ om. M 18 ἀδι+κοῖμεν B 19 ἐναντίους M 23 τὸ om. A 27 ψηφισάμενοι M

*σίδαν καὶ περὶ τοῦ καρποῦ φόβῳ ἔγνωσαν οἱ πλείους
ἀφίστασθαι Ἀθηναίων, καὶ πιστώσαντες αὐτὸν τοῖς
ὅρκοις οὓς τὰ τέλη τῶν Λακεδαιμονίων ὀμόσαντα
αὐτὸν ἐξέπεμψαν, ἦ μὴν ἔσεσθαι ξυμμάχους αὐτονόμους
οὓς ἂν προσαγάγηται, οὕτω δέχονται τὸν στρατόν.
καὶ οὐ πολὺ ὕστερον καὶ Στάγιρος Ἀνδρίων ἀποικία* 2
ξυναπέστη. ταῦτα μὲν οὖν ἐν τῷ θέρει τούτῳ ἐγένετο.

Τοῦ δ' ἐπιγιγνομένου χειμῶνος εὐθὺς ἀρχομένου, **89**
*ὡς τῷ Ἱπποκράτει καὶ Δημοσθένει στρατηγοῖς οὖσιν
Ἀθηναίων τὰ ἐν τοῖς Βοιωτοῖς ἐνεδίδοτο καὶ ἔδει
τὸν μὲν Δημοσθένη ταῖς ναυσὶν ἐς τὰς Σίφας ἀπαντῆσαι,
τὸν δ' ἐπὶ τὸ Δήλιον, γενομένης διαμαρτίας
τῶν ἡμερῶν ἐς ἃς ἔδει ἀμφοτέρους στρατεύειν, ὁ μὲν
Δημοσθένης πρότερον πλεύσας πρὸς τὰς Σίφας καὶ
ἔχων ἐν ταῖς ναυσὶν Ἀκαρνᾶνας καὶ τῶν ἐκεῖ πολλοὺς
ξυμμάχων, ἄπρακτος γίγνεται μηνυθέντος τοῦ
ἐπιβουλεύματος ὑπὸ Νικομάχου, ἀνδρὸς Φωκέως ἐκ
Φανοτέως, ὃς Λακεδαιμονίοις εἶπεν, ἐκεῖνοι δὲ Βοιωτοῖς·
καὶ βοηθείας γενομένης πάντων Βοιωτῶν (οὐ* 2
*γάρ πω Ἱπποκράτης παρελύπει ἐν τῇ γῇ ὤν) προκαταλαμβάνονται
αἵ τε Σῖφαι καὶ ἡ Χαιρώνεια. ὡς
δὲ ᾔσθοντο οἱ πράσσοντες τὸ ἁμάρτημα, οὐδὲν ἐκίνησαν
τῶν ἐν ταῖς πόλεσιν. ὁ δὲ Ἱπποκράτης ἀναστήσας* **90**
*Ἀθηναίους πανδημεί, αὐτοὺς καὶ τοὺς μετοίκους καὶ
ξένων ὅσοι παρῆσαν, ὕστερος ἀφικνεῖται ἐπὶ τὸ Δήλιον,
ἤδη τῶν Βοιωτῶν ἀνακεχωρηκότων ἀπὸ τῶν
Σιφῶν· καὶ καθίσας τὸν στρατὸν Δήλιον ἐτείχιζε
τοιῷδε τρόπῳ [τὸ ἱερὸν τοῦ Ἀπόλλωνος]. τάφρον μὲν* 2

6 *πολὺ* **c** *πολλῷ* **b** 13 *ἐς* om. M 27 *Δήλιον* om. M
28 seclusa (*τὸ*+ C) del. Dobree

κύκλῳ περὶ τὸ ἱερὸν καὶ τὸν νεὼν ἔσκαπτον, ἐκ δὲ τοῦ ὀρύγματος ἀνέβαλλον ἀντὶ τείχους | τὸν χοῦν, καὶ σταυροὺς παρακαταπηγνύντες ἄμπελον κόπτοντες τὴν περὶ τὸ ἱερὸν ἐσέβαλλον καὶ λίθους ἅμα | καὶ πλίνθον 289
ἐκ τῶν οἰκοπέδων τῶν ἐγγὺς καθαιροῦντες, καὶ παντὶ τρόπῳ ἐμετεώριζον τὸ ἔρυμα. πύργους τε ξυλίνους κατέστησαν ᾗ καιρὸς ἦν καὶ τοῦ ἱεροῦ οἰκοδόμημα οὐδὲν ὑπῆρχεν· ᾗπερ γὰρ ἦν στοὰ κατεπεπτώ|κει.
ἡμέρᾳ δὲ ἀρξάμενοι τρίτῃ ὡς οἴκοθεν ὥρμησαν ταύτην 3
τε εἰργάζοντο καὶ τὴν τετάρτην καὶ τῆς πέμπτης μέχρι ἀρίστου. ἔπειτα, ὡς τὰ πλεῖστα ἀπετετέλεστο, τὸ μὲν 4
στρατόπεδον προαπεχώρησεν ἀπὸ τοῦ Δηλίου οἷον δέκα σταδίους ὡς ἐπ᾽ οἴκου πορευόμενον, καὶ οἱ μὲν ψιλοὶ | οἱ πλεῖστοι εὐθὺς ἐχώρουν, οἱ δ᾽ ὁπλῖται θέμενοι τὰ ὅπλα ἡσύχαζον· Ἱπποκράτης δὲ ὑπομένων ἔτι καθίστατο φυλακάς τε καὶ τὰ περὶ τὸ προτείχισμα, ὅσα ἦν ὑπόλοιπα, ὡς χρῆν ἐπιτελέσαι. οἱ δὲ Βοιωτοὶ 91
ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ξυνελέγοντο | ἐς τὴν Τάναγραν· καὶ ἐπειδὴ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων παρῆσαν καὶ ᾐσθάνοντο τοὺς Ἀθηναίους προχωροῦντας ἐπ᾽ οἴκου, τῶν ἄλλων βοιωταρχῶν, οἵ εἰσιν ἕνδεκα, οὐ ξυνεπαινούντων μάχεσθαι, ἐπειδὴ οὐκ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ ἔτι εἰσί (μάλιστα γὰρ ἐν μεθορίοις τῆς Ὠρωπίας οἱ | Ἀθηναῖοι ἦσαν, ὅτε ἔθεντο τὰ ὅπλα), Παγώνδας ὁ Αἰολάδου βοιωταρχῶν ἐκ Θηβῶν μετ᾽ Ἀριανθίδου τοῦ Λυσιμα

2 ἀνέβαλον M 3 παρακαταπηγνύντες **c** E καταπηγνύντες A (κατα in lit. A_1) B F M 4 ἐσέβαλον **c** 6 ἐμετώριζον C E [G] 8 ᾗπερ] η in lit. c_2 f_2 ἧπερ E εἴπερ M 10 τε om. A B F, add. F_1 11 ὡς τὰ πλεῖστα ἀρίστου ἔπειτα C [G] ὡς τὰ πλεῖστα in marg. g 16 φυ:λακάς G φύλακάς M 17 ὑποτελέσαι G 21 βοιωτάρχων C βοιωτάρχῶν G 22 οὐκέτι M ‖ ἔτι om. B M 25 μετ᾽ Ἀριάνθου M

χίδου καὶ ἡγεμονίας οὔσης αὐτοῦ βουλόμενος τὴν μάχην ποιῆσαι καὶ νομίζων ἄμεινον εἶναι κινδυνεῦσαι, προσκαλῶν ἑκάστους κατὰ λόχους, ὅπως μὴ ἀθρόοι | ἐκλίποιεν τὰ ὅπλα, ἔπειθε τοὺς Βοιωτοὺς ἰέναι ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους καὶ τὸν ἀγῶνα ποιεῖσθαι, λέγων τοιάδε.

„Χρῆν μέν, ὦ ἄνδρες Βοιωτοί, μηδ' ἐς ἐπίνοιάν 92
τινα ἡμῶν ἐλθεῖν τῶν ἀρχόντων ὡς οὐκ εἰκὸς Ἀθηναίοις, ἢν ἄρα μὴ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ ἔτι καταλάβωμεν αὐτούς, διὰ | μάχης ἐλθεῖν. τὴν γὰρ Βοιωτίαν ἐκ τῆς ὁμόρου ἐλθόντες τεῖχος ἐνοικοδομησάμενοι μέλλουσι φθείρειν, καὶ εἰσὶ δήπου πολέμιοι ἐν ᾧ τε ἂν χωρίῳ καταληφθῶσι καὶ ὅθεν ἐπελθόντες πολέμια ἔδρασαν.
νυνὶ δ' εἴ τῳ καὶ ἀσφαλέστερον ἔδοξεν εἶναι, μετα- 2
γνώτω. οὐ γὰρ τὸ | προμηθές, οἷς ἂν ἄλλος ἐπίῃ, περὶ τῆς σφετέρας ὁμοίως | ἐνδέχεται λογισμὸν καὶ ὅστις τὰ μὲν ἑαυτοῦ ἔχει, τοῦ πλείονος δὲ ὀρεγόμενος
ἑκών τινι ἐπέρχεται. πάτριόν τε ὑμῖν στρατὸν ἀλλό- 3
φυλον ἐπελθόντα καὶ ἐν τῇ οἰκείᾳ καὶ ἐν τῇ τῶν πέλας ὁμοίως ἀμύνεσθαι. Ἀθηναίους δὲ | καὶ προσέτι
ὁμόρους ὄντας πολλῷ μάλιστα δεῖ. πρός τε γὰρ τοὺς 4
ἀστυγείτονας πᾶσι τὸ ἀντίπαλον καὶ ἐλεύθερον καθίσταται, καὶ πρὸς τούτους γε δή, οἳ καὶ μὴ τοὺς ἐγγύς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἄπωθεν πειρῶνται δουλοῦσθαι, πῶς οὐ χρὴ καὶ ἐπὶ τὸ ἔσχατον ἀγῶνος ἐλθεῖν (παρά|δειγμα δὲ ἔχομεν τούς τε ἀντιπέρας Εὐβοέας καὶ τῆς ἄλλης Ἑλλάδος τὸ πολὺ ὡς αὐτοῖς διάκειται), καὶ γνῶναι

2 νομείζων B 6 τάδε G 9 τῇ om. G 12 δ+ήπου B 13 καταληφθῶσι] η in lit. B_1 15 ἄλλως G 17 δὲ add. g 19 οἰκία c 20 ἀμύνασθαι G 23 τούτοις codd., corr. Duker 26 δὲ om. ABF

ὅτι τοῖς μὲν ἄλλοις οἱ πλησιόχωροι περὶ γῆς ὅρων τὰς μάχας ποιοῦνται, ἡμῖν δὲ ἐς πᾶσαν, ἢν νικηθῶμεν, εἷς ὅρος οὐκ ἀντίλεκτος παγήσεται· ἐσελθόντες γὰρ βίᾳ | τὰ ἡμέτερα ἕξουσιν. τοσούτῳ ἐπικινδυνοτέραν 5
ἑτέρων τὴν παροίκησιν τῶνδε ἔχομεν. εἰώθασί τε οἱ ἰσχύος που θράσει τοῖς πέλας, ὥσπερ Ἀθηναῖοι νῦν, ἐπιόντες τὸν μὲν ἡσυχάζοντα καὶ ἐν τῇ ἑαυτοῦ μόνον ἀμυνόμενον ἀδεέστερον ἐπιστρατεύειν, τὸν δὲ ἔξω ὅρων προαπαντῶντα καί, | ἢν καιρὸς ᾖ, πολέμου ἄρχοντα ἧσσον ἑτοίμως κατέχειν. πεῖραν δὲ ἔχομεν ἡμεῖς αὐτοῦ 6
ἐς τούσδε· νικήσαντες γὰρ ἐν Κορωνείᾳ αὐτούς, ὅτε τὴν γῆν ἡμῶν στασιαζόντων κατέσχον, πολλὴν ἄδειαν τῇ Βοιωτίᾳ μέχρι τοῦδε κατεστήσαμεν. ὧν χρὴ μνη- 7
σθέντας ἡμᾶς τούς τε πρε|σβυτέρους ὁμοιωθῆναι τοῖς πρὶν ἔργοις, τούς τε νεωτέρους πατέρων τῶν τότε ἀγαθῶν γενομένων παῖδας πειρᾶσθαι μὴ αἰσχῦναι τὰς προσηκούσας ἀρετάς, πιστεύσαντας δὲ τῷ θεῷ πρὸς ἡμῶν ἔσεσθαι, οὗ τὸ ἱερὸν ἀνόμως τειχίσαντες νέμονται, καὶ τοῖς ἱεροῖς ἃ ἡμῖν θυσαμένοις καλὰ φαίνεται, ὁμόσε χωρῆσαι τοῖσδε καὶ δεῖξαι ὅτι ὧν μὲν ἐφίενται πρὸς τοὺς μὴ ἀμυνομένους ἐπιόντες κτάσθων, οἷς δὲ γενναῖον τήν τε αὑτῶν αἰεὶ ἐλευθεροῦν μάχῃ καὶ τὴν ἄλλων μὴ δουλοῦσθαι ἀδίκως, ἀνανταγώνιστοι ἀπ' αὐτῶν οὐκ ἀπίασιν."

| Τοιαῦτα ὁ Παγώνδας τοῖς Βοιωτοῖς παραινέσας **93**
ἔπεισεν ἰέναι ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους. καὶ κατὰ τάχος ἀναστή|σας ἦγε τὸν στρατόν (ἤδη γὰρ καὶ τῆς ἡμέρας 291
ὀψὲ ἦν), καὶ ἐπειδὴ προσέμειξεν ἐγγὺς τοῦ στρατεύ-

6 οἱ Ἀθηναῖοι B 16 γενομένους M 21 ἀμυνομένους codd., corr. Dobree 22 αὐτῶν C αὑτῶν **b**G 23 ἄλλην G M ‖ ἀναγώνιστοι **c**E, corr. G_1 28 ἐπειδὴ] ἐπεὶ δὲ codd., corr. G_1 ‖ προσέμιξαν BM

ματος αὐτῶν, ἐς χωρίον καθίσας ὅθεν λόφου ὄντος
μεταξὺ οὐκ ἐθεώρουν ἀλλήλους, ἔτασσέ τε καὶ παρε-
σκευάζετο ὡς ἐς μάχην. τῷ δὲ Ἱπποκράτει ⟨ἔτι⟩ ὄντι 2
περὶ τὸ Δήλιον ὡς [αὐτῷ] ἠγγέλθη ὅτι Βοιωτοὶ ἐπέρ-
χονται, πέμπει ἐς τὸ στράτευμα κελεύων ἐς τάξιν
καθίστασθαι, καὶ αὐτὸς οὐ πολλῷ ὕστερον ἐπῆλθε,
καταλιπὼν ὡς τριακοσίους ἱππέας περὶ τὸ Δήλιον,
ὅπως φύλακές τε ἅμα εἶεν, εἴ τις ἐπίοι αὐτῷ, | καὶ
τοῖς Βοιωτοῖς καιρὸν φυλάξαντες ἐπιγένοιντο ἐν τῇ
μάχῃ. Βοιωτοὶ δὲ πρὸς τούτους ἀντικατέστησαν τοὺς 3
ἀμυνουμένους, καὶ ἐπειδὴ καλῶς αὐτοῖς εἶχεν, ὑπερε-
φάνησαν τοῦ λόφου καὶ ἔθεντο τὰ ὅπλα τεταγμένοι
ὥσπερ ἔμελλον, ὁπλῖται ἑπτακισχίλιοι μάλιστα καὶ
ψιλοὶ ὑπὲρ μυρίους, ἱππῆς δὲ χίλιοι καὶ πελτασταὶ
πεντακόσιοι. εἶχον δὲ δεξιὸν μὲν κέρας Θηβαῖοι καὶ 4
οἱ ξύμμοροι αὐτοῖς· μέσοι δὲ Ἁλιάρτιοι καὶ Κορωναῖοι
καὶ Κωπαιῆς καὶ οἱ ἄλλοι οἱ περὶ τὴν λίμνην· τὸ δὲ
εὐώνυμον εἶχον Θεσπιῆς καὶ Ταναγραῖοι καὶ Ὀρχο-
μένιοι. ἐπὶ δὲ τῷ κέρᾳ ἑκατέρῳ οἱ ἱππῆς καὶ ψιλοὶ
ἦσαν. ἐπ᾽ ἀσπίδας δὲ πέντε μὲν καὶ εἴκοσι Θηβαῖοι
ἐτάξαντο, οἱ δὲ ἄλλοι ὡς ἕκαστοι ἔτυχον. αὕτη μὲν 5
Βοιωτῶν παρασκευὴ καὶ διάκοσμος ἦν. Ἀθηναῖοι δὲ 94
οἱ μὲν ὁπλῖται ἐπὶ ὀκτὼ πᾶν τὸ στρατόπεδον ἐτάξαντο
ὄντες πλήθει ἰσοπαλεῖς τοῖς ἐναντίοις, ἱππῆς δὲ ἐφ᾽
ἑκατέρῳ τῷ κέρᾳ. ψιλοὶ δὲ ἐκ παρασκευῆς μὲν ὡπλι-
σμένοι οὔτε τότε παρῆσαν οὔτε ἐγένοντο τῇ πόλει·

2 ἔτασέ B 3 ὡς in marg. G_1 || ἔτι add. Rutherford 4 αὐτῷ del. Kr. || ἔρχονται M 8 τις] τι ABM 10 ἀντεκατέστησαν BC 11 ἀμυνομένους codd., corr. Dukas 14 δὲ] τε codd. 16 ξύμμαχοι E 18 εἶχον] εἶχον οἱ B 22—23 δὲ οἱ μὲν] μὲν οἱ δὲ C 24 ἰσοπολεῖς C [G] 26 ἐν τῇ πόλει M

οἵπερ δὲ ξυνεσέβαλον, ὄντες πολλαπλάσιοι τῶν ἐναν-
τίων, ἄοπλοί τε πολλοὶ ἠκολούθησαν, ἅτε πανστρατιᾶς
ξένων [τῶν παρόντων] καὶ ἀστῶν | γενομένης, καὶ ὡς
τὸ πρῶτον ὥρμησαν ἐπ᾽ οἴκου, οὐ παρεγένοντο ὅτι μὴ
ὀλίγοι. καθεστώτων δὲ ἐς τὴν τάξιν καὶ ἤδη μελλόν- 2
των ξυνιέναι, Ἱπποκράτης ὁ στρατηγὸς ἐπιπαριὼν τὸ
στρατόπεδον τῶν Ἀθηναίων παρεκελεύετό τε καὶ ἔλεγε
τοιάδε.

|„Ὦ Ἀθηναῖοι, δι᾽ ὀλίγου μὲν ἡ παραίνεσις γίγνε- 95
ται, τὸ ἴσον δὲ πρός γε τοὺς ἀγαθοὺς ἄνδρας δύναται
|καὶ ὑπόμνησιν μᾶλλον ἔχει ἢ ἐπικέλευσιν. παραστῇ 292 2
δὲ μηδενὶ ὑμῶν ὡς ἐν τῇ ἀλλοτρίᾳ οὐ προσῆκον
τοσόνδε κίνδυνον ἀναρριπτοῦμεν. ἐν γὰρ τῇ τούτων
ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας ὁ ἀγὼν ἔσται· καὶ ἢν νικήσωμεν,
οὐ μή ποτε | ὑμῖν Πελοποννήσιοι ἐς τὴν χώραν ἄνευ
τῆς τῶνδε ἵππου ἐσβάλωσιν, ἐν δὲ μιᾷ μάχῃ τήνδε τε
προσκτᾶσθε καὶ ἐκείνην μᾶλλον ἐλευθεροῦτε. χωρή- 3
σατε οὖν ἀξίως ἐς αὐτοὺς τῆς τε πόλεως, ἣν ἕκαστος
πατρίδα ἔχων πρώτην ἐν τοῖς Ἕλλησιν ἀγάλλεται, καὶ
τῶν πατέρων, | οἳ τούσδε μάχῃ κρατοῦντες μετὰ Μυρω-
νίδου ἐν Οἰνοφύτοις τὴν Βοιωτίαν ποτὲ ἔσχον."

Τοιαῦτα τοῦ Ἱπποκράτους παρακελευομένου καὶ 96
μέχρι μὲν μέσου τοῦ στρατοπέδου ἐπελθόντος, τὸ δὲ
πλέον οὐκέτι φθάσαντος, οἱ Βοιωτοί, παρακελευσαμένου
|καὶ σφίσιν ὡς διὰ ταχέων καὶ ἐνταῦθα Παγώνδου,
παιανίσαντες ἐπῇσαν ἀπὸ τοῦ λόφου. ἀντεπῇσαν δὲ
καὶ οἱ Ἀθηναῖοι καὶ προσέμειξαν δρόμῳ. καὶ ἑκατέρων 2
τῶν στρατοπέδων τὰ ἔσχατα οὐκ ἦλθεν ἐς χεῖρας, ἀλλὰ

2 πανστρατιᾶι E 3 seclusa delevi 5 ἤδη καὶ M 10 γε] τε codd., corr. Reiske 24 παρακελευσάμενοι BE 28 ἦλθον c

τὸ αὐτὸ ἔπαθεν· ῥύακες γὰρ ἐκώλυσαν. τὸ δὲ ἄλ|λο
καρτερᾷ μάχῃ καὶ ὠθισμῷ ἀσπίδων ξυνειστήκει. καὶ 3
τὸ μὲν εὐώνυμον τῶν Βοιωτῶν καὶ μέχρι μέσου ἡσσᾶτο
ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, καὶ ἐπίεσαν τούς τε ἄλλους ταύτῃ
καὶ οὐχ ἥκιστα τοὺς Θεσπιᾶς. ὑποχωρησάντων γὰρ
αὐτοῖς τῶν παρατεταγμένων καὶ κυκλωθέντες ἐν | ὀλίγῳ,
οἵπερ διεφθάρησαν Θεσπιῶν, ἐν χερσὶν ἀμυνόμενοι
κατεκόπησαν· καί τινες καὶ τῶν Ἀθηναίων διὰ τὴν
κύκλωσιν ταραχθέντες ἠγνόησάν τε καὶ ἀπέκτειναν
ἀλλήλους. τὸ μὲν οὖν ταύτῃ ἡσσᾶτο τῶν Βοιωτῶν 4
καὶ πρὸς τὸ μαχόμενον κατέφυγε, τὸ δὲ δεξιόν, ᾗ οἱ
Θηβαῖοι ἦσαν, ἐκράτει τῶν Ἀθηναίων καὶ ὠσάμενοι
κατὰ βραχὺ τὸ πρῶτον ἐπηκολούθουν. καὶ ξυνέβη, 5
Παγώνδου περιπέμψαντος δύο τέλη τῶν ἱππέων ἐκ
τοῦ ἀφανοῦς περὶ τὸν λόφον, ὡς ἐπόνει τὸ εὐώνυμον
αὐτῶν, καὶ ὑπερφανέντων αἰφνιδίως, τὸ νικῶν τῶν
Ἀθη|ναίων κέρας. νομίσαν ἄλλο στράτευμα ἐπιέναι, ἐς
φόβον καταστῆναι· καὶ ἀμφοτέρωθεν ἤδη, ὑπό τε τοῦ 6
τοιού|του καὶ ὑπὸ τῶν Θηβαίων ἐφεπομένων καὶ παραρ- 293
ρηγνύντων, φυγὴ καθειστήκει παντὸς τοῦ στρατοῦ
τῶν Ἀθηναίων. καὶ οἱ μὲν πρὸς τὸ Δήλιόν τε καὶ 7
τὴν θάλασσαν ὥρμησαν, οἱ δὲ ἐπὶ τοῦ Ὠρωποῦ, ἄλλοι δὲ
πρὸς | Πάρνηθα τὸ ὄρος, οἱ δὲ ὡς ἕκαστοί τινα εἶχον
ἐλπίδα σωτηρίας. Βοιωτοὶ δὲ ἐφεπόμενοι ἔκτεινον, καὶ 8
μάλιστα οἱ ἱππῆς οἵ τε αὐτῶν καὶ οἱ Λοκροὶ βεβοη-
θηκότες ἄρτι τῆς τροπῆς γιγνομένης· νυκτὸς δὲ ἐπιλα-
βούσης τὸ ἔργον ῥᾷον τὸ πλῆθος τῶν φευγόντων
διεσώθη. | καὶ τῇ ὑστεραίᾳ οἵ τε ἐκ τοῦ Ὠρωποῦ καὶ 9 10

4 ἐπίεσαν ex ἐπησαν (?) corr. C_1 ἐπήεσαν M 6 κυκλωθέντων codd., corr. Kr. 12 ἦσαν] ἐκράτησαν M 25 μάλιστα οἵ τε ἱππεῖς αὐτῶν M

οἱ ἐκ τοῦ Δηλίου φυλακὴν ἐγκαταλιπόντες (εἶχον γὰρ
αὐτὸ ὅμως ἔτι) ἀπεκομίσθησαν κατὰ θάλασσαν ἐπ'
οἴκου. καὶ οἱ Βοιωτοὶ τροπαῖον στήσαντες καὶ τοὺς 97
ἑαυτῶν ἀνελόμενοι νεκροὺς τούς τε τῶν πολεμίων
σκυλεύσαντες καὶ | φυλακὴν καταλιπόντες ἀνεχώρησαν
ἐς τὴν Τάναγραν, καὶ τῷ Δηλίῳ ἐπεβούλευον ὡς
προσβαλοῦντες. ἐκ δὲ τῶν Ἀθηναίων κῆρυξ πορευό- 2
μενος ἐπὶ τοὺς νεκροὺς ἀπαντᾷ κήρυκι Βοιωτῷ. ὃς
αὐτὸν ἀποστρέψας καὶ εἰπὼν ὅτι οὐδὲν πράξει πρὶν
ἂν αὐτὸς ἀναχωρήσῃ πάλιν, | καταστὰς ἐπὶ τοὺς Ἀθη-
ναίους ἔλεγε τὰ παρὰ τῶν Βοιωτῶν, ὅτι οὐ δικαίως
δράσειαν παραβαίνοντες τὰ νόμιμα τῶν Ἑλλήνων·
πᾶσι γὰρ εἶναι καθεστηκὸς ἰόντας ἐπὶ τὴν ἀλλήλων 3
ἱερῶν τῶν ἐνόντων ἀπέχεσθαι, Ἀθηναίους δὲ Δήλιον
τειχίσαντας ἐνοικεῖν, καὶ ὅσα ἄνθρωποι ἐν βε|βήλῳ
δρῶσι πάντα γίγνεσθαι αὐτόθι, ὕδωρ τε ὃ ἦν ἄψαυ-
στον σφίσι πλὴν πρὸς τὰ ἱερὰ χέρνιβι χρῆσθαι,
ἀνασπάσαντας ὑδρεύεσθαι· ὥστε ὑπέρ τε τοῦ θεοῦ καὶ 4
ἑαυτῶν Βοιωτούς, ἐπικαλουμένους τοὺς ὁμωχέτας δαί-
μονας καὶ τὸν Ἀπόλλω, προαγορεύειν αὐτοὺς ἐκ τοῦ
| ἱεροῦ ἀπιόντας ἀποφέρεσθαι τὰ σφέτερα αὐτῶν.
τοσαῦτα τοῦ κήρυκος εἰπόντος οἱ Ἀθηναῖοι πέμψαντες 98
παρὰ τοὺς Βοιωτοὺς ἑαυτῶν κήρυκα τοῦ μὲν ἱεροῦ
οὔτε ἀδικῆσαι ἔφασαν οὐδὲν οὔτε τοῦ λοιποῦ ἑκόντες
βλάψειν· οὐδὲ γὰρ τὴν ἀρχὴν ἐσελθεῖν ἐπὶ τούτῳ, ἀλλ'
| ἵνα ἐξ αὐτοῦ τοὺς ἀδικοῦντας μᾶλλον σφᾶς ἀμύνωνται.
τὸν δὲ νόμον τοῖς Ἕλλησιν εἶναι, ὧν ἂν ᾖ τὸ κράτος 2
τῆς γῆς ἑκάστης ἤν τε πλέονος ἤν τε βραχυτέρας,

10 τοὺς om. ABF 14 δὲ] δὲ καὶ B 18 τε om. M 22 οἱ om. G 26 ἵνα om. ABEF, add. F_1 ‖ ἀμύνονται ABEF, corr. F_1

τούτων καὶ τὰ ἱερὰ αἰεὶ γίγνεσθαι, τρόποις θεραπευ-294
όμενα οἷς ἂν πρὸ τοῦ εἰωθόσι καὶ δύνωνται. καὶ 3
γὰρ Βοιωτοὺς καὶ τοὺς πολλοὺς τῶν ἄλλων, ὅσοι
ἐξαναστήσαντές τινας βίᾳ νέμονται γῆν, ἀλλοτρίοις
ἱεροῖς τὸ πρῶτον ἐπελθόντας οἰκεῖα νῦν κεκτῆσθαι.
καὶ αὐτοί, εἰ μὲν ἐπὶ πλέον δυνηθῆναι τῆς ἐκείνων 4
κρατῆσαι, τοῦτ' ἂν ἔχειν· νῦν δὲ ἐν ᾧ μέρει εἰσίν,
ἑκόντες εἶναι ὡς ἐκ σφετέρου οὐκ ἀπιέναι. ὕδωρ τε 5
ἐν τῇ ἀνάγκῃ κινῆσαι, ἣν οὐκ αὐτοὶ ὕβρει προσθέσθαι,
ἀλλ' ἐκείνους προτέρους ἐπὶ τὴν σφετέραν ἐλθόντας
ἀμυνόμενοι βιάζεσθαι χρῆσθαι. πᾶν δ' εἰκὸς εἶναι τὸ 6
πολέμῳ καὶ δεινῷ τινι κατειργόμενον ξύγγνωμόν τι
γίγνεσθαι καὶ πρὸς τοῦ θεοῦ. καὶ γὰρ τῶν ἀκουσίων
ἁμαρτημάτων καταφυγὴν εἶναι τοὺς βωμούς, παρα-
νομίαν τε ἐπὶ τοῖς μὴ ἀνάγκῃ | κακοῖς ὀνομασθῆναι
καὶ οὐκ ἐπὶ τοῖς ἀπὸ τῶν ξυμφορῶν τι τολμήσασιν.
τούς τε νεκροὺς πολὺ μειζόνως ἐκείνους ἀντὶ ἱερῶν 7
ἀξιοῦντας ἀποδιδόναι ἀσεβεῖν ἢ τοὺς μὴ ἐθέλοντας
ἱεροῖς τὰ πρέποντα κομίζεσθαι. σαφῶς τε ἐκέλευον 8
σφίσιν εἰπεῖν μὴ ἀπιοῦσιν ἐκ τῆς | Βοιωτῶν γῆς (οὐ
γὰρ ἐν τῇ ἐκείνων ἔτι εἶναι, ἐν ᾗ δὲ δορὶ ἐκτήσαντο),
ἀλλὰ κατὰ τὰ πάτρια τοὺς νεκροὺς σπένδουσιν ἀναι
ρεῖσθαι. οἱ δὲ Βοιωτοὶ ἀπεκρίναντο, εἰ μὲν ἐν τῇ 99
Βοιωτίᾳ εἰσίν, ἀπιόντας ἐκ τῆς ἑαυτῶν ἀποφέρεσθαι
τὰ σφέτερα, εἰ δὲ ἐν τῇ ἐκείνων, αὐτοὺς γι|γνώσκειν
τὸ ποιητέον, νομίζοντες τὴν μὲν Ὠρωπίαν, ἐν ᾗ τοὺς
νεκροὺς ἐν μεθορίοις τῆς μάχης γενομένης κεῖσθαι

2 πρὸ τοῦ] πρὸς τοῖς codd., corr. Stahl 4 τιναι E τινα **c**ABFM, correxi 11 τὸ] τῶ(ι) **b**C, corr. f [G] 12 ξύγγνω μόν τι om. E 13 ἑκουσίων AB(ἑκ.)FM 16 τι om. ABM 18 ἐθελοντὰς ABC [G] 19 τὰ μὴ πρέποντα vulg., cf. schol.

ξυνέβη, Ἀθηναίων κατὰ τὸ ὑπήκοον εἶναι, καὶ οὐκ ἂν
αὐτοὺς βίᾳ σφῶν κρατῆσαι αὐτῶν· οὐδ' αὖ ἐσπένδοντο
δῆθεν ὑπὲρ τῆς ἐκείνων· τὸ δὲ „ἐκ τῆς ἑαυ|τῶν“
εὐπρεπὲς εἶναι ἀποκρίνασθαι „ἀπιόντας καὶ ἀπολαβεῖν
ἃ ἀπαιτοῦσιν“. ὁ δὲ κῆρυξ τῶν Ἀθηναίων ἀκούσας
ἀπῆλθεν ἄπρακτος. καὶ οἱ Βοιωτοὶ εὐθὺς μεταπεμ- 100
ψάμενοι ἔκ τε τοῦ Μηλιῶς κόλπου ἀκοντιστὰς καὶ
σφενδονήτας, καὶ βεβοηθηκότων αὐτοῖς μετὰ τὴν
| μάχην Κορινθίων τε δισχιλίων ὁπλιτῶν καὶ τῶν ἐκ
Νισαίας ἐξεληλυθότων Πελοποννησίων φρουρῶν καὶ
Με|γαρέων ἅμα, ἐστράτευσαν ἐπὶ τὸ Δήλιον καὶ προσ- 295
έβαλον τῷ τειχίσματι, ἄλλῳ τε τρόπῳ πειράσαντες
καὶ μηχανὴν προσήγαγον, ἥπερ εἷλεν αὐτό, τοιάνδε.
κεραίαν μεγάλην δίχα πρίσαντες ἐκοίλαναν ἅπασαν 2
καὶ | ξυνήρμοσαν πάλιν ἀκριβῶς [ὥσπερ αὐλόν], καὶ
ἐπ' ἄκραν λέβητά τε ἤρτησαν ἁλύσεσι καὶ ἀκροφύσιον
ἀπὸ τῆς κεραίας σιδηροῦν ἐς αὐτὸν νεῦον καθεῖτο.
καὶ ἐσεσιδήρωτο ἐπὶ μέγα καὶ τοῦ ἄλλου ξύλου. προσ- 3
ῆγον δὲ ἐκ πολλοῦ ἁμάξαις τῷ τείχει, ᾗ μάλιστα τῇ
ἀμπέλῳ καὶ | τοῖς ξύλοις ᾠκοδόμητο· καὶ ὁπότε εἴη
ἐγγύς, φύσας μεγάλας ἐσθέντες ἐς τὸ πρὸς ἑαυτῶν
ἄκρον τῆς κεραίας ἐφύσων. ἡ δὲ πνοὴ ἰοῦσα στε- 4
γανῶς ἐς τὸν λέβητα, ἔχοντα ἄνθρακάς τε ἡμμένους
καὶ θεῖον καὶ πίσσαν, φλόγα ἐποίει μεγάλην καὶ ἧψε
τοῦ τείχους, ὥστε μη|δένα ἔτι ἐπ' αὐτοῦ μεῖναι, ἀλλὰ
ἀπολιπόντας ἐς φυγὴν καταστῆναι καὶ τὸ τείχισμα
τούτῳ τῷ τρόπῳ ἁλῶναι. τῶν δὲ φρουρῶν οἱ μὲν 5
ἀπέθανον, διακόσιοι δὲ ἐλήφθησαν· τῶν δὲ ἄλλων

8 σφενδονηστάς E 13 ἥπερ A E et ex corr. G_1 14 κεραίαν] αι in lit. C 15 seclusa delevi 27 τῷ om. ABEF

τὸ πλῆθος ἐς τὰς ναῦς ἐσβὰν ἀπεκομίσθη ἐπ' οἴκου.
τοῦ δὲ Δηλίου ἑβδόμῃ καὶ δεκάτῃ ἡμέρᾳ ληφθέντος 101
μετὰ τὴν μάχην καὶ τοῦ ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων κήρυκος
οὐδὲν ἐπισταμένου τῶν γεγενημένων ἐλθόντος οὐ πολὺ
ὕστερον αὖθις περὶ τῶν νεκρῶν, ἀπέδοσαν οἱ Βοιωτοὶ
καὶ οὐκέτι ταὐτὰ ἀπεκρίναντο. ἀπέθανον δὲ Βοιωτῶν 2
μὲν ἐν τῇ μάχῃ ὀλίγῳ ἐλάσσους πεντακοσίων, Ἀθη-
ναίων δὲ ὀλίγῳ ἐλάσσους χιλίων καὶ Ἱπποκράτης ὁ
στρατηγός, ψιλῶν δὲ καὶ σκευοφόρων πολὺς ἀριθμός.
Μετὰ δὲ τὴν μάχην ταύτην καὶ ὁ Δημοσθένης ὀλίγῳ 3
ὕστερον, ὡς αὐτῷ τότε πλεύσαντι τὰ περὶ τὰς Σίφας
τῆς προδοσίας πέρι οὐ προυχώρησεν, ἔχων τὸν στρα-
τὸν ἐπὶ τῶν νεῶν τῶν τε Ἀκαρνάνων καὶ Ἀγραίων,
καὶ Ἀθηναίων τετρακοσίους ὁπλίτας, ἀπόβασιν ἐποιή-
σατο ἐς τὴν Σικυωνίαν. καὶ πρὶν πάσας τὰς ναῦς 4
καταπλεῦσαι βοηθήσαντες οἱ Σικυώνιοι τοὺς ἀπο-
βεβηκότας ἔτρεψαν καὶ κατεδίωξαν ἐς τὰς ναῦς, καὶ
τοὺς μὲν ἀπέκτειναν, τοὺς δὲ ζῶντας ἔλαβον. τροπαῖον
δὲ στήσαντες τοὺς νεκροὺς ὑποσπόνδους ἀπέδοσαν.
Ἀπέθανε δὲ καὶ Σιτάλκης Ὀδρυσῶν βασιλεὺς ὑπὸ 5 296
τὰς αὐτὰς ἡμέρας τοῖς ἐπὶ Δηλίῳ, στρατεύσας ἐπὶ
Τριβαλλοὺς καὶ νικηθεὶς μάχῃ. Σεύθης δὲ ὁ Σπαρα-
δόκου ἀδελφιδοῦς ὢν αὐτοῦ ἐβασίλευσεν Ὀδρυσῶν τε
καὶ τῆς ἄλλης Θρᾴκης ἧσπερ καὶ ἐκεῖνος.

Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος Βρασίδας ἔχων τοὺς ἐπὶ 102
Θρᾴκης ξυμμάχους ἐστράτευσεν ἐς Ἀμφίπολιν τὴν ἐπὶ
Στρυμόνι ποταμῷ Ἀθηναίων ἀποικίαν. τὸ δὲ χωρίον

1 ἐμβὰν M ‖ ἀπεκομίσθησαν M 2 ἑβδόμῃ καὶ δεκάτῃ] ἑπτακαιδεκάτῃ codd., corr. Kr. 6 ταυτα C 11 τὰ om. M 12 προχώρησε(ν) BCF 14 ἐποιήσα+το G 19 ἀποσπόνδους C 22 Τριβαλοὺς cB, corr. B_1 C_1 23 ἑαυτοῦ AB ‖ ἐβασίλευεν M 24 ἧπερ C

τοῦτο ἐφ' οὗ νῦν ἡ πόλις ἐστὶν ἐπείρασε μὲν πρότερον | καὶ Ἀρισταγόρας ὁ Μιλήσιος φεύγων βασιλέα Δαρεῖον κατοικίσαι, ἀλλὰ ὑπὸ Ἠδώνων ἐξεκρούσθη, ἔπειτα δὲ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἔτεσι δύο καὶ τριάκοντα ὕστερον, ἐποίκους μυρίους σφῶν τε αὐτῶν καὶ τῶν ἄλλων τὸν βουλόμενον πέμψαντες, οἳ διεφθάρησαν ἐν Δραβησκῷ ὑπὸ | Θρᾳκῶν. καὶ αὖθις ἑνὸς δέοντι τρια- 3 κοστῷ ἔτει ἐλθόντες οἱ Ἀθηναῖοι, Ἅγνωνος τοῦ Νικίου οἰκιστοῦ ἐκπεμφθέντος, Ἠδῶνας ἐξελάσαντες ἔκτισαν τὸ χωρίον τοῦτο, ὅπερ πρότερον Ἐννέα ὁδοὶ ἐκαλοῦντο. ὡρμῶντο δὲ ἐκ τῆς Ἠιόνος, ἣν αὐτοὶ εἶχον ἐμπόριον 4 ἐπὶ τῷ | στόματι τοῦ ποταμοῦ ἐπιθαλάσσιον, πέντε καὶ εἴκοσι σταδίους ἀπέχον ἀπὸ τῆς νῦν πόλεως, ἣν Ἀμφίπολιν Ἅγνων ὠνόμασεν, ὅτι ἐπ' ἀμφότερα περιρρέοντος τοῦ Στρυμόνος [διὰ τὸ περιέχειν αὐτὴν] τείχει μακρῷ ἀπολαβὼν ἐκ ποταμοῦ ἐς ποταμὸν περιφανῆ ἐς θάλασσάν | τε καὶ τὴν ἤπειρον ᾤκισεν. ἐπὶ ταύτην οὖν **103** ὁ Βρασίδας ἄρας ἐξ Ἀρνῶν τῆς Χαλκιδικῆς ἐπορεύετο τῷ στρατῷ. καὶ ἀφικόμενος περὶ δείλην ἐπὶ τὸν Αὐλῶνα καὶ Βορμίσκον, ᾗ ἡ Βόλβη λίμνη ἐξίησιν ἐς θάλασσαν, καὶ δειπνοποιησάμενος ἐχώρει τὴν νύκτα. χειμὼν δὲ ἦν | καὶ ὑπένειφεν· ᾗ καὶ μᾶλλον ὥρμησε, 2 βουλόμενος λαθεῖν τοὺς ἐν τῇ Ἀμφιπόλει πλὴν τῶν προδιδόντων. ἦσαν γὰρ Ἀργιλίων τε ἐν αὐτῇ οἰκήτο- 3 ρες (εἰσὶ δὲ οἱ Ἀργίλιοι Ἀνδρίων ἄποικοι) καὶ ἄλλοι οἳ ξυνέπρασσον ταῦτα, οἱ μὲν Περδίκκᾳ πειθόμενοι, οἱ δὲ Χαλκιδεῦσιν. μάλιστα | δὲ οἱ Ἀργίλιοι, ἐγγύς τε 4

3 κατοικῆσαι E 6 μεταπέμψαντες M 7 Δρασβησκῷ C || δέοντι **b** δέοντος **c** δέον Priscianus XVIII 209 10 ὅπερ] ὃ G 13 ἀπέχων C 15 seclusa del. Dobree 20 Βρομίσκον ABE Βρωμίσκον CFM [G], corr. Stahl 24—25 Ἀργιλίων ... οἱ in marg. G_1 25 οἱ ἄλλοι οἳ M

προσοικοῦντες καὶ αἰεί ποτε τοῖς | Ἀθηναίοις ὄντες 297
ὕποπτοι καὶ ἐπιβουλεύοντες τῷ χωρίῳ, ἐπειδὴ παρ-
έτυχεν ὁ καιρὸς καὶ Βρασίδας ἦλθεν, ἔπραξάν τε ἐκ
πλείονος πρὸς τοὺς ἐμπολιτεύοντας σφῶν ἐκεῖ ὅπως
ἐνδοθήσεται ἡ πόλις, καὶ τότε δεξάμενοι αὐτὸν | τῇ
πόλει καὶ ἀποστάντες τῶν Ἀθηναίων ἐκείνῃ τῇ νυκτὶ
κατέστησαν τὸν στρατὸν πρὸ ἕω ἐπὶ τὴν γέφυραν τοῦ
ποταμοῦ (ἀπέχει δὲ τὸ πόλισμα πλέον τῆς διαβάσεως). 5
καὶ οὐ καθεῖτο τείχη ὥσπερ νῦν, φυλακὴ δέ τις βρα-
χεῖα καθειστήκει. ἣν βιασάμενος ῥᾳδίως ὁ Βρασί|δας,
ἅμα μὲν τῆς προδοσίας οὔσης, ἅμα δὲ καὶ χειμῶνος
ὄντος καὶ ἀπροσδόκητος προσπεσών, διέβη τὴν γέφυραν,
καὶ τὰ ἔξω τῶν Ἀμφιπολιτῶν οἰκούντων κατὰ πᾶν τὸ
χωρίον εὐθὺς εἶχεν. τῆς δὲ διαβάσεως αὐτοῦ ἄφνω 104
τοῖς ἐν τῇ πόλει γεγενημένης, καὶ τῶν ἔξω πολ|λῶν
μὲν ἁλισκομένων, τῶν δὲ καὶ καταφευγόντων ἐς τὸ
τεῖχος, οἱ Ἀμφιπολῖται ἐς θόρυβον μέγαν κατέστησαν,
ἄλλως τε καὶ ἀλλήλοις ὕποπτοι ὄντες. καὶ λέγεται 2
Βρασίδαν, εἰ ἠθέλησε μὴ ἐφ᾽ ἁρπαγὴν τῷ στρατῷ
τραπέσθαι, ἀλλ᾽ εὐθὺς χωρῆσαι πρὸς τὴν πόλιν,
δοκεῖν ἂν | ἑλεῖν. νῦν δὲ ὁ μὲν ἱδρύσας τὸν στρατόν, 3
ἐπεὶ τὰ ἔξω ἐπέδραμε καὶ οὐδὲν αὐτῷ ἀπὸ τῶν ἔνδον
ὡς προσεδέχετο ἀπέβαινεν, ἡσύχαζεν· οἱ δὲ ἐναντίοι 4
τοῖς προδιδοῦσι, κρατοῦντες τῷ πλήθει ὥστε μὴ αὐτίκα
τὰς πύλας ἀνοίγεσθαι, πέμπουσι μετὰ Εὐκλέους τοῦ
στρα|τηγοῦ, ὃς ἐκ τῶν Ἀθηνῶν παρῆν αὐτοῖς φύλαξ
τοῦ χωρίου, ἐπὶ τὸν ἕτερον στρατηγὸν τῶν ἐπὶ Θρᾴκης,

1 πρόσοικοι M 2 ἐπεὶ δὲ M 7 προ εωι E πρόσω **c**ABFM 15 τοῖς] τῆς AB τοὺς F 16 καὶ om. G 20 τραπέσθαι **b** τρέπεσθαι **c** 22 ἐπεὶ F et ex corr. C_1 ἐπὶ **c**ABEM ‖ καὶ **b**C καὶ ὡς G 26 Ἀθηναίων codd., corr. Bkr. 27 τῶν ABEF τὸν **c** [M]

Θουκυδίδην τὸν Ὀλόρου, ὃς τάδε ξυνέγραψεν, ὄντα
περὶ Θάσον (ἔστι δὲ ἡ νῆσος Παρίων ἀποικία, ἀπέχουσα
τῆς Ἀμφιπόλεως ἡμίσεος ἡμέρας μάλιστα πλοῦν), | κε- 30
λεύοντες σφίσι βοηθεῖν. καὶ ὁ μὲν ἀκούσας κατὰ 5
τάχος ἑπτὰ ναυσὶν αἳ ἔτυχον παροῦσαι ἔπλει, καὶ ἐβού-
λετο φθάσαι μάλιστα μὲν οὖν τὴν Ἀμφίπολιν, πρίν
τι ἐνδοῦναι, εἰ δὲ μή, τὴν Ἠιόνα προκαταλαβών. ἐν 105
τούτῳ δὲ ὁ Βρασίδας δεδιὼς καὶ τὴν ἀπὸ τῆς Θάσου
τῶν | νεῶν βοήθειαν καὶ πυνθανόμενος τὸν Θουκυ- 3
δίδην | κτῆσίν τε ἔχειν τῶν χρυσείων μετάλλων ἐργα- 29
σίας ἐν τῇ περὶ ταῦτα Θρᾴκῃ καὶ ἀπ' αὐτοῦ δύνασθαι
ἐν τοῖς πρώτοις τῶν ἠπειρωτῶν, ἠπείγετο προκατασχεῖν,
εἰ δύναιτο, τὴν πόλιν, μὴ ἀφικνουμένου αὐτοῦ τὸ
πλῆθος | τῶν Ἀμφιπολιτῶν, ἐλπίσαν ἐκ θαλάσσης ξυμ
μαχικὸν καὶ ἀπὸ τῆς Θρᾴκης ἀγείραντα αὐτὸν περι
ποιήσειν σφᾶς, οὐκέτι προσχωροίη. καὶ τὴν ξύμβασιν 2
μετρίαν ἐποιεῖτο, κήρυγμα τόδε ἀνειπών, Ἀμφιπολιτῶν
καὶ Ἀθηναίων τῶν ἐνόντων τὸν μὲν βουλόμενον ἐπὶ
τοῖς ἑαυτοῦ τῆς | ἴσης καὶ ὁμοίας μετέχοντα μένειν, 1
τὸν δὲ μὴ ἐθέλοντα ἀπιέναι τὰ ἑαυτοῦ ἐκφερόμενον
πέντε ἡμερῶν. οἱ δὲ πολλοὶ ἀκούσαντες ἀλλοιότεροι 106
ἐγένοντο τὰς γνώμας, ἄλλως τε καὶ βραχὺ μὲν Ἀθη-
ναίων ἐμπολιτεῦον, τὸ δὲ πλέον ξύμμεικτον, καὶ τῶν
ἔξω ληφθέντων συχνοῖς οἰ|κεῖοι ἔνδον ἦσαν· καὶ τὸ 13
κήρυγμα πρὸς τὸν φόβον δίκαιον εἶναι ἐλάμβανον, οἱ
μὲν Ἀθηναῖοι διὰ τὸ ἄσμενοι ἂν ἐξελθεῖν, ἡγούμενοι
οὐκ ἐν ὁμοίῳ σφίσι τὰ δεινὰ εἶναι καὶ ἅμα οὐ προσ

1 τὸν] αὐτὸν B 2 Θά+σον C 3 ἡμίσεως E ἡμισείας AB 16 προσχωροῖ GM προχωροίη E προχωροῖ AB (οι in lit. B_1) CF 23 ἐμπολιτεύων (?) C ἐπολιτεύοντο B 24 συχνοῖς E συχνοὶ **c** ABFM 25 ὑπελάμβανον GM 27 ὁμοίω+ G ‖ εἶναι τὰ δεινὰ **b** 27 sq. καὶ ἅμα ... τάχει om. M

δεχόμενοι βοήθειαν ἐν τάχει, ὁ δὲ ἄλλος ὅμιλος πό-
λεώς τε ἐν τῷ ἴσῳ οὐ στερισκόμε|νοι καὶ κινδύνου
παρὰ δόξαν ἀφιέμενοι. ὥστε τῶν πρασσόντων τῷ 2
Βρασίδᾳ ἤδη καὶ ἐκ τοῦ φανεροῦ διαδικαιούντων αὐτά,
ἐπειδὴ καὶ τὸ πλῆθος ἑώρων τετραμμένον καὶ τοῦ
παρόντος Ἀθηναίων στρατηγοῦ οὐκέτι ἀκροώμενον,
ἐγένετο ἡ ὁμολογία καὶ προσεδέξαντο ἐφ' οἷς | ἐκήρυξεν.
καὶ οἱ μὲν τὴν πόλιν τοιούτῳ τρόπῳ παρέδοσαν, ὁ δὲ 3
Θουκυδίδης καὶ αἱ νῆες ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ ὀψὲ κατέπλεον
ἐς τὴν Ἠιόνα. καὶ τὴν μὲν Ἀμφίπολιν Βρασίδας ἄρτι 4
εἶχε, τὴν δὲ Ἠιόνα παρὰ νύκτα ἐγένετο λαβεῖν· εἰ γὰρ
μὴ ἐβοήθησαν αἱ νῆες διὰ τάχους, | ἅμα ἕῳ ἂν εἴχετο.
μετὰ δὲ τοῦτο ὁ μὲν τὰ ἐν τῇ Ἠιόνι καθίστατο, ὅπως **107**
καὶ τὸ αὐτίκα, ἢν ἐπίῃ ὁ Βρασίδας, καὶ τὸ ἔπειτα
ἀσφαλῶς ἕξει, δεξάμενος τοὺς ἐθελήσαντας ἐπιχωρῆσαι
ἄνωθεν κατὰ τὰς σπονδάς· ὁ δὲ πρὸς μὲν τὴν Ἠιόνα 2
κατά τε τὸν ποταμὸν πολλοῖς πλοίοις | ἄφνω κατα-
πλεύσας, εἴ πως τὴν προύχουσαν ἄκραν ἀπὸ τοῦ τείχους
λαβὼν κρατοίη τοῦ ἔσπλου, καὶ κατὰ γῆν | ἀποπειράσας 299
ἅμα, ἀμφοτέρωθεν ἀπεκρούσθη, τὰ δὲ περὶ τὴν Ἀμφί-
πολιν ἐξηρτύετο. καὶ Μύρκινός τε αὐτῷ προσεχώρησεν, 3
Ἠδωνικὴ πόλις, Πιττακοῦ τοῦ Ἠδώνων βασιλέως
ἀποθανόντος ὑπὸ τῶν Γοάξιος παίδων καὶ | Βραυροῦς
τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, καὶ Γαληψὸς οὐ πολλῷ ὕστερον
καὶ Οἰσύμη· εἰσὶ δὲ αὗται Θασίων ἀποικίαι. παρὼν
δὲ καὶ Περδίκκας εὐθὺς μετὰ τὴν ἅλωσιν ξυγκαθίστη
ταῦτα.

Ἐχομένης δὲ τῆς Ἀμφιπόλεως οἱ Ἀθηναῖοι ἐς μέγα **108**

6 οὐδ' ἔτι ABF(?) 11 εἶρχε B 15 δεξαμένους B 21 Μύρκιννός C Μυρκυνός E 24 Γαληψὸς Steph. Byz. s. v. Γάψηλος codd. 25 Οἰσύμη cBEF, corr. B_1 F_1

| δέος κατέστησαν, ἄλλως τε καὶ ὅτι ἡ πόλις ἦν αὐτοῖς
ὠφέλιμος ξύλων τε ναυπηγησίμων πομπῇ καὶ χρημά-
των προσόδῳ, καὶ ὅτι μέχρι μὲν τοῦ Στρυμόνος ἦν
πάροδος Θεσσαλῶν διαγόντων ἐπὶ τοὺς ξυμμάχους
σφῶν τοῖς Λακεδαιμονίοις, τῆς δὲ γεφύρας μὴ κρα-
τούντων, | ἄνωθεν μὲν μεγάλης οὔσης ἐπὶ πολὺ λίμνης
τοῦ ποταμοῦ, τὰ δὲ πρὸς Ἠιόνα τριήρεσι τηρουμένου,
οὐκ ἂν δύνασθαι προελθεῖν· τότε δὲ ῥᾴδια ἤδη [ἐνό-
μιζεν] γεγενῆσθαι. καὶ τοὺς ξυμμάχους ἐφοβοῦντο
μὴ ἀποστῶσιν. ὁ γὰρ Βρασίδας ἔν τε τοῖς ἄλλοις 2
μέτριον ἑαυτὸν πα|ρεῖχε καὶ ἐν τοῖς λόγοις πανταχοῦ
ἐδήλου ὡς ἐλευθερώσων τὴν Ἑλλάδα ἐκπεμφθείη. καὶ 3
αἱ πόλεις πυνθανόμεναι [αἱ τῶν Ἀθηναίων ὑπήκοοι]
τῆς τε Ἀμφιπόλεως τὴν ἅλωσιν καὶ ἃ παρέχεται, τήν
τε ἐκείνου πρᾳότητα, μάλιστα δὴ ἐπήρθησαν ἐς τὸ
νεωτερίζειν, καὶ ἐπεκηρυ|κεύοντο πρὸς αὐτὸν κρύφα,
ἐπιπαριέναι τε κελεύοντες καὶ βουλόμενοι αὐτοὶ ἕκαστοι
πρῶτοι ἀποστῆναι. καὶ γὰρ καὶ ἄδεια ἐφαίνετο αὐτοῖς, 4
ἐψευσμένοι μὲν τῆς Ἀθηναίων δυνάμεως ἐπὶ τοσοῦτον
ὅση ὕστερον διεφάνη, τὸ δὲ πλέον βουλήσει κρίνοντες
ἀσαφεῖ ἢ προνοίᾳ ἀσφα|λεῖ, εἰωθότες οἱ ἄνθρωποι οὗ
μὲν ἐπιθυμοῦσιν ἐλπίδι ἀπερισκέπτῳ διδόναι, ὃ δὲ
μὴ προσίενται λογισμῷ αὐτοκράτορι διωθεῖσθαι. ἅμα 5
δὲ τῶν Ἀθηναίων ἐν τοῖς Βοιωτοῖς νεωστὶ πεπληγμέ-
νων καὶ τοῦ Βρασίδου ἐφολκὰ καὶ οὐ τὰ ὄντα λέγον-
τος, ὡς αὐτῷ ἐπὶ Νίσαιαν τῇ | ἑαυτοῦ μόνῃ στρατιᾷ 300

1 αὐτοῖς ἦν AB[G] 7 τηρουμένων codd., correxi
8 προσελθεῖν codd. ‖ δὲ om. C[G] ‖ [ῥάδ]ια G ῥα(ι)δία CEM
ῥαιδίαι ABF ‖ ἤδη om. B ‖ ἐνόμιζεν (alt. ε in lit. B_1) del. Kiste-
maker 11 αὐτὸν c 13 seclusa delevi 19 ἐψευσμένοι E
ἐψευσμένοις cFM ἐψευσμένης AB 21 ἀσαφεῖος(?) B

⟨βοηθήσαντι⟩ οὐκ ἠθέλησαν οἱ Ἀθηναῖοι ξυμβαλεῖν,
ἐθάρσουν καὶ ἐπίστευον μηδένα ἂν ἐπὶ σφᾶς βοηθῆσαι.
τὸ δὲ μέγιστον, διὰ τὸ ἡδονὴν ἔχον ἐν τῷ αὐτίκα 6
καὶ ὅτι τὸ πρῶτον Λακεδαιμονίων ὀργώντων | ἔμελλον
πειράσεσθαι, κινδυνεύειν παντὶ τρόπῳ ἑτοῖμοι ἦσαν.
ὧν αἰσθανόμενοι οἱ μὲν Ἀθηναῖοι φυλακάς, ὡς ἐξ
ὀλίγου καὶ ἐν χειμῶνι, διέπεμπον ἐς τὰς πόλεις, ὁ δὲ
ἐς τὴν Λακεδαίμονα ἐφιέμενος στρατιάν τε προσαπο-
στέλλειν ἐκέλευε καὶ αὐτὸς ἐν τῷ Στρυμόνι ναυπηγίαν
| τριήρων παρεσκευάζετο. οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι τὰ μὲν 7
καὶ φθόνῳ ἀπὸ τῶν πρώτων ἀνδρῶν οὐχ ὑπηρέτησαν
αὐτῷ, τὰ δὲ καὶ βουλόμενοι μᾶλλον τούς τε ἄνδρας
τοὺς ἐκ τῆς νήσου κομίσασθαι καὶ τὸν πόλεμον
καταλῦσαι.

| Τοῦ δ' αὐτοῦ χειμῶνος Μεγαρῆς τε τὰ μακρὰ 109
τείχη, ἃ σφῶν οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον, κατέσκαψαν ἑλόντες
ἐς ἔδαφος, καὶ Βρασίδας μετὰ τὴν Ἀμφιπόλεως ἅλωσιν
ἔχων τοὺς ξυμμάχους στρατεύει ἐπὶ τὴν Ἀκτὴν καλου-
μένην. ἔστι δὲ ἀπὸ τοῦ βασιλέως διορύγματος ἔσω 2
| προύχουσα, καὶ ὁ Ἄθως αὐτῆς ὄρος ὑψηλὸν τελευτᾷ
ἐς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος. πόλεις δὲ ἔχει Σάνην μὲν 3
Ἀνδρίων ἀποικίαν παρ' αὐτὴν τὴν διώρυχα, ἐς τὸ
πρὸς Εὔβοιαν πέλαγος τετραμμένην, τὰς δὲ ἄλλας
Θυσσὸν καὶ Κλεωνὰς καὶ Ἀκροθῴους καὶ Ὀλόφυξον
καὶ Δῖον· | αἳ οἰκοῦνται ξυμμείκτοις ἔθνεσι βαρβάρων 4
διγλώσσων, καί τι καὶ Χαλκιδικὸν ἔνι βραχύ, τὸ δὲ
πλεῖστον Πελασγικόν, τῶν καὶ Λῆμνόν ποτε καὶ

1 βοηθήσαντι add. Linwood 2 ἐθάρρουν codd., corr. Poppo 6 αἰσθόμενοι B 15 τε τὰ] τά τε codd., transp. Haacke 19 διωρύγματος BEFM 22 διώρυγα B 24 Ἀκροώθους B 26 ἔνι καὶ βραχύ M

26*

*Ἀθήνας Τυρσηνῶν οἰκησάντων, καὶ Βισαλτικὸν καὶ
Κρηστωνικὸν καὶ Ἠδῶνες· κατὰ δὲ μικρὰ πολίσματα
οἰκοῦσιν. καὶ οἱ μὲν | πλείους προσεχώρησαν τῷ
Βρασίδᾳ, Σάνη δὲ καὶ Δῖον ἀντέστη, καὶ αὐτῶν τὴν
χώραν ἐμμείνας τῷ στρατῷ ἐδῄου. ὡς δ' οὐκ ἐσή-* **110**
*κουον, εὐθὺς στρατεύει ἐπὶ Τορώνην τὴν Χαλκιδικήν,
κατεχομένην ὑπὸ Ἀθηναίων· καὶ αὐτὸν ἄνδρες ὀλίγοι
ἐπήγοντο, ἑτοῖμοι ὄντες τὴν | πόλιν παραδοῦναι. καὶ
ἀφικόμενος νυκτὸς ἔτι καὶ περὶ | ὄρθρον τῷ στρατῷ* 301
*ἐκαθέζετο πρὸς τὸ Διοσκόρειον, ὃ ἀπέχει τῆς πόλεως
τρεῖς μάλιστα σταδίους. τὴν μὲν οὖν ἄλλην πόλιν* 2
*τῶν Τορωναίων καὶ τοὺς Ἀθηναίους τοὺς ἐμφρου-
ροῦντας ἔλαθεν· οἱ δὲ πράσσοντες αὐτῷ | εἰδότες ὅτι
ἥξοι, καὶ προελθόντες τινὲς αὐτῶν λάθρᾳ ὀλίγοι ἐτή-
ρουν τὴν πρόσοδον, καὶ ὡς ᾔσθοντο παρόντα, ἐσκομί-
ζουσι παρ' αὐτοὺς ἐγχειρίδια ἔχοντας ἄνδρας ψιλοὺς
ἑπτά (τοσοῦτοι γὰρ μόνοι ἀνδρῶν εἴκοσι τὸ πρῶτον
ταχθέντων οὐ κατέδεισαν ἐσελθεῖν· ἦρχε δὲ αὐτῶν
| Λυσίστρατος Ὀλύνθιος), οἳ διαδύντες διὰ τοῦ πρὸς
τὸ πέλαγος τείχους καὶ λαθόντες τούς τε ἐπὶ τοῦ
ἀνωτάτω φυλακτηρίου φρουρούς, οὔσης τῆς πόλεως
πρὸς λόφον, ἀναβάντες διέφθειραν καὶ τὴν κατὰ Κανα-
στραῖον πυλίδα διῄρουν. ὁ δὲ Βρασίδας τῷ μὲν ἄλλῳ* **111**
*στρατῷ ἡσύ|χαζεν ὀλίγον προελθών, ἑκατὸν δὲ πελτα-
στὰς προπέμπει, ὅπως, ὁπότε πύλαι τινὲς ἀνοιχθεῖεν
καὶ τὸ σημεῖον ἀρθείη ὃ ξυνέκειτο, πρῶτοι ἐσδράμοιεν.*

4 *Σάμη* A(?)BCEFM[G] 8 *ἑτοῖμοι* om. B 10 *Διοσκούριον* **c**AM *Διοσκούρειον* BC₁EF 12 *ἐμφοροῦντας* ABF 14 *καὶ* om. G ‖ *προελθόντες* ABF *προσελθόντες* **c**EMF₁ 18 *οὐ κατέδυσαν* G 18—19 *ἦρχε . . . Ὀλύνθιος* om. **b** 21 *ἀνωτάτω* M *ἀνώτατα* **c**AEF *ἀνωτάτου* B 22 *πρὸς τὸν λόφον* M

καὶ οἱ μὲν χρόνου ἐγγιγνομένου καὶ θαυμάζοντες κατὰ 2
μικρὸν ἔτυχον ἐγγὺς τῆς πόλεως προσελθόντες· οἱ δὲ
τῶν Τορω|ναίων ἔνδοθεν παρασκευάζοντες μετὰ τῶν
ἐσεληλυθότων, ὡς αὐτοῖς ἥ τε πυλὶς διῄρητο καὶ αἱ
κατὰ τὴν ἀγορὰν πύλαι τοῦ μοχλοῦ διακοπέντος ἀνεῴ-
γοντο, πρῶτον μὲν κατὰ τὴν πυλίδα τινὰς περιαγα-
γόντες ἐσεκόμισαν, ὅπως κατὰ νώτου καὶ ἀμφοτέρωθεν
τοὺς ἐν τῇ | πόλει οὐδὲν εἰδότας ἐξαπίνης φοβήσειαν,
ἔπειτα τὸ σημεῖόν τε τοῦ πυρός, ὡς εἴρητο, ἀνέσχον
καὶ διὰ τῶν κατὰ τὴν ἀγορὰν πυλῶν τοὺς λοιποὺς
ἤδη τῶν πελταστῶν ἐσεδέχοντο. καὶ ὁ Βρασίδας ἰδὼν **112**
τὸ ξύνθημα ἔθει δρόμῳ, ἀναστήσας τὸν στρατὸν
ἐμβοήσαντάς τε | ἀθρόον καὶ ἔκπληξιν πολλὴν τοῖς ἐν
τῇ πόλει παρασχόντας. καὶ οἱ μὲν κατὰ τὰς πύλας 2
εὐθὺς ἐσέπιπτον, οἱ δὲ κατὰ δοκοὺς τετραγώνους, αἳ
ἔτυχον τῷ τείχει πεπτωκότι κἀνοικοδομουμένῳ πρὸς
λίθων ἀνολκὴν προσ|κείμεναι. Βρασίδας μὲν οὖν καὶ 302
τὸ πλῆθος εὐθὺς ἄνω καὶ ἐπὶ τὰ μετέωρα τῆς πόλεως 3
ἐτράπετο, βουλόμενος κατ' ἄκρας καὶ βεβαίως ἑλεῖν
αὐτήν· ὁ δὲ ἄλλος ὅμιλος κατὰ πάντα ὁμοίως ἐσκεδάν-
νυντο. τῶν δὲ Τορω|ναίων γιγνομένης τῆς ἁλώσεως **113**
τὸ μὲν πολὺ οὐδὲν εἰδὸς ἐθορυβεῖτο, οἱ δὲ πράσσοντες
καὶ οἷς ταὐτὰ ἤρεσκε μετὰ τῶν ἐσελθόντων εὐθὺς
ἦσαν. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι (ἔτυχον γὰρ ἐν τῇ ἀγορᾷ ὁπλῖ- 2
ται καθεύδοντες ὡς πεντήκοντα) ἐπειδὴ ᾔσθοντο, οἱ
μέν τινες ὀλίγοι διαφθεί|ρονται ἐν χερσὶν αὐτῶν, τῶν
δὲ λοιπῶν οἱ μὲν πεζῇ, οἱ δὲ ἐς τὰς ναῦς, αἳ ἐφρού-

4 πολις C 7 ἐξεκόμισαν **c** ABFM ἐσεκομίσαντο E
13 ἐμβοήσαντάς **c** ἐμβοήσαντά **b** 14 παρασχόντας G c_2 παρασχόντα **b** C 16 καὶ οἰκοδομουμένῳ codd., corr. Herw.
20 ἐσκεδάνυντο B 23 ταῦτα codd., corr. Classen

ρουν δύο, καταφυγόντες διασῴζονται ἐς τὴν Λήκυθον
τὸ φρούριον, ὃ εἶχον αὐτοὶ καταλαβόντες, ἄκρον τῆς
πόλεως ἐς τὴν θάλασσαν ἀπειλημμένον ἐν στενῷ ἰσθμῷ.
κατέφυγον δὲ καὶ τῶν | Τορωναίων ἐς αὐτοὺς ὅσοι 3
ἦσαν σφίσιν ἐπιτήδειοι. γεγενημένης δὲ ἡμέρας ἤδη 114
καὶ βεβαίως τῆς πόλεως ἐχομένης ὁ Βρασίδας τοῖς μὲν
μετὰ τῶν Ἀθηναίων Τορωναίοις καταπεφευγόσι κήρυγμα
ἐποιήσατο τὸν βουλόμενον ἐπὶ τὰ ἑαυτοῦ ἐσελθόντα
ἀδεῶς πολιτεύειν, τοῖς | δὲ Ἀθηναίοις κήρυκα προσ-
πέμψας ἐξιέναι ἐκέλευεν ἐκ τῆς Ληκύθου ὑποσπόνδους
καὶ τὰ ἑαυτῶν ἔχοντας ὡς οὔσης Χαλκιδέων. οἱ δὲ ἐκλεί- 2
ψειν μὲν οὐκ ἔφασαν, σπείσασθαι δὲ σφίσιν ἐκέλευον
ἡμέραν τοὺς νεκροὺς ἀνελέσθαι. ὁ δὲ ἐσπείσατο δύο.
ἐν ταύταις δὲ αὐτός τε | τὰς ἐγγὺς οἰκίας ἐκρατύνατο
καὶ Ἀθηναῖοι τὰ σφέτερα. καὶ ξύλλογον τῶν Τορω- 3
ναίων ποιήσας ἔλεξε τοῖς ἐν τῇ Ἀκάνθῳ παραπλήσια,
ὅτι οὐ δίκαιον εἴη οὔτε τοὺς πράξαντας πρὸς αὐτὸν
τὴν λῆψιν τῆς πόλεως χείρους οὐδὲ προδότας ἡγεῖσθαι
(οὐ γὰρ ἐπὶ δουλείᾳ οὐδὲ | χρήμασι πεισθέντας δρᾶσαι
τοῦτο, ἀλλ' ἐπὶ ἀγαθῷ καὶ ἐλευθερίᾳ τῆς πόλεως),
οὔτε τοὺς μὴ μετασχόντας οἴεσθαι μὴ τῶν αὐτῶν
τεύξεσθαι· ἀφῖχθαι γὰρ οὐ διαφθερῶν οὔτε πόλιν
οὔτε ἰδιώτην οὐδένα. τὸ δὲ κήρυγμα ποιήσασθαι 4
τούτου ἕνεκα τοῖς παρ' Ἀθηναίους κα|ταπεφευγόσιν,
ὡς ἡγούμενος οὐδὲν χείρους τῇ ἐκείνων φιλίᾳ· οὐδ'
ἂν σφῶν πειρασαμένους αὐτοὺς [τῶν Λα|κεδαιμονίων] 303
δοκεῖν ἧσσον, ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον, ὅσῳ δικαιότερα

5 ἐπιτήδιοι C 7 κήρυκα B 8 ἐξελθόντα codd., correxi
9 προσπέμψας **c** προπέμψας **b** 10 ἐκέλευσεν ABF
11 ἔκλειψιν AB 19 οὐ **c** οὐδὲ **b** ‖ δουλείαν ABF ‖ χρήματι **c**
26 seclusa del. Cobet

πράσσουσιν, εὔνους ἂν σφίσι γενέσθαι, ἀπειρίᾳ δὲ
νῦν πεφοβῆσθαι. τούς τε πάντας παρασκευάζεσθαι 5
ἐκέλευεν ὡς βεβαίους τε ἐσομένους ξυμμάχους | καὶ τὸ
ἀπὸ τοῦδε ἤδη ὅ τι ἂν ἁμαρτάνωσιν αἰτίαν ἕξοντας·
τὰ δὲ πρότερα οὐ σφεῖς ἀδικεῖσθαι, ἀλλ' ἐκείνους
μᾶλλον ὑπ' ἄλλων κρεισσόνων, καὶ ξυγγνώμην εἶναι εἴ
τι ἠναντιοῦντο. καὶ ὁ μὲν τοιαῦτα εἰπὼν καὶ παραθαρ- **115**
σύνας διελθουσῶν τῶν σπονδῶν τὰς προσβολὰς | ἐποιεῖτο
τῇ Ληκύθῳ· οἱ δὲ Ἀθηναῖοι ἠμύνοντό τε ἐκ φαύλου
τειχίσματος καὶ ἀπ' οἰκιῶν ἐπάλξεις ἐχουσῶν, καὶ μίαν
μὲν ἡμέραν ἀπεκρούσαντο· τῇ δ' ὑστεραίᾳ μηχανῆς 2
μελλούσης προσάξεσθαι αὐτοῖς ἀπὸ τῶν ἐναντίων, ἀφ'
ἧς πῦρ ἐνήσειν διενοοῦντο ἐς τὰ ξύλινα | παραφράγ-
ματα, καὶ προσιόντος ἤδη τοῦ στρατεύματος, ᾗ ᾤοντο
μάλιστα αὐτοὺς προσκομιεῖν τὴν μηχανὴν καὶ ἦν ἐπι-
μαχώτατον, πύργον ξύλινον ἐπ' οἴκημα ἀντέστησαν,
καὶ ὕδατος ἀμφορέας πολλοὺς καὶ πίθους ἀνεφόρησαν
καὶ λίθους μεγάλους, ἄνθρωποί τε πολλοὶ ἀνέ|βησαν.
τὸ δὲ οἴκημα λαβὸν μεῖζον ἄχθος ἐξαπίνης κατερράγη 3
καὶ ψόφου πολλοῦ γενομένου τοὺς μὲν ἐγγὺς καὶ
ὁρῶντας τῶν Ἀθηναίων ἐλύπησε μᾶλλον ἢ ἐφόβησεν,
οἱ δὲ ἄπωθεν, καὶ μάλιστα οἱ διὰ πλείστου, νομίσαντες
ταύτῃ ἑαλωκέναι ἤδη τὸ χωρίον, φυγῇ ἐς τὴν | θάλασ-
σαν καὶ τὰς ναῦς ὥρμησαν. καὶ ὁ Βρασίδας ὡς ᾔσθετο **116**
αὐτοὺς ἀπολείποντάς τε τὰς ἐπάλξεις καὶ τὸ γιγνό-
μενον ὁρῶν, ἐπιφερόμενος τῷ στρατῷ εὐθὺς τὸ τεί-
χισμα λαμβάνει, καὶ ὅσους ἐγκατέλαβε διέφθειρεν.
καὶ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι τοῖς τε πλοίοις καὶ ταῖς ναυσὶ 2

2 *πεφοβεῖσθαι* C 3 *ἐκέλευσεν* ABF 6—7 *εἴ τι*] *εἴ* in lit. F_1 *ἤ τι* E *ὅτι* M 7 *ἠναντιοῦτο* M 9 *ἠμύνοντό* **c** *ἠμύναντό* **b** 13 *παραφρυάγματα* E 16 *πύργον*] *πύργον δὲ* B

τούτῳ | τῷ τρόπῳ ἐκλιπόντες τὸ χωρίον ἐς Παλλήνην διεκομίσθησαν· ὁ δὲ Βρασίδας (ἔστι γὰρ ἐν τῇ Ληκύθῳ Ἀθηναίας ἱερόν, καὶ ἔτυχε κηρύξας, ὅτε ἔμελλε προσβάλλειν, τῷ ἐπιβάντι πρώτῳ τοῦ τείχους τριάκοντα μνᾶς ἀργυρίου δώσειν) νομίσας ἄλλῳ τινὶ τρόπῳ ἢ ἀνθρωπείῳ τὴν | ἅλωσιν γενέσθαι, τάς τε τριάκοντα μνᾶς τῇ θεῷ ἀπέδωκεν ἐς τὸ ἱερὸν καὶ τὴν Λήκυθον καθελὼν καὶ ἀνα|σκευάσας τέμενος ἀνῆκεν ἅπαν. 304
καὶ ὁ μὲν τὸ λοιπὸν τοῦ χειμῶνος ἅ τε εἶχε τῶν 3 χωρίων καθίστατο καὶ τοῖς ἄλλοις ἐπεβούλευεν· καὶ τοῦ χειμῶνος διελθόντος ὄγδοον ἔτος ἐτελεύτα τῷ πολέμῳ.

| Λακεδαιμόνιοι δὲ καὶ Ἀθηναῖοι ἅμα ἦρι τοῦ ἐπι- **117**
γιγνομένου θέρους εὐθὺς ἐκεχειρίαν ἐποιήσαντο ἐνιαύσιον, νομίσαντες Ἀθηναῖοι μὲν οὐκ ἂν ἔτι τὸν Βρασίδαν σφῶν προσαποστῆσαι οὐδὲν πρὶν παρασκευάσαιντο καθ' ἡσυχίαν, καὶ ἅμα εἰ καλῶς σφίσιν ἔχοι, κἂν ξυμβῆναι τὰ | πλείω, Λακεδαιμόνιοι δὲ ταῦτα τοὺς Ἀθηναίους ἡγούμενοι ἅπερ ἐδέδισαν φοβεῖσθαι, καὶ γενομένης ἀνοκωχῆς κακῶν καὶ ταλαιπωρίας μᾶλλον ἐπιθυμήσειν αὐτοὺς πειρασαμένους ξυναλλαγῆναί τε καὶ τοὺς ἄνδρας σφίσιν ἀποδόντας σπονδὰς ποιήσασθαι καὶ ἐς τὸν πλείω χρό|νον. τοὺς γὰρ δὴ ἄνδρας περὶ 2
πλείονος ἐποιοῦντο κομίσασθαι, ἕως ἔτι Βρασίδας ηὐτύχει. καὶ ἔμελλον ἐπὶ μεῖζον χωρήσαντος αὐτοῦ καὶ ἀντίπαλα καταστήσαντος τῶν μὲν στέρεσθαι, τοῖς

3 Ἀθηνᾶς codd. 4 προσβάλλειν c προσβαλεῖν E βάλλειν ABFM 10 ἐπεβούλευσε E 16 παρεσκευάσαιντο BC παρεσκευάσαντο G 18 κἂν] καὶ codd., corr. Kr. ‖ δὲ EGM τε ABCF ‖ ταύτα E ταυτὰ c 19 τοῖς Ἀθηναίοις ABF, corr. F_1 ‖ ἐδεδίεσαν M ἔδεισαν cABEF 24 ἕως schol. Aristoph. Pac. 479 ὡς codd.

δ' ἐκ τοῦ ἴσου ἀμυνόμενοι κινδυνεύειν, ⟨εἰ⟩ καὶ κρα-
τήσειαν. γίγνεται οὖν ἐκεχειρία αὐ|τοῖς τε καὶ τοῖς 3
ξυμμάχοις ἥδε.
„Περὶ μὲν τοῦ ἱεροῦ καὶ τοῦ μαντείου τοῦ Ἀπόλ- 118
λωνος τοῦ Πυθίου δοκεῖ ἡμῖν χρῆσθαι τὸν βουλόμενον
ἀδόλως καὶ ἀδεῶς κατὰ τοὺς πατρίους νόμους. τοῖς 2
μὲν Λακεδαιμονίοις ταῦτα δοκεῖ καὶ τοῖς ξυμμάχοις
|τοῖς παροῦσιν· Βοιωτοὺς δὲ καὶ Φωκέας πείσειν
φασὶν ἐς δύναμιν προσκηρυκευόμενοι. περὶ δὲ τῶν 3
χρημάτων τῶν τοῦ θεοῦ ἐπιμέλεσθαι ὅπως τοὺς ἀδι-
κοῦντας ἐξευρήσομεν, ὀρθῶς καὶ δικαίως τοῖς πατρίοις
νόμοις χρώμενοι καὶ ὑμεῖς καὶ ἡμεῖς καὶ τῶν ἄλλων
οἱ βουλόμε|νοι, τοῖς πατρίοις νόμοις χρώμενοι πάντες.
περὶ μὲν οὖν τούτων ἔδοξε Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς 4
ἄλλοις ξυμμάχοις κατὰ ταῦτα· τάδε δὲ ἔδοξε Λακεδαι-
μονίοις καὶ τοῖς ἄλλοις ξυμμάχοις, ἐὰν σπονδὰς ποιῶν-
ται οἱ Ἀθηναῖοι, ἐπὶ τῆς αὐτῶν μένειν ἑκατέρους
ἔχοντας ἅπερ νῦν ἔχομεν, τοὺς μὲν ἐν | τῷ Κορυφα- 305
σίῳ ἐντὸς τῆς Βουφράδος καὶ τοῦ Τομέως μένοντας,
τοὺς δὲ ἐν Κυθήροις μὴ ἐπιμισγομένους ἐς τὴν ξυμ-
μαχίαν, μήτε ἡμᾶς πρὸς αὐτοὺς μήτε αὐτοὺς πρὸς ἡμᾶς,
τοὺς δ' ἐν Νισαίᾳ καὶ Μινῴᾳ μὴ ὑπερβαί|νοντας τὴν 5
ὁδὸν τὴν ἀπὸ τῶν Πυλῶν τῶν παρὰ τοῦ Νίσου ἐπὶ
τὸ Ποσειδώνιον, ἀπὸ δὲ τοῦ Ποσειδωνίου εὐθὺς ἐπὶ
τὴν γέφυραν τὴν ἐς Μινῴαν (μηδὲ Μεγαρέας καὶ |τοὺς
ξυμμάχους ὑπερβαίνειν τὴν ὁδὸν ταύτην), καὶ τὴν

1 κινδυνεύσειν cM ‖ εἰ add. Madvig ‖ κρατήσειν codd., corr. Madvig 2 ἐκεχειρίας B 3 ἥδε BCM 6 καὶ ἀδεῶς GM, om. ABCEF, add. F_1 10 τῶν c, om. b 11 ἐξευρήσωμεν CFM ‖ πατρῴοις G 12—13 καὶ ὑμεῖς . . . χρώμενοι in marg. g 15 ἄλλοις GM, om. ABCEF, add. F_1 ‖ κατὰ ταῦτα . . . ξυμμάχοις (16) M (δὲ om.), om. cABEF, add. F_1 (ἄλλοις om.) 19 τῆς] τοῦ B

νῆσον, ἥνπερ ἔλαβον οἱ Ἀθηναῖοι, ἔχοντας, μηδὲ | ἐπι-
μισγομένους μηδετέρους μηδετέρωσε, καὶ τὰ ἐν Τροι-
ζῆνι, ὅσαπερ νῦν ἔχουσι, καθ' ἃ ξυνέθεντο πρὸς Ἀθη-
ναίους. καὶ τῇ θαλάσσῃ χρωμένους, ὅσα ἂν κατὰ τὴν 5
ἑαυτῶν καὶ κατὰ τὴν ξυμμαχίαν, Λακεδαιμονίους καὶ
τοὺς ξυμμάχους πλεῖν μὴ μακρᾷ νηί, ἄλλῳ δὲ κωπή|ρει
πλοίῳ, ἐς πεντακόσια τάλαντα ἄγοντι μέτρα. κήρυκι 6
δὲ καὶ πρεσβείᾳ καὶ ἀκολούθοις, ὁπόσοις ἂν δοκῇ,
περὶ καταλύσεως τοῦ πολέμου καὶ δικῶν ἐς Πελοπόν-
νησον καὶ Ἀθήναζε σπονδὰς εἶναι ἰοῦσι καὶ ἀπιοῦσι,
καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν. τοὺς δὲ αὐτομόλους 7
μὴ | δέχεσθαι ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ, μήτε ἐλεύθερον
μήτε δοῦλον, μήτε ὑμᾶς μήτε ἡμᾶς. δίκας τε διδόναι 8
ὑμᾶς τε ἡμῖν καὶ ἡμᾶς ὑμῖν κατὰ τὰ πάτρια, τὰ ἀμφί-
λογα δίκῃ διαλύοντας ἄνευ πολέμου. τοῖς μὲν Λακε-
δαιμονίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις ταῦτα δοκεῖ· εἰ δέ τι 9
ὑμῖν εἴτε κάλ|λιον εἴτε δικαιότερον τούτων δοκεῖ εἶναι,
ἰόντες ἐς Λακεδαίμονα διδάσκετε· οὐδενὸς γὰρ ἀπο-
στήσονται, ὅσα ἂν δίκαια λέγητε, οὔτε οἱ Λακεδαι-
μόνιοι οὔτε οἱ ξύμμαχοι. οἱ δὲ ἰόντες τέλος ἔχοντες 10
ἰόντων, ᾗπερ καὶ ὑμεῖς ἡμᾶς ἐκελεύετε. αἱ δὲ σπονδαὶ
ἐνιαυτὸν ἔσονται."

| „Ἔδοξεν τῷ δήμῳ. Ἀκαμαντὶς ἐπρυτάνευε, Φαίν- 11
ιππος ἐγραμμάτευε, Νικιάδης ἐπεστάτει. Λάχης εἶπε,
τύχῃ ἀγαθῇ τῇ Ἀθηναίων, ποιεῖσθαι τὴν ἐκεχειρίαν,
καθ' ἃ ξυγχωροῦσι Λακεδαιμόνιοι καὶ οἱ ξύμμαχοι
αὐτῶν καὶ ὡμολόγησαν ἐν τῷ δήμῳ· τὴν ⟨δ'⟩ ἐκεχει- 12

1 μήτε codd., corr. Poppo 3 καθ' ἃ] καὶ οἷα codd., corr. Kirchhoff 6 μὴ μακρᾷ] μικρᾷ G 8 ἐὰν codd. 14 ἡμᾶς om. ABEF ‖ pr. τὰ om. cE 17 καλλιότερον M 18 διδάσκετε καὶ διδάσκεσθε M 21 ὑμεῖς] ὑμᾶς B ‖ κελεύετε codd., corr. Kirchhoff 27 δ' add. Kirchhoff

ρίαν εἶναι ἐνιαυτόν, | ἄρχειν δὲ τήνδε τὴν ἡμέραν, 306 *τετράδα ἐπὶ δέκα τοῦ Ἐλαφηβολιῶνος μηνός. ἐν τούτῳ* 13 *τῷ χρόνῳ ἰόντας ὡς ἀλλήλους πρέσβεις καὶ κήρυκας ποιεῖσθαι τοὺς λόγους, καθ' ὅ τι ἔσται ἡ κατάλυσις τοῦ πολέμου. ἐκκλησίαν | δὲ ποιήσαντας τοὺς στρατη-* 14 *γοὺς καὶ τοὺς πρυτάνεις ** πρῶτον περὶ τῆς εἰρήνης βουλεύσασθαι Ἀθηναίους καθ' ὅ τι [ἂν] εἶσιν ἡ πρεσβεία περὶ τῆς καταλύσεως τοῦ πολέμου. σπείσασθαι δὲ αὐτίκα μάλα τὰς πρεσβείας ἐν τῷ δήμῳ τὰς παρούσας ἦ μὴν ἐμμενεῖν ἐν ταῖς σπονδαῖς | τὸν ἐνιαυτόν."*

„Ταῦτα ξυνέθεντο Λακεδαιμόνιοι [καὶ ὤμοσαν] καὶ 119 *οἱ ξύμμαχοι Ἀθηναίοις καὶ τοῖς ξυμμάχοις μηνὸς ἐν Λακεδαίμονι Γεραστίου δωδεκάτῃ. ξυνετίθεντο δὲ καὶ* 2 *ἐσπένδοντο Λακεδαιμονίων μὲν οἵδε· Ταῦρος Ἐχε|τιμίδα, Ἀθήναιος Περικλείδα, Φιλοχαρίδας Ἐρυξιλάϊδα· Κορινθίων δὲ Αἰνέας Ὠκύτου, Εὐφαμίδας Ἀριστωνύμου· Σικυωνίων δὲ Δαμότιμος Ναυκράτους, Ὀνάσιμος Μεγακλέους· Μεγαρέων δὲ Νίκασος Κεκάλου, Μενεκράτης Ἀμφιδώρου· Ἐπιδαυρίων δὲ Ἀμφίας Εὐ|παλίδα· Ἀθηναίων δὲ οἱ στρατηγοὶ Νικόστρατος Διειτρέφους, Νικίας Νικηράτου, Αὐτοκλῆς Τολμαίου."*

Ἡ μὲν δὴ ἐκεχειρία αὕτη ἐγένετο, καὶ ξυνῆσαν 3 *ἐν αὐτῇ περὶ τῶν μειζόνων σπονδῶν διὰ παντὸς ἐς λόγους.*

1 *ἄρχην* F, corr. F_1 *ἀρχὴν* BEG, corr. G_1 2 *δεκάτου* ABEF 6 lacunam statuit Kirchhoff 7 *ἂν* del. Kirchhoff ‖ *εἶσιν*] *εἰσίῃ* **c** *ἐσίῃ* **b**, corr. Kirchhoff 8 *πείσασθαι* BF 11 *καὶ ὤμοσαν* ABC *καὶ ὡμολόγησαν* (sic) E *καὶ ὤμοσαν Λακεδαιμόνιοι* GM et in marg. F_1, corr. Kirchhoff 14 *ἔσπενδον* C[G] 15 *Ἐρυξιδαΐδα* codd. (*Ἐρυζ-* A *Εὐρυξ-* E)[G], corr. Valckenaer 16 *Ἐνέας* ABC(?)F *Ἐννέας* M[G] ‖ *Εὐφαμίδας Ἀριστωνύμου* om. **c**, in marg. g 19 *Εὐπλιάιδα* E *Εὐπαΐδα* ABCFM *Εὐπαι* [...] G, correxi 22 *ξυνίεσαν* C[G]

Περὶ δὲ τὰς ἡμέρας ταύτας αἷς ἐπήρχοντο Σκιώνη 120
|*ἐν τῇ Παλλήνῃ πόλις ἀπέστη ἀπ᾽ Ἀθηναίων πρὸς*
Βρασίδαν. φασὶ δὲ οἱ Σκιωναῖοι Πελληνῆς μὲν εἶναι
ἐκ Πελοποννήσου, πλέοντας δ᾽ ἀπὸ Τροίας σφῶν τοὺς
πρώτους κατενεχθῆναι ἐς τὸ χωρίον τοῦτο τῷ χειμῶνι
ᾧ ἐχρήσαντο Ἀχαιοί, καὶ αὐτοῦ οἰκῆσαι. ἀποστᾶσι 2
δ᾽ | *αὐτοῖς ὁ Βρασίδας διέπλευσε νυκτὸς ἐς τὴν Σκιώ-*
νην, τριήρει μὲν φιλίᾳ προπλεούσῃ, αὐτὸς δὲ ἐν κελη-
τίῳ ἄπωθεν ἐφεπόμενος, ὅπως, εἰ μέν τινι τοῦ κέλητος
μείζονι πλοίῳ περιτυγχάνοι, ἡ τριήρης ἀμύνοι [αὐτῇ],
ἀν|*τιπάλου δὲ ἄλλης τριήρους ἐπιγενομένης οὐ πρὸς*
τὸ ἔλασσον νομίζων τρέψεσθαι, ἀλλ᾽ ἐπὶ τὴν ναῦν,
καὶ ἐν τούτῳ αὑτὸν διασώσειν. περαιωθεὶς δὲ καὶ 3
ξύλλογον ποιήσας τῶν Σκιωναίων ἔλεγεν ἅ τε ἐν τῇ
Ἀκάνθῳ καὶ | *Τορώνῃ, καὶ προσέτι φάσκων ἀξιωτάτους*
αὐτοὺς εἶναι ἐπαίνου, οἵτινες τῆς Παλλήνης ἐν τῷ
ἰσθμῷ ἀπειλημμένης ὑπὸ Ἀθηναίων Ποτείδαιαν ἐχόν-
των καὶ ὄντες οὐδὲν ἄλλο ἢ νησιῶται αὐτεπάγγελτοι
ἐχώρησαν πρὸς τὴν ἐλευθερίαν καὶ οὐκ ἀνέμειναν
ἀτολμίᾳ ἀνάγκην | *σφίσι προσγενέσθαι περὶ τοῦ φα-*
νερῶς οἰκείου ἀγαθοῦ· σημεῖόν τ᾽ εἶναι τοῦ καὶ ἄλλο
τι ἂν αὐτοὺς τῶν μεγίστων ἀνδρείως ὑπομεῖναι· εἴ
⟨τε⟩ τεθήσεται κατὰ νοῦν τὰ πράγματα, πιστοτάτους
τε τῇ ἀληθείᾳ ἡγήσεσθαι αὐτοὺς Λακεδαιμονίων φίλους
καὶ τἆλλα τιμήσειν. καὶ | *οἱ μὲν Σκιωναῖοι ἐπήρθη-* 121
σάν τε τοῖς λόγοις καὶ θαρσήσαντες πάντες ὁμοίως,

2 *Παλλήνῃ* E *Πελλήνῃ* **c** A B F M 7 *κιώνην* C 8 *προσπλεούσῃ* E G M 10 *ἀμύνοι* **c** et Polyaenus I 38 *ἀμύνῃ* **b** ‖ *αὐτῇ* (in *αὐτῷ* corr. $f_2 g_2$) om. Pol., del. Poppo 12 *τρέψασθαι* codd., corr. g 13 *αὐτὸν* codd., corr. g_2 16 *Παλλήνης* E *Πελλήνης* **c** A B F M 17 *τῶν Ἀθηναίων* A B F 18 *ἀντεπάγγελτοι* C 20 *ἀνάγκη* **c** 23 *τε* add. Kr.

καὶ οἷς πρότερον μὴ ἤρεσκε τὰ πρασσόμενα, τόν τε
πόλεμον διενοοῦντο προθύμως οἴσειν καὶ τὸν Βρασί-
δαν τά τ' ἄλλα καλῶς ἐδέξαντο καὶ δημοσίᾳ μὲν
χρυσῷ στεφάνῳ ἀνέδησαν ὡς ἐλευθε|ροῦντα τὴν Ἑλ-
λάδα, ἰδίᾳ δὲ ἐταινίουν τε καὶ προσήρχοντο ὥσπερ
ἀθλητῇ. ὁ δὲ τό τε παραυτίκα φυλακήν τινα αὐτοῖς 2
ἐγκαταλιπὼν διέβη πάλιν καὶ ὕστερον οὐ πολλῷ στρα-
τιὰν πλείω ἐπεραίωσε, βουλόμενος μετ' αὐτῶν τῆς τε
Μένδης καὶ τῆς Ποτειδαίας ἀποπειρᾶσαι, | ἡγούμενος
καὶ τοὺς Ἀθηναίους βοηθῆσαι ἂν ὡς ἐς νῆσον καὶ
βουλόμενος φθάσαι· καί τι αὐτῷ καὶ ἐπράσσετο ἐς τὰς
πόλεις ταύτας προδοσίας πέρι. καὶ ὁ μὲν ἔμελλεν 122
ἐγχειρήσειν ταῖς πόλεσι ταύταις· ἐν τούτῳ δὲ τριήρει
οἱ τὴν ἐκεχειρίαν περιαγγέλλοντες ἀφικνοῦνται | παρ'
αὐτόν, Ἀθηναίων μὲν Ἀριστώνυμος, Λακεδαιμονίων
δὲ Ἀθήναιος. καὶ ἡ μὲν στρατιὰ πάλιν διέβη ἐς Τορώ- 2
νην, οἱ δὲ [τῷ Βρασίδᾳ] ἀνήγγελλον τὴν ξυνθήκην,
καὶ ἐδέξαντο πάντες οἱ ἐπὶ Θρᾴκης ξύμμαχοι Λακε-
δαιμονίων τὰ πεπραγμένα. Ἀριστώνυμος δὲ τοῖς μὲν 3
ἄλ|λοις κατῄνει, Σκιωναίους δὲ αἰσθόμενος ἐκ λογι-
σμοῦ τῶν ἡμερῶν ὅτι ὕστερον ἀφεστήκοιεν, οὐκ ἔφη
ἐνσπόν|δους ἔσεσθαι. Βρασίδας δὲ ἀντέλεγε πολλά, 308
ὡς πρότερον, καὶ οὐκ ἀφίει τὴν πόλιν. ὡς δ' ἀπήγ- 4
γελλεν ἐς τὰς Ἀθήνας ὁ Ἀριστώνυμος περὶ αὐτῶν, οἱ
Ἀθηναῖοι εὐθὺς ἑτοῖμοι ἦσαν στρατεύειν ἐπὶ τὴν
Σκιώνην. οἱ δὲ | Λακεδαιμόνιοι πρέσβεις πέμψαντες 5
παραβήσεσθαι ἔφασαν αὐτοὺς τὰς σπονδάς, καὶ τῆς
πόλεως ἀντεποιοῦντο Βρασίδᾳ πιστεύοντες, δίκη τε

5 προσήργοντο E 10 ἐς om. E 11 καί τι καὶ αὐτῷ M 13 τριήρεις C[G] 17 seclusa del. Stahl 21 ὅτι] καὶ ὅτι M 23 ἀπήγγειλεν ABFM

ἑτοῖμοι ἦσαν περὶ αὐτῆς κρίνεσθαι. οἱ δὲ δίκῃ μὲν 5
οὐκ ἤθελον κινδυνεύειν, στρατεύειν δὲ ὡς τάχιστα,
ὀργὴν ποιούμενοι εἰ καὶ οἱ ἐν | ταῖς νήσοις ἤδη ὄντες
ἀξιοῦσι σφῶν ἀφίστασθαι, τῇ κατὰ γῆν Λακεδαιμονίων
ἰσχύι ἀνωφελεῖ πιστεύοντες· εἶχε δὲ καὶ ἡ ἀλήθεια 6
περὶ τῆς ἀποστάσεως μᾶλλον ᾗ οἱ Ἀθηναῖοι ἐδικαίουν·
δύο γὰρ ἡμέραις ὕστερον ἀπέστησαν οἱ Σκιωναῖοι.
ψήφισμά τ' εὐθὺς ἐποιήσαντο, | Κλέωνος γνώμῃ πει-
σθέντες, Σκιωναίους ἐξελεῖν τε καὶ ἀποκτεῖναι. καὶ
τἆλλα ἡσυχάζοντες ἐς τοῦτο παρεσκευάζοντο.

Ἐν τούτῳ δὲ Μένδη ἀφίσταται αὐτῶν, πόλις ἐν 123
τῇ Παλλήνῃ, Ἐρετριῶν ἀποικία. καὶ αὐτοὺς ἐδέξατο
ὁ | Βρασίδας, οὐ νομίζων ἀδικεῖν, ὅτι ἐν τῇ ἐκεχειρίᾳ
φανερῶς προσεχώρησαν· ἔστι γὰρ ἃ καὶ αὐτὸς ἐνεκάλει
τοῖς Ἀθηναίοις παραβαίνειν τὰς σπονδάς. δι' ὃ καὶ 2
οἱ Μενδαῖοι μᾶλλον ἐτόλμησαν, τήν τε τοῦ Βρασίδου
γνώμην ὁρῶντες ἑτοίμην, τεκμαιρόμενοι καὶ ἀπὸ τῆς
Σκιώ|νης ὅτι οὐ προυδίδου, καὶ ἅμα τῶν πρασσόντων
[σφίσιν] ὀλίγων τε ὄντων καὶ ὡς τότε ἐμέλλησαν,
οὐκέτι ἀνέντων, ἀλλὰ περὶ σφίσιν αὐτοῖς φοβουμένων
τὸ κατάδηλον καὶ καταβιασαμένων παρὰ γνώμην τοὺς
πολλούς. οἱ δὲ Ἀθηναῖοι εὐθὺς πυθόμενοι, πολλῷ 3
ἔτι μᾶλλον | ὀργισθέντες παρεσκευάζοντο ἐπ' ἀμφοτέ-
ρας τὰς πόλεις. καὶ Βρασίδας προσδεχόμενος τὸν 4
ἐπίπλουν αὐτῶν ὑπεκκομίζει ἐς Ὄλυνθον τὴν Χαλκι-
δικὴν παῖδας καὶ γυναῖκας τῶν Σκιωναίων καὶ Μεν-
δαίων, καὶ τῶν Πελοποννησίων αὐτοῖς πεντακοσίους
ὁπλίτας διέπεμψε καὶ πελ|ταστὰς τριακοσίους Χαλκι-

6 ᾗ ABE η: CF ἤ M 14 προσεχώρησεν B ‖ καὶ ἃ καὶ F 18 προδίδου ABCM 19 σφίσιν del. Kr. 27 αὐτοὺς ABF

δέων, ἄρχοντά τε τῶν ἁπάντων Πολυδαμίδαν. καὶ οἱ μὲν τὰ περὶ σφᾶς αὐτούς, | ὡς ἐν τάχει παρεσομένων 309 *τῶν Ἀθηναίων, κοινῇ ηὐτρεπίζοντο.*

Βρασίδας δὲ καὶ Περδίκκας ἐν τούτῳ στρατεύουσιν 124 *ἅμα ἐπὶ Ἀρράβαιον τὸ δεύτερον ἐς Λύγκον. καὶ ἦγον | ὁ μὲν ὧν ἐκράτει Μακεδόνων τὴν δύναμιν καὶ τῶν ἐνοικούντων Ἑλλήνων ὁπλίτας, ὁ δὲ πρὸς τοῖς αὑτοῦ περιλοίποις τῶν Πελοποννησίων Χαλκιδέας καὶ Ἀκανθίους καὶ τῶν ἄλλων κατὰ δύναμιν ἑκάστων. ξύμπαν δὲ τὸ ὁπλιτικὸν τῶν Ἑλλήνων τρισχίλιοι μάλιστα, ἱππῆς | δ' οἱ πάντες ἠκολούθουν Μακεδόνων ξὺν Χαλκιδεῦσιν ὀλίγου ἐς χιλίους, καὶ ἄλλος ὅμιλος τῶν βαρβάρων πολύς. ἐσβαλόντες δὲ ἐς τὴν Ἀρραβαίου* 2 *καὶ εὑρόντες ἀντεστρατοπεδευμένους αὐτοῖς τοὺς Λυγκηστάς, ἀντεκαθέζοντο καὶ αὐτοί. καὶ ἐχόντων τῶν* 3 *μὲν πεζῶν λόφον | ἑκατέρωθεν, πεδίου δὲ τοῦ μέσου ὄντος, οἱ ἱππῆς ἐς αὐτὸ καταδραμόντες ἱππομάχησαν πρῶτα ἀμφοτέρων, ἔπειτα δὲ καὶ ὁ Βρασίδας καὶ ὁ Περδίκκας, προελθόντων προτέρων ἀπὸ τοῦ λόφου μετὰ τῶν ἱππέων τῶν Λυγκηστῶν ὁπλιτῶν καὶ ἑτοίμων ὄντων μάχεσθαι, ἀν|τεπαγαγόντες καὶ αὐτοὶ ξυνέβαλον καὶ ἔτρεψαν τοὺς Λυγκηστάς, καὶ πολλοὺς μὲν διέφθειραν, οἱ δὲ λοιποὶ διαφυγόντες πρὸς τὰ μετέωρα ἡσύχαζον. μετὰ δὲ τοῦτο τροπαῖον στήσαντες δύο* 4 *μὲν ἢ τρεῖς ἡμέρας ἐπέσχον, τοὺς Ἰλλυριοὺς μένοντες, οἳ ἔτυχον τῷ Περδίκκᾳ μι|σθοῦ μέλλοντες ἥξειν· ἔπειτα ὁ Περδίκκας ἐβούλετο προϊέναι ἐπὶ τὰς τοῦ Ἀρραβαίου*

1 *ἁπάντων*] *ἀπ' αὐτῶν* C[G] 5 *ἦγον*| *ἧττον* ABF 9 *σύμπαντες* M 12 *ὀλίγου* Priscianus XVIII 246 *ὀλίγω(ι)* codd. 14 *αὐτοῖς*] *αὑτοῖς* codd., corr. Bkr. 16 *πεδίον* AB 19 *προτέρων* **c** *πρότερον* **b** 23 *διαφεύγοντες* codd., corr. Meineke 27 *προσιέναι* M

κώμας καὶ μὴ καθῆσθαι, Βρασίδας δὲ τῆς τε Μένδης περιορώμενος, μὴ τῶν Ἀθηναίων πρότερον ἐπιπλευσάντων τι πάθῃ, καὶ ἅμα τῶν Ἰλλυριῶν οὐ παρόντων, οὐ πρόθυμος ἦν, ἀλ|λὰ ἀναχωρεῖν μᾶλλον. καὶ ἐν 125
τούτῳ διαφερομένων αὐτῶν ἠγγέλθη ὅτι καὶ οἱ Ἰλλυριοὶ μετ' Ἀρραβαίου, προδόντες Περδίκκαν, γεγένηνται· ὥστε ἤδη ἀμφοτέροις μὲν δοκοῦν ἀναχωρεῖν διὰ τὸ δέος αὐτῶν, ὄντων ἀνθρώπων μαχίμων, κυρωθὲν δὲ οὐδὲν ἐκ τῆς διαφορᾶς ὁπηνίκα | χρὴ ὁρμᾶσθαι, νυκτός τε ἐπιγενομένης, οἱ μὲν Μακεδόνες καὶ τὸ πλῆθος τῶν βαρβάρων εὐθὺς φοβηθέν|τες, ὅπερ φιλεῖ μεγάλα στρατόπεδα ἀσαφῶς ἐκπλήγνυσθαι, καὶ νομίσαντες πολλαπλασίους μὲν ἢ ἦλθον ἐπιέναι, ὅσον δὲ οὔπω παρεῖναι, καταστάντες ἐς αἰφνίδιον φυγὴν ἐχώρουν ἐπ' οἴκου, καὶ τὸν Περδίκκαν τὸ πρῶ|τον οὐκ αἰσθανόμενον, ὡς ἔγνω, ἠνάγκασαν πρὶν τὸν Βρασίδαν ἰδεῖν (ἄπωθεν γὰρ πολὺ ἀλλήλων ἐστρατοπεδεύοντο) προαπελθεῖν. Βρασίδας δὲ ἅμα τῇ ἕῳ ὡς εἶδε τοὺς 2
Μακεδόνας προανακεχωρηκότας, τούς τε Ἰλλυριοὺς καὶ τὸν Ἀρράβαιον μέλλοντας ἐπιέναι, ξυναγαγὼν καὶ αὐ|τὸς ἐς τετράγωνον τάξιν τοὺς ὁπλίτας καὶ τὸν ψιλὸν ὅμιλον ἐς μέσον λαβών, διενοεῖτο ἀναχωρεῖν. ἐκδρόμους δέ, εἴ πῃ προσβάλλοιεν αὐτοῖς, ἔταξε τοὺς 3
νεωτάτους, καὶ αὐτὸς λογάδας ἔχων τριακοσίους τελευταῖος γνώμην εἶχεν ὑποχωρῶν τοῖς τῶν ἐναντίων πρώτοις προσ|κεισομένοις ἀνθιστάμενος ἀμύνεσθαι. καὶ πρὶν τοὺς πολεμίους ἐγγὺς εἶναι, ὡς διὰ ταχέων 4
παρεκελεύσατο τοῖς στρατιώταις τοιάδε.

5 καὶ om. B 12 ἀσαφῶς M σαφῶς cABEF 13 οὐδέπω M 19 προκεχωρηκότας codd., corr. Herw.

„Εἰ μὲν μὴ ὑπώπτευον, ἄνδρες Πελοποννήσιοι, 126 ὑμᾶς τῷ τε μεμονῶσθαι καὶ ὅτι βάρβαροι οἱ ἐπιόντες καὶ | πολλοὶ ἔκπληξιν ἔχειν, οὐκ ἂν ὁμοίως διδαχὴν ἅμα τῇ παρακελεύσει ἐποιούμην· νῦν δὲ πρὸς μὲν τὴν ἀπόλειψιν τῶν ἡμετέρων καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἐναντίων βραχεῖ ὑπομνήματι καὶ παραινέσει τὰ μέγιστα πειράσομαι πείθειν. ἀγαθοῖς γὰρ εἶναι ὑμῖν προσήκει τὰ 2 πολέμια οὐ | διὰ ξυμμάχων παρουσίαν ἑκάστοτε, ἀλλὰ δι' οἰκείαν ἀρετήν, καὶ μηδὲν πλῆθος πεφοβῆσθαι ἑτέρων, οἵγε μηδὲ ἀπὸ πολιτειῶν τοιούτων ἥκετε, ἐν αἷς [οὐ] πολλοὶ ὀλίγων ἄρχουσιν, ἀλλὰ πλειόνων μᾶλλον ἐλάσσους, οὐκ ἄλλῳ τινὶ κτησάμενοι τὴν δυναστείαν ἢ τῷ μαχόμενοι | κρατεῖν. βαρβάρους δὲ οὓς 3 νῦν ἀπειρίᾳ δέδιτε, μαθεῖν χρή, ἐξ ὧν τε προηγώνισθε τοῖς Μακεδόσιν αὐτῶν καὶ ἀφ' ὧν ἐγὼ εἰκάζων τε καὶ ἄλλων ἀκοῇ ἐπίσταμαι, οὐ δεινοὺς ἐσομένους. καὶ 4 γὰρ ὅσα μὲν τῷ ὄντι ἀσθενῆ ὄντα τῶν πολεμίων δόκησιν ἔχει ἰσχύος, διδαχὴ ἀληθὴς | προγενομένη περὶ αὐτῶν ἐθάρσυνε μᾶλλον τοὺς ἀμυνομένους· οἷς δὲ βεβαίως τι πρόσεστιν ἀγαθόν, μὴ προειδώς τις ἂν αὐτοῖς τολμηρότερον προσφέροιτο. οὗ|τοι δὲ τὴν μέλ- 5 311 λησιν μὲν ἔχουσι τοῖς ἀπείροις φοβεράν· καὶ γὰρ πλήθει ὄψεως δεινοὶ καὶ βοῆς μεγέθει ἀφόρητοι, ἥ τε διὰ κενῆς ἐπανάσεισις τῶν ὅπλων ἔχει τινὰ δήλωσιν ἀπειλῆς. προσμεῖξαι δὲ τοῖς ὑπομένουσιν αὐτὰ | οὐχ ὁμοῖοι· οὔτε γὰρ τάξιν ἔχοντες αἰσχυνθεῖεν ἂν λιπεῖν τινα χώραν βιαζόμενοι, ἥ τε φυγὴ καὶ ἡ ἔφοδος αὐτῶν ἴσην ἔχουσα δόξαν τοῦ καλοῦ ἀνεξέλεγκτον καὶ τὸ

1 ὑπόπτευον C 11 οὐ del. Steph. 15 εἰκάζω M 18 προσγενομένη codd., corr. Bkr. 24 ἐπανάστεισις G ‖ δείλωσιν C 26 ὅμοι B

ἀνδρεῖον ἔχει (αὐτοκράτωρ δὲ μάχη μάλιστ' ἂν καὶ
πρόφασιν τοῦ σῴζεσθαί τινι πρεπόντως πορίσειε), τοῦ
| τε ἐς χεῖρας ἐλθεῖν πιστότερον τὸ ἐκφοβῆσαι ὑμᾶς
ἀκινδύνως ἡγοῦνται· ἐκείνῳ γὰρ ἂν πρὸ τούτου
ἐχρῶντο. σαφῶς τε πᾶν τὸ προϋπάρχον δεινὸν ἀπ' 6
αὐτῶν ὁρᾶτε ἔργῳ μὲν βραχὺ ὄν, ὄψει δὲ καὶ ἀκοῇ
κατασπέρχον. ὃ ὑπομείναντες ἐπιφερόμενον καί, ὅταν
καιρὸς ᾖ, κόσμῳ | καὶ τάξει αὖθις ὑπαγαγόντες, ἔς τε
τὸ ἀσφαλὲς θᾶσσον ἀφίξεσθε καὶ γνώσεσθε τὸ λοιπὸν
ὅτι οἱ τοιοῦτοι ὄχλοι τοῖς μὲν τὴν πρώτην ἔφοδον
δεξαμένοις ἄπωθεν ⟨ἐν⟩ ἀπειλαῖς τὸ ἀνδρεῖον μελ-
λήσει ἐπικομποῦσιν, οἳ δ' ἂν εἴξωσιν αὐτοῖς, κατὰ
πόδας τὸ εὔψυχον ἐν τῷ ἀσφαλεῖ ὀξεῖς | ἐνδείκνυνται."

Τοιαῦτα ὁ Βρασίδας παραινέσας ὑπῆγε τὸ στρά- 127
τευμα. οἱ δὲ βάρβαροι ἰδόντες πολλῇ βοῇ καὶ θορύβῳ
προσέκειντο, νομίσαντες φεύγειν τε αὐτὸν καὶ κατα-
λαβόντες διαφθερεῖν. καὶ ὡς αὐτοῖς αἵ τε ἐκδρομαὶ 2
ὅπῃ | προσπίπτοιεν ἀπήντων καὶ αὐτὸς ἔχων τοὺς
λογάδας ἐπικειμένοις ὑφίστατο, τῇ τε πρώτῃ ὁρμῇ
παρὰ γνώμην ἀντέστησαν καὶ τὸ λοιπὸν ἐπιφερομένους
μὲν δεχόμενοι ἠμύνοντο, ἡσυχαζόντων δὲ αὐτοὶ ὑπεχώ-
ρουν, τότε δὴ τῶν μετὰ τοῦ Βρασίδου Ἑλλήνων ἐν
τῇ εὐρυχωρίᾳ | οἱ πολλοὶ τῶν βαρβάρων ἀπέσχοντο,
μέρος δέ τι καταλιπόντες αὐτοῖς ἐπακολουθοῦν προσ-
βάλλειν, οἱ λοιποὶ χωρήσαντες δρόμῳ ἐπί τε τοὺς
φεύγοντας τῶν Μακεδόνων οἷς ἐντύχοιεν ἔκτεινον

3 ἐκφοβήσειν codd., corr. Torstrick 5 πᾶν om. BM, add. B_1 ‖ προϋπάρχων C 11 ἐν addidi, coll. Dion. Cass. XXXIX 45, 2 12 ἥξωσι(ν) c ἔξωσιν B ἔξωσιν E 13 ἔμψυχον B 17 διαφθείρειν codd., corr. Cobet 19 ἐπικειμένους codd., correxi 20 ἀντέστησαν] pr. ν in lit. c_2 [G] 21 ἠμύνοιντο B ‖ αὐτοὶ] αὐτῶν M 24 καταλιπόντας ABEF

καὶ τὴν ἐσβολήν, ἥ ἐστι μεταξὺ δυοῖν λόφοιν στενὴ
ἐς τὴν Ἀρραβαίου, φθάσαν|τες προκατέλαβον, εἰδότες
οὐκ οὖσαν ἄλλην τῷ Βρασίδᾳ ἀναχώρησιν. καὶ προσ-
ιόντος αὐτοῦ ἐς αὐτὸ ἤδη τὸ ἄπορον τῆς ὁδοῦ
κυκλοῦνται ὡς ἀποληψόμενοι. ὁ δὲ | γνοὺς προεῖπε 128 312
τοῖς μεθ' αὐτοῦ τριακοσίοις, ὃν ᾤετο μᾶλλον ἂν ἑλεῖν
τῶν λόφων, χωρήσαντας πρὸς αὐτὸν δρόμῳ ὡς τάχιστα
ἕκαστος δύναται ἄνευ τάξεως, πειρᾶσαι ἀπ' αὐτοῦ
ἐκκροῦσαι τοὺς ἤδη ἐπόντας βαρβάρους, πρὶν καὶ τὴν
πλείονα κύκλωσιν σφῶν αὐτόσε προσμεῖξαι. καὶ οἱ 2
μὲν προσπεσόντες ἐκράτησάν τε τῶν ἐπὶ τοῦ λόφου,
καὶ ἡ πλείων ἤδη στρατιὰ τῶν Ἑλλήνων ῥᾷον πρὸς
αὐτὸν ἐπορεύοντο· οἱ γὰρ βάρβαροι καὶ ἐφοβήθησαν,
τῆς τροπῆς αὐτοῖς ἐνταῦθα γενομένης σφῶν | ἀπὸ τοῦ
μετεώρου, καὶ ἐς τὸ πλέον οὐκέτ' ἐπηκολούθουν, νομί-
ζοντες καὶ ἐν μεθορίοις εἶναι αὐτοὺς ἤδη καὶ δια-
πεφευγέναι. Βρασίδας δὲ ὡς ἀντελάβετο τῶν μετεώ- 3
ρων, κατὰ ἀσφάλειαν μᾶλλον ἰὼν αὐθημερὸν ἀφικνεῖ-
ται ἐς Ἄρνισαν πρῶτον τῆς Περδίκκου ἀρχῆς. καὶ 4
αὐ|τοὶ ὀργιζόμενοι οἱ στρατιῶται τῇ προαναχωρήσει
τῶν Μακεδόνων, ὅσοις ἐνέτυχον κατὰ τὴν ὁδὸν ζεύ-
γεσιν αὐτῶν βοεικοῖς ἢ εἴ τινι σκεύει ἐκπεπτωκότι,
οἷα ἐν νυκτερινῇ καὶ φοβερᾷ ἀναχωρήσει εἰκὸς ἦν
ξυμβῆναι, τὰ μὲν ὑπολύοντες κατέκοπτον, τῶν δὲ οἰ-
κείωσιν ἐποιοῦντο. | ἀπὸ τούτου τε πρῶτον Περδίκκας 5
Βρασίδαν τε πολέμιον ἐνόμισε καὶ ἐς τὸ λοιπὸν
Πελοποννησίων τῇ μὲν γνώμῃ δι' Ἀθηναίους οὐ

1 ἤ E 2 εἰδό+τες C 6 μεθ' αὐτοῦ **c** μετ' αὐτοῦ **b** 7 τὸν λόφον GM 8 ἕκαστος **b** ὡς ἕκαστος **c** 9 ἐπιόντας codd., corr. Poppo 12 ἤδη] ἡδίστη M 19 Ἄρνισσαν codd. 23 νυκτὶ M 24 ἀπολύοντες G 26 τε om. M

ξύνηθες μῖσος εἶχε, τῷ δὲ ἀναγκαίῳ ξυμφόρῳ διαστὰς ἔπρασσεν ὅτῳ τρόπῳ τάχιστα τοῖς μὲν ξυμβήσεται, τῶν δὲ ἀπαλλάξεται.

| Βρασίδας δὲ ἀναχωρήσας ἐκ Μακεδονίας ἐς Τορώνην καταλαμβάνει Ἀθηναίους Μένδην ἤδη ἔχοντας, καὶ αὐτοῦ ἡσυχάζων ἐς μὲν τὴν Παλλήνην ἀδύνατος ἤδη ἐνόμιζεν εἶναι διαβὰς τιμωρεῖν, τὴν δὲ Τορώνην ἐν φυλακῇ εἶχεν. ὑπὸ γὰρ τὸν αὐτὸν χρόνον τοῖς ἐν τῇ Λύγ|κῳ ἐξέπλευσαν ἐπί τε τὴν Μένδην καὶ τὴν Σκιώνην οἱ Ἀθηναῖοι, ὥσπερ παρεσκευάζοντο, ναυσὶ μὲν πεντήκοντα, ὧν ἦσαν δέκα Χῖαι, ὁπλίταις δὲ χιλίοις ἑαυτῶν καὶ τοξόταις ἑξακοσίοις καὶ Θρᾳξὶ μισθωτοῖς χιλίοις καὶ ἄλλοις τῶν αὐτόθεν ξυμμάχων πελτασταῖς· ἐστρατήγει | δὲ Νικίας ὁ Νικηράτου καὶ Νικόστρατος ὁ Διειτρέφους. ἄραντες δὲ ἐκ Ποτειδαίας ταῖς ναυσὶ καὶ σχόντες κατὰ τὸ | Ποσειδώνιον ἐχώρουν ἐς τοὺς Μενδαίους. οἱ δὲ αὐτοί τε καὶ Σκιωναίων τριακόσιοι βεβοηθηκότες Πελοποννησίων τε οἱ ἐπίκουροι, ξύμπαντες [δὲ] ἑπτακόσιοι ὁπλῖται, καὶ Πολυδαμίδας ὁ ἄρχων αὐτῶν, ἔτυχον ἐξεστρατοπε|δευμένοι ἔξω τῆς πόλεως ἐπὶ λόφου καρτεροῦ. καὶ αὐτοῖς Νικίας μέν, Μεθωναίους τε ἔχων εἴκοσι καὶ ἑκατὸν ψιλοὺς καὶ λογάδας τῶν Ἀθηναίων ὁπλιτῶν ἑξήκοντα καὶ τοὺς τοξότας ἅπαντας, κατὰ ἀτραπόν τινα τοῦ λόφου πειρώμενος προσβῆναι καὶ τραυματιζόμενος ὑπ' | αὐτῶν οὐκ ἐδυνήθη βιάσασθαι· Νικόστρατος δὲ ἄλλῃ ἐφόδῳ ἐκ πλείονος παντὶ τῷ ἄλλῳ

129 2 3 313 4

1 τῶν δὲ ἀναγκαίων ξυμφόρων (ξυμφορῶν E) διαναστὰς codd., corr. Madvig, cf. schol. (ἕνεκεν τοῦ ἀναγκαίου συμφέροντος) 7 δὲ om. ABCEF, add. F_1 14 ἐστρατή B 19 δὲ del. Kr. 20 ἐστρατοπεδευμένοι BE 27 τῷ om. G

στρατοπέδῳ ἐπιὼν τῷ λόφῳ ὄντι δυσπροσβάτῳ καὶ
πάνυ ἐθορυβήθη, καὶ ἐς ὀλίγον ἀφίκετο πᾶν τὸ στρά-
τευμα τῶν Ἀθηναίων νικηθῆναι. καὶ ταύτῃ μὲν τῇ 5
ἡμέρᾳ, ὡς οὐκ ἐνέδοσαν οἱ | Μενδαῖοι καὶ οἱ ξύμ-
μαχοι, οἱ Ἀθηναῖοι ἀναχωρήσαντες ἐστρατοπεδεύσαντο,
καὶ οἱ Μενδαῖοι νυκτὸς ἐπελθούσης ἐς τὴν πόλιν
ἀπῆλθον. τῇ δ' ὑστεραίᾳ οἱ μὲν Ἀθηναῖοι περιπλεύ- **130**
σαντες ἐς τὸ πρὸς Σκιώνης τό τε προάστειον εἷλον
καὶ τὴν ἡμέραν ἅπασαν ἐδῄουν τὴν | γῆν οὐδενὸς
ἐπεξιόντος (ἦν γάρ τι καὶ στασιασμοῦ ἐν τῇ πόλει),
οἱ δὲ τριακόσιοι τῶν Σκιωναίων τῆς ἐπιούσης νυκτὸς
ἀπεχώρησαν ἐπ' οἴκου. καὶ τῇ ἐπιγιγνομένῃ ἡμέρᾳ 2
Νικίας μὲν τῷ ἡμίσει τοῦ στρατοῦ προϊὼν ἅμα ἐς τὰ
μεθόρια τῶν Σκιωναίων τὴν γῆν ἐδῄου, Νικόστρα|τος
δὲ τοῖς λοιποῖς κατὰ τὰς ἄνω πύλας, ᾗ ἐπὶ Ποτει-
δαίας ἔρχονται, προσεκάθητο τῇ πόλει. ὁ δὲ Πολυ- 3
δαμίδας (ἔτυχε γὰρ ταύτῃ τοῖς Μενδαίοις καὶ ἐπι-
κούροις ἐντὸς τοῦ τείχους τὰ ὅπλα κείμενα) διατάσσει
τε ὡς ἐς μάχην καὶ παρῄνει τοῖς Μενδαίοις ἐπεξιέναι.
καί τινος | αὐτῷ τῶν ἀπὸ τοῦ δήμου ἀντειπόντος κατὰ 4
τὸ στασιωτικὸν ὅτι οὐκ ἐπέξεισιν οὐδὲ δέοιτο πολεμεῖν,
καὶ ὡς ἀντεῖπεν ἐπισπασθέντος τε τῇ χειρὶ ὑπ' αὐτοῦ
καὶ ⟨κατα⟩θορυβηθέντος, ὁ δῆμος εὐθὺς ἀναλαβὼν
τὰ ὅπλα περιοργὴς ἐχώρει ἐπί τε Πελοποννησίους καὶ
τοὺς τὰ ἐναντία σφίσι | μετ' αὐτῶν πράξαντας. καὶ 5
προσπεσόντες τρέπουσιν ἅμα μὲν μάχῃ αἰφνιδίῳ, ἅμα

1 δυσπροβάτωι F δυσβάτω C 2 ἐφοβήθη(?) A, corr. A₁
4—5 ὡς οὐκ . . . Ἀθηναῖοι om. E 5 οἱ ἀναχωρήσαντες E
8 πρὸ AEFM ‖ προάστειον] χωρίον M 21 στασιαστικὸν G
‖ δέοι E 22 τε om. ABEF[G] ‖ ὑπ'] υ in lit. b 23 θορυ-
βηθέντος codd., correxi 24 περὶ ὀργῆς ABEG(?)M

δὲ τοῖς Ἀθηναίοις τῶν | πυλῶν ἀνοιγομένων φοβη- 314
θέντων· ᾠήθησαν γὰρ ἀπὸ προειρημένου τινὸς αὐτοῖς τὴν ἐπιχείρησιν γενέσθαι. καὶ οἱ μὲν ἐς τὴν ἀκρό- 6
πολιν, ὅσοι μὴ αὐτίκα διεφθάρησαν, κατέφυγον, ἥνπερ καὶ τὸ πρότερον αὐτοὶ εἶχον· οἱ δὲ | Ἀθηναῖοι (ἤδη γὰρ καὶ ὁ Νικίας ἐπαναστρέψας πρὸς τῇ πόλει ἦν) ἐσπεσόντες ἐς τὴν [Μένδην] πόλιν, ἅτε οὐκ ἀπὸ ξυμβάσεως ἀνοιχθεῖσαν, ἁπάσῃ τῇ στρατιᾷ ὡς κατὰ κράτος ἑλόντες διήρπασαν, καὶ μόλις οἱ στρατηγοὶ κατέσχον ὥστε μὴ καὶ τοὺς ἀνθρώπους διαφθείρεσθαι. | καὶ 7
τοὺς μὲν Μενδαίους μετὰ ταῦτα πολιτεύειν ἐκέλευον ὥσπερ εἰώθεσαν, αὐτοὺς κρίναντας ἐν σφίσιν αὐτοῖς εἴ τινας ἡγοῦνται αἰτίους εἶναι τῆς ἀποστάσεως· τοὺς δ' ἐν τῇ ἀκροπόλει ἀπετείχισαν ἑκατέρωθεν τείχει ἐς θάλασσαν καὶ φυλακὴν ἐπικαθίσταντο. ἐπειδὴ δὲ τὰ περὶ | τὴν Μένδην κατέσχον, ἐπὶ τὴν Σκιώνην ἐχώρουν.
οἱ δὲ ἀντεπεξελθόντες αὐτοὶ καὶ Πελοποννήσιοι ἱδρύ- **131**
θησαν ἐπὶ λόφου καρτεροῦ πρὸ τῆς πόλεως, ὃν εἰ μὴ ἕλοιεν οἱ ἐναντίοι, οὐκ ἐγίγνετο σφῶν περιτείχισις. προσβαλόντες δ' αὐτῷ κατὰ κράτος οἱ Ἀθηναῖοι καὶ 2
μάχῃ ἐκ|κρούσαντες τοὺς ἐπόντας ἐστρατοπεδεύσαντό τε καὶ ἐς τὸν περιτειχισμὸν τροπαῖον στήσαντες παρεσκευάζοντο. καὶ αὐτῶν οὐ πολὺ ὕστερον ἤδη ἐν 3
ἔργῳ ὄντων οἱ ἐκ τῆς ἀκροπόλεως ἐν τῇ Μένδῃ πολιορκούμενοι ἐπίκουροι βιασάμενοι παρὰ θάλασσαν τὴν φυλακὴν νυκτὸς ἀφι|κνοῦνται, καὶ διαφυγόντες

3 pr. *τὴν* om. B 7 *Μένδην* del. Dobree ‖ *ἀπὰ* C
12 *κρίναντας* suprascr. G_1 et ex corr. F_1 *κρίναντες* **c b**
15 *ἐπεκαθίσαντο* codd. (in *ἐπεκαθίσταντο* corr. e), corr. Poppo
17 *ἱδρύνθησαν* E 21 *ἐπιόντας* codd., corr. Dobree
25 *βιωσάμενοι* BF, corr. F_1 26 *διαφεύγοντες* **b**

οἱ πλεῖστοι τὸ ἐπὶ τῇ Σκιώνῃ στρατόπεδον ἐσῆλθον ἐς αὐτήν.

Περιτειχιζομένης δὲ τῆς Σκιώνης Περδίκκας τοῖς 132 τῶν Ἀθηναίων στρατηγοῖς ἐπικηρυκευσάμενος ὁμολογίαν ποιεῖται πρὸς τοὺς Ἀθηναίους διὰ τὴν τοῦ Βρασίδου ἔχθραν περὶ τῆς ἐκ τῆς Λύγκου ἀναχωρήσεως, εὐθὺς τότε ἀρξάμενος πράσσειν. καὶ ἐτύγχανε γὰρ 2 τότε Ἰσχαγόρας ὁ Λακεδαιμόνιος στρατιὰν μέλλων πεζῇ πορεύσειν ὡς Βρασίδαν, ὁ [δὲ] Περδίκκας, ἅμα μὲν κελεύοντος τοῦ Νικίου, ἐπειδὴ ξυνεβεβήκει, ἔνδηλόν τι ποιεῖν τοῖς Ἀθηναίοις βεβαιότητος πέρι, ἅμα δ' αὐτὸς οὐκέτι βουλόμενος Πελοποννησίους ἐς τὴν αὐτοῦ ἀφικνεῖσθαι, παρασκευάσας τοὺς ἐν Θεσσαλίᾳ ξένους, χρώμενος αἰεὶ τοῖς πρώτοις, διεκώλυσε τὸ στράτευμα καὶ τὴν παρασκευήν, | ὥστε μηδὲ πειρᾶσθαι Θεσσαλῶν. Ἰσχαγόρας μέντοι καὶ Ἀμεινίας καὶ Ἀριστεὺς αὐτοί τε 3 ὡς Βρασίδαν ἀφίκοντο, ἐπιδεῖν πεμψάντων Λακεδαιμονίων τὰ πράγματα, καὶ τῶν ἡβώντων αὐτῷ παρανόμως ἄνδρας ἐξῆγον ἐκ Σπάρτης, ὥστε τῶν πόλεων ἄρχοντας καθιστάναι καὶ μὴ τοῖς | ἐντυχοῦσιν ἐπιτρέπειν. καὶ Κλεαρίδαν μὲν τὸν Κλεωνύμου καθίστησιν ἐν Ἀμφιπόλει, Πασιτελίδαν δὲ τὸν Ἡγησάνδρου ἐν Τορώνῃ.

Ἐν δὲ τῷ αὐτῷ θέρει Θηβαῖοι Θεσπιῶν τεῖχος 133 περιεῖλον ἐπικαλέσαντες ἀττικισμόν, βουλόμενοι μὲν καὶ | αἰεί, παρεστηκὸς δὲ ῥᾷον ἐπειδὴ καὶ ἐν τῇ πρὸς Ἀθηναίους μάχῃ ὅ τι ἦν αὐτῶν ἄνθος ἀπολώλει. καὶ 2

1 τὸ om. B 6 alt. τῆς om. M 9 δὲ del. Dobree 17 ἀφίκοιντο ABF 18 αὐτῶν codd., corr. Stahl 21 τὸν] τῶν C ‖ καθιστᾶσιν ex corr. G_1 22 ἐπιτελίδαν codd., corr. Dobree (coll. lib. V cap. 3) 25 διεῖλον E 27 ἀπολώλει] διεφθάρη M

ὁ νεὼς τῆς Ἥρας τοῦ αὐτοῦ θέρους ἐν Ἄργει κατεκαύθη, Χρυσίδος τῆς ἱερείας λύχνον τινὰ θείσης ἡμμένον πρὸς τὰ στέμματα καὶ ἐπικαταδαρθούσης, ὥστε ἔλαθεν ἁφθέν|τα πάντα καὶ καταφλεχθέντα. καὶ ἡ 3
Χρυσὶς μὲν εὐθὺς τῆς νυκτὸς δείσασα τοὺς Ἀργείους ἐς Φλειοῦντα φεύγει· οἱ δὲ ἄλλην ἱέρειαν ἐκ τοῦ νόμου τοῦ προκειμένου κατεστήσαντο Φαεινίδα ὄνομα. ἔτη δὲ ἡ Χρυσὶς τοῦ πολέμου τοῦδε ἐπέλαβεν ὀκτὼ καὶ ἔνατον ἐκ μέσου, ὅτε | ἀπέφυγεν. καὶ ἡ Σκιώνη 4
τοῦ θέρους ἤδη τελευτῶντος περιετετείχιστό τε παντελῶς, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐπ᾽ αὐτῇ φυλακὴν καταλιπόντες ἀνεχώρησαν τῷ ἄλλῳ στρατῷ.

Ἐν δὲ τῷ ἐπιόντι χειμῶνι τὰ μὲν Ἀθηναίων καὶ 134
Λακεδαιμονίων ἡσύχαζε διὰ τὴν ἐκεχειρίαν, Μαντινῆς δὲ | καὶ Τεγεᾶται καὶ οἱ ξύμμαχοι ἑκατέρων ξυνέβαλον ἐν Λαοδοκείῳ τῆς Ὀρεσθίδος, καὶ νίκη ἀμφιδήριτος ἐγένετο· κέρας γὰρ ἑκάτεροι τρέψαντες τὸ καθ᾽ αὑτοὺς τροπαῖά τε ἀμφότεροι ἔστησαν καὶ σκῦλα ἐς Δελφοὺς ἀπέπεμψαν. διαφθαρέντων μέντοι πολλῶν ἑκατέροις 2
καὶ | ἀγχωμάλου τῆς μάχης γενομένης καὶ ἀφελομένης νυκτὸς τὸ ἔργον οἱ Τεγεᾶται μὲν ἐπηυλίσαντό τε καὶ εὐθὺς | ἔστησαν τροπαῖον, Μαντινῆς δὲ ἀπεχώρησάν 316
τε ἐς Βουκολιῶνα καὶ ὕστερον ἀντέστησαν.

Ἀπεπείρασε δὲ τοῦ αὐτοῦ χειμῶνος καὶ ὁ Βρασίδας 135
τελευτῶντος καὶ πρὸς ἔαρ ἤδη Ποτειδαίας. προσελθὼν | γὰρ νυκτὸς καὶ κλίμακας προσθεὶς μέχρι μὲν τούτου ἔλαθεν· τοῦ γὰρ κώδωνος παρενεχθέντος οὕτως ἐς τὸ

8 ἔτι CE ‖ ἡ B, om. cAEFM 9 ἔνατον B ἕνα τὸν EF | ἐπεφεύγει codd. (inter ε et π lit. in C), correxi 16 Λαοδικίῳ codd., corr. Bursian ‖ Ὀρεσθίδος] θ ex corr. c_2 23 Βουκολίωνα B 26 κλίμακα codd., corr. Herw.

διάκενον, πρὶν ἐπανελθεῖν τὸν παραδιδόντα αὐτόν, ἡ πρόσθεσις ἐγένετο· ἔπειτα μέντοι εὐθὺς αἰσθομένων, πρὶν προσβῆναι, ἀπήγαγε πάλιν κατὰ τάχος τὴν στρατιὰν | καὶ οὐκ ἀνέμεινεν ἡμέραν γενέσθαι. καὶ ὁ χειμὼν 10 2
ἐτελεύτα, καὶ ἔνατον ἔτος τῷ πολέμῳ ἐτελεύτα τῷδε ὃν Θουκυδίδης ξυνέγραψεν.

2 πρόθεσις ABEF ‖ ἐγένετο τῆς κλίμακος E

Verlag von B. G. Teubner in Leipzig.

Aus Natur und Geisteswelt.

Sammlung wissenschaftlich-gemeinverständlicher Darstellungen aus allen Gebieten des Wissens.

Preis des Bändchens nur 1 Mark.

in Bändchen von 130—160 Seiten. Jedes Bändchen ist in sich abgeschlossen u. einzeln käuflich.

Geschmackvoll gebund. nur 1.25 M.

Geschenkausgabe (von den neueren Bändchen erschienen) auf Velinpapier in Ledereinband Mk. 2.50.

Abel, Chemie in Küche und Haus.
Auerbach, Die Grundbegriffe der modernen Naturlehre.
Biernacki, Die moderne Heilwissenschaft.
Bloch, Die ständischen u. sozialen Kämpfe.
Blochmann, Luft, Wasser, Licht u. Wärme.
Böhmer-Romundt, Jesuiten.
Bonhoff, Jesus und seine Zeitgenossen.
Borinski, Das Theater.
Börnstein und Marckwaldt, Sichtbare und unsichtbare Strahlen.
Braasch, Religiöse Strömungen.
Bruinier, Deutsches Volkslied.
Buchner, 8 Vorträge a. d. Gesundheitslehre.
Burgerstein, Schulhygiene.
Bürkner, Kunstpflege in Haus u. Heimat.
Busse, Weltanschauung. d. gr. Philosoph.
Eckstein, D. Kampf zwisch. Mensch u. Tier.
Franz, Der Mond.
Frech, Aus der Vorzeit der Erde.
Frentzel, Ernähr. u. Volksnahrungsmittel.
Geffcken, A. d. Werdezeit d. Christentums.
Giesebrecht, Die Grundzüge der israelitischen Religionsgeschichte.
Giesenhagen, Uns. wicht. Kulturpflanzen.
Graetz, Licht und Farben.
Graul, Die ostasiatische Kunst.
Gruber, Deutsches Wirtschaftsleben.
Günther, Das Zeitalter der Entdeckungen.
Haacke, Bau und Leben des Tieres.
Hahn, Die Eisenbahnen.
von Hansemann, Der Aberglaube in der Medizin.
Hassert, Die Polarforschung.
Haushofer, Bevölkerungslehre.
Heil, D. Städte u. Bürger im Mittelalter.
Heilborn, Deutsche Kolonien.
Heilborn, Der Mensch.
Hesse, Abstammungslehre u. Darwinismus.
Hubrich Deutsches Fürstentum und deutsches Verfassungswesen.
Janson, Meeresforschung u. Meeresleben.
Kautzsch, Deutsche Illustration.
Kirchhoff, Mensch und Erde.
Knabe, Geschichte d. deutsch. Schulwesens.
Kraepelin, Die Beziehungen der Tiere zueinander.
Krebs, Haydn, Mozart, Beethoven.
Kreibig, Die fünf Sinne des Menschen.
Külpe, Die Philosophie der Gegenwart.
Launhardt, Am sausend. Webstuhl d. Zeit.
Loening, Grundzüge der Verfassung des Deutschen Reiches.
Lotz, Verkehrsentwickelung in Deutschland. 1800—1900.
Maennel, Vom Hilfsschulwesen.
Maier, Soziale Bewegungen u. Theorien.
von Maltzahn, Der Seekrieg.
Manes, Grundzüge d. Versicherungswes.
Martin, Die höhere Mädchenschule in Deutschland.
Matthaei, Deutsche Baukunst i. Mittelalt.
Merckel, Bilder aus der Ingenieurtechnik.
Merckel, Schöpfungen der Ingenieurtechnik der Neuzeit.
Mie, Moleküle — Atome — Weltäther.
von Negelein, Germ. Mythologie.
Otto, Das deutsche Handwerk.
Otto, Deutsches Frauenleben.
Pohle, Entwicklung des deutschen Wirtschaftslebens im 19. Jahrhundert.
von Portugall, Friedrich Fröbel.
Rathgen, Die Japaner.
Rehmke, Die Seele des Menschen.
Richert, Schopenhauer.
von Rohr, Optische Instrumente.
Sachs, Bau u. Tätigkeit d. menschl. Körpers.
Scheffer, Das Mikroskop.
Scheid, Die Metalle.
Scheiner, Der Bau des Weltalls.
Schirmacher, Die mod. Frauenbewegung.
Schumburg, Die Tuberkulose.
Schwemer, Restauration und Revolution.
Schwemer, Die Reaktion u. die neue Ära.
Schwemer, Vom Bund zum Reich.
von Soden, Palästina.
von Sothen, D. Kriegswesen i. 19. Jahrh.
Stein, Die Anfänge der menschl. Kultur.
Steinhausen, Germ. Kultur in der Urzeit.
Teichmann, Der Befruchtungsvorgang.
Uhl, Entsteh. u. Entwickl. uns. Muttersprache.
Unold, Aufgab. u. Ziele d. Menschenlebens.
Vater, Theorie und Bau der neueren Wärmekraftmaschinen.

Auf Wunsch ausführlichen illustrierten Katalog umsonst und postfrei.

Aus Natur und Geisteswelt.

Sammlung wissenschaftlich-gemeinverständlicher Darstellungen aus allen Gebieten des Wissens.

Vater, Die neueren Fortschritte auf dem Gebiete der Wärmekraftmaschinen.
Vater, Dampf und Dampfmaschine.
Volbehr, Bau u. Leben d. bildenden Kunst.
Weber, 1848.
Weber, Wind und Wetter.
Wedding, Eisenhüttenwesen.
Weinel, Die Gleichnisse Jesu.
Weise, Schrift- u. Buchwes. i. alt. u. n. Zeit.
Weise, Die d. Volksstämme u. Landschaft.
Wislicenus, Der Kalender.
Witkowsky, Das d. Drama d. XIX. Jahrh.
Zander, Vom Nervensystem.
Zander, Die Leibesübungen.
Ziegler, Allgemeine Pädagogik.
Ziegler, Schiller.
v. Zwiedineck-Südenhorst, Arbeiterschutz und Arbeiterversicherung.

Auf Wunsch ausführlichen illustrierten Katalog umsonst und postfrei.

Reallexikon des klassischen Altertums. Von Fr. Lübker.

Siebente, verbesserte Auflage von Professor Dr. Max Erler. Mit zahlreichen Abbildungen. In Halbfranz gebunden M. 16.50.

Lübkers Reallexikon soll vor allem den Zwecken des humanistischen Unterrichts dienen. Deshalb wurde eine Beschränkung des Inhalts auf diejenigen Seiten und Teile des Altertums angestrebt, deren Erkenntnis für unsere in Gymnasien unterrichtete Jugend wichtig und angemessen ist, auf den Bereich der vorzugsweise in Schulen gelesenen Klassiker, auf alle diejenigen Gebiete und Gegenstände des Altertums, deren Verständnis dem jungen Leser so recht anschaulich und fruchtbar gemacht werden kann. Es galt also vor allen Dingen, einerseits die rechte Lesung der großen Alten selbst zu unterstützen, andererseits von kleinen Punkten aus einen Überblick über größere Partien und eine Einsicht in den Zusammenhang des antiken Lebens und Denkens zu vermitteln. Aus diesem Grunde mußte ein sorgsames Bemühen darauf gerichtet sein, eine Menge vereinzelter und eben darum anhaltslos verschwindender Notizen in ein größeres Ganze zusammenzufassen.

Deutsche Heldensagen. Dem deutschen Volke und seiner Jugend wiedererzählt v. Karl Heinr. Keck.

Zweite, vollständig umgearbeitete Auflage, besorgt von Dr. Bruno Busse. 1. Band: Gudrun und Nibelungen. 2. Band: Dietrich von Bern. Mit Künstler-Steinzeichnungen (Originallithographien) von Robert Engels. In Leinw. geb. je M. 3.—

„Die alten Sagen unseres Volkes in neuer Form, aber altem Geist zu erzählen, war die Absicht des Verfassers bezw. Bearbeiters des ersten Buches, und er hat es vortrefflich verstanden, die alte Sagenwelt unserer Heldenvorzeit zu lebendiger, anschaulicher Darstellung zu bringen und zu zeigen, daß der Zauber, den sie zu ihrer Zeit ausgeübt, noch nicht an Kraft verloren hat. Mit Recht betont er, daß in seiner Heldensage das deutsche Volk des Mittelalters sein Hoffen und Lieben am klarsten ausgeprägt hat, daß in ihr sich der Geist deutscher Vorzeit noch heute am echtesten offenbart. . . . ."

„. . . . . Auch die schöne Ausstattung wird dazu beitragen, dem Buche Freunde zu gewinnen: die Lithographien, mit denen Engels es geschmückt hat, verdienen es; sie sind in ihrer eindrucksvollen Größe in hohem Maße geeignet, auf die Jugend zu wirken. (Zeitschr. f. lateinl. höh. Schulen. XIV. Jahrg. Heft 11/12.)

Deutsche Götter- und Heldensagen. Von Dr. Adolf Lange,

Direktor des Gymnasiums und der Realschule zu Höchst a. M. Nach den besten Quellen für Haus und Schule dargestellt. Zweite, verbesserte Auflage. Mit 12 Originallithographien von Robert Engels. In künstlerischem Leinenband M. 6.— Auch getrennt in 3 Teilen je M. 2.40.

„. . . Langes Buch sollte ein Hausbuch für die Familie werden, um mit der Sagenwelt unserer Altvordern, ihren Sitten und Anschauungen vertraut zu machen; es wird gewiß Teilnahme und Freude an der Sache erwecken und durch die lebendige Veranschaulichung der Götter- und Heldensagen die Jugend auf die deutsche Geschichte vorbereiten." (Zeitschrift für lateinlose höhere Schulen. XIV. Jahrg. Heft 11/12.)